

LIBREZSNYEV

AZ SZKP
ÉS A SZOVJET
ÁLLAM
KÜLPOLITIKÁJA

KOSSUTH

L. I. BREZSNYEV

AZ SZKP

ÉS A SZOVJET ÁLLAM
KÜLPOLITIKÁJA

/ BESZÉDEK ÉS CIKKEK /

Az orosz eredeti címe:

Л. И. БРЕЖНЕВ

О ВНЕШНЕЙ ПОЛИТИКЕ КПСС И
СОВЕТСКОГО ГОСУДАРСТВА. РЕЧИ И СТАТЬИ.
МОСКВА, ПОЛИТИЗДАТ 1973.

Fordította:

Gallyas Ferenc

Szabó Tamás

Zalai Edvin

*A fordítást az eredetivel
egybevetette:*

D. Gergely Anikó, Hangay Sándor,

Zalai Edvin

Leonyid Iljics Brezsnyevnek, az SZKP KB főtitkárának az SZKP és a szovjetállam külpolitikájával foglalkozó beszédeiből és cikkeiből összeállított gyűjteményünk az 1964 és 1973 közötti időszakot öleli fel.*

Ezekben az években a szovjet nép a kommunista párt vezetésével újabb nagyszerű sikereket ért el a kommunizmus építésében, a Szovjetunió gazdasági és védelmi erejének növelésében. A Szovjetunió és a világszocializmus nemzetközi pozícióinak megszilárdulása mind nagyobb mértékben gyakorol jótékony hatást a világ fejlődésére.

A könyvben a szerző mélyrehatóan elemzi és alkotó módon továbbfejleszti az SZKP lenini külpolitikai irányvonalának sarkalatos tételeit. „Nemzetközi politikánk küldetését abban látjuk – állapította meg Brezsnyev elvtárs –, hogy megszilárdítsuk a békét, amelyre szükségünk van a kommunizmus építéséhez, amelyre szüksége van minden szocialista országnak, minden állam népének. Éppen ezért továbbra is szembeállunk az agresszió politikájával, és segítjük világsszerte azoknak a körülményeknek a megszüntetését, amelyekből az agresszív háborúk születnek.

Nemzetközi politikánk küldetését és szerepét abban látjuk, hogy segítjük valamennyi népet elidegeníthetetlen jogainak érvényesítésében, elsősorban az önálló, független fejlődésre való jogának érvényesítésében, amely lehetővé teszi számára a modern civilizáció gyümölcseinek élvezését.

A nemzetközi porondon folytatott politikánk küldetését és szerepét abban látjuk, hogy mindenkor azok mellett álljunk, akik harcolnak az

* Az eredeti kötetet kiegészítettük L. I. Brezsnyev néhány újabb politikai tárgyú beszédével. – A Kiadó.

imperializmus ellen, a kizsákmányolás és az elnyomás minden formája ellen, a szabadságért és az emberi méltóságért, a demokráciáért és a szocializmusért.”

A nemzetközi kapcsolatok egészségesebbé tétele és az újabb világháború veszélyének elhárítása szempontjából különösen nagy jelentőségű a párt XXIV. kongresszusán Leonyid Brezsnyev elvtárs által kifejtett konkrét és reális békeprogram, amelyet valamennyi békeszerető erő lelkes helyesléssel fogadott. A gyűjtemény meggyőzően mutatja, milyen céltudatosan és kitartóan valósítja meg pártunk és lenini Központi Bizottsága ezt a programot, amely a népek békéjének, szabadságának és biztonságának cselekvő védelmét szolgálja.

A könyvben a szerző jellemzi az SZKP külpolitikai tevékenységének legfontosabb irányait: a világszocializmus pozícióinak megszilárdításáért, a szocialista közösség országaival való sokoldalú testvéri kapcsolatok fejlesztéséért vívott harcot. Hangsúlyozza, milyen nagy jelentősége van a szocialista országok összehangolt külpolitikai lépéseinek, amelyek fontos szerepet játszanak a nemzetközi porondon történő pozitív változásokban. A Szovjetunió és a többi testvérország közötti forradalmi szolidaritás hatalmas erejét mutatja sokoldalú segítségük a vietnami népnek, amely győzött az imperialista agresszió fölött.

Az SZKP XXIV. kongresszusa után széles körű elismerésre találtak a békés egymás mellett élés elvei mint a különböző társadalmi rendszerű államok közötti kapcsolatok normái, fordulat történik a hidegháborútól a feszültség enyhülése felé, a kölcsönös megértésen és együttműködésen alapuló kapcsolatok felé. A nemzetközi helyzetben bekövetkező jótékony változásoknak, ezek fejlődésének és megszilárdulásának egyik különösen fontos tényezője volt és marad a Szovjetunió külpolitikája, amelynek megvalósításában, amint ezt a párt Központi Bizottságának 1973. áprilisi plénuma megállapította, személyesen is nagy szerepet játszik Brezsnyev elvtárs.

A Szovjetunió és Franciaország konstruktív együttműködésének fejlődése; a Szovjetunióknak a Német Szövetségi Köztársasággal és az Amerikai Egyesült Államokkal való kapcsolataiban bekövetkezett fordulat a hidegháborútól a feszültség enyhülése és a kölcsönösen előnyös békés együttműködés felé; az európai biztonsági és együttműködési értekezlet sikeres előkészítése és munkájának megkezdése – mindannyi fontos állomása annak a harcnak, amelyet a Szovjetunió és a többi

szocialista állam Európa és az egész világ tartós békéjéért és biztonságáért vív.

A Szovjetunió rendíthetetlenül arra törekszik, hogy fejlessze baráti kapcsolatait Ázsia, Afrika és Latin-Amerika országaival. Az SZKP, mint eddig is, egész nemzetközi politikájában szilárdan követi a szocialista, internacionalista, lenini irányvonalat, tevékeny támogatást nyújt mindazoknak a népeknek, amelyek a szabadsághoz és a függetlenséghez, a társadalmi haladáshoz való jogukat védik.

„A nemzetközi politikában követett szocialista forradalmi irányvonalunk elvi alapjait a nagy Lenin rakta le – mondta Brezsnyev elvtárs. – Rendíthetetlen hűséggel teljesítjük útmutatásait, végakarátát. S ez a marxizmus-leninizmus alkotó szelleméhez, elvi céltudatosságához való hűség a biztosítéka igazságos ügyünk újabb sikereinek, újabb győzelmeinek.”

Pártunk bölcs lenini politikája, amely az agresszív imperialista körök cselszövéseinek megghiúsítására való készséget összekapcsolja a megérett nemzetközi problémák konstruktív megközelítésével, lelkes támogatásra talál a szovjet népben, a szocialista testvérországok népeiben, a nemzetközi kommunista mozgalomban, az összes haladó és forradalmi erő körében.

Leonyid Brezsnyev elvtárs beszédeinek és cikkeinek ez az új gyűjtemény segíti a kommunistákat és az összes dolgozókat abban, hogy alaposabban megismerkedjenek pártunk, lenini Központi Bizottsága és a szovjet kormány nemzetközi tevékenységének legfontosabb kérdéseivel.

Néhány beszéd és referátum nem teljes terjedelmében jelenik meg: a gyűjteménybe csak azokat a részeket vettük be, amelyek az SZKP és a szovjet állam külpolitikai tevékenységével foglalkoznak.

ELŐADÁS

A NAGY OKTÓBERI SZOCIALISTA FORRADALOM 47. ÉVFORDULÓJA ALKALMÁBÓL

1964. NOVEMBER 6.

(RÉSZLET)

OKTÓBER ZÁSZLAJA A BÉKÉÉRT ÉS A SZOCIALIZMUSÉRT VÍVOTT HARC ZÁSZLAJA

Elvtársak!

A világ első szocialista államának megszületésével új nemzetközi politika született. Szocializmus, béke, a népek szabadsága – ilyen jelszavakat írt zászlajára az októberi forradalom. A kommunista párt, az egész szovjet nép hű az októberi forradalom ügyéhez, eszméihez.

Külpolitikánk a szovjet állam szocialista jellegéből, a pártunk és népünk által kitűzött nemes célokból és feladatokból fakad. Ezt a politikát a nagy Lenin alapozta meg.

Ma valamennyi kontinensen folyik a harc a békéért, a demokráciáért, a nemzeti függetlenségért és a szocializmusért. Az imperializmus egyik pozícióját a másik után veszti el. E harc legfőbb vívmánya a szocializmus világrendszerének a létrejötte. Ez az egyik legfontosabb eredménye a világ ama forradalmi átalakításának, amely a Nagy Októberi Szocialista Forradalommal kezdődött.

A Szovjetunió Kommunista Pártját és az egész szovjet népet a szocialista országokkal való kapcsolataiban a szocialista internacionalizmus elvei vezérik; arra törekszünk, hogy erősítsük a testvéri barátságot, az együttműködést és a kölcsönös segítségnyújtást a teljes egyenjogúság, az önállóság és az egyes országok érdekeinek az egész közösség érdekeivel való helyes összehangolása alapján.

Országunk negyvenhetedik születésnapját ünnepli. Más szocialista országok ebben az esztendőben ünnepelték fennállásuk huszadik, illetve

tizenötödik évfordulóját. A hős Kuba csak nemrég lépett a szocialista útra. Szilárd meggyőződésünk, hogy a történelem naptárában megjelennek majd újabb nagyszerű dátumok, amelyek más országoknak és népeknek nagy szocialista családunkba való belépését jelzik. Bármekkora utat tett is meg már az egyik vagy másik ország a szocialista építésben, a szocialista világrendszer szabad, egyenjogú népek társadalmi, gazdasági és politikai közössége.

Lenin már 1920-ban, amikor azt vázolta, hogyan biztosítható a testvéri szövetség az imperializmus igájából kiszabadult különböző nemzetek dolgozói között, rámutatott annak szükségességére, hogy kapcsolataik a legteljesebb bizalomra, a testvéri egység világos felismerésére, teljesen önkéntes beleegyezésre épüljenek. „Ilyen szövetséget – írta – nem lehet egyszerre megvalósítani; a legnagyobb türelemmel és elővigyázatossággal kell ennek elérésére törekednünk, nehogy elrontsuk az ügyet, nehogy bizalmatlanságot keltsünk, hogy időt adjunk annak a bizalmatlanságnak a kiküszöbölésére, melyet az évszázados földbirtokosi és tőkés elnyomás...hagyott ránk örökölni.”

A szocialista világrendszert alkotó szuverén államok közötti kapcsolatokban ennek a lenini intelemnek a megvalósítása különösen nagy jelentőségű.

Minden objektív feltétel megvan ahhoz, hogy a szocialista országok közössége mindjobban megszilárduljon. Népeinket összefűzi az alapvető érdekek azonossága, azonos típusú a gazdasági alapunk: a termelési eszközök társadalmi tulajdona. Azonos típusú az államrendszerünk: a munkásosztály vezette nép hatalma. Azonos az ideológiánk: a marxizmus-leninizmus. Közös érdekünk a biztonság garantálása, a népek békéjének és biztonságának védelme, a forradalmi vívmányok oltalmazása az imperialisták merényleteitől. Közös nagy célunk: a kommunizmus.

Minden szocialista ország érthető érdeklődéssel kíséri azokat a tapasztalatokat, amelyeket más országok az új társadalom építésében szereznek. Véleményünk szerint azonban helytelen volna egyvalamely pártnak vagy országnak a tapasztalatait ráerőszakolni más pártokra és országokra. A szocialista építés ilyen vagy amolyan módszereinek, formáinak, eljárásainak a megválasztása minden egyes nép szuverén joga.

Abból indulunk ki, hogy a szocialista építés útjainak sajátosságai semmiképpen sem gátolhatja a szocialista testvérországok közötti baráti kapcsolatok fejlődését. Hogy a szocialista építés konkrét kérdéseiben

mennyire helyes az egyik vagy a másik álláspont, ezt nézetünk szerint a gyakorlatnak, az új társadalom felépítésében elért eredmények hatékonyságának kell eldöntenie.

Hatalmas nagy családot alkotnak a szocialista államok, amelyek örökre szakítottak a kapitalizmussal, és új, boldog életet építenek a dolgozó emberek számára. A szocializmus világa sok ezer kilométerre terjed ki Európa és Ázsia végeláthatatlan térségein. Létrejött már a szocializmusnak egy góca az amerikai kontinensen is. A szocializmus lelkesítő példa sok afrikai ország népei számára. Napról napra mind erősebb, érezhetőbb az a befolyás, amelyet a szocialista világ az emberiség egész történetének alakulására gyakorol.

Engedjék meg, elvtársak, hogy erről a helyről a szovjet emberek nagy ünnepének előestéjén kijelentsem: a Szovjetunió Kommunista Pártja és kormányunk szent kötelességének tartja, hogy minden tőle telhetőt tegyen a szocialista országok összefogásának a marxizmus-leninizmus és a proletár internacionalizmus szilárd alapjain való erősítéséért. Erre szükség van azért, hogy országaink mindegyikében a lehető legsikeresebben folyjon a szocializmus és a kommunizmus építése. Erre szükség van azért, hogy közös nagy ügyünk győzelmet arasson szerte a világon.

Erősödjék a szocialista országok barátsága és összeforrottsága!

Eltársak! Pártunk azt tartotta és tartja szem előtt, hogy mindenkor támogatnunk kell Ázsia, Afrika, Latin-Amerika népeinek nemzeti felszabadító harcát, amelyet az imperializmus ellen, a kolonializmus minden formája ellen vívnak. Az SZKP, pártunk programjának megállapítása szerint, nemzetközi politikája egyik sarkkövének tekinti a testvéri szövetséget ezekkel a népekkel, amelyek lerázták a gyarmati és félgyarmati jármót.

Az októberi forradalom felébresztette a népek nemzeti öntudatát, és példátlan lendületet adott annak a harcuknak, amelyet az idegen igtától való megszabadulásért vívtak. Lenin előre látta, hogy „a szocialista forradalom nem csupán és nem főképpen az egyes országok forradalmi proletárjainak a saját burzsoáziájuk ellen vívott harca lesz. Nem, a szocialista forradalom az imperializmus által elnyomott valamennyi gyarmatnak és országnak, valamennyi függő országnak harca lesz a nemzetközi imperializmus ellen”. Most már mindenki látja, hogy a történelem ebben a tekintetben is úgy fejlődik, ahogy Lenin előre látta.

Ha összehasonlítjuk a világ két politikai térképét – az 1917. októberit és

a máit –, nyomban szembe ötlének teljes kontrasztjukban azok a kolosszális változások, amelyek bolygónkon ez alatt a történelmi időszak alatt történtek. Az előbbin a gyarmatbirodalmak színeivel van befestve szinte egész Ázsia és Afrika. Most viszont e földrészeknek csaknem hatvan országra fölött szuverén állam lobogója leng.

Megértjük a felszabadult népek érzelmeit és gondolatait, azt a törekvésüket, hogy megszilárdítsák függetlenségüket és végigvívják a harcot az imperializmus és a kolonializmus ellen. Az imperialisták nagy erőfeszítéseket tesznek azért, hogy különböző medrekbe tereljék a szocializmust és a nemzeti felszabadító mozgalmat, amelyek egy közös forradalmi áradattá folytak össze. Ám a fiatal nemzeti államok népei mind tisztábban látják, kik az igazi, megbízható barátaik és kik az ellenségeik, akik álcázzák gyarmatosító céljaikat.

A szovjet emberek őszintén örülnek annak, hogy a világpolitikában növekszik a kolonializmus béklyóiból kiszabadult országok szerepe. Az el nem kötelezett országok nemrég lezajlott kairói konferenciája világosan megmutatta, hogy véget akarnak vetni a kolonializmus minden formájának, hogy szeretnék megóvni és megszilárdítani a békét, erősíteni az imperializmus ellen harcoló erők egységét.

Teljesen egyetértünk Ázsia, Afrika és Latin-Amerika országaival abban, hogy el kell söpörni a föld színéről az utolsó gyarmati rezsimeket. Mindenütt, ahol kibontakozik a harc a külföldi imperialista beavatkozás ellen – Cipruson és Kongóban, Délkelet-Ázsiában és az Arab-félszigeten, Latin-Amerika országaiban –, a népek látják és a gyakorlatban tapasztalják, mennyire támogatjuk a nemzeti és társadalmi felszabadulásért vívott igazságos harcukat.

A Nagy Október napján, amellyel megindult a népek felszabadulása, kijelentjük: legyen örökre a múlté a kolonializmus gyalázata, éljen valamennyi nép szabadsága és függetlensége!

A Szovjetunió a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett élésének lenini politikáját folytatta és folytatja. Ennek a politikának az a célja, hogy elejét vegyük a termonukleáris világháborúnak, tárgyalásokkal oldjuk meg az államok közötti vitákat, tiszteletben tartjuk minden népnek azt a jogát, hogy maga válassza meg a számára megfelelő társadalmi és államrendszert, maga döntsön országa belső fejlődésének kérdéseiben.

A békés egymás mellett élés politikája biztosítja az alapokat ahhoz,

hogy az országok, ha különböző is társadalmi rendszerük, megértsék egymást és fejlesszék kölcsönösen előnyös együttműködésüket. A békés egymás mellett élés egyszersmind előmozdítja a népek felszabadító harcának sikerét és forradalmi feladataik megvalósítását.

A szovjet emberek szívből kívánják, hogy a nemzetközi feszültség mostani enyhülése folytatódjon, s hogy megoldódjanak azok a sarkalatos nemzetközi problémák, amelyekről a béke és a népek biztonsága függ. Államunk síkraszáll azért, hogy lépésről lépésre rendeződjenek a megoldatlan problémák, hogy mind szilárdabbá váljon a béke.

A Szovjetunió mindig szorgalmazta és ma is szorgalmazza a fegyverkezési hajsza leállítását, egy leszerelési egyezmény tető alá hozását. Az imperialista hatalmak politikája folytán országunk kénytelen volt erőfeszítéseit arra összpontosítani, hogy olyan hatalmas nukleáris rakétafegyvert hozzon létre, amely megbízhatóan garantálhatja biztonságunkat és barátaink, szövetségeseink biztonságát. Ám készek vagyunk megsemmisíteni az atomfegyvert, sőt általában minden fegyvert, ha a többi állam is hajlandó ezt megtenni.

A legelszántabban harcolunk az általános és teljes leszerelésért; síkraszállunk olyan intézkedésekért is, amelyek eleinte legalább korlátoznák a fegyverkezési hajsztát. Persze síkraszállunk olyan egyezményekért is, amelyek az atomcsendegyezményhez hasonlóan korlátozzák az atomfegyver további tökéletesítésének a lehetőségeit.

Különbőféle elképzelések vannak arra vonatkozólag, hogy a leszerelés milyen oldalait kellene elsőrendűeknek minősíteni, milyen összetételben és milyen szinten kellene tárgyalásokat folytatni. Ami a Szovjetuniót illeti, nézetünk szerint a legfontosabb az, hogy a leszerelés ügye előbbre jusson és konkrét eredményekkel járjon.

A nemzetközi helyzetet labilissá tevő megoldatlan problémák közé tartozik az európai biztonságnak és a német kérdés békés rendezésének a problémája.

Az európai biztonság megteremtése érdekében félre kell dobni a revansista doktrínákat és koncepciókat, el kell ismerni az Európa szívében kialakult helyzetet, abból a mindenki előtt nyilvánvaló tényből kell kiindulni, hogy két német állam létezik: a Német Demokratikus Köztársaság és a Német Szövetségi Köztársaság. Nincs és nem is lehet más alapja az európai béke biztonságának.

Elleneztek és ma is ellenezzük a NATO „multilaterális nukleáris had-

erőinek” létrehozására irányuló terveket, amelyek a nyugatnémet Bundeswehr előtt megnyitnák az utat az atomfegyver felé, felléptünk és fellépünk az atomfegyver továbbterjedése ellen.

Semmiféle idegen beavatkozás más népek és országok ügyeibe – ez a Szovjetunió szilárd és világos állásfoglalása. Köztudottak azok a szűnni nem akaró intrikák, provokációk és összeesküvések, amelyeket a forradalmi Kuba és életét saját belátása szerint alakító népe ellen szőnek. Jogos felháborodást keltenek a Kuba elleni támadások, ideje ezeknek véget vetni. El a kezekkel a Kubai Köztársaságtól – ezt követeli a szovjet nép, ezt követeli a világ minden becsületes embere!

Amellett voltunk és vagyunk ma is, hogy Tajvant újraegyesítsék hazájával, a Kínai Népköztársasággal.

A leghatározottabban elítéljük a Vietnami Demokratikus Köztársaság elleni provokációkat. Üdvözljük Dél-Vietnam bátor népét, amely hősieks felszabadító harcot vív a korrup, népellenes rendszer ellen, az amerikai imperializmus fegyveres intervenciója ellen, hazájának demokratikus alapokon való egyesítéséért.

Üdvözljük Dél-Korea bátor népét, amely harcol az amerikai csapatok kivonásáért, hazája békés újraegyesítéséért.

E népek harca mélységesen igazságos harc. Győzni fognak.

Politikánk a minden állammal való jó kapcsolatoknak és kölcsönösen előnyös együttműködésnek a politikája, s évről évre javulnak kapcsolataink azokkal az államokkal, amelyek érdeklődést mutatnak ezíránt. Nagy jelentőséget tulajdonítunk a főbb kapitalista hatalmakkal való kereskedelem fejlesztésének, kapcsolataink fejlesztésének.

A Szovjetunió kész fejleszteni a szovjet–amerikai kapcsolatokat népeink érdekében, a béke megszilárdítása érdekében. A napokban kötöttünk hosszú lejáratú kereskedelmi egyezményt Franciaországgal. Üdvözlénk, ha más kapitalista országok is hajlandók volnának bővíteni kölcsönösen előnyös kereskedelmi kapcsolataikat országunkkal. Nem kétséges, hogy megvan a lehetőség az Angliával, Japánnal, az NSZK-val, Olaszországgal és más államokkal való kapcsolataink további fejlesztésére.

A békés egymás mellett élés politikájának megvalósításában a szocialista közösség országainak hatalmára, a független államok és az összes békeszerető erők által a béke védelmében tett lépésekre támaszkodunk.

Minden országban a nép nagy tömegei követelik a béke megszilárdí-

tását és a nemzetközi együttműködés fejlesztését. Az Egyesült Államokban nemrégiben lezajlott választások meggyőzően mutatták, hogy az amerikai nép többsége is szíven viseli a béke érdekeit, hogy megelégedte már a hidegháborút. Az amerikai szélsőségesek veresége jó lecke a kalandor és reakciós politika minden hívének.

Hagyományos és változatlan az a politikánk, amely az Indiával, Finnországgal, Afganisztánnal, Iránnal, Törökországgal, a skandináv országokkal és más szomszédainkkal való jó kapcsolatokra és barátságra irányul.

A mai nemzetközi helyzetben, amely bővelkedik bonyolult és ellentmondásos tendenciákban, a külpolitika lenini elveit tekintjük vezércsilagnak. Ezt a politikát az elvi állásfoglalások védelmében tanúsított szilárdság, a népek sorsát érintő legfontosabb külpolitikai kérdéseknek mély felelősségérzettel való kezelése, a tárgyalásokra és megegyezésre való készség, a gyakorlati kérdések megoldásában tanúsított rugalmasság jellemzi.

Pártunk, más marxista-leninista pártokhoz hasonlóan, abból indul ki, hogy a mai viszonyok között a világháború nem elkerülhetetlen. Szilárd meggyőződésünk, hogy a szocialista államoknak, a nemzetközi munkásosztálynak, a gyarmati igából kiszabadult népeknek, a békét védelmező összes erőnek az aktív közös harcával a világháború elhárítható. Biztosítható a Földön a béke.

Mindamelletts sosem feledkezünk meg arról, hogy működnek a világon agresszív erők is, amelyeknek érdekük, hogy a végsőkig kiélezzék a nemzetközi helyzetet. A maguk szempontjából egyenesen előnyösnek tartják, hogy nemzetközi válságokat teremtsenek, hogy fokozzák a fegyverkezési hajszát, hogy háború felé sodorják a világot. A népek szinte naponta találkozhatnak ezen erők tevékenységének a megnyilvánulásai-val. Éppen ezért a Szovjetunió megőrzi éberségét.

Nagyerejű fegyvereink vannak, amelyek kellően garantálják a Szovjetunió és a többi szocialista ország biztonságát. Amíg nem születik megegyezés a leszerelésről, a legmagasabb szinten tartjuk védelmi képességünket.

A kommunizmus nagy vívmányait őrzik dicsőségtől övezett, hős fegyveres erőink. Haderónk parancsnokai kipróbált hadvezérek, korszerűen kiképzett tisztek. Hadseregünk a békét védő hadsereg. A szovjet nép szereti hadseregét, gondoskodással veszi körül. Dicső hadseregünk

pedig híven szolgálja a népet, megbízhatóan oltalmazza építő munkáját.

Becsület és dicsőség a szovjet fegyveres erőknél!

Következetes és rendíthetetlen a Szovjetunió fő külpolitikai irányvonala, amelyet pártunk legutóbbi kongresszusainak határozataiban, a párt programjában szabtuk meg. Ennek az irányvonalnak a célja a szocializmus és a kommunizmus felépítéséhez szükséges békés feltételek biztosítása, a szocialista országok egységének és összeforrottságának, barátságának és testvériségének erősítése, a felszabadító forradalmi mozgalmak támogatása, a független ázsiai, afrikai és latin-amerikai államokkal való szolidaritás és együttműködés fejlesztése, a tőkésállamokkal való békés egymás mellett élés elveinek érvényesítése, az emberiségnek a világháborútól való megmentése. Ez az egyetlen helyes irányvonal. Ezt a legmeszebbmenően támogatja népünk és a Föld lakosságának óriási többsége.

Eltársak! Lenini pártunk mindig fennen hordozta a proletár internacionalizmus zászlaját. A nemzetközi kommunista és munkásmozgalom egységében, a nemzeti felszabadító és a demokratikus erők összefogásában látjuk a biztosítékát annak, hogy a béke és a szocializmus ügye újabb sikereket arasson.

A kommunista mozgalom az imperialista reakcióval való heves összecsapásokban, a békéért, a nemzeti függetlenségért, a demokráciáért, a szocializmus eszméinek diadaláért vívott harcban edződik. A tőkésországokban a kommunista pártoknak üldöztetés jutott és jut osztályrészül. Ám minden nehézség ellenére büszkén lobogtatják a marxizmus-leninizmus forradalmi zászlaját. Tetteikkel bebizonyítják a dolgozóknak eszméik életerejét. Azoknak a kommunista hősöknek a dicső neve, akik életüket áldozták a szabadságért vívott harcban, elevenen él a népek emlékezetében, újabb hőstettekre serkenti őket.

A Nagy Október ünnepén pártunk, az egész szovjet nép szívből üdvözlí és szolidaritásáról, támogatásáról biztosítja az összes kommunista pártokat.

Ellenségeink gyengíteni próbálják a kommunista mozgalmat. Arra szeretnék kihasználni a mozgalomban támadt nézeteltéréseket, hogy csapást mérjenek a forradalmi erőkre. Ilyen körülmények között különösen fontos a kommunista világmozgalom összeforrasztása és egysége megszilárdítása. E feladat megoldásához hatékony konkrét intézkedéseket kell tennünk, lépésről lépésre tovább kell erősítenünk az összefogást.

Nem szabad túrnünk, hogy a nézeteltérések aláássák a legfőbbet, ami a kommunisták erejét adja, az egységet a közös ellenség, az imperializmus elleni harcban. Az egész mozgalmat érintő problémák megoldása valamennyi testvérpárt ügye.

A kommunisták világhadseregének szabatos és világos fő irányvonala van, amelyet közösen dolgoztak ki az 1957-es és az 1960-as moszkvai tanácskozáson.

A kommunistáknak van hatékony módszerük arra, hogy leküzdjék a pártok között felmerülő nézeteltéréseket és erősítsék összeforrottságukat. Világosan leszögezi ezt a nyolcvanegy párt nyilatkozata, amelyet 1960-ban fogadtak el. A nyilatkozatban megállapítják: „A kommunista és munkáspártok a szükséghez mérten értekezleteket tartanak, hogy megvitassák az időszerű problémákat, kicseréljék tapasztalataikat, megismerkedjenek egymás nézeteivel és álláspontjával, tanácskozás útján egységes nézeteket dolgozzanak ki és egyeztessék a közös célokért folyó harcban indított együttes akciókat.”

Nézetünk szerint ennél jobb módszert nem is lehetne találni a kommunista világmozgalom összeforrottságának erősítésére. Nyilvánvalóan megérett a helyzet a testvérpártok egy újabb nemzetközi tanácskozására. E tanácskozás célja, fő jelszava legyen a marxizmus–leninizmus és a proletár internacionalizmus elvei alapján való tömörülés, a kommunista testvérek egysége a közös nagy célokért vívott harcban.

A Szovjetunió Kommunista Pártja minden tőle telhetőt megtesz, hogy biztosítsa ezt az összefogást.

Szélesedjék és erősödjék napról napra az egész világ kommunistáinak nagy mozgalma, új erőt merítve egysége megszilárdulásából, új sikereket érve el az imperializmus ellen, minden dolgozó ember ragyogóbb jövőjéért vívott harcban.

BESZÉD A ROMÁN KOMMUNISTA PÁRT

IX. KONGRESSZUSÁN

1965. JÚLIUS 20.

Kedves elvtársak!

A Szovjetunió Kommunista Pártjának Központi Bizottsága, egész pártunk és a szovjet nép forró testvéri üdvözetét küldi a Román Kommunista Párt IX. kongresszusán részt vevő küldötteknek, a szocialista Románia minden kommunistájának és dolgozójának. Elvtársak, szívből sikeres munkát kívánunk a kongresszusnak, amelynek – ezt már most bizonyosra vehetjük – óriási jelentősége lesz pártjuk és országuk életében.

Az SZKP küldöttsége nagy érdeklődéssel hallgatta Ceaușescu elvtárs beszámolóját, a többi elvtárs beszámolóját és felszólalását. Nagy hatással van ránk a kongresszuson uralkodó emelkedett hangulat, lelkesedés, s emellett a tárgyyszerűség, a párt és az ország előtt álló nagy feladatok megoldásának konkrét megközelítése.

Az önök kongresszusával Románia a szocialista fejlődés harmadik évtizedébe lép. Rövid történelmi időszak alatt városon és falun győzött a szocializmus. Ennek a győzelemnek a gyümölcsei román földön mindenütt láthatók: hatalmas ipari üzemek, fejlődő mezőgazdaság, rendezett városnegyedek és falusi települések, napfényes üdülők a Fekete-tenger partján. Mindebben sok népi munka, tehetség és ihlet fekszik. Minde ezért óriási szervező munkát végeztek a román kommunisták, akik magabiztosan vezetik országukat a szocializmus széles és világos útján.

Most a román nép még bonyolultabb és nagyobb feladatok megoldásához lát hozzá a gazdaság és a kultúra fejlesztése, az életszínvonal emelése céljából. Önökkel együtt nekünk is az a meggyőződésünk, hogy a Román Kommunista Párt által a dolgozó tömegek részvételével és támogatásával

kidolgozott terveket sikeresen valóra fogják váltani. Újabb nagyszerű sikereket kívánunk a testvéri román népnek és harcos élcsapatának, a román kommunisták pártjának a szocializmus továbbfejlesztésében és megszilárdításában!

Kedves elvtársak! Erről a magas fórumról szeretnénk szólni a legfontosabbról, ami ma az egész világ kommunistáit izgatja, s amitől jelentős mértékben függenek további győzelmeink: a világ összes forradalmi erői közötti egység és szolidaritás szükségességéről.

Mozgalmunk nagy jelszava – „Világ proletárjai, egyesüljetek!” – a tudományos kommunizmus első szavaival született. Ezzel a jelszóval a forradalmi munkásosztály világtörténelmi győzelmeket aratott a tőke elleni csatákban. Az internacionalizmus zászlaja alatt győzött a Nagy Októberi Szocialista Forradalom, e zászló alatt alakult ki és erősödik a szocialista államok világrendszere. Az internacionalizmus olyan tényezővé vált, amely jelentős mértékben előmozdítja korunk összes forradalmi erőinek tömörülését abban a harcban, amely az imperializmus ellen, a békéért, a demokráciáért, a nemzeti függetlenségért, az egész emberiség társadalmi haladásáért folyik.

Az akcióegység mindig megsokszorozta és ma is megsokszorozza a forradalmi mozgalom erőit. De ma nagyobb szükség van rá, mint valaha. Néhány évvel ezelőtt a kommunista pártok azt a következtetést vonták le, hogy a nemzetközi erőviszonyok szüntelenül változnak, mégpedig a szocializmus javára. Ez a következtetés teljes mértékben igazolódott. Az azóta eltelt évek alatt tovább növekedett a szocialista világrendszer ereje, tovább fejlődött a nemzeti felszabadító mozgalom és a munkásmozgalom. A haladó erők támadásban vannak, s a reakciósnak természetesen nem sikerül feltartóztatni őket.

A régi világ – az emberek kizsákmányolásának és a népek elnyomásának a világa – pusztulásra van ítélve. Ám az imperializmus nem hajlandó harc nélkül feladni pozícióit. Elkeseredetten védekezik, ellentámadásba próbál átmenni, semmilyen büntettől sem riad vissza, csak hogy megőrizze uralmát. Minél erősebb lesz szolidaritásunk, annál könnyebb lesz megbénítani az imperialisták agresszív cselekményeit, annál kisebbek lesznek a népek veszteségei és áldozatai szabadságuk és függetlenségük védelmezésében, az újabb világháború kibontakoztatása elleni harcban.

Az egység szükségessége különösen nyilvánvaló ma, amikor az Egyesült Államok arcátlan agressziót folytat a vietnami nép ellen, a Dominikai

Köztársaság ellen, kíméletlenül lábbal tiporja Kongó népének és más népeknek az életbevágó érdekeit, amikor Nyugat-Németország ugyan- csak az amerikai imperialisták támogatásával és ösztönzésére revansista terveket szövöget, fenyegetve ezzel Európa békéjét.

Tudjuk, hogy az amerikai és egyéb reakcióso- k nem érték el és nem is érhetik el szennyes céljaikat. Nem sikerül térdre kényszeríteniük a hős vietnami népet, mert ez a nép igaz ügyért harcol, és önfeláldozóan védel- mezi szabadságát és függetlenségét. A vietnami nép mellett áll a szocialista országok hatalmas ereje, az egész haladó emberiség.

A Szovjetunió a többi szocialista országgal együtt eddig is megadta és a jövőben is megadja vietnami testvéreinek a szükséges segítséget az agresz- szió elleni harcban. Nem kétséges, hogy az agresszió kiterjesztésére írá- nyuló minden kísérlet a szocialista államok még egységesebb és még határozottabb ellenállásába ütközne. S ha az amerikai intervenciósok, nem hallgatva a józan észre, újabb kalandokra vállalkoznának, szembe találják magukat egységünk és összeforrottságunk erejével.

Kedves elvtársak! A mai viszonyok között az internacionalizmus eszméje valahogy kitágította határait, mindinkább egyetemes jelleget ölt. Már Lenin életében a nemzetközi kommunista mozgalom Vlagyimir Iljics jóváhagyásával kiegészítette a „Világ proletárjai, egyesüljetek!” jelszót ezzel a felhívással: „Világ proletárjai és elnyomott népek, egye- süljetek!” Ebben a felhívásban az az egyszerű tény jut kifejezésre, hogy a nemzetközi munkásosztálynak, a szocialista országok népeinek és az imperialista és kolonialista iga végleges lerázásáért küzdő népeknek az alapvető érdekei megegyeznek. Amikor a kommunisták harcolnak a fel- szabadító mozgalom elfojtására tett imperialista kísérletek ellen, ezzel a marxizmus-leninizmus megalapítói által meghirdetett szent elveket, minden népnek sorsa önálló irányításához való jogát védelm- ezik.

Korunkban lehetőség nyílik arra, hogy az internacionalizmus eszméi még szélesebb körben terjedjenek el és még jobban megszilárduljanak. Az imperializmus ugyanis, amikor megpróbálja elfojtani a felszabadító mozgalmat, kezét emel a nemzetközi biztonságra, termonukleáris hábo- rúval fenyegeti az emberiséget. A béke ügyét és a társadalmi haladás ügyét fenyegető veszély ugyanabból a forrásból fakad. Mindazok, akik szívükön viselik a népek szabadságát és függetlenségét, a civilizáció sorsát, összefognak, hogy visszaverjék az imperialista agresszorokat.

Mi, kommunisták, büszkék vagyunk arra, hogy az összes forradalmi

és haladó erők élcsoapatában a kommunista mozgalom halad. Nagy felelősség ez a népek előtt. A kommunista mozgalomnak, a szocialista országok nagy közösségének összeforrottnak kell lennie, hogy becsülettel teljesíthesse történelmi küldetését. A kommunista és munkáspártoknak lehetnek eltérő nézeteik egyik-másik kérdésben. Mindamellet mély meggyőződésünk, hogy ezek a nézeteltérések nem gátolhatják és nem is szabad gátolniuk a testvérpártok egységes akcióit, a szocialista országok egységes akcióit a közös nagy céljainkért vívott harcban.

Örömmel töltött el bennünket, hogy Ceaușescu elvtárs a kongresszus valamennyi küldöttének lelkes helyeslése közepette olyan nyomatékosan hangsúlyozta beszámolójában a kommunista világmozgalom egységének és a szocialista országok, az összes békeszerető erők összeforrottságának a szükségességét.

A Szovjetunió kommunistái nevében kijelentjük, hogy pártunk nem sajnálja az erőfeszítéseket, ha arról van szó, hogy erősítse és fejlessze baráti kapcsolatait valamennyi szocialista országgal. Itt, a román kommunisták kongresszusán, mindenekelőtt szeretnénk kifejezésre juttatni, milyen meglepéssel tölt el bennünket, hogy pártjaink egyek korunk legfontosabb kérdéseinek értékelésében. Egyesít bennünket a szocializmus és a kommunizmus nagy ügye iránti közös mély odaadás, az imperialista agresszorokkal és a népek szabadságának elfojtóival szemben táplált közös gyűlölet, az a közös mély meggyőződés, hogy meg kell szilárdítanunk mindazoknak az erőknek az egységét, amelyek síkraszállnak a világ békéjéért, szabadságáért és haladásáért.

Országaink között erősödnek a politikai és kulturális kapcsolatok, megvalósul az egyenjogú és kölcsönösen előnyös gazdasági együttműködés, kölcsönös hasznunkra megosztottuk és megosztjuk egymással a szocialista építésben szerzett tapasztalatainkat. Közösén, más testvérpártokkal együtt lépünk fel a nemzetközi porondon a szocialista országok közös érdekeinek védelmében, a népek felszabadító forradalmi harcának és a különböző társadalmi berendezkedésű államok közötti békés egymás mellett élés elvének védelmében.

A Szovjetunió és Románia népei, a szovjet és a román kommunisták között régóta hagyományos baráti kapcsolatok állnak fenn, amelyek mélyen gyökerező érdekközösségen alapulnak. A román kommunisták kongresszusának küldöttei előtt kijelentjük, hogy a Szovjetunió Kommunista Pártja továbbra is rendíthetetlenül követi majd a Szovjetunió és a

szocialista Románia közötti baráti kapcsolatok megszilárdításának és fejlesztésének az irányvonalát.

Erősödjék a román–szovjet barátság népeink javára, az egész szocialista közösség javára.

Ismételten újabb sikereket kívánunk az önök dicső pártjának és az egész testvéri román népnek a szocializmus építésében!

Éljen a marxizmus–leninizmus mindent legyőző forradalmi zászlaja!
Éljen a kommunizmus!

BESZÉD

A SZOVJET-MONGOL BARÁTSÁGI NAGYGYŰLÉSEN ULÁNBÁTORBAN

1966. JANUÁR 15.

Kedves mongol elvtársak, barátaink!

Engedjék meg, hogy a szovjet emberek nevében, a Szovjetunió Kommunista Pártja nevében átadjam a mongol népnek és harcos élcsapatának, a Mongol Népi Forradalmi Pártnak forró testvéri üdvözetünket. A Szovjetunió párt- és kormányküldöttsége szívből köszöni a meghívást nagyszerű országukba, köszöni a vendégszeretetet, a szívélyes fogadtatást, amelyben itt mindenütt részesülünk. Ebben az országaink, pártjaink, népeink között szilárdan kialakult jó és őszinte kapcsolatok kifejeződését látjuk.

Engedjék meg továbbá, hogy hálánkat és köszönetünket fejezzem ki azokért a baráti szavakért, amelyeket itt, a nagygyűlésen, a Szovjetunió Kommunista Pártjához, országunk kormányához és az egész szovjet néphez címeztek.

Nem sok időt töltöttünk a népi Mongóliában, de ez alatt a néhány nap alatt is világosan láthattuk, milyen sikeresen oldja meg a mongol nép pártja vezetésével, a szocialista építés nagy feladatait.

Mongólia útja a szocializmus felé nem volt egyszerű és könnyű. Negyvenöt évvel ezelőtt az önök népe előtt, éppúgy, mint ma a világ sok más népe előtt is, felmerült a kérdés: hogyan építsék az új életet, hogyan küzdhetnék le minél hamarabb a gazdasági elmaradottságot és biztosíthatnák a haladást a gazdaság és a társadalmi élet valamennyi területén. Akkoriban szép számmal voltak olyanok, akik úgy vélték, hogy a feudális nomád Mongólia sohasem válhat fejlett, független országgá. Ám Mongólia népe másként döntött. Legjobb fiai, élükön Szuhe Batorral, a népi forradalom vezérével, a Nagy Október győzelmében az új életért vívandó harc

lelkésítő példáját látták. Leninnek az a tanítása, amely szerint elmaradott országok fejlettebb szocialista államok támogatásával a kapitalizmust megkerülve építhetik fel a szocialista társadalmat, ragyogó távlatokat nyitott a mongol forradalom előtt. A mongol nép, mint valami mesebeli óriás, átlépett egy teljes társadalmi alakulaton – a kapitalizmuson. Ez valóban történelmi tett, amelyre önökkel együtt büszke a szovjet nép is, büszke minden barátjuk a világon.

A Népi Forradalmi Párt és az egész nép negyvenöt esztendei erőfeszítései nyomán gyökeresen megváltozott Mongólia egész élete. Mintegy harminc évvel ezelőtt alkalmam volt itt járni, s így bizonyos fokig személyes tapasztalataim alapján alkothatok képet az önök sikereiről. Az ország egészen más lett. Ott, ahol valamikor karavánutak húzódtak és a végeláthatatlan sztyeppen magányos jurták álltak, most új városok és korszerű technikával felszerelt üzemek nőttek ki a földből. Örömmel hallottuk, hogy csupán az utóbbi öt év alatt országukban mintegy kilencven ipari üzem és nagy műhely épült. Küldöttségünk meglátogatta az ulánbátori ipari kombinátot, a Sarin Gol-i külszíni bányát, részt vett a darhani erőmű felavatásán. Ezek mind korszerű vállalatok, amelyeken szakmunkásokká, szakemberekké vált tegnapi arátok dolgoznak.

Átalakult Mongólia mezőgazdasága is. Láttuk, milyen eredményesen fejlődik fő ágazata, az állattenyésztés. Az, hogy a közös állatállomány az utóbbi két év alatt két és félmillió darabbal nőtt, természetesen a mezőgazdasági egyesülések nagy sikere. Szeretnénk gratulálni önöknek egy másik eredményhez is: egy olyan, Mongólia szempontjából új mezőgazdasági ágnak a gyors fejlődéséhez, mint a földművelés. Az önök népe sokévszázados története során először látja el magát mongol mezőkön saját kezével termesztett gabonával.

A műveltség színvonala, a közoktatás és az egészségügy szervezete tekintetében az önök országa ma az ázsiai országok többsége előtt jár. Felnőtt egy népi értelmiség, az országnak ma saját tudósai, tudományos intézményei vannak, saját szakemberei dolgoznak a termelés valamennyi területén.

A mongóliai forradalom sikerét ma az egész világ elismeri. A burzsoá sajtó mind gyakrabban kénytelen megvallani, hogy elkerülte figyelmét az önök országának sikeres fejlődése. Például a „Le Nouvel Observateur” című párizsi hetilap múlt év őszén ezt írta: „Különböző mendemondák és előítéletek alapján hajlunk arra, hogy Mongóliát elmaradott országnak

képzelmük. Márpedig ez egyáltalán nem felel meg a valóságnak. Mongólia a feudalizmusból egyenesen a szocializmusba ugrott, s így a Szovjetunió segítségével behozta évszázados lemaradását. Ipára szüntelenül fejlődik, mezőgazdasága pedig kielégíti a lakosság szükségleteit." Lám elvtársak, így beszélnek ma Nyugaton Mongóliáról. Ez már egészen más hang!

Magától értetődik, hogy a mongol nép nem elégszik meg azzal, amit elért. A negyedik ötéves tervidőszak valamennyi népgazdasági ág és a mongol kultúra további fejlődésének, a dolgozók anyagi jóléte emelkedésének a nagyszerű perspektíváit tárja fel.

A mongol nép történelmi vívmányaiban nagy érdeme van a Mongol Népi Forradalmi Pártnak. A Népi Forradalmi Párt, amelyet közvetlenül az 1921-es forradalom előtt alapítottak meg, magabiztosan vezeti Mongólia dolgozóit a marxista-leninista úton. Ebben rejlik óriási érdeme.

A népi Mongólia sikereinek nagy elvi jelentőségük van a világszocializmus szempontjából. Az önök tapasztalata a gyakorlatban bizonyította azt a lenini tételt, hogy a szocializmusba való átmenet lehetséges a fejlődés kapitalista szakaszának megkerülésével. Azt bizonyítja, hogy korunkban egy ország, amely kivívta a függetlenséget, bármilyen színvonalat ért is el gazdasági fejlődése, a szocializmus útjára léphet, s a baráti szocialista államok támogatásával sikeresen építheti az új életet.

Persze, ennek az óriási feladatnak a megoldása igen nehéz, különösen olyan országokban, amelyek fejlődésükben erősen elmaradtak. Nem olyan könnyű lerázni a „hazai” kizsákmányolókat és gyarmatosítókat jármát, de legalább olyan nehéz végigvinni a forradalmat, megteremteni az új rend gazdasági alapjait. Ez nagy és megfeszített mindennapi munkát követel meg, megköveteli a néptömegek tömörülését, ügyes és hozzáértő vezetésüket a forradalmi élcsapat részéről. A kapitalizmus megkerülése azt jelenti, hogy nem élük át azokat a hosszú kínokat és szenvedéseket, amelyekre a kapitalizmus a dolgozókat kárhoztatja. Ugyanakkor ez azt is jelenti, hogy rövid történelmi időszak alatt el kell végezni a termelőerők fejlesztésének azt az egész munkáját, amelyet a kapitalizmus a néptömegek kíméletlen kizsákmányolásával évszázadok folyamán végzett el. A feladat nehéz, de teljesíthető, s a mongol nép jól szemlélteti ezt példájával és tapasztalatával.

Népeink életében a mai nap nagy ünnep. A Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa Elnökségének és a Mongol Népköztársaság Nagy Népi Hural-

jának megbízásából ma aláírtuk a Mongol Népköztársaság és a Szovjetunió sok évre szóló barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződését. Ez a dokumentum tovább fejleszti népeink szoros barátságát, kifejezésre jut benne az a készségünk, hogy közösen, válllvetve haladjunk tovább a szocializmus és a béke útján.

Ez nem az első szovjet–mongol szerződés. Már 1921-ben létrejött egy egyezmény, amely lefektette az OSZFSZK és Mongólia közötti baráti kapcsolatok alapjait. Barátságunk történetében fontos mérföldkő volt az 1936-ban aláírt jegyzőkönyv és az 1946-ban kötött barátsági és kölcsönös segítségnyújtási szerződés.

A ma aláírt szerződés rögzíti a szovjet–mongol kapcsolatokban az elmúlt években bekövetkezett fejlődést. Új szakaszt nyit meg e kapcsolatok történetében és szilárd bázist nyújt népeink barátságának további felvirágzásához. Bizonyosak lehetünk abban, hogy ezt a fontos dokumentumot nagy meglepéssel fogadja majd a szovjet és a mongol nép, a többi szocialista ország népe. Ez a szerződés jól szolgálja majd közös ügyünket.

Eltársak! Népeinket, pártjainkat már negyvenöt éve a harci barátság szoros kötelékei fűzik össze, amelyek a szocializmusért vívott közös harcban erősödtek meg. A szovjet és a mongol nép barátsága dicső múltra tekint vissza. Születése körül népeink nagyjai – Lenin és Szuhe Bator – bábáskodtak. A szovjet–mongol barátság népeink történelmi vívmánya. Ezt sok dicső tett szilárdította meg.

Népeink örökre megőrzik emlékezetükben azoknak a hősi éveknak az eseményeit, amikor Oroszország és Mongólia forradalmi harcosai közös erővel elűzték mongol földről Ungern báró fehérgárdista bandáit. Népeink fegyverbarátságának valóságos szimbóluma lett a japán hódítók szétzúzása Halhin Golnál. A szovjet emberek sohasem felejtik el azt a segítséget, amelyet a testvéri Mongólia a Nagy Honvédő Háború éveiben nyújtott országunknak. Szovjet és mongol katonák 1945-ben válllvetve harcoltak a japán militaristák Kvantung-hadserege ellen. Közösen védelmeztük a népi hatalmat, közösen építettük és építjük az új életet, egyek voltunk és leszünk minden megpróbáltatásban.

Országaink között széles körű és gyümölcsöző együttműködés alakult ki, amely kiterjed az élet minden területére. Az országban tett körutunk során a mongol elvtársak így mutatták be nevezetességeiket: ez itt a Sarin Gol-i külszíni szénbánya, amelyet a Szovjetunió segítségével nyi-

tottunk meg, ez Ulánbátor új automata kenyérgyára és malomipari kombinátja, amelyet szovjet építők segítségével létesítettünk. A rohamosan fejlődő Darhanban láttuk, hogyan dolgoznak együtt mongolokkal szovjet emberek ezrei, valamint csehszlovák, lengyel szakemberek. Találkoztunk olyan mongol szakemberekkel, akik Moszkvában és Leningrádban, Novoszibirszkben és Irkutszkban végezték tanulmányaikat. Ma is több mint két és félezer mongol fiatal tanul a Szovjetunióban. Az önök munkásai közül sokan szovjet építkezéseken és iparvállalatoknál szereztek üzemi gyakorlatot. A szovjet emberek az effajta segítségnyújtást internacionalista kötelességüknek tartják. A Szovjetunió is nagyra becsüli Mongólia hozzájárulását országaink együttműködéséhez. Sok értékes árut kapunk önöktől, amelyre szükségünk van népgazdaságunk fejlesztéséhez.

Eltársak! A szocialista országok népei megszokták, hogy fegyvertársaknak tekintsék egymást a közös ügyért vívott harcban. Közösek az eszményeink, azonosak a feladataink és a céljaink. Ebből adódik élénk kölcsönös érdeklődésünk az iránt, ami országainkban történik, az iránt, hogy miképpen halad a szocializmus és a kommunizmus építése.

Kitűnő hagyománnyá vált a párt- és kormányküldöttségek cseréje avégett, hogy tájékoztassuk egymást a gazdasági építés menetéről, a tervekről és elgondolásokról, a nehézségekről és a megoldatlan problémákról. Engedjék meg, hogy én is éljek ezzel a hagyománnyal, és megragadjam az alkalmat arra, hogy mongol barátainkkal röviden ismertessem pártunknak az utóbbi időben végzett tevékenységét.

Minden túlzás nélkül elmondhatom, hogy a múlt esztendő sok tekintetben kiemelkedő volt számunkra. Az SZKP Központi Bizottságának 1964. októberi plénuma után pártunk a népgazdaság vezetésének tökéletesítésére összpontosította fő erőfeszítéseit, arra törekedve, hogy a vezetés színvonala megfeleljen a termelőerők, egész társadalmunk fejlettsége színvonalának.

Amint ezt önök is tudják, pártunk Központi Bizottságának legutóbbi plénumain igen fontos feladattal, a szocialista termelés hatékonyságának emelésével foglalkoztunk. A múlt év márciusában megvizsgáltuk mezőgazdaságunk fejlesztésének sarkalatos kérdéseit, feltártuk a mezőgazdaság lemaradásának okait. A plénum határozataiban olyan gazdasági intézkedések egész rendszerét vázoltuk fel, amelyeknek végrehajtása kedvező feltételeket teremt minden egyes kolhoz és szovhoz rentábilis mun-

kájához. Az SZKP Központi Bizottsága és a szovjet kormány gondoskodott arról, hogy emelkedjen a mezőgazdasági dolgozók jövedelme, hogy növekedjen érdekeltségük munkájuk eredményeiben, hogy nagyobb lendületet kapjon kezdeményezésük. Az állam jelentős beruházási eszközöket bocsát a mezőgazdaság rendelkezésére. Hitelpolitikánk, a gépekkel és műtrágyával való ellátás, a felvásárlási árak – minden arra irányul, hogy gyors ütemben emeljük a mezőgazdasági termelést és teljes mértékben kielégítsük az ország szükségleteit földművelésügyi és állattenyésztési termékekben.

Önök természetesen jól tudják, hogy a gazdaság területén semmiféle reform sem változtathatja meg azonnal a helyzetet. Mégis minden okunk megvan annak feltételezésére, hogy a márciusi plénum határozatai meg hozzák a kívánt eredményeket.

Múlt év szeptemberében az SZKP Központi Bizottsága plénumán intézkedéseket dolgozott ki az ipar és a mezőgazdaság vezetési módszereinek tökéletesítésére. Ezek az intézkedések meghagyják a vezető szerepét annak a fontos elvnek, amely szerint az alapvető mutatók központilag tervezendők, de ugyanakkor a vállalatok, a gazdasági egyesülések, a köz társasági irányító szervek széles körű kezdeményezését irányozzák elő. Gazdasági szakembereink, mérnökeink, munkásaink ma nagyobb lehetőséget kapnak arra, hogy kellően kivegyék a részüket a termelés rentabilitásának emeléséből, az új technika fejlesztéséből, a kommunizmus anyagi-műszaki bázisának megteremtéséből.

Az elmúlt évben tehát egész sor olyan fontos intézkedést tettünk, amelynek célja a szocialista termelési módban rejlő óriási lehetőségek minél jobb kihasználása.

Eltársak! 1965-ben befejeztük hétéves tervünk végrehajtását. A végleges eredmények még nincsenek meg, de már ma is látható, hogy lenyűgözőek. Az ipari termelés teljes volumene a hét év alatt 84 százalékkal növekedett a tervezett 80 százalékkal szemben. A szovjet nép kitűnő munkát végzett ebben a hétéves tervidőszakban. Több mint öt és félezer ipari üzem épült. Képletesen úgy mondhatjuk, hogy a Szovjetunió területén még egy ipari nagyhatalom keletkezett, amely a termelés volumenét tekintve csaknem akkora, mint az 1958-as Szovjetunió. Szovjet tudósaink fontos felfedezésekkel gazdagították az egyetemes tudományt. A szovjet geológusok felborították az országunk természeti kincseire vonatkozó összes régi elképzelést: egész föld alatti olajtengereket fedeztek fel, újabb

szén-, réz- és más érclelőhelyeket találtak. Folytatódik a kozmikus térségek módszeres ostroma.

Az ország gazdasági erejének növekedésével együtt növekszik a szovjet nép jóléte.

Közeledünk pártunk XXIII. kongresszusához, amely meghatározza majd a kommunista építés új szakaszának a feladatait, jóváhagyja az új ötéves terv célkitűzéseit. Az egész ország készül a kongresszusra, igyekszik ezt újabb munkasikerekkel megünnepelni. A XXIII. kongresszusnak különösen nagy jelentőséget ad az, hogy államunk és az egész haladó emberiség történetének olyan nagy dátuma előtt ül össze, mint a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulója. A legnagyobb forradalomnak ezt a jubileumát a szovjet emberekkel együtt az egész dolgozó világ megünnepeli. A Nagy Október napjainkban is a világ valamennyi népének megvilágítja a boldog jövőbe, a kommunizmusba vezető utat.

Eltársak! Országaink szocialista és kommunista építése nem választható el azoktól a nemzetközi viszonyoktól, amelyek között végbemegy.

A bennünket körülvevő világban megfeszített és bonyolult harc folyik, különböző osztályerők és -érdekek csapnak össze. A szocialista országok tevékenyen részt vesznek ebben a harcban. Tovább fejlesztik forradalmi vívmányaikat, új társadalmi alapokon fejlesztik a termelőerőket, növelik erejüket, sikeresen építik a szocializmust és a kommunizmust. Ezzel jelentős részt vállalnak a világforradalomból, az egész emberiség felszabadulásának és társadalmi haladásának ügyéből. Éppen ezért a legkedvezőbb nemzetközi feltételek biztosítása a szocialista és a kommunista társadalom építéséhez – nemcsak fontos nemzeti, hanem mélységesen forradalmi internacionalista feladat is. A Szovjetuniónak, más szocialista országokhoz hasonlóan, a külpolitikában az volt és továbbra is az a célja, hogy gondoskodjon a szocialista világrendszer erősítéséről, támogassa a népeket a szabadságért és a társadalmi haladásért vívott harcukban, küzdjön a békéért, az újabb világháború veszélye ellen.

Az SZKP és a szovjetállam külpolitikai tevékenységének középpontjában áll a harc a szocialista közösség és a nemzetközi kommunista mozgalom további tömörítéséért. Az SZKP, más testvérpártokhoz hasonlóan, óriási munkát végez ezen a téren. Elégedetten megállapíthatjuk, hogy tovább erősödött a Varsói Szerződés tagországainak harci szövetsége, továbbfejlődött a szocialista államok gazdasági együttműködése mind a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa keretében, mind kétoldalú

alapokon, jelentősen bővültek a kétoldalú és többoldalú kapcsolatok a szocialista országok között, a világ kommunista és munkáspártjai között.

A múlt esztendőben találkoztunk csaknem valamennyi szocialista állam és sok nem szocialista ország kommunista pártjainak a képviselőivel. Ennek során megvizsgáltuk a mai helyzet legfontosabb kérdéseit, a szocialista országok közösségének és a kommunisták nagy családjának még szorosabb összefogására irányuló intézkedéseket, az imperializmus elleni közös harc feladatait. Nagy meglepéssel állapíthatjuk meg, hogy a találkozók és elvtársi megbeszélések során (s egy jó év alatt több mint hatvan kommunista és munkáspárt képviselőivel találkoztunk) megmutatkozott nézeteink azonossága korunk minden alapvető kérdésében és a teljes egyetértés abban, hogy még szorosabban kell tömörítenünk az egész világ kommunistáinak sorait.

A leghatározottabban síkraszállva a szocialista országok és az egész kommunista mozgalom egységének további erősítéséért, továbbra is az egyetlen helyes úton haladunk, és arra törekszünk, hogy a marxizmus-leninizmus elvei alapján, a moszkvai tanácskozások nyilatkozatai alapján még szorosabb egységbe tömörítsük az összes kommunistákat. Az egységért vívott harcunk nemcsak őszinte törekvéseink és vágyaink kifejezése, hanem a szocialista országok, az egész kommunista mozgalom fejlődésének égető szüksége. Meggyőződésünk, hogy végül is sikerül biztosítanunk az összes kommunisták, az összes szocialista országok összefogását. A maga részéről pártunk erejét nem kímélve harcol ezért a nemes célért.

Nagyra becsüljük azt a munkát, amelyet a Mongol Népi Forradalmi Párt a világkommunizmus egységének megszilárdítása érdekében végez, rendíthetetlenül síkraszállva a nemzetközi kommunista mozgalom közös irányvonalaért. Pártjaink és országaink szoros együttműködése fontos része annak a közös munkának, amely a szocialista világrendszer erejének és összefogásának megszilárdítása érdekében folyik.

A Szovjetunió Kommunista Pártja és a szovjet népek internacionalista kötelességüknek tekintik más népek felszabadító harcának támogatását. Ez a harc napjainkban a konkrét körülményektől és feladatoktól függően különböző formákat ölt. A népek egyik részének fegyverrel kell harcolnia a szabadságáért, másik részüknél ma a legfőbb feladat a harc a gazdasági függetlenség megszilárdításáért és a társadalmi haladás biztosításáért. Mi ezt politikánkban figyelembe is vesszük. Ezért olyan változatos az a

segítség, amelyet ezeknek a népeknek nyújtunk. Ez a segítség a politikai támogatástól és a fegyverszállítástól a gazdasági egyezményekig, a hitelnyújtásig és az ipari létesítmények építésében való részvételig terjed.

Az utóbbi évtizedekben a szabadságukért és függetlenségükért harcoló népek nemegyszer fordultak segítségért és támogatásért Moszkvához, Lenin pártjához. S tiszta lelkiismerettel elmondhatjuk: nem volt példa rá, hogy Moszkva megtagadta volna az ilyen támogatást.

A Szovjetunió, más szocialista országokhoz hasonlóan természetes barátainak és fegyvertársainak tekinti azokat a fiatal ázsiai és afrikai államokat, amelyek antiimperialista politikát folytatnak. Örömmel tölt el bennünket az a tény, hogy Ázsia és Afrika sok országában, olyanokban, mint az Egyesült Arab Köztársaság, Algéria, Ghana, Guinea, Mali, Burma stb., a népek célul tűzik ki a harcot a szocializmusért. Az a tény, hogy mind több fiatal állam vonzódik a szocializmushoz, kedvező feltételeket teremt barátságunkhoz és együttműködésünkhöz. Ez nemcsak az új élet építését mozdítja elő magukban az ázsiai és afrikai országokban, hanem a béke és a haladás egész ügyét is segíti, mert együttműködésünk kiszélesíti az imperializmus elleni harc közös frontját, egyre gyengíti az imperialisták pozícióit.

A szovjet emberek teljes szolidaritást vállalnak a gyarmati rabság ellen, a szabadságért és a függetlenségért küzdő népek harcával. Újból kijelentjük, hogy támogatjuk Moçambique, Angola és más leigázott népek hős harcosait, akik a gyarmati iga lerázásáért küzdenek. Újból kijelentjük, hogy szívvel-lélekkel támogatjuk Dél-Rhodesia népét, amely bátran szembeáll a fajvédő Smith összeesküvésével. Meggyőződésünk, hogy Afrika harcra kelt népei lerombolják a gyarmati börtönök falait, kiszabadulnak a gyarmati igából, kilépnek az önálló élet útjára.

Az imperializmus elleni harcban erősödik a szocialista országok egysége Ázsia, Afrika és Latin-Amerika népeivel. Újból demonstrálta ezt a három kontinens népeinek havannai szolidaritási konferenciája. A konferencia határozatai kétségkívül elő fogják mozdítani a felszabadító harc sikereit, az összes antiimperialista erők összefogását.

A szovjetállam, attól az időtől fogva, amikor még Lenin vezette, következetesen síkraszáll a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett éléséért. A békés egymás mellett élés elveinek diadaláért vívott harc ma különösen nagy jelentőségű. A békés egymás mellett élés támogatása ma annyit jelent, mint harcolni az imperialistáknak más or-

szágok és népek belügyeibe való beavatkozása ellen. Annyit jelent, mint megóvni a népeket a termonukleáris háború veszélyétől. Annyit jelent, mint harcolni olyan kedvező feltételek megteremtéséért, amelyek lehetővé teszik nagy ügyünk diadalát. A Szovjetunió és más szocialista országok termékeny békeszerető politikát folytatnak, leleplezik az imperialista agresszorokat, mozgósítják az összes haladó erőket a háborús veszély ellen, arra törekszenek, hogy enyhítsék a feszültséget és likvidálják a háborús tűzfészkeket, tárgyalásokkal oldják meg a vitás nemzetközi problémákat.

Következézetesen síkraszállunk azért, hogy fejlődjenek a gazdasági és egyéb kapcsolatok valamennyi állam között, attól függetlenül, hogy milyen a társadalmi rendszerük.

Számunkra és a többi szocialista állam számára a békés egymás mellett élésért vívott harc szorosan összefonódik a gazdaság fejlesztésével, védelmi képességünk erősítésével. A szocializmus gazdasági és katonai ereje ma a béke legfőbb biztosítója, a legfontosabb olyan eszköz, amellyel le lehet fogni az imperialista háborús gyújtogatók bűnös kezét.

Nem lesz békés egymás mellett élés, ha nem harcolunk azok ellen, akik ennek aláaknázására törekszenek, ha nem harcolunk az imperialista agresszióra, a más államok és népek ügyeibe való imperialista beavatkozásra irányuló minden próbálkozás ellen. Ez határozza meg a békeszerető erőknek az amerikaiak vietnami agressziójával kapcsolatos álláspontját. A vietnami nép igazságos és hősie harcát vív alapvető nemzeti érdekeiért, s ezért határozottan támogatja valamennyi szocialista ország, az egész haladó emberiség.

Bár Vietnam eléggé messze fekszik tőlünk, nincsenek közös határaink, országunk mind nagyobb segítséget nyújt a Vietnami Demokratikus Köztársaságnak az amerikai agresszió visszaveréséhez. Ez a segítség kiterjed az együttműködés valamennyi területére: a katonaira, a politikaira és a gazdaságira egyaránt. Állandó kapcsolatban állunk a Vietnami Dolgozók Pártjának és a Vietnami Demokratikus Köztársaságnak a vezetőivel. Nemrégiben újból megtárgyaltuk a helyzetet és megállapodtunk azokban a gyakorlati lépésekben, amelyekkel további támogatást nyújthatunk a harcoló vietnami népnek védelmi képességének fokozásához és a baráti ország gazdaságának fejlesztéséhez.

Országszerte a dolgozók gyűléseken tiltakoznak az amerikai imperializmus vietnami agressziója ellen. Népünk tiltakozása összeolvad a világ valamennyi országában felcsapó népi harag hatalmas áradatával. Ma még

az Egyesült Államok szövetségesei között is alig akadnak olyanok, akik nyíltan támogatnák az erkölcsi-politikai tekintetben mindjobban elszigetelődő intervenciókat.

Az amerikai imperialisták érzik kalandjuk kilátástalanságát, s ezért különféle manőverekhez folyamodnak. Bár egyre jobban kiterjesztik agressziójukat, azt hangoztatják, hogy béketárgyalásokra törekszenek. Csakhogy az ilyen kijelentések őszinteségét nem nehéz ellenőrizni. Közismert a vietnami kérdés rendezésének az a programja, amelyet a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front és a Vietnami Demokratikus Köztársaság Nemzetgyűlése hirdetett meg. Ha az amerikai vezetők valóban a vietnami háború befejezésére törekszenek, ki akadályozza meg őket a vietnami nép által támasztott követelések jogosultságának elismerésében és ezáltal abban, hogy megnyissák az utat a béke felé?

Eleve reménytelen az Egyesült Államok minden olyan próbálkozása, hogy megtörje a vietnami nép szabadságvágyát. Bármennyire makacskodnak is az imperialisták, bármennyi büntettet követnek is el, nem sikerül térdre kényszeríteniük azt a népet, amely harcba szállt függetlenségéért.

Meg kell mondanunk, hogy nemcsak az Egyesült Államok vietnami agressziója aggaszt bennünket, hanem néhány más ázsiai esemény is. Az imperialista reakció azon mesterkedik, hogy ezt a földrészt a szocializmus és a nemzeti felszabadító mozgalom elleni nyílt harc színterévé tegye. Ennek következtében hol itt, hol ott robbannak ki fegyveres konfliktusok és igen komoly katonai összecsapások. Fél évvel ezelőtt az egész világ tanúja lehetett India és Pakisztán súlyos határkonfliktusának. A békeszerető népek közös erőfeszítéseivel sikerült elérni a tűzszünetet és megvetni az alapját a vita békés rendezésének.

Mint önök is tudják, a napokban véget ért a taskenti találkozó, amely a Szovjetunió javaslatára jött létre. A tárgyalások eredményeképpen India miniszterelnöke és Pakisztán elnöke nyilatkozatot írt alá, amely szerint mindkét ország kötelezte magát arra, hogy egy sor fontos lépést tesz a jószomszédi kapcsolatok kialakításáért.

A Szovjetunió, amely mindig arra törekedett, hogy a vele baráti kapcsolatban álló két ázsiai hatalom, India és Pakisztán között béke és egyetértés uralkodjon, joggal elégedett most ezzel a megállapodással.

A taskenti nyilatkozatot jelentős nemzetközi aktusnak tekintjük, amely kitűnően szolgálja az ázsiai béke és a világbéke megszilárdításának ügyét.

Mínthogy országunknak jelentős szerepe volt abban, hogy a taskenti tárgyalások eredményekkel zárultak, ez békés külpolitikánk komoly sikere.

De alighogy enyhült a helyzet az indiai–pakisztáni határon, máris újabb aggasztó hírek érkeztek Ázsiából, ezúttal Indonéziából. Nagy nyugtalanságot kelt az a tény, hogy ebben az országban folytatódik a haladó erők, elsősorban a kommunisták üldözése, akik mindig az indonéz nép első soraiban harcoltak az imperializmus, a kolonializmus és a neokolonializmus ellen. Végül, látnunk kell azt a reális veszélyt is, hogy az imperialista intervenciók kiterjesztik dél-vietnami hadműveleteik övezetét Laosz és Kambodzsa területére is.

Az utóbbi idők ázsiai eseményeiben természetesen különböző okok játszanak közre. Ám nehéz volna nem észrevenni, hogy ezekben mindenütt benne van a reakciós erőknek és elsősorban az amerikai imperializmusnak a keze. Az imperializmus a felszabadító mozgalom egységének megbomlására, az egyes országok belső reakciójának erősödésére spekulál. Álnok taktika ez. Ha nem verik vissza kellő eréllyel, komoly kárt okozhat a népek felszabadító harcának, az egész forradalmi mozgalomnak.

Mindez újra meg újra megköveteli, hogy erősítsük az egész világ kommunistáinak egységét, az összes forradalmi felszabadító erők egységét, a világ összes haladó erőinek egységét. Más út nincs, elvtársak.

Az élet megköveteli tőlünk, hogy figyeljük éberén a nemzetközi feszültség egy másik tűzfészkrét, az európai tűzfészket is. A nyugatnémet militarizmusra gondolunk, amely most szeretne hozzájutni az atomfegyverhez. Ázsiától eltérően Európában ma nem folyik háború. De az európai földrészt, mondhatni, aláaknázták Bonn revansista követelései. Ezek a követelések most az NSZK hivatalos politikájának a rangjára emelkedtek. Úgy látszik, a tengerentúlon is akadnak olyanok, akik készek könnyedén kitörölni az emlékezetükből a közelmúlt tragédiáját. Csakhogy a történelem sok mindenre megtanította a népeket, s a népek nem hajlandók elfelejteni a történelem tanulságait.

A népek emlékeznek rá, hogy a két világháborút, amely emberéletek millióit oltotta ki, a német militarizmus robbantotta ki. Eltökélték, hogy harcolnak a nyugatnémet imperialisták revansista törekvései ellen. A Szovjetunió és más szocialista országok világos és szilárd álláspontot foglaltak el: az NSZK semmiképpen sem juthat atomfegyver birtokába. A nyugatnémet militaristák elől szigorúan el kell zárni az atomfegyvert. Ezt követelik az egyetemes békének és valamennyi nép biztonságának az érdekei.

Ez volna hát, elvtársak, külpolitikánk néhány olyan fontos problémája, amelyre ki akartam térni. Nagy meglepéssel állapíthatjuk meg, hogy mindezekben a kérdésekben egyetértünk a Mongol Népi Forradalmi Párttal, a Mongol Népköztársaság kormányával, a mongol testvérnéppel.

Bennünket, szovjet embereket, nagy örömmel tölt el a Mongol Népköztársaság nemzetközi tekintélyének növekedése. Meghiúsultak a népi Mongólia ellenségeinek azok a próbálkozásai, hogy megakadályozzák Mongólia nemzetközi elismerését. Mongólia mind szerteágazóbb és szilárdabb kapcsolatokat épít ki a világ különböző országaival. A mongol nép hangja hallható ma a világporondon: az Egyesült Nemzetek Szervezetében, az afroázsiai fórumokon, a különféle nemzetközi tanácskozáson és találkozón. Nagyra becsüljük a Mongol Népköztársaság hozzájárulását a békéért, az imperializmus agresszív politikája ellen folyó harchoz.

Eltársak! Küldöttségünket nagy örömmel töltötte el, hogy ellátogathatott a baráti Mongóliába, megismerkedhetett azokkal a sikerekkel, amelyeket a Népi Forradalmi Párt és Cedenbal elvtárs vezette Központi Bizottsága köré tömörült népük ért el. Nagy hatással voltak ránk a szocialista Mongólia munkásaival, arátjaival, értelmiségijeivel, pártmunkásaival és állami vezetőivel való találkozásaink. A Mongol Népköztársaság párt- és állami vezetőivel való találkozásaink és beszélgetéseink ismét megerősítették, hogy a nemzetközi helyzet és a nemzetközi kommunista mozgalom, a szocialista építés és a közös antiimperialista harc valamennyi kérdésében teljes a nézetazonosság. Ez újra csak azt demonstrálja, hogy a szovjet–mongol barátság rendíthetetlen alapokon nyugszik.

Eltársak, engedjék meg nekünk, a szovjet párt- és kormányküldöttség tagjainak, hogy kommunista pártunk nevében, a Lenin pártja, a párt Központi Bizottsága és a szovjet kormány köré szorosan tömörülő egész sokmillió szovjet nép nevében további nagy sikereket kívánjunk a mongol kommunistáknak és a szocialista Mongólia összes dolgozóinak minden kezdeményezésükhöz, minden munkájukhoz.

Szüntelenül fejlődjék és erősödjék a szovjet és a mongol nép, a népi Mongólia és a Szovjetunió testvérisége.

Legyen mindenkor erős, akár az acél, a Szovjetunió Kommunista Pártja és a Mongol Népi Forradalmi Párt megbonthatatlan egysége és harci szolidaritása!

BESZÁMOLÓ AZ SZKP XXIII. KONGRESSZUSÁN

1966. MÁRCIUS 29.

(RÉSZLET)

Küldött elvtársak!

A pártunk XXII. és XXIII. kongresszusa közötti időszak folyamán hazánkban és a nemzetközi életben egyaránt sok nagy és fontos esemény történt. A Szovjetunió Kommunista Pártja ezekben az években, a XX., XXI. és XXII. kongresszuson kijelölt irányvonalnak megfelelően, szilárdan a kommunista építés útján vezette a szovjet népet. Egész tevékenysége arra irányult, hogy valóra váltsuk az SZKP programját, megteremtjük a kommunizmus anyagi-műszaki bázisát, tovább fokozzuk a nép anyagi jólétét, tökéletesítsük a társadalmi viszonyokat, a magas fokú kommunista tudatosság szellemében neveljük a szovjet embereket. A párt minden erejével azon volt, hogy biztosítsa a szovjet nép munkája számára a békés feltételeket, fáradhatatlanul küzdött a világbéke fenntartásáért.

Az SZKP fejlődése szempontjából az eltelt időszakot az jellemezte, hogy tovább szilárdultak a párt sorai, fokozódott a szovjet társadalomban betöltött politikai és szervező szerepe. A pártban tartósan megszilárdultak a pártélet lenini elvei. Ma, a XXIII. pártkongresszuson, meggyőződéssel jelenthetjük ki: a Szovjetunió Kommunista Pártja még erősebb és egységesebb lett, még szilárdabbakká váltak a pártot a néppel egybefűző szálak. A Szovjetunió Kommunista Pártja – a többi testvérpárttal együtt – fáradhatatlanul küzdött és küzd azért, hogy a nemzetközi kommunista mozgalom Marx, Engels, Lenin legyőzhetetlen tanítása alapján egybe-forrjon, s erősödjön a világ kommunistáinak akcióegysége a közös ellenség: az imperializmus ellen vívott harcban.

A Szovjetunió belső fejlődése szempontjából a két kongresszus közötti időszak olyan időszak volt, amelyben a szovjet nép – a kommunista párt

vezetése alatt – önfeláldozó munkával teljesítette a hétéves tervet. A nép-gazdaság, a tudomány, a technika és a kultúra fejlesztése terén elért újabb eredmények nyomán a Szovjetunió gazdasági, politikai és katonai tekintetben egyaránt még hatalmasabb lett. Fokozódott a szovjet nép jóléte. A társadalmi élet különféle területein tovább erősödött és bővült a szocialista demokrácia. Tovább erősödtek a szocialista rendszer politikai alapjai: a munkásosztály és a kolhozparaszság szövetsége, a soknemzetiségű Szovjetunió népeinek barátsága, valamennyi dolgozó eszmei-politikai egysége, szoros tömörülése az élcsoport: a kommunista párt körül.

A nemzetközi helyzet szempontjából a XXII. pártkongresszus óta eltelt időszakot az jellemzi, hogy szüntelenül növekedett a Szovjetunió és az egész szocialista világrendszer nemzetközi befolyása, újabb győzelmeket arattak a gyarmati elnyomás ellen, függetlenségükért és haladásukért küzdő országok és népek, aktivizálódott a tőkésországok munkásosztályának harca, tovább fejlődött a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom.

Másfelől viszont ebben az időszakban tovább fokozódott és mélyült a kapitalizmus általános válsága. Az imperialisták, mindenekelőtt az Egyesült Államok imperialista körői nemegyszer folyamodtak arcátlan provokációs cselekményekhez, katonai kalandokra is vetemedtek. Ennek következtében kiéleződött a nemzetközi helyzet.

Az imperializmus fokozott agresszivitása azonban egyáltalán nem azt jelenti, hogy a nemzetközi erőviszonyok bármilyen mértékben is az imperializmus javára változtak volna meg. Éppen ellenkezőleg. A fokozott agresszivitás a tőkés világrendszerre napjainkban jellemző megnövekedett nehézségeket és ellentmondásokat tükrözi. Az elmúlt évek eseményei ismét megmutatták, hogy az imperializmus – bármilyen módszerekhez és eszközökhöz folyamodik – képtelen feltartóztatni a történelmi fejlődést. Korunk forradalmi erői folytatják offenzívájukat. A népeknek az imperializmus ellen vívott harca erősödött.

A Szovjetunió Kommunista Pártjának Központi Bizottsága a párt és az állam külpolitikai irányvonalának kidolgozása során figyelembe vette a nemzetközi helyzet bonyolultságát, a Szovjetunió népeinek létérdekeit tartotta szem előtt, igyekezett békés feltételeket biztosítani a szocialista világrendszer országaiban folyó kommunista és szocialista építőmunka számára, s arra törekedett, hogy megakadályozza egy újabb világháború kirobbantását. Pártunk a testvéri szocialista országok és valamennyi

ország dolgozói iránti internacionalista forradalmi kötelességből indult ki.

Az elmúlt évek eredményeinek tanúsága szerint az SZKP helyes politikát folytat, s politikáját teljes mértékben támogatja az egész szovjet nép. Fő feladatunk az, hogy harcoljunk pártunk politikájának érvényesítéséért. Nagy lenini pártunk életében és harcában mindenkor törvény volt és marad a hűség a kommunizmus ügyéhez, a proletár internacionalizmushoz és a szocialista szolidaritáshoz.

I. A SZOVJETUNIO NEMZETKÖZI HELYZETE. AZ SZKP KÜLPOLITIKÁJA

1. A SZOCIALISTA VILÁGRENDSZER.

AZ SZKP HARCA A SZOCIALISTA VILÁGRENDSZER EGYSÉGÉNEK
ERŐSÍTÉSÉÉRT ÉS HATALMÁNAK NÖVELESÉÉRT

Elvtársak! Pártunk és államunk különösen fontosnak tartja, hogy egész sokoldalú külpolitikai tevékenységével erősítse és még szorosabb egységbe forrassa a szocialista országok közösségét. A szocialista világrendszert a nemzetközi munkásosztály nagy történelmi vívmányának, korunk fő forradalmi erejének, s a békéért, a nemzeti szabadságért, a demokráciáért és a szocializmusért küzdő népek legbiztosabb támaszának tartjuk. A szocialista világrendszer az elmúlt években jelentősen megerősödött, nemzetközi tekintélye és az emberiség sorsára gyakorolt hatása megnövekedett.

A beszámolási időszakot a szocialista országok politikai együttműködése terén az jellemezte, hogy országaink testvéri pártjainak kapcsolatai a marxizmus-leninizmus, a szocialista internacionalizmus, a kölcsönös támogatás, az egyenjogúság, a be nem avatkozás, egymás tiszteletben tartása, a pártok és államok önállósága alapján fejlődtek. Kapcsolataink a szocialista közösséghez tartozó országok kommunista és munkáspártjaival, s ugyanígy a szocialista államokkal a beszámolási időszak folyamán kétségtelenül gazdagodtak, szorosabbá és szívélyesebbé váltak. Jók, testvériek a kapcsolataink a Bolgár Népköztársasággal, a Csehszlovák Szocialista Köztársasággal, a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársasággal, a Koreai Népi Demokratikus Köztársasággal, a Kubai Köztársasággal, a Lengyel Népköztársasággal, a Magyar Népköztársasággal, a Mon-

gol Népköztársasággal, a Német Demokratikus Köztársasággal, a Román Szocialista Köztársasággal és a Vietnami Demokratikus Köztársasággal.

A Szovjetunió és a szocialista államok kapcsolatainak fejlődésében nagy szerepet játszanak a barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződések. Ezek a szerződések a barátság igazi alaptörvényei, a testvéri népek sokéves tapasztalatait, kapcsolataik érettségét és szívélyességét, fejlett internacionalista szellemüket testesítik meg, jól szolgálják és a jövőben is jól fogják szolgálni közös forradalmi ügyünket.

Örömmel állapíthatjuk meg, hogy a testvéri országokban szakadatlanul erősödik a szocialista rendszer, tökéletesednek az új társadalmi viszonyok, fokozódik a nép jóléte. Örvendetes számunkra, hogy egyszersmind nő a szocialista államok nemzetközi tekintélye.

A szocialista világrendszer szüntelenül előre halad. A szocialista építés alapvető törvényszerűségei valamennyi országra nézve érvényesek. Ezeket jól ismerjük és kipróbáltuk a gyakorlatban. De a szocialista rendszer országai fejlődésük folyamán minduntalan szembe találják magukat új problémákkal, amelyeket a bonyolult és sokrétű élet vet fel. Magától értetődően nincsenek és nem is lehetnek kész megoldások minden ilyen problémára. Ezért a szocialista világrendszer fejlődése megköveteli, hogy mindenkor alkotó szellemben, a marxizmus-leninizmus kipróbált alapján közeledjünk a felmerülő kérdésekhez. Állandóan szükség van a tapasztalatok és vélemények kicserélésére.

A szocialista országokban működő testvéri pártok vezetőinek hasznos, gyakorlatias kapcsolatait, politikai tanácskozásai rendszeressé váltak. Csupán az 1964. októberi központi bizottsági plénum óta eltelt másfél év folyamán a Központi Bizottság elnökségének tagjai és titkárai, valamint a Központi Bizottság tagjai közül is sokan több ízben találkoztak, tárgyaltak, beható megbeszéléseket folytattak csaknem valamennyi szocialista ország kommunista és munkáspártjainak vezetőivel. Baráti találkozóinkat, megbeszéléseinket, eszmecseréinket és tapasztalataink kicserélését mindenkor az elvtársiasság, az őszinte, kölcsönös megbecsülés, a szocializmus nagy eszményei és céljai iránti hűség szelleme hatotta át.

Az ilyen találkozók lehetővé teszik, hogy kellő időben és alaposabban összegezzük s hasznosítsuk minden egyes ország és az egész szocialista világrendszer legjobb gyakorlati vívmányait, sikereibben dolgozzuk ki

a kommunizmus, illetőleg a szocializmus országainkban folyó építésének politikáját és a nemzetközi kérdésekben követendő helyes irányvonalat. Az élet, tapasztalataink tanúskodása szerint mindez szükséges és hasznos gyakorlat, és síkraszállunk az ilyen együttműködés további bővítéséért.

Ami a Szovjetunió Kommunista Pártját illeti, a jövőben is mindent megteszünk azért, hogy tovább fejlődjenek és erősödjenek politikai kapcsolataink a testvéri szocialista országokkal.

A szocialista országok gazdasági együttműködése terén az utóbbi években kapcsolataink szépen fejlődtek és magasabb színvonalra emelkedtek. Lényegesen bővültek mind a kétoldalú, mind pedig a sokoldalú gazdasági kapcsolatok. Lényegesen megnövekedett a szocialista országok árucseréforgalma. Csupán a KGST-országok árucseréforgalma a beszámolási időszak folyamán 5,6 milliárd rubelről 8,5 milliárd rubelre növekedett. Lépéseket tettünk annak érdekében, hogy kölcsönösen előnyös feltételek mellett megvalósítsuk a termelés szakosítását és a termelési kooperációt. Szüntelenül fejlődnek és erősödnek a népeink érdekeit szolgáló tudományos, műszaki és kulturális kapcsolatok. Egyre növekszik a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsának szerepe a részt vevő országok gazdasági fejlesztésében. Közgazdaságtudományunk most azon fáradozik, hogy megoldja a termelés további szakosításának és kooperációjának, a népgazdasági tervek ésszerűbb egybehangolásának problémáit. Számos testvérpárttal együtt az a véleményünk, hogy a szocialista országok gazdasága csak így tarthat lépést napjaink viharos ütemű tudományos-technikai forradalmával, csak így biztosíthatja a kapitalizmussal folytatott gazdasági versenyben újabb sikerek elérésének feltételeit.

A szocialista országokban a gazdaság gyorsabban fejlődik, mint a burzsoázia világában. Elég arra hivatkozni, hogy 1961-től 1965-ig a szocialista világrendszer ipari termelése 43 százalékkal növekedett, míg a kapitalista rendszer országaiban 34 százalékos volt a növekedés. A különbség lényeges, nem is szólva arról, hogy a kapitalista országokban a termelés növekedésének adatai nem a népjólét fokozódásáról tanúskodnak, mint a szocialista országokban, hanem mindenekelőtt a monopóliumok növekvő nyereségéről, a gazdasági élet fokozódó militarizálódásáról.

A szocialista országok a gazdasági fejlődés ütemét illetően megtartják és tovább fokozzák fölényüket, egyre hatékonyabban hasznosítják a szocialista termelési mód előnyeit, s ezzel eleget tesznek egyik legfőbb, valóban forradalmi feladatuknak.

A Szovjetunió Kommunista Pártja a jövőben is minden tőle telhetőt megtesz a testvéri szocialista országok gazdasági kapcsolatainak még nagyobb arányú bővítése és még szorosabbra fűzése érdekében.

A katonai együttműködés terén az Egyesült Államok vezette imperialista erők fokozódó agresszív cselekményei miatt folytatódott a szocialista országokkal kialakított kapcsolataink további fejlesztése, a Varsói Szerződés mechanizmusának erősítése és tökéletesítése. A Varsói Szerződés a szocialista országokban élő népek vívmányainak biztos védőpajzsa. A hozzá tartozó országok hadseregei a legkorszerűbb fegyverekkel rendelkeznek. A kiképzőtereken, a levegőben és a tengeren tökéletesítjük a szövetséges államok hadseregeinek és fegyvernemeinek együttműködését, ellenőrizzük a korszerű haditechnika erejét, elmélyítjük a Varsói Szerződés Szervezetéhez tartozó fegyveres erők fegyverbarátságát. Szükség esetén e szerződés résztvevőinek szorosan egybeforrott családja hatalmas erővel védelmére kel a szocialista rendszernek, népeink szabad életének és megsemmisítő csapást mér bármely agresszorra.

A Szovjetunió Kommunista Pártja a jövőben is minden tőle telhetőt megtesz a testvéri szocialista országok katonai együttműködésének további fejlődése és erősödése érdekében.

Eltársak! Az együttműködés és a szolidaritás a szocialista rendszer igen fontos erőforrása. Az együttműködés fejlesztése és bővítése megfelel minden egyes ország és az egész szocialista világrendszer alapvető érdekeinek, előmozdítja soraink összeforrottságát az imperializmus ellen vívott harcban.

Különösen szükséges ez az összeforrottság most, amikor az amerikai imperialisták, a vietnami nép ellen indított agressziójukat kiterjesztve, arcátlan támadásokat intéznek egy szocialista ország – a Vietnami Demokratikus Köztársaság – ellen. Az SZKP következetesen sürgeti, hogy valamennyi szocialista ország egyesült erővel nyújtson segítséget a harcoló Vietnamnak. Engedjék meg, elvtársak, hogy a vietnami eseményekről és a testvéri vietnami népnek nyújtott támogatásunkról később beszéljek.

A Szovjetunió Kommunista Pártja és a szovjet nép támogatja az amerikai imperializmus ellen küzdő testvéri koreai népet, és sürgeti az ország demokratikus alapokon történő egyesítését. Pártunk és minden szovjet ember biztos abban, hogy a koreai nép győzelmet arat, s egész Korea egységes és szabad lesz.

Nehéz körülmények között harcol és építi a szocializmust kommunista

pártja vezetésével Kuba, az első olyan amerikai ország hős népe, amely véghezvitte a szocialista forradalmat. Kuba nincs egyedül. A szocialista államok hatalmas közösségébe tartozik. Népünk szívvel-lélekkel a kubai nép mellett van az új társadalom felépítéséért folytatott harcában. A Szovjetunió változatlanul minden támogatást megad a testvéri Kubának.

A szocialista világrendszerrel szólva meg kell mondani, elvtársak, hogy kapcsolataink két szocialista ország pártjával – a Kínai Kommunista Párttal és az Albán Munkapárttal – sajnos, továbbra sem kielégítőek.

Pártunk és a szovjet nép őszintén óhajtja a barátságot a népi Kínával és kommunista pártjával. Hajlandók vagyunk mindenre avégett, hogy megjavítsuk kapcsolatainkat a népi Albániával, az Albán Munkapárttal.

Önök tudják, hogy 1964 novemberében Moszkvában találkoztunk a Kínai Kommunista Párt Központi Bizottságának küldöttségével. Valamivel később küldöttségünk megbeszéléseket folytatott Pekingben a Kínai Kommunista Párt vezetőivel. Az SZKP Központi Bizottsága újabb magas szintű moszkvai vagy pekingi találkozót javasolt a kínai elvtársaknak. Mi most is úgy gondoljuk, hogy ilyen találkozó hasznos lenne, s bármely pillanatban készek vagyunk a Kínai Kommunista Párt vezetésével együtt megvizsgálni az ellentéteket, leküzdésük marxista-leninista elveken alapuló módjainak megtalálása céljából.

Meggyőződésünk, hogy pártjaink, népeink végül is leküzdenek minden nehézséget, s együtt menetelnek majd a közös, nagy forradalmi ügyért vívott harcban.

Az SZKP Központi Bizottsága a jövőre vonatkozólag is a párt és a szovjet állam külpolitikai tevékenységének egyik fő irányaként tűzi ki a marxizmus-leninizmus elvein alapuló eszmei-politikai kapcsolatok fejlesztését, erősítését valamennyi szocialista ország kommunista pártjával, a politikai, gazdasági és egyéb kapcsolatok fejlesztését, erősítését a szocialista államokkal, a szocialista közösség összeforrottságának minden eszközzel történő előmozdítását, erejének és befolyásának növelését. Az SZKP minden tőle telhetőt megtesz annak érdekében, hogy a szocialista világrendszer még erősebb legyen és győzelemről győzelemre haladjon.

Elvtársak! Az SZKP Központi Bizottsága külpolitikai tevékenységében figyelembe vette a kapitalista világban lezajló folyamatokat. A kapitalista rendszer a maga egészében általános válságban van, belső ellentmondásai elmélyülnek. A burzsoá világ vezetői az ellentmondások leküzdésére irányuló próbálkozások és a szocializmussal való szembeszállás során fokozott reményeket fűztek a gazdaság állami szabályozásának módszereihez, a tudományos és technikai fejlődéshez, a haditermelés növeléséhez. Mindez azonban nem vezetett és nem is vezethet oda, hogy a kapitalizmus kigyógyul rákfeneiből. Bár a vezető kapitalista országokban a gazdasági fejlődés üteme a háború utáni években gyorsabb volt mint a két világháború közötti időszakban, meg kell látnunk, hogy a tőkés gazdaság továbbra is ingatag. A valamelyes fellendülés időszakai visszaesésekkel váltakoznak. Ezek a jelenségek sok kapitalista országban megnyilvánultak, különösen az Egyesült Államokban.

Ha ehhez hozzávesszük a fokozódó inflációt, az államadósságoknak és a lakosság eladósodásának óriási növekedését, akkor világossá válik, hogy a tőkés gazdaság rejtett romboló erői továbbra is működnek, a kapitalista gazdaság nem fogja elkerülni az újabb megrázkódtatásokat.

Változatlanul érvényesül a kapitalizmus egyenlőtlen fejlődésének törvénye, kiéleződnek a tőkésállamok közötti ellentétek. Számos nyugat-európai ország és Japán a gazdasági fejlődés üteme tekintetében éveken át megelőzte az Egyesült Államokat. A legutóbbi esztendőben azonban a szerepek felcserélődtek. A gazdasági fejlődés üteme az Egyesült Államokban meggyorsult. Nyugat-Európában és Japánban viszont erősen lelassult.

Kihasználták ezt az Egyesült Államok monopóliumai, amelyek újabb támadásba mentek át a világpiacokon. Az amerikai tőke kezdett ismét erőteljesen behatolni Olaszország, a Német Szövetségi Köztársaság, Anglia és más országok iparába. Ámde az amerikai monopóliumoknak, a háborút követő első évektől eltérően, most megerősödött vetélytársakkal van dolguk, akik mind gyakrabban visszavágnak a dollárnak.

Kiéleződött a versenyharc Nyugat-Európában is, nevezetesen a Közös Piacon belül és más állammonopolista egyesülésekben. Az imperialista tömbök a résztvevői közötti ellentétek kiéleződése folytán megrendülnek. Az Egyesült Államok már nem képes olyan mértékben irányítani a töm-

bökhöz tartozó államok politikáját, mint korábban. A népekről nem is beszélve, már régóta egyetlen komoly politikus sem hisz „a szovjet agresszió veszélyének” meséjében, amelynek alapján annak idején az imperialista tömböket összetákolták. Ezzel szemben az amerikai agresszió olyan tény, amely mindenki szeme láttára megy végbe. Az Egyesült Államok szövetségesei előtt egyre világosabbá válik, mennyire veszélyes dolog vakon követni Washington politikáját.

Ily módon a kapitalista világban belül az ellentétek és a vetélkedés újabb szakasza bontakozik ki.

Lehetetlen fel nem figyelni a mai burzsoá világ legvisszásabb jelenségre: a gazdasági élet militarizálására. A dolgozók munkája nyomán létrejött nemzeti vagyon egyre inkább tömegpusztító fegyverek gyártását, s egyre kevésbé az emberek életének megjavítását szolgálja. Már egész hegyekben áll a felhalmozott fegyver, de a fegyverkezési hajszája példátlan ütemben folytatódik, s a nemzeti jövedelem hatalmas részét emészti fel.

Elég ha annyit mondunk, hogy a NATO fennállása óta több mint 1000 milliárd dollárt költöttek a tömb katonai gépezetének megteremtésére és tökéletesítésére. A háború óta eltelt két évtized alatt az Egyesült Államok katonai kiadásai 48-szorosan haladták meg a második világháborút megelőző két évtized katonai kiadásait. Jelenleg az Egyesült Államok szövetségi költségvetésében a kiadások több mint háromnegyed része közvetve vagy közvetlenül katonai célokat szolgál.

Az a tény, hogy a főbb imperialista államokban fokozódik a fegyvergyártás, más országokat is arra készítet, hogy számottevő összegeket költsenek védelmük erősítésére. A gazdasági élet militarizálódása szorosan összefügg az imperialista hatalmak, mindenekelőtt az Egyesült Államok agresszív politikai irányvonalával. Az Egyesült Államok szeretne uralma alá hajtani sok független országot, szeretne gátat emelni az emberiség társadalmi haladásának útjába. A történelem újra és újra igazolja azt, amit Lenin az amerikai imperializmusról mondott, hogy tudniillik ragadozó, rabló, a népeket fojtogató és mindenki előtt gyűlöletes imperializmus.

A tőkés világban továbbra is teljes erővel hat a kapitalista társadalom fő ellentéte: a munka és a tőke közötti ellentét. A monopóliumok minél több terhet akarnak a munkásosztály és a többi dolgozó réteg vállára rakni. A kizsákmányolás foka még sohasem volt olyan magas, mint éppen ma. A tudományos és technikai haladásnak, a termelőerők növekedésé-

nek eredményei a monopolisták maroknyi csoportját gazdagítják. Az emberek millióit pedig még a nagy konjunktúrák időszakában is munkanélküliség sújtja. A parasztok tömegesen jutnak csődbe és kényszerülnek megválni földjüktől.

A való tények hazudtolják meg a burzsoá ideológusokat, akik „népi kapitalizmusról”, „jóléti államról” beszélnek. Micsoda jóléti államról lehet szó akkor, amikor az Egyesült Államok monopóliumai 1965-ben 45 milliárd dollár tiszta haszonhoz jutottak, ami négyszer annyi, mint a második világháború időszakában bezsebelt évi átlagos haszon, s ugyanakkor az amerikai kormány beismerése szerint 32 millió amerikai nyomorban él.

A dolgozók kizsákmányolásának fokozódása a tőkés társadalomban az osztályharc kiéleződését, a társadalmi harcok erősödését idézi elő. Olaszország, Japán, Franciaország, Belgium, az Egyesült Államok, Anglia és más országok proletárjai ezekben az években szívós sztrájkharccal verték vissza azt a támadást, amelyet a monopóliumok indítottak életszínvonaluk ellen, és sok esetben engedményeket csikartak ki a burzsoáziától. Elég megemlíteni, hogy a legutóbbi évtizedben a sztrájkolók száma megkétszereződött, s jelenleg eléri az évi 55–57 milliót.

A tőkésországokban végbemenő osztályharc során bővül a munkásosztály szociális, gazdasági és politikai követeléseinek köre. Olaszországban, Franciaországban és más országokban a munkások és alkalmazottak egyre határozottabban követelik a szakszervezetek bevonását a vállalatok irányításába, a legfontosabb gazdasági ágak államosítását, és síkraszállnak a fináncstőke mindenhatósága ellen. Japánban a dolgozók milliói nemcsak a bérek emelését, hanem az amerikai katonai támaszpontok megszüntetését is követelik, síkraszállnak azért, hogy a nukleáris fegyverrel ellátott amerikai tengeralattjárókat ne engedjék be a japán kikötőkbe.

A tőkésországok proletariátusa – élcsapatának, a kommunista pártoknak vezetésével – erőteljes harcot folytat a háború elhárításáért, az imperialisták gyarmati politikája ellen, az imperialista agresszió áldozatául esett népek védelmében. Franciaország munkásosztályának és összes baloldali erőinek az utóbbi idők politikai harcaiban kivívott nagy eredményei fényesen megmutatták, mennyire fokozódik a baloldali erők befolyása az ország egész közéletében, mennyire növekszik a tömegek politikai érettsége. Az olasz munkásosztály, amely a haladó erők széles front-

jának élén halad, megghiúsítja a reakció arra irányuló kísérleteit, hogy kezét emeljen a nép demokratikus vívmányaira. Az Amerikai Egyesült Államokban az utóbbi években fokozódott a faji megkülönböztetés ellen, a húszmilliós néger lakosság polgári jogaiért vívott harc. Az amerikai nép nagy tömegei egyre inkább tiltakoznak az amerikai imperializmus vietnami agressziója ellen.

A munkásosztály körül mindinkább tömörülnek a monopóliumok igája ellen küzdő más társadalmi rétegek: a parasztság alapvető tömegei, az értelmiségi dolgozók. Széles monopóliumellenes front alakul ki. Ez a folyamat elősegíti a tömegek további egybekovácsolódását, a végső célért, a társadalom forradalmi átalakulásáért, a szocializmusért való harcuk kibontakozását.

Egyre nehezebb idők köszöntenek a kapitalizmusra. Egyre nyilvánvalóbbá válik, hogy vereségre van kárhozthatva. A kapitalisták azonban sohasem mondanak le önként uralmukról. A munkásosztály, a dolgozó nép csak kitartó osztályütközetekben diadalmaskodhat.

Tudjuk, hogy a tőkésországok munkásmozgalmának komoly nehézségeket kell leküzdenie, nehéz harcokat kell megvívnia. És még sok ilyen harc áll előtte.

A szovjetország kommunistái, a szovjet emberek mind forró rokonszenvükről biztosítják a burzsoá országok dolgozóit. A szovjet embereket lelkesedéssel tölti el az a tudat, hogy a szovjetország és más szocialista országok munkásosztálya támogatást nyújt osztálytestvéreinek abban a bátor harcban, amelyet jogaikért, gyermekeik jövőjéért, az új társadalmi rend győzelméért vívnak.

3. AZ SZKP HARCA A KOMMUNISTA VILÁGMOZGALOM EGYSÉGÉÉRT

Elvtársak! Száz évvel ezelőtt, amikor Marx és Engels kibontotta a tudományos kommunizmus zászlaját, a világ első „Kommunista Szövetségében”, amelyet ők hoztak létre, csak kevesen tömörültek. A világ azóta megtanulta, milyen mély tartalommal átitatott, büszke szó ez: „kommunista”. Ez a szó azért hangzott el, hogy soha többé ne menjen feledésbe, mert ez a szó a legfőbb igazságot, a dolgozók millióinak legfőbb életértelmét fejezi ki.

Fél évszázaddal ezelőtt, amikor pártunk Vlagyimir Iljics Lenin vezetésével elsőként szólította harcba a népet a kapitalizmus megostromlására,

az egész világon csak 400 000 kommunistát tartottak számon. Jelenleg a világ kommunista pártjai csaknem 50 millió harcost tömörítenek soraikban.

Mivel magyarázható a kommunisták sorainak szüntelen növekedése, befolyásuk fokozódása? Azzal, hogy a kommunisták fejezik ki legjobban a dolgozók alapvető érdekeit. A kommunisták erejének forrása a munkáosztály ügyéhez való feltétlen hűségük, a néppel fenntartott szoros kapcsolatuk, az a képességük, hogy állandóan tanuljanak a forradalom tapasztalataiból, a tömegek élére álljanak és bátran vezessék harcukat.

A kommunizmus az egész világon az egyetlen olyan politikai mozgalom, amely a társadalmi fejlődés tudományos elméletével van felvértezve, és világosan látja az emberiség történelmi fejlődésének perspektíváit. A kommunista mozgalom fő irányvonala, amelyet a testvéri pártok 1957. és 1960. évi értekezletén dolgoztak ki, a béke, a demokrácia, a nemzeti függetlenség és a szocializmus győzelemre juttatásának irányvonala. Ez a fő irányvonal az egész emberiség érdekeit szolgálja. A kommunista pártok többsége az utóbbi években e fő irányvonal alapján újabb programjellegű dokumentumokat fogadott el, amelyek mind a nemzeti, mind pedig a nemzetközi érdekeket és feladatokat egyaránt figyelembe veszik.

Az SZKP Központi Bizottságának az említett években kifejtett nemzetközi tevékenységét az a változatlan törekvés hatotta át, hogy erősítse egységét és testvéri szolidaritását más kommunista és munkáspártokkal, velük együtt küzdjön a nemzetközi kommunista mozgalom fő irányvonalának érvényesítéséért.

1960 óta világviszonylatban 14 millió fővel nőtt a kommunisták száma. Tovább erősödtek tömegkapcsolataik. A nemzetközi kommunista mozgalom, korunk legbefolyásosabb politikai ereje megszilárdította pozícióit.

A szocialista országok kommunista pártjai óriási alkotómunkát végeznek. Azon vannak, hogy megoldják a gazdaság fejlesztésének, az új, szocialista viszonyok kialakításának, a tömegek kommunista nevelésének bonyolult feladatait, biztosítsák a szocialista vívmányok védelmét. Ez történelmi jelentőségű feladat. Teljesítésével erősödnek a szocializmus nemzetközi pozíciói, fokozódik a szocialista eszmék vonzóereje az egész világon.

A kapitalista országok kommunista pártjai vezetik a tömegek monopóliumellenes harcát, osztályütközetekben kikovácsolják a forradalom politikai hadseregét. A kommunista pártok sok tőkésországban ma már

nagy befolyást gyakorolnak a nemzet egész életére. A kommunisták a munkásosztály, a dolgozó parasztság és a haladó értelmiség legjobbjai. Nagy közéleti személyiségek és politikusok, a dolgozók ügyéért küzdő önfeláldozó harcosok kerülnek ki soraikból. Kommunisták vezetnek a tőkésországokban sok szakszervezetet és demokratikus tömegszervezetet. A kommunisták között sok parlamenti képviselő, polgármester és falusi előjáró van, s szép számmal találhatók publicisták, tudósok, írók és pedagógusok. Kommunisták vezetik a partizánosztagekat és a forradalmárok illegális csoportjait azokban az országokban, ahol fegyveres harc folyik a burzsoázia diktatúrája ellen. Így nyilvánul meg a gyakorlatban a kommunista pártok növekvő befolyása, szét téphetetlen kapcsolata a néptömegekkel.

A kommunisták Franciaországban, Olaszországban, Finnországban, Belgiumban, Angliában, Ausztriában, Dániában, Cipruson, Ausztráliában, Kanadában, Indiában, Ceylonban, Szíriában, Irakban, Szudánban, a Dél-afrikai Köztársaságban, Chilében, Uruguayban, Argentínában, Kolumbiában, Brazíliában, Ecuadorban, Mexikóban, Guatemalában és a többi országban, egyszóval mindenütt, ahol kommunista párt létezik, fáradhatatlanul küzdenek tömegbefolyásuk kiterjesztéséért, a munkásosztály és valamennyi dolgozó érdekeiért. A kommunisták egyre jobban megnyerik a néptömegek rokonszenvét. A kommunista párt több európai és latin-amerikai országban nagy politikai erővé vált.

A kommunisták a munkásmozgalom egységének legaktívabb harcosai. Az utóbbi időben bizonyos sikereket értünk el az egységért folytatott harcban, bár ezen a téren még nagy nehézségekkel kell számolnunk. Ezekért a nehézségekért elsősorban a jobboldali szociáldemokrata vezetők felelősek. De nem ezek a vezetők fejezik ki a munkásmozgalom igazi érdekeit. A munkásosztály egyre világosabban látja, milyen veszélyt jelent a jobboldali szociáldemokrata vezetőknek a kapitalizmus védelmére, a munkásmozgalom megosztottságának fenntartására irányuló politikája. A dolgozó tömegeket saját tapasztalataik egyre inkább meggyőzik arról, hogy csak egyesült erővel érhetnek el tényleges sikereket a monopoltőke ellen vívott harcban. A munkásosztály egységre törekszik, s mély meggyőződésünk, hogy ezt valóra is váltja.

Az imperializmus gyarmati rendszerének összeomlása és a fiatal független államok nagy csoportjának a világporondra lépése új feladatokat hárított az ázsiai, afrikai és latin-amerikai kommunista mozgalomra.

Az ázsiai, afrikai és latin-amerikai kommunista mozgalom a nemzeti felszabadító forradalmak tüzeiben született meg, s erejét abból meríti, hogy harcol e forradalmak befejezéséért, a szabadság és a függetlenség megszilárdításáért, a társadalmi haladásért.

Nehéz és tövises a kommunisták útja a hazugul „szabadnak” nevezett kapitalista világ országaiban. Ott a kommunista mozgalomnak minden előrelépésért kemény harcot kell vívnia a tapasztalt, ravasz és kegyetlen ellenséggel. Pártunk, amely dicső utat tett meg a XIX. század végén alakult első illegális marxista köröktől az 1905-ös barikádharcokig, majd a Nagy Október forradalmi csatáin át a szocializmus győzelméig, jól tudja, milyen bátran, állhatatosan és hőiesen kell harcolniuk a kommunistáknak az állandó ellenséges tűzben a nép ügyéért. Hosszú idő óta illegalitásban működik a kommunista párt Spanyolországban, Portugáliában, Görögországban, Nyugat-Németországban, Venezuelában, Peruban, a Dél-afrikai Köztársaságban és számos más országban. Igen nehéz körülmények, szüntelen rendőri üldözés közepette bátran harcol az Egyesült Államok Kommunista Pártja, amely ellen a burzsoázia által felbérelt kommunistaellenes ideológusok is szakadatlan hajsztát folytatnak.

A burzsoá reakció eszmei-politikai harcban nem képes legyőzni a kommunistákat, s ezért terrorhadjáratot indít a kommunista pártok ellen, azt a megoldást választja, hogy fizikailag számol le a dolgozó nép hű fiaival.

Egész pártunk és népünk mély felháborodással ítéli el az Indonéziában tomboló kommunistaellenes terrort. Indonézia reakciós erői vizsgálat és bírói ítélet nélkül tízezzel gyilkoltak meg olyan embereket, akiknek egyetlen „bűne” az volt, hogy a kommunista párthoz tartoztak. A kommunista párt üldözése és betiltása csapást mér az indonéz forradalmi erők egységére, aláássa az antiimperialista frontot és sokat árt a baráti indonéz nép érdekeinek. Követeljük, hogy hagyják abba az indonéz nemzeti függetlenségért, a dolgozók érdekeiért hőiesen harcoló kommunisták bűnös gyilkolását.

A hóhérok az utóbbi években sok kiváló kommunista vezetővel végeztek. Börtönben szenvedett kínhalált sok kiváló harcos, aki országa népeinek boldogságáért, a szocializmusért küzdött. Ezek az emberek halhatatlanok, tovább fognak élni az egymást követő nemzedékek szívében.

Semmilyen kínzás, semmilyen reakciók terror sem képes megtörni a kommunistákat. Büszkék vagyunk arra, hogy mozgalmunk nagyszerű hősokeket szül, akik az elvhűség, a hazafiúi és személyes bátorság kimagasló példaképei.

Eltársak! A kommunista mozgalom sikerei vitathatatlanok. De a kommunisták józanul ítélik meg a helyzetet. Lenin arra tanított bennünket, hogy ne csak a győzelmeket tartsuk számon, hanem a kudarcokat is, s vonjuk le belőlük a helyes következtetéseket.

Az osztályharc irányítása nagy és nehéz feladat, igazi művészet. Korunkban talán még nehezebb feladat, mint valaha. A testvéri pártok nagyon különböző körülmények között harcolnak. A forradalmi harcban új társadalmi rétegek és egész népek kapcsolódnak be. Mindegyiknek mások a hagyományai, a gazdasági feltételei és a harci tapasztalatai. Mindez a kommunista pártok tevékenységére is rányomja bélyegét.

A forradalmi mozgalom tapasztalatai az utóbbi években újra megerősítették, hogy csak olyan pártok érnek el sikert, amelyek a gyakorlatban kipróbált és bevált lenini stratégiai és taktikai elvekhez tartják magukat, figyelembe veszik a valóságos helyzetet. Az élet arra tanít bennünket, hogy a marxista-leninista irányvonalától akár jobbra, akár „balra” való eltérés különösen akkor veszélyes, amikor a nacionalizmus, a nagyhatalmi sovinizmus és hegemonizmus megnyilvánulásaival párosul. A kommunistáknak le kell vonniuk ebből a kellő következtetéseket.

Önök tudják, elvtársak, hogy a kommunista világmozgalomnak az utóbbi években komoly nehézségekkel kell szembenéznie. A kongresszus küldöttei jól ismerik az SZKP erre vonatkozó álláspontját. Nagyon fájjaljuk, hogy mind a mai napig sem sikerült megoldani a nézeteltéréseket, amelyekből csak közös ellenségeink húznak hasznot. Véleményünk szerint ez egyetlen testvérpárt érdekeinek sem felel meg. Árt a kommunista világmozgalom közös érdekeinek. Az SZKP véleménye szerint minden kommunista köteles előmozdítani mozgalmunk sorainak egységét. Az SZKP Központi Bizottságának szilárd meggyőződése, hogy minél erősebb a kommunista mozgalom valamennyi osztagának szolidaritása, annál erősebb a nemzetközi antiimperialista front, s annál sikeresebben halad előre a forradalom ügye világszerte.

Milyen konkrét utakat lát a jelenlegi helyzetben pártunk a kommunista mozgalom egységének megszilárdítására?

Az SZKP Központi Bizottságának véleménye szerint a kommunisták

sorainak tömörítéséhez jó marxista-leninista platformmal rendelkezünk. Ez a platform a testvéri pártok 1957. és 1960. évi tanácskozásán kidolgozott fő irányvonal. Az élet a legszigorúbb próbának vetette alá ezt az irányvonalat, de az kiállta a próbát. Ma már meggyőződéssel vallhatjuk, hogy e fő irányvonal hű követése az egység megszilárdításának és a forradalmi mozgalom újabb sikereinek jó biztosítója.

Az egység megszilárdítása megköveteli, hogy betartsuk a pártok kölcsönös kapcsolatainak közösen kidolgozott szabályait, amelyeknek lényege a teljes egyenjogúság és önállóság, az egymás belügyeibe való be nem avatkozás, a kölcsönös támogatás és az internacionalista szolidaritás. A kommunista pártok nagy tapasztalatokat szereztek a forradalmi munkában, s náluk jobban senki sem találhatja meg a pártok előtt felmerülő problémák helyes megoldását. Az SZKP ellenez mindennemű hegemon törekvést a kommunista mozgalomban, síkraszáll a pártok igazi internacionalista egyenjogúságáért.

Pártunk más marxista-leninista pártokhoz hasonlóan úgy vélekedik, hogy a világ kommunistáinak még nézeteltérések esetén is törekedniük kell az egységre az imperialistaellenes harc érdekében, az agressziók fokozottabb visszaverésére a népek szabadsága és függetlensége érdekében. Az amerikaiak vietnami agressziójának beszüntetéséért folyó harc, az afrikai, ázsiai és latin-amerikai haladó erők támogatása az imperializmus támadásaival szemben, kommunista testvéreinknek az egyes országokban uralkodó reakciós terrorral szembeni védelme – mindez napjaink imperialistaellenes harcának más fontos feladataival együtt annál sikerebben valósulhat meg, minél szorosabbra zárja sorait a kommunisták nemzetközi serege.

A kommunista világmozgalom egységének megszilárdítását jól szolgálták a kommunista pártok képviselőinek a legutóbbi időszakban tartott tanácskozásai és találkozói. Pártunk nagy jelentőséget tulajdonít ezeknek a kapcsolatoknak. Csupán a legutóbbi másfél évben 60 testvérpártunknak több mint 200 küldöttségét fogadtuk. További sokoldalú és kétoldalú találkozók tartása, az állandó tapasztalatcsere, az időszerű feladatok elvtársi megvitatása helyes és hasznos a testvéri pártok viszonyában, s a kommunista mozgalom tömörítésének nagyszerű útja.

Az SZKP Központi Bizottsága teljes mértékben magáévá teszi és támogatja a testvérpártok véleményét, amely szerint a kommunisták internacionalista egységének megszilárdítása, az élet által felvetett új

problémák közös megvizsgálása szempontjából fontos és kipróbált forma a kommunista pártok nemzetközi tanácskozása. Mi újabb tanácskozás tartása mellett vagyunk, ha majd megérnek a feltételei.

Tények igazolják, hogy a kommunista pártok túlnyomó többsége határozottan kiáll a nemzetközi munkásosztály forradalmi élcsapatának internacionalista egysége mellett. Valamennyi forradalmi osztag alapvető érdekeinek objektív azonossága az az alap, amelyen a kommunisták egysége felépül és erősödik. Kongresszusunkon az SZKP ma újból megismétli felhívását: Zárjuk szorosabbra sorainkat a közös ellenség, az imperializmus elleni harc érdekében!

Eltársak! A Szovjetunió Kommunista Pártja változatlanul hű internacionalista forradalmi köteletségéhez. Kongresszusunk emelvényéről biztosítjuk a kommunista világmozgalom képviselőit, s általuk az egész világ kommunistáit:

Az SZKP rendületlenül küzdeni fog valamennyi testvéri párt Marx, Engels és Lenin nagy tanításán, a kommunista világmozgalom közösen kidolgozott irányvonalán alapuló nemzetközi egységének megszilárdításáért.

A jövőben is kérlelhetetlenül küzdeni fog a revizionizmus, a dogmatizmus, a nacionalista megnyilvánulások ellen, síkraszáll a marxista-leninista tanítás alkotó fejlesztéséért.

Továbbra is követni fogja a kommunista pártok közös akcióinak irányvonalát az imperializmus ellen, a nagy célokért – a békéért, a demokráciáért, a nemzeti függetlenségért, a szocializmusért és a kommunizmusért – vívott harcban.

4. A NEMZETI FELSZABADÍTÓ MOZGALOM FEJLŐDÉSE.

PÁRTUNK TÁMOGATJA A NÉPEK NEMZETI FELSZABADÍTÓ HARCÁT

Eltársak! Az SZKP Központi Bizottsága ezekben az években következetesen érvényesítette azt az irányvonalat, hogy minden támogatást megad a gyarmati elnyomás ellen küzdő népeknek az egyenjogúság, a szuverenitás szigorú tiszteletben tartása, a belügyeikbe való be nem avatkozás alapján, sokoldalúan együttműködik a felszabadult államokkal.

Az elmúlt években a nemzeti felszabadulás ügye lényegesen előrehaladt. Tizenhét újabb független állam jelent meg a világ térképén, közöttük az Algériai Demokratikus és Népi Köztársaság, Kenya, Uganda,

Tanzánia és Zambia. Ma már csaknem egész Ázsia és Afrika lerázta a gyarmati rabság jármát. Ez a népek nagy vívmánya az imperializmus elleni felszabadító harcban.

Ám ma is vannak még a világon olyan országok, ahol az imperialisták a fegyverek erejével próbálják fenntartani a gyalázatos gyarmati rendszert. Angolában és Mozambikban, Portugál Guineában és Dél-Arábiában a hazafiak hőiesen küzdenek a külföldi hódítók és területrablók ellen, Dél-Afrikában és Dél-Rhodesiában fokozódik a néptömegeknek a fajüldöző rendszerekkel szemben tanúsított ellenállása. Pártunk, az egész szovjet nép tevékenyen támogatja ezt a küzdelmet, reális és sokoldalú segítséget nyújt és fog is nyújtani az idegen elnyomók ellen, a szabadságukért és függetlenségükért küzdő népeknek. Jól tudjuk: nincs messze az a nap, amikor a kolonializmus utolsó fészkei is megsemmisülnek, s a népek a felszabadult földeken kitűzik a nemzeti szabadság zászlaját. A történelem megmásíthatatlan ítélete ez.

Az állami függetlenséghez jutott országok azért küzdenek, hogy felszámolják a gyarmatosítók uralmának súlyos következményeit. Ezek az országok felmérhetetlen kincsekkel rendelkeznek, az egy főre jutó termelés színvonalát tekintve azonban még hússzorosan-negyvenszeresen elmaradnak a gazdaságilag fejlett országok mögött. A függetlenséget szerzett népek azonban szilárdan eltökélték, hogy felszámolják évszázados elmaradottságukat.

A felszabadult országokban az új élet az imperializmus ellen folytatott elkeseredett harc, s egyszersmind a haladás és a reakció erőinek heves belső harca közepette születik. Bizonyos társadalmi rétegek az imperializmus segítségével azon vannak, hogy tőkés útra tereljék a felszabadult országok fejlődését. Más, a nép többségének érdekeit képviselő rétegek olyan fejlődést követelnek, amely a társadalmi haladás és az igazi nemzeti függetlenség útját követi.

Az élet azt mutatja, hogy a társadalmi haladásért és a nemzeti függetlenségért folytatott harc annál eredményesebb, minél szilárdabb egységbe tömörülnek a felszabadult országok összes hazafias, haladó, demokratikus erői. Tevékenyen részt vesznek ebben a harcban a kommunisták, akik önfeláldozóan küzdenek az imperializmus ellen, a nép érdekeiért. Ott, ahol a kormányzat megfeledkezik erről, sőt üldözi a kommunistákat, kétségtelenül csorbát szenved a nemzeti függetlenség és a szabadság ügye.

Nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy sok felszabadult államra máig is ránehezedik az imperializmus gazdasági kizsákmányolása és politikai nyomása, hiszen az imperializmus nem nyugodott bele vereségeibe. Mindent megkísérel, hogy fenntartsa a népek kizsákmányolásának lehetőségét, s ezért újabb, alattomosabb módszerekhez nyúl.

A tőkés monopóliumok, amelyek még mindig jelentős mértékben ellenőrzésük alatt tartják sok ázsiai, afrikai és latin-amerikai ország gazdasági életét és természeti kincseit, folytatják a könyörtelen harácsolest. Az Egyesült Államok, Anglia és más imperialista országok csupán tőkebefektetések profitja formájában évente körülbelül 6 milliárd dollárt sajtolnak ki ezekből az országokból.

Az imperialisták mindenütt, ahol csak lehet, megpróbálják kiaknázni a felszabadult országok belső ellentéteit. Összetűzéseket provokálnak egyes társadalmi, nemzetiségi és törzsi csoportok között, igyekeznek szembeállítani egymással a különböző politikai személyiségeket, uralomra juttatni a legreakciósabb és legkönnyebben megvesztegethető, boldogulásukat a külföldi tőkével való kapcsolataikra és együttműködésükre építő köröket. Egyes országokban sikerült uralomra juttatniuk népellenes rendszereket, amelyeknek képviselői a nemzetközi porondon nem állják nyíltan kiszolgálni az imperializmust.

Az imperialisták figyelmen kívül hagyják a felszabadult országok állami szuverenitását. Cinikus módon jogot formálnak a más népek belügyeibe való fegyveres beavatkozásra. Egy példa: az Egyesült Államok képviselőháza nemrég határozatot hozott a latin-amerikai országok ügyeibe való fegyveres beavatkozásról, amivel világsszerte felháborodást keltett. Lényegében kísérlet ez olyan imperialista agressziók törvényesítésére, amilyen a közelmúltban az Egyesült Államok dominikai fegyveres intervenciója volt.

Mindez annak a neokolonialista politikának a megnyilvánulása, amely ellen a harcot az egész haladó emberiség elsőrendű feladatának tartja. Kétségtelen, hogy a függetlenségi harc útját járó népek végleges győzelemre viszik ügyüket, s megakadályoznak a leigázásukra irányuló minden újabb kísérletet.

Az SZKP Központi Bizottsága örömmel jelentheti a kongresszusnak, hogy az elmúlt években eredményesen fejlődtek kapcsolataink a független ázsiai és afrikai országok túlnyomó többségével. Jelentősen bővült kereskedelmünk, gazdasági és kulturális együttműködésünk ezekkel az álla-

mokkal. Tervezőintézetek segítségével, szovjet szakemberek közreműködésével ázsiai és afrikai országokban mintegy 600 ipari, mezőgazdasági és más létesítmény épül. Számos országban őserdők mélyén és sivatagokban dolgoznak szovjet geológus-expedíciók, hogy elősegítsék a fiatal államok természeti kincseinek feltárását és a nemzetgazdaság szolgálataiba állítását.

A Szovjetunió közreműködésével felépült, illetőleg most épül ezekben az országokban több mint 100 oktatási, egészségügyi és tudományos intézmény. Az utóbbi öt év alatt majdnem megkétszereződött a szovjet főiskolákon és technikumokban tanuló ázsiai, afrikai és latin-amerikai diákok száma. A beszámolási időszakban négyszeresére növekedett azoknak a szovjet tanároknak, orvosoknak és kulturális szakembereknek a száma, akik most 28 ázsiai és afrikai országban dolgoznak. A szovjet emberek önfeláldozóan, szívvel-lélekkel dolgoznak ezeken a helyeken, s jelentősen hozzájárulnak az országaink közötti barátság erősödéséhez. Mindebben a szovjet nép proletár internacionalizmusa nyilvánul meg.

Pártunk és államunk a nemzetközi politikai küzdőtéren is minden lehető módon támogatja a felszabadult országokat. A Szovjetunió erőlyesen szembehelyezkedik azzal, hogy az imperialisták beavatkozzanak a fiatal nemzeti államok belügyeibe, hogy a neokolonialisták egymásra uszítsák, s az egymás elleni harcban kimerítsék a független államokat. Igen sok fontos nemzetközi kérdésben eredménnyel működünk együtt a független ázsiai, afrikai és latin-amerikai államokkal. A haladás és a béke érdekében a jövőben is fejleszteni fogjuk az együttműködést.

Eltársak! Az utóbbi évek egyik fontos eseménye az volt, hogy több fiatal felszabadult ország a haladó társadalmi fejlődés útjára lépett. Ezzel gyakorlatilag igazolódott be a kommunista és munkáspártok 1960. évi moszkvai tanácskozásának az a megállapítása, amelyet a tanácskozásról kiadott nyilatkozat a következőképpen fogalmaz meg: „A néptömegek... meggyőződnek arról, hogy az évszázados elmaradottság felszámolásának és életkörülményeik megjavításának legjobb útja – a nem kapitalista fejlődés útja. Csak ezen az úton haladva szabadulhatnak meg a népek a kizsákmányolástól, a nyomortól és az éhségtől.”

Bizonyos országokban, mint az Egyesült Arab Köztársaság, Algéria, Mali, Guinea, Kongó (Brazzaville), Burma, lényeges társadalmi átalakulásokat hajtottak végre. Száműzik a külföldi monopóliumokat. Kisajátítják a nagybirtokokat és államosítják a tőkés vállalatokat. Fejlesztik a

gazdaság állami szektorát, iparosítanak, széles körű szociális törvényhozással szolgálják a nép érdekeit. Magától értetődik, hogy ezek a folyamatok a különböző országokban különbözőképpen, más-más formában, más-más szinten mennek végbe. A szocializmus építését céljuknak valló népek forradalmi alkotó tevékenysége fokozza a társadalmi haladásért indított mozgalom formáinak sokféleségét.

Szoros baráti kapcsolatokat alakítottunk ki a szocializmus felé tartó fiatal államokkal. És csak természetes, hogy minél tovább haladnak ezek az államok kitűzött céljuk felé, annál sokoldalúbbá, elmélyültebbé, szilárdabbá válnak velük fenntartott kapcsolataink. Fejlődnek az SZKP kapcsolatai a szóban forgó országok forradalmi-demokratikus pártjaival.

A társadalmi haladás útjára lépett felszabadult államok fejlődése különösen nagy gyűlöletet vált ki az említett országok ellen az összeesküvések hálóját szövögető imperialisták körében. Az utóbbi időszak eseményei arról tanúskodnak, hogy az afrikai földrészen fokozódik a reakciós erők tevékenysége. Több afrikai országban leleplezték és megghiúsították az imperialisták összeesküvéseit. A felszabadult népek az imperialisták intrikáira és összeesküvéseire, megvásárolt ügynökeik mesterkedéseire az egyedül helyes választ azzal adják, hogy erélyesen lesújtanak a szabadság és a haladás ellenségeire, s állandó éberséget tanúsítanak! Az SZKP, az egész szovjet nép elítéli a független államok elleni összeesküvések és diverziók bűnös politikáját.

Külön is szólnunk kell a latin-amerikai népek hősies felszabadítói harcáról.

Nem is olyan régen az Egyesült Államok még biztos hátszágának tekintette Latin-Amerikát. Ma már azonban ezen a földrészen egyetlen olyan ország sincs, ahol ne folyna harc az amerikai imperializmus és székértelői, a helyi szoldateszka, a nagybirtokosok, a burzsoázia és a velük egybefonódó külföldi monopóliumok ellen. E harc élén a munkáosztály halad a kommunista pártok vezetésével.

Korunk jelentős tényezője az ázsiai, afrikai és latin-amerikai országok népeinek egyre erősödő összefogása az imperializmus elleni harcban. Az afroázsiai szolidaritási mozgalom, az arab népek egységmozgalma, az afrikai népek egységtörekvése, a három világrész népeinek szolidaritási mozgalma a népek alapvető érdekeit szolgálja, és mi forrón támogatjuk ezeket a mozgalmakat.

Eltársak! A Szovjetunió Kommunista Pártja internacionalista köte-

lességének tekinti, hogy a jövőben is mindenképpen támogassa a népeknek a gyarmati és neokolonialista elnyomás végleges felszámolásáért vívott harcát.

Pártunk és a szovjetállam a jövőben is:

minden eszközzel támogatja a felszabadulásukért küzdő népeket, küzdeni fog azért, hogy haladéktalanul függetlenséget adjanak minden gyarmati országnak és népnek;

fejleszti a sokoldalú együttműködést a nemzeti függetlenségüket elnyert országokkal, segítséget nyújt gazdasági fejlődésükhöz, nemzeti kádereik képzéséhez, a neokolonializmus elleni harcukhoz;

erősíti testvéri kapcsolatait az ázsiai, afrikai és latin-amerikai országok kommunista pártjaival, valamint forradalmi-demokratikus szervezeteivel.

A nemzeti felszabadító mozgalom sikerei elválaszthatatlanok a szocialista világrendszer és a nemzetközi munkásmozgalom sikereitől. E nagy forradalmi erők szilárd és megbonthatatlan egysége a népek végleges nemzeti és társadalmi felszabadulásának záloga.

5. A SZOVJETUNIO HARCA AZ IMPERIALIZMUS AGRESSZÍV POLITIKÁJA ELLEN, A BÉKÉÉRT ÉS A NEMZETKÖZI BIZTONSÁGÉRT

Küldött elvtársak! A Szovjetunió külföldi kapcsolataiban következetesen békepolitikát folytatott, ami államunk természetéből fakad, hiszen a szovjetállam minden tevékenységét a dolgozók érdekei határozzák meg. E politika alapjait Lenin rakta le, és mi nemzetközi kérdésekben töretlenül alkalmazzuk a lenini módszereket.

Az SZKP XXII. kongresszusa óta eltelt éveket a nemzetközi politika terén két ellentétes irányzat – a békeszerető és az agresszív politika heves harca jellemezte. A Szovjetunió más szocialista országokkal együtt a feszültség enyhítéséért, a béke megszilárdításáért, a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett éléséért és olyan nemzetközi feltételek teremtetéséért vívott harc jegyében folytatta politikáját, amelyek közepette minden nép szabadon fejlődhet a nemzeti és a társadalmi haladás útján.

Másrészt ezekben az években újult erővel ütközik ki az imperializmus agresszív természete, a veszély, amellyel az imperializmus fenyegeti a békét, a népek szabadságát és függetlenségét. Az imperialisták arcátlanul

beavatkoztak más országok és népek ügyeibe, még a fegyveres intervenciótól sem riadtak vissza. Ennek következtében a nemzetközi feszültség fokozódott. Az imperialisták, mindenekelőtt az Egyesült Államok agresszív cselekményei következtében megnövekedett a háborús veszély.

A párt és a szovjetállam politikája ilyen körülmények között arra irányult, hogy határozottan visszavágjon az agresszív erőknek, megakadályozza a nemzetközi helyzet további éleződését, harcoljon a világháború kirobbanásának veszélye ellen. Ebben a Szovjetunió és az egész szocialista világrendszer állandóan növekvő erejére, a világ békeszerető erőinek támogatására támaszkodtunk.

Mindig azoknak a népeknek az oldalára álltunk, amelyeket az imperialisták megtámadtak. Politikai, gazdasági, szükség esetén katonai segítséget nyújtottunk ezeknek a népeknek, lelepleztük az agresszorok celszövéseit. A Szovjetunió és más olyan erők együttes fellépése, amelyek számára szent a szabadság és a béke, nemegyszer meghátrálásra kényszerítette az imperialistákat.

A nemzetközi feszültség fokozódásáról és a világháború kirobbanásának veszélyéről szólva, külön ki kell térnem az amerikai imperializmus Vietnam elleni agressziójára. Mint tudjuk, az Egyesült Államok durván megszegte a genfi egyezményeket, rabló módjára megtámadta a Vietnami Demokratikus Köztársaságot és véres háborút visel Dél-Vietnam népe ellen. Nincs olyan romboló és gyilkoló eszköz, amelyet ez a magát a szabadság és a civilizáció bajnokának feltüntető imperialista hatalom ne zúdított volna erre a békeszerető országra, amely távol esik Amerikától és soha semmivel sem sértette az Egyesült Államok érdekeit. Több mint 200 000 amerikai katona, repülőgép-anyahajók és nehézbombázók mérges gázokkal és napalmbombákkal törtek Vietnam hős hazafaira. Washingtonban felelőtlen fenyegetőzések hangzanak el, hogy tovább szélesítik a hadműveleteket. Az Egyesült Államok külügyminisztériuma nemrégiben hivatalosan bejelentette a dél-vietnami növényzet és vetések vegyszeres elpusztításának „programját”, aminek az a célja, hogy a vietnamiakat megfosszák élelmiszerforrásaiktól. Ez az amerikai imperializmus álarc nélkül! Az Egyesült Államok a vietnami agresszióval olyan gyalázattal szennyezte be magát, amelyet nem moshat le soha.

Az intervenciók azonban minden garázdálkodásuk ellenére sem tudják megtörni a vietnami népet, amely szent háborúra kelt hazájáért, életéért és becsületéért, azért a jogáért, hogy maga dönthesse sorsáról.

Igazságos hősi harca úgy kerül majd be a történelembe, mint a rettenthetetlen bátorság, a győzelembe vetett hit és győzni akarás nagyszerű példája.

Világszerte egyre nagyobb arányokat ölt a Vietnam támogatására indított mozgalom, fokozódik az amerikai agresszorok erkölcsi és politikai elszigetelődése. A vietnami nép oldalán van a Szovjetunió és más szocialista országok segítsége, a világ néptömegeinek együttérzése és támogatása. Magának az amerikai népnek soraiban is növekszik a vietnami háború elleni tiltakozás. Mindebben a nemzetközi munkáosztály legjobb internacionalista hagyományainak továbbfejlődése nyilvánul meg.

A Szovjetunió az egész világ békeszerető népeivel egyetemben határozottan követeli az Egyesült Államok vietnami agressziójának beszüntetését, az intervenciós csapatok kivonását ebből az országból. A világ-békére nézve a lehető legveszedelmesebb következményekkel járhat, ha folytatódik ez az agresszió, amelyet kardcsörtető amerikai körök más délkelet-ázsiai országokra is ki akarnak terjeszteni.

Határozottan kijelentjük, hogy amennyiben az agresszorok mégis kiterjesztik a vietnami nép ellen viselt aljas háborújukat, akkor szembe találják magukat a Szovjetunióval és más szocialista országokkal, amelyek állandóan növekvő támogatást nyújtanak Vietnamnak. Vietnam népe osztatlanul gazdája lesz hazájának, és soha senki sem olthatja el a szocializmus lobogó fáklyáját, amelyet a Vietnami Demokratikus Köztársaság emelt magasra.

A vietnami agresszió és az amerikai imperializmus más agresszív cselekményei miatt romlottak az Egyesült Államokkal való kapcsolataink. Ebben az Egyesült Államok vezető körei a hibásak.

A Szovjetunió kész békében élni minden országgal, de nem fogja tűrni, hogy az imperialisták önkényeskedjenek más népekkel. Ismételten kifejezésre juttatjuk, hogy készségesen fejlesztjük kapcsolatainkat az Egyesült Államokkal és most is ehhez tartjuk magunkat. Ehhez azonban az Egyesült Államoknak abba kell hagynia az agresszió politikáját. Az agresszió és az erőszak mérgezett talaján nem teremnek meg a békés együttműködés jó gyümölcsei. Pártunk és államunk határozottan elutasítja azt a képtelen álláspontot, hogy a nagyhatalmaknak módjukban áll más országok és népek érdekeinek rovására kiépíteni kapcsolataikat. A nagy és a kis államoknak egyformán joguk van arra, hogy mások

tiszteletben tartásuk szuverenitásukat, függetlenségüket és területi integritásukat. Ezt a jogukat senki sem csorbíthatja.

Eltársak! A Szovjetuniónak létérdeke az európai biztonság erősítése. Ez idő szerint a nemzetközi feszültség kiélezésében az Egyesült Államok fő európai szövetségese a nyugatnémet imperializmus. Nyugat-Németország mindinkább a háborús veszély góciává válik, ahol izzanak a revansista szenvedélyek. A Német Szövetségi Köztársaság már nagy hadsereget hozott létre. Ennek magvát a hitlerista Wehrmacht egykori parancsnokai alkotják. Sok vezető állami tisztséget volt fasiszták, sőt, háborús bűnösök töltenek be. Nyugat-Németország politikáját mindinkább azok a monopoltőkés körök határozzák meg, amelyek annak idején hatalomra juttatták Hitlert.

A Rajna-parti politikusoknak úgy rémlik, hogy mihelyt megkapják az atombombát, leomlanak a határsorompók, s ők elérhetik áhított céljukat: megváltoztathatják Európa térképét, revánsot vehetnek a második világháborúban elszenvedett vereségért.

Napjainkban a békét legfőképpen veszélyeztető egyik tényező az Egyesült Államok és a Német Szövetségi Köztársaság vezető körei között kialakuló, sajátságos kétoldalú katonai szövetség. Ezt a tényezőt továbbra is lankadatlanul figyelemmel kísérjük.

Az amerikai és a nyugatnémet imperializmus különös partnerek. Mindegyik a másikat akarja felhasználni saját terveinek megvalósítására. Eltérő meggondolásokból kiindulva mindegyik fokozni akarja a nemzetközi feszültséget Európában. A nyugatnémet militaristák abban a – természetesen hiú – reményben ringatják magukat, hogy ezen az úton haladva megvalósíthatják revánsstörkevéseiket. Az Egyesült Államoknak viszont ürügy kell arra, hogy több mint két évtizeddel a háború befejezése után még mindig Európában tarthassa csapatait, s megtarthassa európai katonai támaszpontjait, mint olyan tényezőket, amelyekkel közvetlen befolyást gyakorolhat a nyugat-európai országok gazdaságára és politikájára.

A washingtoni vezetők arra számítanak, hogy Nyugat-Németország továbbra is híven fogja szolgálni az amerikai imperialisták európai érdekeit, s szükség esetén az Egyesült Államok a nyugatnémeteket elsőnek lökheti a háború tüzébe. Bonnban viszont arról ábrándoznak, hogy lépésről lépésre bevonhatják az Egyesült Államokat és más NATO-szövetségeseiket revansista terveikbe, s elérhetik a második világháború

következményeinek felülvizsgálását – a maguk javára. Könnyű belátni, hogy mindezek a tervek veszélyeztetik a Szovjetuniót és a többi szocialista országot, s Európa és az egész világ népeinek békéjét és biztonságát.

Az európai népek jól tudják, milyen veszélyesek a nyugatnémet revansisták törekvései. A német agresszió fél évszázad folyamán kétszer zúdult Európa sok országára. Nyolc szocialista állam népei hozzánk hasonlóan jól ismerik a német militaristák haramia-magatartását. Nyugat-Európa népeinek többsége ugyancsak érezte a német megszállás terhét. Ezért az új háborús veszély elleni harc napjainkban az európai népek legsajátabb ügyévé válik. S magában Nyugat-Németországban is egyre erőteljesebb a bonni kormánykörök háborús politikája elleni tiltakozás.

A nyugatnémet kancellárnak a Kereszténydemokrata Unió nemrégiben tartott kongresszusán elhangzott felszólalása azt mutatja, hogy a bonni kormány továbbra is revansista irányvonalat, agresszív politikát szándékozik folytatni. Kitűnik ez továbbá a Német Szövetségi Köztársaság kormányának a nemzetközi politika legfontosabb kérdéseit illetően a Szovjetunió és több más ország kormányához eljuttatott javaslataiból is.

Európában most egészen mások az erőviszonyok, mint a második világháború előtt voltak. Az európai államok kialakult határait senki sem változtathatja meg. A nyugatnémet imperialisták még amerikai szövetségesük vállára kapaszkodva sem lesznek magasabbak, csak fájdalmasabb lesz számukra a zuhanás. Az agresszorokkal most olyan hatalmas, rendíthetetlen erő áll szemben, hogy ha háborút robbantanának ki, ezzel semmi egyebet nem érnének el, csak saját pusztulásukat. A nyugatnémet militaristáknak az atomfegyvertől való távoltartásáért folyó harcban a Szovjetunió és szövetségesei részéről fontos lépés volt a Varsói Szerződés tagállamainak 1965 januárjában elhangzott egységes és határozott figyelmeztetése.

Mi sohasem egyezünk és sohasem nyugszunk bele abba, hogy a nyugatnémet militaristák atomfegyverhez jussanak. Ha ez mégis bekövetkezne, akkor megtesszük a szükséges intézkedéseket. A felelősség teljes mértékben a Német Szövetségi Köztársaság kormányköreire és azokra hárul, akik elnézést tanúsítanak irántuk. Senkinek sincs joga megfélemlíteni arról az ünnepélyes kötelezettségről, amelyet a Hitler-ellenes koalíció résztvevői – a Szovjetunió, az Egyesült Államok, Anglia és Franciaország – a hitlerista agresszorok szétzúzása után a potsdami egyezményben vállaltak a népek előtt, s amely szerint minden szükségeset meg-

tesznek azért, hogy Németország soha többé ne veszélyeztesse szomszédait és az egyetemes békét. A Szovjetunió hű marad e kötelezettségéhez.

Nagyra értékeljük, hogy Európa szívében a béke őrhelyén ott áll barátunk és szövetségesünk, a német dolgozók első szocialista állama, a Német Demokratikus Köztársaság, amely gyakorlatilag megvalósította a potsdami egyezmény békeszerető és demokratikus elveit, következetes békepolitikát folytat, sikraszáll az európai biztonság erősítéséért.

Eltársak! Lényegében véve a szocialista közösség pozíciói Európában ma szilárdak és megbízhatók. Ez a szocializmus világméretű erősödésének, valamennyi nép biztonságának fontos tényezője.

A Szovjetunió következetesen fellép az amerikai és a nyugatnémet imperializmus Európában folytatott háborús és revansista politikájával szemben, az európai biztonság erősítése, valamennyi európai állam békés, kölcsönösen előnyös együttműködése mellett.

Szilárd meggyőződésünk, hogy érvényben marad a nemzetközi kommunista mozgalom következtetése, amely szerint az agresszort meg lehet fékezni, egy újabb világháborút el lehet hárítani. Ahhoz azonban, hogy a lehetőség valósággá váljon, a békeharcban szükség van a nagy néptömegek részvételére, a béke összes erőinek megfeszített, állandóan fokozódó aktivitására, a békemozgalom, a szakszervezetek, a nőszövetségek, az ifjúsági szövetségek és a többi demokratikus tömegszervezet munkájának még nagyobb arányú kibontakozására.

A béke védelmében különleges szerep jut a szocialista országoknak. Ezt mi jól tudjuk. Az SZKP ezért fáradhatatlanul gondoskodik hazánk védelmi erejének növeléséről, a többi szocialista országhoz fűződő harci szövetségünk erősítéséről. Pártunk feladatának tekinti, hogy fenntartsa a szovjet nép magas fokú éberségét a béke ellenségeinek cselszövéseivel szemben, mindent megtesz azért, hogy az agresszorok, ha megpróbálkoznak a békebontással, sohase találjanak minket felkészületlenül, s hogy a megtorlás késedelem nélkül és kivédhetetlenül lesújtson rájuk.

Eltársak! Az imperializmus agresszív politikájának leleplezésével egyidejűleg következetesen és változatlanul folytatjuk a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett élésének politikáját. Ez azt jelenti, hogy a Szovjetunió, midőn a különböző társadalmi rendszerű államok egymás mellett élését a szocializmus és a kapitalizmus közötti osztályharc egyik formájának tekinti, ugyanakkor következetesen sikraszáll a tőkésországokkal való normális, békés kapcsolatok fenntartásáért,

azért, hogy a vitás államközi kérdéseket ne háború útján, hanem tárgyalások útján oldják meg. A Szovjetunió szilárdan állást foglal az államok belügyeibe való be nem avatkozás mellett, az államok szuverén jogainak és területi sérthetetlenségének tiszteletben tartása mellett.

Természetesen nem lehet békés egymás mellett élés ott, ahol a tőkésországokban vagy a gyarmatokon folyó osztályharc és nemzeti felszabadító harc belső folyamatairól van szó. A békés egymás mellett élés elvét nem lehet alkalmazni az elnyomók és elnyomottak, a gyarmatosítók és a gyarmati rendszer áldozatainak közötti kapcsolatokra.

Ami pedig a tőkésországokkal fenntartott államközi kapcsolatokat illeti, mi azt akarjuk, hogy ezek a kapcsolatok ne csak békések legyenek, hanem egyszersmind minél szélesebb kölcsönösen előnyös gazdasági, tudományos és kulturális kapcsolatokat is magukban foglaljanak.

A kongresszuson örömmel állapíthatjuk meg, hogy békeszerető politikánk a beszámolási időszak folyamán jelentős sikereket ért el. A Szovjetunió jó kapcsolatban áll a világ államainak többségével.

A Szovjetunió mindig nagy jelentőséget tulajdonított a szomszédos országokkal fenntartott kapcsolatoknak, s megelégedésünkre szolgál, hogy jószomszédsági politikánk eredményes. A kölcsönös bizalom, barátság és együttműködés jellemző Finnországgal és Afganisztánnal fenntartott kapcsolatainkra. Normálisan fejlődnek kapcsolataink a skandináv országokkal, bár még nem mondhatjuk, hogy semmi sem akadályozza további fejlődésüket. A szovjet emberek üdvözlik, hogy az utóbbi évek során bizonyos pozitív fordulat állt be a Törökországhoz és Iránhoz fűződő kapcsolatainkban.

Az SZKP Központi Bizottsága és a szovjet kormány nagy figyelmet szentelt és szentel annak, hogy javuljanak kapcsolataink Ázsia olyan nagy államaival, mint India és Pakisztán, amelyeket tulajdonképpen szintén szomszédainknak nevezhetünk. A beszámolási időszak folyamán tovább erősödött hagyományos barátságunk Indiával, nagy népével. Bizonyos javulás következett be Pakisztánnal fenntartott kapcsolatainkban.

Fontos esemény volt India és Pakisztán vezetőinek a szovjet kormányfő részvételével tartott taskenti találkozója, amely szovjet javaslatra jött létre. Már maga az értekezlet összehívása, eredménye és a világközvélemény pozitív értékelése szemléltetően bizonyítja, milyen erősen bíznak a népek a szovjetállam békeszerető külpolitikájában.

A Szovjetunió fejleszteni óhajtotta és óhajtja baráti kapcsolatait Indonéziával. Az indonéz forradalom jelentősen előrelendítette a népek anti-imperialista harcát. A bátor indonéz népnek minden joga megvan ahhoz, hogy megtartsa és tovább fejlessze vívmányait, amelyek a függetlenségért és a haladásért folytatott hosszú és nehéz harc eredményei.

Országunk támogatja a baráti Kambodzsanak függetlensége megtartásáért és megszilárdításáért, semlegességéért és területi integritásáért vívott igazságos harcát.

Jelentősen javultak a szovjet-francia kapcsolatok. Ez kedvező jelenség, amely abból fakad, hogy a két ország érdekei számos nagy fontosságú nemzetközi kérdésben megegyeznek s népeink között régi hagyományai vannak a barátságnak. A szovjet-francia kapcsolatok további fejlődése az európai biztonság erősítésének fontos eleme lehet.

Az utóbbi években kezdtek kiépülni kapcsolataink, elsősorban gazdasági kapcsolataink Olaszországgal, Európa egyik nagy államával. Mi ezeket a kapcsolatokat szívesen tovább fejlesztjük.

Kétségtelenül hasznos lenne a szovjet-angol kapcsolatok élénkítése. A jövő majd megmutatja, mennyiben teszi ezt lehetővé az angol külpolitika.

Megállapíthatjuk, hogy az utóbbi időben némileg fejlődtek kapcsolataink Japánnal. Fejlődőben vannak országaink kölcsönösen előnyös gazdasági kapcsolatai. De nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy Japán területén, a szovjet határ közvetlen közelében, amerikai csapatok és katonai támaszpontok vannak. Japán nemrég militarista szerződést kötött Washington bábjával, a dél-koreai kormánnyal. Mi ezt a szerződést határozottan elítéljük. Mindez szükségképpen megnehezíti a japán-szovjet kapcsolatok fejlődését.

Nagy fontosságú nemzetközi kérdés marad továbbra is a külföldi katonai támaszpontok felszámolása és az idegen területen állomásozó külföldi csapatok kivonása. Az imperialista hatalmak, mindenekelőtt az Egyesült Államok, behálózták a világot katonai támaszpontokkal és csapatokat helyeztek el más országok területén. Ezeket a támaszpontokat és fegyveres erőket a béke érdekeivel ellentétesen használják fel. Nyomást gyakorolnak velük a békeszerető államokra, sőt gyakran közvetlenül és fegyveresen is beavatkoznak belügyeikbe. A Szovjetunió véleménye szerint rég eljött az ideje, hogy véget vessenek ennek a helyzetnek, amely veszélyezteti a békét és az államok biztonságát. Fel kell számolni a külföldi

katonai támaszpontokat, s ki kell vonni ezekről a területekről a külföldi fegyveres erőket. Ez politikánk változatlan, a világ békéjét és a népek biztonságának erősítését szolgáló célja.

A Szovjetunió saját népeinek és a világ nagy néptömegeinek létérdekeivel összhangban következetesen harcol azért, hogy megállítsa és teljesen megszüntesse a fegyverkezési hajszát, amelyet az imperialisták kezdtek, s megegyezésre jusson ezen a téren, gyakorlati előrehaladást érjen el az általános és teljes leszerelés útján. A szovjet politika e tekintetben számos államnál megértésre és támogatásra talál.

A Szovjetunió a beszámolási időszak folyamán változatlanul aktívan részt vett az ENSZ tevékenységében. A sok új felszabadult ország ENSZ-tagsága lényegesen megváltoztatta a helyzetet a világszervezetben, még-hozzá az imperialisták rovására. Országunk változatlanul arra törekszik, hogy az ENSZ-ben előmozdítsa az agressziót ellenző államok összefogását, s ezáltal növelje a világszervezet szerepét az egyetemes békéért és a népek függetlenségéért vívott harcban. A Szovjetunió kezdeményezésére az ENSZ Közgyűlésének legutóbbi ülásszaka tudvalevően fontos határozatokat hozott az államok belügyeibe való beavatkozás ellen és az atomfegyver elterjedésének megakadályozásáról. Mi az ENSZ-et a jövőben is az agresszió ellen, a békéért és valamennyi nép biztonságáért folyó aktív politikai harc küzdőterének tekintjük.

A Szovjetunió Kommunista Pártja úgy véli, hogy a jelenlegi szakaszban a nemzetközi helyzet javításáért, a béke megszilárdításáért és a népek közötti békés együttműködés fejlesztéséért folyó harc terén különösen az alábbi intézkedések végrehajtása lenne a legfontosabb:

Vessenek véget az Egyesült Államok vietnami agressziójának, vonják ki Dél-Vietnamból az összes amerikai és egyéb külföldi csapatokat, tegyék lehetővé a vietnami népnek, hogy maga oldja meg belső ügyeit. A vietnami probléma rendezésének alapjaként fogadják el a Vietnami Demokratikus Köztársaság kormánya és a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front álláspontját.

Biztosítsák az államok belügyeibe való be nem avatkozás elvének szigorú alkalmazását.

Kössenek az atomfegyver elterjedésének megakadályozására vonatkozóan nemzetközi szerződést, teljes mértékben utasítsák el a Német Szövetségi Köztársaság atomfelfegyverzését, illetőleg azt, hogy a Német Szövetségi Köztársaság bármely formában atomfegyvert birtokoljon,

valósítsák meg a népeknek a világ különböző térségeiben atomfegyvermentes övezetek létesítésére irányuló törekvését, az atomfegyverrel rendelkező államok tegyenek ünnepélyes ígéretet, hogy ezt a fegyvert elsőként nem alkalmazzák, kössenek a föld alatti atomrobbantások megtiltására vonatkozó egyezményt. Az atomháború veszélye ellen irányuló említett intézkedések végrehajtása megnyitná az atomfegyver teljes eltiltásához és megsemmisítéséhez vezető további haladás útját.

Kezdenek tárgyalásokat az európai biztonság kérdéseiről. Vitassák meg a szocialista és más európai államok egymással szemben álló erőinek kölcsönös visszavonására és Európában a fegyverzet csökkentésére, az összes európai államok közötti békés, kölcsönösen előnyös kapcsolatok fejlesztésére tett javaslatokat. Hívjanak össze ebből a célból megfelelő nemzetközi értekezletet. Folytassák az európai biztonság egyik döntő fontosságú feladatának megoldásához, a német kérdés békés rendezéséhez vezető út keresését avégett, hogy az európai államok, köztük a két német állam jelenlegi határai alapján teljesen felszámolják Európában a második világháború maradványait.

Ezek a mi javaslataink. Legtöbbjük már korábban is elhangzott. Természetesen nem gondoljuk, hogy javaslataink mindenre kiterjednek, s hajlandók vagyunk figyelemmel tanulmányozni a nemzetközi helyzet javítására és a béke megszilárdítására irányuló minden más javaslatot.

Küldött elvtársak! Minden alapunk megvan annak kijelentésére, hogy hazánk nemzetközi helyzete szilárd. A kommunista párt és a szovjet kormány békeszerető külpolitikája megbízhatóan szolgálja a kommunista építés érdekeit, az egyetemes béke fenntartását és erősítését, valamint a népek biztonságát. Az SZKP továbbra is ezt a kipróbált irányvonalat fogja követni.

Nemzetközi feladatainkat annál sikeresebben fogjuk megoldani, minél gyorsabban halad hazánkban az új társadalom építése. A történelem akaratából a szovjetek országa elsőnek emelte magasba az épülő kommunizmus zászlaját. A szovjet nép, élén lenini kommunista pártjával, becsülettel fogja hordozni ezt a diadalmas zászlót.

**A NÉMET SZOCIALISTA EGYSÉGPÁRT
VII. KONGRESSZUSÁN****1967. ÁPRILIS 18.****Kedves elvtársak!**

A Szovjetunió Kommunista Pártja, Központi Bizottsága nevében, valamennyi szovjet kommunista és az egész szovjet nép nevében küldöttségünk átadja a Német Szocialista Egységpárt VII. kongresszusának, a párt valamennyi tagjának és a Német Demokratikus Köztársaság valamennyi dolgozójának forró testvéri üdvözlését!

Minden kommunista különös meghatottsággal vesz részt a kongresszusukon, annak a pártnak a kongresszusán, amely Marx és Engels szülőföldjén harcol a kommunizmus eszméinek győzelméért. S ez érthető is, van valami nagyszerű abban, hogy a tudományos szocializmus megalapítóinak nagy eszméi, amelyeket Október tapasztalatai, a szocialista építés nemzetközi tapasztalatai gazdagítottak, most szülőföldjükön, német földön is sikeresen megvalósulnak.

A Szovjetunió és Németország kommunistáit a barátság, a szolidaritás és a testvériség régi szálai fűzik össze. Azoknak a soraiban, akik végrehajtották az októberi forradalmat és a polgárháború frontjain harcoltak, német osztálytestvéreink is ott voltak. A szovjet nép örökre megőrzi emlékezetében a német proletariátus forradalmi megmozdulásait, amelyek során nyomban a Nagy Október után kibontotta a proletárforradalom zászlaját, a Szovjet-Oroszországgal való szolidaritás zászlaját. Pártunk alapítója, az egész világ dolgozóinak nagy vezére, Lenin azokban az években azt mondta, hogy a német proletariátusban az orosz forradalom és a proletár világforradalom leghűségesebb és legmegbízhatóbb szövetségését látjuk.

A német kommunisták harci kiáltása – „Rotfront!” – annak idején

az egész világ forradalmárainak igazi nemzetközi jelszavává vált. Ezzel a jelszóval vívták osztálycsatáikat Németország kommunistái, ezzel a jelszóval verték vissza a fasizmus és a reakció támadásait Ausztria forradalmi munkásai. Ezzel a jelszóval indultak harcba a nemzetközi brigádok Madridnál és Guadalajaránál. Ez a szó a nagy eszményeinknek tett hűségesküként zengett még azokban az években is, amikor Németországot előntötte a fasizmus és a sovinszta mámor szennyes árja. Az internacionalizmus eszméin nevelkedett sok ezer meggyőződéses, önfeláldozó antifasiszta, kipróbált forradalmár egyenlőtlen feltételek között vívott hősiességet a saját népe és a hitleristák által leigázott más népek szabadságáért.

A német munkáosztály forradalmi hagyományai szilárd alapul szolgáltak legnagyobb vívmányához: a forradalom győzelméhez és a szocializmus sikeres építéséhez a Német Demokratikus Köztársaságban. Az egész világ marxista-leninistái tisztelettel adóznak a történelmi vívmányoknak, jól tudva, milyen bonyolult körülmények között érték el ezeket.

A különböző országok szocialista forradalmainak tapasztalatai több ízben megmutatták, hogy a munkáosztálynak a hatalom megszerzése és a társadalom szocialista átépítésének megkezdése után is bonyolult problémákat kell megoldania. Lenin rámutatott arra, hogy a burzsoázia a politikai hatalom elvesztése után is még hosszú ideig erős pozíciókat tart a kezében. Nem pusztán magának a megdöntött burzsoáziának az ellenállásáról van szó, hanem arról a tömérdek szokásról és hagyományról is, amely a régi társadalomban évszázadok alatt alakult ki, s amelytől nem olyan egyszerű megszabadulni.

Ilyen problémákkal minden országban találkozunk a szocialista forradalom. Ám az NDK-ban ezek különösen éles formában vetődtek fel és különösen bonyolultak voltak. Úgy adódott, hogy Németországban egyelőre nem az ország egész területén győzött a szocializmus. Ez pedig azt jelenti, hogy ahhoz az ellenálláshoz, amelyet a Német Demokratikus Köztársaságon belül tanúsítottak a megdöntött osztályok, hozzájött annak az ellenhatásnak a teljes ereje, amelyet a Nyugat-Németországban hatalmon maradt burzsoázia ki tudott fejteni.

A Német Demokratikus Köztársaság szocialista építésének egész története szüntelen harc a nyugat-németországi imperialisták politikai nyomása, provokációi és aknamunkája ellen. S vajon csak Nyugat-

Németország részéről érték ilyen támadások az NDK-t? Az NSZK uralkodó köreinek az NDK-val szemben ellenséges politikáját minden lehető módon támogatta és ösztönözte az egész imperialista tábor, elsősorban az Amerikai Egyesült Államok.

Az imperializmus erőinek nyomásával az önök köztársaságának munkásosztálya, valamennyi dolgozója szembeállította magas fokú forradalmi tudatát, rendíthetetlen állhatatosságát és harckészségét, azt a képességét, hogy leküzdjön minden akadályt, amely a kitűzött cél felé haladva útjába kerül. A szocialista építés sikerét az biztosította, hogy ezt kellő hozzáértéssel vezette és elvhű marxista-leninista irányvonalat követett az NDK dolgozóinak kipróbált élcsapata: a Német Szocialista Egységpárt és Központi Bizottsága, élén Walter Ulbricht elvtárrsal, a német munkásosztály nagy fiával, a német és a nemzetközi kommunista mozgalom kiemelkedő harcosával. Marxista-leninista pártja vezetésével, a demokratikus Németország Nemzeti Frontjára támaszkodva és állandóan érezve a szocialista testvérországok minden irányú támogatását, a világ első német munkás-paraszt állama olyan erőre tett szert, amely lehetővé tette, hogy sikeresen leküzdjön sok nehézséget, és magabiztosan haladjon előre a szocializmus útján.

A Német Demokratikus Köztársaságban folyó szocialista építésnek igen nagy nemzetközi jelentősége van. Német földön, ahol a két Európa – a szocialista és a kapitalista – közötti vízválasztó húzódik, különösen éles formákat ölt a két rendszer versenye. Itt, mondhatni, farkasszemet néz a szocializmus és a kapitalizmus.

Közismert, hogy a Német Demokratikus Köztársaság olyan körülmények között kapcsolódott be ebbe a történelmi versenybe, amikor az ország alapvető gazdasági potenciálja, a fő munkaerő-tartalékok Nyugat-Németország területén voltak. S ennek ellenére teljes joggal megállapíthatjuk, hogy az NDK szocialista rendszere a két rendszer versenyében vitathatatlan győzelmeket aratott.

Nemcsak arról van szó, hogy az NDK az új társadalmi rendszer viszonyai között a gazdasági növekedés gyorsabb ütemét biztosította, a tőkés kizsákmányolástól megszabadult dolgozóknak olyan szociális javakat biztosított, amilyenek még a leggazdagabb burzsoá országokban sincsenek. Van a versenynek még egy olyan aspektusa, amelynek jelentőségét nehéz volna túlbecsülni. Ha visszatekintünk Németország történetére, feltétlenül szembeötlik, hogy a német nép a társadalmi igazság-

talanság, a kapitalista kizsákmányolás mellett olyan szörnyű csapásoktól is szenvedett, mint a fasizmus és a militarizmus, amelyek a monopol-tőkés burzsoáziának legtorzabb szülöttei.

Éppen a háború és a béke kérdésében, abban, hogy a német népet, egész Európa népeit megóvjuk a fasizmus és a háború borzalmainak megismétlődésétől, különös erővel mutatkozott meg a szocializmus történelmi fölénye. Csakis a szocialista rendszer biztosíthatta az NDK fejlődését a béke és a demokrácia útján, csakis ez zárhatta el örökre az utat nemcsak a fasizmus előtt, hanem a militarizmus újjászületése, az újabb háborús kalandok előtt is. Ezt még a szocializmus legelvetemültebb ellenségei, az NDK legádázabb gyűlölői sem tagadhatják.

A demokratikus Németországban rövid idő alatt felszámolták azt a súlyos örökséget, amelyet a hitlerizmus az emberek lelkében, tudatában és erkölcsében hagyott, nem is szólva a fasizmus anyagi gyökereinek, a nácizmust tápláló nagy monopóliumok uralmának a likvidálásáról. A Német Demokratikus Köztársaság a német népnek, Németország valamennyi szomszédjának, a világ összes népeinek a békéjét, az európai határok sérthetetlenségét hirdeti. A Német Demokratikus Köztársaság lett az európai biztonság egyik legjelentősebb tényezője, az európai béke támasza, szilárd pozíciókat biztosított magának a nemzetközi porondon.

Más úton halad a fejlődés Nyugat-Németországban, ahol hatalmon maradt a monopol-tőke. Az az irányvonal, amelyet Nyugat-Németország követ a világporondon, magán viseli a német imperializmus hagyományos politikájának régóta ismert jegyeit. Ezek közé tartozik az agresszióra és a területi hódításra való törekvés. Ezek közé tartozik a katonai erőre való építés, ami a militarizmus rohamos növekedésével jár együtt. Ezek közé tartozik a vad nacionalizmus, amely óhatatlanul nemzetközi feszültséget és háborús veszélyt idéz elő. Ezek közé tartozik az antikommunizmus, amelyet állami politika rangjára emeltek. Ezek közé tartozik, végül, a neokolonializmus politikája az úgynevezett harmadik világ népeivel szemben. Talán nem világítanak rá Bonn külpolitikájának valódi lényegére olyan lépései, mint az amerikai imperialisták véres vietnami háborújának a támogatása, a portugál gyarmatosítók segítése, a dél-afrikai és rhodesiai fajvédő rezsimekkel való barátkozás?

Legalább olyan jellemző az NSZK belső fejlődése is. Az országban

több száz különféle militarista, revansista jellegű szervezet létezik és tevékenykedik. Ismét felüti fejét a náciizmus, amelyet ma hivatalosan az úgynevezett nemzeti demokrata párt képvisel. E párt vezérei tenyésztek a „barna pestis” bacilusait, amelyek a mai nyugatnémet társadalomban megőrizték életképességüket. Ezek az emberek nyíltan sürgetik a Hitler „vereségéből” adódott eredmények felülvizsgálatát”. Figyelemre méltó, hogy e párt tevékenysége iránt rendkívül türelmesen, ha ugyan nem jóindulatúan viseltetik az NSZK kormánya.

Teljesen más magatartást tanúsítanak Bonnban Nyugat-Németország haladó erőivel szemben. Ezeket üldözik, különféle megtorlásokat alkalmaznak ellenük. Az NSZK belpolitikai életének egyik legszégyenletesebb ténye, hogy betiltották a Németországi Kommunista Pártot, azt a pártot, amely kipróbált harcosa a békének és a demokráciának, hű védelmezője és kifejezője a nyugatnémet dolgozók érdekeinek. A Németországi Kommunista Párthoz való viszony mindennél jobban mutatja a hitlerista rezsim visszataszító vonásait másoló bonni „demokrácia” igazi arcát.

A két német állam fejlődésének politikai eredményei meggyőzően mutatják, hogy melyikük képes valóban kifejezni és védelmezni a német nép érdekeit. Hogy német földön igazi békeszerető, igazi demokratikus állam alakult, ez jelentősen segíti a harcot az egész német nép boldogabb jövőjéért, jelentősen segíti közös harcunkat a békéért, a demokráciáért és a szocializmusért. Ebben van, kedves német elvtársak, az önök harcának és az önök munkájának nemzetközi jelentősége!

Tisztelet és becsület az NDK munkásainak és összes dolgozóinak, akik szilárdan és rendíthetetlenül haladnak a szocialista úton, fennen hordozzák egész Németország jövőjének zászlaját, a béke és a szocializmus zászlaját! Tisztelet és becsület a Német Szocialista Egységpártnak, amely méltóképpen folytatja a német nép legjobb fiainak, a nagy német forradalmároknak – Karl Marxnak és Friedrich Engelsnek, August Bebelnek és Wilhelm Liebknechtnek, Karl Liebknechtnek és Rosa Luxemburnak, Ernst Thälmann-nak és Wilhelm Piecknek – az ügyét!

Eltársak! A Német Szocialista Egységpárt Központi Bizottságának a beszámolója és Walter Ulbricht elvtársnak, a KB első titkárának az előadása nagyszerű, meggyőző tényeket tartalmazott azokról a sikerekről, amelyeket az NSZEP VI. kongresszusa óta a Német Demokratikus Köztársaság életének valamennyi területén elértek.

Biztos léptekkel halad előre a köztársaság gazdasága. Különösen öröndetes látni, hogyan gyorsul évről évre a technikai haladás, hogyan javul a termékek minősége. A párt gazdaságpolitikájának, a gazdálkodás tökéletesebb formáinak és módszereinek a hatására javulnak a termelés hatékonyságának a mutatói, gyorsul a technikailag legkorszerűbb iparágak fejlődési üteme.

Az utóbbi tizenöt év alatt az NDK-ban több mint négyszeresére növekedett az ipari termelés. Csaknem háromszorosára nőtt a mezőgazdaság termelése. Több mint háromszorosára nőtt a nemzeti jövedelem. Ezek nagyszerű számok, elvtársak. Arról tanúskodnak, hogy óriási lehetőségek rejlenek a szocialista termelési módban.

Az NDK e gazdasági eredményeinek, nézetünk szerint, elvi jelentőségük van. Leküzdvé a nehézségeket, önök harmonikus, kiegyensúlyozott, komplex gazdaságot hoztak létre a leghatékonyabb korszerű iparágakkal, olyan gazdaságot, amely a tudományos-technikai forradalom követelményeinek megfelelően sikeresen fejlődhet.

Azokat az eredményeket, amelyeket az NDK a kultúra, a közoktatás, a társadalombiztosítás és az egészségügy fejlesztésében elért, irigyelhetik mind Nyugat-Németország dolgozói, mind pedig sok más fejlett tőkésország dolgozói.

S mivel ezeket az eredményeket olyan körülmények között érték el, amikor az országban gyökeresen át kellett alakítani a társadalmi viszonyokat, nem kétséges, hogy az NDK-nak még nagyobbak a lehetőségei most, a szocialista építés befejezésének szakaszában.

Az NDK-nak a kongresszuson kitűzött átfogó, hosszú távú gazdaságfejlesztési programja teljes joggal kelt nagy érdeklődést. Ez a program előírányozza a gazdasági növekedés gyors ütemét, a tudomány és a technika legújabb vívmányainak a népgazdaságban való hasznosítását. Ez a program a technikai és gazdasági haladás perspektíváinak tudományos prognózisára épül, és számba veszi a szocialista nemzetközi munkamegosztás lehetőségeit. Önökkel együtt mi is bizonyosak vagyunk abban, hogy reálisak és megvalósíthatók azok a nagy feladatok, amelyeket kongresszusuk a párt és a nép elé tűz. A fejlődés önök által vázolt perspektívája újabb bizonyítéka a szocialista német állam erejének és szilárdságának.

A szovjet kommunisták más országokban élő testvéreikkel és barátaikkal együtt tiszta szívből sok sikert kívánnak önöknek, kedves elv-

társak, a kongresszus által kitűzött történelmi jelentőségű feladatok megoldásában.

Eltársak! A két német állam politikája természetesen elsősorban a németek érdekeit érinti. Ám Európa többi népe szempontjából sem közömbös, milyen úton halad az egyik és a másik német állam. S ha Nyugat-Németország uralkodó körei a német imperializmus hagyományos politikájának útjára léptek, ne csodálkozzanak azon, hogy ez a politika a világporondon és elsősorban Európában mind nagyobb ellenállásba ütközik.

Amint ez reakciós osztályokkal gyakran megesik, Nyugat-Németország uralkodó burzsoáziája újra meg újra bebizonyítja, hogy semmit sem értett meg, semmit sem tanult. Először is nem hajlandó megérteni a második világháború után kialakult új feltételeket, az európai és a nemzetközi erőviszonyokban bekövetkezett mélyreható változásokat. Nem hajlandó számolni azokkal a realitásokkal, amelyek ezeket a változásokat tükrözik, és nyomatékosan megkövetelnek valamilyen új politikát, amely nem az erőre, nem a katonai zsarolásra és az agresszív hajlamokra épül, hanem más népek érdekeinek és jogainak tiszteletben tartására, a különböző társadalmi rendszerű államok közötti békés egymás mellett élés elveinek elismerésére és szigorú megtartására.

A legélesebb hidegháború időszakából örökölt revansista, anti-kommunista irányvonal összeütközésbe került az Európában és az egész világon kialakult reális helyzettel, az európai népek érdekeivel. Az NSZK külpolitikája olyan mély válságba került, hogy ma már Európa kapitalista hatalmai is elfordultak tőle. Bonnt az a veszély fenyegeti, hogy a kontinensen politikailag teljesen elszigetelődik. A bonni politika zsákutcába jutott.

Ilyen körülmények között került Nyugat-Németországban hatalomra az új kormány, az úgynevezett nagy koalíció kormánya. Joggal várhattuk, hogy ez a kormány igyekszik majd leküzdeni azt a válságot, amelyet elődeinek politikai irányvonala idézett elő. Annál is inkább várhattuk ezt, mert ebben a kormányban tekintélyes képviselőkkel vesz részt a szociáldemokrata párt, amely a nyugatnémet dolgozók pártjának nevezi magát.

Meg kell mondanunk, hogy azok az új emberek, akik Bonnban az állam kormányrúdjához álltak, nem fukarkodtak az olyan nyilatkozatokkal, amelyekben egy „új politika” alkalmazására való készségüket

hangoztatták. Egy sor diplomáciai lépést is tettek, azt bizonyítandó, hogy az NSZK kormánya javítani igyekszik kapcsolatait egyes szocialista országokkal. Bonn propagandagépezete ezzel kapcsolatban nagy lármát csapott, azt a látszatot igyekezvén kelteni, hogy Nyugat-Németország végre hozzájárul a nemzetközi helyzet normalizálásához, az európai biztonság megeremtéséhez.

Ám mindazok, akik megszokták, hogy a politikát ne szavak, hanem a reális tények alapján ítélik meg, Bonn úgynevezett új irányvonalában csupán taktikai manővert láttak. S erre éppen elég nyomós okuk volt.

Csakugyan, mit is mutatnak a tények? Nyugat-Németországban húsz éven át gyors ütemben haladt a legharciasabb imperializmus pozícióinak megszilárdítása, katonai erejének helyreállítása. Fennállása óta a Német Szövetségi Köztársaság területi igényeket támasztott más országokkal szemben, az európai határok átalakítását követelte, igényt támasztott Nyugat-Berlinre, erre a különleges státusú városra, amelynek semmi köze az NSZK-hoz.

Ezek alatt az évek alatt Nyugat-Németország kormánykörei mindvégig teljesen abszurd igénnyel léptek fel, azt a látszatot keltve, mint-ha az „egész német népet” képviselnék. Ez az igény, amelynek nyilvánvalóan semmi köze a dolgok tényleges állásához, bizonyára csak komikus volna, ha nem fejezné ki az agresszivitást, a másik német államnak, a német dolgozók békeszerető szocialista államának, a Német Demokratikus Köztársaságnak a szuverén jogai és területe elleni merényletet. Ez pedig már nem tréfa, hanem olyan tényező, amely állandó és komoly veszélyt jelent Európa és az egész világ békéjére nézve. Nyugat-Németország katonai és államgépezetének vezetői hosszú éveken át egyik fő céljuknak tekintették, hogy az NSZK-t valamilyen formában hozzájuttassák a leghatalmasabb tömegpusztító fegyverhez: az atomfegyverhez.

Mindez akadályozta és akadályozza egy európai biztonsági rendszer létrehozását, az európai politikai légkör javítását. Ezek után nem csoda, hogy a világ közvéleménye az európai béke és biztonság fő ellenségének tartja Nyugat-Németországot.

Felmerül a kérdés: vajon mi változott meg ma? E döntő jelentőségű tényezők közül melyikben fordította el a Kiesinger–Brandt-kormány az NSZK külpolitikai irányvonalát a reváns és a háborús előkészületek céljaitól a békés együttműködésnek és az európai biztonság erősítésének a céljai felé? Erre a válasz csak egy lehet: semelyikben.

Az NSZK politikája egész reális tartalmában egyelőre olyan marad, amilyen eddig is volt: a reváns politikája, a militarizmus politikája, a valóságos európai helyzetet elutasító, más államok és népek jogaira és területére kezet emelő politika, a különböző társadalmi rendszerű államok közötti békés egymás mellett élés normáit elutasító politika.

S ezek után Bonn azt próbálja elhitetni, hogy az efféle politika „minden német érdekeit képviseli”! Ha már erről van szó, legfeljebb a nyugat-német burzsoázia legelvetemültebb reakciós felső köreinek az érdekeit fejezi ki. Ennek a reakciós és a béke ügyével ellenségesen szemben álló politikának semmi köze nemcsak a szocialista NDK állampolgárainak az érdekeihez, hanem a nyugatnémet lakosság túlnyomó többségének az érdekeihez sem. Ezt nyugodtan állíthatjuk.

Ezek tények, amelyeket senki sem tagadhat.

Felmerül a kérdés, vajon milyen alapon számítanak az NSZK vezetői arra, hogy Európa népei hitelt adnak majd azoknak a semmire sem kötelező szavaiknak, amelyeket „békeszeretetről” és „a Kelettel való kapcsolatok rendezésének” vágyáról hangoztatnak. Egyébként magában Nyugat-Németországban sok politikus és a sajtó nem is csinál titkot belőle, hogy „a Kelettel való kapcsolatok” szférájában alkalmazott diplomáciai manővereket Bonn az európai szocialista országok elleni harc eszközének tekinti, olyan eszköznek, mellyel ezeknek az országoknak a megosztására és elsősorban a Német Demokratikus Köztársaság elszigetelésére törekszik. Bonn valóban kezet nyújtott az európai szocialista országoknak. Csakhogy ebben a kézben követ szorongat, s igen naiv embereknek kell tartaniuk a kommunistákat, ha abban reménykednek, hogy ezt a követ nem veszik észre.

Az európai szocialista országok a tényleges, becsületes normalizálásért és az összes államokkal, köztük az NSZK-val való politikai, gazdasági és kulturális kapcsolatoknak a béke ügyét szolgáló és kölcsönösen előnyös fejlesztéséért szállnak síkra. De sohasem lesznek erre hajlandók úgy, hogy egységük rovására, az egész szocialista közösség vagy a közösséghez tartozó egyes országok érdekeinek a rovására, a többi között testvér-országuknak, a Német Demokratikus Köztársaságnak a rovására menjen. A Szovjetunió Kommunista Pártjának Központi Bizottsága és a szovjet kormány felhatalmazott arra, hogy az önök kongresszusának szónoki emelvényéről újfent kijelentsem: az NDK jogait és érdekeit, az önök köztársaságában folyó szocialista építés érdekeit mi is ugyanúgy

szívügyünknek tekintjük, mint önök, elvtársak, s szükség esetén teljes elszántsággal és eréllyel, minden rendelkezésünkre álló erővel védelmezni fogjuk őket!

Elvtársak! Az Európa szívében kialakult helyzetről szólva hangsúlyoznunk kell, hogy mi, kommunisták, korántsem tekintjük az NSZK politikáját olyasminek, ami megváltoztathatatlan és örökre magán viseli a Káin-bélyeget. Korántsem áll szándékunkban eleve kizártnak tartani, hogy ez a politika valami újat is hozhat.

Európa népei, akárcsak a világ összes népei is, érdekelték abban, hogy a szövetségi köztársaság más útra, az összes szomszédjaival való béke és együttműködés útjára lépjen. Az NSZK sok millió állampolgárának az állásfoglalását korántsem azonosítjuk a bonni revansisták és neonácik álláspontjával. Minden tiszteletet megérdemelnek a nyugatnémet társadalomnak azok az erői, amelyek nehéz helyzetben kitartó harcot vívnak a sovinizmus káros befolyása és az ország életének militarizálása ellen, a demokráciáért, a békés külpolitikáért, az NDK-val való kapcsolatok normalizálásáért, a tartós európai békéért. Ez a harc egybeesik azzal az Európában érvényesülő általános tendenciával, amely a béke irányában, a háború utáni időszakban bekövetkezett társadalmi-politikai változások elismerésére épülő széles körű nemzetközi együttműködés irányában hat. Nem lehet kétséges, hogy ezek az erők mind nagyobb befolyást gyakorolnak majd Nyugat-Németország politikájára.

Ugyanakkor nyomatékosan hangsúlyoznunk kell, hogy Európa nem helyezkedhet a passzív várakozás álláspontjára, míg az NSZK meg nem változtatja veszélyes külpolitikai irányvonalát és hozzá nem fog az elidegenedés és a bizalmatlanság általa emelt falának lebontásához. A szocialista országok, az összes haladó erők a legtevékenyebben harcolnak és fognak is harcolni Európa és az egész világ biztonságáért.

A Varsói Szerződés tagállamai kidolgozták a béke és az európai együttműködés átfogó és konkrét programját, amelyet az 1966-os bukaresti nyilatkozatban fejtettek ki. E program végrehajtásáért vívott harcnak már vannak eredményei. Az európai államok békés egymás mellett élése erősödik és szélesedik.

Az Európát és az egész világot fenyegető háborús veszély csökkentése szempontjából, különösen a nyugatnémet militaristáknak az atomfegyver megszerzése utáni vágyára való tekintettel, nagy jelentőségű lehet egy olyan nemzetközi szerződésnek a megkötése, amely útját állná az atom-

fegyver további terjedésének. Az összes békeszerető népek helyesléssel fogadják egy ilyen szerződés megkötésének a perspektíváját, mivel ez megakadályozná a tömegpusztító fegyver további térhódítását, és megkönnyítené az áttérést más olyan intézkedésekre, amelyek csökkentenék a nukleáris háború veszélyét. Ez a perspektíva azonban módfelett felbőszíti az imperialista országok legreakciósabb, legagresszívabb köreit, és elsősorban az atomfegyver megszerzésére törekvő nyugatnémet militaristákat. A kommunisták, de mindazok, akik érdekeltek abban, hogy Európában és az egész világon tartós béke legyen, szükségképpen levonják ebből a megfelelő következtetéseket.

Az európai biztonságért vívott harcba mind tevékenyebben kapcsolódnak be számos ország népének nagy tömegei. S első soraikban haladnak a tömegek életbe vágó érdekeinek állhatatos védelmezői, a kommunisták. Az európai kommunista pártoknak a napokban Karlovy Varyban összeülő tanácskozása megtárgyalja majd azokat az emberek millióit izgató problémákat, amelyek a népeknek az európai földrész békéjéért és biztonságáért vívott harcával függnek össze. Teljes bizonyossággal állíthatjuk, hogy az SZKP és az NSZEP, a többi testvérpárthoz hasonlóan, minden erejét latba veti majd e fontos tanácskozás sikerének biztosítása érdekében.

Az európai békének és biztonságának a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett élésének elvei alapján való megszilárdítása útján hasznos konstruktív lépéssé válhat az államoknak egy olyan összeurópai értekezlete, amely ezekkel a problémákkal foglalkozna. Ma már, mint ismeretes, egyre több kelet- és nyugat-európai ország foglal állást egy ilyen értekezlet összehívása mellett. Ennek az értekezletnek a sikere szempontjából rendkívül fontos, hogy részt vegyen rajta mindkét német állam: az NDK és az NSZK. Az NDK egyenjogú részvétele az európai biztonsági rendszerben, mint azt tegnapi beszámolójában Ulbricht elvtárs teljes joggal hangsúlyozta, összhangban van valamennyi európai nép érdekeivel. A Szovjetunió, s ugyanígy a többi szocialista ország is, teljesen egyetért Ulbricht elvtársnak és az önök kongresszusának ezzel a véleményével.

Az európai stabilitás és béke megszilárdításához jelentős mértékben járult hozzá az európai szocialista országok között létrejött barátsági és együttműködési szerződések rendszere. Ezzel kapcsolatban szeretném külön kiemelni azoknak a szerződéseknek a nagy jelentőségét, amelyeket

a Német Demokratikus Köztársaság nemrégiben Lengyelországgal és Csehszlovákiával kötött. Ezek a szerződések arról tanúskodnak, hogy tovább erősödik a szocialista közösség országainak egysége és összeforrottsága, megmutatják, milyen sokféle és változatos kapcsolatok épülnek ki közöttük a béke és a nemzetközi együttműködés érdekében. A Német Demokratikus Köztársaság mint szuverén szocialista állam, amely tagja a szocialista országok nagy családjának és résztvevője hatalmas védelmi szövetségüknek, a Varsói Szerződésnek, pusztán létevel is azt demonstrálja, milyen gyökeres változások történtek az európai erőviszonyokban a béke javára.

Kedves elvtársak! A Német Szocialista Egységpárt megalakulásának és a Német Demokratikus Köztársaság létrejöttének pillanatától fogva pártjainkat és országainkat szoros, mélyen gyökerező és szüntelenül erősödő testvéri barátság kapcsolja össze. Ez a barátság valóra váltotta azt, amiről országaink népeinek legjobb fiai álmodtak, s mi nagyra értékeljük ezt a közös történelmi vívmányunkat. Barátságunk azon alapszik, hogy közös a marxista-leninista ideológiánk és azonos országaink társadalmi rendszere, hogy közösek államaink és népeink politikai és gazdasági érdekei, hogy közösek a kommunizmus útján való történelmi fejlődésük céljai.

A Német Demokratikus Köztársaság és a Szovjetunió közötti állami kapcsolatok a szocialista internacionalizmus elveinek szilárd alapján, a Szovjetunió és az NDK barátsági, kölcsönös segítségnyújtási és együttműködési szerződésén, a két országnak a Varsói Szerződéshez való rendíthetetlen hűségén nyugszanak. Ma elmondhatjuk, hogy együttműködésünk minőségileg új szintre emelkedik. Figyelmünk középpontjába mindinkább olyan problémák kerülnek, mint a két ország népgazdaságfejlesztési perspektíváinak összehangolása, a szakosítás és a termelési kooperáció fejlesztése, vagyis a szocialista munkamegosztás kérdései, mégpedig hosszú távra, tudományosan átgondolt alapon. Persze, az országaink közötti együttműködést úgy fogjuk fel, mint egy részét az összes szocialista államok közötti nemzetközi együttműködés általános rendszerének, amely évről évre fejlődésük mind fontosabb tényezőjévé válik.

Eltársak! Olyan nagyszerű korban élünk, amikor szerte a világon kibontakozik és terebélyesedik a népek társadalmi és nemzeti felszabadításának nagy forradalmi folyamata. Az imperialisták a történelem menetének feltartóztatására irányuló makacs kísérleteikben kalandokhoz és ag-

resszióhoz folyamodnak, a fegyverek erejével próbálják elfojtani a népek felszabadító harcát. Az imperializmus agresszív cselekményei bonyolulttá teszik a mai nemzetközi helyzetet. Ilyen körülmények között különösen fontos, hogy megszilárdítsuk a világ összes forradalmi, haladó erőinek egységét, de elsősorban a szocialista országok egységét és a nemzetközi kommunista mozgalom összeforrottságát.

Az amerikai imperialisták már több mint két éve rablőháborút folytatnak Vietnam népe ellen. A Pentagon Délkelet-Ázsiába vezényelt több ezer repülőgépet, több száz hadihajót, mintegy félmillió katonát, hogy megtörje a bátor vietnami hazafiak ellenállását. S ezt az egész hadigépezetet azzal az egyetlen céllal vetették be, hogy megakadályozzák a vietnami népet hazája sorsának önálló intézésében. De a vietnami háború egész menete azt mutatja, hogy az Egyesült Államok urai sohasem érhetik el ezt a célt.

A vietnami nép igaz ügye győzni fog. A világ minden becsületes embere rokonszenvez vele, támogatja. A Szovjetunió, az NDK és a többi szocialista ország aktív, sokoldalú és állandóan növekvő testvéri segítséget nyújt a vietnami népnek. Ennek a segítségnek meg is van az eredménye, egyre növeli annak az ellenállásnak az erejét, amelyet a vietnami nép az agresszorral szemben tanúsít, s az intervenciósok ezt nap mint nap érzik.

Arról sem hallgathatunk azonban, hogy a Vietnamnak nyújtott segítség sokkal hatékonyabb lenne és sokkal közelebb hozná az imperialista agresszorok kalandjának bukását, ha sikerülne elérni, hogy valamennyi szocialista ország között, Kínát is beleértve, széles körű akcióegység jöjjön létre a harcoló vietnami népnek nyújtandó segítség megtervezésében és e segítségnyújtás gyakorlati lebonyolításában. Erről a fórumról is szeretném újra leszögezni, hogy a Szovjetunió, az SZKP Központi Bizottsága és a szovjet kormány következetesen ragaszkodva az internacionalizmus elveihez, továbbra is kész az ilyen akcióegység megvalósítására a legszélesebb körben.

Biztosíthatjuk német barátainkat és az összes kommunista testvérpártokat arról, hogy az SZKP, a lenini irányvonalat követve, XXIII. kongresszusa határozatainak megfelelően, fáradhatatlanul harcol majd az egész világ kommunistáinak egységéért. A nemzetközi kommunista mozgalom tömörítésében jelentős szerepet játszottak és játszanak továbbra is a marxista-leninista pártok képviselőinek találkozái és tanácskozásai.

A kommunisták újabb nemzetközi tanácskozásának a megrendezését az események alakulása maga tűzte napirendre. Sok testvérpárt, mint ismeretes, már ki is fejtette e kérdéssel kapcsolatos álláspontját, állást foglalt egy olyan tanácskozás mellett, amelyen részt venne a kommunisták sorainak tömörítésében érdekelt minden párt.

Most elérkezett az ideje annak, hogy meggondoljuk és megbeszéljük a tanácskozás előkészítésével kapcsolatos konkrét kérdéseket, meghatározzuk azoknak a kérdéseknek a körét, amelyeket a testvérpártok véleménye szerint a tanácskozáson meg kellene tárgyalni.

Az SZKP egyetért a testvérpártoknak azzal a véleményével, hogy egy olyan fontos esemény, mint az egész világ kommunistáinak a tanácskozása, alapos, gondos előkészítést kíván. Ugyanakkor biztosak vagyunk abban, hogy a kitűzött célt sikerül elérni, mert ez tükrözi a kommunisták legfőbb érdekeit: a kommunista világmozgalom pozícióinak erősítését.

A szovjet kommunisták bizonyosak abban, hogy az internacionalista hagyományairól ismert Német Szocialista Egységpárt kongresszusa elősegíti majd a testvérpártoknak a marxizmus-leninizmus elvi alapján való tömörülését. Ennek legbiztosabb záloga, hogy az önök pártja rendíthetetlenül hű a proletár internacionalizmus elveihez.

Kedves elvtársak! A szovjet nép nevezetes napokat él át. Közeleg a Nagy Októberi Szocialista Forradalom ötvenedik évfordulója. A jubileumi év – ez csak természetes – az eredmények összegezésének, az egész megtett út beható elemzésének az éve. Ám amikor az eredményeket összegezzük, a jövőbe is tekintünk. Világnézetünket életigenlő optimizmus hatja át, s tudjuk, hogy a harc minden nehézsége ellenére is a jövő a kommunizmusé, a Nagy Október ügyének örököseié és folytatóié.

Minden szovjet kommunista, az egész szovjet nép azzal köszönti Október ötvenedik évfordulóját, hogy újabb sikereket ér el az élet minden területén. Örömmel tölt el bennünket, hogy az újabb nagy tettek útján velünk együtt haladnak barátaink is a testvérorságokban, köztük a Német Demokratikus Köztársaságban.

Engedjék meg, kedves barátaink, hogy megköszönjem, hogy önök is mint a saját nagy ünnepükről készülnek megemlékezni a dicső Október félévszázados évfordulójáról. Ez valóban közös ünnepünk. Ünnepe mindazoknak, akik sorsukat összekötötték a szocializmus és a haladás nagy ügyével.

Azt kívánom az itt egybegyűlt küldötteknek, hogy siker koronázza a

Német Szocialista Egységpárt VII. kongresszusának munkáját, újabb győzelmeket kívánok önöknek a szocializmus építésében.

Éljen a Német Szocialista Egységpárt!

Éljen a Szovjetunió és a Német Demokratikus Köztársaság népeinek megbonthatatlan testvéri barátsága!

Éljen a nemzetközi kommunista mozgalom egysége és összeforrottsága, korunk összes forradalmi erőinek egysége és összeforrottsága!

Éljen a marxizmus–leninizmus!

BESZÉD AZ EURÓPAI KOMMUNISTA ÉS MUNKÁSPÁRTOK KONFERENCIÁJÁN

1967. ÁPRILIS 24.

Kedves elvtársak!

Engedjék meg, hogy a konferencia résztvevőinek átadjam a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának, a szovjet kommunisták sokmilliós hadseregének testvéri üdvözlését. Az önök személyén keresztül üdvözljük Európa kommunistáit, munkásosztályát és dolgozóit, a béke és a szocializmus ügyének minden európai harcosát.

Pártunk küldöttsége őszinte köszönetét fejezi ki a Lengyel Egyesült Munkáspárt Központi Bizottságának és a Francia Kommunista Párt Központi Bizottságának azért a nagy és eredményes munkáért, amelyet konferenciánk előkészítése érdekében végeztek.

Szívből köszönjük a Csehszlovák Kommunista Párt Központi Bizottságának a meleg vendégszeretetet és a konferencia munkája számára megteremtett jó feltételeket.

Konferenciánkat a nyugat-európai kommunista pártok bécsi tanácskozásának kezdeményezésére hívták össze. A Szovjetunió Kommunista Pártjának Központi Bizottsága kezdettől fogva támogatta ezt a kezdeményezést. Teljes mértékben megértjük az európai kapitalista országokban dolgozó elvtársainkat: kontinensünkön a biztonság problémájának megoldásához elengedhetetlenül szükséges, hogy a szocialista országok erőfeszítéseit egyesítsük a nyugat-európai országok összes békeszerető erőinek aktív tevékenységével. És ezen a téren a munkásosztály aktivitásának különös jelentősége van.

Az európai biztonság nemcsak a kormányok ügye. E probléma megoldásában óriási szerep hárul a nagy néptömegekre, a munkásosztályra, a haladó erőkre, amelyek fáradhatatlanul harcolnak a békéért, az impe-

rializmus agresszív erői és új háborút előkészítő politikájuk ellen. Ezért egyetértünk azzal az itt megfogalmazott véleménnyel, hogy a konferenciánkon részt vevő kommunista pártok kezdeményezése nagy jelentőségű lehet és lesz is minden bizonnyal az európai biztonságért síkraszálló összes politikai erők együttes akciói szempontjából. Ez teljes egészében megfelel a kommunista pártok feladatainak és annak a szerepnek, amelyet a kommunista pártok jelenleg Európa politikai életében betöltenek.

1. A VILÁGHELYZET ÉS AZ EURÓPAI BIZTONSÁGÉRT VÍVOTT HARC

Elvtársak! Rátérve a konferenciánk napirendjén szereplő kérdések lényegére, mindenekelőtt szeretnénk hangsúlyozni, hogy pártunk az európai béke megszilárdítását nem tekinti attól a világméretű harctól elszigetelt kérdésnek, amelyet a népek folytatnak az imperializmus ellen, a békéért, a nemzeti függetlenségért és a társadalmi haladásért. A mi időnkben általában nem lehet a világ bármely körzetének helyzetét a nemzetközi fejlődés általános folyamataitól elválasztva vizsgálni. Így az európai helyzet is szorosan összefügg az egész nemzetközi helyzettel.

A kommunisták 1957-es és 1960-as tanácskozásainak fontos következtetéseket fogalmaztak meg a jelenlegi világfejlődés fő tendenciáit illetően. Az azóta eltelt időszak igazolta ezeknek a következtetéseknek a helyességét.

Távol áll tőlünk, hogy leegyszerűsítve értékeljük a nemzetközi helyzetet. Határozottan megállapítjuk, hogy a moszkvai tanácskozások óta eltelt évek alatt a forradalmi mozgalom osztagai új hadállásokat foglaltak el, és – ha talán nem is olyan gyorsan, mint azt mindnyájan szeretnénk – folytatják előrenyomulásukat. A szocialista világforradalom bonyolult folyamat, amelynek során elkeseredett harc bontakozik ki, és egyes szakaszokon nehézségek is támadnak.

A szocialista rendszerben fontos pozitív folyamatok mennek végbe. A szocialista országok többsége mélyreható átalakításokat hajtott végre a gazdaságirányítás formáiban és módszereiben, hogy hatékonyabban kihasználhassa a szocializmus belső lehetőségeit, jobban érvényre juttassa a szocialista gazdaság fejlődésének törvényszerűségeit. A szocialista országok kommunista pártjai egyre nagyobb figyelmet fordítanak a szo-

cialista demokrácia tökéletesítésére, a tömegek politikai aktivitásának további fejlesztésére, arra, hogy a tömegeket bevonják a társadalmi élet valamennyi szférájának irányításába; ezen a téren a szocialista országokban mindenütt intenzív és érdekes útkeresés folyik. Tökéletesedik és egyre inkább rendszeressé és sokoldalúvá válik a szocialista országok gazdasági, politikai és védelmi együttműködése. Sok vonatkozásában ez az együttműködés most új, magasabb fokra emelkedik.

Amikor a szocialista világrendszer helyzetét értékeljük, természetesen nem hallgathatunk e rendszer utóbbi években végbement fejlődésének arról a súlyos tényéről, hogy Kína vezetősége a jól ismert álláspontra helyezkedett, és hogy megszakadt az együttműködés egyrészt a Kínai Kommunista Párt és a Kínai Népköztársaság, másrészt a többi testvérpárt és szocialista ország között. E probléma megvitatása nem szerepel mostani tanácskozásunk napirendjén, de maga a probléma ennek ellenére létezik és hátrányosan hat a kommunista mozgalomra és az egész felszabadító mozgalomra.

Tovább szélesedik és mélyül a nemzeti felszabadító mozgalom. A hatvanas években győzött az algériai forradalom, megszilárdultak a demokratikus erők pozíciói az Egyesült Arab Köztársaságban, a társadalmi haladás útjára lépett Szíria, az úgynevezett harmadik világ több országában lerakják a progresszív társadalmi és gazdasági fejlődés alapjait. Ezen az úton előfordulnak éles konfliktusok, amiről többek között a Ghanában és Indonéziában bekövetkezett események tanúskodnak. Természetes, hogy miután a korábbi gyarmatok és félgymarmatok elnyerték állami függetlenségüket, a belső reakciós erők az imperialisták külső támogatásával igyekeznek ezeket az országokat a kapitalista fejlődésnek és a nemzetközi reakció erőivel való együttműködésnek az útjára vinni. De annál nagyobb állhatatossággal és rugalmassággal kell tevékenykedniük a haladás erőinek, elsősorban a kommunistáknak.

A latin-amerikai országokban egyre szélesebb méreteket ölt az Egyesült Államok imperializmusa és a helyi reakció elleni forradalmi mozgalom. Jelentős pozitív változások mennek végbe a fejlett kapitalista országok munkásmozgalmában. A kommunista és munkáspártok aktív tevékenységének eredményeképpen, a kapitalizmus belső törvényszerűségeinek hatására a tőkésországok dolgozóinak széles rétegeiben erősödnek az antimonopolista érzelmek, szemmel látható a néptömegek balratolódása. Ez pedig újabb lehetőséget nyújt a munkásosztály és az összes haladó

erők egységéért, a szocializmusért vívott harchoz. A konferenciánkon részt vevő nyugat-európai elvtársak természetesen sokkal jobban ismerik mindezeket a folyamatokat és problémákat, mi ezért csak a kirajzolódó változások általános megállapítására szorítkozunk.

Az imperializmus vezető körei tisztában vannak azzal, hogy pozícióik gyengülnek, látják az imperializmussal szemben álló forradalmi osztagok erejét. Az utóbbi években a nyugati hatalmak vezetői óriási erőfeszítéseket tesznek, hogy ebben az új helyzetben tökéletesítsék osztálytaktikájukat és -stratégiájukat mind belpolitikájukban, mind pedig nemzetközi síkon, hogy új eszközöket és módszereket találjanak a világszocializmus, a forradalmi és felszabadító mozgalom elleni harcban. Az imperializmus egyre nagyobb erőfeszítéseket tesz a szocialista államok megosztására, a felszabadító mozgalmak bomlasztására.

Napjainkban az imperializmus és fő ereje – az amerikai imperializmus – ragadozó természetének legvérszterhesebb megnyilvánulása az Egyesült Államok vietnami agressziója. Az amerikai imperialisták Vietnamban szégyenletes és kilátástalan háborút viselnek. Sohasem fogják leigázni azt a népet, amely már több mint húsz éve önfeláldozóan harcol szabadságáért és függetlenségéért. A vietnami hazafiak a szocialista országok sokoldalú segítségével és az egész világ haladó erőinek támogatásával sikeresen ellenállnak az intervenciósnak. Ezzel egyszersmind érzékeny csapásokat mérnek az amerikai imperializmus pozícióira általában is. És nemcsak azért, mert a délkelet-ázsiai térségben lekötnek csaknem fél-millió amerikai katonát, egy nagy haditengerészeti flottát és az amerikai légierők jelentős hányadát. Ehhez párosul még az is, hogy a vietnami agresszió következtében súlyosan megrendül az Egyesült Államok presztízse és politikai pozíciója az egész világon.

A vietnami agresszió emberek millióit állította szembe az Egyesült Államokkal. Ázsia népeinek tudatában még jobban felszítja a gyűlöletet az amerikai intervenciókkal szemben. Ez olyan tényező, amellyel az Egyesült Államok vezetőinek hosszú évekig számolniuk kell. Az amerikaiak vietnami szennyes háborúja fokozta az ellentmondásokat az Egyesült Államok szövetségeseinek táborában is, akik közül többen nem akarnak ezzel az ügygel semmilyen közösséget vállalni.

Ismeretes, hogy a szocialista országok, köztük a Szovjetunió, aktívan segítik a harcoló Vietnambot, politikai, gazdasági és katonai támogatást nyújtanak neki. Ez nem is lehet másként, hiszen az imperialisták egy

szocialista ország, a Vietnami Demokratikus Köztársaság ellen követnek el agressziót.

Biztosíthatom önöket, elvtársak, hogy mi, szovjet kommunisták ezután is teljesíteni fogjuk internacionalista kötelességünket a harcoló Vietnam iránt, és megadjuk neki a szükséges segítséget.

A vietnami háború ma a legsúlyosabb veszély a világbéke szempontjából. Valamennyi kontinensen különböző osztályokhoz tartozó, különböző vallású és meggyőződésű emberek hatalmas tömegei követelik az Egyesült Államoktól, hogy szüntesse be a Vietnami Demokratikus Köztársaság bombázását, hagyja abba az agressziót Vietnamban. Ez nem utolsósorban jellemző éppen Európára, ahol egyre hevesebbé válik a tiltakozás az amerikai agresszió ellen. Úgy gondolom, valamennyien egyetértünk azzal, hogy a vietnami agresszió elleni harc egyidejűleg fontos hozzájárulás az európai biztonság ügyéhez is.

Végezetül, a vietnami események újból és újból emlékeztetnek bennünket arra, hogy a jelenlegi helyzetben milyen létfontosságú feladat a kommunista világmozgalom egységének megszilárdítása. Világos, hogy ha volna lehetőségünk Kínával egyeztetve és együttműködve fellépni Vietnam védelmében, sokkal könnyebb lenne annak a feladatnak a megoldása, hogy véget vessünk az amerikai agressziónak. Engedjék meg, hogy itt megismételjem azt, amit a napokban a Német Szocialista Egységpárt kongresszusán már kijelentettünk: a Szovjetunió Kommunista Pártjának Központi Bizottsága és a szovjet kormány kész akcióegységre lépni Kínával a harcoló Vietnam megsegítésének megtervezésében és gyakorlati végrehajtásában. Készek vagyunk erre az akcióegységre a legtágabb értelemben.

Ezek, elvtársak, röviden összefoglalva azok a nemzetközi tényezők, amelyeket figyelembe kell vennünk az európai biztonság kérdésének megvitatásakor.

A jelenlegi európai helyzetet értékelve mindenekelőtt azokból a változásokból indulunk ki, amelyek a második világháború után itt végbe mentek. A háború utáni időszak egyik legfontosabb társadalmi-politikai tényezője az, hogy éppen Európában – vagyis azon a világrészen, ahol a kapitalizmus megszületett, ahol olyan társadalmi rendszerré vált, amely évszázadokon át meghatározta az egész világfejlődés menetét – a kapitalizmus pozíciói éppen itt óriási mértékben meggyengültek.

Ez kifejezésre jutott abban, hogy nyolc kelet- és közép-európai ország-

ban megdőlt a kapitalista rendszer és győzött a szocialista forradalom. Kifejezésre jutott abban is, hogy a burzsoázia az európai terület más országaiban is, jórészt csak az Egyesült Államok katonai, politikai és gazdasági segítségére támaszkodva tudta megtartani uralmát.

A nyugat-európai kapitalizmus az amerikai segítségre támaszkodva, a monopóliumok erejének és az államhatalomnak az egyesítése nyújtotta lehetőségeket, valamint a tudományos-technikai forradalom vívmányait kihasználva, a társadalmi viszonyok terén és a politikai életben végrehajtott széles körű manőverezéssel később ki tudott lábalni abból a súlyos válságból, amelybe közvetlenül a második világháború befejezése után került. Magától értetődik, hogy ez semmi esetre sem jelenti az európai tőke egykori politikai hatalmának helyreállítását. A kapitalizmus döntő gyengéi fennmaradnak.

A kontinensünkön kialakult új társadalmi és politikai erőviszonyok kifejezésre jutnak a legjelentősebb európai kapitalista országok külpolitikájában. A vezető európai kapitalista országok, amelyek érdekei gyakorta éles ellentétben vannak egymással, mindenáron igyekeztek elkerülni az egymással folytatott harc olyan módszereit és formáit, amelyek újabb megrázkódtatásokkal fenyegethetnék a kapitalizmus alapjait.

Néhány európai tőkésország, miután helyreállította gazdasági potenciálját, most önállóbb politika folytatására törekszik. Nem kis szerepük van ebben az európai és az amerikai mágnások közötti éleződő ellentmondásoknak. Az amerikai barát politikai koncepciókkal szemben egyre inkább utat törnek maguknak azok a koncepciók, amelyek azt tűzik ki célul, hogy a kapitalista Európát az Egyesült Államoktól független, önálló világpolitikai szerepre képes erővé változtassák.

Nekünk, kommunistáknak, nyilvánvaló, hogy ezek a tervek az európai kapitalizmusnak és nemzetközi pozícióinak megszilárdítására hivatottak. Ugyanakkor nyilvánvaló másvalami is. Ezek a tervek egyidejűleg megingatják a világtőke egységes frontját, ami új lehetőségeket biztosít Európá és a világ munkásmozgalma számára Európá és az egész világ békéjéért és biztonságáért vívott harc kibontakoztatásához.

Eltársak! A nyilatkozattervezet, amelyet konferenciánk megvitat, hangsúlyozza, hogy az európai biztonság problémája nem egyszerűen regionális probléma, nem pusztán az európai népek belső, a világ egészétől elszigetelt ügye. Min alapszik ez a következtetés? Nem feledkezhetünk meg arról, hogy éppen Európában kétszer lobbant lángra a világháború

tüze, hogy ezen a kontinensen ma is megvan a nemzetközi feszültség egyik legveszélyesebb góca. Egy Európában kezdődő új háború termónukleáris háborúvá alakulhat és magával ragadhatja az egész világot. Az európai biztonság a nukleáris konfliktus elhárításának fontos feltétele.

De nemcsak erről van szó. Az európai békéért vívott harc bizonyos mértékig már ma is megköti az imperialista agresszív erők kezét, akadályozza őket a felszabadító mozgalom elnyomásában a világ más részeiben. Hiszen tény, elvtársak, hogy az Egyesült Államoknak kitartó erőfeszítései ellenére sem sikerült európai NATO-szövetségeseit bevonni a vietnami kalandba, mint a koreai háború idején. Ez a kommunista pártok, az egész világ munkásosztálya, az összes békeszerető erők harcának eredménye.

Az imperialista erők megfékezése Európában, agresszív terveik megakadályozása nemcsak egyszerűen azt jelenti, hogy kisebbedik az imperializmus agresszív politikájának hatósugara – bár ez már önmagában véve is nagyon fontos –, hanem azt is, hogy olyan vereséget mérünk rájuk, amelynek hatása mindenütt érződne. Ez reális segítség is lenne a többi földrész népeinek felszabadító harcukhoz.

Úgy gondolom, elvtársak, hogy közös véleményünknek adok hangot, ha azt mondom, hogy amikor az európai biztonság érdekeivel törődünk, internacionalista kötelességünket teljesítjük egész földgolyónk népei iránt!

2. AZ AMERIKAI ÉS A NYUGATNÉMET IMPERIALIZMUS – AZ EURÓPAI BÉKÉT FENYEGETŐ FŐ VESZÉLY

Megkérdezhetik: miért vetjük fel ma ilyen élesen az európai háborús veszély kérdését, vajon ilyen komoly-e a veszély?

Igen, elvtársak, van ennek alapja. Nem akarjuk eltúlozni a háborús veszélyt, de nem akarjuk lebecsülni sem.

Hol és miben látjuk ma az európai biztonság veszélyeztetését?

Válaszunk erre ez: az európai békét az amerikai és a nyugatnémet imperializmus agresszív erői fenyegetik. Min alapszik ezeknek az erőknek mind szorosabb együttműködése? Az amerikai imperializmus számára

az NSZK uralkodó köreivel való szoros együttműködés a legfontosabb, az Egyesült Államok szempontjából kényelmes, és lényegében nem is túlságosan drága eszköz arra, hogy megtartsa hadászati pozícióit Európában. Ez a körülmény pedig számottevő eszközöket ad az Egyesült Államoknak ahhoz, hogy nyomást gyakoroljon a nyugat-európai országok politikájára és gazdaságára. Ami viszont a nyugatnémet politikusokat illeti, az ő számításaik szerint az együttműködés az Egyesült Államokkal reális lehetőségeket teremt revansista tervük megvalósításához.

A német imperializmus agresszív politikája rengeteg szenvedést okozott már sok európai országnak. Ezt jól tudják nemcsak a Szovjetunió népei, hanem Lengyelország, Jugoszlávia, Csehszlovákia, Franciaország, Anglia, Belgium, Hollandia, Norvégia, Dánia és más európai országok népei is.

A szovjet emberek nem felejtették el és sohasem fogják elfelejteni, hogy húszmillió szovjet ember áldozta életét a fasizmus legyőzéséért. Hatalmas erőfeszítéseket kellett tennünk azért, hogy begyógyítsuk a háború ütötte sebeket, újjáépítsük a lerombolt városok és falvak ezreit.

A szovjet nép, amely ma békés építőmunkával van elfoglalva, nem fogja megengedni, hogy saját eredményeit és a többi testvéri szocialista ország vívmányait újból veszélyeztessék. Ma nem azért emlékeztetünk a háború tanulságaira, mert leszámolást akarunk a múltért, hanem azért, hogy gondoskodjunk a jövőről. Valamennyi európai nép létérdeke azt követeli, hogy örökre lehetetlenné tegyünk a német imperializmus agresszióját – akár egyedül, akár valakivel szövetségben jelentkezék.

A háború utáni európai berendezkedés alapjait még a potsdami egyezmény meghatározta. Ennek legfőbb része volt az a követelés, hogy irtsák ki a militarizmust és a nácizmust, hogy Németország soha többé ne fenyegetse szomszédait és a világbékét. Ez a követelmény ma is érvényben van és érvényben lesz a jövőben is.

A potsdami elveket maradéktalanul érvényesítették a Német Demokratikus Köztársaságban. De semmibe veszik őket a Német Szövetségi Köztársaságban, ahol él a német militarizmus, ahol galvanizálódik a német nácizmus. Senki számára sem újság, hogy Nyugat-Németországban nem ölték meg a nácizmus bacilusát, amint azt a potsdami egyezmény megkövetelte. Most viszont, hogy a neonácik nyíltan kiléptek a politikai küzdőtérré, komolyabbá vált a dolog.

A veszély különösen fokozódik azért, mert az NSZK uralkodó körei a revansista követeléseket hivatalos állami politikájuk tengelyévé tették

meg. Nem holmi felelőtlen hangoskodók, nem is a katonaegyesületek vagy a menekült-szövetségek szélsőséges elemei, hanem Nyugat-Németország kormánya lép fel olyan abszurd igénnyel, hogy joga van az egész német nép nevében beszélni, a kormány tagadja meg az Európában kialakult határok elismerését, támaszt igényt Nyugat-Berlinre, keresi a „kiskaput” az NSZK atomfelfegyverzéséhez. Ha mindehhez hozzávesszük, hogy a bonni hatóságok betiltották a kommunista pártot és elnyomják a többi haladó erőket, akkor előttünk van a revánsra való felkészülés politikai és ideológiai eszközeinek egész készlete.

Az NSZK jelenlegi kormánya szívesen beszél békeszeretetről. Jellemző azonban, hogy eközben mindenféle gumiformulákat keres, hogy megkerülje a revansista célokról való lemondást. Hogyan hihetnénk ilyen körülmények között a nyugatnémet uralkodó körök békeszerető szólamainak őszinteségében? Hiszen világos dolog, hogy az új kormány ilyen módon csak meg akarja tévesztetni az európai közvéleményt, hogy ki tudjon lépni az elszigeteltségből és így biztosítsa a szilárdabb pozíciókat célkitűzései eléréséhez.

A Szovjetunió korántsem vallja azt, hogy az európai népeknek idegenkedniük kell Nyugat-Németországtól; az NSZK előtt ugyanúgy, mint minden más állam előtt, nyitva az út az egyenjogú nemzetközi együttműködéshez, az európai ügyekben való részvételhez. Tudjuk, hogy az NSZK-ban nem kis erők vannak, amelyek fellépnek a nyugatnémet imperializmus agresszív, reakciós politikájával szemben. A Ruhr-vidék bányászai, a stuttgarti kohászok, a mannheimi vegyipari munkások osztályütközetekben bizonyították be, hogy magában Nyugat-Németországban is erősödik a mozgalom a militarizmus és a fasizmus ellen. A sokezeres békemenetek és a vietnami háború elleni tiltakozó gyűlések arról tanúskodnak, hogy a nyugatnémet dolgozók számára ugyanúgy, mint minden nép számára, drága a béke.

Mi nemegyszer kijelentettük és újból kijelentjük: a Szovjetunió nem ellenzi a kapcsolatok megjavítását a Német Szövetségi Köztársasággal, és kész minden szükségeset megtenni ennek érdekében. Ha az NSZK mostani kormánya józanul mérlegeli az Európában kialakult helyzetet, ha nem tör más országok és népek érdekei ellen, és tetteikkel bizonyítja, hogy a békét kívánja erősíteni kontinensünkön, mi azok között leszünk, akik támogatják ezt az irányvonalat.

Nem voltunk és nem lehetünk azonban hajlandók kompromisszumra

a népek békéjének és biztonságának rovására sem mi, sem senki, akinek drága a népek békéje és biztonsága. Minél tovább ragaszkodnak az NSZK vezetői a revansista doktrínákhoz, annál erősebb lesz a Szovjetunió, az összes európai népek ellenállása.

Tények bizonyítják, hogy a német imperializmustól kiinduló háborús veszély vitathatatlan realitás.

Az elmúlt tíz év alatt az NSZK-ban létrehozták Nyugat-Európa egyik legnagyobb hadseregét, csaknem félmillió katonával és olyan nagy létszámú tisztikarral, amely lehetővé teszi, hogy rövid idő alatt hatalmas fegyveres erőket fejlesszenek ki, úgy, ahogyan a második világháború küszöbén tették.

A nyugatnémet imperialisták természetesen nem képesek arra, hogy valóra is váltsák revansista célkitűzéseiket. A Szovjetunió és a többi szocialista ország elegendő katonai erővel rendelkezik ahhoz, hogy megsemmisítő csapást mérjen az agresszorra, ha háborút merészel kezdeni. De a revansisták arra képesek, hogy beletaszítsák az európai országokat és utánuk az egész világot egy új háború szenvedéseibe. Ezt a veszélyt világosan látni kell.

Az Egyesült Államok európai katonai jelenléte bátorítja a nyugatnémet militarizmust, fokozza az európai békére leselkedő veszélyt. Amerikai katonák százezrei Európa földjén, az Egyesült Államok katonai támaszpontjai, amerikai repülőgép-anyahajók és atom-tengeralattjárók, amelyek a kontinenst övező tengereket járják, az európai légtérben atomfegyverrel száguldozó amerikai bombázók – mindez reális és állandó fenyegetés az európai népek biztonságára nézve.

Az Egyesült Államok európai politikájának a NATO volt a fő eszköze, és az ma is. Ez a paktum kezdettől fogva egy mesterségesen koholt mítoszon – a „kommunista agresszió veszélyének”, a „keleti fenyegetésnek” a mítoszán alapult. A Szovjetunió és a többi szocialista ország békeszerető politikája, az Európában és a világban végbement események egész menete szertefoszlatta ezt a mítoszt. Most már mindenki látja, hogy „Moszkva keze”, amellyel az imperialista propaganda rágalmazó módon ijesztgette a népeket, valójában a béke, a békés egymás mellett élés és a népek közti barátság zászlaját tartotta és tartja szilárdan ma is.

Ma kedvezőbb feltételek alakulnak ki az európai helyzet egészségesebbé tételére, az európai országok kölcsönösen előnyös együttműködésének megteremtésére. Ez pedig azt jelenti, hogy kedvezőbbek lettek a feltételek

a kommunista pártok tevékenységéhez, a világbékéért és az európai biztonságért sikraszálló valamennyi erő egyesítéséhez. Ez valamennyiünk közös sikere, elvtársak.

Ebben a helyzetben a NATO-országok népei és kormányai előtt különös élességgel vetődik fel a kérdés: mire való ez a blokk, milyen árat fizetnek azért, hogy tagjai ennek a blokknak?

A NATO fennállásának időszaka alatt európai tagállamai több mint háromszáz milliárd dollárt költöttek háborús előkészületekre. Ezek a kiadások sértik a dolgozó tömegek érdekeit, fékezik a gazdasági fejlődést, kárt okoznak a tudományos és kulturális haladásnak.

Az Egyesült Államok a kialakult helyzetet kihasználva, Nyugat-Európából az óceánon túlra csábít számos tehetséges tudóst. Ezt a jelenséget sok országban találóan „agyelszívásnak” nevezik.

Nem titkoljuk, hogy a NATO-országok katonai erőfeszítéseinek fokozása arra kényszeríti a Szovjetuniót és a többi szocialista országot, hogy növeljék harckészültségüket, és jelentős összegeket fordítsanak védelmi szükségletekre.

A több nyugat-európai ország politikája, gazdasági fejlődése és fegyveres erői feletti amerikai gyámkodás, az „amerikanizmusnak” a társadalmi, a tudományos és a kulturális élet minden területére való behatolása egyre inkább tűrhetetlenné válik mindazok számára, akiknek drága a nemzeti méltóság és a béke ügye.

A nyugat-európai népek nem akarnak végképp belenyugodni abba, hogy területük jelentős része az amerikai expedíciós csapatok szálláshelyéül szolgáljon. Még bizonyos monopolista körök is vannak, amelyek eléggé megerősödtek ahhoz, hogy versenyre keljenek az óceánon túli konkurrenssekkel, s kezdik terhesnek érezni az Egyesült Államok immár harmadik évtizedbe nyúló katonai, gazdasági és politikai jelenlétét Nyugat-Európában. Európa-szerre egyre több híve akad annak a követelésnek, hogy az európai problémákat az óceánon túli nagyhatalom beavatkozása nélkül, maguk az európaiak oldják meg saját eszközzel és erejükkel.

Az utóbbi években Nyugaton szorgalmasan gyártják a NATO úgynevezett modernizálásának tervezeteit, mindenféle koholt érveket találnak ki annak érdekében, hogy mindenáron megmentse az amerikai és az európai reakció e „szent szövetségének” létét. Odáig jutott a dolog, hogy nem ártallják kijelenteni: a NATO képes pozitív szerepet játszani a Kelet és a Nyugat közötti érintkezés fejlesztésében. Nehéz ennél ostobább érvet

kitalálni! Az a szervezet, amelyet speciálisan a szocialista országok elleni harc céljából hoztak létre, amely tagjaira számtalan tilalmat és korlátozást erőltet rá a szocialista országokkal való gazdasági és kereskedelmi kapcsolatok fejlesztése terén, ez a szervezet lenne hivatott arra, hogy a Nyugatot és a Kelet közötti békés kapcsolatok és együttműködés eszközéül szolgáljon. Ki hiszi ezt el?

A tapasztalatok azt bizonyítják, hogy az európai szocialista és kapitalista országok közötti politikai, gazdasági, kereskedelmi és kulturális kapcsolatok bővítése inkább ott folyik, ahol nyugati partnereink nemzeti érdekeiket helyezik előtérbe és a NATO Tanács ajánlásaival éppen ellenértben cselekednek, megkerülve a szocialista országokkal szemben alkalmazott diszkriminációs intézkedéseket.

Ilyen körülmények között, elvtársak, a kommunisták kötelességüknek tartják, hogy olyan konstruktív intézkedéseket javasoljanak az európai népeknek és kormányoknak, amelyek véleményünk szerint alkalmasak arra, hogy megszüntessék a háborús veszélyt, gyökeresen megjavítsák a helyzetet az európai kontinensen, és utat nyissanak az államok széles körű, kölcsönösen előnyös együttműködésének fejlesztése előtt.

3. AZ EURÓPAI BIZTONSÁG MEGTEREMTÉSÉNEK ÚTJA

A jelenlegi nemzetközi helyzetben reális lehetőség van ilyen intézkedések megtételére. Meggyőződésünk, hogy létre lehet és kell hozni olyan Európát, amelyben minden egyes állam és nép biztonsága egyidejűleg valamennyi állam és nép biztonságát is jelentené. E meggyőződésünk nemcsak az európai népek szenvedélyes törekvéseinek megértésén alapszik, hanem azoknak az erőknek reális értékelésén is, amelyek szemben állnak a háborús kalandok és az agresszív előkészületek politikájával.

A háború utáni Európában igen fontos tényező a szocialista államok közössége. A szocialista országok külpolitikájának ereje abban van, hogy sarkalatos céljai egybeesnek valamennyi európai ország hatalmas néptömegeinek létérdekeivel.

A Varsói Szerződés Szervezetében egyesült szocialista államok – mint ismeretes – a bukaresti tanácskozáson kidolgozták az európai biztonság és békés együttműködés programját. Ennek a programnak egyre több híve lesz mind az európai, mind pedig a világközvéleményben.

A Varsói Szerződés országai napirendre tűzték többek között azt az eszmét, hogy hívják össze az államok összeurópai értekezletét az európai biztonság megteremtése és az európai együttműködés kialakításával összefüggő kérdések megvitatása céljából. Ez a javaslat pozitív visszhangra talált több nyugat-európai országban.

Az európai biztonság központi kérdése az európai országok határainak sérthetatlensége, abban a formában, ahogyan azok a második világháború után, annak eredményeként kialakultak. Bármely kísérlet, amely e határok megváltoztatására irányul, felmérhetetlen szenvedéseket zúdítana a népekre. Ez teljes mértékben vonatkozik a Német Szövetségi Köztársaság hatáaira is keleten, nyugaton, északon és délen egyaránt.

Az európai biztonság legfontosabb előfeltétele annak a reális ténynek az elismerése, hogy két különböző társadalmi rendszerű német állam létezik. A Német Demokratikus Köztársaság „el nem ismerésének” rövidlátó politikája, amely lényegében csak a nyugatnémet revansisták érdekében áll, kibékíthetetlen konfliktusban van az európai realitásokkal, s nagymértékben oka a nemzetközi feszültségnek. A Német Demokratikus Köztársaság immár csaknem két évtizede él és virágzik. A Szovjetunió és a többi európai szocialista ország politikája fontos céljának tekinti, hogy minden módon elősegítsék az NDK nemzetközi pozícióinak erősítését.

Az atom és a rakéták korában új problémák vetődtek fel az európai biztonság megteremtésével kapcsolatban. Európa népei jól el tudják képzelni, mit jelentene az, ha az atomfegyver olyan állam kezébe kerülne, amely át akarja szabni az európai határokat. Ezért az atomfegyver továbbterjedésének megakadályozása nemcsak világprobléma, hanem az európai biztonság egyik kulcskérdése is.

Napjainkban tárgyalások folynak az atomfegyver elterjedésének megakadályozását célzó nemzetközi szerződés megkötéséről. A Szovjetunió és más szocialista országok arra törekszenek, hogy ez a munka sikerrel végződjön, és az atomfegyver továbbterjedésének megakadályozásáról szóló szerződést a világ összes államai alá tudják írni.

Az Európában végbement eseményekből fakadó lehetőségeket mérlegelve, nem hagyhatjuk figyelmen kívül azt a tényt, hogy két év múlva a NATO-országok kormányainak el kell döntenüik, meghosszabbítják-e az Észak-atlanti Szerződést, vagy sem. Véleményünk szerint nagyon helyes, hogy a kommunisták és az összes haladó erők igyekeznek ki-

használni ezt a körülményt az agresszív NATO-tömb fenntartása elleni harc még átfogóbb kibontakoztatására.

Az európai szocialista országok annak idején biztonságuk megóvása érdekében, feleletképpen a NATO létrehozására, kénytelenek voltak megalakítani a Varsói Szerződés Szervezetét. Ez a szervezet, amely a szocialista országok egy részének nemcsak katonai, hanem politikai szövetsége is, már évek óta sikeresen betölti szerepét. A nyugatnémet imperialistáknak és amerikai pártfogóiknak agresszív törekvései arra kényszerítettek bennünket, hogy szakadatlanul gondoskodjunk a Varsói Szerződés tagállamai együttműködésének sokoldalú erősítéséről. Ugyanakkor a szocialista országok sohasem voltak hívei annak, hogy Európát katonai tömbökre osszák fel. Mi kidolgoztuk saját alternatíváinkat e politikával szemben. A bukaresti értekezleten a résztvevők újból kijelentették, hogy az Észak-atlanti Szövetség tevékenységének beszüntetése esetén a Varsói Szerződés érvényét veszti, és helyüket az európai biztonsági rendszernek kell elfoglalnia. Figyelembe véve azt a körülményt, hogy a NATO-országok kormányai egyelőre nem hajlandók ilyen radikális megoldásra, a bukaresti tanácskozás résztvevői más javaslatot is előterjesztettek: már most állapodjunk meg e két csoportosulás katonai szervezeteinek likvidálásában. Sok ország, többek között az észak-európai országok számára a hatalmak katonai-politikai csoportosulásaiban való részvételük alternatívája a semlegesség lehetne. A Szovjetunió Kommunista Pártja abból indul ki, hogy sok minden függ a semleges országok kezdeményezésétől, az európai béke megszilárdítása érdekében tett jó szolgálataitól. A Szovjetunió készségesen támogatná az e célt szolgáló kezdeményezéseket.

A világ és Európa katonai tömbökre vagy szövetségekre való megosztottságának leküzdése része annak a közös harcnak, amelyet a népek a fegyverkezési hajsza mérsékléséért és teljes megszüntetéséért, a militarizmus megfékezéséért, Európa és az egész világ politikai légkörének megtisztításáért vívnak. Ebből a szempontból nem kis jelentőséggel bírnának olyan részintézkedések, amelyek az európai kontinensen a katonai enyhülést szolgálnák – az atomfegyvermentes övezetek létrehozásától a külföldi katonai támaszpontok felszámolásáig.

Nincs semmilyen elfogadható alapja annak, hogy az Egyesült Államok haditengerészeti flottája állandóan a Dél-Európa partjait övező vizeken tartózkodjon. Kérdezzük: milyen alap van arra, hogy húsz évvel a második világháború befejezése után a 6. amerikai flotta egységei a Föld-

közi-tengeren cirkálnak, igénybe veszik több földközi-tengeri ország katonai támaszpontjait, kikötőit és üzemanyagbázisait? Hiszen ez súlyosan fenyegeti valamennyi part menti állam függetlenségét. Itt az ideje annak, hogy egységesen követeljük a 6. amerikai flotta eltávolítását a Földközi-tenger vizeiről.

Európában nemcsak amerikai katonai támaszpontok, hanem más jellegű bázisok is vannak. Azokról a felforgató, kém- és diverzánsközpontokról, rádióállomásokról és különféle szervezetekről van szó, amelyeket az amerikaiak az NSZK és más nyugat-európai országok területén létrehoztak, és amelyek rágalmozó propagandát folytatnak a szocialista országok ellen. Ideje követelnünk, hogy szüntessék meg az európai földön mindazoknak a gócnak a tevékenységét, amelyek mérgezik a népek közötti kapcsolatokat.

Az európai biztonság megszilárdulásának fontos előfeltétele lehetne a kontinensünk országai közötti kétoldalú kapcsolatok fejlesztése. Az európai enyhülés jelenlegi tendenciái sok tekintetben a kelet- és a nyugat-európai országok közötti kétoldalú kapcsolatok javulásának eredményei.

Ami a Szovjetuniót illeti, politikánk a jövőben is arra fog irányulni, hogy fejlesszük a kölcsönösen előnyös kapcsolatokat az európai kapitalista országokkal a békés egymás mellett élés elvei alapján, a tartós békének és a népek biztonságának érdekében. A Szovjetunió kész a véleménycserére kétoldalú egyezmények és megállapodások előkészítéséről azoknak az európai államoknak a kormányaival, amelyek fejleszteni kívánják kapcsolataikat országunkkal.

Az európai népek és államok erőfeszítéseinek van még egy fontos és perspektivikus iránya, amely közvetlen kapcsolatban áll az európai béke megszilárdításának feladataival. A gazdasági, tudományos, műszaki és kulturális együttműködésről van szó, akár kétoldalú, akár összeurópai alapon.

Ezen a téren a kezdet adva van, de úgy véljük, hogy ez csak a kezdet. Egyrészt a fejlődő tudományos-technikai forradalom, másrészt az európai országoknak az az erősödő törekvése, hogy megszilárdítsák nemzeti önállóságukat és kiszabaduljanak a dollár diktátuma alól, a legkülönbözőbb területeken sok utat és kezdeményezést sugall ezeknek az államoknak – a kontinenst átszelő gázvezeték építésétől kezdve az egész Európára kiterjedő színes televízió-rendszer létrehozásáig.

Több országot érdekel az atomenergia békés felhasználásának területe

is. Készek vagyunk megállapodást kötni más európai államokkal arról, hogy segítséget nyújtsunk a nukleáris kutatásokban és az atomenergia békés alkalmazásában. Ennek a javaslatnak a realizálása lehetővé teszi, hogy azok az államok, amelyek lemondanak az atomfegyver előállításáról és megszerzéséről, hozzájussanak mindazokhoz az előnyökhöz, amelyeket a hasadó atom békés energiája ad az emberiség kezébe.

Az összeurópai együttműködés fontos területe a közös tevékenység olyan kérdések megoldásában, mint az európai folyók és tengerek vizének megtisztítása, az országok közös erőfeszítése az olyan betegségek elleni harcban, mint a rák, a szív- és érbetegségek stb.

Minden európai nép kiveszi a részét a világkultúra gazdagításából. Minden európai államnak megvan a maga történelme és nemzeti arculata. Nekünk, kommunistáknak az is feladatunk, hogy forradalmi energiánkat felhasználjuk az európai népek kulturális örökségének megóvásáért, Európának – a világcivilizáció, a történelmi és társadalmi haladás egyik legfontosabb központjának – további fejlődéséért vívott harcra.

4. A NÉPEK – AZ EURÓPAI BIZTONSÁGÉRT VÍVOTT HARC DÖNTŐ ERŐI

Elvtársak! A háború és a béke kérdésében ugyanúgy, mint sok más kérdésben, Nyugat- és Kelet-Európa népeinek érdekei azonosak. A „vízválasztó” nem a földrajzi határokon, sőt nem is a társadalmi rendszerek közötti határokon van – ott húzódik ez egyfelől a kontinensük biztonságára, tartós békére törekvő nagy néptömegek, másfelől az Európától idegen, óceánon túli erőkre támaszkodó kis „háborús párt” között. Nincs semmilyen érv az ellen, hogy az összes európai népek a béke védelmében egyesítsék erőfeszítéseiket és egységfrontban lépjenek fel létérdekeikért. Minél szélesebb és minél szilárdabb lesz ez az egységfront, annál gyorsabban fogjuk megfékezni a háború démonjait.

Magától értetődik, hogy a kapitalista országokban élő barátaink jobban tudják, mit kell tenniük a különböző békeszerető erők egységes akcióinak megvalósításáért saját országaikban. Mi a magunk részéről készek vagyunk elősegíteni e fontos feladat megoldását.

Ezzel kapcsolatban szeretnék kitérni egy fontos kérdésre, a munkásosztály egységének kérdésére.

Európa a szervezett munkásmozgalom bölcsője. Kemény osztályütközésekben itt kovácsolódott ki a militarizmus, az agresszió ellen, a népek közötti békés kapcsolatokért vívott harc nemes hagyománya.

Napjainkban Európában a munkásosztály a legnagyobb társadalmi erő. A szocialista államokban hatalmon van. A munkásosztály erőteljes hatással van a társadalmi életre a tőke országaiban. A munkásosztály arra hivatott, hogy kimondja súlyos szavát az európai biztonság megszilárdításaért vívott harcban. Ezt a küldetését annál sikeresebben fogja teljesíteni, minél egybeforrottabbak sorai.

Nyugat-Európában egyelőre még nem küzdötték le a munkásmozgalom megosztottságát: a munkásosztály harci élcsapata – a kommunisták – mellett a munkásosztály nevében lépnek fel a szociáldemokraták is. Már nemegyszer szó volt arról, hogy a kommunisták és a szocialisták akcióegysége gyökeres fordulatot idézhetne elő az egész nyugat-európai politikai helyzetben, nagy akadályt gördíthetne a reakció és az agresszió erőinek útjába. A Szovjetunió Kommunista Pártja éppen ezért nagyra értékeli a testvérpártoknak azt a politikáját, amely a munkásosztály megosztottságának leküzdésére irányul.

Növekszik a dolgozó tömegek egység iránti vágya. Sajnos, sok szocialista és szociáldemokrata párt vezetősége még mindig a munkásosztálytól idegen antikommunista ideológia rabja. Néhány szociáldemokrata vezető annyira odakötötte magát a NATO politikájához, hogy akkor is ragaszkodik hozzá, amikor nyilvánvalóvá vált e katonai tömb válsága. Példa lehet ebben a tekintetben mindenekelőtt az angol Munkáspárt vezetősége. Bár hatalmon van, nemcsak hogy nem használja ki a meglevő lehetőségeket az agresszív imperialista politika megakadályozására, hanem elő is segíti e politika érvényesítését. Az európai béke érdekei és magának az angol népnek az érdekei is azt követelik, hogy végre ledobják az úgynevezett atlanti szolidaritás bilincseit, hogy a Munkáspárt vezetősége tényekkel bizonyítsa a béke megszilárdításának előmozdítására való készségét.

Ezzel kapcsolatban feltétlenül szólni kell a Német Szociáldemokrata Pártról, amelynek vezetői hosszú évek óta lemondanak az önálló külpolitikai irányvonalról, és követik a Kereszténydemokrata Pártot, a német monopóliumok pártját. Most a Német Szociáldemokrata Párt képviselői tagjai a kormánynak. Nagy lehetőségeik vannak arra, hogy befolyásolják Nyugat-Németország külpolitikai irányvonalát a béke és a

népek biztonsága érdekében. Sajnos, egyelőre nincs jele annak, hogy valami komolyat tettek ebben az irányban.

A munkásosztály széles rétegeinek nyomására több európai szocialista és szociáldemokrata pártban érlelődik az a törekvés, hogy elvessék a hidegháború ballasztját és bekapcsolódjanak az európai biztonság megszilárdítását szolgáló konstruktív megoldások keresésébe. Látjuk ezeket az új irányzatokat. Ezek azt mutatják, hogy most kedvezőbb feltételek alakulnak ki ahhoz, hogy szélesítsük az érintkezést a szociáldemokrata mozgalommal annak a közös harcnak az érdekében, amelyet a kommunisták és a szociáldemokraták együtt vívhatnak Európának katonai tömbökre való megosztottsága ellen, a békéért és a társadalmi haladásért.

A Szovjetunió Kommunista Pártja a maga részéről kész fejleszteni az érintkezést azokkal a szociáldemokrata pártokkal, amelyek velünk akarnak tartani az agresszorok ellen, a békéért és az európai népek biztonságáért vívott harc érdekében.

Abból indulunk ki, hogy az európai biztonságért vívott harcban lehetőség van akcióegységre más európai politikai erőkkel is. Ezek közé tartoznak a különböző irányzatú szakszervezeti mozgalmak, valamint a parasztpártok és -szövetségek. Tudunk a testvérpártoknak arról az eredményes munkájáról, amely arra irányul, hogy szorosabb kapcsolatot teremtsenek a különböző keresztény pártokba és szervezetekbe tömörült dolgozókkal.

Mi, kommunisták, korántsem tartjuk magunkat monopolistáknak az európai békeszerető erők akcióprogramjának kidolgozásában. A konferenciánk által kidolgozandó javaslatok kétségtelenül komoly ösztönzést fognak adni a vitákhoz, elő fogják segíteni annak a közös platformnak a kialakítását, amelyen egyesülhetne mindenki, aki az európai béke megteremtéséért akar harcolni.

Nyugat-Európában most szélesednek a háborús veszély ellen küzdő mozgalmak. Szervezetek tucatjai tömörülnek bennük. Egyes európai társadalmi körökben olyan javaslat hangzik el, hogy célszerű lenne összehívni az európai népek kongresszusát a legszélesebb alapokon és ott megvitatni a békéért, az európai biztonságért vívott harc problémáit. Egy ilyen kongresszus feltehetően új impulzust adna az európai békéért és biztonságért folyó tömegmozgalom fejlődésének.

Kedves elvtársak! A kommunisták az összes demokratikus és béke-

szerető erők akcióegységének aktív hívei, de ezt a feladatot csak abban az esetben tudják sikeresen megoldani, ha saját maguk példát mutatnak az eszmék és a cselekvés egységével. Mostani konferenciánkon a történelem során első ízben találkoznak Európa két részének kommunista pártjai, azok, amelyek a szocialista országokban megvalósítják a társadalom állami vezetését, és azok, amelyek a kapitalista államok viszonyai között önfeláldozó harcot folytatnak a munkásosztály ügyéért. A konferencia összehívása meggyőzően bizonyítja a kommunista világmozgalom egységére, a marxista-leninista pártok közös tevékenységére irányuló erősödő tendenciákat.

Pártjainkat egyesíti a közös marxista-leninista ideológia, egyesítik a közös végcélok. Tudjuk, hogy a testvéri pártok különböző viszonyok között tevékenykednek, és ezért munkájuk konkrét feltételeiből kiindulva különböző taktikai lépéseket tesznek. Mindez azonban nem akadályozza pártjainkat abban, hogy szorosan együttműködjenek, kidolgozzák egyeztetett álláspontjaikat, akcióegységet teremtsenek a közös célokért folytatott harcban. Meggyőződésünk, hogy a kommunisták szolidaritása erősödni fog. Ebben a tekintetben konferenciánk a legjobb válasz azoknak a burzsoá politikusoknak, akik azt állítják, hogy a kommunisták behúzódnak nemzeti szállásaikra.

Pártunknak mély meggyőződése, hogy megvan minden feltétel ahhoz, hogy válllvetve, közös erőfeszítéssel rövid idő alatt megszilárdítsuk soraink egységét. Mi megingathatatlanok vagyunk ebben a véleményünkben, és mindent megteszünk annak érdekében, hogy a többi testvérpárttal együtt megvalósítsuk ezt az eszmét.

Ha ennek a feladatnak a végrehajtásához a marxista-leninistákra jellemző energiával és elvhűséggel fogunk hozzá, le lehet küzdeni a nézeteltéréseket. Természetesen ehhez kivétel nélkül valamennyi párt erőfeszítése és jóakarata szükséges. A kommunista kötelesség közölünk senkinek nem engedi meg, hogy félreálljon, arra az időre várva, amíg az egység magától kialakul.

A kommunista és munkáspártok egységes cselekvése az idő parancsa, amely megfelel az egész forradalmi mozgalom sarkalatos érdekeinek. Az egyes kommunista pártok erejét, a kommunisták nemzeti osztagai akcióinak hatékonyságát nemcsak az határozza meg, hogy milyen befolyása van saját országában, hanem az is, hogy képes együttműködni a kommunista mozgalom más osztagaival.

Mozgalmunk történelmi célja a szocializmus és a kommunizmus.

Meggyőződésünk, hogy Nyugat-Európa munkásosztálya, népei előbb vagy utóbb rálépnek a szocialista útra. A kommunista pártok önfeláldozóan harcolnak ezért az egyetlen helyes útért, amely garantálja a demokrácia, a béke diadalát és minden nép alkotó erőinek teljes fejlődését. A kommunisták tudják, hogy ez csak osztályharc eredménye lehet, amelynek során a munkásosztály felismeri a társadalomban betöltött szerepét és létérdekeit. Éppen ezért a kommunista pártok szüntelenül tevékenykednek annak érdekében, hogy politikájukkal erősítsék a munkásmozgalom szocialista, marxista-leninista orientációját, és aktívan, céltudatosan megteremtsék a kedvező feltételeket a szocializmus győzelme számára.

Ha ebből a szempontból nézzük a konferenciánkon megvitatott kérdéseket – és úgy véljük, hogy a kommunisták számára ez a legfőbb és a döntő –, akkor feltétlenül le kell vonnunk azt a következtetést, hogy az európai biztonság problémája nem csupán külpolitikai, hanem igen fontos társadalmi probléma is. Ennek a tételnek a megállapításánál pártunk az Európában a háború utáni évtizedekben felhalmozódott gyakorlati tapasztalatokra támaszkodik.

Mire tanítanak ezek a tapasztalatok? Arra többek közt, hogy a hidegháborús helyzet, a katonai tömbök szembenállásának, a háborús fenyegetésnek a légköre nagyon megnehezíti a forradalmi, demokratikus erők tevékenységét. A nemzetközi feszültség feltételei között a burzsoá országokban aktivizálódnak a reakciós elemek, felemeli fejét a szoldateszka, erősödnek az antidemokratikus tendenciák, fokozódik az antikommunizmus.

S megfordítva. Az utóbbi évek különösen szemléletesen bizonyították, hogy a nemzetközi feszültség enyhülésének feltételei között a politikai barométer mutatója balra lendült át. A kommunisták és a szociáldemokraták kapcsolataiban néhány országban végbement ismert változások, az antikommunista hisztéria észrevehető csökkenése és a nyugat-európai kommunista pártok befolyásának növekedése a legközvetlenebbül összefüggnek az európai feszültség kezdődő csökkenésével.

Újból és újból igazolódik a kommunista stratégia egyik alaptétele: a békéért vívott harc nincs ellentmondásban a szocializmusért folyó küzdelemmel. Ha igaz az, hogy a békéért vívott harc segíti a szocializmusért vívott harcot, akkor nem kevésbé igaz ez is: az imperializmus és a reakció

ellen, a demokráciáért és a társadalmi haladásért vívott harc fontos feltevése a béke és a nemzetközi biztonság megszilárdításának. A militarizmus és a reakció, mondhatni, ikertestvérek, és az európai helyzet megjavítása elválaszthatatlan a fasiszta és a félfasiszta rendszerek elleni erőes harctól, amelyek még egy sor európai kapitalista országban fennállnak. Erről a fórumról ismételten hangsúlyozzuk szolidaritásunkat Spanyolország és Portugália kommunistáinak és demokratáinak hősiességével. Véleményünk szerint az európai munkásmozgalom igen fontos feladata, hogy harcoljon a demokratikus és békeszerető erők üldözése ellen az NSZK-ban, elsősorban azért, hogy feloldják a Német Kommunista Párt betiltását.

Közvetlenül konferenciánk megkezdése előtt a hírügynökségek riasztó híreket közöltek a görögországi katonai puccsról. A görög reakció fasiszta diktatúrát próbál teremteni az országban, a görög nép legjobb fiainak ezreit vetik börtönbe.

A konferenciánkon lezajló véleménycsere, a nyilatkozat, amelyet majd elfogadunk, arra hivatott, hogy nagy szerepet játsszon az imperialista agresszió politikája ellen, az európai biztonság és a világbéke megszilárdításáért vívott harc fejlődésében.

Engedjék meg, elvtársak, hogy a Szovjetunió Kommunista Pártja nevében ismételten hangsúlyozzam: támogatjuk az európai biztonságért folyó harcnak azt a programját, amelyet konferenciánk nyilatkozattervezetében kifejtettek. Valamennyien tudjuk, hogy e program megvalósítása érdekében nekünk, kommunistáknak, nagy munkát kell végeznünk a tömegek között.

Egyetértünk a háborús veszély elleni harc különböző formáival. Minden ilyen útnak az európai tartós békéhez kell vezetnie és oda is vezet majd, ha a kommunisták és az összes haladó erők erőes harcra mozgósítják a tömegeket az európai biztonságért.

Eltársak! A szovjet nép és barátai szerte a világon nemsokára ünnepélyesen megemlékeznek a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulójáról. Helyénvaló emlékeztetni arra, hogy a Téli Palota ostromát követő napon a szovjetek kongresszusa azzal a felhívással fordult a népekhez és a kormányokhoz, hogy haladéktalanul vessenek véget a háborúnak. A lenini Béke-dekrétum külön felhívást intézett a legnagyobb nyugat-európai államok öntudatos munkásaihoz, kifejezésre juttatva azt a meggyőződést, hogy a nyugat-európai munkások határozott és odaadó

energiikus tevékenységükkel elősegítik a béke ügyét, segítséget nyújtanak a forradalmi Oroszországnak, hogy befejezze a dolgozók felszabadítását.

Fél évszázada érezzük a nemzetközi munkásosztálynak, Európa és az egész világ haladó és demokratikus erőinek szolidaritását és támogatását. A Szovjetunió kommunistái szent kötelességüknek tartották és tartják, hogy mindent megtegyenek annak érdekében, hogy támogassák Európa és a többi földrész munkásosztályának, demokratikus erőinek harcát a békéért, a demokráciáért, nemzeti függetlenségükért és a szocializmusért.

Mi, szovjet kommunisták, a békéért és a társadalmi haladásért vívott harcot mindig valamennyi kommunista párt internacionalista ügyének tekintettük. A nyugat-európai országok marxista-leninista pártjai nagy és dicsőséges utat tettek meg a munkásosztály ügyéért vívott harcban. A kapitalista országokban működő testvérpártjaink soraiban küzdő elvtársaink mögött a nehéz megpróbáltatások, a régi világ, a kizsákmányolás és az elnyomás elleni osztályütközetekben elszenvedett vereségek és kemény harcokban kivívott győzelmek hosszú évei vannak. Az egész világ kommunistáinak értékes közkinccse a tömegek közti munkának az a hatalmas tapasztalata, amelyet elvtársaink felhalmoztak az egységes népfrontmozgalomban, a második világháború évei alatt a fasiszmussal és a hitleri agresszióval szembeni ellenállásban, és abban a harcban, amelyet jelenleg vívnak. Erre a tapasztalatra támaszkodva mi, hatalmon levő kommunisták, és elvtársaink, akik a szocialista forradalom győzelméért küzdenek, erre a konferenciánkra összegyűlve bátran kijelenthetjük, hogy képesek vagyunk megoldani azt a grandiózus, de teljesen reális feladatot, hogy egyesítsük a nagy néptömegeket a békéért vívott harcban, s megbénítsuk a reakció és a háború erőit.

Ezeknek a nagy céloknak az elérése érdekében erősítsük a kommunista mozgalom szolidaritását és egységét!

A SZOCIALIZMUS HATALMAS GYŐZELMÉNEK ÖTVEN ÉVE

BESZÉD AZ SZKP KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK,
A SZOVJETUNÍÓ LEGFELSŐBB TANÁCSÁNAK
ÉS AZ OSZFSZK LEGFELSŐBB TANÁCSÁNAK
A NAGY OKTÓBERI SZOCIALISTA FORRADALOM 50. ÉVFORDULÓJÁN
A KREML KONGRESSZUSI PALOTÁJÁBAN RENDEZETT
EGYÜTTES ÜNNEPI ÜLÉSÉN

1967. NOVEMBER 3.

(RÉSZLET)

4. A NAGY OKTÓBER ÉS A FORRADALMI VILÁGMOZGALOM

Eltársak! Október forgószele a forradalom szikráját hatalmas lánggá szította fel. Az a fél század, amely az októberi forradalom óta eltelt, meggyőzően bebizonyította hatalmas nemzetközi jelentőségét. Ezekben az években megváltozott a világ egész arculata, hatalmas mértékben megváltozott Október és eszméi hatására, a szocializmus győzelmeinek hatására.

A szovjetállam születésével a munkásosztály és az imperialista burzsoázia között vívott harc új jelleget öltött, s ennek fő területévé a két egymással ellentétes társadalmi-gazdasági rendszer harca vált. Élesen megmutatkozott az a vízválasztó, amelynek egyik oldalán a régi világ, a reakció, a társadalmi és nemzeti elnyomás összes erői, másik oldalán a szocializmus, a demokrácia és a haladás erői tömörültek.

Abban az időben a régi világ földgolyónk öthatod részén uralkodott, összehasonlíthatatlanul erősebb volt gazdaságilag, és nagy katonai fölényrel rendelkezett. A forradalmi korszak azonban az elavult rezsimekkel együtt megtörte az erőről alkotott hagyományos fogalmakat is. Az új világ oldalán voltak a társadalmi fejlődés törvényei, a tömegek forradalmi energiája, korunk leghaladóbb eszméi. S még azokban a napokban is, amikor a szocializmust a világon csak egy ország képviselte, ez megadta neki az erőt ahhoz, hogy helytálljon, majd pedig történelmi jelentőségű támadásba menjen át.

A félévszázados harc folyamán gyökeresen megváltoztak az erőviszonyok a világban. Az emberiségnek már egyharmada lépett a szocializmus útjára. Végéhez közeledik a gyarmati rabság rendszerének össze-

omlása: több mint hetven új állam emelkedett ki a volt gyarmatbirodalmak romjaiból. Hatalmas erővé vált a szervezett munkásmozgalom a tőke országaiban. Befolyása nagy tényező ezeknek az országoknak egész politikai életében. Nagy lendületet vettek a demokratikus mozgalmak, amelyekben a lakosság széles rétegei vesznek részt. Mindezeknek a változásoknak eredményeképpen már nem az imperializmus, hanem a szocializmus, az imperialistaellenes erők határozzák meg a társadalmi fejlődés fő tartalmát és fő irányát.

A világ népei saját szemükkel láthatták, hogy a szocializmus megszüntette az ember kizsákmányolását és a nemzeti elnyomást; nagy lehetőségeket nyitott az elmaradottság leküzdésére, a termelőerők felvirágoztatására, a haladásra. Meggyőződtek róla, hogy a szocializmus lerakja az utat az igazi demokrácia és a személyiség szabadsága, a tartós béke felé, a háborúknak a társadalom életéből való kiküszöbölése felé.

A szocializmus sikereinek síkján még nyilvánvalóbbá vált, hogy a kapitalizmus nem képes megoldani az emberiség előtt álló mélyreható problémákat. A kapitalizmus mérhetetlen nyomorúság és szenvedések forrása a néptömegek számára. Az imperializmus agresszív háborúkat szül, tőle származik ma a termonukleáris világkonfliktus fenyegetése. Az imperializmus a bűnös sok tízmillió ember halálában, akiket a két világháborúban pusztítottak el. Az imperializmus bűnéből hatalmas összegeket pazarolnak el a fegyverkezési versenyre, a tömegpusztító fegyverek megalkotására. Az imperializmus akadályja annak, hogy már most kihasználhassuk azokat a nagy lehetőségeket, amelyeket a tudomány és a technika nyitott az éhség, a nyomor és a betegségek megszüntetésére. Az imperializmus viseli a felelősséget azért, hogy a gyarmati rabságban sínylődő országok sok évtizeddel elmaradtak fejlődésükben. Az imperializmus a dolgozók kegyetlen elnyomásának, a demokrácia elfojtásának rendszere, az a rendszer, amely a fasizmust – a reakció, a népbutítás és a terror legszélsőségesebb megtestesítőjét szülte.

Az a fél évszázad, amely elválaszt bennünket Októbertől, a kapitalizmus egyre mélyülő, általános válságának fél évszázada, az imperializmus leleplezésének fél évszázada az emberek szemében, befolyása aláaknázásának időszaka. Az imperializmus azonban nem rakja le a fegyvert. Erős és álnok ellenfél. Sok mindent megtanult, azon igyekszik, hogy levonja a tanulságokat vereségeiből, s alkalmazkodjék az új helyzethez.

Az imperializmus az osztályharc nyomása alatt manőverez, részleges

engedményeket tesz, gyakran folyamosodik a társadalmi demagógiához. A belső ellentmondások éleződése, a szocializmus sikerei a kapitalizmus-sal vívott versenyben arra kényszerítik a burzsoáziát, hogy mind széle-
sebben használja ki a gazdaság állammonopolisztikus szabályozását a
válságjelenségek enyhítésére, a termelés növekedési ütemének fenntar-
tására. Az imperializmus, miután elveszti gyarmatait, ravaszabb és fino-
mabb módszerekre tér át más népek kizsákmányolásában. Az imperia-
lizmus nem kíméli erejét és eszközeit az emberek elméjéért vívott harc-
ban: a szocializmus befolyásának növekedése arra kényszeríti az imperia-
listákat, hogy állandóan módosítsák ideológiai fegyverüket, s a változó
helyzethez alkalmazzák propagandájukat.

A forradalmi mozgalom minden tudatos részese számba veszi ezeket
a jelenségeket ellenfelének táborában, számol a helyzet egész bonyolult-
ságával, amelyben ma az osztály- és felszabadító harc végbemegy. Kidol-
gozzák e harc leghatékonyabb módjait, arra törekszenek, hogy az összes
erőket egységes, imperialistaellenes frontban tömörítsék.

A legutóbbi évtizedek folyamán a forradalmi folyamat valóban világ-
méreteket öltött. Nincs a földgolyónak olyan körzete, ahol valamilyen
formában ne bontakozott volna ki a társadalmi és nemzeti felszabadulás
ügyéért vívott harc. Az imperializmust minden oldalról rohamozzák.
Meginogtak még olyan pozíciói is, amelyek még a közelmúltban sebez-
hetetlennek látszottak. Megvalósul Lenin jövőbelátása, hogy a kapita-
lizmus ellen vívott harcban egyetlen áramlatban egyesülnek a legkülön-
bözőbb erők és mozgalmak.

Mi, kommunisták, nagyon jól látjuk azoknak a feladatoknak nagysá-
gát és nehézségeit, amelyek a forradalmi erők előtt állnak. A szocializ-
mus eszméinek diadalához és a haladáshoz vezető utakon még világszerte
sok nagy harc és kemény munka vár ránk. De meg lehetünk győződve
róla, hogy a jelenlegi szakaszt hatalmas előrelépés jellemzi ezen az úton,
ez a szakasz méltó helyet foglal majd el az emberiségnek a haladásért, a
szabadságért, a szocializmusért vívott harci krónikájában.

Ennek a szakasznak a legjellemzőbb és legfontosabb vonása a szocia-
lista világrendszer sikeres fejlődése. A nemzetközi munkásosztály, vala-
mint minden forradalmi erő jogosan látja benne a maga igen nagy vív-
mányát, nagyszerű eredményét. A szocializmus kilépése egy ország kere-
teiből, szocialista államok egész rendszerének megteremtése új, éles for-
dulatot jelez a világesemények fejlődésében. Ez a folyamat még inkább

meggyengítette az imperializmus erőit. Ez a győzelem a tömegek szívébe még nagyobb hitet öntött a szocializmus igaza, nagy eszményeinek legyőzhetetlensége iránt. Az élő, fejlődő szocializmus befolyására, példájának vonzóereje nyomán új feltételek alakultak ki a világban a forradalmi és felszabadító harc további kibontakoztatása, minden demokratikus mozgalom további fejlesztése számára.

Húsz esztendő alatt a szocializmus országainak többségében nagy eredményeket értek el a gazdasági és kulturális építésben, az új társadalmi viszonyok és a szocialista demokrácia fejlesztésében. A világszocializmus elvi vívmánya, amelyet külön alá kell húznunk, az államközi kapcsolatok új típusának kialakítása azon államok között, amelyekben a szocializmus győzött. A szocializmus államainak testvéri kapcsolatai a népek növekvő kölcsönös bizalmára és tiszteletére épülnek, a szocialista internacionalizmuson alapulnak. Az élet azt mutatja, hogy a szocialista közösség kereteiben minden ország a legkedvezőbb lehetőségeket nyeri ahhoz, hogy megszilárdítsa szuverenitását, függetlenségét, s ugyanakkor élvezze mindazokat az előnyöket, amelyeket a kölcsönös segítség és elvtársi támogatás nyújt.

A szocialista vilárendszer egész tapasztalata nagy vívmányaival és nehézségeivel együtt arról beszél, hogy a szocialista forradalmaknak országok egész sorában aratott győzelmével az új típusú kapcsolatok nem születnek meg maguktól. A szocialista országoknak új, bonyolult problémákkal kell szembenézniük, le kell győzniük a kapitalista múlt súlyos örökségét, szembe kell szállniuk az imperializmus próbálkozásaival, amely széthúzást akar kelteni sorainkban.

A testvérpártok közös erőfeszítéseivel jelentős eredményeket értünk el a szocialista közösség megszilárdításában. Minden nemzet sajátos vonást visz be az új élet építésének közös ügyébe. Nagyra értékeljük minden nép, minden marxista-leninista pártnak a szocializmus nemzetközi kincsestárához való hozzájárulását. A közös alkotó erőfeszítésekből, amelyek kifejezik az élet egész sokféleségét, megszületik a világszocializmusnak az a nagy tapasztalata, amely az egész emberiség vívmánya.

Amikor a szocialista rendszerről és fejlődési problémáiról beszélünk, lehetetlen hallgatnunk arról, ami mélységesen aggaszt mindnyájunkat. A Kínai Népköztársaságban kialakult helyzetről van szó. A forradalom győzelmének Kínában óriási jelentősége volt. Mély hatást tett a nemzeti felszabadító, forradalmi mozgalom fejlődésére Ázsia és Afrika valamennyi országában.

Sajnos, Mao Ce-tung csoportjának a legutóbbi években követett sovinszta és nagyhatalmi irányvonala nagy kárt okoz a szocializmus ügyének Kínában. Ez az irányvonal, amely a szocialista világközösség és a nemzetközi kommunista mozgalom egységének aláásására irányul, ellentétes a népek forradalmi harcának érdekeivel.

A kínai események végérvényesen megmutatták a Kínai Kommunista Párt egyes vezetőinek eszmei-politikai hanyatlását. Ugyanakkor megmutatták azt is, hogy a szocializmus ebben az országban egész rövid idő alatt és a legbonyolultabb feltételek között is gyökeret tudott eresztetni, a maga oldalára tudta hódítani a tömegeket. Éppen ezzel magyarázható az a kitartó harc, amelyet a Kínai Kommunista Párt legjobb fiai, a kínai nép haladó erői folytatnak a szocializmus vívmányainak megóvásáért.

A kínai kommunistáknak, a kínai népnek van mit megvédenie, van miért harcolnia. A kínai kommunisták általános irányvonala – a szocializmus építésének irányvonala, amelyet 1956-ban a Kínai Kommunista Párt VIII. kongresszusa dolgozott ki. Ez a tervszerű gazdaságfejlesztésre és „a nép anyagi és kulturális életszükségleteinek maximális kielégítésére” vonatkozó irányvonal. Ez „a demokratikus élet fejlesztésének” irányvonala. Ez, ahogyan a kongresszus határozatai hangsúlyozták, a „nagy Szovjetunióval és az összes népi demokráciákkal való örök és megbont-hatatlan testvéri barátság” irányvonala.

Hisszük, hogy a jelenlegi kínai események történelmileg átmeneti szakaszt jelentenek fejlődésében. Hisszük, hogy a szocializmus ügye a Kínai Népköztársaságban – minden nehézség ellenére – győzni fog.

Eltársak! Az az út, amelyen a szocialista országok haladnak, a megfeszített munka és az aktív harc útja. Tudjuk, hogy nagy munka, nagy feladatok állnak előttünk, amelyeknek megoldása a testvérpártok és -népek közös erőfeszítéseit követeli meg. A Szovjetunió Kommunista Pártja, az egész szovjet nép nem kíméli erőit a szocialista világközösség megszilárdítása, új győzelmek kivívása végett.

Engedjék meg, hogy ma az egész szovjet nép nevében forrón köszöntsem az új életet építő testvérnépeket.

Üdvözlétünk első szavai a Vietnami Demokratikus Köztársaság hős népéhez szállnak, amely fegyveresen védelmezi szabadságát és függetlenségét, szocialista vívmányait.

Forrón köszöntjük Bulgária, Magyarország, a Német Demokratikus Köztársaság, a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság, Kuba, Mongó-

lia, Lengyelország, Románia, Csehszlovákia, Jugoszlávia népeit, amelyek magabiztosan haladnak előre a szocializmus zászlaja alatt.

Köszöntjük a kínai és az albán népet, amelyek harcolnak szocialista vívmányaik megőrzéséért országaikban.

Minden szocialista állam népeinek a legnagyobb sikereket kívánjuk nemes munkájukban!

Eltársak! Azok között az erők között, amelyek az imperializmus ellen szállnak síkra, fontos hely illeti meg a fejlett kapitalista államok munkásosztályát, amely a világimperializmus fellegváraiban harcol. Tudjuk, mennyire nehéz ez a harc, Nemcsak nagy erőfeszítést és hősiességet követel, hanem azt a képességet is, hogy az imperialista burzsoáziával, annak minden manőverével és fortélyáival nagyfokú szervezettséget és nagy politikai művészetet állítsanak szembe.

A munkásmozgalom a fejlett kapitalizmus országaiban minden nehézség ellenére szakadatlanul növeli erejét, új tapasztalatra tesz szert. Az aktivitás, az állhatatosság, a növekvő szervezettség a dolgozóknak életérdekeiért vívott harcában, ez jellemzi az osztályharc jelenlegi szakaszát a kapitalista világban. A sztrájkok nemritkán egész országokra terjednek ki. A munkásosztály mind gyakrabban éri el követeléseinek teljesítését. Ezek a követelések mind messzebb mennek, mind radikálisabbá válnak, és harci programmá alakulnak át a monopóliumok gazdasági és politikai mindenhatósága ellen.

A munkásosztály győzelméhez vezető úton a fő akadály sorainak megbontása volt, s ma is az. Azonban mindaz a tapasztalat, amelyet a munkásosztály felhalmozott, azt sugallja, hogy az egység életbevágó szükségesség. Ez a tapasztalat meggyőz arról, hogy a szocialisták és a kommunisták nézetkülönbségeinek nem szabad akadályul szolgálniuk a munkásosztály sorainak tömörülése útján a monopóliumok, a háborús veszély ellen, a szocializmusért vívott harcban. A szociáldemokraták megcsontosodottan antikommunista álláspontot elfoglaló jobboldali vezetői politikája ellenére növekszik az egység iránti vonzódás, és ezen az úton már bizonyos sikereket értek el országok egész sorában.

A munkásosztály szerepe a kapitalista államokban az Október utáni években jelentékenyen erősödött. Nem csupán azért, mert ezekben az országokban jelenleg a lakosság többségét alkotja, és döntő erő az anyagi termelésben. A munkásosztály a legkövetkezetesebben fejezi ki az egész nemzet érdekeit, s maga köré tömöríti a dolgozók tömegeit, minden

monopóliumellenes erőt. Kétség sem lehet aziránt, hogy a kapitalista világ proletariátusa végső fokon döntő sikereket ér el eszményeiért vívott harcában.

Az Október utáni ötven év fő sajátosságainak egyike a nemzeti felszabadító mozgalom egyesülése a munkásosztály harcával egyetlen forradalmi áramlatban. Másfél milliárd ember, akik volt gyarmatokon és félgyarmatokon éltek, vívta ki függetlenségét, jutott ki az aktív politikai élet küzdőterére. Ez kibővítette a forradalmi világmozgalom kereteit, meggyorsította a társadalmi haladást.

A politikai függetlenség kivívása azonban nem oldott meg minden fontos problémát, amely Ázsia, Afrika, Latin-Amerika népei előtt áll. Nem kevés erőfeszítésre van szükség, hogy megvédjék és megszilárdítsák ezt a függetlenséget, elérjék a gazdasági önállóságot, megszüntessék az elmaradottságot. Ezekben az országokban a haladó erők erélyesen sikra szállnak az antiimperialista politika megvalósításáért. E politika sikerének záloga a gyarmati ígát levetett államok nemzeti felszabadító mozgalmának szövetsége a világszocializmussal, együttműködésük erősítése a szocialista országokkal.

A felszabadult országokban mélyreható társadalmi folyamatok bontakoznak ki. Kieleződik a harc a fontos kérdés körül: milyen legyen további fejlődésük útja. A világszocializmus győzelmeinek hatása alatt az ázsiai és afrikai népek mindinkább vonzódnak a társadalmi rendszer haladó formáihoz. Nagy jelentőségű esemény az, hogy sok fiatal állam a nem kapitalista fejlődés útjára lépett.

A történelem tanúsítja, hogy az elmaradottság megszüntetése, a szocializmus felé haladás a kapitalizmus megkerülésével, feltételezi sok bonyolult társadalmi probléma megoldását, megköveteli korszerű termelőerők megteremtését. Azon országok népeinek, amelyek a szocialista orientációt választották, még meg kell oldaniuk ezeket a problémákat. Meg kell oldaniuk olyan feltételek közepette, amikor még nem szüntették meg a kolonializmus örökségét, amikor a konzervatív elemek még nem kis befolyással rendelkeznek. A forradalom vívmányainak önfeláldozó védelme, a nép összes demokratikus erőinek egysége, a megfeszített munka és az állandó erőfeszítés, amely a gazdaság és a kultúra fellendítésére irányul – íme ebben látják a fiatal fejlődő országok élenjáró képviselői előrehaladásuk zálogát.

A szovjet nép forró üdvözlét küldi a munkás- és nemzeti felszabadító

mozgalom minden harcosának. Kívánunk önöknek, kedves elvtársak, újabb nagy sikereket a népek életérdekeiért és jogaiért, a békéért és demokráciáért, a nemzeti felszabadulásért és a szocializmusért vívott harcban. Meg vagyunk győződve róla, hogy harci szövetségünk a jövőben is fejlődni és erősödni fog.

Az elmúlt fél évszázad tapasztalata meggyőzően igazolta, hogy a forradalmi mozgalom erőfeszítéseinek hatékonysága nagymértékben függ valamennyi osztagának összeforrottságától és együttműködésétől.

A forradalmi erők egységének megbízható alapja van. Ezen erők mindegyike saját feladatait oldja meg, de közös ellenfelük van, az imperializmus, közösek a céljaik, a dolgozó nép érdekeiért, a békéért, a demokráciáért és a szabadságért vívott harc. Mindez azt diktálja, hogy egyesíteni kell a szocialista világrendszer, a munkás- és nemzeti felszabadító mozgalom erőfeszítéseit az imperializmus elleni közös támadásban.

A forradalmi erők élcsapata, a forradalmi folyamat egysége eszméjének zászlóhordozója a nemzetközi kommunista mozgalom. A mai kommunista mozgalom, a Marx által alapított I. Internacionálé örököse és folytatója, annak a hatalmas forradalmi hullámnak taraján született, amely Oroszország munkásainak és parasztjainak győzelmét előidézte. A Komintern történelmi szerepet játszott a harcos marxista-leninista pártok megteremtésében és megszilárdításában.

Ötven esztendő alatt a kommunista mozgalom hatalmas utat tett meg. 1917-ben a világon még mindössze néhány százezer kommunista volt, napjainkban 88 kommunista és munkáspártban már 50 millió harcos egyesül. Köztük vannak olyan pártok, amelyek az új társadalom építését vezetik a szocialista államokban. Köztük vannak marxista-leninista pártok, amelyek vezetik a proletárok harcát a fejlett kapitalizmus országaiban. Hatalmas jelentőségű tény az, hogy Nyugat-Európában, ahol több mint százmillió munkás és alkalmazott van, olyan kommunista pártok fejlődtek ki, amelyek országos politikai erővé váltak. A népek leggonoszabb ellensége, az amerikai imperializmus és a belső reakciós rezsimek ellen megfeszített harcot vívnak a latin-amerikai országok kommunista pártjai. Mind szorosabban tömörítik maguk köré a széles demokratikus rétegeket, mindjobban kivívják a tömegek bizalmát az ázsiai és afrikai országok kommunista pártjai.

Tudjuk, milyen nagy hősiességre és önfeláldozásra van szüksége a kommunistáknak a tőke országaiban. Az imperializmus mindent elkövet,

hogy aláássa a kommunista pártokat, és a kommunistákat rákényszerítse arra, hogy megtagadják eszményeiket. Csaknem negyven kapitalista országban vannak betiltva a munkásosztály pártjai. A kommunizmus iránti rokonszenvükért elkergetik a munkából és megfosztják a falat kenyértől, börtönbe küldik és agyonlövik az embereket.

Október jubileumának napjaiban azt üzenjük minden kommunistának, minden forradalmárnak, aki börtöncellákban sínylődik és megtorlásokat szenved el: szívünk veletek van, kedves testvéreink, és barátaink! Meg vagyunk győződve róla, hogy semmiféle megpróbáltatás nem törheti meg a kommunistákat, semmiféle akadály nem tartóztathatja fel a kommunista mozgalom fejlődését.

A kommunizmus hatalmas erővé vált, eszméi győzelmesen terjednek bolygónkon. A társadalmi haladás élgárdájának, a munkásosztály, az összes dolgozók érdekeiért küzdő legkövetkezetesebb harcosnak szerepét a kommunisták tettekkel vívták ki. A kommunisták bebizonyították azt a képességüket, hogy vezetni tudják a harcot a kapitalizmus megdöntéséért és a szocializmus építéséért. Bebizonyították, hogy a dolgozók legállhatatosabb védelmezői a kapitalista országokban. Bebizonyították, hogy a gyarmati népek nemzeti szabadságának és társadalmi haladásának önfeláldozó harcosai. Védelmezik a békét, a szabadságot, a demokráciát minden nép számára.

A kommunista mozgalom új, hatalmas fellendüléséhez, újabb győzelmeihez kedvező feltételek alakultak ki. Azonban soha nem szabad elfelejtenünk, hogy az a küldetés, amely a kommunisták osztályrésze lett, a társadalom egész életének forradalmi átépítését célzó, grandiózus és nehéz küldetés. Az emberiségnek a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenete bonyolult és sokrétű folyamat. Útján bizonyos kudarcok is lehetségesek, bekövetkezhetnek ideiglenes meghátrálások, sőt vereségek is a harc egyes szakaszain. Ebből a kommunista mozgalom levonja a tanulságokat.

A tapasztalat azt mutatja, hogy az olyan erős és alattomos ellenfelet, mint amilyen az imperializmus, csak akkor győzhetjük le, ha az eltökéltséggel és önzetlen harckészséggel együtt józan politikai számítást, hidegvérűséget és állhatatosságot állítunk szembe vele. Ezzel az ellenféllel a kommunisták olyan stratégiát szegeznek szembe, amely az országon belül és a nemzetközi küzdőtéren az erőviszonyok tudományos elemzésére épül. Olyan taktikát, a harc olyan formáit és módszereit állítják vele

szembe, amelyek a legteljesebben számolnak a konkrét feltételekkel. Érthető, hogy gyakorta nem könnyű azonnal megtalálni a felmerülő problémák helyes megoldását. Változik a világ, bővülnek az imperializmus ellen küzdő harcosok sorai. Mindez megköveteli a marxista-leninista elmélet állandó tanulmányozását és mélyreható általánosítását, alkotó fejlesztését, befolyásának fokozását a forradalmi mozgalom soraiban.

A mai feltételek közepette különös jelentőségre tesz szert az imperializmus politikája és ideológiája ellen vívott harc minden lehető módon való kibontakoztatása. Az imperializmus arra törekszik, hogy akadályt állítson a felszabadító mozgalom útjába, megkísérli, hogy aktivizálódjék, mind újabb kalandokra és provokációkra vállalkozik. Avégett, hogy sikeresen szálljunk szembe az imperializmussal, és ne csupán visszaverjük rohamait, hanem újabb vereségeket mérjünk rá, a kommunistáknak, minden forradalmárnak hatalmas energiára, az erők mozgósítására van szüksége a harc minden alapvető irányában.

A kommunista pártok fokozzák támadásukat a burzsoázia ideológiai állásai ellen, leleplezik az antikommunizmus politikáját és ideológiáját. Széleskörűen propagálják a szocializmus sikereit, visszaverik a rágalmat és a hamisítást, az antikommunista legendákat és mítoszokat, amelyeket az imperialista propaganda terjeszt. A kommunista pártok feltárják a kapitalizmus fehérre mosása végett terjesztett különböző új, ravasz „elméletek” alaptalanságát. A pártok az ideológiai munkában látják a tömegkért, az antiimperialista front erősítéséért vívott harc elengedhetetlen feltételét. Pártunk a jövőben is fokozza erőfeszítéseit az antikommunizmus visszaverése, az imperializmus egész politikájának és ideológiájának leleplezése végett.

Az osztályharc egész tapasztalatából valamennyi ország kommunistái levonják a következtetést: az előttük álló nehéz, sokoldalú problémák megoldásának igen fontos előfeltétele az, hogy a világ minden testvérpártja növelje a harcos együttműködést, az összeforrottságot és az aktív, kölcsönös tevékenységet. A világkommunizmus csupán akkor érheti el nagy céljait, ha egységes nemzetközi mozgalomként lép fel. Ma mindnyájunk számára fontos az összefogás, a tevékenység állandó egybehangolása nemzetközi méretekben.

A szocializmus és a kommunizmus építése a szocialista közösség országában, az imperializmus agresszív cselekedeteinek visszaverése, az általános béke és a népek biztonságának védelme; a tömegek tömörítése a

demokrácia, a nemzeti felszabadítás és a szocializmus zászlói alatt, a stratégia és a taktika további tökéletesítése a kapitalizmus elleni forradalmi harcra – ezek azok a fő problémák, amelyeknek megoldására a kommunista világmozgalom tömöríti sorait. „Világ proletárjai, egyesüljetek!” – ez a jelszó, amely a munkásosztály forradalmi harcának hajnalán riadóként hangzott, ma is valamennyi imperialistaellenes erő egységére hív fel.

Meg vagyunk győződve róla, hogy mozgalmunk további tömörítését minden testvérpárt életérdekei diktálják. Magától értetődik, minden pártnak megvannak a maga feladatai, minden párt a konkrét helyzetnek megfelelő formákat és harci módszereket alkalmaz. És minden párt a teljes függetlenség és önállóság alapján teszi ezt. Azonban minden párt harcának ereje, hatékonysága nem csupán a saját országában kivívott sikereitől, hanem más testvérpártoknak sikereitől, a kommunista mozgalom valamennyi osztagát átfogó együttműködés méreteitől és mélységétől is függ. A tapasztalat azt mutatja, hogy az internacionalizmus elveitől való eltérés, az a próbálkozás, hogy mozgalmunk egyes osztagainak érdekeit szembeállítsuk a forradalmi harc közös feladataival, a nemzeti elzárkózás megnyilatkozásai elkerülhetetlenül gyengítik a kommunisták állásait az osztályellenséggel szemben.

Nagy elégedettséggel állapítjuk meg, hogy az SZKP nézetei teljesen egyeznek a testvérpártok túlnyomó többségének álláspontjával; e pártok erélyesen síkraszállnak soraink tömörítéséért a marxizmus-leninizmus elvi alapján. A kommunista mozgalom közös eszmei-politikai álláspontjának kidolgozásában, mint ismeretes, nagy szerepet játszottak a testvérpártok képviselőinek 1957-ben és 1960-ban tartott értekezletei. Az egység megszilárdítására való növekvő törekvésről beszélnek a legutóbbi idők olyan fontos tényei, mint az európai kommunista pártok Karlovy Vary-i értekezlete, a testvérpártok képviselőinek más regionális és kétoldalú találkozói, a hős Vietnammal és az agresszió áldozataivá vált arab országok népeivel való szolidaritási mozgalom.

Ma már tökéletesen világos, hogy a testvérpártok többsége síkraszáll egy új nemzetközi értekezlet összehívása mellett. Pártunk teljesen támogatja ezt az eszmét és kész rá, hogy mindent megtegyen a kommunisták új világtalálkozójának sikeréért.

Eltársak! Ma az egész kommunista mozgalom velünk együtt ünnepli a Nagy Október jubileumát. Amikor ezt ünneplik, a marxista-leninisták

elkészítik a megtett út mérlegét, kijelölik a közös kommunista eszményeink diadaláért vívott további harc perspektíváit.

A Szovjetunió Kommunista Pártja mindig az egész kommunista világmozgalom elválaszthatatlan részének tekintette a saját tevékenységét és a saját tapasztalatát. A testvérpártokkal való elszakíthatatlan barátságból, harci szövetségből az SZKP mindig erőt, lelkesedést merített a harchoz és a munkához egyaránt.

Engedjék meg, elvtársak, hogy pártunk nevében legőszintébb hálámat fejezzem ki az összes testvérpártoknak, az összes kommunistáknak barátságukért, a szovjet népnek a kommunizmus felépítéséért vívott harcához nyújtott őszinte támogatásukért.

Engedjék meg, hogy minden marxista-leninista pártnak szívélyes üdvözletet tolmácsoljak, és új, nagy sikereket kívánjak. Dicsőség a kommunista világmozgalomnak, korunk vezető politikai erejének!

5. A SZOVJETUNIÓ LENINI KÜLPOLITIKÁJA

Eltársak! Nagy alkotó munkánkban, a szocializmus és a kommunizmus építéséhez szükséges kedvező feltételek biztosításában nagy szerepet játszik külpolitikánk.

A Nagy Október győzelme a nemzetközi kapcsolatokban igazi forradalmi változásoknak vetette meg alapját. A világ küzdőterén először jelent meg olyan állam, amely a népek elnyomására és leigázására irányuló imperialista politikával, a gyarmati kizsákmányolás politikájával, az erőszak és a rablóháborúk politikájával szembeállította a népek szabadsága és függetlensége védelmének, a béke védelmének, az imperialista agresszorok visszaverésének politikáját. E két egymással ellentétes vonal harca most már fél évszázad óta folyik.

A szovjetállam lenini külpolitikájának jellege, legfontosabb megkülönböztető vonásai a szocialista társadalmi rendszer lényegéből fakadnak.

Melyek ezek a legfontosabb vonások?

Külpolitikánk a szocialista forradalomból nőtt ki. A társadalom forradalmi átalakítását szolgáló eszköz volt hazánkban, és az is marad. A forradalmi vívmányok védelmét, ezt a feladatot Lenin állította a szovjet külpolitika elé, rögtön Október győzelme után. 1918 januárjában a párt vezető munkatársai előtt elmondott beszédében felhívott, hogy a

külpolitikai kérdések eldöntésében „...abból a szempontból kell kiindulni, hogy mi biztosítja a legjobb feltételeket a már megkezdődött szocialista forradalom fejlesztéséhez és megszilárdításához”. A szovjetállam külpolitikája változatlanul ennek a lenini útmutatásnak alapjára épül. Október vívmányait megvédeni, a szocializmus hazája ellen irányuló imperialista celszövéseket megghiúsítani, a kommunista társadalom építéséhez a megfelelő külső feltételeket biztosítani – ez e külpolitika fő feladata. Éppen ebben látta Lenin a szovjetország legfőbb internacionalista kötelességét a forradalmi világmozgalom iránt.

Külpolitikánk nemzetközi, minthogy a szovjet nép érdekei egybeesnek a dolgozó tömegek érdekeivel a világ minden országában. Ezt a politikát világszerte a forradalmi, haladó erőkkel való szolidaritás szelleme hatja át, és ez az osztályharc aktív tényezője a nemzetközi küzdőtéren.

Államunk félévszázados történetének lapjaira a forradalmi internacionalizmus sok ragyogó példáját jegyezték fel. A fiatal Szovjet-Oroszország szolidaritásának ragyogó megnyilatkozásait látjuk ott Németország és Magyarország felkelt proletárjaival, a kínai nép harcának hosszú éveken át való támogatását bizonyító sok tényt az imperializmus és a reakció erőivel szemben. Felejthetetlen a forradalmi Spanyolországgal való harcos testvériség dicső hőskölteménye. Országunk a spanyol népnek mindennel segített, amivel csak tudott, a diplomáciai támogatástól és a gazdasági segítségtől kezdve ezer meg ezer szovjet önkéntes személyes részvételéig; ezek az önkéntesek az utolsó napig a spanyolokkal együtt védtek Barcelona barikádjait és a madridi égboltot. Századok múlva sem halványul el népünk felszabadító hősi harca a Nagy Honvédő Háborúban, amikor a szovjet emberek millióinak élete árán kivívott győzelem sok országot mentett meg a fasiszta leigázástól. Nehéz volna túlbecsülni annak az állhatatos harcnak jelentőségét, amelyet a Szovjetunió a háború utáni időszakban az igazságos, demokratikus békéért, és mindenekelőtt az új, népi demokratikus államok függetlenségének védelméért vívott.

A forradalmi internacionalizmus szelleme hatja át Október hazájának egész tevékenységét a világ küzdőtéren, s mi, szovjet emberek, mindig hívek maradunk ehhez a nemes elvhez.

A Szovjetunió külpolitikájának egyik igen fontos vonása mély és igazi demokratizmusa.

A szovjethatalom erélyesen szakított a kizsákmányoló osztályok külpolitikai hagyományaival, a titkos diplomácia módszereivel, a népek

háta mögött történő politikai alkuval, érvénytelenített minden titkos szerződést, amelyet a cári Oroszország kötött. Az emberiség sorsát érintő legfontosabb kérdésekben országunk volt az első, mely nem csupán más államok kormányaihoz, hanem közvetlenül a népekhez fordult.

Az a megrendíthetetlen demokratikus alap, amelyen a világ összes országaival és államaival való kapcsolatainkat építjük, az összes nemzetek – nagyok és kicsik – egyenjogúságának érdemi elismerése, az összes fajok és nemzetiségek egyenjogúságának elismerése.

A szovjetállam Lenin kezdeményezésére ünnepélyesen kinyilatkoztatta, hogy „...teljesen szakítani kell a burzsoá civilizáció barbár politikájával, amely néhány kiválasztott nemzet kizsákmányolóinak jólétét Ázsia, s általában a gyarmatok és a kis országok százmilliókra menő dolgozó népének leigázására építette fel”.

A szovjet köztársaság tétovázás nélkül elismerte minden népnek, közöttük a volt orosz birodalom állományába tartozott népeknek is – az önrendelkezésre való jogát, azt a jogot, hogy saját maguk döntsék el sorsukat. Az első hatalom volt, amely az olyan országokhoz, mint Irán, Afganisztán, Törökország, Kína, az akkori időkig példátlan kezdeményezéssel, azzal a javaslattal fordult, hogy kössenek valóban egyenjogú szerződéseket, és létesítsenek az önzetlen barátságon és a kölcsönös támogatáson alapuló kapcsolatokat.

A Szovjetunió a lenini útmutatásokat követve mindenkor fáradhatatlan harcosa volt és lesz a népek demokratikus jogainak, szabadságának és függetlenségének, hű szövetségese volt és lesz azoknak, akik a gyarmati és a nemzeti elnyomás bármely formájának megszüntetéséért, az összes nemzetek igazi egyenjogúságáért küzdenek.

Végül még egy fontos elvi vonás, amely a szovjetállam külpolitikáját jellemzi, abban áll, hogy ez a békének, a népek biztonságának és barátságának következetes politikája. A szocializmus nem ismer más célokat, mint a nép érdekeiről való gondoskodás céljait. Ez a gondoskodás mindenekelőtt feltételezi a háború elleni küzdelmet, mert – ahogyan Lenin mondotta – a háború a legnagyobb csapás a dolgozó emberek számára.

Azoknak a jelszavaknak egyike, amelyekkel a párt forradalomra hívta a tömegeket, a béke jelszava volt. A békéért vívott harc számunkra ma is olyan feladat, amelyet mély osztály- és forradalmi tartalom tölt meg, minthogy a békéért küzdeni azt jelenti, hogy elszigeteljük az imperialista

burzsoázia legharciasabb, legagresszívabb köreit, szembefordítjuk velük a közvéleményt, megghiúsítjuk népellenes terveiket.

Államunk története az imperialisták agresszív politikája ellen vívott szakadatlan, állhatatos harc története, a népeknek a háború csapásától való megmentésére irányuló harc története. Az új, munkás-paraszt hatalom már a forradalom győzelme utáni első órákban a lenini Béke-dekrétumban valamennyi ország kormányaihoz és népeihez békejavaslattal, az igazságos, a hódítások és hadisarcok nélküli béke javaslatával fordult. 1919-ben a szovjetek kongresszusa elfogadta a Lenin által megfogalmazott határozati javaslatot, amely ünnepélyesen kinyilatkoztatta, hogy „az Oroszországi Szocialista Föderatív Szovjet Köztársaság minden néppel békében kíván élni, s minden erejét a belső építésre akarja fordítani...” 1922-ben Genovában, az első nemzetközi értekezleten, ahová eljutott Szovjet-Oroszország, országunk a békés együttműködés és leszerelés széles programját terjesztette elő.

Azokban az években, amikor a világ fölött a fasiszta agresszió fenyegetése függött, a Szovjetunió állhatatosan harcolt a kollektív biztonsági rendszer megteremtéséért, amely megfékezhetné volna az agresszorokat, és megakadályozhatta volna a második világháborút. Amikor a nukleáris fegyver és a rakéták megjelenése az új világháború elhárítását különösen időszerűvé tette, a Szovjetunió az általános és teljes, szigorú nemzetközi ellenőrzés alatt végrehajtandó leszerelés konkrét tervét javasolta.

A népek közötti békének és barátságnak a szovjetek országa által magasra emelt zászlaja a szocializmus felé vonja minden kontinens sokmilliós tömegének rokonszenvét és támogatását. A világ látja, hogy a Szovjetunió következetesen valóra váltja a nemzetközi kapcsolatokban azokat az új elveket, amelyeket nagy forradalmunk meghirdetett.

Ilyenek, elvtársak, a mi külpolitikai irányvonalunk fő vonásai. Ezt az irányvonalat Lenin vezetése alatt alakítottuk ki, s a párt későbbi határozataiban tovább fejlesztette. Ez a lenini irányvonal a Szovjetunió külpolitikájának állandó elvi alapja.

A párt nagy jelentőséget tulajdonít annak, hogy a Szovjetunió külpolitikája következetes és határozott legyen, hogy szilárd legyen a szovjet nép érdekeinek, a kommunizmus nagy ügyének védelmében, kérlelhetetlen az agresszorokkal szemben, s mégis hajlékony és reális. Az ország fejlesztésével összefüggő nagy problémák mellett a külpolitikai kérdések állandóan az SZKP KB Politikai Bizottsága és a szovjet kormány figyelmének

középpontjában állnak, a párt Központi Bizottságának plénumai és a pártkongresszusok, valamint a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának ülésszakai állandóan foglalkoznak velük.

Külpolitikánk fő irányait és feladatait az SZKP XXIII. kongresszusa jelölte ki a legközelebbi évekre. Szilárdan ragaszkodunk a kongresszusi útmutatásokhoz a nemzetközi küzdőtéren végzett gyakorlati tevékenységünkben.

Tekintetbe véve azt a hatalmas történelmi szerepet, amelyet az emberiség sorsában a szocialista világrendszer betölt, pártunk és kormányunk kötelességének tekinti, hogy mindent megtegyen a szocialista államok nagy közössége erejének és összeforrottságának fokozásáért.

Határozottan tovább mélyítjük a testvéri szocialista országokkal való politikai együttműködést, támogatjuk a testvérországok kommunista pártjai és kormányai vezetőségével a minél szorosabb és rendszeres kapcsolatok fenntartását, politikánk egybehangolását, a népeink közötti kapcsolatok és cserék különböző formáinak fejlesztését célzó politikai irányvonalat.

A legutóbbi évek folyamán a Szovjetunió új barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződéseket írt alá a Német Demokratikus Köztársasággal, Csehszlovákiával, Lengyelországgal, Mongóliával, Bulgáriával, Magyarországgal. Nagyra értékeljük a testvéri barátságnak ezeket az okmányait. Gazdag tartalmuk a kapcsolatainkban elért új, magasabb szakaszt tükrözi.

A testvérpártok és országok vezetőségével együtt pártunk Központi Bizottsága és a szovjet kormány fáradhatatlanul dolgozik a szocialista államok gyümölcsöző gazdasági együttműködésének kétoldalú és sokoldalú alapon való továbbfejlesztésén, s emellett tekintetbe veszi a hosszú távra szóló munkamegosztás, valamint a tudományos-technikai haladás vívmányainak hatalmas jelentőségét.

A mai feltételek között rendkívül nagy jelentőségű a szocialista államok együttműködése a védelem megerősítésében. Ennek a feladatnak lankadatlan figyelmet szentelünk. Mindenekelőtt vonatkozik ez a Varsói Szerződés tagországaihoz fűződő kapcsolatainkra; a Varsói Szerződés a szocialista közösség politikai és védelmi együttműködésének hatalmas eszköze.

A szocialista országokkal való barátságunk erősödik és virágzik. Mind mélyebbé és sokoldalúbbá lesz, országaink népei számára szerves szük-

ségletté válik. Engedjék meg, hogy biztosítsam önöket, elvtársak: a párt Központi Bizottsága és a szovjet kormány a jövőben is minden tőle telhetőt megtesz, hogy elősegítse a világszocializmus vívmányainak erősítését, fejlesztését és védelmét.

A mai helyzetben új formákat ölt a szovjetállamnak a népek demokratikus jogaiért, a gyarmati és nemzeti elnyomás minden fajtájának végleges megszüntetéseért vívott harca is. A Szovjetunió kezdeményezésére, más szocialista országok tevékeny támogatása mellett, az Egyesült Nemzetek Szervezete a világ országainak túlnyomó többsége szavazatával elfogadta az ismert deklarációt „A gyarmati országok és népek függetlenségének megadásáról”, majd pedig „Az államok belügyeibe való beavatkozás megengedhetetlenségéről, függetlenségük és szuverenitásuk védelméről” szóló nyilatkozatot.

Azokkal a népekkel való harci szövetség, amelyeknek még fegyveres harcot kell vívniuk a gyarmatosítók ellen, ma is fontos eleme a nemzetközi ügyekben követett irányvonalunknak. Ugyanakkor most, amikor az imperializmus gyarmatrendszere gyakorlatilag széthullott, különös jelentőségre tett szert az új feladat: az együttműködés fejlesztése azokkal az országokkal, amelyek már levetették a gyarmati igát, és függetlenségük megerősítéseért, társadalmi haladásukért harcolnak.

Most jó, a kölcsönös bizalmon és tiszteleten alapuló kapcsolataink vannak a fiatal nemzeti államokkal. E baráti kapcsolatoknak foka és konkrét formái ez államok általános politikai irányától függnék. A legszorosabb gazdasági és politikai kapcsolatok, a legközelebbi viszony azokkal az országokkal alakult ki, amelyek fejlődésükben a szocialista irányt választották.

A kolonializmus alól felszabadult országok a Szovjetunióban őszinte és önzetlen barátjukat látják. Jól tudják, hogy a Szovjetunió politikája, sőt a mi szocialista országunk léte maga is, olyan fontos tényező, amely elősegíti függetlenségüknek védelmét az imperialisták merényleteivel szemben.

A Szovjetunió, mint ismeretes, a fiatal, felszabadult országoknak széles körű baráti segítséget nyújt független nemzetgazdaságuk fejlesztésében. Ázsia és Afrika sok országának trópusi erdeiben és rekkenő hőségű pusztaságain ma gyárak és üzemek, erőművek gátjai, kórházak és intézmények épülnek a Szovjetunió segítségével és támogatásával. Minden ilyen objektum a kolonializmus igájától megszabadult országok és a Szovjetunió közötti barátság és együttműködés emlékműve.

A nemzeti felszabadító mozgalommal való szövetség, az imperialista-ellenes harcosokkal való szövetség világszerte – ez erőnk egyik fontos forrása a nemzetközi küzdőtéren. Együtthaladva, egymást támogatva könnyebben érhetjük el sok nemzetközi probléma, köztük a béke megszilárdításának megoldását.

Eltársak! Az új világháború veszélyének elhárításáért vívott harcban pártunk és a szovjet kormány számol a jelenlegi nemzetközi helyzet sajátosságaival.

A vietnami háború, a laoszi amerikai beavatkozás, a közel-keleti események, a reakciós államcsínyek, amelyeket az imperialisták egyes ázsiai, afrikai, európai, latin-amerikai országokban szerveztek, a nyugatnémet revansisták makacs követelése, hogy szabják át az európai határokat és juttassák atomfegyverhez őket, az az abszurd és arcátlan igényük, hogy – amint kijelentik – „egész Németország” nevében beszéljenek, mindez arról tanúskodik, hogy az imperializmus nem változtatta meg agresszív természetét. A legfeketébb reakció, a véres erőszak és agresszió megtestesülése, a népek békéje és biztonsága elleni súlyos veszély hordozója marad, és mi nem feledkezhetünk meg, nincs jogunk megfeledkezni erről.

Az imperialista provokációkkal és kalandokkal szembeni éberség annál inkább is szükséges, mert a jelenlegi feltételek között a rakéta-nukleáris fegyver használatával a világháború száz- meg százmillió ember halálára, egész országok megsemmisítésére, a Föld-felszín és a Föld-légkör megfertőzésére vezethetne. A kommunistáknak le kell vonniuk ebből a legkomolyabb politikai következtetéseket. Az új világháború veszélyének elhárításáért vívott harc jelenleg a szocializmus és a kommunizmus építésére irányuló feladatok sikeres megoldásának egyik fontos feltételévé, az egész világ forradalmi folyamata fejlődésének feltételévé vált.

Aki meg akarja menteni az emberiséget a rakéta-nukleáris világháború csapásaitól, annak megkettőzött, megháromszorozódott erővel kell harcolnia az imperialisták agresszív kísérletei és merényletei ellen. Tevékenységükkel szembe kell állítani az antiimperialista erők tömör frontját.

Ott, ahol az agresszorok kísérletei a szabadságszerető erők kemény visszacsapásával találkoznak, ott az imperialisták nem érik el céljaikat. Ez látható a vietnami események példáján.

Az amerikai imperialisták, abban a reményben, hogy elfojthatják a lakosság nemzeti felszabadító harcát Dél-Vietnamban, megghiúsíthatják az

ország demokratikus egyesítését, megakadályozhatják a szocializmus építését a Vietnami Demokratikus Köztársaságban, és megijeszthetik a nemzeti felszabadításért, és más országokban a haladásért küzdő harcosokat, bevetették csapataikat a dél-vietnami hazafiak ellen, majd közvetlenül a Vietnami Demokratikus Köztársaságra támadtak.

Az amerikai szoldateszka Vietnamban elkövetett bűnei felidéznek emlékeztünkben a fasiszta szörnyetegek gonosztetteit. Tíz- és tízezer békés lakos meggyilkolása, városok és falvak módszeres elpusztítása, iskolák és kórházak rombadöntése, vetések megsemmisítése, íme, ez jelzi az amerikai intervenció sok szegényteljes útját vietnami földön. A gyilkosoknak és rablóknak, akik az úgynevezett szabad világ tógájában tetszelegnek, nem sikerült és nem is fog sikerülni soha, hogy térdre kényszerítsék a vietnami népet, nem sikerült és sohasem fog sikerülni megrémíteniük a szabadságért és függetlenségért küzdő harcosokat. Az egész világ népei, köztük az amerikaiak milliói is, megbélyegzik a Vietnam elleni véres agressziót. A vietnami intervenció mindjobban aláássa az Egyesült Államok nemzetközi tekintélyét.

Az agresszorokon nem segít a délkelet-ázsiai dzsungelben bevetett félmilliónyi amerikai katona, sem a hatalmas hadiflotta, sem a nehézbombázók, sem a saigoni bábok hadserege, sem az Egyesült Államok engedelmes csatlósai által küldött ezredek.

A vietnami nép olyan hősiességgel, amely lelkesedéssel tölti el az egész világot, állhatatosan leküzdő óriási nehézségeit, visszaveri az intervenció hordákat, egyik csapást a másik után méri rájuk. Ebben világszerte a haladó, békeszerető erők támogatására, mindenekelőtt pedig a Szovjetunió és más szocialista államok állandó, széles körű segítségére támaszkodik. A fegyverek és hadianyagok, élelmiszerek és ruházati cikkek, szállítóeszközök és felszerelések – mindezek konkrét formái a szocialista országok szolidaritásának, és segítik a vietnami hazafiakat hősi harcukban.

A vietnami nép harci sikerei még jelentősebbek lehetnének, ha nem volna Mao Ce-tung csoportjának állásfoglalása, amely akadályozza az összes szocialista országok részéről, beleértve Kínát is, Vietnamban nyújtott segítség egybehangolását. Sajnáljuk a pekingi vezetőknek ezt az irányvonalát. A Szovjetunió eltökélte, hogy minden lehető segítséget megad a testvéri vietnami népnek, amely igaz ügyért harcol. Ez a segítség folytatódik mindaddig, amíg az amerikai imperialisták meg nem szüntetik szegénytelen, bűnös kalandjukat, és ki nem takarodnak Vietnamból!

Vietnam népe igaz ügyért harcol és győzni fog. Ebben nem lehet semmiféle kétség.

Az Egyesült Államok, Anglia és a Német Szövetségi Köztársaság – amelyek ösztönzik bábjaiknak, az izraeli vezetőknek a szomszédos arab államok elleni agresszióját – tevékenységükkel ismét feltárták a népek előtt az imperialisták politikájának álnokságát, s felháborodást keltettek világszerte minden haladó erőben, igazságos haragot ébresztettek az arabok sokmilliós tömegeiben. Ugyanakkor az arab népek újólág meggyőződtek arról, hogy a Szovjetunió és más szocialista államok igaz barátaik, függetlenségük megbízható pillérei.

A Szovjetunió becsületesen teljesíti kötelességét, és erősen kiveszi részét az agresszív imperialista erők megfékezésének, a béke megszilárdításának ügyéből. Nem lehet kétség aziránt, hogy a népek ébersége az imperialisták mesterkedéseivel szemben, valamennyi békeszerető állam erőfeszítésének egyesítése megbízhatóan biztosíthatja a béke ügyét.

Segítünk, és a jövőben is segíteni fogunk azoknak a harcosoknak, akik a népek ügyeibe való imperialista beavatkozás ellen küzdenek, segíteni fogunk az imperialista agresszió áldozatainak. E segítség formái a legkülönbözőbbek lehetnek a körülményektől – a politikai, diplomáciai, gazdasági vagy katonai feltételektől – függően, de tartalmuk mindig ugyanaz: az agresszorok visszaverése, a népek ama jogának védelme, hogy függetlenül fejlődhessenek, a béke ügyének, a népek biztonságának védelme, s ezzel a szocializmus érdekeinek védelme is.

Eltársak! A párt jól ismeri az imperializmus agresszív természetét, és ezért szükségesnek látja, hogy a Szovjetunió békepolitikáját legyőzhetetlen védelmi ereje támassza alá. Ezt követelik a szovjet nép érdekei, az egyetemes béke biztosításának érdekei.

Ezért a Központi Bizottság, a szovjet kormány, az egész nép egyik állandó gondja dicső fegyveres erőink erősítése.

Tudatában vagyunk annak, hogy a szovjet szocialista hatalom ereje a Földön a békének a legfőbb pillére volt, és az is marad, a fő akadály az imperialista háborús gyűjtogatók útján. Lenin rámutatott, hogy olyan szocialista hadsereg megteremtése, amelyet a dolgozók felszabadításáért vívott harc eszméi lelkesítenek, a szovjetországot legyőzhetetlenné teszi. Ma, amikor visszatekintünk a megtett útra, büszkén kijelenthetjük: a Lenin által kitűzött feladatot megoldottuk! Dicső hadseregünk becsülettel teljesíti a nép és a forradalom iránti kötelességét.

A szovjet hadsereg ma hatalmas, félelmetes, legyőzhetetlen erő. A világon a legjobb fegyverzet birtokában van. A szovjet harcosok – a katonától a marsallokig, a matrózoktól a tengernagyokig – igazi mesterei a katonai dolgoknak, kiválóan elsajátították a haditudományt, a rájuk bízott kiváló technikát, olyan emberek, akiket pártunk, a kommunizmus ügye iránt határtalan odaadás tölt el!

Levonjuk a múlt tanulságait, s megteszünk mindent, hogy senki se találjon bennünket készületlenül. Ha azonban akadna olyan esztelen, aki a szovjetország és a mi szövetségeseink biztonságára merne támadni – a szovjet nép nem fog meginogni. Bárhonnét eredjen is az ilyen merénylet – északról vagy délről, nyugatról vagy keletről –, az agresszor dicső fegyveres erőink legyőzhetetlen erejével találja magát szemben. Ezzel az erővel szemben nincs védőtörlesz, számára nincs távolság. Hadd tudja meg mindenki, hogy a szovjetország bármely agresszorral szembeni összecsapásban győzelmet arat, olyan győzelmet, amely méltó nagy népünkhöz, méltó Október hazájához.

Dicsőséges ünnepünk napján a forró üdvözlés szavait küldjük hazai földünk, a szovjet égbolt és a tengeri térségek védelmezőinek, valamint a harcosaink kezében levő félelmetes fegyver tehetséges alkotóinak és készítőinek is. Becsület és dicsőség a Szovjetunió hős fegyveres erőinek, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom vívmányai, a szocializmus vívmányai hű őrzőinek!

Erőnk nagy, de sohasem használjuk fel önző célok érdekében. A világ kommunizmust építő első államának kolosszális ereje az agresszió és az elnyomás ellen, a szabadságért, a demokráciáért és a békéért vívott igazságos harc érdekeit szolgálja. Ennek az erőnek növekedése, a Szovjetunió befolyásának fokozódása a világ eseményeinek menetére, megfelel valamennyi ország néptömegei létérdekeinek.

Külpolitikánk szocialista, következetesen forradalmi politika a maga egész tartalmában. A marxista-leninisták azonban mindig tudták, hogy a szocializmust nem lehet egyik országból a másikba átvinni fegyveres erő segítségével, a szocializmus minden adott társadalom belső fejlődésének eredménye. Szilárdan hisznek ügyük igazában, a szocialista rendszer fölényében, és meg vannak győződve róla, hogy győzelméhez nincs szükség arra, hogy az államok közötti háborúkhöz folyamodjanak.

Lenin azt tanította, hogy külpolitikánkban számításba kell vennünk az imperialista kalandorok szándékait, valamint a burzsoázia józan gondol-

kodású képviselőinek álláspontját is. Nem felejtjük el ezeket az útmutatókat, s most, amikor a Szovjetunió példátlan hatalomra tett szert, mint korábban is, síkraszáll azért, hogy az államok mondjanak le azokról a kísérletekről, amelyek a két társadalmi rendszer közötti kapcsolatok kérdéseit katonai úton akarják megoldani. Felhívjuk a burzsoá országok kormányait, hallgassanak a békét és tartós biztonságot követelő népek szavára.

A Szovjetunió kötelességének tekinti, hogy mindent megtegyen, hogy a népeknek e vágyai valóra váljanak. Éppen ezért harcol és harcolni fog lankadatlan energiával az általános és teljes leszerelésért. Hasznosnak tekintünk olyan részleges lépéseket is az e célhoz vezető úton, mint a nukleárisfegyver-kísérletek betiltására, e fegyverek további elterjedésének megakadályozására, vagy alkalmazásának megtiltására vonatkozó egyezmények.

Komoly jelentőséget tulajdonítunk az Egyesült Nemzetek Szervezetének, s arra fogunk törekedni, hogy más szabadság- és békeszerető államokkal együtt elérjük: az ENSZ váljék a nemzetközi együttműködés hatékony szervévé a béke védelmében és a népek jogainak védelmében. A Szovjetunió szövetségeseivel együtt állhatatosan folytatja harcát az európai tartós békéért, s minden ellen, ami az európai népek biztonságát fenyegeti, síkra fog szállni a kölcsönösen előnyös együttműködésért a különböző társadalmi rendszerű államok között, a békés egymás mellett élés ismert elvei alapján.

A szovjetország harca a békéért és a népek közötti barátságért pozdorjává zúzta azt a hazug legendát, amelyet „Moszkva agresszivitásáról”, a „kommunista veszélyről” terjesztettek, azt a legendát, amelynek segítségével a nemzetközi reakció – élén az Egyesült Államok imperialistáival – becsapta a népeket, s összekovácsolta a maga agresszív katonai tömbjeit, a NATO-t, a SEATO-t és a hozzájuk hasonlókat. A reakció e tömbök megszervezésével azt remélte, hogy bekeríthet bennünket, akadályozhatja a szocialista világrendszer erősödését, és az elnyomott népek nemzeti felszabadító forradalmának fejlődését.

A dolog azonban egyáltalán nem úgy alakult, ahogyan Washingtonban és a kapitalista világ más fővárosaiban gondolták. A szocializmusnak és szövetségeseinek állásai szakadatlanul erősödnek. Az imperializmus agresszív erői a növekvő elszigetelődés helyzetébe kerültek, az általuk teremtett tömbök bomlásnak indultak, szemmel láthatóan repedeznek. A bur-

zsoá országok népei, sőt egyes kormányai is, mind nyilvánvalóbban törekszenek arra, hogy megszabaduljanak a rájuk kényszerített béklyóktól, elhatárolódjanak az imperialista blokkok szervezőinek és irányítóinak veszélyes, kalandor politikájától. Mindebben kétségtelenül megmutatkozik a szovjetállam elvi, következetesen békeszerető külpolitikájának befolyása.

Eltvársak! Amikor visszatekintünk az ötvenesztendős útra, amelyet a szovjet szocialista hatalom megtett, meggyőződéssel állítjuk: lenini külpolitikánk sikeresen oldotta és oldja meg az eléje állított feladatokat.

A nemzetközi ügyekben követett helyes irányvonal segített nekünk az Októbert követő első esztendőkből, hogy megghiúsítsuk ellenségeink szándékait, akik megkísérelték, hogy megfojtsák a fiatal, s akkor még gyenge szovjetállamot. Megkönnyítette a szovjet népnek a szocializmus építését olyan feltételek között, amikor országunkat ellenséges kapitalista világ vette körül. Lehetővé tette, hogy megghiúsítsuk a világimperializmus egységes frontja ellenünk irányuló megteremtésének kísérletét a második világháború időszakában, és ezzel elősegítette a szovjet nép történelmi győzelmét. S ha ma a szovjet emberek immár harmadik évtizede békében élnek, és erőiket a kommunizmus építésének szentelik, akkor ez azt jelenti, hogy országunk védelme megbízható, s a kommunista párt és a szovjetállam külpolitikája változatlanul sikeresen végzi a maga dolgát.

Külpolitikánkat helyesli és támogatja az egész szovjet nép, a szabadság, a haladás és a béke minden híve. Ez a politika a jövőben is azon az úton halad, amelyen járt ötven esztendőn át, azon az úton, amelyet Lenin hagyott örökölni reánk, amelyet a párt jelölt ki, és amelyet egész történelmünk menete folyamán kipróbáltunk. A szovjetország harcol az egész Föld népeinek boldogságáért, harcol szövetségben mindazzal, ami haladó, becsületes és ésszerű a világon. Ezért határozottan tudjuk: az az ügy, amelyért Október hazája a nemzetközi küzdőtéren harcol, győzni fog.

BESZÉD

A LENGYEL EGYESÜLT MUNKÁSPÁRT V. KONGRESSZUSÁN

1968. NOVEMBER 12.

Tisztelt kongresszusi küldöttek!

Kedves elvtársak!

Küldöttségünk nagy örömmel tolmácsolja az SZKP Központi Bizottsága, a tizenhárom és félmillió szovjet kommunista forró, testvéri üdvözlését a Lengyel Egyesült Munkáspárt V. kongresszusának, minden lengyel kommunistának! Sikeres és gyümölcsöző munkát kívánunk kongresszusuknak.

Mi, az önök barátai és elvtársai, szívből örülünk, hogy a Lengyel Egyesült Munkáspárt V. kongresszusa a szocialista építés minden területén elért szép eredményekről számolhat be. A népi Lengyelország nagyszerű sikerei a lengyel munkásosztály, parasztság, értelmiség szorgos és kitartó munkájának, annak az óriási politikai és szervező munkának köszönhetőek, amelyet a Lengyel Egyesült Munkáspárt és Központi Bizottsága végzett, élén Władysław Gomułka elvtárssal, a lengyel munkásosztály dicső fiával, a nemzetközi kommunista mozgalom kiemelkedő harcosával.

A Lengyel Egyesült Munkáspárt tapasztalata, mind az országon belül, mind a nemzetközi porondon kifejtett tevékenysége jelentősen gyarapítja a kommunisták nemzetközi tapasztalatait. Éppen ezért a LEMP Központi Bizottságának beszámolója és a kongresszus egész anyaga igen érdekes valamennyiünk számára.

Sok szocialista ország dolgozik most hasonló feladatok megoldásán további fejlődése érdekében. Egymás tapasztalatainak alkotó felhasználása, az együttműködés, a kölcsönös támogatás, az erőfeszítéseknek a döntő szakaszokon való egyesítése segíti a testvérpártokat abban, hogy gyorsabban haladjunk nagy célunk felé.

Bonyolult, viharos és érdekes korban élünk, elvtársak. Feltartóztat-
hatatlanul fejlődik a világforradalmi folyamat, amelynek középpontjában
korunk két alapvető társadalmi rendszerének, a szocializmusnak és a
kapitalizmusnak a harca áll.

Ebben a világméretű harcban máris igen sokat értünk el. Kialakult,
megszilárdult és megvédte az élethez való jogát a szocializmus világ-
rendszere. Fejlődik a szocialista országok gazdasága, erősödik védelmük,
tökéletesednek társadalmi viszonyaik, javul a dolgozók élete. Ugyan-
akkor mélyül a szocialista országok közötti együttműködés, erősödik
szövetségünk az egész világ forradalmi erőivel. A nemzetközi erőviszo-
nyok továbbra is a szocializmus és szövetségesei javára változnak.

A szocialista tábor ereje ma akkora, hogy az imperialisták a szocializ-
mus fő erőivel való közvetlen összecsapás esetén katonai vereségtől tar-
tanak. Persze, amíg létezik az imperializmus, semmiképpen sem lehet
számításon kívül hagyni a háború veszélyét, amely az imperialista politika
velejárója. Mindamellett tény, hogy az új körülmények között az imperia-
listák mind gyakrabban folyamodnak egy másik, alattomosabb taktiká-
hoz is. Keresik a szocialista front gyenge pontjait, aknamunkát igyekez-
nek folytatni a szocialista országokon belül, arra törekszenek, hogy
befolyást gyakoroljanak ezeknek az országoknak a gazdasági fejlődésére,
azzal próbálkoznak, hogy viszályt keltsenek közöttük, éket verjenek
közéjük, szítsák és táplálják a nacionalista érzelmeket és tendenciákat,
szeretnék elszigetelni az egyes szocialista államokat, hogy aztán egyenként
torkon ragadják őket. Egyszóval az imperializmus a szocializmusnak
mint világrendszernek próbálja aláásni a szilárdaságát.

A szocialista országok fejlődésének és harcának az új körülmények
között az utóbbi években felgyülemlett tapasztalatai, a többi között
Csehszlovákiában a szocializmusellenes erők legutóbbi aktivizálódása is,
új erővel figyelmezteti a szocialista országok kommunistáit arra, hogy
egy percre sem szabad megfélekedezniük néhány fontos, az idők folyamán
bevált igazságról.

Ha nem akarjuk, hogy lelassuljon a szocialista és a kommunista építés
útján való haladásunk, ha nem akarjuk, hogy gyengüljenek közös pozí-
cióink az imperializmus elleni harcban, mindig és mindenütt, bel- és kül-
politikánk bármely kérdésének megoldásában híven ki kell tartanunk a
marxizmus-leninizmus elvei mellett, világos osztályálláspontot, pártállás-
pontot kell elfoglalnunk minden társadalmi jelenséggel kapcsolatban,

erélyesen vissza kell vernünk az imperializmust az ideológiai fronton, nem téve semmiféle engedményt a burzsoá ideológiának.

Éppen a marxista-leninista elvi alapokon sikerült elérni a szocialista országok társadalmi, politikai, gazdasági és kulturális fejlődésében azokat az óriási eredményeket, amelyekhez foghatókat ütem, mélység és méretek tekintetében nem ismert még a történelem.

A szocializmus kompromittálására törekedve a burzsoázia ideológusai az egyik-másik szocialista ország fejlődésében tapasztalható nehézségekre és hibákra spekulálnak. Mit mondhatunk ezzel kapcsolatban? Igen, voltak gondok a szocialista országok fejlődésében, vannak ma is, és bizonyára a jövőben is lesznek majd gondok minden egyes szakaszban.

A gondok egyik része objektív jellegű, történelmi, természeti és más tényezőkből adódik. Másik részük szubjektív jellegű, abból fakad, hogy a fejlődés egyik vagy másik problémájára nem sikerült megtalálni a legmegfelelőbb megoldást, vagyis előfordultak különféle számítási hibák, melléfogások, hogy még nem tanultuk meg teljesen kihasználni mindazokat a lehetőségeket, amelyek objektíve benne rejlenek a szocialista rendszerben.

A kérdés az, hogy miképpen reagáljunk a gondokra és az elkövetett hibákra.

Kispolgári gondolkodású politikusok, amikor nehézségekbe ütköznek, pánikba esnek, és kételkedni kezdenek mindenben. A revizionisták a felmerülő nehézségek miatt készek megkérdőjelezni minden eredményt, lemondani minden vívmányról, feladni minden elvi pozíciót.

Az igazi kommunisták viszont magabiztosan törnek maguknak utat előre, és a szocialista vívmányokra támaszkodva keresik a felmerülő problémák legjobb megoldásait. Becsületesen elismerik az egyik vagy másik kérdésben elkövetett hibákat, elemzik és kijavítják azokat, hogy még jobban megszilárdítsák a szocializmus pozícióit, ne adjanak fel, ne engedjenek át a szocializmus ellenségeinek egy jottányit sem abból, amit kivívtak, abból, amit a néptömegek erőfeszítéseivel és harcával már elértek. Teljes bizonyossággal állíthatjuk tehát, hogy ha egy párt rendíthetetlenül kitart kommunista pozícióiban, ha hű marad a marxizmus-leninizmushoz, le tud küzdeni minden nehézséget.

A tapasztalatok meggyőzően mutatják, milyen rendkívüli, mondhatni döntő jelentősége van a szocializmus sikeres építése szempontjából annak, hogy biztosítsuk és állandóan erősítsük a kommunista pártnak mint a

szocializmusban az egész társadalmi fejlődés legélenjáróbb, szervező és irányító erejének a vezető szerepét.

A marxista-leninista elmélettel felvértezett párt, amely kifejezésre juttatja a munkásosztálynak és valamennyi dolgozónak az akaratát – ez a döntő erő a szocializmusért és a kommunizmusért vívott harcban. Ez a párt egyben a legmegbízhatóbb kezes arra, hogy a szocialista társadalom fejlődésében maximálisan figyelembe veszik és harmonikusan összehangolják a társadalmat alkotó összes dolgozó osztályok és társadalmi rétegek érdekeit.

Nem véletlen, hogy a szocializmus ellenségei támadásaik első célpontjával mindig éppen a kommunista pártot választják. Nem véletlen, hogy a különböző rendű és rangú revizionisták – a burzsoá befolyás közvetítői a munkásmozgalomban – mindig a párt fellazítására, gyengítésére, szervezeti alapjának, a demokratikus centralizmus lenini elvének aláásására törekcsenek, a pártfegyelem enyhítését hirdetik. Nem véletlen, hogy oly buzgón terjesztik azt az „elméletet”, amely szerint a pártnak „távol kell tartania magát” a gazdaság, az állami élet, a kultúra területén és más területeken végbemenő társadalmi fejlődés irányításától. Ez természetesen nagyon is ínyére volna azoknak, akik arról ábrándoznak, hogy mindezekben a területeken visszafelé, a kapitalizmus irányába fordítsák a fejlődést.

Mind nagyobb jelentőségre tesz szert a mai viszonyok között a párt tevékenységének egy olyan rendkívül fontos oldala, mint ideológiai munkája, a szocialista és a kommunista társadalomban élő ember világnézetének a formálása, a burzsoá ideológia leleplezése.

Mindebből a Szovjetunió kommunistái – és bizonyosak vagyunk benne, hogy más testvéroszágok kommunistái is – azt a következtetést szűrik le, hogy minden rendelkezésre álló erővel meg kell szilárdítani a párt egységét és összeforrottságát, minden lehető módon erősíteni kell vezető szerepét a társadalom fejlesztésében, tökéletesíteni kell tevékenységének formáit.

A harc tapasztalata és a világban kialakult helyzet reális számbavétele teljesen világosan mutatja azt is, hogy a szocialista országok kommunistái számára életbevágóan fontos az, hogy fennen hordozzák a szocialista internacionalizmus zászlaját, hogy állandóan erősítsék a szocialista országok összeforrottságát és szolidaritását. Ez az egyik legfőbb feltétele annak, hogy a szocialista országokban sikeresen folyjon a szocializmus és

a kommunizmus építése, hogy a szocialista világrendszer sikeres harcot vívhasson az imperializmussal.

Az egyes szocialista országok védelmének érdekei, gazdaságuk, tudományuk és kultúrájuk fejlesztésének érdekei megkövetelik a legszélesebb körű együttműködést a testvérországok között, sokrétű kapcsolataik minden irányú fejlesztését, az igazi internacionalizmust.

Az imperializmus az ellenünk vívott harcban főképpen arra spekulál, hogy viszályt szítson a szocialista országok között, hogy gyengítse egységünket. Országaink szolidaritása szertefosztatja az ellenségnek ezeket a reményeit. S ez a szolidaritás nagyszerű győzelmeket arat. Példa erre Vietnam, amelynek sokéves hősie harca a legnagyobb imperialista hatalom fegyveres erői ellen lehetetlen volna a Szovjetunió, Lengyelország és a többi szocialista ország tevékeny és hatékony segítsége nélkül. Az a hatalmas győzelem, amelyet a vietnami nép nemrég azzal vívott ki, hogy az Egyesült Államok uralkodó köreit rákényszerítette a Vietnami Demokratikus Köztársaság területe elleni bombatámadások és más katonai akciók beszüntetésére, ez, mint vietnami barátaink maguk is megállapítják, egyúttal nagy győzelme a szocialista tábornak és a világ összes békeszerető erőinek. Szolidaritásunk erejéről tanúskodik a Német Demokratikus Köztársaság példája is. Mindenki előtt világos, hogy a szocializmus sikeres építése olyan bonyolult körülmények között, amilyenek ennek az országnak a körülményei, a legszorosabban összefügg a többi szocialista országtól kapott támogatással, ezeknek az országoknak a szolidaritásával, a széles körű gazdasági együttműködéssel, katonai szövetségünkkel. Óriási jelentősége van a szolidaritásnak más országok szocialista építése szempontjából is.

A szocialista államok síkraszállnak valamennyi ország szuverenitásának szigorú tiszteletben tartásáért. A leghatározottabban elítéljük a bármely állam ügyeibe való beavatkozást, szuverenitása megsértését.

Különös jelentősége van számunkra, kommunisták számára annak, hogy erősítsük és védelmezzük a szocializmus építésének útján járó államok szuverenitását. Az imperializmus és a reakció erői hol az egyik, hol a másik szocialista ország népét próbálják megfosztani attól a kivívott szuverén jogától, hogy mindennemű elnyomástól és kizsákmányolástól mentes társadalom felépítésével biztosítsa az ország felvirágzását, a dolgozók nagy tömegeinek jólétét és boldogságát. Amikor aztán az e jog elleni merényletek a szocialista tábor részéről egységes ellenállásba ütköz-

nek, a burzsoá propagandisták nagy lármát csapnak, emlegetik „a szuverenitás védelmét” és a „be nem avatkozást”. Nyilvánvaló, hogy az ő részükről ez merő csalás és demagógia. Valójában ezek a szájtépők nem a szocialista szuverenitás védelmét viselik szívükön, hanem annak megsemmisítésére törekcszenek.

Közismert, hogy a Szovjetunió mennyi mindent tett a szocialista országok szuverenitásának, önállóságának tényleges erősítése érdekében. Az SZKP mindig síkra szállt azért, hogy minden egyes ország nemzeti sajátosságainak figyelembevételével maga határozza meg a szocializmus útján való fejlődésének konkrét formáit. Mindamelletts ismeretes, elvtársak, hogy a szocialista építésnek vannak általános törvényszerűségei is, s az ezektől való eltérés a szocializmustól mint olyantól való elforduláshoz vezethet. S amikor a szocializmussal ellenségesen szemben álló belső és külső erők kísérletet tesznek arra, hogy valamely szocialista ország fejlődését a kapitalista rend restaurációja irányába fordítsák, amikor az illető országban veszély fenyegeti a szocialista közösség egészének a biztonságát, ez már nem csupán az adott ország népének a problémája, hanem közös probléma, valamennyi szocialista ország gondja is.

Érthető, hogy az olyan akció, mint egy testvérországnak nyújtott katonai segítség a szocialista rendszert fenyegető veszély elhárítása céljából – rendkívüli, kényszerű intézkedés, amelynek csak akkor van helye, amikor a szocializmus belső és külső ellenségei nyílt akcióikkal a szocialista tábor közös érdekeit fenyegetik.

A tapasztalatok szerint a mai körülmények között a szocializmus győzelme egyik vagy másik országban csak akkor tekinthető véglegesnek, a kapitalizmus restaurációja pedig kizártnak, ha a kommunista párt mint a társadalom vezető ereje következetesen marxista-leninista politikát folytat a társadalmi élet valamennyi szférájának fejlesztésében; csak akkor, ha a párt lankadatlanul erősíti az ország védelmét, forradalmi vívmányainak védelmét, ha megőrzi magában, és a népben is fejlesztí az éberséget az osztályellenséggel szemben, az engesztelhetetlenséget a burzsoá ideológiával szemben; csakis akkor, ha szigorúan ragaszkodik a szocialista internacionalizmus elveihez, erősíti a többi szocialista országgal való egységet és baráti szolidaritást.

Meggyőződéssel állíthatjuk, hogy a Lengyel Egyesült Munkáspárt által folytatott politika jó példája az elvhű marxista-leninista politikának, a szocialista internacionalizmus elvei iránti hűségnek.

Eltársak! A világimperializmus, elsősorban az Egyesült Államok imperialistái és legfőbb európai szövetségeseik, az NSZK uralkodó köréi folytatják agresszív politikájukat, sok olyan lépést tesznek, amely hozzájárul a nemzetközi légkör romlásához.

Az imperialisták feszültségi góciókat hoznak létre a világ különböző térségeiben, fokozzák a fegyverkezési hajszát, arra törekszenek, hogy a világot visszarántsák a hidegháború korába. Az NSZK-ban nyíltan szítják a revansista hangulatot, amely fenyegeti az európai népek békéjét és biztonságát.

Ezzel a reakciós, agresszív politikai irányvonallal a szocialista közösség országai szembeállítják a maguk politikáját, amely rugalmas és realisztikus, de engesztelhetetlen az agresszorokkal és a revansistákkal szemben. Ezt a politikát áthatja az egész világ forradalmi erői, szocialista és haladó erői határozott osztályos támogatásának szelleme. Ugyanakkor ez a politika védelmezi a békés egymás mellett élés elveit, fellép a két ellentétes társadalmi rendszer közötti kapcsolatok kérdéseinek katonai úton való megoldására irányuló kísérletek ellen, következetesen a nemzetközi feszültség enyhítésére törekszik.

A népek békéjéért és biztonságáért, a különböző társadalmi rendszerű államok kölcsönösen előnyös együttműködéséért vívott harcunkban jelentős sikereket érünk el, különösen akkor, amikor a szocialista országok egyetértésben, egységfrontban lépnek fel.

Mindamellet a helyzet valamennyiunktől megköveteli, hogy magas fokú éberséget tanúsítsunk az osztályellenséggel szemben a nemzetközi porondon. Ebből a szempontból különösen nagy jelentősége van annak, hogy jelenleg a Varsói Szerződés tagállamai, válaszul a NATO háborús készülődéseire, szövetségünk katonai gépezetének erősítésén és tökéletesítésén munkálkodnak.

Hadd tudják meg azok, akik hajlamosak elfelejteni a történelem tanulságait, s akik újra szeretnének Európa térképének átszabdolásával foglalatoskodni, hogy Lengyelországnak, az NDK-nak, Csehszlovákiának és éppúgy a Varsói Szerződés minden más tagországának a határai megmásíthatatlanok és sérthetetlenek. Ezeket a határokat a szocialista közösség egész fegyveres ereje védelmezi. Azt tanácsoljuk az idegen határok felé kacsintatóknak, hogy ezt jól véssék emlékezetükbe!

Eltársak, az a feladat, hogy a tudományos-technikai forradalom körülményei között továbbfejlesszük a szocialista közösség gazdaságát,

megköveteli tőlünk, hogy behatóan foglalkozzunk az országaink közötti gazdasági kapcsolatok bővítésével és tökéletesítésével. Igen helyes megállapításokat tett erre vonatkozólag beszámolójában Gomulka elvtárs. Ezeket az időszerűvé vált kérdéseket hamarosan meg kell majd tárgyalnunk a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsához tartozó szocialista országok párt- és kormányvezetőinek tanácskozásán.

Az átfogóbb szocialista nemzetközi munkamegosztás, a termelési kooperáció és szakosítás lehetővé teszi, hogy sokkal jobban kihasználjuk a szocializmus előnyeit, még gyorsabban fejlesszük minden egyes országunk népgazdaságát, újabb sikereket érjünk el a kapitalizmussal folytatott gazdasági versenyben.

Eltársak! A kommunizmus eszméi korunk vezéreszméi. A burzsoá propaganda talán sohasem foglalkozott olyan aktívan a kommunizmus kérdéseivel, mint éppen napjainkban. A burzsoázia szemlátomást fél attól, hogy tovább növekszik a kommunista mozgalom, amely már eddig is világméreteket öltött, jelentős győzelmeket aratott és azzal, hogy három kontinens országaiban megszilárdította a szocializmust, megmutatta a céljai és eszméi gyakorlati megvalósítására való képességét.

A tőkésországokban dúló nagy osztálycsaták arról tanúskodnak, hogy a munkásosztály, forradalmi élcsapata ott is fokozza a támadást a kapitalizmus ellen, szervezi a szocialista forradalom hadseregét.

A tőkésországok kommunista és munkáspártjai, amelyek nehéz körülmények között működnek, gyakran illegalitásba kényszerülnek, üldöztetéseknek és terrornak vannak kitéve, önfeláldozó harcot folytatnak a munkásosztály, az egész dolgozó nép ügyéért. E pártok közül sok jelentős politikai erővé vált. Tevékenyen erősítik tömegkapcsolataikat, a tömegek közé viszik a tudományos szocializmus eszméit, a forradalom eszméit.

Világszerte gyarapodnak a munkásosztály szövetségeseinek sorai az imperializmus elleni harcban. Ez közelebb hozza az elnyomott népek társadalmi és nemzeti felszabadulásának óráját. Ugyanakkor a lakosságnak azok a különböző egyéb rétegei, amelyek a munkásosztállyal együtt részt vesznek a forradalmi mozgalomban, magukkal hozzák a proletár ideológiától eltérő nézeteiket és eszméiket, amelyek a kommunista mozgalom egyes osztagaiban olykor táplálják a jobboldali oportunizmust és a „baloldali” kalandorságot.

Helytelen volna lebecsülni az ilyen áramlatok veszélyes és káros voltát. Ismeretes, hogy mind a jobboldali, mind a „baloldali” irányzatú revizio-

nisták minden látszólagos eltérésük dacára a legfőbben egyek: ezek is, amazok is eltorzítják a szocialista forradalom lenini elméletét, kisebbitik a munkásosztálynak és élcsapatának, a marxista-leninista pártnak a szerepét a szocialista forradalomban és a szocialista építésben. Ezek is, amazok is elfordulnak a proletár internacionalizmus elveitől, gyengítve ezzel az imperializmus elleni harcot, fékezik a forradalmi folyamat fejlődését. Ezeknek is, amazoknak is jellemző vonása a nemzeti korlátoltság a forradalmi harc sok igen fontos kérdésének megítélésében, az olyan korlátoltság, amely sokszor már sovinizmusba csap át. Hogy ebben milyen messzire képesek elmenni a „baloldali” frázisokkal takaródzó revizionisták, ezt Mao Ce-tung csoportjának a politikája mutatja.

Persze, mindezek a torzítások teljesen idegenek a marxizmus-leninizmushoz hű igazi kommunistáktól. A kommunista mozgalom erejének mindig fontos forrása volt az internacionalizmus. A munkásosztálynak és a kapitalizmus elleni harcának az érdekei, tanította Lenin, megkövetelik valamennyi nemzet munkásainak teljes szolidaritását és legszorosabb egységét, megkövetelik a nacionalista politika visszautasítását. Ezek az érdekek nyomatékosan megkövetelik, hogy a kommunisták összefogva védelmezzék eszmei harci fegyverünket: Marx és Lenin forradalmi tanítását.

Előfordul, hogy különböző körülmények között működő kommunista pártok különbözőképpen közelítik meg ezeket vagy azokat a problémákat. Helytelen volna, ha nem látnánk az egyes kérdésekben meglevő nézeteltéréseket. Egyik-másik ilyen nézeteltérés, véleményünk szerint, átmeneti jellegű, és fokozatosan megszűnik, mihelyt az események tisztázzák a vitás kérdések lényegét. Más nézeteltérések, úgy látszik, hosszabb ideig fennmaradnak, de szerintünk ezek sem gátolhatják a közös nagy céljainkért közös ellenségünk ellen vívott közös harcot.

A legfontosabb az, hogy a kommunista és munkáspártok az egyik-másik kérdésben meglevő nézeteltérések ellenére is keresik az útját-módját a nemzetközi kapcsolatok fejlesztésének, arra törekcszenek, hogy a marxizmus-leninizmus talaján erősítsék soraik egységét. Mi, a magunk részéről, mindig hasznosnak tartottuk az elvtársi eszmeccserét, s mindenkor készek vagyunk nyíltan megvitatni a testvérpártok között felmerülő problémákat. Bizonyosak vagyunk benne, hogy éppen kapcsolataink és együttműködésünk erősítésével sikerül majd megoldanunk a felmerülő problémákat úgy, ahogy azt a nemzetközi kommunista mozgalom egységének az érdekei megkövetelik. S ez természetes is, hiszen közös az

eszmei alapunk, a marxizmus–leninizmus, közös az ellenségünk, az imperializmus, közös a célunk, a kommunizmus győzelme.

Ebből a szemszögből vizsgáljuk a kommunista és munkáspártok újabb nemzetközi tanácskozásának előkészítését is. Pártunk, amelynek véleménye szerint fontos szerepet tölt be a kommunista pártok képviselőinek nemzetközi tanácskozása, más testvérpártokkal együtt amellet van, hogy az új tanácskozást a közeljövőben kellene összehívni. A Szovjetunió Kommunista Pártja minden tőle telhetőt megtesz a tanácskozás sikeres előkészítéséért és lebonyolításáért.

A helyzet megköveteli a testvérpártok tömörülését, hogy még nagyobb erejű támadást indíthassunk az imperializmus ellen. A kommunisták számára ma újult erővel zeng mozgalmunk halhatatlan jelszava: „Világ proletárjai, egyesüljetek!”

Eltársak! Nagy érdeklődéssel hallgatjuk, hogyan vetik fel kongresszusukon a lengyel kommunisták a szocialista társadalom fejlesztésének problémáit. Nagyon jól tudjuk a Szovjetunió szocialista építésének tapasztalataiból, milyen fontos ezeket a problémákat teljes összetettségükben, teljes sokrétűségükben látni.

A Lenin pártja köré tömörült szovjet emberek hosszú évek hősie munkájával modern gazdaságot teremtettek országunkban. A termelés volumene tekintetében országunk már régen a világon a második helyre lépett előre, sok fontos mutatóban pedig az első helyre. Az ötéves terv első három esztendejének eredményei azt mutatják, hogy mind az iparban, mind a mezőgazdaságban sikeresen megoldjuk az időszerű népgazdasági feladatokat. Az ipari termelés előirányzott növekedési ütemét túlszárnyaljuk. Jelentős intézkedéseket tettünk a dolgozók életszínvonalának emelése céljából. A munkások, a parasztok, az értelmiségiek nagy lendülettel dolgoznak nálunk. Egyre erősödik a szovjet társadalom erkölcsi-politikai egysége, a társadalom mind szorosabban tömörül a párt köré.

Örülünk a sikereknek, de tisztában vagyunk vele, hogy az eleven, fejlődő szocialista társadalomban nem lehetséges olyan helyzet, amikor minden kérdés megoldódott, amikor nem kell keresni a jobbat. A szocializmus és a kommunizmus építésének megvan a maga dialektikája: a fejlődés egyre újabb feladatokat tűz ki; minél magasabb színvonalat érünk el, annál nagyobbak a követelmények a párttal, az állammal, a dolgozókkal szemben, hogy biztosíthassuk a gazdasági és társadalmi élet bonyolult mechanizmusának pontos, szervezett munkáját.

Éppen ezért pártunk nagy jelentőségű feladatnak tartja a tudományosan megalapozott politika kidolgozását az élet minden területére. Nagy figyelmet szentelünk a gazdálkodási, tervezési és irányítási módszerek tökéletesítésének, annak a feladatnak, hogy a gazdaság minden ágában széles körben hasznosítsuk a tudomány és a technika eredményeit. A szovjet gazdaság erejének és további növekedésének forrása immár nemcsak a gyárak számának növelése és új földek művelés alá vétele, hanem mind nagyobb mértékben a társadalmi termelés hatékonyságának növelése, a munkatermelékenység állandó emelése, a terméshozam növelése, a termékek minőségének javítása is.

Világszerte soha nem látott ütemben és lendülettel bontakozik ki a tudományos-technikai forradalom. S ki járna a tudomány és a technika forradalmi átalakításainak élvonalában, ha nem mi, kommunisták, akik a legnagyobb társadalmi forradalmat hajtottuk végre. A Szovjetunió Kommunista Pártjának véleménye szerint ma az egyik legfontosabb feladatunk a tudományos-technikai haladás meggyorsítása, a dolgozók felvértezése a korszerű tudományos-műszaki ismeretekkel, a tudományos felfedezések eredményeinek mielőbbi hasznosítása az életben. Ez lehetővé teszi, hogy jobban kihasználjuk szocialista társadalmunk óriási alkotó potenciálját, jelentősen meggyorsítsuk a kommunizmus anyagi-műszaki bázisának megteremtését.

Társadalmunk nagy változásokon ment át. Más lett a szociális összetétele és az osztályok közötti viszony. Más az arculata azoknak az embereknek, akikből áll. Gyors ütemben fejlődnek társadalmunk lehetőségei, de ugyanolyan mértékben növekednek szükségletei is.

Elengedhetetlen, hogy ezekkel a folyamatokkal lépést tartson a társadalom politikai életének fejlődése. Döntő jelentőségűnek tartjuk a párt vezető szerepének további növelését. A pártirányítás tökéletesítése elengedhetetlen ahhoz, hogy sikeresen megoldjuk azokat a nagyszabású feladatokat, amelyeket a kommunizmust építő szovjet nép maga elé tűzött.

A párt vezető szerepének növelése korántsem azt jelenti, hogy a párt lép, mondjuk, a szovjetek vagy a gazdasági szervek, a szakszervezetek vagy a dolgozók más tömegszervezetei helyébe. Ellenkezőleg, a társadalom pártirányításának egyik feladata éppen az, hogy minél nagyobb mértékben aktivizáljuk a társadalmi élet valamennyi területén dolgozókat, javítsuk munkájukat, növeljük felelősségüket.

Pártunk következetesen a szocialista demokrácia további fejlesztésének

irányában halad. Mi, kommunisták, hívei vagyunk az igazi demokráciának, és nélküle el sem tudjuk képzelni az előrehaladást. Demokrácián azt értjük, hogy a dolgozók legnagyobb tömegeit bevonjuk a társadalmi és a politikai életbe, olyan feltételeket teremtünk, amelyek között ténylegesen részt vesznek a társadalom és az állam irányításában. Az ilyen demokráciát minden lehető módon fejlesztjük és fogjuk is fejleszteni.

Eltársak, lelkesedéssel tölt el bennünket az a tudat, hogy a szovjet népnek a kommunizmus építésében elért sikerei, s ugyanígy mindazoknak a népeknek a sikerei is, amelyek a szocializmus útjára léptek, világszerte növelik a szabadságért, a békéért és a szociális haladásért küzdő harcosok erejét.

Látjuk feladataink nagyságát, méreteit, s állandóan keressük megoldásuk legmegfelelőbb útjait. Ezekkel a gondolatokkal készül a szovjet nép arra, hogy megünnepelje pártunk és a szovjetállam alapítója, Vlagyimir Iljics Lenin születésének századik évfordulóját.

Kedves lengyel elvtársak! Pártjaink és népeink nagy és dicső utat tettek meg együtt. Lengyelország és a Szovjetunió népei teljes egyetértésben, szoros egységben építik az új társadalmat. Széles körű és hatékony az együttműködésünk az élet minden területén.

Pártunk nagyra értékeli a lengyel kommunisták hozzájárulását a Szovjetunió és a Lengyel Népköztársaság közötti barátság erősítéséhez. Amit ezen a téren elértünk, az a pártjaink és népeink közötti őszinte bizalom eredménye, a szocialista internacionalizmus elvei gyakorlati alkalmazásának az eredménye, ez internacionalizmus a gyakorlatban!

Lengyelország és a Szovjetunió kommunistái, összes dolgozói a többi testvérország pártjaival és népeivel szoros szövetségben haladnak a kommunizmus nagy eszményeinek megvalósításáért vívott harc dicső útján. Kongresszusuk napjaiban, a Lengyel Egyesült Munkáspárt fennállásának 20. évfordulója és a Lengyelországi Kommunista Párt alapításának 50. évfordulója küszöbén a Szovjetunió kommunistái tiszta szívből újabb sikereket kívánnak önöknek, elvtársak, újabb nagy győzelmeket kívánnak önöknek a szocialista Lengyelország építésében.

Éljen a Lengyel Egyesült Munkáspárt, Lengyelország dolgozóinak élcsapata, amely a szocializmus útján vezeti az országot!

Éljen és viruljon Lengyelország és a Szovjetunió népeinek megbont-hatatlan barátsága!

Éljen a kommunizmus!

A KOMMUNISTÁK ÖSSZEFOGÁSÁNAK ERŐSÍTÉSÉÉRT, AZ ANTIIMPERIALISTA HARC ÚJ GYŐZELMÉÉRT.

FELSZÓLALÁS A KOMMUNISTA
ÉS MUNKÁSPÁRTOK MOSZKVAI NEMZETKÖZI
TANÁCSKOZÁSÁN

1969. JÚNIUS 7.

Kedves elvtársak!

Tanácskozásunk napirendjének alapvető kérdése: az antiimperialista harc feladatai a jelenlegi szakaszban, s a kommunista és munkáspártok, az összes imperialistaellenes erők akcióegysége. A mi nézőpontunkból ítélve, a fő dokumentum tervezete világosan megfogalmazta azoknak a problémáknak a lényegét, amelyeket ez a napirend felölel. Az SZKP Központi Bizottsága úgy véli, a tervezet, éppúgy mint a többi okmány, amelyet meg kell vizsgálnunk, megfelel a kommunista mozgalom időszerű feladatainak.

Meggyőződésünk, elvtársak, hogy tanácskozásunk, amelyen képviselve van a világ kommunista pártjainak többsége, nagy szerepet fog játszani az imperializmus ellen küzdő erők tevékenységének fokozásában. A tanácskozás elő fogja segíteni a békéért, a demokráciáért, a nemzeti függetlenségért és a szocializmusért küzdő erők egész világfrontjának tömörülését.

Ugyanakkor meggyőződésünk, hogy a tanácskozás munkája és a tanácskozáson kitűzött célok eléréséért vívott közös harc elő fogja segíteni a kommunista mozgalomban felmerült nehézségek legyőzését, valamint a mozgalom összefogásának marxista-leninista elvi alapon való megszilárdítását is.

Mindez még jobban megnöveli a kommunistáknak a világ dolgozó tömegei haladó erői körében élvezett tekintélyét és befolyását.

I. A JELENLEGI NEMZETKÖZI HELYZET ÉS AZ ANTIIMPERIALISTA HARC FELADATAI

Eltársak! Csaknem kilenc esztendő telt el azóta, hogy valamennyi földrész kommunista pártjainak képviselői legutóbb összegyűltek, hogy együtt kijelöljék forradalmi harcuk további útját. Igen fontos, eseményekben gazdag időszak volt ez. Nekünk, kommunistáknak, sok sikert hozott, s új lehetőségeket tárt fel mozgalmunk nagy céljainak elérésére. Ugyanakkor ez az időszak súlyos problémákat és bonyodalmakat is hozott magával.

Nagy figyelemmel hallgattuk végig az itt felszólaló elvtársak beszédeit, ezekben az imperialistaellenes harc sok fontos kérdését érintették. Azt a megbízást kaptuk az SZKP Központi Bizottságától, hogy tanácskozássunk fő feladatát szem előtt tartva, fejtsük ki itt pártunk álláspontját az utóbbi évek nemzetközi fejlődésének egyes problémáiról.

Mindnyájan egyetértünk abban, hogy az imperializmus mint társadalmi rendszer volt és maradt a legfőbb akadály az emberiségnek a szabadság, a béke és a demokrácia diadala felé vezető, történelmileg szükségszerű előrehaladása útján.

A népek nagy számlát nyújtanak be az imperializmusnak. Az imperializmus bűnéből megoldatlanok az emberiség olyan sürgető, létfontosságú problémái, amelyeket akár már ma is sikeresen megoldhatna. Az imperializmus változatlanul a fő ellensége a kommunista mozgalomnak, s mindazoknak, akik harcolnak a dolgozók jogaiért, s fel akarják szabadítani a népeket a társadalmi és a nemzeti elnyomás alól.

Számunkra, kommunisták számára, világos az imperializmus társadalmi lényege és a történelemben elfoglalt helye. Az antiimperialista harc konkrét programjának meghatározásához azonban nem csupán az imperializmus lényegének, természetének helyes megértése szükséges. Szükséges az is, hogy figyelmesen tanulmányozzuk a tőke világában kibontakozó új jelenségeket, mélyreható folyamatokat. Az imperializmus lenini elmélete megadja a kulcsot azoknak a konkrét sajátosságoknak a megértéséhez is, amelyek az imperializmust fejlődésének jelenlegi szakaszában jellemzik.

Mit mondhatunk hát az imperializmusnak az utóbbi évtizedben tapasztalt sajátosságairól? Napjainkban miben rejlik az ereje, és miben van a gyengesége, s főként: miért veszélyes a népekre nézve?

Az imperializmus belső folyamataira és politikájára mindinkább kihat a szocializmus erejének növekedése, a gyarmati rendszerek megszűnése, a munkásmozgalom nyomása. A jelenkori imperializmus kénytelen alkalmazkodni az új feltételekhez, a két rendszer harcának feltételeihez, s ez sok lényeges sajátosságát megmagyarázza.

Mindenekelőtt figyelembe kell vennünk, hogy napjaink imperializmusának még mindig erős, kitűnően szervezett termelési gépezete van. Figyelembe kell vennünk, hogy a mai imperializmus kihasználja azokat a lehetőségeket is, amelyeket a monopóliumoknak az államapparátussal való mind nagyobb összefonódása biztosít számára. Mind jobban terjed a termelés programozása és prognózisa, a technikai haladás és a tudományos kutatások állami finanszírozása. Szaporodnak az olyan intézkedések, amelyek a legnagyobb monopóliumok érdekében a piac szeszélyeinek némi korlátozását hivatottak szolgálni. Ez sok országban a társadalmi termelés hatékonyságának bizonyos fokú növeléséhez vezet.

A szocialista országok számos gazdasági és tudományos-technikai sikere, s az osztályharc arra kényszeríti a tőkét, hogy szociális vonatkozásban bizonyos engedelményeket is tegyen a dolgozóknak. A tőke igyekszik leplezni, hogy a dolgozók kizsákmányolása állandóan fokozódik. Így próbálja elhárítani a monopolkapitalizmus azokat a társadalmi-gazdasági megrázkódtatásokat, amelyek a legveszélyesebbek a burzsoá rendre nézve.

Az imperialisták – minthogy válaszolni akarnak a szocializmus kihívására, s meg akarják erősíteni állásaikat – nemzetközi méretekben egyesítik erőfeszítéseiket, s a gazdasági integráció különböző formáihoz folyamodnak. A burzsoá kormányok támogatásával és közreműködésével létrehozzák a monopóliumok nemzetközi egyesüléseit. Fokozzák tevékenységüket az imperialista katonai-politikai szövetségek.

Természetesen, mindezek ellenére, az imperialisták közötti kiirthatatlan ellentmondások alkotják most is a kapitalista társadalom fontos törvényszerűségét. Ezeknek az ellentmondásoknak további éleződéséhez hozzájárul az a körülmény, hogy napjainkban fokozódik ezen országokban a tőke kölcsönös behatolása, növekszik nemzetgazdaságaik kölcsönös függősége. Az imperialista hatalmak közötti ellentmondások növekedése kifejezésre jut különösképpen az agresszív katonai tömbök, mindenekelőtt a NATO meglazulásában.

Általában azonban ma, a kapitalizmus egyre mélyülő általános válsá-

gának körülményei között, bizonyos mértékben eltolódik az imperialista stratégia súlypontja a nemzetközi küzdőtéren. Az imperializmus politikáját mindinkább meghatározzák a világszocializmus, a nemzeti felszabadító forradalmak és a munkásmozgalom elleni közös harc osztálycéljai.

Nem kétséges, hogy az imperializmus továbbra is keresi majd az újabb lehetőségeket létének meghosszabbítására. Politikánkban mindezt nem hagyhatjuk figyelmen kívül.

A mai imperializmusnak ezekről a sajátosságairól szólva, véleményünk szerint az a helyes, ha nem becsüljük le az ellenfél erejét és lehetőségeit, de túlbecsülni sem szabad őket. Éppen a mi korunkban jelentkeznek mind élesebben a kapitalizmust bomlasztó, mélyreható és valóban leküzdhetetlen belső ellentmondások, mindenekelőtt a munka és a tőke közötti ellentmondás. A szocializmus és a demokrácia erőinek nyomására az imperializmus pozíciói világszerte tovább gyengülnek. Ma sokkal inkább megmutatkozik, mint valaha, hogy az imperializmus a társadalmi és nemzeti egyenlőtlenség, az elnyomás és az erőszak rendszere.

Az állammonopolista kapitalizmus hatalmas méretekben társadalmasítja a termelést, összpontosítja irányítását, s ezzel a végsőig elmélyíti a burzsoá rend alapvető ellentmondását: a termelés társadalmi jellege és a kisajátítás egyéni módja közötti ellentmondást. A népek egyre világosabban látják, mennyire természetellenes az a helyzet, hogy termelési komplexumok – amelyek olykor nem is csupán egy országot látnak el – egy maroknyi milliomos és milliárdos magántulajdonában maradnak. A tőkés termelési viszonyoknak szocialista termelési viszonyokkal történő felváltása egyre sürgetőbb szükségyszerűség.

Minél messzebbre megy el az imperializmus abban az igyekezetében, hogy alkalmazkodjék a helyzethez, annál mélyebbekké válnak belső társadalmi-gazdasági ellentmondásai. A tőkés gazdaság fejlődését időszakos visszaesések jellemzik. Fokozódik az egyes országok fejlődésének egyenlőtlensége és egyoldalúsága. Mindez elkerülhetetlenül nagy nehézségeket okoz ezekben az országokban, s növeli a köztük fennálló ellentéteket. Tanúsítja ezt az állandó költségvetési deficit, a valutáris-pénzügyi válságok rendkívül éles fellobbanása, a drágaság és az infláció, amelyek a hatvanas években sok tőkésország idült betegségévé váltak. Ezt a betegséget most gyakran „lappangó válságnak” nevezik.

Ha azokra a példátlan lehetőségekre gondolunk, amelyeket a tudomány

és a technika mai fejlődése feltár, különösen világossá válik, hogy az imperializmus képtelen megszabadítani a társadalmat a nyomortól és a nélkülözéstől, nem tudja megszüntetni a munkanélküliséget, biztosítani a dolgozók és a kistulajdonosok megélhetését úgy, hogy ne kelljen rettegniük a holnaptól. Egyre több ember előtt válik világossá, hogy a tőke nem engedheti meg és soha nem is fogja megengedni a dolgozók valóságos részvételét a termelési és a társadalmi problémák megoldásában. Mind nyilvánvalóbb, hogy az imperializmus a társadalom kulturális és morális értékeinek igen nagyfokú hanyatlását idézi elő.

A monopóliumok a termelés, a tudomány és a technika megnövekedett lehetőségeit önző céljaik érdekében használják fel, hogy fokozzák a tömegek kizsákmányolását, erősítsék az erőszak-apparátust, a katonai agresz-szió és kalandok gépezetét. Tovább mélyül a társadalmi szakadék a monopolista felső rétegek és a munkásosztály, a dolgozók óriási tömegei között. Más szóval, az imperialista rendszer állandóan és szükségszerűen fenyegeti a legszélesebb néptömegek életkörülményeit és pusztá létét a tőkésországokban, ahol a rendkívül éles osztálykonfliktusok mind gyakrabban jelentkeznek.

A népek szempontjából óriási veszélyt rejt magában az imperializmusnak az a jellemző tendenciája is, hogy felszámolja a demokratikus szabadságjogokat, fasiszálja a társadalmi és politikai életet. Már Lenin hangsúlyozta, hogy az imperializmust minden vonalon a reakció jellemzi. A hatvanas években ennek a megállapításnak sok újabb meggyőző bizonyítékát láttuk.

A legfejlettebb tőkésországokban gyorsan növekszik az úgynevezett hadiipari komplexumnak, azaz a legnagyobb monopóliumok és a szoldateszka szövetségének befolyása az államapparátusban. Ez a baljós szövetség növekvő hatással van sok imperialista állam politikájára, s azt még reakciósabbá, agresszívabbá teszi.

Ott, ahol a kizsákmányolók nem képesek biztosítani a számukra szükséges „rendet” a polgári demokrácia keretein belül, a hatalmat fasiszta típusú, nyíltan terrorista rendszerek kezébe adják. Napjainkban ennek számos példáját látjuk. Ezek a rendszerek az imperialista hatalmak uralkodó köreinek és a legnagyobb monopóliumoknak pénzügyi és politikai támogatását élvezik.

Az imperializmus ma igen nagy mértékben veszélyezteti a volt gyarmatok népeinek szabadságát és függetlenségét is. Még ma, az imperialista

gyarmatrendszer fő pilléreinek összeomlása után is, természetéből eredő tulajdonsága, ugyanúgy, mint a múltban, hogy a gyengébb és a kevésbé fejlett országok természeti kincseit elrabolja, lakosságuk munkáját kiszákmányolja. A különbség legföljebb annyi, hogy az imperialisták ma már kénytelenek ravaszabbul eljárni, leplezettebben rabolni. A felszabadult országok népeinek a neokolonializmus politikájával szemben tanúsított ellenállása megteremti az imperialistaellenes harc új, fontos frontját.

Az egyik legsúlyosabb veszély, amellyel az imperializmus a világ népeit fenyegeti, egy újabb világháború veszélye.

A militarizmus, amely mindig elválaszthatatlan volt az imperializmustól, ma valóban példátlan méreteket öltött. Az imperializmus a bűnös abban, hogy embermilliók munkája, az emberi észnek, a tudósok, kutatók, mérnökök tehetségének ragyogó vívmányai nem az emberiség javát, nem a haladást és az élet átalakítását mozdítják elő, hanem azokat barbár, reakciós célok szolgálatába állítják, s így a népek legnagyobb csapásának, a háborúnak a szükségleteit szolgálják. Elvtársak, ezek nem nagy szavak, hanem a legreálisabb tények. Elegendő annyit mondani, hogy az Egyesült Államok katonai kiadásai az utóbbi öt év alatt csaknem 350 milliárd dollárra rúgtak, azaz 20 százalékkal voltak magasabbak, mint az egész második világháború alatt. Most pedig az imperialista kormányok a fegyverkészlet-növelés új, egész évtizedekre szóló terveit dolgozzák ki. E tervek megvalósítása megint csak súlyos teherként nehezedik a dolgozókra, megnöveli egy új világháború kirobbanásának veszélyét.

Csupán a hatvanas években az Egyesült Államok és más imperialista országok fegyveres támadásokat intéztek Vietnam, Kuba, Panama, a Dominikai Köztársaság, az arab országok ellen – s a felsorolást még folytatni lehetne.

A kalandorpolitika, valamint az a tény, hogy a fő imperialista hatalmak tömegpusztító fegyvereket halmoznak fel, korunk imperializmusát az egyetemes béke állandó veszélyeztetőjévé, milliók és milliók életét, sőt egész népek létét fenyegető veszéllyé teszi. Ezért az imperialistaellenes harc egyúttal harc azért is, hogy megszabadítsuk az emberiséget a nukleáris világháború veszélyétől. A nemzetközi kommunista mozgalom egyik legfontosabb feladata, hogy a tartós békéért vívott harc élére álljon. E feladat jelentősége napjainkban nem csökken, sőt ellenkezőleg, állandóan növekszik.

Úgy véljük, súlyos hibát követnénk el, ha lebecsülnénk azt a háborús

veszélyt, amelyet az imperializmus, de elsősorban a nemzetközi reakció fő ereje, az amerikai imperializmus okoz. Az embermillióknak meg kell érteniük, hogy mit zúdíthat az emberiségre a háborúk kirobbantásának imperialista politikája, az agresszív tömbök létezése, a kialakult államhatárok revíziójának politikája, a szocialista országok és a fiatal nemzeti államok haladó rendszerei ellen irányuló felforgató tevékenység. A mi feladatunk odahatni, hogy a népek ne csupán megértsék, milyen veszedelmet rejt magában ez a politika, hanem erőfeszítéseiket megsokszorozva, küzdjenek is az imperializmus agresszív terveinek megghiúsításáért.

Az újabb imperialista világháború veszélye ellen vívott harc igen fontos formája, hogy megszervezzük a kollektív ellenállást az agresszorokkal szemben, ha a világ valamely térségében háborús kalandokba bocsátkoznak. A legragyogóbb példája ennek az a visszacsapás, amelyben az Egyesült Államok agressziója Vietnamban részesült. A vietnami népnek az intervenciók ellen vívott hősi harca egybeolvadt a Szovjetunió és más szocialista országok határozott és hatékony katonai és gazdasági segítségével, s azzal a széles körű népi szolidaritási mozgalommal, amely az agresszió áldozatairól a világnak úgyszólván valamennyi országában – beleértve az Egyesült Államokat is – kibontakozott. Mindezek következtében az agresszorok nem tudják elérni céljaikat, s a háború, amelyet kirobbantottak, végül is kudarcukat demonstrálja.

Szemléletes bizonyítéka ez annak, elvtársak, hogy ha a különböző országok kommunistái összefognak és aktív harcra mozgósítják a néptömegeket, az imperializmus agresszív akcióira kudarc vár.

Ma az imperializmussal szemben álló hatalmas erők szakadatlan támadó harcot vívnak. Engedjék meg, hogy kitérjek annak a harcnak néhány kérdésére, amelyet korunk fő forradalmi osztagai az imperializmus ellen folytatnak.

Eltársak! Valamennyien abból indulunk ki, hogy a szocialista világrendszer az imperialistaellenes mozgalom vezető forradalmi ereje és pillére. Minél inkább kiéleződik az új és a régi világ párviadala, annál fontosabbá válik, hogy kihasználjuk az új társadalmi rendben rejlő valamennyi lehetőséget, hogy erősítsük a szocialista országok hatalmát, s átfogóan, sokoldalúan egybehangoljuk erőfeszítéseiket.

A hatvanas évek különleges helyet foglalnak majd el a világszocializmus történetében. Ebben az évtizedben fejezték be sok testvérországban a szocializmus alapjainak lerakását, s tértek át a fejlett szocialista társada-

lom építésére. Amilyen mértékben fejlődik a szocialista rendszer, mind jobban és jobban feltárulnak gazdasági és társadalmi-politikai szerveztének előnyei, megnyilvánulnak a reá jellemző valódi demokratizmus előnyei. Mindez reális és fontos hozzájárulás közös ügyünkhöz – az anti-imperialista front erősítéséhez.

Ebből a szemszögből nézzük a szocialista államok egységének erősítését, ezt az elsőrendű fontosságú problémát is. Bizonyos nehézségek ellenére – s ezt mindenképpen látnunk kell – kibontakozik a szocialista országok konszolidálódásának egészséges folyamata, amely konkrétan a szocialista országok sokoldalú együttműködésének fejlesztésében valósul meg.

Ez az együttműködés minden szocialista ország fejlődésének fontos tényezője. Együttal – és ezt nem árt külön hangsúlyozni – az antiimperialista harc hatalmas eszköze, s megsokszorozza a békéért és a szocializmusért küzdő harcosok erejét.

Napjainkban az imperialistaellenes harci front helyzetét jelentős mértékben a szocializmus és a kapitalizmus gazdasági versenyének menete határozza meg. Megelégedéssel szögezhetjük le, hogy a szocializmus országai ezen a téren szép eredményeket értek el. Nézzük például a KGST-hez tartozó országokat. A legutóbbi évtizedben ezeknek az országoknak a nemzeti jövedelme 93 százalékkal növekedett, a fejlett tőkésállamok nemzeti jövedelmének növekedése viszont ugyanezen idő alatt 63 százalék volt. A KGST országai, amelyek a Föld területének 18 százalékát foglalják el és lakosságának 10 százalékát alkotják, jelenleg a világ ipari termelésének hozzávetőlegesen egyharmadát adják. Ezen az alapon emelkedik a dolgozók életszínvonala, növekednek a gazdaság, a tudomány és a kultúra további eredményes fejlesztésének lehetőségei.

Egyidejűleg tovább erősödik és tökéletesedik a szocialista országok gazdasági együttműködése. E téren is, akárcsak az egyes országok népgazdaságának fejlesztésében, a hangsúly ma a minőségben, a társadalmi termelés és a gazdasági kapcsolatok hatékonyságának növelésén van. Ezt a feladatot kell szolgálniuk azoknak a gazdasági reformoknak, amelyeket az európai szocialista országokban valósítanak meg. Ugyanezeket a célokat szolgálja a szocialista integráció további fejlesztésének komplex távlati programja is; az integráció fő irányait nemrég határozták meg Moszkvában a KGST rendkívüli ülészakán.

E határozatok végrehajtásáért még sokat kell dolgoznunk. De jó úton

járunk. Bizonyosak vagyunk benne, hogy ezen az úton haladva a testvéri országok közössége hamarabb győzedelmeskedik a kapitalizmus fölött gazdasági téren. E feladat megoldása nem csupán a szocialista országok, hanem az egész világméretű forradalmi harc érdekeinek is megfelel.

Az antiimperialista küzdelem fontos tényezője a szocialista államok külpolitikai együttműködése. Ez az együttműködés, mint a gyakorlat mutatja, növeli a szocializmusnak a nemzetközi eseményekre való befolyását, előmozdítja a szocializmus szerepének növekedését az imperializmus elleni harcban.

Külön meg kell említenünk azt a munkát, amelyet e tekintetben a Varsói Szerződés Szervezetének keretében végeztünk. Ez a szervezet a szocializmus és a béke védelmezésének megbízható eszköze. Politikai Tanácskozó Testületének ülésszakain évek óta közösen vizsgálják meg a nemzetközi élet kulcsfontosságú problémáit, azokat a problémákat, amelyek közvetlenül összefüggnek a béke megszilárdításával és a népek békés együttműködésének fejlesztésével, az imperializmus agresszív politikája ellen vívott harccal. Ez a közös munka lehetővé tette országainknak, hogy egy sor kérdésben olyan jelentős eredményeket érjenek el, amelyek tovább erősítik a szocializmus nemzetközi pozícióit, az európai és az egyetemes békét.

A szocialista országok harca az imperializmus ellen nemcsak gazdasági és eszmei-politikai harc. Az imperializmus, amely természeténél fogva agresszív, és az is marad, szüntelenül növeli hadigépezetét, és – amint a vietnami események mutatták – készen áll annak bevetésére is. A szocialista vívmányok védelmére tehát erő is szükséges, mégpedig nem is csekély. Éppen ezért az SZKP, más testvérpártokhoz hasonlóan, szakszerűen gondoskodik a szocialista államok védelmi erejének állandó növeléséről, szoros védelmi együttműködésükről. Ebben az évben fontos határozatok születtek, amelyeknek célja, hogy tökéletesítsék a Varsói Szerződés fegyveres erőinek vezetését. Rendszeresen fejlesztik a szövetséges országok fegyveres erőinek kölcsönös együttműködését, növelik harci felkészültségüket. A Varsói Szerződés tagállamainak és más szocialista államoknak hadseregeit a legkorszerűbb haditechnikával látják el.

Az imperialista világ ellen vívott szívós harcban így, ilyen kollektív erőfeszítések révén kovácsolódik ki a szocialista államok védelmének hatalmas fegyvere. Ez egyben a szabadság fegyvere is azok kezében, akik fegyveresen küzdenek az imperializmus ellen. A mi erőnk a béke bástyája

mindazok számára, akik az új világháború veszélye ellen harcolnak. Amikor a szocializmust és a békét védelmezzük, az emberiség jövőjét védjük.

A szocialista államok közötti sokoldalú együttműködés fejlesztésének magvát a hatalmon levő kommunista pártok aktív kapcsolatai alkotják. Az utóbbi években pártjaink vezetőségeinek kapcsolatai operatívabb, barátságosabb és hatékonyabb jelleget öltöttek. Gyakorlatilag minden valamiképpen is lényeges, közös érdekű problémát közösen vitatnak meg. Ez természetesen elősegíti a leghatékonyabb döntések kidolgozását, elhárítja az esetleges hibákat és elmélyíti a kölcsönös megértést.

A szocialista országok kommunista pártjai felelősségteljes feladatokat oldanak meg. Magasra emelve a marxizmus-leninizmus zászlaját, a testvéri országok kommunistái és népei megsokszorozzák a gazdaság, a tudomány és a kultúra fejlesztésében, a valódi néphatalom újabb formáinak megteremtésében elért sikereiket. Nem lehet eléggé hangsúlyozni, milyen jelentős munka ez, így születik meg az az élet, amely majdan az egész emberiség sajátja lesz.

Támogatjuk és a jövőben is támogatni fogjuk a nehéz helyzetben levő szocialista országokban élő barátainkat – vietnami elvtársainkat, akik immár évek óta vezetik az amerikai agresszorok ellen vívott történelmi jelentőségű csatát; Kuba kommunistáit, akik a szüntelen aknamunka, gazdasági blokádnak és az amerikai imperialista politikai nyomás közepette bátran építik a szocializmust; a Koreai Munkapártot, amely arra kényszerül, hogy újra meg újra visszaverje az amerikai imperialisták és szöuli bábjaik szüntelen provokációit. Váloztalanul támogatjuk a német revansizmussal közvetlenül szemben álló NDK-t, s szorosan együttműködünk vele.

Engedjék meg, hogy szívem mélyéből további győzelmeket kívánjak az összes testvéri szocialista államok kommunistáinak, akik tetteikkel az imperializmus ellen vívott harcunk közös frontját erősítik!

Elvtársak! A világszocializmus sikerei vitathatatlanok. Ugyanakkor ismeretes, hogy a szocialista világrendszer fejlődésében nehézségek is mutatkoznak. Engedjék meg, hogy kissé részletesebben foglalkozzam ezzel.

Lenin annak idején hangsúlyozta, hogy a szocializmushoz vezető út „sohasem lesz egyenes, hihetetlenül bonyolult lesz”. Az SZKP, melynek elsőként kellett utat törnie a szocializmus felé, saját tapasztalatából jól

tudja, hogy ez az út nem könnyű. Hiszen egész osztályok és társadalmi csoportok érdekeit érintő sok évszázados hagyományokat kell alapjaiban megdönteni, a társadalmi kapcsolatok teljesen új típusát kell megteremteni, új lelkiületű, új világnézetű embereket nevelni. A dolog lényege az – különösképpen, ha az államok közötti kapcsolatokra gondolunk –, hogy leküzdjük az évszázadok folyamán kialakult nemzeti viszálykodást és bizalmatlanságot.

Az élet, a szocialista átalakítások gyakorlata azt mutatja, hogy amikor a proletariátus megszerzi a politikai hatalmat, a termelési eszközök társadalmi tulajdonba vétele e problémák megoldásának csupán objektív előfeltételeit, objektív lehetőségeit teremti meg. S az, hogy e lehetőségek hogyan valósulnak meg a gyakorlatban, elsősorban az uralmon levő kommunista pártoktól függ, attól, hogy képesek-e az élet által felvetett bonyolult feladatokat marxista módon, lenini módon megoldani. Ez a képesség nem alakul ki azon nyomban. Ez csak annak az eredménye lehet, hogy összegezzük a nép gyakorlati tapasztalatait, fontolóra vesszük a dolgokat, elemezzük a megtett utat és a lehetséges távlatokat.

De nem csupán arról van szó, hogy a szocialista építés folyamata és a szocialista országok közötti új kapcsolatok objektíve bonyolultak. Sok nehézség, amelybe ezek az országok fejlődésük során ütköznek, szorosan összefügg az imperializmusnak azzal az állandó törekvésével, hogy gazdasági, politikai és ideológiai nyomást gyakoroljon a szocialista világra. Az imperialisták egyetlen napra sem hagynak fel azzal a próbálkozással, hogy belülről aláaknázzák a szocializmus pozícióit, a viszály és az elidegenedés magvait hintsék el a szocialista országok kölcsönös kapcsolataiban. Ahol pedig tompul az éberség, ahol a kommunisták lebecsülik a társadalmi jelenségek osztályszempontokból történő megközelítésének szükségességét, az imperialisták cselszövései bizonyos eredményekkel járnak: aktivizálódnak a jobboldali opportunisták, sőt a nyíltan szocialista-ellenes elemek, fokozódik a nacionalista hangulat.

Ámde bármilyen nehézségbe ütközik is egyik vagy másik ország a szocialista építés útján, ezek nem változtathatják meg a szocialista fejlődés általános elveit. A szocialista országok gyakorlata ismét bebizonyította, mennyire jelentős Marxnak és Leninnek az a gondolata, hogy a szocialista társadalom fejlődése általános törvényszerűségek alapján megy végbe, s hogy a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet egész időszakában elkerülhetetlen a proletárdiktatúra valamilyen formája,

azaz a szocialista építésnek a munkásosztály részéről megvalósított állami irányítása.

A politikai harc tapasztalatai újra meg újra bizonyítják, hogy annak az irányzatnak a győzelme, amely szerint erősíteni kell a szocialista államok testvéri kapcsolatait, továbbá magának a szocialista rendnek az előrehaladása elválaszthatatlanul összefügg a kommunista pártok vezető szerepének megszilárdulásával. Pártunk nagyra értékeli a testvéri országok kommunistáinak elszánt harcát minden olyan kísérlettel szemben, amely arra irányul, hogy gyengítsék a kommunista pártok vezető szerepét, hogy a szocialista demokráciát polgári jellegű politikai liberalizmussal helyettesítsék, hogy megingassák a szocializmus pozícióit. Legyünk lenini módra szilárdak a szocializmus elveinek védelmezésében és oltalmazásában – ez az a lecke, amelyet az élet ad nekünk.

Teljesen egyetértünk a fő dokumentum tervezetének azzal a megfogalmazásával, hogy a szocialista rendszer tömörítésében a következő alapvető irányzatot kell követni: a szocialista internacionalizmus elveinek állhatatos megvalósítása, a szocialista államok nemzeti és internacionalista feladatainak helyes összekapcsolása, a kölcsönös testvéri segítségnyújtás és kölcsönös támogatás fejlesztése, az egyenjogúság, a szuverenitás és a függetlenség, az egymás belügyeibe való be nem avatkozás elvének következetes betartása mellett.

A szocialista világrendszer magába fogadja azokat a gazdag és sokrétű forradalmi hagyományokat és tapasztalatokat, amelyek a különböző országokban születtek. Ezzel kapcsolatban szeretnénk megjegyezni, hogy pártunk állandóan tanulmányozza ezeket a tapasztalatokat, felhasználja belőlük mindazt, ami értékes és ami a Szovjetunió viszonyai között alkalmazható, mindazt, ami valóban előmozdítja a szocialista rend erősödését, ami megtestesíti a szocialista építésnek a nemzetközi tapasztalatokban jelentkező közös törvényszerűségeit.

Senki sem tagadhatja, hogy az uralmon levő kommunista pártok történelmi jelentőségű, hatalmas munkát végeztek és végeznek. Természetesen nem állítjuk, hogy megtaláltuk minden probléma megoldásának módját, hogy már mindent tudunk, s mindent megvalósíthatunk. Az élet nem áll egy helyben. A megoldott problémák helyére újak lépnek, mivel tovább kell tökéletesítenünk a szocialista társadalmi viszonyokat. Az SZKP – más szocialista országok kommunista pártjaihoz hasonlóan – arra törekszik, hogy idejében és alkotó módon, a marxizmus-leniniz-

mus elveihez következetesen igazodva, hazája konkrét feltételeit és a nemzetközi helyzetet figyelembe véve oldja meg e problémákat.

Az új társadalom építését irányító kommunista pártok a szuverén és egyenjogú szocialista államok testvéri kapcsolatainak további erősítésére törekcszenek, a dolgozókat újabb győzelmekre mozgósítják a szocializmus és a kommunizmus építésében, s így teljesítik kötelességüket népük iránt, így teljesítik internacionalista kötelességüket az egész világ munkásosztálya iránt.

Eltársak! Az antiimperialista harc egyik döntő frontszakasza természetesen magukban a kapitalista országokban van. Azok a csapások, amelyeket a forradalmi erők saját fellegrvárában mérnek az imperializmusra, igen fontosak az egész világfejlődés szempontjából. A hatvanas évek sok újat hoztak e harc szakaszán is.

Megcáfolhatatlan tény az osztályharc kiéleződése a kapitalista világban. Elég, ha arra emlékeztetünk, hogy a fejlett tőkésországokban 1960-tól 1968-ig bezárólag összesen több mint 300 millió ember vett részt a sztrájkharokban, az előző 14 esztendő 150 milliójához képest. Már ez a tény is bizonyítja, mennyire tarthatatlanok a munkásosztály harci szellemének gyengüléséről szóló állítások.

Fontos, elvtársak, hogy hangsúlyozzuk ennek az időszaknak egy másik sajátosságát is. Míg a kapitalista világban még a közelmúltban is voltak olyan országok, amelyeket a burzsoázia az úgynevezett társadalmi béke honának tekintett, most már egyáltalán nincsenek ilyen országok. A dolgozóknak létfontosságú érdekeiért vívott harca mindenütt hevesen folyik: az Egyesült Államoktól, ahol a múlt évben körülbelül ötezer sztrájk zajlott le, Japánig, ahol a dolgozók 1968-as „tavaszi megmozdulásaiban” 14 millió ember vett részt; Franciaországtól, ahol 1968 május-júniusában körülbelül 10 millió ember sztrájkolt, és Olaszországtól, ahol 1969 februárjában az általános sztrájkban 18 millió dolgozó vett részt, Uruguayig és Chiléig, ahol újra meg újra kirobbannak a dolgozók tömegsztrájkjai és tüntetései.

Igen nagy jelentősége van annak, hogy a sztrájkolók mind gyakrabban tudják kikényszeríteni a kapitalistáktól követeléseik teljesítését. Ez erejük tudatára ébreszti a dolgozókat, ösztönzőleg hat a harc további szélesítésére és frontjának kiterjesztésére. A munkásosztály saját szemével győződik meg arról, hogy noha a burzsoázia még mindig ellentámadásokhoz folyamodik, ereje korántsem akkora már, mint valamikor volt.

A nemzetközi küzdőtéren változó erőviszonyok és a burzsoá országokban éleződő osztályharc feltételei között a kapitalizmus kénytelen olyan újabb harci eszközökhöz és módszerekhez folyamodni, amelyek sokban szinte ellentétesek a tőkés rendszer szokásos „klasszikus” vonásaival. A tőkések abban a törekvésükben, hogy megszilárdítsák társadalmi bázisukat, az elnyomás módszerei mellett részben teljesítik a dolgozók követeléseit. Ez – Lenin meghatározása szerint – a „lényegtelen engedményeknek és a lényeghez való ragaszkodásnak” a módszere, amely azt az illúziót kelti, hogy a munkásosztály elérheti vágyainak teljesítését a munkáltatókkal való megegyezés útján, a társadalom forradalmi átalakítása nélkül, a kapitalista rendszer keretei között.

Sok kapitalista országban jó néhány ember akad, aki hisz ezekben az illúziókban. Tény például, hogy a választások során a munkások jelentős része adja szavazatát a tőkések és székértelők jelöltjeire. Mégis, a tőkések fondorlatai ellenére, a társadalmi harc folyamán a hatvanas években olyan eltolódások mutatkoztak a forradalmi erők javára, amelyeknek jelentőségét nem becsülhetjük eléggé.

Ebben a helyzetben a kommunisták új problémákkal és új feladatokkal kerülnek szembe, amelyeknek sikeres megoldása sok tekintetben meghatározza a munkások ügyéért vívott harc további fejlődését.

Mindenekelőtt, mint azt számos testvérpárt helyesen állapítja meg, a kommunista mozgalomnak le kell vonni a következtetéseket abból a vitathatatlan tényből, hogy a tőkés világban rendkívül erősödik a társadalmi változásokat követelő néptömegek nyomása. Ennek során az osztályharc egyre jobban összefonódik azokkal a megmozdulásokkal, amelyekkel a dolgozók tiltakoznak az imperialista háborús kalandok ellen, a fasizmus újjászületése ellen, síkraszállnak a demokratikus szabadságjogok fenntartásáért és kiterjesztéséért, a nemzeti függetlenségért.

Mindinkább mélyül az ellentmondás a társadalmi elnyomást fokozó, a demokráciát tagadó imperializmus, és a létfontosságú érdekeiért küzdő, szabadságra és demokráciára törekvő néptömegek között. Sok országban olyan nagy a nép elégedetlensége, hogy olykor egyetlen szikra is hatalmas társadalmi robbanást idéz elő. Egyre gyakrabban következnek be ilyen robbanások a többi között az Egyesült Államokban, itt szoros csomóban fonódtak össze a legélesebb társadalmi ellentmondások, a vietnami háború ellen, a négerek polgárjogaiért vívott harcok. Az imperializmus már régóta nem került szembe a társadalmi tiltakozás olyan

viharos megnyilvánulásaival, olyan nagyarányú, heves és általános demokratikus megmozdulásokkal, mint manapság. A munkásosztállyal együtt mind gyakrabban vesznek részt tevékenyen ebben a harcban a paraszti tömegek, az értelmiség, az alkalmazottak, a diákok, a városi lakosság középrétegei.

Ilyen körülmények között az antiimperialista harc során a fejlett tőkésországokban elkerülhetetlenül váratlan és ösztönös elemek jelentkeznek. A tapasztalat azt mutatja, hogy ilyen helyzetben különösen nagy jelentőségűvé válik az a kérdés, milyen a munkásosztály viszonya szövetségeseihez. Itt egyaránt szó van konkrét politikai akciók együttes végrehajtásáról és hosszú lejáratú együttműködési tervek kölcsönösen elfogadható alapon való kidolgozásáról.

Mint tanácskozásunk fő dokumentumának tervezete helyesen mondja, most kedvező feltételek alakulnak ki ahhoz, hogy az összes demokratikus áramlatok egyesüljenek egy politikai szövetségben, amely döntő módon korlátozhatja a monopóliumok szerepét az országok gazdasági életében, véget vethet a nagytőke uralmának, és olyan alapvető átalakításokat valósíthat meg, amelyek biztosítják a szocializmusért folytatott küzdelem kedvező feltételeit.

E szövetség vezető ereje a munkásosztály. Csak a munkásosztály képes arra, hogy győzelemre vezesse ezt a szövetséget, magasabb szintre emelje a harcot, biztosítván a tőke hatalmának teljes megsemmisítését és a szocializmus diadalát. Egyetlen más osztály, a társadalom egyetlen rétege sem olyan szervezett és erős, mint a munkásosztály. A munkásosztály létszáma óriási. A munkásosztály forradalmi tapasztalata rendkívül gazdag. Eszmei, kulturális és szellemi színvonala évről évre emelkedik. Politikai-erkölcsi tekintélye a társadalomban mérhetetlenül megnőtt.

A tőkésországok kommunista pártjai fokozottan dolgoznak a munkásosztály körében, ezen belül a jelentős számú nem szervezett munkások körében, s nagy gondot fordítanak arra, hogy a munkásokra támaszkodva a legkülönbözőbb tömegszervezetekben – szervezetkezetekben, sportegyesületekben, vallási szervezetek demokratikus, a békeharcban részt vevő köreibben – tevékenykedjenek, vagyis mindenütt, ahol dolgozó tömegek vannak.

Továbbra is nagy jelentőségű a kapitalista államok paraszttömegei között végzett munka. A dolgozó parasztság a munkásosztály fő szövetségese marad, annak ellenére, hogy számaránya a fejlett tőkésországokban

lényegesen csökkent. Az a körülmény, hogy a mezőgazdasági termelés nagyvállalkozók kezében összpontosul, egyre fokozódó arányban a kis- és középfarmerek tönkremenetelére vezet, és kiélezi a falvakban a társadalmi ellentéteket. A hatvanas évek során sok tőkésországban nagy parasztsztrájkok zajlottak le, és a jogaikért küzdő parasztok mind gyakrabban síkraszállnak a munkásosztállyal való akcióegységért.

Sok tekintetben újszerűen vetődik ma fel az a kérdés, hogyan foglalkozunk az értelmiséggel. Vonatkozik ez különösképpen az értelmiségnek arra a részére, amely a munkásokkal együtt az iparban dolgozik, s mindjobban érzi a kizsákmányolást. Tömegesen alakulnak ki olyan foglalkozási ágak, melyek szellemi munkát igényelnek. A tőkésországban a műszaki értelmiség ma már nemcsak a burzsoázia képviselőiből kerül ki, hanem a középrétegekből, részben pedig a dolgozók köréből. Ebből kifolyólag lényegesen megváltozik az értelmiségnek a kapitalista rendszerhez fűződő viszonya, érdekei közelebb kerülnek a munkásosztály érdekeihez.

A kommunista pártoknak számolniuk kell ezekkel a változásokkal. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a kommunista pártok fokozottabb munkája nyomán nő az értelmiség aktivitása az antiimperialista harcban.

Érthető, hogy a testvérpártok ma nagy figyelmet fordítanak az ifjúsági munkára. Hiszen tény, hogy a tőkésországokban a fiatal nemzedék s ezen belül a diákság körében forradalmi erjedés megy végbe. Az ifjúság hatékonyan küzd az imperialista háborúkra, a burzsoá társadalom militarizálására, a dolgozók demokratikus jogainak megnyirbálására irányuló burzsoá próbálkozások ellen.

Kétségtelen, hogy az ifjúság megmozdulásaiban még gyakran érződik a politikai tapasztalatlanság, s a forradalmi harc élcsapatával való kapcsolat hiánya. Ezért az ifjúság akciói sokszor ösztönös jellegűek és politikai éretlenségről árulkodnak. Ezt megpróbálják kihasználni a szélsőséges, a kommunizmussal szemben lényegében ellenséges elemek, nemegyszer magának az imperializmusnak közvetlen ügynökei is. Mindamellet bizonyos, hogy az imperializmus ellen harcoló fiatalok nagy dolgokat visznek majd véghez, ha elsajátítják a tudományos szocializmus elméletét és felfegyverzik magukat az osztályharcok tapasztalataival.

Minden jel arra mutat tehát, hogy az imperialistaellenes harc lehetőségei növekszenek. Sok testvérpárt ügyesen kihasználja ezeket az új lehetőségeket, és e pártok tapasztalatai azt bizonyítják, hogy a tőkésországokban

nagy távlatok nyílnak a kommunisták tevékenysége számára. Ezt bizonyítja például az – ha csupán a legutóbbi idők eseményeit nézzük –, hogy az elnökválasztás első fordulójában a francia választók egyötöde a Francia Kommunista Párt kiemelkedő képviselőjére, a nemzetközi kommunista mozgalom veteránjára, Jacques Duclos elvtársra adta szavazatát.

Az antiimperialista harc lehetőségeinek növekedésével párhuzamosan egyre nagyobb szerep hárul a kommunista pártokra, egyre nagyobb jelentőségre tesz szert a tömegek között végzett munkájuk. Sok tekintetben a kommunisták tevékenységétől függ majd a világ fejlődése a XX. század befejező harmadában. Napjainkban erősen érlelődnek annak a feltételei – mégpedig nemcsak az anyagi, hanem a társadalmi és politikai feltételei is –, hogy forradalmi úton új társadalmi rend váltsa fel a kapitalizmust, hogy szocialista forradalmak robbanjanak ki. Ezt mindannyiunknak látnunk kell.

Amikor a kommunisták összekovácsolják az állhatatos forradalmi harcosok sorait, felvértezik a munkástömegeket a marxi-lenini ideológiával és a munkásosztály körül egységbe tömörítik szövetségeseit, ezzel történelmi küldetésüket teljesítik az imperializmus ellen, a szocializmus győzelméért folyó küzdelemben.

Eltársak! Az antiimperialista világfront egyik fontos és aktív osztagát alkotják azok, akik az ázsiai és az afrikai országokban a nemzeti és társadalmi felszabadulásért harcolnak.

A hatvanas években lényegesen megváltoztak az erőviszonyok ebben a két világrészben: 44 gyarmat vívta ki függetlenségét. Mindamellet még ma is több mint 35 millió ember sínylődik a gyarmati szolgaság igájában. A még meglevő gyarmatok népei hősieen harcolnak felszabadulásukért, rendszerint fegyverrel a kezükben. A szovjet kommunisták mindenképpen és maradéktalanul támogatják ezt az igazságos harcot.

A forradalmi erők nagy vívmánya, az imperializmus fájdalmas veresége az, hogy egész sor fiatal afrikai és ázsiai állam a szocializmus felé fordul. Ezek az országok már elérték az első sikereket mélyreható társadalmi, gazdasági reformjaik megvalósításában. Ezzel ismét gyakorlatilag igazolódik az a lenini tétel, hogy korunkban a gyarmati elnyomás alól felszabaduló népek a kapitalizmus elkerülésével rátérhetnek a társadalmi haladás útjára. Az egyik igen fontos feltétel, amely e fejlődést lehetővé teszi, a fiatal haladó államok együttműködése a szocialista országokkal.

Azok az államok, amelyek a nem kapitalista fejlődés útjára léptek, tet-

tekkel segítik az antiimperialista harc ügyét. Igaz, még nem sok az ilyen állam, és fejlődésükben jócskán akadnak nehézségek. Súlyos belső problémáik mellett nem szabad megfeledkeznünk arról sem, hogy az imperializmus felforgató politikája az afrikai és az ázsiai földrészen elsősorban éppen a haladó államok ellen irányul. Mindazonáltal semmiféle nehézség sem csökkentheti annak az alapvető ténynek a jelentőségét, hogy megszületett a felszabadult országok fejlődésének elvileg új iránya. És a példa annál meggyőzőbb lesz, minél sikeresebben fejlődik a forradalmi demokratikus országok gazdasága, kultúrája, minél inkább megmutatkoznak a nem kapitalista út előnyei.

A kommunisták e fiatal országok segítségét és támogatását nemzetközi politikájuk igen fontos feladatának tekintik. Jól tudjuk, milyen erőfeszítéseket tesznek ebben az irányban a szocialista országok kommunista és munkáspártjai. És sokat tehetnek ezen a téren a fejlett tőkésországokban működő testvérpártok is.

A politikai függetlenség kikiáltása után a volt gyarmati világ számos országában az imperializmussal szoros kapcsolatot tartó reakciós elemek ragadták magukhoz a hatalmat. Ennek oka a haladó erők nem megfelelő szervezettsége vagy passzivitása volt. Egyes ilyen országokban katonai diktatúra van, s terrorizálják a haladó erőket. Sok ilyen ország területét az imperialista államok agresszív célokra, például katonai támaszpontok létesítésére használják fel. Ezekben az országokban a kommunisták és szövetségeseik harci feltételei sokban hasonlóak a gyarmati időszak viszonyaihoz.

A gyarmati függőség alól felszabadult államok jelentős részéről azonban azt mondhatnók, hogy további útjukat még nem határozták meg elég pontosan. Ezekben az országokban a jövőt illetően éles harc folyik a haladó erők és az imperializmus által támogatott belső reakció között, s mindjobban kibontakozik a belső társadalmi elhatárolódás folyamata. A dolgozó tömegek mélyreható reformokat követelnek, olyanokat, amelyek valóban megoldják alapvető problémáikat. Ugyanakkor a nemzeti burzsoázia felső rétege, saját osztályérdekeit követve, ellenzi a társadalmi haladást és a következetes imperialistaellenes irányvonalat. Ilyenformán egyre éleződik az osztályharc.

A felszabadult országok jelenleg bonyolult és sokrétű feladatokkal állnak szemben. Meg kell szilárdítaniuk a kivívott függetlenséget, meg kell teremteniük önálló nemzetgazdaságukat, le kell küzdeniük a múltból örö-

költ elmaradottságot. Mindezt csak a haladó társadalmi fejlődés és a következetes antiimperialista harc útján, a szocialista országokkal és a nemzetközi munkásmozgalommal való szövetség útján érhetik el.

Az imperializmus erőfeszítéseket tesz, hogy visszatartsa azt az előrehaladó folyamatot, amely a függetlenség és a társadalmi haladás felé vezet. Mindenáron meg akarja tartani a kapitalista rendszer keretei között volt gyarmatait, hogy megváltozott formában bár, de továbbra is kizsákmányolhassa e területeket. Az imperialista erők a nacionalizmus és a szeparatizmus felhasználásával megpróbálják belsőleg gyengíteni, egymással szembeállítani a fejlődő országokat, s megnehezíteni a szocialista világgal való kapcsolataikat.

Mindez súlyosan veszélyezteti a fiatal független országok jövőjét. Népeik fokozatosan felismerik, hogy a neokolonializmus nem kevésbé veszélyes, mint a régi gyarmati rendszer. Ez pedig azt jelenti, hogy igen éles összecsapásra számíthatunk az igazi szabadság harcosai és azok között, akik egy újabb szolgaság láncáival szeretnék béklyóba verni a fiatal nemzeti államokat. Ebben a harcban döntő jelentőségűvé válik az összes haladó, antiimperialista erők tartós szövetségének megteremtése.

Az Ázsiában és Afrikában végbemenő forradalmi folyamat központi kérdése ma az, hogy milyen álláspontra helyezkedik az ottani népesség többségét alkotó parasztság.

E világrészek parasztsága hatalmas forradalmi erő. Csakhogy rendszerint ösztönös erő, az ebből származó ingadozásokkal, ideológiai és politikai ellentmondásokkal. Ámde ez egyelőre nem is lehetne másképpen, mivelhogy a világnak ezen táján a parasztok túlnyomó többsége szörnyű nyomorban és jogfosztottságban él, s még ma is tartják magukat a feudális, sőt helyenként a feudalizmus előtti viszonyok.

A világ különböző részein felhalmozódott forradalmi tapasztalatok tanúsága szerint a parasztságot a legmegbízhatóbb módon úgy lehet hatékonyan bevonni az antiimperialista, az igazi társadalmi haladásért vívott harcba, ha szilárd szövetségbe tömörítjük a munkásosztállyal. Ez a feladat ott is, ahol nemzeti felszabadító harcok folynak.

A történelmi helyzet azonban úgy alakult, hogy az ázsiai és afrikai államok zömében még nincs nagyipar, még nem alakult ki a munkásosztály. Ahol viszont fejlődésnek indult az ipar, ott a munkásmozgalom erős pozíciókat szerzett. Ezekben az országokban a mezőgazdasági proletariátus is tevékenyen kiveszi részét a harcból. Nem kétséges, hogy küszöbön áll

a fiatal nemzeti államok munkásosztályának teljes szélességében kibontakozó harca az imperializmus és szövetségesei ellen. Végül is a munkásmozgalom játssza majd a döntő szerepet a világnak ebben az övezetében is.

A munkás-paraszt szövetség lehetővé teszi a nemzeti felszabadító forradalom teljes győzelemre vitelét, a gyarmati rendszer örökségének teljes megszüntetését, határozottabbá és céltudatosabbá teszi majd a szocialista irányú fejlődést.

E tekintetben nagy felelősség hárul ránk, kommunistákra. A kommunista mozgalom kötelessége, hogy megkülönböztetett figyelmet tanúsítson a proletariátus parasztszövetségesei iránt, s a volt gyarmati országok saját viszonyainak megfelelően kiegészítőleg kidolgozza a stratégia és a taktika bizonyos aspektusait.

Az a probléma, hogy milyen kapcsolatok létesülnek az egykori gyarmatokon a munkásosztály és a parasztság között, ma nagymértékben nemzetközi jellegű. Ugyanis az egész világ munkásságának meg kell szilárdítania szövetségét a fiatal felszabadult államok parasztságával, minden dolgozójával. Ez egyúttal magában foglalja a forradalmi szövetség megszilárdítását a nemzeti felszabadító mozgalom, a fiatal nemzeti államok és a szocialista közösség országai között is, valamint a legszorosabb kapcsolatok kifejlesztését a nemzeti felszabadulásért küzdő harcosok és a nemzetközi munkásosztály élcsapataként fellépő kommunista pártok között.

Ebben az összefüggésben igen fontosnak tartjuk a kommunista pártok kapcsolatait a fejlődő országok forradalmi demokratikus pártjaival. Ezek a pártok és szervezetek a mi küzdőtársaink a társadalmi haladásért folyó antiimperialista harcban. A Szovjetunió Kommunista Pártja jelenleg tizennyolc nemzeti demokratikus párttal tart fenn kapcsolatokat, a szovjet társadalmi szervezetek pedig az említett övezet valamennyi országának demokratikus szervezeteivel összeköttetésben állnak. Véleményünk szerint mindent meg kell tenni, hogy továbbra is erősödjenek a kommunista pártok és a forradalmi demokratikus pártok kölcsönös kapcsolatai.

*

Ilyenformán, elvtársak, ha reálisan értékeljük a világban kialakult jelenlegi helyzetet, ha párhuzamba állítjuk az imperializmus fejlődését az imperializmussal szemben álló erők fejlődésével, akkor csak egy követ-

keztetést vonhatunk le: a világ fejlődésének fő irányvonalait továbbra is a forradalom és a szocializmus erőinek, a béke és a nemzeti felszabadító mozgalom erőinek tevékenysége határozza meg.

Természetesen a kommunisták számára idegen az egykedvűség és az önelégültség. Jól tudjuk, hogy a legkülönbözőbb területeken intenzív harc vár ránk. A munkásosztály forradalmi élcsapatának szerepe pedig az, hogy ne szakadjon el e harc reális feltételeitől, helyesen határozza meg főbb szakaszait és mozgató erőit, s harcba vigye a tömegeket az imperializmus ellen.

A kommunista és munkáspártok számára az antiimperialista küzdelem elválaszthatatlan attól a harctól, amellyel végső céljainkat kívánjuk elérni: a szocializmust s azt, hogy a munkásosztály, szövetségben a dolgozók többi osztagával, megszerezze a politikai hatalmat. A siker kulcsa a mi véleményünk szerint az egész világ kommunistáinak összefogása, az összes antiimperialista erők szövetségének megszilárdítása.

II. A KOMMUNISTA MOZGALOM ÉS AZ ANTIIMPERIALISTA HARC AKCIÓEGYSÉGÉNEK NÉHÁNY PROBLÉMÁJA

Eltársak! A Szovjetunió Kommunista Pártja igen nagy figyelemmel kíséri azt a jelentős munkát, amelyet külföldi elvtársaink végeznek, s e tevékenység tiszteletet ébreszt bennünk.

Sok ország történelmi fejlődésének tapasztalatai, az osztályharc tapasztalatai meggyőzően tanúsítják, mennyire szüksége van az emberiségnek a kommunista pártok munkásságára, mennyire gyümölcsöző ez a munka a társadalmi fejlődés szempontjából. A kommunista pártokat a marx-lenini elmélet vezérli, s ez az elmélet megvilágítja a népeknek a kommunista jövő felé vezető útját. Pártjaink harcba viszik a népeket, rendíthetetlenül a társadalmi haladás nagyszerű céljaiért küzdő tömegmozgalmak élén járnak. A kommunisták mindig a dolgozók létfontosságú jogaiért, a békéért küzdő harcosok élcsapatában haladnak, fennen hordozzák a szocialista forradalom legyőzhetetlen zászlaját.

A szovjet kommunisták, akik végigjárták a szocialista forradalom bonyolult és nehéz útját, jól tudják, milyen állandó feszültséget, határozottságot és rugalmasságot, lelki szilárdságot, a párt ügyéért minden pillanatban milyen nagy áldozatkészséget követel az élet azoktól a forradalmi

harcosoktól, akik az osztályellenséggel szemtől szemben állnak. A kommunistáknak ezek a tulajdonságai különösen fontosak most, az éles és tartós osztályharcok idején.

A kommunista pártok sikereit nem lehet elvitatni. Tanácskozásunk azonban jogosan összpontosítja figyelmét a még megoldatlan feladatokra, az imperialistaellenes harc új lehetőségeire, az útjában álló nehézségekre. Márpedig ilyen nehézségek fennállnak, s egy részük összefügg azzal, hogy mozgalmunk ma fejlődésének bonyolult időszakát éli át. Mozgalmunk egyes láncszemeiben súlyosan megbomlott az egység. A testvérpártok egyik-másikát kudarcok, sőt vereségek érték.

E nehézségek okai különbözőek.

Az egyik ok az, hogy korunkban, amikor a szocializmus, a forradalmi erők nyomására egymás után roppannak össze a régi világ társadalmi pillérei, megnövekszik a burzsoázia ellenállása. Pozícióinak védelmében igyekszik felhasználni az állammonopolista kapitalizmus összes gazdasági és politikai lehetőségeit. A tőkésországokban az állami politika szintjére emelték a kommunistaellenességet. Az imperializmus arra számít, hogy a kommunista mozgalmat és az egész forradalmi mozgalmat belülről bomlaszthatja fel, s osztálystratégiájának ma ez az egyik legfontosabb iránya.

A nehézségek másik oka az, hogy különféle társadalmi rétegekhez tartozó emberek újabb és újabb milliói kapcsolódnak be az aktív politikai tevékenységbe. Sokukat nagy forradalmi energia hevíti, az őket foglalkoztató problémák megoldási módjairól alkotott elképzeléseik azonban meglehetősen bizonytalanok. Ezért azután a heves politikai indulatok és a politikai passzivitás, a reformista illúziók és az anarchista türelmetlenség között ingadoznak. Mindez megnehezíti a kommunista pártok tevékenységét, növeli feladataikat és a gyakorlati munkájukkal szemben támasztott követelményeket. Ilyen körülmények között ahhoz, hogy irányíthassák az események alakulását, s a kérdéseket ne csupán a napi követelményekből, hanem a forradalmi mozgalom távlati érdekeiből kiindulva oldják meg, a kommunistáknak marxista-leninista szilárdságot és elhűséget kell tanúsítaniuk, alkotó módon kell felfogniuk a társadalmi fejlődés problémáit. Máskülönben elkerülhetetlenek a súlyos hibák a politikában.

Nem mehetünk el szó nélkül a kommunista mozgalomban jelenleg fennálló nézeteltérések mellett, nem tehetünk úgy, mintha azok nem léteznének. Ezeket a nézeteltéréseket sok tekintetben az okozta, hogy jobboldali

és „baloldali” revizionista befolyás érvényesült a kommunista mozgalomban. Ezek a hatások korántsem csupán a „tiszta” elmélet területén tapasztalhatók. Az elméleti revizionizmus utat tör az opportunisták gyakorlatnak, amely közvetlen kárt okoz az antiimperialista harcban. A revizionizmus ugyanis nem más, mint a proletár osztálypozícióktól való eltérés, a marxizmus-leninizmusnak különféle régi és mai típusú polgári és kispolgári koncepciókkal való felcserélése.

Osztozunk azoknak a testvérpártoknak a véleményében, amelyek határozataikban az effajta veszély elleni elszánt harcra hívják fel a figyelmet. A kommunista pártok helyesen vélik úgy, hogy saját összefogásuk érdekei, az egész imperialistaellenes mozgalom érdekei hangsúlyozottan megkövetelik a jobboldali és a „baloldali” revizionizmus és oportunizmus elleni harc fokozását. Az elvszerűség ebben a kérdésben mindig is a legfontosabb feltétele volt annak, hogy a párt megszilárdítsa politikai állásait, s mozgósította a kommunistákat, növelte aktivitásukat az osztályharcban.

A jobboldali oportunizmus a likvidátorok álláspontjára való lecsúszást, a szociáldemokratizmussal való kiegyezést jelenti a politikában és az ideológiában. A jobboldali oportunizmus egyes szocialista országokban elmegy egészen a marxista-leninista párt vezető szerepének tagadásáig, ami a szocializmus által kivívott pozíciók feladásához, a szocialistaellenes erők előtti kapitulációhoz vezethet.

A „baloldali” opportunisták ultraforradalmi frázisokkal takarózva kalandor cselekményekre ösztönzik a tömegeket, a pártot pedig szektás útra terelik, s ezzel megbénítják azt a képességét, hogy egyesítse a harcosokat az imperializmus ellen.

A marxizmus-leninizmustól való jobboldali és „baloldali” elhajlásnak, bármennyire különbözzék is a kettő egymástól, végeredményben egyformán ártalmas következményei vannak: gyengíti a kommunista pártok harcképességét, aláássa a munkásosztály forradalmi pozícióit és az antiimperialista erők egységét.

Gyakran tapasztalható, hogy a „baloldali” és a jobboldali oportunizmust egyaránt a nacionalizmus iránti engedékenység, olykor pedig a nacionalista pozíciókra való közvetlen átállás jellemzi. Lenin már régen feltárta ezt az összefüggést: „Az oportunizmus és a szociálnacionalizmus eszmei-politikai rokonsága, kapcsolata, sőt azonossága egészen kétségtelen.”

Természetesen az opportunizmus és a nacionalizmus elleni küzdelem az egyes országokban mindenekelőtt az illető testvérpártok feladata. Egyikük sem haladhat sikeresen előre, ha nem folytat következetes és elszánt harcot a marxi-lenini elvek tisztaságáért. Igaz azonban az is, hogy ha mozgalmunk valamely láncszemében megszüntetik ezt a harcot, az hatással van az egész mozgalomra.

Arra, hogy milyen kárt okozhat a kommunisták közös ügyének a marxizmus-leninizmustól való eltávolodás, az internacionalizmussal való szakítás, eklatáns példa a Kínai Kommunista Párt vezetőségének álláspontja.

Őszintén szólva, nemrégiben még nem állt szándékunkban ezt a kérdést érinteni a tanácskozáson. De az utóbbi időkben bekövetkezett események, mindenekelőtt pedig a KKP IX. kongresszusán elfogadott határozatok jellege arra készítetnek, hogy foglalkozzunk vele. Új helyzet állt elő, amely nagymértékben negatívan befolyásolja az egész világhelyzetet és az antiimperialista erők harcának feltételeit.

Peking jelenlegi politikai platformja, mint önök is tudják, nem ma, és nem is tegnap alakult ki. Mao Ce-tung és hívei csaknem tíz évvel ezelőtt indítottak támadást a tudományos kommunizmus elvei ellen. A KKP vezetősége az elmélet kérdéseire vonatkozó számos megnyilatkozásában lépésről lépésre revízió alá vette a kommunista mozgalom elvi irányvonalát. Korunk minden fontos kérdésében szembeállította vele a maga külön vonalát.

Peking egyidejűleg politikai harcot indított a kommunista mozgalom ellen. Ez a harc egyre fokozódott, mind élesebb, nyíltabb formákat öltött. A KKP vezetői a kommunista pártokkal folytatott polémiáról áttértek a szakadár, bomlasztó tevékenységre, s nagy aktivitást kezdtek kifejteni annak érdekében, hogy szembeállítsák egymással korunk forradalmi erőit. A szocialista országokhoz fűződő kapcsolatok korlátozásáról áttértek az ellenük irányuló ellenséges cselekedetekre, a békés egymás mellett élés bírálatáról a fegyveres konfliktusok szervezésére, a békét aláaknázó politikára.

A KKP IX. kongresszusa új szakaszt jelentett a maoizmus eszmei és politikai koncepcióinak fejlődésében. A KKP új szervezeti szabályzatában Mao Ce-tung eszméit a jelenkor marxizmus-leninizmusának nyilvánították. A kínai propagandában nyíltan meghirdetik a feladatot: „ki kell tüzni Mao Ce-tung eszméinek zászlaját az egész földkerekségen”.

Nagy és nehéz feladat, hogy a marxizmus-leninizmus alapján átfogó módon elemezzük az utóbbi évek során Kínában lejátszódott események osztálytartalmát és azt, hogy miben gyökerezik a KKP vezetőinek jelenlegi, a kínai nép szocialista vívmányait veszélyeztető irányvonala. Az SZKP éppúgy, mint más testvérpártok is, kellő figyelmet szentel ennek. A tanácskozás előtt álló feladatokat szem előtt tartva azonban most mindenekelőtt a kínai vezetőség politikájának nemzetközi vonatkozásaival kell foglalkoznunk. Annál is inkább fontos, hogy erről beszéljünk, mert a haladó közvélemény bizonyos része még mindig hisz a jelenlegi kínai vezetők forradalmi törekvéseiben, s abban, hogy – mint ezt oly sokszor hangoztatják – az imperializmus ellen harcolnak.

Úgy véljük, a KKP IX. kongresszusa segít megérteni azt, hogy a való világban ki ellen és miért harcol a kínai vezetőség. A kongresszuson kitűzték az irányvonalat, hogy „kérlelhetetlen harcot” kell folytatni mindenekelőtt a „mai revizionizmus” ellen. Ebbe a kategóriába pedig, mint tudjuk, Pekingben egyáltalán nem a revizionistákat, hanem a szocialista országok és a kommunista pártok túlnyomó többségét sorolják.

Önök emlékeznek arra, hogy a kínai vezetés azzal vádolta meg Franciaország, India, az Egyesült Államok, Olaszország, Latin-Amerika és más országok kommunista pártjait, hogy „elutasítják a forradalmat”, rene gátokká lettek, s egyéb halálos bűnöket követtek el. „Árulók”, „szociál-sztrájktrőrök”, „szociál-imperialisták” – ilyen és hasonló címkékkel illették és illetik az itt képviselt pártok nagy részét. Az itt jelenlevők tudják, hogy milyen sértésekkel válaszolt a KKP vezetősége a mostani tanácskozás valamennyi résztvevőjének, amikor meghívást kapott arra, hogy vegyen részt a tanácskozáson.

A pekingi vezetők revizionizmussal vádolják mindazokat a pártokat, amelyek nem osztoznak nézeteikben és irányelveikben. Ezek ellen a pártok ellen minden eszközt mozgósítanak – „az imperializmussal való meg egyezés” rágalmazó vádjaitól szakadár, felforgató csoportok szervezéséig. Jelenleg csaknem harminc országban működnek ilyen csoportok. A pekingi vezetők azon igyekeznek, hogy e csoportoknak szervezett moz galom jelleget adjanak.

Nem szabad lebecsülni azt a kárt, amelyet Peking szakadár tevékenysége okoz. Az utóbbi időszak osztályharcainak tapasztalatai szemléletesen megmutatták, hogy Peking mekkora kárt okoz a munkásosztály szervezett harcának, az összes dolgozók ügyének, amikor kalandor útra taszít.

Az a harc, amelyet a kommunista mozgalomban betöltött vezető szerepért a marxista-leninista pártok ellen folytatnak, elválaszthatatlanul összefügg a mai pekingi vezetők nagyhatalmi törekvéseivel, más országok területére támasztott igényeivel. A kínai munkásokba és parasztokba beleoltják Kína messiási szerepének gondolatát. Folyik az emberek tömeges megdolgozása a sovinizmus, a dühödt szovjetellenesség szellemében. A gyerekeknek a földrajzot olyan tankönyvek és térképek alapján tanítják, amelyek más országok területeit a kínai államhoz tartozóknak tüntetik fel. „Éhez és készülj a háborúra” – erre buzdítják ma a kínai népet. Ugyanakkor nem hagynak kétséget afelől, hogy tulajdonképpen milyen háborúról van szó. Két nappal ezelőtt a „Kuanming Zsibao” című pekingi lap azzal a felhívással állt elő, hogy „fel kell készülni a hagyományos és a nagy nukleáris háborúra a szovjet revizionizmus ellen”. Természetesen a nagyhangú kijelentésektől a reális lehetőségekig nem csekély a távolság. A Szovjetuniónak elegendő ereje van ahhoz, hogy helytálljon magáért, a szovjet emberek pedig erős idegzetűek, kiáltozással nem lehet megijeszteni őket. A hivatalos kínai propaganda iránya azonban önmagáért beszél.

Mindezt tekintetbe véve, Kína militarizálásának irányzata különös jelentőségre tesz szert. Elkerülhetetlen, hogy e lázas háborús készülődéseket összevessük a szocialista országokkal szemben ellenséges, sovinszta hangulatok felszításával, azzal a magatartással, amelyet a kínai vezetők a háború és a béke időszakos problémái iránt általában tanúsítanak.

A jelenlevő elvtársak közül bizonyára sokan emlékeznek Mao Ce-tungnak az 1957. évi tanácskozáson ebben a teremben elhangzott felszólalására. Megdöbbenő könnyedséggel és cinizmussal beszélt arról, hogy az emberiség fele elpusztulhat egy atomháború esetén. A tények azt mutatják, hogy a maoizmus nem a háború elleni harcra, hanem éppen ellenkezőleg, a háborúra hív fel, amelyet pozitív történelmi jelenségnek tekint.

Az a körülmény, hogy a kínai vezetők politikai kalandorkodásuk mellett állandóan szítják a háborús hisztéria légkörét, olyan új elemeket visz a nemzetközi helyzetbe, amelyeket nincs jogunk figyelmen kívül hagyni.

Peking gyakorlati nemzetközi tevékenysége mindinkább meggyőz bennünket arról, hogy Kína külpolitikája valóban szakított a proletár internacionalizmussal, elveszítette szocialista osztálytartalmát. Csak ezzel magyarázható az a konok törekvés, hogy a Szovjetuniót egy kalap alá vegyék az amerikai imperializmussal. Mi több, éppen a Szovjetunió és más szocia-

lista országok ellen irányul ma Peking külpolitikai tevékenységének éle. A kínai vezetők azzal kezdték, hogy a szocialista államok többségével a minimumra csökkentették gazdasági kapcsolataikat, megtagadták a velük való politikai együttműködést, majd odáig jutottak, hogy fegyveres provokációkat szerveztek a szovjet határon. Sőt, Pekingből provokációs felhívásokat intéznek a szovjet néphez, hogy „hajtson végre forradalmat”, változtassa meg hazánk társadalmi rendjét.

A tények arról tanúskodnak, hogy a kínai vezetőség csak beszél az imperializmus elleni harcról, valójában azonban közvetlenül vagy közvetve segíti az imperializmust. Segíti azzal, hogy igyekszik megbontani a szocialista államok egységes frontját. Segíti azzal, hogy súlyos nemzetközi válságok idején uszító szerepet tölt be, akadályozza a nemzetközi feszültség enyhülését. Segíti azzal, hogy igyekszik megzavarni egy széles antiimperialista front kialakulását, megbontani az ifjúság, a nők, a tudósok nemzetközi tömegszervezeteit, a békemozgalmat, a szakszervezeti mozgalmat stb.

Természetes, hogy az imperialisták a világszocializmus és a felszabadító mozgalom elleni politikai harcban ütőkártyaként használják fel Peking jelenlegi külpolitikai orientációját.

Támadás a Szovjetunió ellen minden vonalon; hazug propaganda, a szovjet nép, szocialista államunk, kommunista pártunk rágalmozgása; a Szovjetunió elleni gyűlölet szítása a kínai népben, most pedig fegyver alkalmazása is; más szocialista államok és a fejlődő országok ijesztgetése és zsarolása, kacérkodás a tőkés nagyhatalmakkal, köztük az NSZK-val – ez tehát a mai Kína külpolitikai irányvonala!

Mint tudják, márciusban a szovjet kormány véget akart vetni a kínai fél által határainkon szervezett összetűzéseknek, és azzal a felhívással fordult a kínai kormányhoz, hogy tartózkodjék a határon minden olyan cselekedettől, amely bonyodalmat okozhat, s hogy a felmerülő ellentéteket nyugodt körülmények között, tárgyalások útján oldjuk meg. Javasoltuk, hogy a legközelebbi jövőben újítsuk fel az 1964-ben megkezdett szovjet–kínai konzultációkat a határkérdésekről. Egyidejűleg figyelmeztettük rá, hogy keményen visszavágunk, ha a Szovjetunióval a fegyverek nyelvén próbálnak beszélni.

A kínai kormány nemrég válasznyilatkozatot tett. Ha a szavakból ítélnünk, a kínai fél nem utasítja el a tárgyalások gondolatát. Kifejezi egyetértését azzal is, hogy el kell kerülni a határkonfliktusokat és nem szabad

tüzet nyitni. Most készítjük a választ erre a kínai nyilatkozatra. Természetesen ez a válasz is, akárcsak a szovjet kormány március 29-i nyilatkozata, teljesen megfelel majd elvi irányvonalunknak: oldjuk meg a nézeteltéréseket tárgyalások útján, s foglaljunk állást az egyenjogú és a kölcsönösen hasznos együttműködés mellett.

Meg kell azonban mondanunk, hogy a Kínai Népköztársaság kormányának nyilatkozata sem tartalmát, sem szellemét tekintve semmiképpen sem nevezhető konstruktív jellegűnek. Ez a terjedelmes dokumentum tele van történelmi hamisításokkal, eltorzítja korunk tényeit, hemzseg a szovjetország ellen intézett durva és ellenséges kirohanásoktól. Megismétli a Szovjetunióval szemben támasztott alaptalan területi igényeket, amelyeket mi határozottan visszautasítunk.

A jövő megmutatja majd, vajon valóban tárgyalásokra törekednek-e, valóban megegyezést akarnak-e a kínai vezetők, és hogy miképp alakulnak a további események. Tény azonban – s e fölött nem hunyhatunk szemet –, hogy a kínai katonák provokációi folytatódnak a szovjet határon. Ezzel egyidejűleg a KKP IX. kongresszusának határozatai alapján egész Kínában hallatlanul nagyszabású és heves szovjetellenes kampány indult meg. A kínai népnek mindegyre azt sugalmazzák, hogy a Szovjetunió meg akarja támadni Kínát.

Az efféle koholmányt még cáfolatra sem érdemesítjük. A kommunisták és a világon élő becsületes emberek valamennyien jól tudják, hogy népünket a kommunista társadalom építésére irányuló békés alkotó munka foglalja le, s hogy a szovjet nép soha senkit sem támadott meg, és nem is készül megtámadni.

Kínával kapcsolatban elvi és következetes irányvonalat követünk. Az SZKP Központi Bizottsága és a szovjet kormány hosszú időre szóló távlatok alapján építi fel politikáját. Nem felejtjük el, hogy a szovjet és a kínai nép létérdekei azonosak. Minden erőnkkel arra törekszünk, hogy megóvjuk és fenntartsuk azokat a baráti érzelmeket, amelyeket a szovjet nép a testvéri kínai nép iránt táplál, s amelyek – meggyőződésünk szerint – a kínai népben is megmaradtak a Szovjetunió és más szocialista országok iránt.

Mégsem tartjuk azonban lehetségesnek, hogy hallgassunk a jelenlegi kínai vezetők politikai és eszmei állásfoglalásának antileninista és népellenes tartalmáról. Elszántan harcolni fogunk Peking szakadár politikája, nagyhatalmi külpolitikai irányvonala ellen. Természetesen mindent

megteszünk azért is, hogy a kommunizmust építő szovjet nép érdekeit bármiféle merénylettel szemben megvédjük.

Kína mai vezetőinek megnyilvánulásait és cselekedeteit nem azonosítjuk a Kínai Kommunista Párt, az egész kínai nép óhajaival és törekvéseivel, sem pedig valóságos érdekeivel. Mély meggyőződésünk, hogy nem a Szovjetunió és más szocialista országok, az egész kommunista mozgalom elleni harc útján, hanem a velük való szövetség és testvéri együttműködés útján érhető el Kína igazi nemzeti újjászületése, biztosítható szocialista fejlődése.

Eltársak! A kínai vezetőség politikája következtében kialakult helyzet új elemet visz az antiimperialista egység problémájába. Ez tőlünk, kommunistáktól felelősségteljes és világos állásfoglalást követel. A kommunisták sorainak megbontását, az imperialistaellenes erők megosztását célzó irányvonallal szembeállítjuk és szembe is kell állítanunk az összeforrottságra irányuló szilárd akaratunkat, az egységhez vezető tetteinket és közös akcióinkat.

Az egységért vívott küzdelemben a kommunistáknak kipróbált fegyverük van, amelyik már sokszor hozott győzelmet a munkásosztály ügyéért, a szocializmusért vívott dicső harcokban. Ez a fegyver a proletár internacionalizmus.

Az imperialisták jól tudják, mekkora ereje van a nemzetközi proletárszolidaritásnak. Éppen ezért a szocializmus ellenségei a forradalmi mozgalom ellen vívott harcukban tétjüket a nacionalizmusra helyezik. Arra számítanak, hogy ily módon megoszthatják, szétforgácsolhatják a kommunista mozgalmat, szembeállíthatják egymással a forradalmi osztagokat.

A burzsoá propaganda minden eszközzel megkísérli, hogy megrágalmazza a proletár internacionalizmus elvét, mesterségesen szembeállítsa ezt az elvet a kommunista és munkásmozgalom nemzeti osztagainak függetlenségével, szuverenitásával és egyenjogúságával. Ezzel a céllal agyalták ki és hozták forgalomba az imperialista propagandisták a „korlátozott szuverenitás” hírhedt elméletét.

Mi, szovjet kommunisták, úgy véljük, hogy a jelenlegi világhelyzet újult erővel igazolja a proletár internacionalizmus lenini koncepciójának helyességét és életerejét.

Napjainkban, amikor globális párviadal folyik a két világ, a kapitalizmus és a szocializmus világa között, megőrzik teljes időszerűségüket a

nemzeti problémák osztályszempontú és internacionalista megközelítésének elvi, lenini tételei is.

Egyáltalán nem avult el például az a lenini meghatározás, amely szerint internacionalistának lenni annyit jelent, mint megtenni „a maximumát annak, ami *egy országban valamennyi ország* forradalmának fejlesztése, támogatása, felébresztése érdekében megvalósítható”.

A proletárpárt ereje abban rejlik, hogy képes teljesen kihasználni országa belső lehetőségeit a nép érdekeiért, az ország haladásáért, s ugyanakkor a forradalom és a szocializmus közös internacionalista ügyéért harcoljon. Ha viszont valamely párt pozícióját az internacionalista kapcsolatok meggyengítése, mi több, megszakítása árán, a kommunista mozgalom más osztagaival való egységes akciók megtagadása árán próbálja „megszilárdítani”, ennek csakis az lehet a következménye, hogy az ilyen párt elveszíti a burzsoáziával szemben az ideológiai függetlenségét, s politikai tekintélye mindenképpen kárt szenved.

Természetesen, elvtársak, mindez nem jelenti azt, hogy tagadjuk a szocialista országok, valamint a világ kommunista és munkásmozgalmához tartozó egyes nemzeti osztagok függetlenségének, szuverenitásának és egyenjogúságának elveit, sem pedig azt, hogy lekicsinyeljük őket. Ezeknek az elveknek a tiszteletben tartása és a hozzájuk való szigorú ragaszkodás éppen azért törvény a kommunisták számára, mert internacionalisták.

Az igazi internacionalizmus megmutatkozik abban is, hogy valamennyi testvérpárt támogat egy reálisan létező szocialista társadalmat. Nagyra becsüljük barátaink álláspontját, akik kérlelhetetlenek a szocializmust érő mindennemű rágalommal szemben. A kommunisták számára ez nem csupán internacionalista érzelmeik természetes megnyilvánulása. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy az internacionalizmust mint a forradalom közös ügyét szolgáló reális politikát fogjuk fel. Valamennyien egyetértünk például abban, hogy a békéért, a demokráciáért, a nemzeti függetlenségért és a szocializmusért vívott harcban éppen azért tárultak fel új lehetőségek, mert a nemzetközi küzdőtéren gyökeres átalakulások történtek a szocializmus javára és az imperializmus kárára. Ez azonban mást is jelent: a szocializmus pozícióinak mindennemű gyengülése a világban, szükségképpen kedvezőtlenül hat valamennyi kommunista párt pozíciójára.

A kommunista mozgalom egységének erősítése tanácskozásunk fontos feladata. Ennek megvannak a kellő tárgyi előfeltételei. Nem szorítkoz-

hatunk azonban annak ismételt megállapítására, hogy mozgalmunk különböző nemzeti osztagainak érdekei megegyeznek. Az egység nem szólam, hanem cselekedet. Nem valósul meg önmagától, hanem harcolni kell érte.

Már a tanácskozás előkészítése folyamán valamennyien egyetértésre jutottunk abban, hogy a kommunista mozgalom egységének erősítése végett keresnünk kell a fennálló nézeteltérések leküzdésének útjait. Ezek a nézeteltérések különféle jellegűek. Természetes, hogy leküzdésük is különféle módon történik. Egyes esetekben a kétségek eloszlathatók és a kérdések megoldhatók kétoldalú találkozókat és elvtársi viták útján. Más esetekben maga az élet kínálja a megoldást a nemzetközi porondon közös céljainkért vívott együttes harc során. Vannak azonban olyan nézeteltérések, amelyek a kommunista mozgalom alapvető problémáit, lényegét érintik. Ezeknek leküzdése minden bizonnyal huzamos időt és megalkuvás nélküli harcot igényel.

A nézeteltérések leküzdésének irányvonaláról szólva három kérdéssel kívánunk részletesebben foglalkozni.

Először arról szeretnénk beszélni, milyen jelentősége van a közös anti-imperialista akcióknak a kommunista mozgalom egységbe forrasztása szempontjából. A jelenlegi körülmények között, amikor a kommunisták közvetlen felelősséget viselnek népeik sorsáért, az emberiség jövőjéért, nem tehetjük fel a kérdést ily módon: először oldjuk meg a mozgalmunkban felmerült összes nézeteltéréseket, s a közös akciókban majd megállapodunk azután. Az élet másfajta hozzáállást követel. Az egyik-másik kérdésben fennálló nézeteltéréseknek nem szabad akadályozniuk a kommunisták akcióegységét a közös antiimperialista harcban; oldjuk meg együtt a közös akciók végrehajtásával kapcsolatos gyakorlati feladatokat, s akkor e harc folyamán világosabbá válik, mely nézetek felelnek meg a kommunista mozgalom általános érdekeinek, s melyek ellentétesek azokkal, melyek akadályozzák, sőt károsítják közös ügyünket. Másképpen kifejezve arról van szó, hogy gyakorlati tevékenységünkben mindenképp azelőtt azt tekintsük fontosnak, ami valamennyi ország kommunistáit közelebb hozza egymáshoz.

Másodszor, szeretnénk hangsúlyozni, hogy mindenképpen bővítenünk kell a testvérpártok közötti kapcsolatokat. Ezekre a kapcsolatokra szükség van mint a nemzetközi küzdőtéren végrehajtott akcióink összehangolásának sajátos mechanizmusára, s mint a felmerült problémákra vo-

natkozó álláspontjaink összevetésének, a nézeteltérések rendezésének eszközére is. A jelenlegi viszonyok között a kétoldalú és sokoldalú találkozók különösen nagy jelentőségűvé váltak. Az európai kommunista pártok bécsi tanácskozásának, a Karlovy Vary-i konferenciának, a latin-amerikai testvérpártok konferenciájának, az arab országokban működő kommunisták találkozóinak tapasztalatai megmutatták, milyen fontosak a regionális találkozók a kérdések bizonyos körének megvitatása és a kommunisták nemzetközi együttműködésének fejlesztése szempontjából. Az új körülmények között megvalósított együttműködés gyakorlatában alakult ki a kollektív munka egy másik formája is: a nemzetközi tanácskozás.

Végül, a nézeteltérések leküzdésének és a mozgalmunk egységéért vívott küzdelemnek harmadik, igen fontos iránya: a pártok elméleti munkásságának általánosítása, a marxi-lenini elméletnek ezen az alapon történő fejlesztése, a marxi-lenini elvek és az alapvető eszmék védelme. Lenin hangsúlyozta az élet által felvetett új harci formák elméleti értékelésének szükségességét. A legutóbbi évek gyakorlata meggyőzően bizonyította, milyen nagy hasznot hajtott az egész kommunista mozgalom számára az olyan problémák, kérdések alkotó kidolgozása, mint a körünkben folyó forradalmi harc demokratikus és szocialista feladatainak egymáshoz való közelítése, a forradalom békés és nem békés formáinak helyes összekapcsolása, a nem kapitalista fejlődési út lehetőségei a volt gyarmati országok számára.

Az elmélet alkotó módon való alkalmazása erőt és magabiztosságot ad a szocializmus és a kommunizmus építőinek, minden kommunistának, bárhol tevékenykedjenek is.

Úgy véljük, hasznos lenne tökéletesíteni a kommunista pártok közös elméleti munkásságának módszereit és eszközeit, átgondolni a kölcsönös tájékoztatás javítását, a tapasztalatok tanulmányozását, a rendszeres véleménycsere megszervezését szolgáló konkrét intézkedéseket. Állást foglalunk amellett, hogy rendszeresen nemzetközi elméleti konferenciákat tartsunk.

A marxizmus-leninizmushoz való hűség és a közös célokért vívott együttes harc erősíti mozgalmunkat, ez biztosítja mozgalmunk egységének legmagasabb szintjét. Az egységes antiimperialista front létrehozására vonatkozó felhívásaink pusztá szavak maradnak, ha mi magunk nem fogjuk napról napra kinyilvánítani törhetetlen akaratunkat a kommu-

nisták sorainak összekovácsolására. Ezért tekintjük elvi fontosságúnak a tanácskozás fő dokumentum tervezetének 4. fejezetét, amelyet külön ezeknek a problémáknak szenteltünk.

Ha nem küzdünk a nemzetközi kommunista mozgalom egységéért, nem oldhatjuk meg korunk legfőbb feladatát – az antiimperialista világfront létrehozását sem.

Eltársak! Van még egy kérdés – mégpedig rendkívül fontos kérdés –, amely a legközvetlenebbül kapcsolódik értekezletünk napirendjéhez. Úgy gondolom, valamennyi jelenlevő elvtárs egyetért azzal, hogy az antiimperialista harcban nem arathatunk győzelmet, mozgalmunk és az imperialistaellenes erők egységét nem szilárdíthatjuk meg, ha nem indítjuk meg a legaktívabb támadást a burzsoá ideológia ellen.

Az imperializmus nem számíthat sikerre, ha nyíltan meghirdeti igazi céljait. Arra kényszerül, hogy szándékainak igazi értelmét elködösítő, a népek éberségét elaltató ideológiai mítoszok egész rendszerét teremtsen meg. Ehhez most óriási propagandagépezetet hoztak létre, amely felhasználja az ideológiai ráhatás összes modern eszközeit. Az az igazság, elvtársak, hogy csaknem az egész földkerekség dolgozó népe minden órában, éjjel és nappal egyaránt, valamilyen mértékben ki van téve a burzsoá propaganda, a burzsoá ideológia hatásának. Az imperialisták fizetett ideológusai létrehoztak egy különleges álkultúrát, amely a tömegek elbutítását, társadalmi tudatuk eltompítását szolgálja. A kommunisták fontos feladata, hogy harcot folytassanak ennek az álkultúrának bomlasztó hatása ellen a dolgozók körében.

Nekünk, elvtársak, megvan a magunk hatalmas fegyvere a burzsoá ideológia elleni harcban: a marxizmus–leninizmus ideológiája. Erejét jól ismerjük. Látjuk, hogy eszméink mindinkább elterjednek a tömegek között. Ma a marxizmus–leninizmus van támadásban, és ezt a támadást mind szélesebben kell kibontakoztatnunk. Ma jobban, mint eddig bármikor, emlékeznünk kell Leninnek arra a figyelmeztetésére, hogy a kommunisták ideológiai munkájának bármiféle gyengülése, a tőle való bármiféle eltávolodás a burzsoá ideológia befolyásának erősödéséhez vezet.

A burzsoá ideológiának a dolgozókra gyakorolt romboló hatása elleni küzdelemmel kapcsolatban külön hangsúlyozni szeretnénk, milyen jelentős a testvérpártok összehangolt munkája, a konkrét intézkedések megvalósításához nyújtott kölcsönös támogatás az olyan akcióknál, amelyek

a kommunizmus ellenségei által kiagyalt ideológiai koholmányok leleplezésére irányulnak.

A kommunisták hivatása, hogy minden fronton, ezen belül az ideológiai frontszakaszon is, az antiimperialista harc élcsapatában haladjanak. Meggyőződésünk, hogy közös erőfeszítésekkel minden vonalon döntő vereséget mérhetünk az imperializmusra, világraszóló győzelmet arathatunk a munkásosztály és általában a dolgozók ügyéért vívott küzdelemben.

Elvtársak! Tanácskozásunk dokumentum-tervezete megfogalmazta a következő felhívást:

„Szocialista országok népei, proletárok, tőkésországok demokratikus erői, felszabadult és elnyomott népek! Egyesüljete az imperializmus ellen, a békéért, a nemzeti függetlenségért, a társadalmi haladásért, a demokráciáért és a szocializmusért vívott közös harcban!”

Véleményünk szerint ez a felhívás igen jól kifejezi korunk követelését.

Tanácskozásunkon közösen határozzuk meg az imperializmus ellen a jelenlegi viszonyok között vívott harc fő irányait és konkrét feladatait. Amikor pártjaink nevében, amelyek mögött az országok sorában egész népek, a legnagyobb szakszervezetek és más társadalmi szervezetek haladnak, fölvetjük e feladatokat, ezzel rendkívül fontos lépést teszünk valamennyi imperialistaellenes erő összefogása felé. Ezeknek az irányvonalaknak és feladatoknak az antiimperialista mozgalom más résztvevőivel való demokratikus megvitatása lehetővé teszi, hogy országos és nemzetközi szinten kidolgozzuk a harc konkrét programját.

Szilárd meggyőződésünk, hogy mindezek révén közös mederbe terelhetjük a legkülönbébb társadalmi mozgalmakat, politikai áramlatokat és szervezeteket, s a lehető legnagyobb mértékben céltudatossá tehetjük harcunkat. A közös akciók során az antiimperialista front a jelszavak és a tanácskozások területéről mindinkább átkerül a politikai gyakorlat területére.

Ezzel összefüggésben szeretnénk visszatérni a munkásmozgalom egységének kérdéséhez, különösképpen a kommunisták és a szociáldemokraták kölcsönös kapcsolatainak problémájához.

Nem állítható, hogy a kommunisták a munkásmozgalom egységét célzó következetes irányvonala híján lett volna az eredményeknek. Erősödött a differenciálódás a szociáldemokrata mozgalomban, megfigyelhető, hogy e mozgalom egy része – beleértve vezető személyiségeinek egy részét is –

eltávolodik az antikommunista nézetektől. Hatékonyabbá váltak a kapcsolatok egyes országokon belül és nemzetközi méretekben is a különböző irányzatú szakszervezetek között. Mind gyakrabban fordul elő, hogy a különböző orientációjú szakszervezeti egyesülések megállapodásokat kötnek, vagy közös akciókat hajtanak végre. Az utóbbi évek eseményei megmutatták, hogy a tömegek számos tőkésországban milyen nagy mértékben hajlanak az egységre a monopóliumok és a kormány elleni gyakorlati küzdelemben. Ez az egészséges tendencia azonban sok szociáldemokrata vezér makacs ellenállásába ütközik.

A szociáldemokrata pártok jelentős részének vezetői – mindenekelőtt azoké, amelyek vezető helyet foglalnak el a Szocialista Internacionáléban – továbbra is fő feladatuknak tekintik a kommunizmus, a szocialista országok elleni harcot. Nem kétséges számunkra, hogy az antikommunizmussal egyesek saját reformista irányvonaluk kudarcát, mások pedig a szocialista céloktól való teljes lemondásukat és az állammonopolista kapitalizmus előtti kapitulációjukat akarják leplezni.

A szociáldemokrácia vezetői sok országban töltöttek be és töltenek be manapság is kormánytiszségeket, de még csak nem is gondolnak a munkásosztály hatalomátvételére, s a szocializmus ügye ezekben az országokban egy lépéssel sem halad előbbre. Nincs mit csodálkozni azon, hogy a jobboldali szociáldemokrata vezetők megkísérlik lejártni a valóságos szocializmust, amelyet sok ország népei a kommunisták vezetésével építettek fel, illetve építenek.

Az antikommunizmus a nemzetközi politika kérdéseiben is az imperialista burzsoázia foglyává teszi a jobboldali szociáldemokráciát. Az utóbbi húsz év folyamán számos ország szociáldemokrata vezetőinek külpolitikai tevékenységét az jellemezte, hogy igyekeztek megszilárdítani az „atlanti szolidaritást”, azaz a nyugat-európai államok és az Egyesült Államok közötti katonai-politikai szövetséget az Észak-atlanti Szerződés keretein belül.

Ezért ezt a fórumot használjuk fel arra, hogy a mostani nehéz világhelyzetben ismét figyelmeztessük a szociáldemokrata vezéreket: önöket, az önök antikommunista politikáját terheli a felelősség azért, hogy a jelenkori munkásosztály lehetőségei koránt sincsenek még teljesen kiaknázva az imperializmus elleni harcban!

A szociáldemokráciát illetően irányvonalunk teljesen világos. A marxizmus-leninizmus elvi álláspontja alapján harcoltunk és továbbra is

harcolni fogunk a soraikban levő eszmei és politikai ellenfeleink ellen; ugyanakkor készek vagyunk együttműködni és akcióegységre lépni azokkal a szociáldemokratákkal, akik valóban hajlandók küzdeni az imperializmus ellen, a békéért, a dolgozók érdekeiért. Bizonyos létfontosságú kérdésekben különösen szükségessé vált a munkáspártok akcióegysége, közöttük azoké a pártoké, amelyek felelősséget viselnek országaik politikájáért. Mindenekelőtt a világháború elhárításával, az európai biztonsági rendszer megteremtésével, a fasiszta veszély elleni küzdelemmel összefüggő kérdésekre gondolunk.

A kommunista mozgalom egységének és a széles antiimperialista front létrehozásának kérdéseiről szólva, ezt a néhány szempontot tartotta szükségesnek kifejezni az SZKP küldöttsége.

III. AZ SZKP HŰ INTERNACIONALISTA KÖTELESSÉGÉHEZ

Eltársak! A Szovjetunió immár fél évszázada áll szemben az imperializmussal minden területen: politikai, gazdasági, ideológiai és katonai téren egyaránt.

Lenin nyomban a polgárháború befejezése után hangsúlyozta: „Most gazdaságpolitikánkkal gyakoroljuk a legnagyobb befolyást a nemzetközi forradalomra.” Pártunk úgy véli, hogy e tételnek a jelenlegi viszonyok között is megvan a jelentősége. Gazdasági eredményeinktől függ a szovjetország és nem kis mértékben az egész szocialista közösség védelmi képessége, az agresszió és a háború imperialista politikájával való szembeállítás lehetősége. Ezekről az eredményektől függ az is, hogyan támogatjuk világszerte a forradalmi és a felszabadító mozgalmat. Tőlük függ az új társadalmi rendszer példájának ereje is, amely a legjobb agitátor a szocializmus mellett a kapitalista országokban élő dolgozók és a gyarmati iga alól felszabadult népek körében egyaránt.

Visszatekintve a megtett útra, mi, szovjet kommunisták, elmondhatjuk: a gazdaság fejlesztése bonyolult, mindennapos nagy erőfeszítéseket igénylő frontja küzdelmünknek. Hazánkban ez a terület különösen nehéz volt a múltból örökölt gazdasági elmaradottság és az imperializmus által ránk kényszerített háborúk okozta óriási pusztítások miatt. Önök valamilyen tudják, hogyan küzdöttük le ezeket a nehézségeket, milyen eredményeket értünk el a szovjethatalom éveiben a gazdaság fejlesztése terén,

milyen következményekkel járt mindez a nemzetközi helyzet és a forradalmi világmozgalom szempontjából.

Ma csupán néhány adatot szeretnék megemlíteni a hatvanas években végzett munkánk eredményeinek jellemzésére. A Szovjetunió ipari termelése ez alatt a nyolc esztendő alatt több mint kétszeresére emelkedett. A mezőgazdasági termelés csaknem egyharmadával, s a dolgozók reáljövedelme 43 százalékkal növekedett.

Lényegesen csökkent az a távolság is, amely gazdasági téren a tőkés világ legerősebb és leggazdagabb országától, az Egyesült Államoktól elválaszt bennünket. 1960-ban ipari össztermelésünk az amerikai össztermelésnek 55 százalékát, 1968-ban pedig már mintegy 70 százalékát érte el.

Ezek a számok természetesen nem adnak teljes képet a szovjet népmunkájáról. Ennek nemcsak mennyiségi, hanem minőségi oldaláról is szólnunk kell néhány szót.

Elmondhatjuk, az utóbbi években, főleg az SZKP XXIII. kongresszusának irányelvei alapján készült jelenlegi öt éves terv kezdete óta, pártunk különösen nagy figyelmet szentel a minőségi munkának. Erőfeszítéseinket arra összpontosítottuk, hogy a további gyors ütemű gazdaságfejlesztés mellett – aminek fontosságát tisztán látjuk – olyan népgazdaságot teremtsünk, amely a gazdasági hatékonyság és a tudományos-technikai színvonal tekintetében egyaránt élen jár a világon. Az elmúlt évek ebben a tekintetben is rendkívül gyümölcsözőek voltak.

A technikai haladást meghatározó ágazatok – a vegyipar, a rádióelektronika és a műszergyártás, a precíziós és a nehézgépgyártás, valamint más iparágak – gyorsított fejlesztése révén nagymértékben megváltozik az ipar szerkezete.

Az utóbbi esztendőkből megteremtettük a feltételeit annak is, hogy nagy lépésekkel haladjon előre a mezőgazdaság, amelynek fejlesztése terén nálunk jócskán akadtak nehézségek. Soha még egyetlen állam sem irányzott elő ilyen nagy beruházásokat a mezőgazdaság komplex gépesítésére és villamosítására, kemizálására, s a talajjavításra.

Az utóbbi években a párt kezdeményezésére átalakítást hajtottunk végre gazdaságunk irányításában, komolyan hozzáláttunk a tervezés és a gazdálkodás módszereinek tökéletesítéséhez. Ez a bonyolult munka még nem fejeződött be, de már most látható, milyen kedvezően hat a népgazdaságra.

Szeretném hangsúlyozni, elvtársak, hogy bár az utóbbi években orszá-

gunk kétségbevonhatatlan sikereket ért el, nem tévesztjük szem elől munkánk fogyatékosságait és a még megoldásra váró komoly problémákat sem.

Az élet szüntelenül felvet ilyen problémákat. Ha tekintetbe vesszük a szovjet gazdaság méreteit, fejlődésének gyors ütemét, egy ilyen nagy ország szükségleteinek és igényeinek sokféleségét, nem csodálkozhatunk ezen. S a fejlődés dialektikája is éppen ez: minél magasabb szintet ér el a társadalom, annál nehezebb és nagyobb feladatokat tűz maga elé.

Mi éppen most vagyunk abban az időszakban, amikor mélyrehatóan tanulmányozzuk ezeket a feladatokat. Most dolgozzuk ki új ötéves tervünket. Ennek újabb nagy lépéssel kell előbbre vinnie a kommunizmus építését, az SZKP programjának teljesítését. Természetesen, arra törekszünk, hogy ebbe a tervbe belefoglaljuk az ország gazdasági fejlesztésének fő irányait, fő távlati feladatait.

Ezek között elsősorban a tudományos-technikai haladás meggyorsításának feladatát kell kiemelnünk.

Tanácskozásunk fő dokumentumának tervezete hangsúlyozza: a tudományos-technikai forradalom nagyarányú kibontakoztatása a kapitalizmus és a szocializmus történelmi versengésének egyik fő területévé vált. Pártunk teljesen egyetért a probléma ilyen értelmezésével.

A Szovjetunió a szocialista rendszer előnyeinek kihasználásával nagy sikereket ért el a korszerű tudomány és technika fejlesztésében. Elsőként állítottuk békés célok szolgálatába a nukleáris energiát, elsőként jutottunk ki a világűrbe, s értünk el sok más olyan nagyszerű eredményt, amellyel a Szovjetunió a tudományos-technikai haladás élvonalába került.

E sikerekről szólva azonban nem akarjuk lebecsülni azoknak az erejét sem, akikkel a tudomány és a technika területén versenyeznünk kell. Hosszú és nehéz küzdelem áll előttünk. S mi ezt a harcot igen komolyan vesszük, hogy ezen a téren is bebizonyítsuk a szocializmus fölényét. Ezt kívánják meg nemcsak a hazánkban folyó kommunista építés, hanem a világszocializmus, az egész forradalmi és felszabadító mozgalom érdekei is.

A tudomány és a technika fejlesztésében tehát újabb jelentős lépéssel kívánunk előrehaladni. Ez rendkívül nehéz feladat, nagy erőfeszítéseket és jelentékeny tőkebefektetéseket igényel. Rengeteg szakembert kell kiképeznünk, jóllehet a világon számon tartott tudósok egynegyed része már ma is a mi országunkban dolgozik. Növelnünk kell azoknak a mil-

lióknak a képzettségét, szakmai tudását, akiknek az új technikával kell majd dolgozniuk. Az idők parancsára a tudományt és a termelést radikálisan közelebb kell vinnünk egymáshoz. Sok új, tudományos központot és tanintézetet kell létrehoznunk, jelentősen tovább kell szélesítenünk a tudományos kutatómunka területét, a legfrissebb tudományos adatokra és az elektronikus számítástechnika alkalmazására épülő új irányítási rendszereket kell alkotnunk s általánosan bevezetnünk. Mindezek a feladatok előreláthatóan méltó helyet kapnak új öt éves tervünkben.

Pártunk tevékenységében mindig előtérben áll a szocialista társadalom igen fontos feladata – a dolgozók jólétének emelése. E téren országunk szintén jelentős eredményeket ért el. A testvérpártoknak azok a képviselői, akik több ízben jártak már a Szovjetunióban, erről nemcsak a száraz statisztikai adatok, hanem személyes benyomásaik alapján is ítéletet alkothatnak.

Ha figyelembe vesszük, honnan indultunk el, milyen nehézségeket kellett legyőznünk, akkor a dolgozók életszínvonalának eddig elért szintjét nagy győzelemként kell értékelnünk. Az emberek igényei azonban állandóan növekednek nálunk, s ez mind nagyobb követelményeket támaszt iparunkkal és mezőgazdaságunkkal szemben. Csupán egyetlen példát szeretnék megemlíteni. Országunkban naponta mintegy nyolcezer család kap új lakást vagy kerül jobb lakásviszonyok közé. Naponta, elvtársak! És a lakáskérdés változatlanul nagyon súlyos. Mi ennek az oka? Az, hogy a mai igények színvonalán rendszerint már nem egyszerűen lakóterületről van szó, hanem minden kényelemmel ellátott önálló lakásról minden család számára, ráadásul a világviszonylatban legalacsonyabb lakbérek fenntartásával.

Fontos feladatnak tekintjük, hogy a falu dolgozóit közelebb hozzuk a városi lakossághoz az életszínvonal, a kulturális és a közszolgáltatások, valamint az életforma és a kényelem tekintetében egyaránt. Országunkban, ahol sok millió ember él falun, ez a feladat fontos, de legalább annyira bonyolult is.

Arra számítunk, hogy új öt éves tervünk e problémák megoldását nagy lépéssel viszi majd előre.

Mindannyian szeretnénk, hogy e problémák gyorsabban oldódjanak meg. A nemzetközi helyzet azonban nem teszi lehetővé, hogy az ország minden erőforrását a gazdaság fejlesztésére, a dolgozók életszínvonalának emelésére és a kultúra fellendítésére fordítsuk. Jelentős összegeket

kell szánnunk a honvédelemre. És biztosíthatom önöket: védelmi erőnket a legmagasabb szinten tartjuk. Fegyveres erőink megbízhatóan védelmezik az országhatárokat, s a szövetséges hadseregekkel együtt őrzik a testvéri szocialista országok vívmányait, a népek békéjét és biztonságát.

Nagy feladatokat tűzünk magunk elé társadalmi-politikai területen is.

Ezek közül a szocialista demokrácia fejlesztése és a szovjetállam megszilárdítása áll az előtérben. Az élet, valamint hazánk és más szocialista országok történelmi tapasztalatai megtanítottak bennünket arra, hogy ezeket a feladatokat szerves egységükben lássuk. Összehangolt, minden ágazatában pontosan működő államapparátus nélkül lehetetlen a modern gazdaság finom szervezetének, s a társadalmi élet többi területének irányítása, az ország védelméről nem is szólva.

A szocialista állam erejének forrása a néppel való elszakíthatatlan kapcsolat, a legszélesebb néptömegek bevonása az ország és a közügyek irányításába. A szocialista demokrácia arra hivatott, hogy ezt biztosítsa. Tökéletesítése és kiszélesítése a szovjet társadalom politikai fejlődésének fő iránya a kommunizmus felé vezető úton.

Természetesen a szocialista demokrácia fejlesztéséről van szó, amelynek világos osztálytartalma van, s az a hivatása, hogy a szocializmust szolgálja. „A tiszta demokrácia – hangsúlyozta Lenin – a munkások elbolondítására törekvő liberálisnak a hazug frázisa. A történelem ismer burzsoá demokráciát, amely felváltja a feudalizmust, és proletár demokráciát, amely felváltja a burzsoá demokráciát.” Ezt a lenini tételt az élet és a történelem teljes mértékben igazolja.

A szocialista demokrácia fejlesztése napról napra szívós, sok irányú gyakorlati munkát követel tőlünk. Magában foglalja a tömegeket egyesítő valamennyi szervezet, mindenekelőtt a szovjetek, a szakszervezetek és a Komszomol tevékenységének aktivizálását és javítását. Föltételezi demokráciánk törvényhozási alapjainak tökéletesítését is. Nagy jelentőséget tulajdonítunk a demokratikus alapok fejlesztésének közvetlenül azokban a kollektívákban is, amelyekben a lakosság túlnyomó része él és dolgozik – a gyárakban, intézményekben, kolhozokban. Ennek a munkának egyik jellemző példája a mezőgazdasági szövetkezetek alapszabályzata, amelynek tervezetét nemrégiben általános vitára bocsátottuk.

A szocialista demokrácia tökéletesítése szorosan összefügg a tömegek politikai tudatosságának fokozásával, azzal, hogy jobban tájékoztassuk őket a párt és az állam politikájáról, még nagyobb érdeklődést ébresz-

szünk bennük a közügyek iránt, még jobban tudatosítsuk bennük, hogy ők az ország igazi gazdái. Ebben az irányban kemény harcot folytatunk a burzsoá ideológia és propaganda hatása, s a kapitalizmusnak az emberek tudatában fennmaradt csökevényei ellen.

Fontos feladatnak tekintjük, hogy tovább szilárdítsuk soknemzetiségű országunk valamennyi nemzetének és népcsoportjának szövettségét. Önök jól tudják, elvtársak, a szocialista átalakításoknak ezen a területén is figyelemre méltó, a forradalmi mozgalom, az elnyomott nemzetek öntudatra ébresztése szempontjából elvi jelentőségű eredményeket értünk el. A kommunizmus építésének jelenlegi szakasza megköveteli, hogy ne csak megszilárdítsuk, hanem tovább is fejlesszük az elért sikereket. Még közelebb kell hoznunk egymáshoz az összes nemzeteket és nemzetiségeket, tovább kell javítanunk munkánkat annak érdekében, hogy a szovjet embereket a hazafiság és a szocialista internacionalizmus szellemében, a nacionalizmus és a fajgyűlölet ideológiájával szembeni kérlelhetetlenség szellemében neveljük.

A kommunizmus építésével járó feladatok nagysága és bonyolultsága növeli a tudatos, szervező élcsapat szerepét társadalmunk életében. Ilyen élcsapat a kommunista párt, amely egész tevékenységében a marxizmus-leninizmusra támaszkodik, szoros kapcsolatban áll a dolgozók legszélesebb tömegeivel, szervezett és tervszerű jelleget ad a kommunista építés egész munkájának.

A vezető szerepet betöltő párt mindent megtesz azért, hogy a dolgozó tömegek hatékonyan befolyásolhassák az állami politika kialakítását és megvalósítását, reális lehetőség nyíljon kezdeményezéseik kibontakoztatásához. A párt elszánt harcban áll azokkal a bürokratikus tendenciákkal, amelyek ellen az igazgatási apparátus még a szocializmusban sincs teljesen biztosítva.

A vezető szerep fokozódásával egyúttal a párt felelőssége is növekszik mindazért, ami az országban történik, a szovjetállam jelenéért és jövőjéért. Ez pedig azt jelenti, hogy a pártnak magának is fejlődnie kell, fokoznia kell harcképességét, erősítenie eszmei és szervezeti egységét.

A kommunista és munkáspártok képviselőinek legutóbbi tanácskozása óta eltelt több mint nyolc esztendő során az SZKP taglétszáma több mint négy és félmillióval emelkedett, s így ma már elérte a tizennégy milliót. A párttagságnak több mint a felét munkások és parasztok alkotják. Nagy jelentőséget tulajdonítunk annak, hogy a munkások vezető

szerepet töltenek be a pártban. Ez megfelel pártunk osztálytermészetének, s annak a szerepnek és helynek, amelyet a munkásosztály társadalmunkban betölt. Nagy szerepet játszik pártunk életében a kolhoz-paraszság is. Az értelmiség – amely jelentékenyen hozzájárul a társadalom szociális, tudományos-technikai és kulturális fejlődéséhez – ugyancsak megtalálta helyét pártunkban: milliószámra dolgoznak sorainkban népgazdasági szakemberek, azonkívül tudósok, művészek és az értelmiség más képviselői.

Pártunk gyarapodása meggyőzően bizonyítja, mennyire megnövekedett a kommunisták tekintélye hazánk valamennyi dolgozó rétegében. A kommunista párt tevékenységét, bel- és külpolitikáját az egész szovjet nép maradéktalanul támogatja.

A párt munkájának tökéletesítését összekapcsoljuk a párton belüli demokrácia következetes fejlesztésével, a demokratikus centralizmus elvének következetes érvényesítésével. Önök mindannyian tudják, milyen sokat tettünk ezért az utóbbi évek során, milyen fontos helyet foglaltak el ezek a kérdések az SZKP XX–XXIII. kongresszusainak határozataiban.

Eltársak! Országunk helyzetének alakulásától, a kommunizmus építésében elért sikereinktől sok tekintetben függ az, milyen mértékben és milyen mélyrehatóan befolyásolja a Szovjetunió külpolitikája a nemzetközi helyzetet. E politika alapvető célkitűzéseit és irányait világosan megjelölték az SZKP XXIII. kongresszusának határozatai.

A Szovjetunió Kommunista Pártja egész külpolitikai tevékenységében arra törekszik, hogy a szocialista világ ma erősebb legyen, mint tegnap volt, holnap pedig erősebb legyen, mint amilyen ma. Mindez konkrét formát ölt azokban az erőfeszítésekben, amelyeket államunk más szocialista országokkal együtt a politikai, védelmi és gazdasági együttműködés továbbfejlesztése érdekében kifejt.

A Szovjetunió más szocialista országokkal együtt aktív pozíciókat foglal el a nemzeti felszabadító mozgalom széles és állandóan forrongó arcvonalán, határozott politikai támogatást, erkölcsi és anyagi segítséget ad a felszabadulásukért küzdő népeknek.

A Szovjetunió a továbbiakban is hatékony katonai, gazdasági segítséget és erkölcsi-politikai támogatást fog nyújtani Vietnam népének az imperialista agresszió visszaveréséhez. Teljesen megalapozottnak és igazságosnak tartjuk és támogatjuk a vietnami kérdés politikai rendezésének

azt a programját, amelyet a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front 10 pontja tartalmaz.

A fiatal ázsiai és afrikai államok változatlanul támaszokra találnak a Szovjetunióban. Országunk sok ilyen állammal működik együtt a gazdasági élet, a tudomány, a technika, a kultúra területén és a nemzeti káderek képzésében.

A Szovjetunió segíti és a jövőben is sokoldalúan segíteni fogja az arab államokat, amelyeket agresszió ért. Határozottan síkraszállunk azért, hogy maradéktalanul végrehajtsák a Biztonsági Tanács 1967. november 22-i határozatának rendelkezéseit; ez a határozat megnyitja az utat a Közel-Kelet igazságos és tartós békéjéhez.

Az imperialisták megpróbálnak viszályt szítani azok között az államok között, amelyek kivívták nemzeti függetlenségüket. A szovjet külpolitika szembeáll az imperialista mesterkedésekkel, elősegíti, hogy békés úton rendezzék ezeknek az államoknak a nézeteltéréseit. Ennek egyik példája az indiai és pakisztáni vezetők taskenti találkozója, itt még ezek az egymással harcban álló országok is meg tudtak egyezni a hadműveletek beszüntetésében.

Erősítjük kapcsolatainkat a latin-amerikai államokkal; ezekben növekszik az ellenállás az imperialista parancsuralommal, a külföldi monopóliumok elnyomásával szemben.

A szovjetállam és a kapitalista világ országainak kapcsolata az egyes társadalmi rendszerektől független békés egymás mellett élés lenini elvén nyugszik. Ez az elv – amelynek az a lényege, hogy az országok között felmerülő vitás kérdéseket nem fegyveres erővel, nem háború útján, hanem békés úton kell megoldani – már széles körű nemzetközi elismerésre talált.

A békés egymás mellett élés nem terjed ki az eszmék harcára, ezt a leghatározottabban hangsúlyoznunk kell. Ugyanakkor azonban nem is csupán azt jelenti, hogy nincs háború a szocialista és a kapitalista államok között. A békés egymás mellett élés elvének alkalmazása a kölcsönös kapcsolatok fejlesztésének nagyobb lehetőségeit tárja fel. Arról van szó, hogy a tárgyalóasztal mellett rendezzék a nemzetközi problémákat, egyezzenek meg a háborús veszély csökkentését, a nemzetközi feszültség enyhítését szolgáló intézkedésekben; s szó van a kölcsönösen előnyös gazdasági, kereskedelmi, tudományos-műszaki és a kulturális kapcsolatokról is.

Az utóbbi időszak tapasztalataiból, különösképpen a Szovjetunió Franciaországgal, Finnországgal, Olaszországgal, Japánnal és sok más országgal fennálló kapcsolatainak fejlődéséből levonhatjuk azt a következtetést, hogy a békés egymás mellett élés politikájában megvannak az ilyen lehetőségek. Nem teszünk itt kivételt egyetlen kapitalista országgal, így az Egyesült Államokkal sem. A békés egymás mellett élés számunkra nem ideiglenes taktikai fogás, hanem a következetesen békeszerető szocialista külpolitika fontos elve. Ez a politika teremti meg a legkedvezőbb feltételeket ahhoz, hogy felépítsük az új társadalmat a szocialista országokban, s hogy kibontakozzék a forradalmi és felszabadító mozgalom.

Jól tudjuk, a kapitalista nagyhatalmak külpolitikájának alakulására gyakran hatással vannak a szélsőségesen agresszív körök. Ahhoz, hogy fékezzük ezek aktivitását, határozottan le kell lepleznünk cselszövéseiket és provokációikat, állandóan készen kell állnunk agresszív merényleteik erélyes visszaverésére. Ilyen külpolitikát folytat az SZKP, a Szovjetunió.

A kapitalista táborban egy mérsékeltebb szárnyat is megkülönböztetünk. Ennek képviselői továbbra is osztályellenségeink, eszmei ellenfeleink maradnak, de ugyanakkor elég józanul értékelik a jelenlegi nemzetközi erőviszonyokat, s hajlandók rá, hogy felkutassák a vitás nemzetközi kérdések kölcsönösen elfogadható megoldásait. Külpolitikájában államunk figyelembe veszi ezeket a tendenciákat.

Miközben útját álljuk a háborús veszélynek, s lankadatlan éberséget tanúsítunk az agresszív revansista körök mesterkedéseivel szemben, ezután is minden tőlünk telhetőt megteszünk, hogy megszüntessük a háborús veszély tűzfészkeit Földünkön.

A jelenlegi nemzetközi helyzet égető problémái nem feledtetik velünk a hosszabb időre szóló feladatokat sem, főként a kollektív biztonsági rendszer megteremtését a Földnek azokon a részein, ahol koncentráltan jelentkezik az új világháború, illetve fegyveres konfliktusok kirobbanásának a veszélye. Ez a rendszer helyettesítené a legjobban a jelenleg fennálló katonai-politikai csoportosulásokat.

Az európai kommunista és munkáspártok – mind a hatalmon levők, mind pedig a kontinens tőkésországaiban működő pártok – Karlovy Vary-i értekezletükön kidolgozták az európai biztonság megteremtését célzó harc közös programját. A Varsói Szerződés tagállamai is előterjesztették az európai népek biztonságára, az európai államok határainak stabilitására és békés együttműködésükre vonatkozó konkrét program-

jukat. Az SZKP, a Szovjetunió mindent meg fog tenni e program megvalósításáért.

Úgy véljük, az események menete napirendre tűzi az ázsiai kollektív biztonsági rendszer megteremtésének feladatát is.

A most vitára bocsátott dokumentum-tervezet hangsúlyozottan kiemeli: halaszthatatlanul életbe kell léptetni az atomfegyverek elterjedésének megakadályozásáról szóló szerződést s be kell tiltani ezt a fegyvert, és csakis békés célokra szabad felhasználni az atomenergiát. Közös célunk az is, hogy hatékonyabbá tegyük a vegyi és bakteriológiai fegyverek betiltását. A tanácskozás résztvevői jól tudják, a szovjet külpolitika milyen állhatatosságot tanúsított, mennyi kezdeményezést tett ezekben a kérdésekben.

A Szovjetunió, mint a múltban, a jelenben is kész szerződést kötni az általános és teljes leszerelésről, a fegyverkezési verseny, mindenekelőtt a nukleáris és rakétafegyverkezési verseny korlátozását és megfékezését szolgáló intézkedésekről. Ha rákényszerítjük az imperialistákat a fegyverkezési verseny csökkentésére, ezzel megrendítjük az új háború értelmi szerzőinek helyzetét, óriási pénzüsségeket fordíthatunk alkotó célokra, s erősítjük a világbékét.

A Szovjetunió Kommunista Pártja, a szovjet nép a jövőben is minden erejével hozzájárul az antiimperialista harc feladatainak megoldásához, rendíthetetlenül védelmezi a béke, a demokrácia, a nemzeti függetlenség és a szocializmus ügyét.

*

Elvtársak! Mozgalmunk nagyszerű és dicső múltra tekint vissza. Bölcsőjénél nagy gondolkodók és forradalmárok, Karl Marx és Friedrich Engels állottak. Gyűjtő hangú felhívásuk – „Világ proletárjai, egyesüljetek!” – visszhangra talált az egész világon. Ez a felhívás magába foglalta valamennyi dolgozó egységének és testvériségének, érdekközösségének eszméjét, s mozgalmunk harci zászlójává lett.

Tavaly emlékeztünk meg Karl Marx, a tudományos kommunizmus megalapítója születésének 150. évfordulójáról. Ez alkalommal nem csupán a megérdemelt tiszteletet adtuk meg annak az embernek, akinek eszméi és tettei halhatatlanok, hanem seregszemlét is tartottunk soraink fölött, elemeztük munkánk eredményeit és meghatároztuk távlatait.

Most egy másik jelentős évforduló küszöbén állunk: 100 éve született Vlagyimir Iljics Lenin.

Lenin fölbecsülhetetlen érdeme az, hogy válaszolt az élet által fölvetett legégetőbb kérdésekre, megmutatta az imperializmus, a társadalmi és nemzeti elnyomás ellen, a szocialista forradalom győzelméért és a kommunizmus diadaláért vívott harc leghatékonyabb formáit.

Következetes osztályirányvonalra, elvi szilárdságra, taktikai rugalmasságra, a konkrét feltételek sokoldalú figyelembevételére, bátor és egyben megfontolt akciókra, az imperialistaellenes harc valamennyi eszközének felhasználására tanított bennünket Lenin, ezt tanuljuk Lenintől.

A forradalmi elmélet lenini gazdagítása a marxista gondolkodás fejlődésének igen fontos szakasza. A leninizmus – korunk marxizmusa. Lenin születésének 100. évfordulója a világ valamennyi kommunistájának ünnepe. Az SZKP úgy véli, a közelgő lenini évfordulót a kommunista mozgalom ideológiai munkájának további aktivizálására kell felhasználni.

Minden alapunk megvan rá, elvtársak, hogy magabiztosan tekintsünk a jövőbe. A kommunista mozgalom hű Marx, Engels, Lenin halhatatlan tanításához, s e mozgalomnak ma óriási lehetőségei vannak ahhoz, hogy az összes antiimperialista erőkkel szövetkezve új győzelmeket arasson a népek társadalmi és nemzeti felszabadításáért, a békéért, az egész emberiség nagyszerű kommunista jövőjéért vívott történelmi harcban.

A KOMMUNISTA MOZGALOM AZ ÚJABB FELLENDÜLÉS SZAKASZÁBA LÉPETT

RÉSZLET A „BÉKE ÉS SZOCIALIZMUS” CÍMŰ FOLYÓIRAT
1969. 8. SZÁMÁBAN MEGJELENT CIKKBŐL

III

Büszkeséggel tölt el bennünket, hogy a kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozása ismét kifejezésre juttatta: nagyra tartja pártunk tevékenységét, internacionalista álláspontját. Ez újabb forrása a szovjet kommunisták forradalmi optimizmusának, energiájának és alkotó szellemének.

Az SZKP születése óta egész politikáját a proletár internacionalizmus lenini koncepciójára alapozza. Mindig Leninnek abból az ismert meghatározásából indultunk és indulunk ki, amely szerint internacionalistának lenni annyit jelent, mint megtenni „a maximumát annak, ami egy országban *valamennyi ország* forradalmának fejlesztése, támogatása, felébresztése *érdekében* megvalósítható”. Az SZKP rendületlenül arra törekedett és arra törekszik ma is, hogy az összes belső lehetőségek kihasználásával megszilárdítsa és minden irányban fejlessze a szocializmust és a kommunizmust az országon belül, s egyúttal támogassa és kibontakoztassa a forradalmi harcot szerte a világon. Így fogjuk fel mi internacionalista kötelességünket a nemzetközi kommunista és munkásmozgalommal szemben.

Konkréten mit is értünk ezen?

Mindenekelőtt azt, hogy továbbra is főleg példamutatással, gazdasági eredményeinkkel gyakorolunk hatást a világforradalmi folyamatra.

Országunk fejlődésének minőségileg új szakaszába lépett: megindult és sikeresen folyik a kommunista társadalom általánosan kibontakozó építése, nagy és bonyolult feladatokat oldunk meg mind gazdasági téren, mind a társadalmi viszonyok területén.

Jellemző vonásnak tekinthető a gazdaság intenzitásának gyors fokozódása. Ezt a folyamatot részben a termelőerők eddigi szovjetunióbeli fejlődése, részben az egész világra kiterjedő tudományos-technikai forradalom követelményei készítették elő. Ami ma leginkább előtérbe kerül, az a társadalmi termelés hatékonyságának, a munka termelékenységének erőteljes növelése, új termelési kapacitások gyors üzembe helyezése és lehető legjobb kihasználása, a meglevő tartalékoknak a termelésbe való maximális bevonása. Ez viszont a szocialista gazdálkodás és tervezés módszereinek állandó tökéletesítését, a szocialista rendszerben rejlő nagy előnyök teljesebb kihasználását követeli meg.

A Szovjetunióban immár harmadik éve folyik a gazdasági reform végrehajtása. Ennek egyik fő célja éppen egy olyan gazdasági mechanizmus létrehozása, amelynek alapján a társadalmi munka termelékenysége a leggyorsabb ütemben növekedhet, a tudományos-technikai haladás pedig nemcsak akadálytalanul, hanem állandóan gyorsuló ütemben is folytatódhat, átfogva alulról felfelé az egész népgazdaságot. A reform még nem fejeződött be, de már az eddigi eredmények is igen eredménykeltőek. Gazdaságunk dinamikusabbá válik, növekszik a hatékonysága, meggyorsult a tudományos-technikai haladás. A létrehozott hatalmas gazdasági potenciál mind jobb eredményt ad a reális fogyasztási javak formájában.

Mindebben látjuk azt az utat, amelyen haladva egyre növelhetjük befolyásunkat a világforradalmi folyamatra, egyre meggyőzőbb példát mutathatunk az imperialista elnyomás ellen harcoló népeknek.

A szocializmus előnye, nemzetközi példájának hatékonysága természetesen nemcsak abban rejlik, hogy ez a rendszer lehetővé teszi a tudomány és a technika vívmányainak a köz javára, az életszínvonal rendszeres és állandó emelésére való teljes felhasználását. A mi rendszerünk teremti meg a legjobb előfeltételeket az emberi személyiség sokoldalú fejlődéséhez, ahhoz, hogy az emberek teljesen kibontakoztathassák képességeiket, szellemi gazdagságukat, tehetségüket. Ezt a nemes és valóban humánus célt követi társadalmunk. Az emberiség szempontjából különösképpen növeli e cél vonzóerejét az, hogy a mai tőkés társadalomban egyre fokozódik a szellemi és eszmei elsivárosodás.

Állandóan tökéletesítjük a szocialista társadalmi viszonyok összességét, szovjetállamunk további megszilárdítására, a szocialista demokrácia minden irányú fejlesztésére és mélyítésére törekszünk.

A történelmi tapasztalat arra tanít, hogy ahol csökken a szocialista állam szerepe és hatalma, ott felüti a fejét az anarchia és a spontaneitás, veszélybe kerülnek a szocializmus vívmányai. Ellenfeleink az SZKP-nak a szovjetállam megszilárdítására irányuló politikáját saját propaganda-céljaikra próbálják felhasználni oly módon, hogy ezt szembeállítják a szocialista demokrácia további fejlesztésével és tökéletesítésével. Márpedig többször leszögeztük és újra leszögezzük, hogy a demokrácia számunkra osztályfogalom. Ez azt jelenti, hogy ebben számunkra az a fő kérdés, kit szolgál ez a demokrácia. A szocialista demokrácia nem formálisan, hanem lényegét tekintve a munkások és parasztok millióit és millióit, a népi értelmiséget szolgálja, az ő létérdekeiket fejezi ki. A szocialista demokrácia tartalmát és értelmét úgy fogjuk fel, hogy a milliós tömegeket bevonjuk az ország igazgatásába, a gazdasági építésbe, minden közügybe. Ebben az irányban tökéletesítjük tovább államunk, demokráciánk törvényhozási alapjait. Mostanában például azon dolgozunk, hogy az alkotmányban rögzítsük azokat a változásokat, amelyek a szovjet társadalomban az utóbbi évtizedekben végbementek; országos vitára bocsátottuk a kolhozok mintaalapszabályzatának tervezetét, amely a kolhozépítésben elért színvonalat és az új feltételeket tükrözi: nemrég olyan határozatot hoztunk, hogy javítani kell a dolgozók informálását a belső és a nemzetközi ügyekről.

A kommunizmushoz vivő utunk, mint minden úttörőé, nehéz és bonyolult. Hogy le ne tévedjünk róla, jó iránytűre van szükségünk. Nekünk mindig is a marxista-leninista tanítás volt ez az iránytű, amely az SZKP-t vezeti a kommunista építés terveinek kidolgozásában. Ezeket a terveket pártunk XX-XXIII. kongresszusainak határozatai és az SZKP programja vázolták fel. Pártunk elméletileg összegezi a szocialista és a kommunista építésben felhalmozott tapasztalatokat, tanulmányozza a szovjet társadalom fejlődésének új jelenségeit és tendenciáit. Napjainkban, amikor a kommunista építés méreteire és feladatainak bonyolultságára való tekintettel objektíve szükségessé vált a párt vezető szerepének növelése, azon is gondolkodunk, hogyan fejleszthetnénk tovább magát a pártot, hogyan szilárdíthatnánk meg még jobban eszmei és szervezeti egységét, hogyan helyezhetnénk mélyebb tudományos alapokra az egész pártmunkát és a társadalomban folyó ideológiai munkát.

Azok közül a figyelemre méltó vonások közül, amelyek a mai viszonyok között az öntudatos szovjet állampolgárt jellemzik, elsősorban az olya-

nokat kell kiemelniünk, hogy büszke kommunista pártjára és hazájára, kész minden erejével fejlődésünket szolgálni, tisztában van a Szovjetunióban folyó kommunista építés nemzetközi jelentőségével. A párt továbbra is elsőrendű feladatának tartja, hogy népünket a szovjet hazafiság szellemében, a szocialista országok népeivel, a társadalmi és nemzeti felszabadulásért, a demokráciáért, a békéért és a szocializmusért harcoló összes népekkel való barátság, testvériség és internacionalista szolidaritás szellemében nevelje.

A nemzetközi kommunista és munkásmozgalommal szembeni internacionalista kötelességünk szerves részét alkotja, hogy segítsük azokat a népeket, amelyeket agresszió sújt, amelyek harcolnak az imperializmus ellen, nemzeti, politikai és gazdasági felszabadulásukért, a társadalmi haladásért. Az ilyen fajta segítség nagysága és hatékonysága közvetlenül függ a szovjet társadalom belső fejlődésének sikereitől. Szovjet-Oroszország fennállásának első éveiben a világesemények menetére gyakorolt hatását elsősorban a forradalmi példa ereje határozta meg. A Szovjetunió gazdasági és politikai hatalmának növekedése arányában nemcsak példánk vonzóereje fokozódott, hanem állandóan növekedett az imperializmus ellen harcoló népeknek nyújtott anyagi és katonai segítségünk egyaránt.

Ez persze korántsem jelenti azt, hogy a „forradalom exportjával” foglalkozunk. Nagyon jól tudjuk, hogy a forradalmat nem lehet külföldről importálni, hogy a forradalom az egyes országok belső fejlődési feltételeinek és a társadalmi felszabadulásért folyó szívós tömegharcnak az eredménye. De azt is nagyon jól tudjuk, milyen fontos, hogy a harcoló népek idejében sokoldalú segítséget és támogatást kapjanak.

Az egész világ tudja, milyen nagy katonai és anyagi segítséget nyújt a Szovjetunió Vietnam népének az amerikai imperializmus agressziója elleni igazságos harcában. Egyre erősödnek a Szovjetunió külkereskedelmi kapcsolatai Afrika és Ázsia fiatal országaival, valamint Latin-Amerika országaival. Igyekszünk segíteni a felszabadult országok népeit gazdasági fejlesztésük problémáinak megoldásában, előmozdítani nemzeti iparuk megteremtését, támogatjuk őket szakemberek képzésében stb. Az ilyen fajta segítség csökkenti a fiatal államoknak az imperialista monopóliumoktól való függését, előmozdítja az általános imperialistaellenes front erősödését.

Pártunk véleménye szerint a forradalmi és felszabadító mozgalom ki-

bontakozásához a béke viszonyai között alakulnak ki a legkedvezőbb feltételek. Éppen ezért – véleményünk szerint – békeszerető külpolitikánk, a világbékéért vívott harcunk is egyik szerves, mégpedig igen fontos része a nemzetközi kommunista és munkásmozgalommal szembeni internacionalista kötelességünknek.

Továbbra is fejleszteni fogjuk a szovjetállam külpolitikai tevékenységét, amelynek nagy jelentősége van a közös forradalmi ügy szempontjából. Igyekszünk előmozdítani, hogy tovább növekedjen a szocialista országok közösségének ereje és összeforrottsága, támogatni fogjuk a népek felszabadító harcát, a jövőben is mindig azon leszünk, hogy megghiúsítsuk az imperializmus agresszív terveit, harcolni fogunk a béke fenntartásáért és a különböző társadalmi rendszerű államok közötti békés egymás mellett élés elvének érvényesítéséért.

A békés munkával elfoglalt szovjet népnek nincs szüksége háborúra. S nincs szüksége háborúra az emberiség óriási többségének sem. Éppen ezért a Szovjetunió külpolitikája, amelynek középpontjában a békeharc áll, megfelel az összes népek életbevágó érdekeinek, és egyre nagyobb támogatásra talál náluk. Más pártokkal együtt tevékenyen hozzáálltunk ahhoz, hogy előkészítsük a világ népeinek antiimperialista kongresszusát és a népeknek az európai biztonság védelmére irányuló kongresszusát.

A szovjet kommunisták mindig híven teljesítették és teljesíteni is fogják internacionalista kötelességüket. Ezt ünnepélyesen megerősítettük a kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozásán is. A kommunista társadalom építése, az ország védelmi képességének erősítése terén végzett konstruktív munkánkkal, a harcoló népeknek nyújtott segítségünkkel, békeszerető külpolitikánkkal minden tőlünk telhetőt elkövettünk és elkövetünk azért, hogy előbbre vigyük a béke és a társadalmi haladás ügyét, a szocializmus és a kommunizmus ügyét.

Alig több mint egy évtizede, hogy összeült a kommunista és munkáspártok képviselőinek első tanácskozása. Most újra meghatároztuk akcióegységünk platformját. S tanácskozásról tanácskozásra, az egyik stratégiai szakasztól a másikig állandóan szélesedik a kommunisták konstruktív forradalmi tevékenysége, egyre gyarapodnak tapasztalataink, s növekszik az a képességünk, hogy behatoljunk a társadalmi folyamatok lényegébe és befolyásoljuk azokat.

A mostani tanácskozáson megállapítottuk, hogy az imperializmus elleni harc jelenlegi szakaszát a forradalmi és haladó erők újabb előretörésének

megnövekedett lehetőségei jellemzik. Az imperializmus már képtelen visszaszerezni az elvesztett történelmi kezdeményezést, visszaforgatni a társadalmi fejlődés kerekét. Az emberiség fő útját a szocialista világrendszer, a nemzetközi munkásosztály, az összes forradalmi erők határozzák meg.

Tudjuk, hogy a forradalmi világfolyamat nem egyenes vonalú folyamat, ahol csak győzelmek léteznek. Olykor, sajnos, bele kell kóstolnunk a kudarcok, a visszaesések keserűségeibe is. A tanácskozás ereje és jelentősége abban rejlik, hogy a kommunista mozgalom fontos új szakaszán megóv bennünket a feladatok leegyszerűsített szemléletétől. Tanácskozásunk ereje és jelentősége abban rejlik, hogy marxista-leninista értékelést adott korunk létfontosságú problémáiról és megjelölte megoldásuk járható útjait. A tanácskozás újra megerősítette, hogy a kommunista mozgalom minden nehézség ellenére az antiimperialista harc élcsapata, korunk leghatalmasabb politikai ereje, amely alkotó módon tudja megoldani a bonyolult politikai és elméleti kérdéseket.

A tanácskozás eszméi hatottak a világ egész politikai atmoszférájára. Ezeknek az eszméknek a realizálása jegyében folyik egész tevékenységünk, a gyakorlati és az elméleti egyaránt. A tanácskozás határozatainak jegyében készülünk arra, hogy méltóképpen megünnepeljük Vlagyimir Iljics Lenin – forradalmi korunk halhatatlan gényusa, az imperializmus és a reakció elleni küzdelem rendíthetetlen harcosa, a proletár internacionalizmus nagy úttörője – születésének 100. évfordulóját.

Az imperializmus ellen, a világ forradalmi megújhódásáért vívott harcban a kommunisták még magasabbra emelik a marxizmus-leninizmus és a proletár internacionalizmus harci lobogóját!

A LENGYEL NÉPKÖZTÁRSASÁG FENNÁLLÁSÁNAK
25. ÉVFORDULÓJA ALKALMÁBÓL
RENDEZETT ÜNNEPI ÜLÉSEN

1969. JÚLIUS 21.

(RÉSZLET)

Huszonöt évvel ezelőtt új fejezet kezdődött országaink kapcsolatának történetében. A szocializmus megvalósította népeinknek az egyenjogú szövetségről és a testvéri együttműködésről szőtt régi álmait, megszületett a Szovjetunió és az új, szocialista Lengyelország megbonthatatlan barátsága.

Ezen az ünnepnapon különösen jóleső érzéssel hallgattuk azokat a meleg szavakat, amelyek a Szovjetunióról, népeiről, lenini kommunista pártunkról elhangzottak. Engedjék meg, kedves elvtársak, hogy szívből megköszönjem önöknek e szavakat és azokat az érzelmeket, amelyeket kifejeznek. A szovjet emberek érzik lengyel testvéreik barátságát és szolidaritását, s ezt ugyanolyan forró barátsággal és rendíthetetlen szolidaritással viszonzozzák.

A szovjet kommunisták nevében, az egész szovjet nép nevében szeretnénk erről a magas fórumról kijelenteni, tisztelt elvtársak, hogy a szovjet-lengyel barátság számunkra szent dolog. A szovjet emberek a jövőben is mindent megtesznek azért, hogy a szocialista Lengyelországgal való megbonthatatlan szövetségünk, baráti kapcsolatunk és sokoldalú együttműködésünk egyre mélyebbé, sokrétűbbé és gyümölcsözőbbé váljék. Barátságunkban biztos garanciát látunk arra, hogy a szocializmus ügye, a kommunizmus ügye újabb győzelmeket arat.

A szovjet és a lengyel nép története során rendkívül súlyos megpróbáltatások után, igen heves küzdelmek után jutott el a mai eredményekhez és sikerekhez. A szabadság és a függetlenség eszményeitől lelkesítve, népeink kiállták ezeket a megpróbáltatásokat, szétzúzták a fasiszta agresszorok sötét erőit, és kivívták a győzelmet.

Országaink népei sohasem felejtik el, milyen nagy árat fizettek ezért

a győzelemért, s igyekeznek méltók lenni azokhoz, akik a győzelmet kivívták. Sohasem felejtjük el az üszkök fojtogató füstjét, sohasem felejtjük el Varsó és Minszk romjait. Népeink örökre megőrzik emlékezetükben Majdanek és Auschwitz mártírjait, a leningrádi blokád áldozatait. Sok-sok nemzedéknek lelkesítő példaképül szolgál majd a sztálingrádi és a kurszki csata résztvevőinek, Varsó, Pozsony, Prága felszabadítóinak, Berlin ostromlóinak hősiessége, a harcosok millióinak odaadó bátorsága, amelyet számtalan véres csatában tanúsítottak, védelmezve a népeknek a függetlenséghez és szabadsághoz való jogát.

S hadd mondjuk meg: azt, amit a népek a második világháború ütközeteinek tüzeiben kivívtak, örökre vívták ki! Ne ringassák magukat illúziókban osztályellenségeink, arra számítva, hogy sikerül majd valamiképp semmivé tenniük a szocializmus történelmi győzelmeit. Erről szó sem lehet! Biztosíték erre: a szocialista országok népeinek alkotó, építő munkája, nagyszabású terveik, elszántságuk arra, hogy minden területen fejlesszék testvéri együttműködésüket, erősítsék a Varsói Szerződést, amely megbízhatóan oltalmazza tagországainak szuverenitását, a szocializmus európai határainak, köztük a népi Lengyelország Odera–Neisse-határának és a Német Demokratikus Köztársaság nyugati határának, valamint Csehszlovákia határainak a biztonságát és sérthetetlenségét.

S van bizonyos történelmi igazság abban, hogy éppen a népi Lengyelország fővárosa, Varsó, a sokat szenvedett, hős Varsó, az emberiség legádázabb ellensége, a fasizmus elleni élethalálharc szimbóluma, a ma virágzó szocialista Varsó, e csodálatos város adta nevét a szocialista országok harci szövetségének.

Eltársak! Az élet teljes világossággal mutatja, milyen felbecsülhetetlen jelentőségűek a szocialista internacionalizmuson alapuló kapcsolatok országaink és népeink között, amelyeket a közös cél, a közös marxista-leninista világnézet forraszt össze.

A szocialista internacionalizmus nem jámbor óhaj, hanem napjaink konkrét, kézzelfogható realitása.

Testet ölt ez a Szovjetunió, a Lengyel Népköztársaság, a többi szocialista állam hatékony politikai együttműködésében. Az egész világ-szocializmus pozícióinak erősödése, az egyes szocialista országok eredményei szorosan összefüggnek a szocialista államok szolidáris cselekményeivel, egymásnak nyújtott segítségével. A szocialista internacionalizmus annyit jelent, hogy nagy felelősséget érzünk a szocializmus sorsáért nem-

csak saját országunkban, hanem világviszonylatban is. Annyit jelent, hogy maximálisan tiszteletben tartjuk az egyes országok fejlődésében mutatkozó nemzeti és történelmi sajátosságokat, hogy készek vagyunk a legnagyobb mértékben támogatni egymást. Annyit jelent, hogy tökéletesen tisztában vagyunk azzal, milyen történelmi szerep illeti meg a szocialista országokat a világforradalmi folyamatban, a népek felszabadító, antiimperialista harcának támogatásában.

A szocialista internacionalizmus jut kifejezésre ma abban a tendenciában is, amely a szocialista államok gazdasági közeledését, gazdasági kapcsolataik sokoldalú fejlesztését célozza. Meggyőződésünk, hogy a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsának XXIII., rendkívüli ülészakán kitűzött feladatok megoldása lehetővé teszi a tudományos-technikai haladás ütemének meggyorsítását minden egyes tagországban, kedvezően befolyásolja a dolgozók jólétének emelkedését, és kétségtelenül még jobban megszilárdítja a világsszocializmus pozícióit.

A nemzetközi kapcsolatok története sok olyan szövetséget ismert, amely nem állta ki az idők próbáját és széthullott. Ezekben az esetekben lényegében a kizsákmányoló osztályok alkúiról volt szó, amelyek ebből vagy abból a politikai konjunktúrából, ilyen vagy amolyan átmeneti érdekekből születtek. Ám a szocialista országok egyre erősödő együttműködését nem fenyegeti ilyen sors, mert szövetségünk az egész emberi társadalom fejlődésének legfőbb történelmi tendenciáját fejezi ki. Ez a szövetség a népek mélyen gyökerező barátságára, céljaik egységére épül, alapja ama forradalmárok, demokraták sok nemzedékének a harca, akiknek szenvedélyes vágyuk volt valamennyi ország népeinek szabad, egyenjogú egyesülése. Ilyen barátság fűzi össze a szocialista országok népeit. Ez a barátság megbonthatatlan, kiáll minden megpróbáltatást.

Persze, elvtársak, a szocialista internacionalizmus elvein alapuló kapcsolatok nem alakulnak ki automatikusan. Ehhez, mint az élet mutatja, a kommunista pártok céltudatos politikai és ideológiai munkájára van szükség. Nemcsak arról van itt szó, hogy nagyon szívós a kapitalista, sőt olykor a feudális múlt öröksége, amelyet nem lehet egyik napról a másikra vagy akár egyik évről a másikra kiirtani az emberek tudatából.

Szó van itt arról is, hogy az imperialisták szüntelenül igyekeznek elhinteni a szocialista országok között az elidegenedés, a kölcsönös bizalmatlanság magvait. S ha valahol megtűrik a lazaságot vagy éppenséggel fittyet hánynak a proletár internacionalizmus elveinek, ezzel sokat árt-

hatnak az adott országban folyó szocialista építés érdekeinek és a világ-szocializmus közös ügyének.

Eltársak! A Szovjetunió Kommunista Pártja, a Lengyel Egyesült Munkáspárthoz, a többi szocialista ország kommunista pártjaihoz hasonlóan, kész maximális erőfeszítéseket tenni azért, hogy a szocialista államok együttműködése évről évre erősödjön. Számunkra nyilvánvaló, hogy ha ma valamennyien együtt sikeres harcot vívunk az újabb világ-háború veszélye ellen, éppen a harci együttműködésünk teszi hatékonnyá harcunkat. Ha ma Európában egyre gyarapodnak azok az erők, amelyek egy szilárd biztonsági rendszerért szállnak síkra, s egyre szélesedik a harc az NSZK uralkodó köreinek revansista politikája ellen, akkor ebben kifejeződik külpolitikai erőfeszítéseink koordinálásának a jelentősége. Ha ma az európai kontinenstől távol eső Vietnam földjén kudarcba fullad az amerikai imperialisták agresszív kalandja, akkor ebben is a szocialista országok szolidaritása mutatkozik meg.

Eltársak! A szocialista közösség előtt, a kommunista és munkásmozgalom előtt, korunk összes forradalmi erői előtt ma felelősségteljes történelmi feladatok állnak. Ezeket a feladatokat kollektívan határoztuk meg a kommunista és munkáspártok nemrég lezajlott nemzetközi tanácskozásán, amelynek előkészítésében és megrendezésében a Szovjetunió Kommunista Pártja is, a Lengyel Egyesült Munkáspárt, a Csehszlovák Kommunista Párt, a Német Szocialista Egységpárt is más testvérpártokkal együtt olyan tevékenyen részt vett.

Atanácskozás meggyőzően mutatta, hogy a kommunista világmozgalom – korunk élenjáró ereje – újabb fellendülés szakaszába lép. A tanácskozás befejezése óta eltelt rövid idő alatt világosan megmutatkozott már a tanácskozáson kitűzött eszmék gazdagsága és nagy jelentősége, az elfogadott dokumentumokba foglalt pozitív program mozgósító szerepe. A béke, a demokrácia, a nemzeti függetlenség, a szocializmus – a kommunistáknak ezek a magasztos eszményei a reakció és a háború erői elleni aktívabb cselekvésre ösztönzik korunk minden antiimperialista áramlatát. A hatalmas antiimperialista front tömörítésével a kommunista mozgalom még nag yobb arányú támadást indíthat az imperializmus ellen.

A kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozása újabb bizonyítéka volt a marxista-leninista eszmék legyőzhetetlen erejének. A leninizmus érvényesül ma országaink szocialista és kommunista építésének lendületében. A leninizmus érvényesül ma a kommunista és munkásmoz-

galom növekedésében. A leninizmus érvényesül a nemzeti felszabadítás folyamatának szüntelen fejlődésében. S joggal mondhatjuk, hogy a lenini ügy diadala nagyszerűen kifejezésre jut az önök nagy ünnepében is: a lenini úton rendületlenül haladó szocialista Lengyelország fennállásának 25. évfordulójában.

CIKK A „TESTVÉRI BARÁTSÁG, SOKOLDALÚ EGYÜTTMŰKÖDÉS”
CÍMMEL MOSZKVÁBAN 1969-BEN MEGJELENT KÖNYVBŐL

Ez a könyv, amely a szovjet és a bolgár nép barátságáról, testvériségéről szól, abból az alkalomból jelenik meg, hogy a Bolgár Népköztársaság dolgozói az 1944-es szeptemberi fegyveres felkelés győzelmének 25. évfordulóját ünneplik. Megemlékezik erről a nevezetes eseményről a szovjet nép is, megemlékeznek róla a többi testvérország népei, mindazok, akik a szocializmus és a kommunizmus diadaláért harcolnak.

A Bolgár Kommunista Párt vezetésével, a szovjet hadsereg által folytatott nagyarányú támadás körülményei között végrehajtott szeptember 9-i felkelés megdöntötte a monarchofasiszta rendszert, megnyitotta bolgár földön az utat a szocializmus építése felé, újabb határkövet jelentett a világforradalmi folyamat fejlődésében.

Az elmúlt években Bulgáriában mélyreható változások történtek az élet minden területén. Minden túlzás nélkül elmondhatjuk, hogy a népi hatalom győzelme után a Bolgár Népköztársaság hatalmas ugrást tett társadalmi, gazdasági és kulturális fejlődésében, a világ haladásának tevékeny tényezőjévé lett. Ezek az eredmények arról tanúskodnak, hogy Bulgária helyes utat választott, s annak a hősie, lelkes munkának köszönhetők, amelyet a bolgár nép és élcsapata, a Bolgár Kommunista Párt végzett.

A szocialista Bulgária sikerei egyszersmind meggyőzően bizonyítják, milyen előnyökkel jár a szocialista testvérországok sokoldalú, egyenjogú és kölcsönösen előnyös együttműködése, amely az életben kipróbált marxista-leninista elvekre épül.

A szolidaritáson, őszinte barátságon és testvériségen alapuló kapcsolatok, amelyek a Szovjetunió és a népi Bulgária között kialakultak, nagyszerű példái az államok közötti új típusú kapcsolatoknak, a gyakorlatban

alkalmazott szocialista internacionalizmusnak. Ezek a kapcsolatok lényegében országaink életének minden területére kiterjednek: a pártmunkára és a gazdasági munkára, a gazdasági életre, a tudományra, a kultúra és a külpolitika kérdéseire, a védelem megszervezésére.

Oroszország és Bulgária baráti kapcsolatai igen régiek. Mint igazi internacionalisták, mi, kommunisták, gondosan ápoljuk és fejlesztjük a népeink közötti kapcsolatokban kialakult üdvös hagyományokat. Igen nagyra értékeljük az orosz és a bolgár kultúra történelmi kölcsönhatását, az oroszországi forradalmi demokratikus mozgalomnak és a bulgáriai nemzeti felszabadító mozgalomnak a kapcsolatát. Testvéri barátságunkat örökre megpecsételte az idegen hódítók ellen vívott közös szabadságharcunk.

1944. szeptember 9. után a szovjet–bolgár kapcsolatok új alapokra helyeződtek és minőségileg is újak lettek. Az országaink közötti politikai, gazdasági, kulturális kapcsolatok elmélyülése útján fontos szakasz lett az 1948-ban megkötött első barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés, amelynek alapelve, Georgi Dimitrov szavai szerint: hűségért hűséget, barátságért barátságot.

Az 1967-ben aláírt új szovjet–bolgár szerződés ünnepélyesen proklamálja: „A Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége és a Bolgár Népköztársaság közötti örök megbonthatatlan barátság, testvéri kölcsönös segítség és sokoldalú szoros együttműködés, amely a szocialista internacionalizmus szilárd elveire épül, megfelel mindkét ország és az egész szocialista közösség népei sarkalatos érdekeinek.” S ez nem merő kinyilatkoztatás. Ez megállapítása annak a cáfolhatatlan történelmi ténynek, hogy közösek az érdekeink, a céljaink, közös a sorsunk.

Ez a közösség az alapja az államaink közötti szoros politikai szövetségnek, a nemzetközi porondon az agresszív imperialista politika ellen, a népek békéjéért és biztonságáért vívott harcban való gyümölcsöző együttműködésünknek.

Az imperializmus, mint tudjuk, mindmáig nem tett le arról a reményről, hogy sikerül visszaszereznie pozícióit a nemzetközi küzdőtéren. Az utóbbi évek folyamán az imperialista körök újabb meg újabb erőfeszítéseket tettek ebben az irányban – a nyílt fegyveres agressziótól kezdve az olyan próbálkozásokig, amelyeknek az volt a céljuk, hogy bomlasszák a szocialista államok közösségét, hogy a szocialista államokban ösztönözzék a centrifugális tendenciákat, aktivizálják a szocialistaellenes erőket, gyen-

gítsék a kommunista pártok vezető szerepét. Éppen ezért az SZKP és a BKP más testvérpártokkal együtt rendkívül nagy figyelmet szentel a szocialista államok közötti egység megszilárdításának, a szocializmus erősítésének és védelmének.

A Szovjetunió a Bolgár Népköztársasággal és a többi testvérországgal együtt szilárdan eltökélte, hogy megghiúsítja a népeink vívmányai ellen törő imperializmus minden próbálkozását. A testvérpártok szüntelenül azon munkálkodnak, hogy növeljék a szocialista országok védelmi erejét, hogy tökéletesítsék hadseregeink együttműködését a Varsói Szerződés keretében. A szocialista államok közösségének – ebben bizonyos lehet mindenki – megvannak a szükséges eszközei ahhoz, hogy garantálja biztonságát, békés feltételeket teremtsen népeinknek a szocializmus és a kommunizmus útján való további fejlődéshez.

A Szovjetunió és a Bolgár Népköztársaság más szocialista országokkal együtt következetesen síkraszáll a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett éléséért és az összes vitás nemzetközi kérdéseknek békés úton való megoldásáért, a fegyverkezési hajsza beszüntetéséért, s elsősorban az atom- és rakétafegyver területén folyó különösen veszélyes és különösen költséges fegyverkezési hajsza leállításáért.

Ezzel kapcsolatban meg kell jegyeznünk, hogy a szocialista Bulgária békeszerető külpolitikája fontos eleme lett a szocialista országok ama közös harcának, amelyet egy szilárd európai kollektív biztonsági rendszer létrehozásáért, a Balkánnak és a Földközi-tenger egész térségének atom- és rakétafegyver-mentes övezetté való változtatásáért vívnak. A népi Bulgária a béke megszilárdítása nemes feladatainak megoldásáért tett erőfeszítéseivel nemzetközi elismerést vívott ki magának.

A szovjet–bolgár barátság testet ölt népeink közös munkájában, országaink gazdasági együttműködésének állandó tökéletesedésében és mélyülésében.

Ma, amikor sok testvérország áttér a fejlett szocialista társadalom építésére, a népgazdasági kapcsolatok hatékonyságának minden lehető módon való emelése, a szocialista nemzetközi munkamegosztás minden lehetőségének racionális kihasználása különösen nagy jelentőségre tesz szert. Központi feladattá válik az új rendszer társadalmi-politikai és gazdasági előnyeinek maximális kihasználása, a mielőbbi győzelem kivívása a kapitalizmussal folyó gazdasági versenyben. Ezeket a célokat szolgálja az európai szocialista országokban végrehajtott gazdaságirányítási re-

form, valamint a testvérországok gazdasági integrációjára vonatkozólag közösen kidolgozott távlati program, amelyet a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsának XXIII. ülészsaka fogadott el.

Sok mindent tettünk már. Sok mindent kell még tennünk. S a kitűzött programot annál gyorsabban, annál sikeresebben fogjuk végrehajtani, minél jobban koordináljuk a testvérországok gazdaságpolitikáját, minél összehangoltabban működnek majd tervező és gazdasági szerveink.

Az új Bulgária huszonöt éves fennállásáról megemlékezve, mi, szovjet kommunisták, különös melegséggel beszélünk azokról az erős internacionalista szálakról, amelyek régóta összefűzik pártjainkat, az SZKP-t és a BKP-t. A Bolgár Kommunista Párt az SZKP-val és más testvérpártokkal együtt következetesen internacionalista politikát folytat, harcol a kommunista mozgalomnak és korunk összes forradalmi erőinek tömörítéseért. A marxizmus-leninizmus tisztaságáért, a reakciós burzsoá ideológia ellen, a jobboldali opportunizmus és a „baloldali” kalandorság ellen vívott harcban tanúsított szilárdságával, a szocialista közösség erősítése terén végzett fáradhatatlan munkájával a BKP megérdemelten nagy tekintélyt vívott ki magának.

Mi, kommunisták, nem nézhetjük tétlenül, amikor a marxizmus-leninizmus „korszerűsítésének” zászlaja alatt kísérletek történnek arra, hogy kisebbsítsék a szocializmus általános elveinek és fejlődési törvényszerűségeinek jelentőségét, hogy szembeállítsák a népek nemzeti és nemzetközi érdekeit. Persze, az ilyen kísérletek elleni fellépés korántsem jelenti a specifikus nemzeti feltételek és sajátosságok mellőzését. A marxista-leninisták tisztában vannak vele, mennyire káros a szocialista építés problémáinak dogmatikus, sablonos kezelése. Ám látják a másik veszélyt is, azt, hogy nacionalista vagy bármilyen más revíziónak vetik alá a forradalmi elmélet alaptételeit, amelyeket a világszocializmus tapasztalata igazolt. Mély meggyőződésünk szerint csakis a proletár, szocialista internacionalizmus alapján oldható meg sikeresen a nemzeti és a nemzetközi érdekek helyes összekapcsolásának bonyolult feladata, csakis így fejlődhet sikeresen minden egyes testvérország és a szocialista rendszer egésze.

A Szovjetunió Kommunista Pártja nagyra becsüli a bolgár kommunistáknak azt az elszánt harcát, amelyet a nemzetközi kommunista mozgalom elvi alapokon nyugvó egységéért, a szocialista közösség internacionalista egységének gyengítésére, a szocialista országok népei közötti

testvéri barátság létalapjának aláaknázására irányuló mindenfajta próbálkozás ellen vívnak.

A kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozása megerősítette azt a következtetést, hogy a szocialista világrendszer az egész anti-imperialista mozgalom vezető ereje és támasza. A gyakorlat mutatja, hogy a szocialista világrendszer erősítése mind a szocialista országok között meglevő sokoldalú testvéri kapcsolatok mélyítése útján, mind az egyes országok népgazdaságának hatékony fejlesztése és társadalmuk szociális-politikai szervezetének tökéletesítése útján halad most és a jövőben is. Ennek a kettős feladatnak a sikeres megoldásától függ a mai viszonyok között a szocialista példa ereje, amelyről Lenin írt.

Az új Bulgária fennállásának 25. évfordulóját olyan időpontban ünnepeljük, amikor az egész világ készül Lenin születése 100. évfordulójának megünneplésére. Teljes joggal elmondhatjuk, hogy a szocialista forradalom bulgáriai sikerei nagyszerűen példázzák a leninizmus nagyságát és alkotó erejét, s megmutatják, milyen elvhű követőkre talált a leninizmus a bolgár kommunistákban, akik szorosán maguk köré tömörítették az egész dolgozó népet.

A szovjet kommunisták az egész szovjet néppel együtt újabb nagy sikereket kívánnak bolgár barátaiknak és testvéreiknek a szocializmus építésében.

BESZÉD

AZ NDK FENNÁLLÁSÁNAK

20. ÉVFORDULÓJA ALKALMÁBÓL

BERLINBEN RENDEZETT ÜNNEPI ÜLÉSEN

1969. OKTÓBER 6.

Kedves német barátaink!

Tisztelt elvtársak!

A Szovjetunió Kommunista Pártjának Központi Bizottsága, a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége Legfelsőbb Tanácsának Elnöksége és a szovjet kormány a szovjet kommunisták, országunk népei nevében szívből üdvözli a Német Demokratikus Köztársaság testvérnépét nagy ünnepe, a szocialista német állam fennállásának 20. évfordulója alkalmából.

Az idő a legjobb bíró, eldönti, milyen hely illeti meg a történelemben ezt vagy azt az eseményt. Egyes események idővel elmosódnak, nyomtalanul eltűnnek, másoknak a jelentősége és nagyszerűsége viszont mind szembeötlőbbé válik. Most, húsz év távlatából, tisztán látható, milyen óriási jelentősége volt a Német Demokratikus Köztársaság megalakításának.

Míg a hajdani Németországban osztatlanul uralkodtak a monopoltőkésék és a junkerek, a német szoldateszka, a náci háborús bűnösök, most olyan német állam jött létre, amelyben munkások és parasztok, a munka és a béke emberei állnak a kormányruhnál. Míg a német imperializmus két ízben is világháborút robbantott ki, most egy olyan német állam szilárdult meg, amely minden erejét a béke védelmének, a legigazságosabb társadalmi rendszer megteremtésének a szolgálatába állítja.

Ez nemcsak gyökeres fordulat a német nép sorsában, hanem igen fontos esemény Európa történetében is. Az ilyen irányba vivő utat a népeknek a hitleri fasizmus fölött, a sötétség, a vandálság és az agresszió fölött aratott győzelme nyitotta meg, az a győzelem, amelyet az emberiség tör-

ténetének legnagyobb csatáiban vívtak ki. A Német Demokratikus Köztársaság sikeres fejlődéséhez hozzájárult, hogy keletkezése pillanatától fogva tagja lett a szocialista államok addigra kialakult nagy családjának, s hogy azóta tevékenyen részt vesz sokoldalú együttműködésükben.

A Német Demokratikus Köztársaság ereje teljében ünnepli jubileumát. Most már ellenfelei is, akik nemrég még hivatalos államnévének kiejtésétől is tartózkodtak, kénytelenek elismerni a német szocialista állam sikereit.

Az NDK-ban harcos élcsapatuk, a Német Szocialista Egységpárt vezetésével, a szocializmus zászlaja alatt tömörültek a nép legjobb, leghaladóbb erői, megszilárdult a munkásosztály hatalma, a dolgozó parasztsággal és a haladó értelmiséggel való szövetsége, sikeresen lerakták a szocialista társadalom alapjait. Az NDK ma a világ tíz legfejlettebb ipari országa közé tartozik.

Ebből az ünnepi alkalomból azt mondjuk: becsület és dicsőség azoknak, akik országukban létrehozták az új társadalmat – a harcos munkásosztálynak, a nagyszerű szövetkezeti parasztságnak, a tehetséges dolgozó értelmiségnek, mindazoknak, akik magas fokú forradalmi tudattal, állhatatossággal, erős akarattal, szervezeten és fegyelmezetten, igazi szocialista hazafisággal építették és építik a szocialista társadalmat.

A szocializmus végérvényesen győzött az önök földjén. Így akarja ezt az NDK népe. Ezt rögzítette a szocialista alkotmány, amelyet népszavazással hagytak jóvá. A szocialista vívmányokat nem vehetik el a dolgozóktól semmiféle eszközzel: sem katonai, sem politikai eszközökkel, sem intrikákkal és provokációkkal.

Az NDK húszéves fejlődésének egyik legfontosabb eredményét nem tükrözik a statisztikai zsebkönyvek, de érződik mindenütt a köztársaságban. Ez az eredmény: az új ember nevelése.

A tőkés Németország egyik fellegrája volt a romlott burzsoá ideológiának és erkölcsnek: a ragadozó önzésnek, a hideg számításnak, amelyet képmutatóan hamis egyházi és kispolgári „erények” leplével takargattak. A kizsákmányoló osztályok évszázadokon át azon mesterkedtek, hogy a németekbe beoltsák a „faji felsőbbrendűség” rögeszméjét, a más népekkel szembeni megvetést és ellenségességet. Ezt saját hódító rablópolitikájuk érdekében tették.

S lám, elvtársak, ma már mindenki tisztán látja, hogy a Német Demokratikus Köztársaságban egy teljesen új embertípus alakult ki, a szo-

cialista társadalom építője. Erkölcsi-politikai arculatát az határozza meg, hogy teljesen tudatában van, mi a társadalmi kötelessége a dolgozók hatalmának megszilárdításáért, a nép javáért, a szocialista haza fejlesztéséért és felvirágoztatásáért, a szocialista testvérországokkal való barátság és szövetség megszilárdításáért, a népek közötti tartós békéért folyó harcban.

A szocialista Németországban nincs helye a rasszizmusnak és a szovinizmusnak. Az NDK népe Marx, Engels, Lenin magasztos eszméin, a német kultúra nagyjainak legjobb demokratikus és humanista hagyományain nevelkedik. Az NDK népe a más népekkel való barátság, a világ forradalmár szabadságharcosaival való szolidaritás eszméin, a szocialista internacionalizmus nagyszerű elvein nevelkedik. Különösen örvendetes az, hogy az NDK-ban felnövekszik és tevékeny konstruktív erővé válik a szocializmus építőinek ifjú nemzedéke, amelyet a kommunisták nevelnek, s amely teljes odaadással szolgálja szocialista hazáját.

Mindez, elvtársak, óriási vívmány a szocializmusért vívott harcukban. Mindennél jobban mutatja a szocialista rendszer fölényét a kapitalista rendszerrel szemben, kommunista ideológiánk fölényét a burzsoá ideológiával szemben. Ez mindennél jobban mutatja, milyen értékes munkát végez az NDK minden németért, akár keletre, akár nyugatra él az NDK-t és az NSZK-t szétválasztó államhatártól.

Ha visszatekintünk arra a dicső útra, amelyet az NDK a húsz év alatt megtett, különösen tisztán látjuk, hogy itt alakítják ki valamennyi német jövőjének mintaképét, itt kovácsolják sorsukat.

Mindaz, amit az NDK-ban megtettek és kivívtak, elsősorban a Német Szocialista Egységpártnak és Központi Bizottságának a történelmi érdeme. A párt vezetésével valósították meg azokat a nagy célokat, amelyekért Karl Marx és Friedrich Engels, August Bebel és Wilhelm Liebknecht, Karl Liebknecht, Rosa Luxemburg és Ernst Thälmann harcolt.

A Német Demokratikus Köztársaság építése kezdettől fogva a német és a nemzetközi kommunista mozgalom olyan kiemelkedő harcosainak a vezetésével folyt, mint Wilhelm Pieck, Walter Ulbricht, Otto Grotewohl. A Német Szocialista Egységpárt, amely az ország legjobb és leghatalmabb erőit tömörítette soraiba, össze tudta fogni a demokratikus pártokat és társadalmi szervezeteket, a lakosság minden rétegét a Nemzeti Frontban, s a béke, a szocializmus útjára tudta vinni őket. A Központi Bizottság vezetésével, amelynek élén kedves barátunk és harcostársunk,

Walter Ulbricht áll, a párt következetesen folytatja a fejlett szocialista társadalom felépítésének marxista-leninista politikáját, ügyesen megkeresi a szocialista gazdaság fejlesztésének, a népjólét, a tudomány és a kultúra fellendítésének új formáit és módszereit.

A szovjet emberek mély rokonszenvvel figyelik a Német Demokratikus Köztársaság nemzetközi befolyásának növekedését. Az NDK küldetésének tekinti annak biztosítását, hogy német földről soha többé ne fenyegetsen újabb háború veszélye. Ez nemes cél, elvtársak, rendkívül nagy jelentőségű dolog, ezért valamennyi európai nép hálával tartozik a Német Demokratikus Köztársaságnak.

A Német Demokratikus Köztársaság a mai világ fontos részét alkotja. Még mindig vannak, akik haboznak, elismerjék-e vagy ne ismerjék el a Német Demokratikus Köztársaságot. Ez túlhaladott és ma már kissé nevetséges álláspont! Ugyanígy azt is kétségbe vonhatjuk, hogy az Elba az Északi-tengerbe ömlik. Az a sok szócséplés az NDK „el nem ismeréséről”, az NSZK-nak minden német képviselőre való úgynevezett jogáról ma már átmeneti politikai előnyt sem biztosíthat senkinek.

A hírhedt Hallstein-doktrína nemcsak egyszerűen célt tévesztett, hanem ma már bumerángxént visszaüt alkotóira. Talán nem erről tanúskodnak a legutóbbi nyugat-németországi politikai események?! Bonn semmiféle mesterkedése sem gátolhatta meg, hogy az NDK-t elismerjék olyan államok, mint Kambodzsa, Irak, Szíria, az Egyesült Arab Köztársaság, Szudán, Dél-Jemen. Nem kétséges, hogy a közeljövőben az NDK sok más ország részéről is nemzetközi jogi elismerésben részesül.

Mi, szovjet emberek, szívből örülünk annak, hogy az NDK életének és harcának húsz esztendejét két szocialista államunk őszinte barátsága és termékeny együttműködése jellemezte. Barátságunknak nagyszerű hagyományai, mély gyökerei vannak. Hálával gondolunk vissza, hogy a német proletariátus vezetői milyen lelkesedéssel üdvözölték a Nagy Októberi Szocialista Forradalmat, arra mozgósítva a német munkásokat, hogy teremtsék meg a szocialista Németországot és lépjenek szövetségre a szocialista Oroszországgal. Karl Liebknecht azt mondta, hogy a szabadság, amelynek hajnala Oroszországban már felvirradt, szabadság Németország számára is.

A szovjet emberek sohasem felejtik el azoknak a német munkásoknak és parasztoknak a hőstettét, akik közvetlenül az októberi forradalom után német földön kibontották a tanácsok vörös zászlaját, akik a polgárháború

éveiben nemzetközi osztagokban harcoltak a Szovjetek Köztársasága oldalán.

Örökre megőrizzuk emlékezetünkben azt, hogy német önkéntesek más országokból való internacionalistákkal válllvetve harcoltak a fasizmus ellen Spanyolország földjén. A német nép legjobb fiai – a kommunisták, az antifasiszták – az egész második világháború alatt, a terror és az üldözések közepette, a börtönökben és a koncentrációs táborokban elszenvedett gyötrelmek közepette megőrizték hűségüket a proletár internacionalizmus iránt, szeretetüket a Szovjetunió, a szocializmus hazája iránt. Ebben látták legfőbb hazafias kötelességüket, a saját népük iránti szeretetük legfőbb megnyilvánulását.

Büszkék vagyunk arra, hogy a szovjet hadsereg meghozta a német népnek a békét és a hitlerista zsarnokság alóli felszabadulást. Önök nagyon jól tudják, elvtársak, hogy a szovjet emberek sohasem azonosították Hitler klikkjét, a német imperializmust a német néppel.

A Szovjetunió népei a háború legnehezebb éveiben sem felejtették el, hogy német földön nemcsak hitlerék és hitleristák működtek; sohasem felejtettük el, hogy a német nép a tudományos szocializmus elméletének megalapítóit, a bátor proletár forradalmárok tömegét adta a világnak. Az NDK egyik legnagyobb történelmi érdeme éppen az, hogy segített áthidalni azt a szakadékot, amelyet a német fasizmus és militarizmus ásott a német nép és a világ más népei – a hitlerista agresszió áldozatai – közé.

Megbonthatatlan testvéri barátságunk alapja, hogy az SZKP és az NSZEP szilárdan kitart a szocialista internacionalizmus és a forradalmi szolidaritás magasztos elvei mellett, ragaszkodik a szocializmus és a kommunizmus felépítésében kifejeződő közös eszményekhez, azonos nézete-
ket vall és azonos módon cselekszik.

A Német Demokratikus Köztársaság kikiáltásával a népeink közötti barátság szilárd állami alapokra helyeződött. Kapcsolataink most barátsági, kölcsönös segítségnyújtási és együttműködési szerződésünkre, sok más fontos politikai, gazdasági, kulturális és védelmi egyezményre támaszkodnak. Az országaink közötti testvéri kapcsolatok fejlődését és mélyülését előmozdítja a párt-, az állami és a társadalmi küldöttségek élénk cseréje is, beleértve a legmagasabb szintű kapcsolatokat, amelyeknek fontosságát barátságunk ügye szempontjából igen nagyra tartjuk.

Jóleső érzéssel gondolunk vissza azokra a meleg baráti, testvéri szavakra, amelyek ma erről a fórumról országunk kommunista pártjáról,

a Szovjetunió kormányáról, a szovjet népről elhangzottak. Biztosíthatom önöket, kedves elvtársak, s az önök személyében az NDK valamennyi dolgozóját arról, hogy a szovjet népnek a Német Demokratikus Köztársasággal való barátság valóban szívügye. Mi önökkel, mondhatni, kétszeresen is szövetségesek vagyunk – az országaink között létrejött szerződés révén is, a Varsói Szerződés révén is. Aki próbára akarná tenni barátságunk szilárdságát, országaink határainak sérthetetlenségét, jó, ha előre tudja: a Szovjetunió fegyveres erőinek, az egész szocialista közösség minden erejének – ismétlem, minden erejének – megsemmisítő ellenállásába ütközik!

Nagyon jól tudjuk, hogy a Német Demokratikus Köztársaság, a szocialista közösség szilárd láncszeme, szemtől szemben áll a nemzetközi imperializmus legmilitánsabb osztagával. A háború utáni években az NSZK uralkodó osztálya soha nem titkolta, hogy nincs ínyére a mai Európa, hogy szeretné átszabdalni az európai határokat. Ezért is törek-szenek a nyugatnémet revansisták oly állhatatosan arra, hogy valamiképp megkaparintsák az atomfegyvert.

Az NSZK politikai porondján még mindig nyíltan működik a neonácizmus, amely átvette a hitlerizmus embergyűlölő ideológiáját, agresszív céljait, sőt a hatalmi harcban, a másként gondolkodókkal való leszámolásban alkalmazott módszereit is.

Igaz, hogy a nyugatnémet lakosság jelentős része minden jel szerint tisztában van vele, milyen veszélyt jelent a neonácizmus országa jelene és jövője, az európai béke szempontjából. Nem véletlen, hogy a legutóbbi választásokon az NSZK-ban olyan határozottan útját állták a neonácik ama próbálkozásának, hogy bejussanak a Bundestagba.

A választások eredménye az NSZK demokratikus erőinek kétségtelen sikere. Ám veszélyes volna túlbecsülni ezt a sikert és úgy vélekedni, hogy most már minden rendben van, hogy a neonácizmus most már letűnik Nyugat-Németország politikai porondjáról. Nem szabad elfelejtenünk, elvtársak, hogy a neonácik a választásokon mégiscsak 1,4 millió szavazatot kaptak, vagyis két és félszer annyit, mint az 1965-ös választásokon. Nyugat-Németország közvéleményének komolyan el kellene gondolkodnia ezen.

Európa békeszerető népei szempontjából igen üdvös az a tény, hogy a nyugatnémet imperializmus és katonai meg politikai bábjai kalandor terveinek szilárdan útját állja a szocialista testvérországok megbonthatat-

lan szövetsége, amelynek a Német Demokratikus Köztársaság is egyik résztvevője. Határozottan és következetesen fel kell lépünk az európai reváns és agresszió tervei ellen – ez közös ügyünk, elvtársak! Véleményünk szerint a német dolgozók békeszerető szocialista államának sokoldalú támogatása közös ügye valamennyi szocialista országnak és általában mindazoknak, akik valóban érdekeltek a tartós európai béke biztosításában.

A Szovjetuniónak, a Német Demokratikus Köztársaságnak, a Varsói Szerződés valamennyi tagországnak az állásfoglalása az európai ügyekben világos és következetes. Amellett vagyunk, hogy az államok, társadalmi rendszerük különbözősége ellenére, békésen éljenek egymás mellett. Ellenezzük Európának két egymással szemben álló katonai csoportosulásra való szakadását, támogatjuk az európai kollektív biztonságot. A feszültség enyhítésére törekszünk, fejleszteni kívánjuk a valóban jószomszédi kapcsolatokat valamennyi állammal, köztük az NSZK-val is. Természetesen örömmel fogadnánk, ha az NSZK politikájában fordulat következne be a realizmus irányában, s készek volnánk erre megfelelően reagálni. Ám a militarizmus és a revansizmus elleni harcunk elvi irányvonal, s itt nincs helye semmiféle kompromisszumnak.

A Varsói Szerződésben részt vevő szocialista államok azt ajánlották az európai országoknak, hogy üljenek össze mind és tárgyalják meg a kontinens időszerű problémáit. Nagy elégedettséggel tapasztaljuk, hogy ez a kezdeményezés mind szélesebb körben talál pozitív visszhangra. Úgy látszik, elérkezett az ideje annak, hogy néhány gyakorlati lépést tegyünk egy összeurópai tanácskozás összehívásának az előkészítése érdekében.

Nagyon jól tudjuk, hogy a NATO bizonyos körei minden lehető módon akadályozni próbálják az enyhülést, arra törekszenek, hogy bonyolítsák a helyzetet az európai kontinensen. Mi azonban bizonyosak vagyunk benne, hogy Európában a béke erői és a népek barátságáé a jövő. S a szocialista államok szent kötelességüknek tartják annak előmozdítását, hogy a fejlődés éppen ebben az irányban haladjon.

Világosan látjuk azt is, milyen veszélyeket rejt magában az imperialisták politikája a Közel-Keleten, ahol Izrael lett a szekértolójuk és eszközük. A Szovjetunió, a Német Demokratikus Köztársaság és a többi szocialista testvérország szilárdan és rendíthetetlenül támogatja az izraeli agresszió következményeinek felszámolásáért küzdő arab államok igazságos ügyét. A Közel-Keleten helyre lehet és helyre is kell állítani a bék-

két. Ebben érdekelt a világ lakosságának túlnyomó többsége. A jog és az igazság azt követeli, hogy az agresszor ne kaparinthasson meg elfoglalt idegen területeket és ne tiporhassa lábbal az ENSZ határozatait, ujjat húzva a világ közvéleményével!

Kedves elvtársak! Az utóbbi két évtizedet az jellemezte, hogy a világ-szocializmus nagy győzelmeket aratott. Megerősödött és megszilárdult a szocialista közösség, államoknak és népeknek ez az új történelmi-társadalmi közössége. Ez nem valakinek a szubjektív óhajából jött létre, hanem olyan mélyreható folyamatok eredményeképpen, amelyeket a szocializmusnak maga a természete, az ideológia és a politikai elvek egysége, a nemzetközi szocialista munkamegosztás, a szocialista országok érdek- és megbonthatatlan sorsközössége váltott ki.

A szocialista országok közössége nagy és jótékony hatást gyakorol a világ események alakulására. Európa népei csaknem negyed százada békés viszonyok között élnek, s ez elsősorban a szocialista országok érdeme, amelyek tevékeny békepolitikát folytatnak, egységesen szembe szállnak az imperialista agresszió és a militarizmus erőivel. Délkelet-Ázsiában kudarcba fullad az amerikai imperializmus háborús kalandja. ebben is a szocialista államok testvéri szolidaritása, a hős vietnami népnek nyújtott közös segítségük és támogatásuk nyilvánul meg.

Mint a szemünk fényére, úgy kell vigyáznunk a szocialista közösségre, a világ haladásának élcsapatára, az antiimperialista front gerincére, tovább kell növelnünk politikai, gazdasági és védelmi erejét, még szorosabbra kell tömörítenünk tagjait a marxizmus-leninizmus elvei alapján – ez a mai viszonyok között elsőrendű internacionalista kötelessége a szocialista országoknak és minden kommunistának. A Szovjetunió ebben látja ma legfőbb nemzetközi feladatát, ezt a következtetést szűri le az SZKP a kommunista és munkáspártok ez év nyarán megrendezett nemzetközi tanácskozásából, amelyet különösen fontos szakasznak tekintünk a világ kommunistáinak és általában összes antiimperialista erőinek tömörülésében.

Persze, a régi világ – az elnyomás és az erőszak világa – nem adja fel önként pozícióit. Latba vet minden eszközt – a nyílt agressziós cselekedetektől a szocialista közösség aláásására, belülről való gyengítésére tett próbálkozásokig. Ezek azonban a pusztulásra ítélt rend reménytelen próbálkozásai. A történelmi kezdeményezést a szocializmus ragadta magához, a szocializmus támadásban van, s övé, a szocializmusé a jövő!

Korunk, a nemzetközi porondon folyó osztályharc logikája, a tudományos-technikai forradalom rohamos fejlődése új távlatokat nyit meg a szocialista közösség előtt. Elsősorban arról van itt szó, hogy tovább kell mélyítenünk a nemzetközi munkamegosztást, fejlesztenünk kell a szocialista integrációt, a testvérországoknak szorosabban kell tömörülniük és összehangoltabbakká kell tenniük akcióikat a tudományos-technikai haladás döntő irányában, tökéletesíteniük kell az együttműködés formáit és módszereit. Ehhez nagy lehetőségeket nyújtanak a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsának áprilisi ülészakán hozott határozatok. E határozatok következetes megvalósítása – s a Szovjetunió a maga részéről mindent megtesz ennek érdekében – magasabb fokra emeli majd a szocialista testvérországok gazdasági együttműködését, még gazdagabbá, sokoldalúbbá és hatékonyabbá teszi ezt az együttműködést.

Van egy megbízható eszközünk arra, hogy mindenkor megtaláljuk a helyes megoldást, leküzdjük az esetleg felmerülő nehézségeket, ez a szocialista internacionalizmus, a marxista-leninisták forradalmi szolidaritása, a nemzetközi és a nemzeti mozzanatok helyes összekapcsolása a szocialista országok politikájában.

Eltársak! Közeledik az a nap, amely mindannyiunknak kedves ünnep lesz: Vlagyimir Iljics Lenin születésének 100. évfordulója. A szovjetország nagy politikai lendülettel és odaadó munkával készül erre a jubileumra. A szovjet emberek milliói országos szocialista munkaversenyt indítottak, hogy a kommunista építés újabb sikereivel tegyék emlékeztessé az évfordulót.

Tudjuk, hogy a Német Demokratikus Köztársaság kommunistái és összes dolgozói szintén tevékenyen készülnek erre a nagy ünnepre. A Lenin-centenáriumra való készülődés, amely szinte mindenütt a világon folyik, nagyszerűen demonstrálja a leninizmus nemzetközi jelentőségét.

Lenin nevével, tanításaival megbonthatatlanul összefügg a világ forradalmi megújodása. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom győzelme, a szocialista világrendszer kialakulása, a gyarmatbirodalmak összeomlása és a helyükön független államok keletkezése, a tőkésországokban folyó proletár osztályharc lendülete – mindez tanúskodik, hogy az emberiség Marx, Engels és Lenin szellemében, halhatatlan eszméik diadala jegyében él és fog élni.

Engedjék meg, kedves elvtársak, hogy még egyszer köszöntsem a Német Demokratikus Köztársaság kommunistáit és dolgozóit a német föl-

dön épülő szocializmus szép jubileuma alkalmából. Szívből kívánunk önöknek, az NDK egész népének újabb győzelmeket a szocializmus építésében, az európai biztonságért és a népek közötti békéért vívott harcban.

Éljen és virágozzék a szocialista Német Demokratikus Köztársaság!

Éljen az NDK dolgozóinak harcos élcsapata, a Német Szocialista Egységpárt és harcos Központi Bizottsága!

Éljen a Szovjetunió és a Német Demokratikus Köztársaság megbont-hatatlan barátsága!

Erősödjék és virágozzék a szocialista államok testvéri közössége, a világ békéjének és haladásának szilárd támasza!

BESZÉD

A KREML KONGRESSZUSI PALOTÁJÁBAN RENDEZETT SZOVJET–CSEHSZLOVÁK BARÁTSÁGI NAGYGYŰLÉSEN

1969. OKTÓBER 27.

(RÉSZLET)

Népeink barátsága, testvérisége kemény megpróbáltatások tüzeiben edző dött. Önök emlékeznek rá, hogy a szégyenletes müncheni alku nehéz napjaiban a Szovjetunió volt az egyetlen ország, amely reális segítséget ajánlott fel Csehszlovákiának. Ám a csehszlovák burzsoázia inkább vállalta a nemzetárulást, mintsem a szocializmus országával való szövetséget. Csehszlovákiát a hitleristák felosztották és megszállták. Kiszabadítani a hazát a rabságból, megvédeni egységét és visszaszerezni függetlenségét – ezek a feladatok hárultak Csehszlovákia dolgozóira, elsősorban munkásosztályára és élcsapatára, a kommunista pártra.

A fasizmus elleni történelmi küzdelem nehéz éveiben szovjet hadseregünk katonái, partizánjaink, egész szovjet népünk az ellenséggel szovjet földön vívott háború csatamezőin is, a Csehszlovákia felszabadításáért folytatott harcban is maguk mellett tudhatták a bátran harcoló csehszlovák hazafiakat. Az első csehszlovák hadtest dicső útja, amelynek harcosai vállvetve küzdöttek a szovjet hadsereg katonáival, népeink fiainak közös harca a szlovák nemzeti felkelés emlékezetes napjaiban – ez a Szovjetunió és Csehszlovákia harcos internacionalista testvériségének az útja, hősies út, amelyet nagy győzelem koronázott.

1948 februárjában fordulóponthoz ért Csehszlovákia történelme: a munkásosztály, a dolgozók végre saját kezükbe vették sorsukat, az állam sorsát, s megkezdték a szocializmus építését. A szovjet emberek erejüket nem kímélve segítették csehszlovák testvéreiket az új élet berendezésében. Ezekben az években országaink szövetsége mindenkor garantálta Csehszlovákia szabadságát és függetlenségét, együttműködésünk pedig segítségünkre volt a szocialista építés sok problémájának közös megoldásában.

Senki és semmi sem ingathatja meg az életben kipróbált és a közös harcban megedződött barátságunkat és testvériségünket. Együtt haladtunk, haladunk és fogunk is haladni közös jövőnk, a kommunizmus felé!

Közvetlenül is igazolják ezt a csehszlovák párt- és állami küldöttség mostani szovjetunióbeli látogatásának az eredményei. Tárgyalásaink felölelték a két párt és a két ország közötti kapcsolatok legfontosabb területeit, valamint a mai nemzetközi helyzet legjelentősebb problémáit. Ezek a tárgyalások újból megmutatták, hogy teljesen azonosak a nézeteink a szocialista építés és a világpolitika minden elvi kérdésében.

Csehszlovák barátainkhoz hasonlóan mi is különös jelentőséget tulajdonítunk a Szovjetunió Kommunista Pártja és a Csehszlovák Kommunista Párt közötti együttműködés mélyítésének. Ebben az együttműködésben az államaink és népeink közötti testvéri szövetség és barátság megszilárdításának döntő tényezőjét látjuk. Megállapodtunk azokban az intézkedésekben, amelyek lehetővé teszik a két párt közötti kapcsolatok bővítését, a szocialista és a kommunista építésben szerzett tapasztalatok általános cseréjét, nemzetközi tevékenységünk szorosabb koordinálását.

A tárgyalásokon megvitattuk a gazdasági együttműködés kérdéseit is. Nagy figyelmet szenteltünk a népgazdasági tervek koordinálásának, a termelési kooperációnak, a szocialista munkamegosztásnak. Megállapodtunk abban, hogy bővítjük kapcsolatainkat a legújabb tudományos és technikai eredményeknek a két ország népgazdaságában való alkalmazása terén. Megállapodás született az árucseré volumenének növeléséről. A Szovjetunió nagyobb mennyiségben szállítja Csehszlovákiának a szükséges nyersanyagokat és berendezéseket, Csehszlovákia pedig növeli az olyan áruk exportját a Szovjetunióba, amelyek iránt országunkban érdeklődés mutatkozik.

Külön szeretném hangsúlyozni, hogy tárgyalásainkat a kölcsönös bizalom légköre jellemezte. Bonyolult, nagy problémákat vitattunk meg, és ugyanazon a nyelven beszélünk – a barátság nyelvén, amelytől távol áll minden köntörfalazás. Ezért is sikerült olyan megoldásokat találnunk, amelyek tökéletesen megfelelnek közös érdekeinknek.

Eltársak! Már csaknem másfél éve annak, hogy a szovjet kommunis-táknak és minden szovjet embernek, de más szocialista országok állampolgárainak is a gondolatait és érzelmeit a csehszlovákiai események kö-tötték le. Sokat éltünk át ez alatt az idő alatt: aggódtunk azért, hogy mi lesz a szocializmus sorsa a belső és a külső reakció egyesített erőinek

nyomása alá került testvérorszáiban, harcos szolidaritást vállaltunk a CSKP elvhű, állhatatos marxista-leninistáival, akik bátran harcba indultak a szocializmus ügyéért, s végül büszkék vagyunk azokra a sikerekre, amelyeket Csehszlovákia kommunistái ebben a nehéz harcban érték.

Nálunk, a Szovjetunióban úgy tekintenek a CSKP Központi Bizottságának szeptemberi plénumára, mint újabb hatalmas lépésre azon az úton, amelyet a CSKP Központi Bizottságának ez év áprilisában és májusában tartott plénuma jelölt ki, mint igen fontos szakaszra a Csehszlovák Kommunista Párt történetében. A plénum rávilágított arra, hogy milyen okok idézték elő az ellenforradalmi erők tobzódását, s fenyegették a pártot és az országot a szocialista vívmányok elvesztésével. A plénum határozott „nem”-et mondott azoknak, akik még most is fékezni próbálják a párt és a társadalom szocialista, marxista-leninista alapon való konszolidációjának egészséges folyamatát. A plénum újra hangsúlyozta, hogy legfőbb célja a dolgozó nép érdekeiről, a tömegek jólétének növeléséről, a szocialista kultúra felvirágoztatásáról való gondoskodás, a gondoskodás arról, hogy a köztársaság valamennyi állampolgára, aki munkájával és energiájával szolgálta a szocializmus megszilárdításának ügyét, boldog, nyugodt, teljes értékű életet élhessen. A plénum világos politikai platformmal vértette fel a pártot, a társadalmi életben mutatkozó spontaneitás és anarchia végleges leküzdésére, az ellenforradalmi, szocialistaellenes, jobboldali opportunisták teljes szétzúzására orientálta a dolgozókat. Nem túlzás, ha azt mondjuk, hogy a CSKP Központi Bizottságának szeptemberi plénuma fontos győzelme volt a Csehszlovák Kommunista Párt marxista-leninista, internacionalista erőinek.

Most, amikor sok tekintetben már sikerült kibogozni a válságos helyzetet előidéző okok és okozatok kusza szövevényét, mind többen és többen megértik, hogy az, ami Csehszlovákiában történt, a háború utáni idők egyik leghevesebb osztályösszeecsapása volt egyfelől a szocializmus világa, másfelől a nemzetközi reakció és ügynöksége között. A Csehszlovákiában kibontakozott több hónapos politikai harc sok mindent tett próbára: a csehszlovák nép szocialista vívmányainak és általában a szocializmus közép-európai pozícióinak szilárdságát, a csehszlovák dolgozók marxista-leninista élcsapatának, a kommunisták pártjának harcképességét, a szocialista internacionalizmusnak, a testvérországok és -pártok szolidaritásának erejét.

S ma már aligha tagadhatja bárki is, hogy a szocializmus erői ezt a próbát – ezt a gyakorlati próbát, harci próbát – becsülettel kiállták. A kommunisták elvhűsége, a szocialista országok összeforrottsága, internacionalista szolidaritása erősebbnek bizonyult azoknál, akik visszafelé akarták forгатni a csehszlovák társadalom történetének kerekét, ki akarták ragadni a hatalmat a munkásosztály kezéből, a dolgozók kezéből. Az ellenforradalom nem sikerült és nem is fog sikerülni soha! Csehszlovákia szocialista ország volt és az is marad. Csehszlovákia a szocialista államok közösségének erős láncszeme volt és az is marad!

Az SZKP, egészen népünk bízott benne, hogy ez így lesz. Mi, Csehszlovákia szövetségesei, teljesítettük internacionalista kötelességünket. Engedjék meg, hogy köszönetet mondjak csehszlovák barátainknak azért az elismerő értékelésért, amelyet a CSKP Központi Bizottságának szeptemberi plénumán, párt- és állami dokumentumaikban az SZKP Központi Bizottságának, a szovjet kormánynak azokról a lépéseiről adtak, amelyeket más szocialista országokkal együtt a szocializmus csehszlovákiai vívmányainak védelméért tett.

Az SZKP teljes mértékben szolidáris a Csehszlovák Kommunista Pártnak, Központi Bizottságának és a CSKP KB Elnökségének a tevékenységével. Abból indulunk ki, hogy az önök által kijelölt irányvonal, amely az 1968. januári pozitív program megvalósítását, az összes társadalmi folyamatok hatékony pártvezetésének biztosítását, a szocializmus megszilárdítását és továbbfejlesztését, a szocialista országokkal való testvéri barátság erősítését célozza, megfelel Csehszlovákia népei létérdekeinek és egyúttal az egész szocialista közösség érdekeinek. Meggyőződésünk, hogy a Csehszlovák Kommunista Párt, amely a nép szolgálatát tekintti legfőbb kötelességének, a marxizmus-leninizmus és a szocialista internacionalizmus elveit követve a jövőben is meg tudja majd védeni a dolgozók érdekeit, biztosítja az ország politikai és gazdasági problémáinak helyes megoldását.

Eltársak! A csehszlovák kommunisták, a csehszlovák dolgozók által a szocialista vívmányok megszilárdításáért vívott harcnak nagy nemzetközi jelentősége van.

A csehszlovákiai események tanulságai ismét szemléletesen, meggyőzően bizonyították, hogy a szocializmus építése osztályharc közepette folyik, amely olykor éles formákat ölt. Az imperializmus mindaddig, amíg létezik, szüntelenül kísérleteket tesz arra, hogy beavatkozzon a szocia-

lista országok ügyeibe, hogy bizonyos fajta szövetséget, együttműködést építsen ki a megdöntött kizsákmányoló osztályok maradványaival és ama régi nézetek összes hordozóival, amelyek a lakosság bizonyos részében a szocializmus győzelme után is még hosszú ideig fennmaradnak. Mindenkor meg kell őriznünk a forradalmi éberséget – erre tanítanak bennünket a Csehszlovákiában kibontakozott osztályharc tapasztalatai.

A csehszlovákiai események emellett azt is mutatják, milyen fontos az engesztelhetetlen harc a revizionista és jobboldali opportunisták veszély ellen.

Mi, kommunisták, nem feledkezhetünk meg, nincs jogunk megfeledezni arról, amit Lenin tanított. Márpedig ő arra tanított bennünket, hogy legyünk engesztelhetetlenek az opportünizmussal szemben, amely „a burzsoázia szervezett eszköze a munkásmozgalmon belül”. Semmi sem károsabb és végzetesebb a proletár ügyre nézve, figyelmeztetett a világ proletariátusának vezetője, mint „a párton belüli alkudozás” az opportünistákkal. A munkásosztály nem érheti el világtörténelmi céljait, nem valósíthatja meg a szocializmus feladatait, ha nem folytat erélyes harcot az opportünizmus ellen. Így vetette fel a kérdést Lenin. S a forradalmi harc egész tapasztalata, a szocialista építés egész tapasztalata újra meg újra bizonyítja igazát.

A proletárdiktatúra viszonyai között a revizionisták és az opportünisták a lakosság nem proletár, burzsoá és kispolgári rétegeinek a nyomását, a szokás erejének a nyomását, a múltból örökölt nézeteknek és csökevényeknek, többek között a nacionalista nézeteknek a nyomását közvetítik. Az imperialisták által külföldről ösztökölt revizionisták, a társadalmi fejlődés bizonyos nehézségeit és ellentmondásait kihasználva, tevékenyen próbálnak hatást gyakorolni a kormányzó kommunista pártok politikájára, kilúgozni belőle a proletár osztálytartalmat. Az 1956-os magyarországi események, az 1968-as csehszlovákiai események megmutatták, hogy a revizionisták és az opportünisták gyakorlatilag az ellenforradalom útját egyengetik. Éppen ezért a revizionizmus és az opportünizmus elleni harc a kommunisták egyik legfontosabb feladata volt és az is marad.

A csehszlovákiai események tanulságai újból megerősítik, milyen óriási felelősség hárul a kormányzó kommunista pártokra. A tapasztalatok arra intenek, hogy a kommunista pártnak mindenkor rajta kell tartania a kezét az események ütőerén, erősítenie kell vezető szerepét a társada-

lom életében, szüntelenül mélyíténie kell tömegkapcsolatait, idejében kell reagálnia a társadalom fejlődése során felmerülő problémákra, következetes osztályálláspontról, pártálláspontról, alkotó módon meg kell oldania ezeket a problémákat a helyes, marxista-leninista politikai irányvonalat követve.

Végül, a csehszlovákiai szocialistaellenes, ellenforradalmi erőkkel vívott harc teljes élességgel vetett fel egy olyan kérdést, mint a kommunisták nemzetközi felelőssége a szocializmus sorsáért. Azokra a kísérletekre, amelyeket a külső és a belső reakció a szocializmus pozícióinak gyengítésére, a szocialista közösség bomlasztására tesz, csak egy lehet a válasz: a testvérországok még szorosabb összefogása a szocialista internacionalizmus alapján, a kölcsönös támogatás az imperializmus mesterkedései ellen, a szocialista rendszer megszilárdításáért vívott harcban.

E kérdéssel kapcsolatos közös álláspontunk világosan kifejezésre jutott hat szocialista ország testvérpártjainak ismert pozsonyi nyilatkozatában. A nyilatkozat megállapítja, hogy a szocializmus vívmányainak támogatása, erősítése és védelme valamennyi szocialista országnak közös internacionalista kötelessége. A kommunista pártok nemrég megtartott nemzetközi tanácskozásának fő dokumentuma pedig leszögezi: „A szocializmus védelme a kommunisták internacionalista kötelessége”. A szocialista testvérországok szoros összefogásában, a kommunisták nemzeti osztagainak egyesülésében rejlik leküzdhetetlen erőnk.

Ezek azok a legfőbb tanulságok, amelyeket a csehszlovákiai eseményekből valamennyi kommunistának le kell szűrnie.

Eltársak! A szovjet-csehszlovák tárgyalások eredményei újabb bizonyítékát szolgáltatják országaink, az egész szocialista közösség erősödő összeforrottságának, újból kifejezésre juttatják az összes forradalmi erők izmosodó egységtörekvését az imperializmus ellen, a szocializmus és a kommunizmus nagy eszményeiért vívott harcban. Ezt a törekvést a kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozása is világosan demonstrálta.

A tanácskozás kedvező feltételeket teremtett ahhoz, hogy a forradalom ügye szerte a világon újabb győzelmeket arasson. Ám ahhoz, hogy kellőképpen ki is használjuk ezeket a feltételeket, alapos és tevékeny munkát kell végeznünk. Ami a Szovjetunió Kommunista Pártját illeti, a jövőben is erejét nem kímélve ezen fog fáradozni.

Pártunk, államunk továbbra is következetes és engesztelhetetlen har-

cot vív az imperializmus ellen, agresszív terveinek megghiúsításáért, az újabb világháború veszélyének elhárításáért.

A jövőben is széles körű segítséget és támogatást nyújtunk mindazoknak, akik harcolnak a békéért, a demokráciáért és a szocializmusért – elvtársainknak és barátainknak a nemzetközi kommunista és munkásmozgalomban, a nemzeti felszabadító mozgalomban.

Állandó és igen fontos feladatunknak tekintettük és tekintjük ma is azt, hogy a legmesszebbmenően előmozdítsuk a szocialista közösség szorosabb összefogását és erejének további növelését.

A mai körülmények között rendkívül fontos feladat a KGST XXIII., rendkívüli ülészakán hozott határozatok gyakorlati megvalósítása. Ez lehetővé teszi, hogy hosszú távon mélyítsük a sokoldalú gazdasági kapcsolatokat a szocialista országok között, jobban kihasználjuk a nemzetközi szocialista munkamegosztás előnyeit az egyes szocialista országok és az egész közösség érdekében. Nem könnyű feladat, de ha sikerül közös erőfeszítésekkel megoldani, ezzel óriási lépést teszünk előre.

Mind nagyobb jelentőségű a szocialista országok politikai együttműködésének továbbfejlesztése is. Ezen a téren gazdag pozitív tapasztalatokat gyűjtöttünk. Ám ugyanakkor sok még a teendő ezen a téren. Az élet megköveteli, hogy még rendszeresebbek, még hatékonyabbak legyenek a politikai kapcsolatok, még jobban koordináljuk a politikai tevékenységet. E kérdés megoldása érdekében meg kell keresni a megfelelő szervezeti formákat.

Arra törekszünk, hogy erősítsük az együttműködést kivétel nélkül minden szocialista orszaggal.

Önöket valamennyiüket bizonyára érdeklik Kínával való kapcsolataink. Röviden kitérek erre a kérdésre.

Önök, elvtársak, nagyon jól tudják, hogy még a legnehezebb időszakban is, amikor a szovjet–kínai viszony a legjobban kiéleződött, pártunk, államunk rendületlenül folytatta a Kínai Népköztársasággal kapcsolatos világos és elvhű politikai irányvonalát. Ez az irányvonal közismert. Szilárdságot és határozottságot tanúsítottunk a szovjetország állami érdekeinek és biztonságának védelmében, de mindig megőriztük nyugalunkat és higgadtságunkat. Következétesen síkraszállva a marxista-leninista álláspontért a nemzetközi kommunista mozgalom ideológiájának, stratégiájának és taktikájának kérdéseiben, a mozgalom egységének szilárdításában, egyúttal mindig arra törekedtünk, hogy rendezzük né-

zeteltéréseinket és együttműködünk a Kínai Népköztársasággal, mert az a véleményünk, hogy ezt követelik mind a két ország népeinek az érdekei, mind a világ összes forradalmi, antiimperialista erőinek az érdekei.

Éppen ezért mindig őszinte készséget mutattunk a Kínai Népköztársasággal való tárgyalásokra, és több ízben tettünk erre javaslatokat, a Szovjetunió és Kína népeinek hosszú távú érdekeiből kiindulva, abból kiindulva, hogy csakis tárgyalások útján oldhatók meg a vitás kérdések a Szovjetunió és Kína között.

Az SZKP Központi Bizottsága és a szovjet kormány minden tőle telhetőt elkövetett és elkövet azért, hogy normalizálódjanak kapcsolataink Kínával, hogy megnyissuk az utat a szovjet–kínai barátság helyreállítása felé. A múlt hónapban, mint önök is tudják, a mi kezdeményezésünkre Pekingben találkozott a Koszigin elvtárs vezette szovjet küldöttség Csou En-laj elvtárssal és a kínai kormány más tagjaival. Ezen a találkozón megtárgyalták az államközi kapcsolatok néhány kérdését. Az eszmecsere ezután hivatalos levelezés útján folytatódott, most pedig, mint tudják, Pekingben megkezdődtek a két ország kormányküldöttségeinek a tárgyalásai. Az SZKP Központi Bizottsága, a szovjet kormány remélni szeretné, hogy ezeken a tárgyalásokon felülkerekedik majd a pozitív, realiztikus szemlélet.

Szovjet részről nincs hiány jóakarásban. Amellett vagyunk, hogy a Szovjetunió és Kína közötti határkérdéseket és más problémákat tartós és igazságos alapon, az egyenjogúság, a kölcsönös megbecsülés szellemében, mindkét ország érdekeinek figyelembevételével oldjuk meg. Ha a kínai fél is jóakaratot tanúsít, ez kétségtelenül megoldható.

Pártunk mindig hangsúlyozta, hogy jelentős mértékben a szocialista országok összeforrottságától, a világporondon való egységes fellépésüktől függ az általános nemzetközi helyzet, az emberiséget nyugtalanító problémák megoldása.

Minél erősebb a szocialista országok harci szövetsége, annál magabiztosabbak a béke és a haladás erői szerte a világon, annál hatékonyabb az az ellenállás, amelyet a szabadságszerető népek az imperialisták agresszív politikájával szemben mindenütt tanúsítanak. Különösen jól mutatja ezt a vietnami nép hősie harcának példája. A Szovjetuniótól és más szocialista testvérországoktól kapott sokoldalú segítség és támogatás lehetővé teszi – mint vietnami barátaink legutóbb Moszkvában tett látogatásuk során is megerősítették –, hogy a vietnami hazafiak olyan nagyszerű győ-

zelmeket arassanak az agresszorok fölött. Az amerikai imperializmus vietnami kalandjának reménytelenségét ma már az egész világ látja. Mind világosabban ismeri ezt fel az amerikai nép is, s a vietnami agresszió megszüntetését követelő megmozdulásai, mint az utóbbi napok mutatják, mindinkább tömeges jelleget öltenek.

Az arab népek is folytatják a harcot az imperialista agresszorok csel-szövései ellen. Bennünket szoros, őszinte barátság fűz az arab népekhez. A Szovjetunió és más szocialista országok tevékenyen támogatják azt a harcukat, amelyet a függetlenségért, a szabad progresszív fejlődésre való jogért, az izraeli agresszió következményeinek felszámolásáért vívnak. Véget kell vetni a közel-keleti agressziónak, biztosítani kell a tartós békét a világnak ebben a térségében – ezt követelik meg valamennyi békeszerető nép érdekei.

A Szovjetunió, Csehszlovákia és a többi európai szocialista ország külpolitikájának egyik központi problémája a tartós európai béke biztosítása és az összes európai államok közötti békés együttműködés.

Nem véletlen, hogy olyan állhatatosan és kitartóan foglalkozunk az európai kollektív biztonsági rendszer kérdésével. Számunkra ez nem egyszerűen vonzó jelszó. Ez életbevágóan fontos probléma, olyan probléma, amely a legközvetlenebbül érinti az Európában, és nem is csak Európában élő emberek százmillióinak a jövőjét.

A békéért és a biztonságért folyó harcban kezdet nyújtunk valamennyi európai államnak. Erre vonatkozó programunkat közismert dokumentumokban fejtettük ki: a Varsói Szerződés tagországainak bukaresti és budapesti nyilatkozatában, a kommunista pártok Karlovy Vary-i tanácskozásának nyilatkozatában és másokban.

Nem akarjuk, hogy megismétlődjön az a tragédia, amely sok millió emberéletbe került az európai népeknek. Éppen ezért a Varsói Szerződés tagországainak Politikai Tanácskozó Testülete felhívást fogadott el, amelyben egy összeurópai tanácskozás összehívását ajánlja valamennyi európai államnak, hogy ezen megállapítsák, milyen gyakorlati lépésekkel lehetne Európát a béke és az egyenjogú sokoldalú együttműködés földrészévé tenni.

Sokatmondó, hogy ez a felhívás széles körű pozitív visszhangra talált az európai közvéleményben. Jó néhány kormány és párt, sok parlamenti képviselő támogatja a felhívást. Nemrégiben Finnország kormánya ajánlotta, hogy lássunk hozzá a tanácskozás konkrét, gyakorlati előkészíté-

séhez. Mi a magunk részéről készek vagyunk tevékenyen részt venni ebben a munkában.

Természetesen tisztában vagyunk vele, hogy az európai biztonság megteremtésének sok az akadálya. A legfőbb akadály már hosszú évek óta az NSZK uralkodó köreinek irreális, revansista politikája, az, hogy ezek a körök nem hajlandók beletörődni a második világháború alatt a népek által vívott antifasiszta harc politikai eredményeibe, hogy erőteljesen fegyverkeznek és az európai térkép átszabdolásáról ábrándoznak.

A legutóbbi választások eredményeképpen, mint tudják, az NSZK-ban szembeötlő változások történtek a politikai erők megoszlásában. A Kereszténydemokrata Unió, a monopolista nagytőke pártja, amely húsz éven át volt hatalmon és közvetlenül felelős azért, hogy Nyugat-Németországban újjáéledt a revansizmus és a militarizmus, elvesztette posztjait a kormányban. Új kormánykoalíció alakult, amelyben a szociáldemokratáké a döntő szerep. Ez a koalíció több olyan nyilatkozatot tett, amely szerint realisztikusabb álláspontot kíván elfoglalni a nemzetközi kérdésekben.

Szeretnénk remélni, hogy ez a szándék komoly. A Német Szövetségi Köztársaság vezető köreinek nagy lehetőségei vannak ennek megvalósításához. Nem nehéz belátni, milyen jelentősége volna például annak, ha a nyugatnémet kormány hivatalosan elismerné az Európában kialakult határokat, az NSZK és az NDK közötti határt is beleértve, ha kezdettől fogva érvénytelennek nyilvánítaná a müncheni szerződést, ha lemondana arról a CDU-kormány által támasztott jogtalan igényről, hogy az egész német népet képviselje stb. Az ilyen lépések, valamint az NSZK-nak az atomsorompó-egyezményhez való csatlakozása és más államokkal együtt egy európai kollektív biztonsági rendszer megteremtésében való részvétele vitathatatlanul pozitív hozzájárulás lenne azoknak a problémáknak a megoldásához, amelyekről leginkább függ a tartós béke és a népek biztonsága.

Magától értetődik, hogy az NSZK új kormányának olyan politikára való áttérése, amely megfelel az európai kontinensen kialakult tényleges helyzetnek és a tartós béke érdekeinek, megértésre és támogatásra találna a Szovjetunió részéről, s bizvást a többi európai nép részéről is.

Az európai népeknek a békés együttműködésre irányuló törekvését valóra kell váltani. Ez korunk parancsolata.

BESZÉD MAGYARORSZÁG FELSZABADULÁSÁNAK 25. ÉVFORDULÓJÁN AZ ORSZÁGGYŰLÉS ÜNNEPI ÜLÉSÉN

1970. ÁPRILIS 3.

(RÉSZLET)

Mi, szovjet emberek, örülünk annak, hogy őszinte, testvéri kapcsolat fűz bennünket a szocialista Magyarországhoz és népéhez. Együttműködésünkben megtestesülni látjuk az internacionalizmus győzedelmes eszméit, amelyeket Vlagyimir Iljics Lenin hagyott reánk örököül. A barátság és a testvériség történelmi hagyományainak folytatását látjuk ebben, annak a folytatását, amiért a magyar internacionalisták küzdöttek, amiért az illegális magyar kommunisták halálba mentek, és amiért az Európát a fasiszta iga alól felszabadító szovjet katonák harcoltak. Barátságunk a forradalmároknak, az azonos nézeteket valló embereknek, az új társadalom építőinek a barátsága.

Minden alapunk megvan arra, hogy kijelentsük: a békéért, a demokráciáért és a szocializmusért, az imperializmus ellen vívott harc valamennyi döntő szakaszán egymás mellett állunk, közösen lépünk fel, érezzük egymás állandó elvtársi támogatását.

A szovjet embereket nagy meglepéssel tölti el erősödő gazdasági együttműködésünk a Magyar Népköztársasággal. Két évtized alatt az országaink közötti áruforgalom a harmincszorosára emelkedett. A nép-gazdaság számos ágazatában mindkét ország számára gyümölcsözően fejlődik a szakosítás és a kooperáció. Szeretnénk azonban hangsúlyozni, hogy az együttműködésben nemcsak az anyagi eredmények a fontosak. Jelentős és értékes az is, hogy a kapcsolatok alakulása során megerősödött, elmélyült a kölcsönös megértés, az igazi elvtársi és partneri viszony, a kollektívizmus szelleme. A konkrét gazdasági feladatok megoldásában országaink nemcsak a kölcsönösen előnyös kapcsolatokra törekszenek, hanem messzemenően figyelembe veszik egymás érdekeit is. Elvtársi módon törekednek arra, hogy ne csak ők maguk, hanem a baráti szocia-

lista államok is eredményesen fejlődjenek. Ez a szocialista internacionalizmus legmagasabb rendű kifejeződése.

Eltársak! A Szovjetunió és Magyarország – a többi testvéri országgal együtt – a nemzetközi szocialista munkamegosztás és a szocialista integráció fejlesztésére törekszik. Ebben jelentős szerepet töltenek be azok a határozatok, amelyeket a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsának tagállamai együttesen dolgoztak ki. Vitathatatlan azonban, hogy ebben a vonatkozásban még jócskán akadnak kihasználatlan tartalékok, amelyeket a szocialista államok nemzeti és internacionalista érdekeinek szolgálatába lehet és kell állítani.

A kétoldalú és sokoldalú gazdasági kapcsolatok elmélyítése és fejlesztése, s ennek alapján a szocializmus gazdasági erejének gyorsabb növelése politikai szempontból rendkívül nagy jelentőségű feladat. Megoldása – a kapitalista világgal folyó gazdasági versenyben – új sikereket biztosít külön-külön minden szocialista országnak és az egész közösségnek egyaránt. A szocialista államok nemzeti és internacionalista érdekei, a gazdasági és a politikai érdekek szoros egységbe fonódnak itt össze. Teljesen egyetértünk azzal a gondolattal, amelyet Kádár elvtárs nemegyszer kifejtett, hogy a szocialista országok semmiféle nemzeti érdekét nem szabad a szocializmus nemzetközi érdekeinek rovására érvényesíteni. És fordítva: a szocialista világrendszernek az imperializmussal folytatott versenyében, ellene vívott harcában elért minden siker kétségtelenül megegyezik minden egyes szocialista ország alapvető érdekeivel. Meggyőződésünk, hogy így és csak így vetődik fel a kérdés, akár a gazdaságról, akár a politikáról vagy az ideológiáról van szó.

Eltársak! Negyed század választ el bennünket 1945 viharos és ragyogó tavaszától, amely a reménység és a szabadság tavasza volt. A fasiszmus elleni küzdelemben elesett hősök emlékéhez az a céltudatos békepolitika a legméltóbb, amelyet szilárdan és következetesen folytatnak a szocialista országok.

Egy évvel ezelőtt éppen innen, Budapestről hangzott el a Varsói Szerződés tagállamainak felhívása az összeurópai értekezlet összehívására, ami nagy lépést jelentene egy olyan fontos, sürgető probléma megoldása felé, mint az európai biztonság megteremtése. Célunk világos: létre akarjuk hozni a kollektív biztonság rendszerét Európában, hogy Európát a béke kontinensévé változtassuk.

Bár mind kedvezőbb előfeltételek jönnek létre ahhoz, hogy az európai

politikai légkör megváltozzék, az európai helyzet mégis változatlanul feszült, bizonytalan. A fegyverkezési verseny nem szűnt meg, Nyugat-Európa területén nukleáris fegyverek arzenálját hozták létre, folytatódnak a revansista fenyegetések. A helyzetet még bonyolultabbá teszi, hogy az amerikai imperializmus, amely egyre intenzívebben hatol be az európai gazdasági élet kulcságazataiba, igyekszik meggátolni a haladó irányzatok térhódítását Európában. Mindez feltétlenül komoly aggodalomra ad okot.

Úgy véljük, hogy ebben a kérdésben a mi kötelességünk, a kommunisták kötelessége teljesen egybeesik minden haladó erő, minden becsületes, békeszerető európai ember feladatával. Ez megköveteli, hogy mindent megtegyünk a reakció terveinek megghiúsítása, az európai tartós béke útjában álló akadályok elhárítása végett. A valóban tartós európai rendezésnek azonban elengedhetetlen feltétele a második világháború és az azt követő fejlődés eredményeként a kontinensen kialakult államhatárok és egyéb realitások elismerése. Magától értetődik, hogy itt a Német Demokratikus Köztársaság állami szuverenitásának tiszteletben tartásáról is szó van.

A szocialista országok kommunista pártjai és kormányai síkraszállnak a konfliktusokat és súrlódásokat előidéző összes veszélyforrások felszámolásáért, az európai béke, együttműködés és jószomszédság széles körű, pozitív programjának megvalósításáért.

Természetesen tisztában vagyunk azzal, hogy nehéz és hosszadalmas az európai biztonság problémájának végleges rendezése. Egyetlen tanácskozással nem oldunk meg mindent. De meg kell kezdeni, meg kell találni a probléma megoldásának kölcsönösen elfogadható megközelítését, kiemelve azokat a vonatkozásokat, amelyekben a nézetek a legközelebb állnak egymáshoz. A problémának éppen ez a józan és reális megközelítése – ami nem látványos politikai szenzációkra, hanem a béke megszilárdítása érdekében tett gyakorlati lépésekre épül – képezte a szocialista országok részéről az összeurópai értekezlet napirendjére előterjesztett javaslatok alapját.

Nem lehet egyetérteni azokkal, akik az európai helyzet bonyolultságára hivatkozva az értekezletet meg akarják hiúsítani. Meggyőződésünk, hogy az érdekelt államok konstruktív magatartása esetén egy összeurópai találkozó nagy eredmény lenne nemcsak Európa, hanem az egész világ számára is.

Eltvársak! Az antiimperialista világharc egyre erősödik. Az imperializmus és a reakció erőinek a társadalmi haladás megállítását célzó kísérletei a népek növekvő ellenállásába ütköznek. A szocialista országok pozíciója világos: ezek az országok változatlanul hű barátai a szabadságukért és függetlenségükért harcolóknak.

A hős vietnami népnek nyújtott segítség, az arab népek támogatása az izraeli agresszió következményeinek felszámolásáért, a közel-keleti béke helyreállításáért vívott igazságos harcukban – mindez számunkra, kommunisták, a szocialista világ képviselői számára természetesen következik forradalmi meggyőződésünkéből, a népek közötti béke és barátság nemes eszméje iránti mélységes odaadásunkból. A külpolitikában ez a lenini irányvonal, amelyhez szilárdan tartjuk magunkat. Az imperializmus nem tudja visszaszerezni elvesztett történelmi kezdeményező szerepét. Sohasem lesz képes visszafordítani a világ fejlődését. A kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozásának ez a megállapítása mélységesen igaz; ezt bizonyítja a történelem is. Optimizmussal tekintünk a jövőbe, és biztosak vagyunk abban, hogy a marxista-leninista pártok vezette szocialista országok népei dicsőséges útjukon új, nagy győzelmeket érnek majd el, testvéri együttműködésük tovább szélesedik a béke és az emberi haladás javára.

Vlagyimir Iljics Lenin születése 100. évfordulójának, minden dolgozó ünnepének előestéjén mi, kommunisták, büszkeséggel szólunk a nagy lenini ügy sikereiről. Korunk valamennyi fontos forradalmi eseménye elválaszthatatlan Lenin nevétől, eszméitől. A lenini eszmék diadalát szemléltetően tükrözi a lenini úton biztos léptekkel előrehaladó magyar nép e mai nagy ünnepe is.

1970. ÁPRILIS 14.

(RÉSZLET)

Eltársak! Terveink és kezdeményezéseink jövője nemcsak a belső feltételektől függ, hanem egyszersmind nem kis mértékben a nemzetközi helyzettől is. Hogyan alakul bolygónk politikai légköre, milyen problémák foglalkoztatják ma a népeket és a kormányokat? Az újságok csaknem minden száma jelentéseket közöl a vietnami és a közel-keleti eseményekről, kommentárokat fűz az európai biztonság kérdéseihez. Ha az ember napról napra ezekről a kérdésekről hall és olvas, az a benyomása támadhat, hogy a nemzetközi helyzetben nem történik semmilyen vagy szinte semmilyen változás, hogy a világ egy helyben topog. Valójában erről szó sincs. Történnek változások, méghozzá olykor igen lényegesek.

Nézzük a vietnami helyzetet. Néhány évvel ezelőtt, amikor az amerikai imperializmus Dél-Vietnamban megkezdte a harci cselekmények eszkalációját, s áttért a Vietnami Demokratikus Köztársaság ellen irányuló közvetlen agressziós cselekményekre, Nyugaton sokan elképzelhetetlennek tartották, hogy egy viszonylag kis lélekszámú nép eredményes ellenállást tanúsíthat a vezető imperialista hatalommal szemben, amelynek céljait óriási haditechnikai arzenál szolgálja. A Pentagon tábornokai, akik a vietnami hadműveletek terveit kidolgozták, arra számítottak, hogy fél év vagy legfeljebb egy év alatt megtörhetik a vietnami nép ellenállását, s valamilyen formában ismét rákényszeríthetik a gyarmati függőséget.

Ám a vietnami probléma katonai megoldásának terve kudarcba fulladt. A példátlan hősiességet és önfeláldozást tanúsító vietnami nép a Szovjetunió és más szocialista országok segítségére támaszkodva, áthúzta az agresszorok számításait. E tény jelentősége, mint a kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozása is hangsúlyozta, messze

túllépi Vietnam határait. Ma már a gyakorlatban bizonyosodott be, hogy a függetlenségéért küzdő, s a szocialista országok, a kommunista mozgalom, a világ forradalmi és haladó erőinek támogatását élvező nép minden imperialista agressziót visszaverhet.

Ma már az Egyesült Államoknak az imperialista tömbökben részt vevő szövetségesei közül is jó néhány elhatárolja magát az amerikai imperializmus vietnami kalandjától. Magában az Egyesült Államokban is erőteljesen kifejlődött a háborúellenes hangulat. Teljes joggal állíthatjuk, hogy az agresszorok helyzete nemcsak katonai, hanem politikai és erkölcsi szempontból is erősen megromlott.

Az amerikai vezetők most nyilván úgy döntöttek, hogy itt az idő politikájuk homlokzatának felújítására. A háború eszkalációja helyett meghirdették a háború „vietnamizálását”. Talán arról van szó, hogy az amerikai imperialisták végre elhatározták, hogy kivonulnak Vietnamból, s a vietnamiakra bízzák, hogy maguk döntsenek sorsukról, maguk oldják meg országuk politikai rendszerének kérdéseit? Nem, szó nincs ilyenről.

Az Egyesült Államok nyilvánosan beismerte, amit éveken át tagadott, hogy tudniillik a vietnamiak ellen viselt háború amerikai háború, amellyel a vietnami nép nem akar semmilyen közösséget vállalni. A „vietnamizálás” célja azonban nem az agresszió beszüntetése, hanem a vietnamiak közötti testvérgyilkos háborúvá változtatása. Az Egyesült Államok imperialistái másokkal szeretnék folytatni a háborút, olyanformán, hogy a dél-vietnami báboknak, a nemzeti érdekek árulóinak folyósítják a dollárt, nekik szállítják a haditechnikát.

Ezzel az amerikaiak nem találtak fel semmi újat. Az ukrajnaiak jól emlékeznek, hogy a külföldi intervenció és a polgárháború nehéz éveiben a kapitalista rendszer idegen szószólói Szkoropadszkijnak, Petljurának, Mahnónak és a dolgozó nép érdekeivel szembefordult más árulóknak közreműködésével próbálták megvalósítani terveiket. De azt is jól tudják, hogy milyen véget értek ezek a próbálkozások.

A Vietnami Dolgozók Pártja és a Vietnami Demokratikus Köztársaság kormánya, a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front és a Dél-vietnami Köztársaság Ideiglenes Forradalmi Kormánya kifejezésre juttatták azt a szilárd elhatározásukat, hogy minden eszközzel – katonai, politikai és diplomáciai eszközökkel egyaránt – kivívják az ország szabadságát és függetlenségét. A szovjet emberek ebben a harcban a vietnami nép

oldalán álltak és állnak, s azt kívánják neki, hogy mielőbb valóra váljanak nemzeti törekvései, mielőbb beköszöntsön a tartós béke.

Az imperializmusnak Izrael közel-keleti agressziójával kapcsolatos számításai sem igazolódtak be.

Az Arab-Kelet haladó rendszerei, amelyek ellen a fő csapás irányult, nemcsak megállták a helyüket, hanem meg is szilárdultak. Az arab népeknek a Szovjetunióval, az egész szocialista világgal fenntartott barátsága még erősebbé vált. Ugyanakkor az Egyesült Államoknak és Izrael más pártfogóinak tekintélye még sohasem süllyedt az arab országokban és az egész világon olyan mélypontra, mint most. S ezt Nyugaton is kénytelenek beismerni. A megszállt területeken fellángol a hódítók elleni népi felszabadító harc. Fokozódik Izrael nemzetközi elszigetelődése, s az általános felháborodás Izrael kalandorpolitikája és arcátlansága miatt.

Természetesen hiba volna lebecsülni a közel-keleti feszültségben rejlő veszélyeket. Ebben a térségben az imperializmus bűnéből sok gyúlékony anyag halmozódott fel. A Közel-Kelet évtizedek óta nem ismeri a békét. Az imperialisták a közel-keleti térségben élő népeket váltópénznek tekintették a saját érdekükben folytatott játszmában. Ma sem békültek meg azzal, hogy az arab országok népei az önálló fejlődés és a társadalmi haladás útjára léptek.

Ha csak arról volna szó, hogy a Közel-Kelet minden államának meg kell adni a biztonsághoz való jogot, akkor már régen helyre lehetett volna állítani a békét ebben a térségben. Izrael mai vezetőinek azonban mérhetetlen becsvágyuk és expanziós terveik folytán ugyanúgy szükségük van a feszültségre, mint óceánon túli pártfogóiknak.

A közmondás azt tartja, hogy más kárán tanul az okos. Izrael nyilván elhatározta, hogy csakis a saját kárán fog tanulni. Az izraeli kormány agressziós politikájával saját népe biztonságát veszélyezteti, az izraeli nép jövőjének záloga az arabokkal való jószomszédi viszonyban rejlik, nem pedig a velük való ellenségeskedésben.

A Közel-Keleten csak egy út vezet a békés megoldáshoz: az agresszor csapatainak kivonása a megszállt területekről. Kényszeríteni kell Izraelt, hogy tartsa tiszteletben a nagy tekintélyű nemzetközi fórumnak, az ENSZ Biztonsági Tanácsának határozatait. Ez annál gyorsabban érhető el, minél előbb megértik az Egyesült Államok vezetői, mennyire kilátástalan és veszélyes az izraeli agresszorokkal való cinkosságuk. Senki előtt

sem kétséges, hogy az arab népek sohasem kapitulálnak, sohasem egyeznek bele területük egy részének örökös megszállásába.

A szocialista országok hí barátai az arab népeknek, készek biztosítani számukra a szükséges segítséget az agresszorok közel-keleti terveinek megghiúsításához. A Szovjetunió más szocialista országokkal együtt minden tőle telhetőt elkövet, hogy elősegítse az olyan közel-keleti rendezést, amely biztosítja az igazságosság érvényesülését, s meghozza a békét és a biztonságot a térség népeinek.

Külpolitikánk egyik legfőbb gondját képezte és képezi továbbra is az európai béke megszilárdítása. A szocialista országok, a kommunista és munkáspártok, amelyek hajthatatlan ellenségei a militarizmus és a revansizmus imperialista politikájának, s fáradhatatlanul leleplezik mindazok mesterkedéseit, akik szeretnék átalakítani az európai határokat, az európai béke megszilárdításának realista programját terjesztették elő. Ez a program előírja az erőszak alkalmazásáról, illetőleg erőszak alkalmazásával fenyegetőzésről való lemondást, a második világháború után Európában kialakult területi status quo elismerését, a kölcsönösen előnyös kereskedelmi, gazdasági, tudományos, műszaki és kulturális kapcsolatok fejlesztését valamennyi európai állam között, tekintet nélkül társadalmi rendjük különbségeire.

A szocialista országok javaslatai senkinek a jogos érdekei ellen nem irányulnak. Lényegük nemzetközi együttműködés kialakítása a szuverén egyenlőség, az egymás belügyeibe való be nem avatkozás, az európai országok területi sérthetetlenségének és állami önállóságának tiszteletben tartása alapján. Kinek lehet ellenvetése ilyen javaslatokkal szemben? Nem világos-e, hogy éppen ezen az úton lehet elérni az európai helyzet tényleges normalizálását? Nem véletlen, hogy a biztonság és az együttműködés kérdéseiről tárgyaló európai tanácskozás összehívásának a szocialista országok által meghirdetett eszméje egyre szélesebb körű nemzetközi támogatásban részesül.

Külön szeretnék foglalkozni a leszerelés problémájával.

Az egész világ tudja, hogy országunk más szocialista államokkal együtt hosszú évek óta állhatatosan küzd a fegyverkezési hajsza ellen, a tömegpusztító fegyverek felhalmozása ellen, amelyek egész országok romhalmazzá változtatásával fenyegetnek. A leszerelés eszméjét még az első szovjet kormány hirdette meg, amelynek élén Lenin állt.

A kommunisták természetesen sohasem a magatehetetlen pacifizmus

álláspontjáról kiindulva közeledtek ehhez a kérdéshez. Jól tudtuk és tudjuk, hogy amíg fennáll az imperialista intervenció veszélye, amíg az imperializmus egyre újabb katonai kalandokkal veszélyezteti a békét, addig a haladás erőinek megfelelő katonai potenciállal kell rendelkezniük, hogy féken tarthassák az agressziót és a militarizmust.

Ugyanakkor úgy véljük, hogy már a jelenlegi viszonyok között, amikor a nemzetközi szintén heves politikai és ideológiai harc dúl a szocializmus és a kapitalizmus között, már ilyen viszonyok között is gyakorlati lépéseket lehet és kell is tenni a leszerelés irányában. S hogy ez így van, azt szemléltetően bizonyítják az utóbbi évek tapasztalatai.

Nemrégén lépett hatályba az atomsorompó-szerződés, amelyet a világ államainak túlnyomó többsége aláírt. A korábbi atomcsendszerződéssel és néhány más hasonló jellegű megállapodással együtt az új szerződésnek fontos szerepet kell betöltenie a nukleáris háború veszélyének csökkentésében. Olyan légkört kell kialakítani a világban, hogy az atomsorompó-szerződés pontjaival azok az államok is kénytelenek legyenek számolni, amelyek a szerződést egyelőre még nem írták alá.

Most napirendre került egy másik fontos kérdés is: a stratégiai fegyverkezési hajsza fékezése. A Szovjetunió és az Egyesült Államok között már megtörténtek az előzetes eszmecserék. A további tárgyalások e bonyolult kérdésekről a napokban kezdődnek Bécsben. A Szovjetunió üdvözlőné az ésszerű megállapodást ezen a téren. Mi olyan stratégiai erőket hoztunk létre, amelyek bármilyen agresszor megfékezésének hathatós eszközeül szolgálnak. S akárki próbálna katonai fölénybe kerülni a Szovjetunióval szemben, az ilyen irányú kísérletekre katonai erőnknek megfelelő, az ország védelmét garantáló növelésével fogunk válaszolni. Nem tehetünk mást.

Ha azonban az Egyesült Államok kormánya valóban megállapodásra törekszik a stratégiai fegyverkezési hajsza megfékezéséről, ha az amerikai közvéleménynek sikerül leküzdenie a fegyvergyárosok és a katonai vezető körök ellenállását, akkor kedvezően értékelhetjük a tárgyalások kilátásait. Mindenesetre a Szovjetunió minden tőle telhetőt el fog követni azért, hogy a tárgyalások hasznosak legyenek.

Minderről teljes világossággal akartam szólni, mert a fegyverkezési hajzában érdekelt amerikai körök most különösen aktivizálódtak. Ennek során olyan rágalmazó koholmányokat terjesztenek, hogy a Szovjetunió minden esetben növelni szándékozik a fegyverzet gyártását. Ez régi fogása a militaristáknak, akik mindig igyekeztek megfélemlíteni a közvéleményt,

hogy minél nagyobb költségvetési előirányzatokat erőszakolhassanak ki a háborús előkészületekre.

Most pedig néhány szót a szovjet–kínai viszony alakulásáról. Az SZKP, a szovjet kormány változatlan irányvonala a baráti viszony helyreállítása és fejlesztése a Kínai Népköztársasággal. Nem a mi hibánk, hogy ez a viszony megromlott és nagyon kiéleződött. Amikor elvi harcot folytatunk a nemzetközi kommunista mozgalomban kifejtett szakadár tevékenység és antileninista nézetek terjesztése ellen, ugyanakkor szüntelenül arra törekedtünk és törekszünk, hogy az eszmei ellentétek ne kerüljenek át az államközi kapcsolatok területére. A kommunista és munkáspártok moszkvai nemzetközi tanácskozásukon ismét kifejezésre juttatták, hogy támogatják ezt az irányvonalat.

Mint tudják, a szovjet–kínai határon kialakult helyzet normalizálásának kérdése a Kínai Népköztársaság kormányával folytatott tárgyalások témáját képezi. A Szovjetunió ezeken a tárgyalásokon világos és egyértelmű álláspontot foglal el. Szükségesnek tartjuk olyan megállapodás elérését, amely a szovjet–kínai határt a jószomszédi kapcsolatok, nem pedig az ellenségeskedés érintkezési pontjává tenné. Nem térünk el jogos elvi álláspontunktól, megvédjük szovjet hazánk érdekeit és határainak sérthetetlenségét, s egyben minden tőlünk telhetőt el fogunk követni, hogy normalizáljuk az államközi kapcsolatokat a Kínai Népköztársasággal. Persze mindenki jól megérti, hogy ez nemcsak tőlünk függ.

Mi következetesen abból indulunk ki, hogy a szovjet és a kínai nép tartós érdekei nemcsak hogy nem ellentétesek, hanem azonosak. Ugyanakkor nem hunyunk szemet afölött, hogy Kínában a folyamatban levő tárgyalások körül mesterségesen olyan légkört alakítanak ki, amely egyáltalán nem segíti elő a sikerüket. Ugyan ki állíthatja komolyan, hogy a szovjetellenes háborús pszichózis szítása és a kínai lakossághoz intézett olyan felhívások, amelyek szerint fel kell készülnie „a háborúra és az éhínségre”, elősegítik a tárgyalások sikerét? Ha mindezt azért teszik, hogy nyomást gyakoroljanak a Szovjetunióra, akkor előre megmondhatjuk, hogy hiábavaló az erőfeszítésük. A mi népünknek erősek az idegei, s jó lenne, ha ezt azok is tudomásul vennék, akik Kínában a háborús hisztériát szervezik. S végeredményben a határkérdés pontos rendezésében a Kínai Népköztársaság nem kevésbé érdekelt, mint a Szovjetunió, amely minden szükséges eszközzel rendelkezik ahhoz, hogy megvédelmezze a kommunizmust építő szovjet nép érdekeit.

Ilyenformán, elvtársak, a nemzetközi élet nem topog egy helyben. Méreteiknél és jellegüknél fogva különböző események tartják forrásban. Jól tudjuk, hogy az időszerű nemzetközi problémáknak a népek biztonsága érdekében való megoldásához nagy erőfeszítések szükségesek.

Ugyanakkor a világ eseményei arról tanúskodnak, hogy a Szovjetunió, a szocialista államok közössége, a világ kommunista és munkásmozgalma egyre növekvő mértékben befolyásolja a nemzetközi ügyek menetét. Politikánk megfelel valamennyi nép alapvető érdekeinek, növekvő megértésükre és támogatásukra talál.

Minden okunk megvan rá, hogy derűlátóan nézzük a nemzetközi helyzet alakulását. Nem kell jósnak lenni ahhoz, hogy megjövendöljük annak a harcnak további aktivizálódását, amelyet a forradalmi, haladó erők vívnak nemes céljaikért. Nemcsak a Szovjetunióban és nemcsak a testvéri szocialista országokban, hanem az egész világon most fejeződik be a felkészülés a kimagasló eseményre, Lenin születésének 100. évfordulójára. S természetesen a felkészülés nemcsak abban nyilvánul meg, hogy az emberek újra elolvassák Lenin műveit, s Lenin eszméitől vezérelve megvitatnak időszerű témákat, hanem mindenekelőtt az arra irányuló, s egyre fokozódó törekvésben, hogy lenini módon éljenek és harcoljanak, minden erőt és eszközt mozgósítsanak azoknak a céloknak mielőbbi elérésére, amelyeknek Lenin életét és munkásságát szentelte.

BESZÉD AZ SZKP KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK,
A SZOVJETUNIO LEGFELSŐBB TANÁCSÁNAK
ÉS AZ OSZFSZK LEGFELSŐBB TANÁCSÁNAK
VLAGYIMIR ILJICS LENIN SZÜLETÉSE
100. ÉVFORDULÓJA TISZTELETÉRE RENDEZETT
EGYÜTTES ÜNNEPI ÜLÉSÉN

1970. ÁPRILIS 21.

(RÉSZLET)

III. A LENINIZMUS ÉS A FORRADALMI VILÁGFOLYAMAT

Eltársak! Az októberi forradalom utáni világtörténelmi szakaszt Lenin úgy jellemezte, mint áttérést a kapitalizmusról a szocializmusra. Leninnek az volt a szilárd meggyőződése, hogy a szocializmus nemzetközi győzelme elkerülhetetlen, hogy ez a győzelem elkövetkezik „előbb vagy utóbb, húsz évvel korábban, vagy húsz évvel később”, de feltétlenül eljön, és más országok is követik Oroszországot az új társadalom létrehozásának útján.

A világforradalom, írta Lenin két évvel Október után, „a kezdet után ítélve, sok évig fog tartani és sok fáradtsággal jár majd...” E forradalom fejlődése, hangsúlyozta, nem a szocializmus egyenletes „megérlelődése” lesz a vezető kapitalista országokban, egészében sokkal bonyolultabban megy végbe, figyelembe véve a kapitalista világon belüli ellentmondásos viszonyokat, azt a tényt, hogy egyes kapitalista országok kizsákmányolnak másokat, s ez a kizsákmányolás együtt jár a gyarmati világ kizsákmányolásával. Lenin arra a következtetésre jutott, hogy a szocialista forradalom „nem csupán és nem főképpen az egyes országok forradalmi proletárjainak a saját burzsoáziájuk ellen vívott harca lesz. Nem. A szocialista forradalom az imperializmus által elnyomott valamennyi gyarmatnak és országnak, valamennyi függő országnak harca lesz a nemzetközi imperializmus ellen.”

Elegendő egy pillantást vetnünk a világra, amelyben ma élünk, s máris meggyőződhetünk róla, mennyire pontos volt Lenin társadalmi-politikai elemzése, és mennyire pontosak a lenini elemzésen alapuló prognózisok, mennyire bebizonyította az élet, hogy ezek a prognózisok minden lényeges vonásukban helytállóak.

Bármilyen ellentmondásos is a világ képe napjainkban, fő vonásai, a fejlődés döntő tendenciái pontosan olyanok, amilyeneknek Lenin előre látta. Bármennyire különböznek is egymástól a mai világ összetevői, azok mindegyike a kommunizmus felé halad, és végső soron feltétlenül el is jut odáig!

1. A SZOCIALISTA VILÁGRENDSZER

- AZ EMBERISÉG TÁRSADALMI FEJLŐDÉSÉNEK ÉLCSAPATA

Immár negyed százada annak, hogy a szocializmus kilépett egy ország kereteiből, és nemzetközi erővé vált. Szocialista forradalom ment végbe egy sor európai, ázsiai államban, majd áttért a nyugati féltekére is és győzelmet aratott Kubában.

A szocialista világrendszer – a munkásosztály e legnagyobb vívmánya az októberi forradalom után – még egészen fiatal. A szocializmus azonban már tartós gyökereket eresztett a világban. Szemléltetően bebizonyította – s nemcsak a mi országunkban, hanem más szocialista országokban is –, hogy helyes választ tud adni az emberiség előtt álló alapvető problémákra – amire a több évszázados tapasztalattal rendelkező kapitalista rendszer képtelen –, olyan választ, amely ténylegesen figyelembe veszi a néptömegek létérdekeit.

Mint ismeretes, történelmileg úgy alakult a dolog, hogy a szocialista forradalom nem a gazdaságilag legfejlettebb országokban aratott győzelmet. Ám ezek az országok az új rendszer segítségével hatalmas eredményeket értek el gazdaságuk fejlesztésében.

A Föld különböző térségeiben, számos országban létrejött új társadalom eredményes fejlődésének példája óriási hatást gyakorol a világ többi részén élő néptömegekre. Ez a társadalom, amely mentes a kizsákmányolástól, az elnyomástól és az elnyomóktól, s amelyet a dolgozók hatalma a dolgozók érdekeinek megfelelően irányít, lelkesítő példa az elnyomottak százmilliói számára, s a boldog jövő reményével tölti el szívüket.

Már maga a szocialista világ létezésének ténye is hatalmas segítséget jelent a tőkésországokban élő dolgozóknak, jogaikért vívott harcukban.

A szocialista államok olyan új, azelőtt soha nem ismert elveket és normákat honosítottak meg a nemzetközi életben, amelyeket a kommunisták ideológiája, harcuk nagy és nemes céljai alakítottak ki. Ezeknek az elvek-

nek Lenin volt a szülőatyja, aki Október győzelme után kidolgozta a szocialista külpolitika alapjait.

Lenin a szocialista ország nemzeti és internacionalista feladatait mindig elválaszthatatlan egységükben vizsgálta. Arra szólította fel pártunkat és a szovjet népet, hogy küzdjön „a szocialista hazáért, a szocializmusért mint hazáért, a Szovjet Köztársaságért mint a szocializmus világhadseregének *osztagáért*”. A szovjetállam megalapítója országunk kötelességének tekintette, hogy miközben a maga új életét építi, támogassa más országok proletariátusának forradalmi mozgalmát. Lenin megmutatta nekünk a gyarmatok és a félgyarmatok népeivel való barátság és szövetség útját, hogy velük együtt küzdjünk a nemzetközi imperializmus ellen.

Lenin olyan irányt szabott a szovjetállamnak, hogy a győztes forradalomnak, s az összes országokban élő dolgozók közös ügyének védelmezése érdekében folytasson következetes békepolitikát. Nem véletlen, hogy a személyesen Lenin által aláírt történelmi jelentőségű Béke-dekrétum volt a szovjethatalom első okmánya. Lenin hirdette meg a „békés együttélésről”, vagy ahogyan most mondjuk, a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett éléséről szóló tételt, amely a szocialista országok következetes politikájának eredményeként napjainkban a nemzetközi viszonyok egyik legfontosabb elve. Ugyancsak Lenin kezdeményezésére a szovjetállamnak a nemzetközi színtéren az volt az egyik legelső külpolitikai lépése, hogy előterjesztette az általános leszerelés, valamint a kapitalista államokkal kialakítandó, kölcsönösen előnyös gazdasági kapcsolatok programját.

A Szovjetunió külpolitikája immár több mint fél évszázada Lenin eszméin és tételein alapszik. Ezek az eszmék és tételek, amelyek pártunknak és a szovjetállam legfelső szerveinek határozataiban nyertek megfogalmazást, a Szovjetunió minden nemzetközi lépésének megmásíthatatlan, elvi alapját képezik. S ma, a dicső lenini jubileum napján, ünnepélyesen újra kijelentjük a világ népei előtt:

– A Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége, a nagy Lenin végakaratahoz híven, továbbra is mindent elkövet, hogy a szocialista országok népei nyugalomban, békés feltételek között valósíthassák meg az új társadalom építésének nagy ügyét, hogy szüntelenül erősödjének a világszocializmus pozíciói, fokozódjék a szocialista államok szoros együttműködése és harci összeforrottsága.

– Az antiimperialista politikát folytató államok s a szabadságért, az im-

perialista agresszió ellen küzdő népek mindig megbízható, hű barátai és szövetségesre fognak lelteni országunkban.

– A burzsoá országok reálisan gondolkodó körei, amelyek a gyakorlatban elismerik a békés egymás mellett élés elveit, bizonyosak lehetnek abban, hogy a Szovjetunióban olyan partnert találnak, amely kész fejleszteni a kölcsönösen előnyös együttműködést.

– A jövőben is aktívan síkraszállunk a népeket nyomorba döntő fegyverkezési hajszá megszüntetéséért, a leszerelésért, síkraszállunk azért, hogy az államok közötti vitás kérdéseket az ésszerűség alapján, tárgyalások útján oldják meg.

A szovjetállam lenini külpolitikája – ez a tartalmát tekintve szocialista, következetesen internacionalista, valóban demokratikus és mélységesen békeszerető külpolitika – szocialista hazánk és a világszocializmus erejének és nemzetközi tekintélyének egyik lényeges forrása. Ez a politika erős fegyver, és a jövőben is teljes mértékben fel fogjuk használni a békéért vívott harcunkban, a kommunizmusért folytatott küzdelemben.

A szocialista külpolitika Lenin által kidolgozott elvei ma a szocialista világrendszerhez tartozó egész sor állam külpolitikai irányvonalának képezik az alapját.

Igen nagy áldás az egész emberiségre nézve az a tény, hogy a szocialista országok egyesített ereje és a béke megvédésére irányuló aktív politikája megbénítja az imperialisták agresszív törekvéseit, szilárd gátat emel a nukleáris rakéta-világháború kirobbantása elé. A szocialista országok politikájának ez az eredménye az egész emberiség hasznára válik.

Ott pedig, ahol az imperialisták még mindig az egyik vagy másik szocialista ország ellen irányuló katonai kalandok útját járják, vagy az úgynevezett csendes ellenforradalomhoz folyamodnak – saját tapasztalataik alapján kell meggyőződnie arról, hogy mit jelent a szocialista államok ereje és szolidaritása.

Nézzék, elvtársak, milyen sorsra jut a Vietnami Demokratikus Köztársaság ellen és a dél-vietnami nép ellen indított amerikai agresszió. A szocialista rendszeren kívül egyetlen más társadalmi rendszer sem tehetne volna ilyen lendületessé, ilyen szervezetté, ilyen szilárdná és állhatatossá a vietnami nép felszabadító harcát. A marxista-leninista párton kívül semmilyen más politikai erő sem tudta volna a küzdelem céljainak ilyen világos felismerésével felfegyverezni, ilyen tömeges hőstetre buzdítani a harcban álló népet. A vietnami hazafiak hősiessége, amelyet megsokszó-

roz a szocialista szolidaritás ereje, a Szovjetunió és más szocialista országok széles körű támogatása, kudarcra ítéli az amerikaiak vietnami kalandját. Vietnam hőstette egyszer s mindenkorra bekerül a történelembe. Becsület és dicsőség a hős vietnami népnek!

Nem kevésbé tanulságos a csehszlovákiai szocialistaellenes összeesküvés kudarca. A volt kizsákmányoló osztályok maradványai a jobboldali opportunistákkal szövetkezve és a világimperializmus támogatásával alaposan átgondolt, demagógiával leplezett kísérletet tettek, hogy megsemmisítsék Csehszlovákiában a szocialista rendszer alapjait, elszigeteljék Csehszlovákiát a testvéri országoktól, és ilyen módon komoly csapást mérjenek a szocializmus európai pozícióira. Ám a Csehszlovák Kommunista Párt marxista-leninista magvának állhatatossága, a szocializmus ügyéhez hű csehek és szlovákok, valamint a proletár internacionalizmus eszméihez hű szövetséges államok határozott akciói megghiúsították az ellenség veszedelmes terveit, amelyek a szocializmus közös érdekei és végső soron az európai kontinens békéje ellen irányultak. Ez újra csak azt bizonyítja, milyen nagy jelentőségű a szocialista országok internacionalista szolidaritása. E szolidaritás erejében és hatékonyságában ma nem kételkednek sem barátaink, sem ellenségeink, és ez igen jó dolog.

Eltvársak, a szocialista világrendszerhez tartozó minden független állam a maga valamilyen tekintetben sajátos útján tért át a kapitalizmusról a szocializmusra, és a szocialista építésnek valamennyi említett államra nézve közös feladatai közül jó néhányat a reá jellemző módszerekkel old meg.

Lenin előre látta „a közös cél felé történő előrehaladás útjainak, módjainak és eszközeinek” ezt a változatosságát. Már 1916-ban megfogalmazta ismert következtetését erről a kérdésről: „Minden nemzet eljut a szocializmushoz, ez elkerülhetetlen, de nem teljesen egyformán fognak eljutni, mindegyik sajátos vonást kölcsönöz majd a demokrácia ilyen vagy olyan formájának, a proletárdiktatúra ilyen vagy olyan válfájának, a társadalmi élet különféle területein végrehajtott szocialista átalakítások ilyen vagy olyan ütemének.”

Valóban így történt. A konkrét történelmi helyzet sajátossága, a helyi feltételek különbözősége, a szocialista építés egyes kérdéseinek különböző – néha sikerültebb, néha kevésbé sikerült – megoldási módzatai egyaránt egész sor sajátosságot eredményeztek az egyes szocialista országok fejlődésében. Mindamellet ezek egy egységes, általános, ugyanazon tör-

vények alapján fejlődő folyamat keretei között jelentkező sajátosságok. A szocializmus építése során a helyi viszonyokat nem a közös forradalmi front megbontása céljából veszik számításba, hanem éppen annak érdekében, hogy biztosabban, hatékonyabban ériék el a közös célt, gyorsabban jussanak el az új rendszer győzelméhez, a különböző országok szocialista erőinek összefogásához. Így értelmezte ezt a kérdést Lenin, a meggyőződéses internacionalista. Így értelmezik a szocialista országok kommunistái, Lenin ügyének folytatói.

A történelmi tapasztalat teljes mértékben alátámasztotta Leninnek azt a gondolatát, hogy a szocialista országok fejlődésében jelentkező sajátosságok „...a leglényegesebbet nem érinthetik”. A lényeg pedig az, hogy – mint azt a testvérpártok hangsúlyozzák – mind a szocializmushoz vezető utat, mind pedig magát ezt a rendszert számos alapvető törvényszerűség jellemzi, amelyek minden országban érvényesek a szocialista társadalomra nézve.

A tapasztalat azt mutatja, hogy a különböző országok útját a szocializmushoz olyan fontos, valamennyiük számára közös határkövek jelzik, mint az ilyen vagy olyan formában végbemenő szocialista forradalom, beleértve a kizsákmányoló államgépezetének szétzúzását, felcserélését is; a dolgozók más rétegeivel szövetségre lépett proletariátus ilyen vagy olyan formájú diktatúrájának megalakítása, a kizsákmányoló osztályok felszámolása; a termelési eszközök társadalmi tulajdonba vétele, s a szocialista termelési és egyéb társadalmi viszonyok megszilárdítása városon és falun; a kultúra értékeinek hozzáférhetővé tétele a dolgozó tömegek számára, vagyis a kulturális forradalom, e szavak lenini értelmében.

Ha pedig a már felépített szocializmus fő vonásairól van szó, ez a kérdés szintén világos a kommunisták számára, mégpedig nemcsak a marxista-leninista tanítás elméleti tételei, hanem a szocialista országok fejlődésének tapasztalatai alapján is. Melyek ezek a vonások? A dolgozók hatalma a munkásosztály élcsapat szerepe mellett, a társadalmi fejlődésnek a marxista-leninista párt által történő irányítása. A termelési eszközök társadalmi tulajdona és ennek alapján az egész népgazdaság tervszerű fejlesztése a legmagasabb technikai színvonalon, az egész nép jóléte érdekében. Annak az elvnek a valóra váltása, hogy „mindenki képességei szerint, mindenkinek munkája szerint”. Az egész nép nevelése a tudományos kommunizmus ideológiájának szellemében, a testvéri szocialista országok népeivel és az egész világ dolgozóival való barátság szellemében.

Végül pedig: a proletár, szocialistanezetköziség elvein nyugvó külpolitika.

A szocializmus mindezen közös, alapvető ismertetőjegyei döntő jelentőségűek.

A szocialista világrendszer fejlesztése és megszilárdítása a szocialista országok népeinek legértékesebb hozzájárulása a kommunisták közös forradalmi ügyéhez és az egész világ néptömegeinek imperialistaellenes harcához. Az imperializmus különböző formákban megnyilvánuló mackacs, elkeseredett harcot vív a szocialista világrendszer ellen. Arra törekszik, hogy megakadályozza e rendszer gazdasági fejlődését, korlátozza a világ népeire gyakorolt befolyását, ideológiailag megfertőzze, politikailag megossza és elszigetelje. A testvérpártoknak a közelmúltban lezajlott nemzetközi tanácskozása éppen ezért hirdette meg fő dokumentumában az alábbi rendkívül fontos tételt: „A szocializmus védelme a kommunisták internacionalista kötelessége.”

Ma, elvtársak, különösen időszerűvé és fontossá válik a feladat, hogy megszilárdítsuk a szocialista országok összeforrottságát, és fejlesszük sokoldalú együttműködésüket.

A szocializmus egész sor országban aratott győzelme lehetővé tette, hogy új típusú kapcsolatok jöjjenek létre ezen országok között – a szocialista internacionalizmus elvein alapuló testvéri kapcsolatok. Ezekben a kapcsolatokban az igazi egyenjogúság és az egymás függetlenségének, szuverenitásának tiszteletben tartása a kölcsönös elvtársi segítségnyújtással, a szocialista szolidaritással, a közös célokért és eszményekért vívott közös harccal párosul.

Am ahogyan a tapasztalatok mutatják, a szocialista országok ilyen kapcsolatai nem maguktól jönnek létre: e kapcsolatok megteremtéséhez és kifejlesztéséhez, az e téren olykor felmerülő bizonyos bonyodalmak és ellentmondások leküzdéséhez szükség van a szocialista államok és kormányzó pártjaik elvi, internacionalista politikájára.

Sajnos, vannak olyan esetek is, amikor a szocialista országok közötti együttműködést a legsúlyosabban megsértik. Erről tanúskodik például Kína kapcsolatainak jelenlegi állapota a Szovjetunióval és más szocialista országokkal. Egészen világos, hogy ez a helyzet a kínai vezetés nacionalista politikájának következménye, annak következménye, hogy ez a vezetés szakított a lenini örökségben foglalt elvekkel.

Ma, a Lenin-jubileum ünnepi napján, szeretnénk felidézni, milyen véle-

ménnyel volt Szun Jat-szen, a nagy kínai forradalmi demokrata Leninről és Lenin tanításáról. Szun Jat-szen a következőket mondta:

„A világtörténelem évszázadai folyamán ezrével jelentek meg vezérek és tanítók, akik ugyan szép szavakat hirdettek, ám azok soha nem váltak valóra. Te, Lenin, kivétel vagy. Te nemcsak beszéltél és tanítottál, hanem valóra is váltottad szavaidat. Új országot teremtettél. Megmutattad nekünk a közös harc útját. Ezer akadállyal találoztál utadon, amelyek az én utamon is felmerülnek. A te utadon akarok haladni, s bár ellenségek ellenzik ezt, népem köszönteni fog ezért.”

Nagyszerű szavak ezek, elvtársak! Kína és a Szovjetunió, Kína és a többi szocialista ország kapcsolatainak jövő fejlődését illetően az a helyes perspektíva, hogy együtt haladjunk a lenini úton, az imperialista reakció sötét erői ellen, a szocializmus és a kommunizmus szent ügyének diadaláért vívott harc útján.

A gyakorlat bebizonyította, hogy a szocialista internacionalizmustól való elfordulás, a szocialista nemzetköziségnek nacionalizmussal, szovinizmussal történő felcserélése nem vezet semmi jóra. Ez a politika természetesen sem az egész szocialista világrendszer érdekeivel, sem a világ-szerte kibontakozó forradalmi folyamat érdekeivel nincs összhangban. Teljes mértékben megfelel viszont az imperialisták érdekeinek, akik örömujjongással fogadják a szocialista országok közötti egység gyengülésének minden jelét, és készek minden eszközzel támogatni azt, aki meg-ingatja ezt az egységet.

Csak a szocializmus ellenségeinek tesz szolgálatot az a dühödt szovjet-ellenes kampány, amely immár több éve tart Kínában. Az utóbbi időben ez a kampány a Szovjetunió részéről fenyegető kiagyalt veszélyről hangoztatott állítások leple alatt folyik. E kampány kezdeményezői Lenin országa, a kommunista világmozgalom elleni fellépéseikkel mint a forradalmi lenini ügytől elforduló szakadárok lepleződnek le a néptömegek előtt.

Ami a Szovjetuniót illeti, mi határozottan a szocialista internacionalizmus mellett, a szocialista országok jó kapcsolatainak helyreállítása mellett szállunk síkra mindenütt, ahol ezeket a kapcsolatokat megsértették. A dolog nem rajtunk fog múlni. Az SZKP Központi Bizottsága és a szovjet kormány továbbra is lenini módon, aktívan és következetesen fog tevékenykedni ebben az irányban.

Lenin váltig hangsúlyozta, mennyire létfontosságú az egység, a szo-

cializmus útjára lépett népek legszorosabb, sokoldalú, testvéri együttműködése. Mi, szovjet kommunisták, híek vagyunk Lenin végakaratahoz. Minden tőlünk telhetőt megteszünk, és meg fogunk tenni a jövőben is, hogy a szocialista államok politikai és gazdasági együttműködése elmélyüljön, hogy erősödjék eszmei összeforrottságuk.

Lenin a következőket mondotta: „...mi, akik az imperialista hatalmak roppant frontjával állunk szemben, mi, akik az imperializmus ellen harcolunk, olyan szövetséget alkotunk, amely szoros katonai tömörülést követel, és minden kísérletet, amely ennek a szoros tömörülésnek megbontására irányul, megengedhetetlen jelenségnek tekintünk, mely a nemzetközi imperializmus elleni harc érdekeinek elárulását jelenti”. Mi ezeket a szavakat ma is a szocialista front valamennyi, az imperializmus ellen lenini módon küzdő csapatához szóló szent végakaratnak tekintjük. E szavakra emlékezve minden erőnket arra összpontosítjuk, hogy a szocialista országok harci szövetsége – a Varsói Szerződés Szervezete – még erősebbé váljék, hogy megszilárduljon a szocialista országok közös védelme.

A szocialista világrendszer, az emberiség társadalmi fejlődésének élcsapata, nagy és nemes történelmi szerepet tölt be korunkban. Ez a rendszer úgy lépett be bonyolult és viharokkal teljes korunkba, mint az összes országokban élő dolgozók és kizsákmányolt tömegek évszázados álmának megvalósulása, mint ítélet a reakció, az elnyomás és az agresszió felett, mint a szabadságért és a függetlenségért, a tartós békéért küzdő valamennyi harcos erős támasza, mint az összes népek reményeinek szimbóluma és leendő boldogulásuk záloga. S a kommunisták, mindazok számára, akik hűségesek a nagy Lenin tanításához és ügyéhez, ma nincs magasabb rendű kötelesség, mint az, hogy hozzájáruljanak a szocialista világrendszer további fejlődéséhez, erejének, összeforrottságának és egységének megszilárdításához.

2. A LENINIZMUS – A NÉPEK FELSZABADULÁSÁÉRT VÍVOTT HARC DIADALMAS ZÁSZLAJA

Lenin, miután elemezte a kapitalista társadalom új jelenségeit, nemcsak az imperializmusnak mint a kapitalizmus monopolista stádiumának legfontosabb vonásait határozta meg, hanem azt is, hogy milyen irányban halad az imperializmus fejlődése. A burzsoá társadalom, mutatott rá

Lenin, a „monopóliumoktól az államosítás felé”, vagyis az állammonopolista kapitalizmus felé halad. Lenin pontosan meghatározta az imperializmusnak mint a kapitalizmus utolsó stádiumának, mint „a szocializmus küszöbének” történelmi helyét.

Az imperializmus pontosan abban az irányban halad, amelyet Lenin megjövendölt. A kapitalizmus mint világrendszer általános válsága tovább mélyül. Napjaink imperializmusa a továbbra is növekvő, gigászi monopóliumok mindenhatóságának világa. A burzsoázia osztályuralmának fenntartását szolgáló legfőbb eszköz ma a monopóliumok erejének egyesítése az államhatalommal, a szocialista világ ellen, a munkásosztály és a néptömegek általános demokratikus mozgalma ellen folytatott harc egységes mechanizmusában. Beigazolódott az imperializmus politikai lényegének lenini jellemzése is, amely Lenin tömör, de mindent felölelő megfogalmazásában így hangzik: „reakció az egész vonalon”.

A világ népei egyre inkább megértik, hogy az imperializmus, amely már két világháborúba sodorta az emberiséget, napjainkban is elválaszthatatlan az olyan büntettektől, mint az agresszív háborúk, az arcátlan beavatkozás más országok és népek életébe, s a fajüldözők és a gyarmatosítók kegyetlenkedései. Az imperializmus Földünk legkülönbözőbb térségeiben támogatja a népek előtt gyűlöletes, régen elavult politikai rendszereket. Az imperializmus hozta létre a fasizmust, az obskurantizmus és a reakció e szörnyű megtestesülését. Mindeddig soha nem látott méreteket öltött a militarizmus, amely a burzsoá államok társadalmi életének minden rétegébe behatolt.

A világ népei egyre tisztábban látják: az imperializmus óriási termelőgépezetet hozott ugyan létre, de az csak arra szolgál, hogy tovább növekedjék a tőkések maroknyi csoportjának gazdagsága és hatalma. A nemzetközi tőke uralmának szférájában tíz- és százmilliók éheznek és nyomorognak. Az imperializmus a dolgozó milliók kizsákmányolásának fokozására, rablóháborúk előkészítésére használja fel a technika legnagyobb vívmányait. Az emberiség életek százazezreivel – a háborúk áldozatainak, a könyörtelen kizsákmányolás áldozatainak életével – fizet az imperializmus létezéséért.

S végül, milyen perspektívákat ígér az egyszerű embernek ez az anti-humánus rendszer? Csakis egyet: még több vért és verejtéket, még több bebörtönzöttet, rokkantat és halottat, egész nemzetek létét fenyegető még nagyobb veszélyt... A jelenkori kapitalizmus eszmények nélküli tár-

sadalom, jövő nélküli társadalom. Ebből következik az erkölcsi hanyatlás, a szellemi sivárság, a korlátozott nyárspolgáriság, amit külön e célra létrehozott nyárspolgári álkultúrával ösztönöznek. S innen van a bűnözés félelmetes magas hulláma a nyugati országokban, a kábítószerfogyasztás és a pornográfia fekete áradata, az elfojtott érzések és megnyomorított lelkek tengere.

Újult erővel hangzanak ma Leninnek az imperializmust leleplező, felháborodott szavai: „Bárhová tekintünk – írta Lenin 1913-ban –, lépten-nyomon olyan feladatokkal találkozunk, amelyeket az emberiség feltétlenül képes *azonnal* megoldani. Ennek a kapitalizmus állja útját. A kapitalizmus hatalmas gazdagságot halmazott fel – és az embereket e gazdagság *rabszolgáivá* tette... A civilizáció, a szabadság és a gazdagság a kapitalizmusban arra a gazdag emberre emlékeztet, aki teletömi a bendőjét, elevenen elrothad, s nem engedi élni azt, ami fiatal.” Elvtársak, a jelenkori kapitalista társadalom egész arculata a legmeggyőzőbb bizonyítéka annak, mennyire találó ez a lenini jellemzés.

Mindez természetesen nem jelenti azt, hogy elfeledhetjük, milyen veszélyt képvisel az imperializmus, vagy hogy lebecsülhetjük ezt a veszélyt. Az imperializmus nem omlik össze magától, automatikusan. Nem, az imperializmus még erős. Megdöntéséhez az összes forradalmi erők aktív és határozott cselekedetei szükségesek.

Ilyen erők léteznek. Harci frontjuk egyre jobban kiterjed.

A kommunista és munkáspártok tanácskozása, Lenin végakarátát követve, előterjesztette az imperializmus ellen a jelenkori viszonyok között folytatott küzdelem részletes harci programját. Ma már a nem szocialista világ dolgozóinak többsége bekapcsolódott ebbe a küzdelembe. Első soraikban a munkásosztály forradalmi élcsapata, a szocializmusért tudatosan küzdő harcosok haladnak. De korántsem látja mindenki ilyen világosan a harc általános értelmét és végső céljait. Sok millió ember azért kel harcra, mert nem tudja tűrni a könyörtelen kizsákmányolást. További milliók legelemibb emberi jogaikért, leigázott népük szabadságáért és függetlenségéért indulnak harcba. Ismét mások – s ezek száma egyre jobban növekszik a világ minden részén – aggodalommal és haraggal telve követelik, hogy vessenek véget az imperialista agresszorok véres kalandjainak, örült politikájának, a fegyverhalmozásnak, mert ez már ma is százmilliók halálát okozhatja. Az imperializmust egyre érzékenyebb csapások érik – mind uralmának legfőbb központjaiban,

mind pedig szárnyoldalai felől – az általa elnyomott és kizsákmányolt népek részéről.

A dolgozó tömegeknek a tőkésországokban vívott harca az utóbbi években olyan lendületet vett, olyan intenzívvé vált, hogy teljes joggal kijelenthetjük: ezekben az országokban új politikai helyzet van kialakulóban. A dolgozó milliók sztrájkjainak és politikai csatáinak erőteljes hulláma Franciaországban 1968 nyarán; húszmillió olasz munkás példátlan méretű általános sztrájkja tavaly novemberben; a japán munkások millióinak minden évben sorra kerülő harci menetei – mindezek a jelenségek az imperializmus világát fenyegető társadalmi vihar ékesszóló bizonyítékai. De vajon csak az említett országokra vonatkozik ez? Spanyolországban és Argentínában, Chilében és Uruguayban, az Egyesült Államokban, Nyugat-Németországban, Svédországban – mindenütt erősödő csapásokat mér a munkásmozgalom a burzsoáziára. A szakszervezetek mindenütt aktivizálódnak és kiterjesztik tevékenységüket. S nagyon fontos, hogy ez a harc napjainkban távolról sem csupán gazdasági jelszavakkal folyik. Egyre inkább a munkáosztály politikai küzdelmévé válik, a szociális jogokért, a demokratikus szabadságjogokért, a monopóliumok mindenhatósága ellen folytatott harccá lesz.

A proletárok úzmillióinak ez a harcos fellépése a legjobb válasz a leninizmus ellenfeleinek koholmányaira, akik azt állítják, hogy a kapitalista országok munkáosztálya napjainkban „elveszítette” forradalmi szellemét. Nem, a nemzetközi proletariátus harci szelleme nem hunyt ki! S a burzsoázia a maga tapasztalatain keresztül a legreálisabban érzékeli ezt.

A néptömegeknek az imperializmusra mért csapásai sokasodnak. Ez vitathatatlan tény. A kommunisták azonban józanul értékelik a helyzetet. Tudják, hogy a burzsoázia még mindig képes a reakciós vagy a reformista ideológia fogságában tartani a tömegek, köztük a munkáosztály jelentős részét is. Ámde nemcsak a proletariátus leghaladottabb rétegeiben, hanem a nép más rétegeiben is nő a felismerés, hogy a jelenlegi rendszer tűrhetetlen.

Lenin arra tanította a kommunistákat: igen fontos, hogy a társadalmi fejlődés éles kanyaraiban megtalálják, helyesen állapítsák meg a konkrét utat vagy „az események sajátos fordulatát”, amely elvezetheti a tömegeket a lényeg megértéséhez, annak megértéséhez, hogy erőteljes forradalmi harcot kell vívni a kapitalista rendszer megdöntéséért.

Napjainkban kulcsfontosságú szerepe van annak a lenini következtetésnek, hogy az imperializmus korában a demokráciáért és a szocializmusért vívott harc feladatai egyre közelebb kerülnek egymáshoz és közös áramlatban egyesülnek. A burzsoá országok kommunista pártjai ma ennek figyelembevételével hirdetik meg a demokráciáért folytatott harc olyan programjait, amelyek alapján a munkásosztály köré lehet tömöríteni a néptömegeket, s el lehet vezetni őket a következő szakaszig: a szocializmusért vívott harcig. Ez a stratégia teljes mértékben megfelel azoknak az elképzeléseknek, amelyeket annak idején Lenin fogalmazott meg. Lenin 1917-ben „A fenyegető katasztrófa és hogyan harcoljunk ellene” című munkájában rámutatott arra, hogy a mélyreható demokratikus átalakításokért vívott harc elvezethet a forradalmi demokratikus állam megalakulásához, amelyben gyökerében aláásná a nagytőke uralmának alapjait. Ez „*még nem* szocializmus – írta –, de *már nem* kapitalizmus. Ez óriási lépés a szocializmus felé...”

De bármilyen átmeneti szakaszok várjanak is a forradalmi tömegekre, bármilyen közbeeső programokat és jelszavakat hirdessenek is meg a kommunisták, miközben egybeforrasztják ezeket a tömegeket, mindig tudatában vannak, hogy még hátra van az utolsó, döntő csata – a kapitalizmus megdöntéséért, a szocializmusért vívott ütközet. A kommunisták éppen azért kommunisták, mert egész harcukat alárendelik ennek a legfőbb, végső célnak. E cél érdekében egyesítik a harcosok újabb és újabb osztagait a munkásosztály körül. E cél érdekében küzdenek fáradhatatlanul a munkásosztály sorainak egységéért, a különböző rendű és rangú szakadárak ellen, a szociáldemokrácia jobboldali vezetőitől egészen azokig, akik a „baloldali” kalandorságot hirdetik.

Az élet természetesen módosíthatja a harc előre kidolgozott terveit, a fejlődés előre megjelölt szakaszait. Ez fokozottan érvényes napjainkban, amikor a politikai harcba a lakosság mind újabb és újabb rétegei kapcsolódnak be, s ezeknek cselekedetei olykor ösztönös jellegűek. Az események alakulásában váratlan fordulatok is lehetségesek. Éppen ezért a kommunisták számára ma különösen időszerű Lenin felhívása: készülj fel a helyzet mindenfajta változására, a harc bármely formájának – a békés és nem békés, a legális és illegális formáknak – az alkalmazására. A tőkésországok kommunistái, Marx, Engels, Lenin legyőzhetetlen tanításával felfegyverkezve, figyelembe veszik ezt a felhívást. A kommunisták, a nép hűséges fiai és megbízható élcsapata, a forradalom had-

seregévé szervezik a néptömegeket. S ma senki előtt sem kétséges, hogy az elkövetkező évek tanúi lesznek annak, hogyan mér ez a hadsereg újabb erőteljes csapásokat az imperializmus még mindig veszedelmes, de a történelem által már pusztulásra ítélt erődjére.

Napjainkban a világ igen nagy részét alkotják az imperialista hatalmak volt gyarmatai, amelyeknek népei az utóbbi évtizedekben hosszú, állhatatos és hősi harc árán kivívták állami függetlenségüket. Ezekben az országokban viharos, bonyolult új folyamatok mennek végbe. S a dicső lenini tanítás adja az egyedüli helyes kulcsot e folyamatok megértéséhez.

Lenin 1921-ben, a Komintern III. kongresszusán, nagy jelentőségű szavakat mondott. „...tökéletesen világos – állapította meg –, hogy a világforradalom eljövendő döntő ütközeteiben a földkerekség népessége többségének eredetileg a nemzeti felszabadulás jegyében folyó mozgalma a kapitalizmus és az imperializmus ellen fog fordulni, és talán nagyobb forradalmi szerepet fog játszani, mint hinnénk”.

Ez valósul meg most a gyakorlatban.

A gyarmatbirodalmak felszámolása rendkívül súlyos csapás volt az imperializmusra. Az imperialisták azonban nem tették le a fegyvert. Most megpróbálnak oda hatni, hogy a volt gyarmati országokban kapitalista rendszer fejlődjék ki; így a jelenkori viszonyok között „rugalmasabb”, fortélyosabb módszereket alkalmazva, könnyebben ki tudnák fosztani ezeket az országokat. Ez a neokolonializmus lényege. Ám tévedés lenne, ha azt gondolnánk, hogy a mai kolonialisták politikája ártalmatlanná vált, kezük pedig tisztább, mint azelőtt. Szó sincs ilyesmiről! Az imperialisták ott, ahol szükségesnek tartják, továbbra is gátlástalanul ontják a szabadságszerető népek vérért, arcátlanul beavatkoznak a fiatal államok belügyeibe, intrikákat szőnek a haladó személyiségek ellen, s a nekik nem tetsző kormányok megdöntése céljából összeesküvéseket és államcsínyeket szerveznek.

Napjainkban az ilyen politikának több mint elegendő példájával találkozhatunk. Agresszió Délkelet-Ázsiában, intrikák Cipruson, mesterkedések Indiában, az ázsiai országokban – mindenütt ott látjuk az imperialisták s a népekkel szemben ellenséges tevékenységük véres nyomait.

Ezt az irányzatot látjuk a Közel-Keleten is. A valódi cél, amelyet Izrael agressziója és az agresszió mögött álló amerikai imperialista körök politikája követ, hogy felszámolják a haladó rendszereket az EAK-ban, Szíriában és több más arab országban, biztosítsák a feltételeket ahhoz,

hogy a külföldi monopolisták akadálytalanul kiaknázhassák az Arab-Kelet olaját és más természeti kincseit.

Az imperializmus cselszövéseivel azonban ma már hatalmas népi erők helyezkednek szembe. Az arab népek aktívan és állhatatosan védelmezik igazságos ügyüket. Az arab népek oldalán áll a Szovjetunió, más szocialista országok és az egész világ kommunista és demokratikus mozgalma. S teljes bizonyossággal kijelenthetjük: az imperialisták ügye vereségre kárhozottatott, a népek szabadságának ügye legyőzhetetlen!

Az élet tehát világosan megmutatja, hogy a felszabadult országoknak a nemzeti függetlenség útján megvalósuló további fejlődése elkerülhetetlenül összeütközésbe kerül az imperializmus politikájával, és csakis az imperialista politika elleni harcban mehet végre.

Most, amikor alapjában befejeződött a kapitalisták gyarmatbirodalmának felszámolása, a volt gyarmati világ új szakaszba lépett: egyre nyilvánvalóbban előtérbe kerül az a harc, amely már nemcsak a nemzeti, hanem – és ez most a legfontosabb – a társadalmi felszabadulásért is folyik. A fiatal országok a kapitalistáktól, a kizsákmányolástól mentes fejlődés útjait keresik.

Lenin felvázolta a gazdaságilag elmaradott országok nem kapitalista úton, vagyis a kapitalista stádium kikerülésével a szocializmus irányában történő lehetséges fejlődésének világos perspektíváját. Leninnek ez a prognózisa beigazolódott. Az utóbbi években már a felszabadult országok jelentős számú csoportja kezdeményezett komoly és mélyreható átalakításokat a társadalmi élet minden szférájában, s hirdette meg végső céljának a szocializmus felépítését. Ez természetesen nem könnyű feladat a fiatal államok számára, amelyeknek fejlődését a gyarmatosítók évszázadokon át visszatartották. Létre kell hozniuk ugyanis a termelőerők olyan szintjét, amely a szocializmushoz szükséges, egészen új termelési viszonyokat kell kialakítaniuk, át kell formálniuk az emberek pszichológiáját, a néptömegekre támaszkodó új igazgatási apparátust kell létrehozniuk. A fejlődésnek ez az útja – ahogyan Lenin mondotta – feltétlenül magába foglal majd egész sor „fokozatos előkészítő lépcsőfokot”, „sajátos átmeneti intézkedést”.

Mindezen feladatok megoldásához az szükséges, hogy az egész nép – a munkásság, a parasztság, az értelmiség – nagyarányú és megfeszített munkát végezzen élcsapata irányításával, amely tisztán látja a szocialista célokat és a hozzájuk vezető utakat. Itt különösen fontos, hogy létre-

jöjjön kivétel nélkül valamennyi haladó, demokratikus erő egysége. A nem kapitalista fejlődési utat választó országok népei lelkesedéssel láttak hozzá ehhez a nagy munkához, mert tudják, hogy valamennyi dolgozó javára, a szeretett haza igazi függetlensége és felvirágzása érdekében fáradoznak. S feladatukat ma természetesen megkönnyíti, hogy igaz barátok – a szocialista államok és más haladó, antiimperialista országok, valamint a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom – segítségére támaszkodhatnak.

Lenin óriási jelentőséget tulajdonított annak, hogy létrejöjjön a szocialista világ szövetsége a gyarmati országok aktív politikai harcra ébredt népeivel. Ez a szövetség ma realitássá vált.

Ami a Szovjetuniót, kommunista pártját illeti, híven teljesíti Lenin végakarátát, minden eszközzel támogatja a népek felszabadító mozgalmát.

E politikai irányvonalunknak konkrét megtestesülései azok a valóban baráti, a kölcsönös bizalom és tisztelet szellemétől áthatott kapcsolatok, amelyek országunk és a volt gyarmati világ sok állama között kialakultak. Engedjék meg, elvtársak, hogy e szónoki emelvényről forduljak minden szovjet ember nevében a felszabadult országok népeihez és vezetőihez, s a legforróbban, a legőszintebben kívánjak nekik sikereket nehéz, de dicső harcukban!

A világfejlődés jelenlegi szakaszának fontos vonása, hogy ma rendkívüli módon megnövekedett a nemzetközi kommunista mozgalom szerepe a népek életében, az egész emberiséget foglalkoztató alapvető problémák megoldásáért vívott harcban.

Mi, kommunisták, büszkék vagyunk arra, hogy a nagy Lenin állt mozgalmunk bölcsőjénél. Az azóta eltelt fél évszázad alatt ez a mozgalom a legbefolyásosabb politikai erővé vált a nemzetközi szintén. A kommunista mozgalom sikerei vitathatatlanok. Mi azonban nem felejtjük, hogy azokat a magaslatokat, amelyekre mozgalmunk máig eljutott, hatalmas munkával, szüntelen harccal, sok-sok áldozat árán sikerült meghódítani. Nincsenek és nem voltak a dolgozó nép boldogulásáért küzdő önfeláldozóbb harcosok, mint a marxista-leninisták dicső seregének képviselői! Nevüket úgy fogják továbbadni egymásnak a nemzedékek, mint az igazi hősiesség példaképeit, mint az emberiség ragyogó jövőjébe vetett megingathatatlan hit szimbólumát. Becsület és dicsőség a kommunista mozgalom hőseinek, korunk prométheuszi fáklavivőinek!

Eltársak! Mindannyiunk előtt világos, hogy a kommunisták csak abban az esetben oldhatják meg sikeresen az előttük álló feladatokat, ha ők maguk egységes, összeforrott internacionalista erőként lépnek fel. Jól emlékezzünk a nagy Lenin végakarataira, aki azt tanította, hogy a munkásosztály által kibontakoztatott felszabadító mozgalom győzelmének záloga a forradalmár internacionalisták szilárd nemzetközi szövetsége. A kommunista és munkáspártok múlt évi nemzetközi tanácskozása fontos határkő volt abban a harcban, amely e szövetség megszilárdításáért folyik.

A testvérpártok tömörülését szolgáló internacionalista irányvonal megvalósításának útjában még számos akadály áll.

„A kommunisták kötelessége az – írta Lenin –, hogy ne hallgassák el mozgalmuk gyengeségeit, hanem nyíltan bírálják azokat, hogy gyorsabban és alaposabbanszabadulhassanak meg tőlük.” Vezérünk végakaratahoz híven, nem hallgathatunk arról, hogy az évek során a kommunista mozgalomban bizonyos gyengeségek és nehézségek jelentkeztek, amelyek több láncszemben megbontották az egységet, és akadályozzák a kommunistákat abban, hogy teljes mértékben hasznosítsák a forradalmi harc adta lehetőségeket. A „baloldali” opportunisták, köztük a trockisták politikájáról van szó, akik a forradalmi mozgalom tudományosan megalapozott marxista vonalát kalandorsággal próbálják felcserélni. Szó van továbbá a jobboldali elhajlás megnyilvánulásairól, arról az elhajlásról, amely megpróbálja elsikkasztani a lenini tanítás forradalmi lényegét. A forradalmi harc jelenkori szakaszának sajátossága abban rejlik, hogy sok esetben a jobboldali és a „baloldali” oportunizmus egybeolvad, nacionalista tendenciákkal fonódik össze.

Korunkban, amikor a nemzetközi osztályharc különösen kiéleződött, a jobboldali és a „baloldali” elhajlás, a nacionalizmus veszélye a kommunista mozgalomban érezhetőbbé vált, mint bármikor korábban. Ezért a jobboldali és a „baloldali” oportunizmus és a nacionalizmus elleni harc nem lehet kampány jellegű, nem korlátozódhat csak egy bizonyos időszakra. Az oportunizmus minden válfajának visszaverése elévülhetetlen törvény volt és marad minden marxista–leninista párt számára. „...Az imperializmus elleni harc – hangsúlyozta Lenin –, ha nincs egybekapcsolva elválaszthatatlanul az oportunizmus elleni harccal – nem egyéb üres és hazug frázisnál”.

Az imperializmus ideológusai és politikusai intenzív aknamunkát indí-

tottak a kommunisták ellen. Minden módszert és eszközt felhasználnak, hogy gyengítsék a kommunista front egységét, éket verjenek oda, ahol a legkisebb rést is felfedezik. Mindez megköveteli, hogy a kommunisták fokozzák aktív, támadó harcukat a burzsoá ideológia ellen, és világ-méreteken még hatékonyabb együttműködést alakítsanak ki. Mindez megköveteli a munkásmozgalom és a nemzeti felszabadító mozgalom sorainak összefogását az új társadalmat építő szocialista országok népeivel.

A mozgalmunk által felhalmozott tapasztalatok mind azt bizonyítják, hogy ha a kommunisták helyes politikát folytatnak, akkor önmagában, automatikusan semmilyen objektív körülmény és ok nem vezet egységünk megbomlásához. Ebben az értelemben óriási, valóban történelmi felelősség hárul minden marxista-leninistára.

A forradalmi világfolyamat feltartóztathatatlanul fejlődik. Ez a mozgalom annál nagyobb sikereket fog elérni, minél erősebbek és befolyásosabbak lesznek a marxista-leninista pártok. A forradalom új győzelmei annál előbb következnek be, minél mélyebben hatolnak a tömegek tudatába a marxizmus-leninizmus nagy eszméi. A leninizmus zászlaja alatt vívjuk ki igazságos ügyünk teljes győzelmét.

BESZÉD A HRADZSINBAN
A SZOVJETUNIÓN ÉS CSEHSZLOVÁKIA BARÁTSÁGI,
EGYÜTTMŰKÖDÉSI
ÉS KÖLCSONÖS SEGÍTSÉGNYÚJTÁSI
SZERZŐDÉSÉNEK ALÁÍRÁSA ALKALMÁBÓL
RENDEZETT NAGYGYŰLÉSEN

1970. MÁJUS 6.

Tisztelt prágai lakosok!
Kedves elvtársaink és barátaink!

Az imént írtuk alá itt, a Hradzsinban, a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége és a Csehszlovák Szocialista Köztársaság barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződését. Olyan esemény ez, amely mély nyomot hagy országaink kapcsolatainak történetében. Szerződésünk éveken és évtizedeken át híven szolgálja majd a szovjet és a csehszlovák nép érdekeit, a béke és a szocializmus nagy ügyét.

Ennek a rendkívül fontos állami okmánynak minden egyes cikkelyét népeink igaz barátságának és testvériségének a szelleme hatja át, minden cikkely szocialista államaink alapvető érdekközösségét juttatja kifejezésre. A szerződés minden egyes során érződik a Szovjetunió Kommunista Pártjának és a Csehszlovák Kommunista Pártnak, a szovjet és a csehszlovák dolgozóknak az a rendíthetetlen akarata, hogy közösen dolgozzanak és harcoljanak népeink boldogságáért, a marxizmus-leninizmus legyőzhetetlen zászlaja alatt.

A barátságról, kölcsönös segítségnyújtásról és háború utáni együttműködésről szóló előző szovjet-csehszlovák szerződés akkor született, amikor még javában dúlt a háború a fasizmus ellen. Ez a szerződés megpecsételte népeink harci szövetségét. Garantálta, hogy Csehszlovákia visszanyeri állami szuverenitását, függetlenségét és szabadságát. Lerakta az alapjait országaink békebeli gyümölcsöző együttműködésének. Ez a szerződés jól szolgálta népeink érdekeit. Ennek alapján óriási munka folyt a Szovjetunió és a szocialista Csehszlovákia sokoldalú baráti kapcsolatainak fejlesztése céljából. A szerződés előmozdította a szocializmus erőinek

megszilárdulását Európában, az imperializmus agresszív kalandjai és alattomos cselszövései elleni közös harcunk sikereit.

Az új szerződés születése az ünnepi májusi napokra esett, amikor Csehszlovákia a hitlerista uralom alól való felszabadulásának negyedszázados évfordulóját ünnepli, amikor a szovjet nép a fasiszta agresszorok, a hódítók fölött, a népek szabadságának elfojtói fölött aratott történelmi győzelem 25. évfordulóját üli meg. Messzire kerültünk már a háborús évektől. Országaink a szocialista és a kommunista építés békés, konstruktív feladatainak megoldásán munkálkodnak. Ám a harci testvériség legjobb hagyományai – a szövetségeshez való rendíthetetlen hűség, az elvtársi szolidaritás, a mindenkori készség egymás támogatására – a mai napig is él és fejlődik a szovjet–csehszlovák kapcsolatokban.

A szovjet–csehszlovák barátság őrzésében a maga őrhelyét elfoglaló új szerződésünk megerősíti és rögzíti mindazt, amit az országaink közötti kapcsolatok fejlesztésében csaknem három évtized alatt elértünk. Ugyanakkor a szerződés tekintetbe veszi a marxizmus–leninizmus tanításán, a szocialista internacionalizmus elvein alapuló együttműködésünk színvonalát.

Szerződésünk közvetlen örököse annak az írásban nem rögzített de valóságos testvéri szövetségnek, amely a szovjet és a csehszlovák kommunisták között, országaink munkásosztálya között mindig is fennállt.

Miután Oroszországban győzött a Nagy Októberi Szocialista Forradalom, az önök országának burzsoáziája segíteni próbálta az antant imperialistáit a fiatal szovjetállam szétzúzására tett erőfeszítéseikben. Ám sohasem felejtjük el, hogy csehek és szlovákok ezrei álltak az oroszországi proletariátus mellé, a világ első munkás-paraszt állama mellé, velünk együtt küzdöttek az ellenforradalmi erők és a külföldi intervenciók elleni harcokban, aláírva ezzel saját proletár „kölcsonös segítségnyújtási szerződésüket” a szovjetek országával. Jól emlékszünk rá, hogy 1920 tavaszán a csehszlovák munkásosztály kivonult a városok utcáira, és a Szovjet-Oroszországgal való béke megkötését követelte. Csehszlovákia dolgozói határozottan felleptek a kormányzó burzsoá pártok szovjetellenes politikája ellen.

Tudjuk, hogy a csehszlovák munkásosztály és élcsapata, a kommunista párt mindig a Szovjetunióval való barátságban látta azt az utat, amelyen a csehszlovák állam biztosíthatja szilárd függetlenségét és szabadságát. München tragikus napjaiban a csehszlovák kommunisták arra

hívták fel az országot, hogy szilárdan támaszkodjon a Szovjetunióra, amely világosan demonstrálta a szövetségesi kötelezettséghez való hűségét. A második világháború megpróbáltatásainak éveiben a kommunistáknak ez az irányvonala lett az egész csehszlovák nép orientációja.

A kommunistáknál a szó nem tér el a tettől. Éppen ezért természetes, hogy amikor az önök országában a kommunisták vezette munkásosztály vette át a hatalmat, maga köré tömörítve a nép hazafias erőit, a Szovjetunióval és a többi szocialista országgal való barátság politikája Csehszlovákia állami politikája lett.

A barátságra a szovjet emberek mindig szilárd és hű barátsággal választottak. Biztosíthatom önöket, elvtársak, hogy a Szovjetunió Kommunista Pártja, Lenin pártja, a szovjet kormány és az egész szovjet nép, a szocialista internacionalizmus lenini elveihez híven, szövetségesi kötelezettségéhez híven, továbbra is minden tőle telhetőt megtesz majd a szocialista Csehszlovákiával való testvéri barátság és sokoldalú együttműködés megszilárdításáért és fejlesztéséért.

Eltársak! A ma aláírt szerződés mindkét fél teljes egyenjogúságából, szuverenitásából és függetlenségéből indul ki és magában foglalja a testvéri kölcsönös segítségnyújtásnak, a sokoldalú együttműködésnek és a kölcsönös támogatásnak a szocialista országokra jellemző elveit. Előírja egymás pozitív tapasztalatainak széles körű felhasználását, a gazdasági és a tudományos-műszaki együttműködésnek magasabb színvonalra való emelését, a tudományos és kulturális eredmények cseréjének kiszélesítését, a nagyobb arányú együttműködést országaink társadalmi életének minden területén.

A szerződésben kifejezésre jut országainknak az a szilárd akarata, hogy megtesznek minden szükséges lépést a szovjet és a csehszlovák nép szocialista vívmányainak védelmében a két ország biztonságának megszilárdításáért. Újból hangsúlyozzuk, hogy híven teljesítjük azokat a kötelezettségeinket, amelyek a szocialista államok békés munkáját immár tizenöt éve oltalmazó Varsói Szerződésből hárulnak ránk. Ellenségeink ne feledjék, hogy a szocialista Csehszlovákia területi integritásának megsértésére irányuló bármiféle próbálkozásuk egyesített erőink hatékony, hatalmas ellenállásába ütközik! A Szovjetunió és Csehszlovákia szolidaritása megbonthatatlan volt és az is marad. Ezt szögezi le szerződésünk. S ennek súlya van.

Békés külpolitikáját érvényesítve, a Szovjetunió és a szocialista Cseh-

szlovákia, a szocialista közösség többi országához hasonlóan, a békés egymás mellett élés lenini elveire építi a más társadalmi rendszerű államokkal való kapcsolatait. Ezekhez az elvekhez való hűségünket rögzítettük a most aláírt szerződésben. A szocialista országok a népek közötti béke szilárd támaszai, s az új szovjet–csehszlovák szerződés ennek újabb bizonyítéka.

Kedves elvtársak! Bízvást állíthatjuk, hogy a Szovjetunió és a Csehszlovák Szocialista Köztársaság között létrejött új barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés kitűnően megfelel országaink nemzeti érdekeinek. Nem kétséges, hogy a szocialista közösség egységének és összeforrottságának további erősödéséhez is hozzájárul. Márpedig ez az egység a biztosítéka békés építőmunkánk sikereinek, újabb győzelmeinknek a szocialista és a kommunista társadalom felépítéséért vívott történelmi harcunkban.

Kedves prágaiak! A testvéri Csehszlovákia fővárosa, a gyönyörű ősi Prága, a csehszlovák proletárok forradalmi munkásmozgalmának nagy központja, a vörös Prága kedves minden szovjet embernek. Prágához fűződik korunk legnagyobb forradalmára, Vlagyimir Iljics Lenin tevékenységének egyik fontos szakasza. Itt, Prága utcáin, az 1945. májusi utolsó harcokban, a végső csapásokat mérve a fasiszta hódítókra, vállvetve küzdöttek a Vörös Hadsereg katonái és a prágai barikádok harcosai. Itt fejezték be dicső harci útjukat fegyvertársaink, Svoboda tábornok hadtestének katonái.

Ezért köszöntjük oly őszinte örömmel Prágát, munkásait, összes dolgozóit a városnak a Vörös Zászló harci rendjellel való kitüntetése alkalmából.

Engedjék meg, kedves barátaink, hogy újabb munkasikereket, szocialista államuk további felvirágzását kívánjam önöknek s az önök személyében az egész csehszlovák népnek.

Engedjék meg, hogy küldöttségünk nevében őszinte hálával megköszönjem azt a szívélyes fogadtatást, amelyben Csehszlovákia felszabadulásának 25. évfordulója alkalmából tett prágai látogatásunkon részesítettek bennünket.

Éljen a Szovjetunió és a Csehszlovák Szocialista Köztársaság örök, megbonthatatlan barátsága!

Éljen a világbéke!

BESZÉD

A CSKP KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK, CSEHSZLOVÁKIA NEMZETI FRONTJA KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK, CSEHSZLOVÁKIA SZÖVETSÉGI GYŰLÉSÉNEK ÉS KORMÁNYÁNAK CSEHSZLOVÁKIA FELSZABADULÁSÁNAK 25. ÉVFORDULÓJA ALKALMÁBÓL A HRADZSINBAN RENDEZETT ÜNNEPI ÜLÉSÉN

1970. MÁJUS 7.

Kedves elvtársak, barátaink!

Negyedszázada dördültek el a háború utolsó sortüzei. Véget ért a hitleristák és szekértolók csaknem hétéves csehszlovákiai uralma. Az újjászületett Prága tarka zászló- és virágdíszbe öltözve, kitörő örömmel fogadta a felszabadító katonákat. A csehek és szlovákok gyönyörű földjén felvirradt a szabadság hajnala.

Sok mindent éltünk át azóta, sok minden megváltozott körülöttünk. Felnőtt egy új nemzedék, amelynek a második világháború már csak történelem. De sohasem halványulnak el a népek emlékezetében az ujjongással teli májusi napok, a győzelem napjai – közös győzelmünk napjai, elvtársak!

Sok más szovjet emberhez hasonlóan én is akkor jártam először országukban, amikor a Kárpátokban vívott véres harcok után a szovjet csapatok megkezdték a fasiszta hódítók elűzését csehszlovák földről. Nem tagadom, nekem mint e küzdelmek egyik résztvevőjének, különösen a szívemhez nőtt népeink dicső múltjának ez a szakasza. Lehetetlen elfelejteni azt a szívélyességet és örömet, amellyel a csehek és a szlovákok a szovjet katonákat fogadták.

A szovjet küldöttség valamennyi tagját nagyon meghatja, hogy önökkel együtt ünnepelhetjük Csehszlovákia felszabadulásának 25. évfordulóját. Ezekben a napokban újra találkoztunk háborúbeli harcostársainkkal. Újból érezhettük a csehszlovák dolgozók őszinte tiszteletét a szovjet néphalhatatlan hőstette iránt, amely szétroppantotta a fasiszta ragadozó

gerincét, újból érezhettük a barátság, a szívéllyesség, az elvtársiasság meleg légkörét.

Mindenekelőtt szeretnék köszönetet mondani vendégszerető házigazdáinknak azért, hogy a szovjet párt- és kormányküldöttséget meghívták erre az ünnepre. Az SZKP Központi Bizottsága, a Szovjetunió kormánya bizonyos abban, hogy a küldöttség látogatása a szovjet–csehszlovák együttműködés megszilárdulását fogja szolgálni, tovább fogja erősíteni népeink barátságát, a szovjet és a csehszlovák kommunisták barátságát.

Ebben az esztendőben a győzelem napjainak egészen sajátos a légköre. Ünnepeink szinte egybeolvadnak a Lenin-centenáriummal, amelyet nemrég széles körben ünnepeltek a Szovjetunióban és Csehszlovákiában, a többi szocialista országban, amelyet megünnepelt az egész világ haladó közvéleménye. A kommunisták, a dolgozók vezérük emléke előtt és saját forradalmi lelkiismeretük előtt számot adtak munkájukról, egybevetették az elért eredményeket és a jövőre vonatkozó terveket Lenin tanításaival, útmutatásaival. Ezzel kapcsolatban meg kell mondanunk, hogy a fasiszmus szétzúzása, amelyben döntő szerepet játszott Lenin országa, a lenini eszmék újabb diadalának kiindulópontja lett.

Engedjék meg, hogy az SZKP Központi Bizottsága, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa és kormánya, a szovjet kommunisták és az egész szovjet nép nevében szívből köszöntsem ennek az ünnepi ülésnek a résztvevőit, Csehszlovákia kommunistáit és minden dolgozóját a fasiszta uralom alól való felszabadulás 25. évfordulója alkalmából.

A második világháborúról sokat beszélünk már, sokat írtak róla politikusok és írók, történészek és a harcok veteránjai. Ám ezekben a napokban gondolataink ismét újra és újra visszaszállnak a háború eseményeihez, a háború eredményeihez és ezek politikai, társadalmi jelentőségéhez.

Nemcsak hadseregeknek a küzdelme volt ez, hanem két társadalmi rendszernek az összecsapása is. A népek harca volt az imperialista világ legagresszívabb erői ellen. A fasiszta hódítók elleni harcokban a szovjet katonák – a világ első szocialista országának katonái – védelmezték a Nagy Október ügyét és eszméit, szocialista hazájukat, más népek és államok szabadságát és függetlenségét.

Nagy árat kellett fizetnünk a győzelemért. Ám a háború évei sok mindenre meg is tanítottak bennünket. Megmutatták mindenkinek, hogy az imperialisták agresszív tervei, ha csírájukban el nem fojtják őket, mér-

hetetlen szenvedéseket zúdíthatnak az emberiségre. Megmutatták az egész emberiségnek, hogy a szocializmus lett a népek legfőbb támasza az imperialista agresszió elleni harcban, a legfőbb olyan erő, amely meg tudja szervezni az ellenállást az agresszorral szemben. Megmutatták, hogy a szabadság és függetlenség, a béke és a demokrácia legkövetkezetesebb, legállhatatosabb harcosai korunkban a kommunisták.

A fasizmus összeomlása, amely az imperialista burzsoázia legreakciósabb osztagának a vereségét jelentette, meggyengítette az egész kapitalista világrendszert. Sok felszabadított ország dolgozói ellentmondást nem tűrve bejelentették, hogy a társadalmi berendezkedés gyökeres átalakítására törekszenek. 1945 tavasza sok európai nép számára egy új történelmi korszak tavasza lett. Egész sor ország dolgozói kezükbe vették a hatalmat és áttértek a szocializmus építésére. Így keletkezett a szocialista államok közössége. Óriási változást jelentett ez Európa történetében, az egész világ történetében.

Csehszlovákiában magabiztosan a szocialista építés élére állt a kommunista párt a csehszlovák és a nemzetközi munkásmozgalom kiemelkedő harcosának, Klement Gottwaldnak a vezetésével.

Az új társadalmi rendszer a szocialista országokban a dolgozó emberek millióinak felbecsülhetetlen alkotóerőit szabadította fel. Negyed évszázad alatt a szocialista alapok lerakásának, a fejlett szocialista társadalom építésének gazdag, sokrétű tapasztalatai halmozódtak fel. A következő években a szocialista országok ezeket felhasználva bizonyára újabb nagyszerű eredményeket érnek majd el.

Az imperialisták a háború utáni években újra és újra próbára tették hol az egyik, hol a másik országban a szocializmus pozícióinak szilárdságát, de ezek a kísérleteik mind kudarcba fulladtak és szervezőik ellen fordultak. S így lesz ez a jövőben is. Nincs és nem is lehet a világon olyan erő, amely le tudná győzni a szocializmust, mert a szocializmus – a népek akarata, a népek ügye, a népek boldogsága.

A szocialista közösség ereje és befolyása ma nagyobb, mint valaha. A nemzeti felszabadító és a haladó mozgalmak következetes támogatásával, a béke és a nemzetközi biztonság tevékeny védelmével a szocialista közösség elnyeri az egész világ dolgozóinak rokonszenvét, kiszélesíti és megszilárdítja az antiimperialista harc frontját. A testvérországok azzal, hogy tevékenyen segítik az imperialista agressziótól sújtott népeket – legyen ez Kubában, Vietnámban, a Közel-Keleten vagy a világ más tér-

ségeiben –, meggyőzően demonstrálták a szocialista külpolitika nemes célkitűzéseit és hatékonyságát, azt a tényt, hogy ez a külpolitika egybeesik az emberiség túlnyomó többségének az érdekeivel.

Az utóbbi napokban egy újabb független és szuverén állam, Kam-bodzsza esett áldozatul az Egyesült Államok arcátlan fegyveres támadásának. Újból barbár bombatámadásokat hajtanak végre a Vietnami Demokratikus Köztársaság települései ellen. Ily módon ma az imperialisták bűnéből a háború lángja átterjedt gyakorlatilag egész Indokínára. Ezek a rablótámadások felfedik az amerikai imperializmus igazi arcát, megmutatják, milyen arcátlanul tipor sárba minden nemzetközi egyezményt, mennyire semmibe veszi a kis országok szuverenitását, arra törekszik, hogy megfossza őket szabadságuktól és függetlenségüktől, meggátolja társadalmi haladásukat.

Az amerikai agresszió kiterjesztésével szemben kétségtelenül elszánt ellenállást tanúsítanak majd Indokína népei, amelyek mellett ott állnak az összes antiimperialista erők, az egész világnak a békéért és a szocializmusért küzdő erői. S nem kétséges, hogy az amerikai agresszorok újabb gáztette ugyanolyan dicstelen és szégyenletes véget ér, mint a vietnami nép elleni szennyes háború.

Arra a veszélyre, amelybe a hanyatló társadalmi rendszer sodorja a világot, azzal válaszolunk, hogy fokozzuk az éberséget, elszántan szembe szállunk az agresszorok mesterkedéseivel, növeljük a szocialista világ védelmi erejét. S ezzel osztályellenségeinknek is számolniuk kell. Nem véletlen, hogy még sok tőkésország kormányköreiből is mind gyakrabban hallani olyan hangokat, amelyek arra intenek, hogy jobb volna nem elvetni a sulykot, nem szaporítani a feszültség veszélyes gócait, hanem reálisabb utakat keresni a külpolitikában.

Eltársak! A fasiszta agresszorok fölötti győzelem a népek nagy győzelme. Méltó koronája lehetne és kell is legyen a szilárd európai béke megteremtése. Nem ringatjuk magunkat pacifista illúziókban, de tisztán látjuk, milyen nagyok ma az erők, amelyek földrészünk tartós békéjéért szállnak síkra. Európában, ahol a lakosság fele szocialista országban él, meg lehet és meg is kell teremteni az igazi biztonságot mindenki számára. Ennek kulcsa a jelenlegi európai államhatárok megváltoztathatatlanságának elismerése, a lemondás mindennemű területi igényről.

A szocialista államok állhatatosan szorgalmazzák az összes európai országok közötti kapcsolatok javítását és széles körű fejlesztését. Ez

vezérli a szocialista államokat, amikor bizonyos megoldatlan európai problémáknak összeurópai tanácskozáson való megtárgyalását ajánlják. Azok, akik e javaslatokkal kapcsolatban árnyékot próbálnak vetni a szocialista országok szándékaira, hiába szeretnének olyan látszatot keltetni, mintha az ilyen problémák megtárgyalására és megoldására csak nekünk, szocialista országoknak volna szükségünk, erre egyaránt szüksége van Európa valamennyi országának, az egész világnak.

Európának a béke földrészévé való változtatása valamennyi európai állam ügye. Fontos szerepet játszik ennek a történelmi feladatnak a megoldásában a Német Demokratikus Köztársaság. A német dolgozók szocialista államának megszilárdulása, a nemzetközi életben betöltött szerepének további növekedése komoly tényezője az európai népek biztonságának.

Az európai földrész tartós békéjének ügyéhez jelentősen hozzájárulhat a Német Szövetségi Köztársaság is. A szocialista államok és az összes európai békeszerető népek teljes joggal ragaszkodnak olyan szilárd garanciákhoz, amelyek biztosítanak, hogy német földről sem ma, sem holnap, egyáltalában soha ne fenyegethessen újabb agresszió veszélye. Ez az érteleme és a szelleme a történelmi jelentőségű potsdami döntéseknek. Ez a fő vonala a többi között az NSZK-val most folyó tárgyalásoknak is. Meggyőződésünk, hogy csakis ilyen alapon oldhatók meg valóban az NSZK és a szocialista országok közötti problémák.

Mind Európában, mind a világ más térségeiben a Szovjetunió a többi szocialista országgal, barátaival és szövetségeseivel együtt erejét nem kímélve a nemzetközi ügyek olyan elrendezésén fáradozik, amely lehetővé tenné országaink népeinek, hogy nyugodtan folytassák békés építésüket, s amely mellett minden nép bizonyos lehetne abban, hogy a holnapi nap békés nap lesz.

Eltársak! A második világháború eseményei hallatlan erővel hangsúlyozták, mekkora jelentősége van a szabadságszerető népek szoros együttműködésének életbevágó érdekeik védelmében. A háború alatt, a fasiszmussal vívott élethalálharcban kikovácsolódott a szovjet és a csehszlovák nép harci barátsága. Az a nagy megtiszteltetés jutott osztályrészemül, hogy erről a fórumról tolmácsolhatom forró üdvözetünket csehszlovák harcostársainknak: a csehszlovák hadtest egykori katonáinak, akik a szovjet hadsereggel vállvetve küzdöttek Harkovnál és Kijevnél, a Duklai-hágón, Ostravánál és Prágánál, a szlovákiai felkelés és a prágai felkelés hőseinek, a veterán illegális harcosoknak, a bátor partizá-

noknak, a népi ellenállás valamennyi résztvevőjének. Ezek az emberek nemcsak a fasizmus elleni harc terheit vették vállukra, hanem többségükben az új, szocialista Csehszlovákia tevékeny építőivé is váltak.

A háború és az ellenállási mozgalom veteránjai közül sokan itt vannak most, ebben a teremben. Szívből köszöntjük önöket, kedves fegyvertársaink és barátaink. Üdvözljük a CSKP Központi Bizottságának első titkárát, Gustav Husák elvtársat, a szlovák nemzeti felkelés egyik vezetőjét. Üdvözljük a csehszlovák hadtest egykori parancsnokát, Ludvik Svoboda tábornokot, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság elnökét, a Lenin-békedíj birtokosát. Kívánunk önöknek, harcostársaink, jó egészséget, erőt, frissiséget, sok sikert a szocialista Csehszlovákia javára végzett munkájukban!

Miután Csehszlovákiában győzött a szocializmus, lehetőség nyílt arra, hogy valóban baráti, valóban testvéri kapcsolatok épüljenek ki országaink között.

Tőlünk, kommunistáktól, távol áll az, hogy leegyszerűsítve képzeljük el a szocialista államok közötti barátság kialakulását. Tudjuk, hogy a múlt örökségeként a nép tudatában sokáig élnek még azok a sovinszta előítéletek, azok a szűkkeblű nacionalista nézetek, amelyeket a kizsákmányoló osztályok évszázadokon át terjesztettek és ápoltak. Ezzel a burzsoá örökséggel a kommunisták az összes dolgozóknak a proletár internacionalizmus, a szocialista szolidaritás szellemében való céltudatos és rendszeres nevelését állítják szembe. Internacionalizmus nélkül nincs és nem is lehetséges kommunista ideológia. Következetes internacionalizmus nélkül egyetlen szocialista forradalom sem arathat végleges győzelmet.

Elvtársak! Nagy érdeklődéssel hallgattuk Husák elvtárs színes és tartalmas előadását, amelyben mélyrehatóan elemezte a szocialista Csehszlovákia fejlődésének alapvető eredményeit, elvi következtetéseket szűrt le a legutóbbi politikai válságból. Jóleső érzéssel hallgattuk, milyen nagyra értékeli csehszlovák barátaink azt az internacionalista segítséget, amelyet a Szovjetunió és más szocialista országok nyújtottak Csehszlovákiának.

A magam részéről szeretném megmondani, hogy az SZKP Központi Bizottsága, egész pártunk és az egész szovjet nép teljes megértéssel fogadja a CSKP vezetőségének mostani politikai irányvonalát. Azok a feladatok, amelyeket önök maguk elé tűztek, hogy eszmeileg és szervezetileg tömörítsék a párt sorait, erősítsék a CSKP vezető szerepét, megszilárdítsák a szocialista rendszert és tökéletesítsék a szocialista demokráciát, tovább

fejlesszék a föderatív berendezést és ezen az alapon megszilárdítsák a csehek és szlovákok egységes államát, jobban szervezzék meg a társadalmi munkát, a társadalmi termelés hatékonyságának növelése talaján növeljék a nép jólétét – mindezek a feladatok létfontosságúak, s helyes megoldásuk kétségtelenül a szocializmus megszilárdulását szolgálja majd Csehszlovákiában.

A szocialista Csehszlovákia barátai tisztán látják a különbséget a CSKP Központi Bizottságának 1968. januári plénumán hozott határozatok és ama fejlődés között, amely a pártot és a népet eltérítette a CSKP XIII. kongresszusán kijelölt irányvonaltól. Az 1968. januári határozatok pozitív oldalait megerősítette és konkretizálta a KB 1969. áprilisi, májusi, szeptemberi és 1970. januári plénuma. Ma már tisztán látja mindenki, mit műveltek azok, akik szavakban fogadkoztak, hogy hívek a szocialista eszményekhez, tetteikkel pedig megghiúsították a halaszthatatlan konstruktív feladatok gyakorlati megoldását, megpróbálták letéríteni az országot a szocializmus útjáról, lepaktáltak a külföldi imperialista körökkel és valójában az ő akaratukat teljesítették. A jobboldaliak minden „újítása” abban állt, hogy tagadták a csehszlovák nép vívmányait, sommásan bírálták a csehszlovákiai szocialista építés tapasztalatait, sőt a testvér-országok tapasztalatait is, megpróbálkoztak azzal, hogy Csehszlovákiát elszakítsák és elszigeteljék a szocialista világban élő barátaitól és szövetségeseitől, sutba vágják az 1948. februári vívmányokat, és végső soron visszaállítsák az országban a burzsoá rendszert.

A szocializmus ellenségeinek ez az „újítása” nyomban káosszá és kapkodássá fajult. Megzavarta az ország egész gazdasági és társadalmi-politikai életének ritmusát. Nincs semmi meglepő abban, hogy a csehszlovák nép elhatárolta magát a hangzatos frázisok „hőseitől”. Csehszlovákia munkásosztálya, parasztsága, haladó értelmisége elutasította azt az utat, amelyre azok próbálták terelni az országot, akik már nem éreztek semmi felelősséget a csehszlovák állam sorsáért, akik behódoltak a szocialistaellenes, ellenforradalmi erőknek. A nép egészséges erőinek tömörítésében döntő szerepet játszott a CSKP marxista-leninista magja, a sok tíz- és százezer kommunista és pártonkívüli, aki határozottan a szocializmus vívmányainak a védelmére kelt. A nép követte a leninista kommunistákat, az internacionalistákat, a pártot, amely határozottan leszögezte: az ellenforradalom nem győzhet! Csehszlovákia szocialista ország volt és az is marad!

A harc persze még nem ért véget, elvtársak. Az imperialisták és cinkosaik nem hajlandók beletörődni abba, hogy elgondolásaik kudarcba fulladtak. Tulajdonképpen nem is számítunk arra, hogy osztályellenségeink tapsoljanak a világszocializmus erősödésének. Lestek és a jövőben is lesni fognak minden olyan lehetőséget, minden olyan esélyt, amely azzal kecsegtet, hogy bizonyos embereket levehetnek a lábukról, hogy így vagy amúgy gyengíthetik a szocialista államokat, gyengíthetik harci szövetségünket. Ám tudják meg a szocializmus ellenségei, hogy reményeik sohasem válhatnak valóra! Cselszövéseikre kétszeres, háromszoros éberséggel válaszolunk; azzal válaszolunk, hogy tervszerűen, következetesen megoldjuk szocialista, kommunista feladatainkat; azzal válaszolunk, hogy erélyesen visszaverjük a revizionista elemeket, bármilyen köntösbe bújjanak is.

Annak idején itt, Prágában tartották Lenin vezetésével az OSZDMP VI. összoroszországi konferenciáját. A konferencia határozatai mind a mai napig kitűnő példát szolgáltatnak az elvhűsége a marxista-leninista párt létrehozásáért és megszilárdításáért vívandó harcban. A konferencia kiűzte a pártból a mensevikeket, megtisztította sorait az opportunistáktól, s ezzel hozzájárult annak a proletár élcsapatnak a kialakulásához, amely a világ első győzelmes szocialista forradalmának az élére állt.

Ám egységre nemcsak akkor van szükségük a kommunistáknak, amikor forradalomra készülődnek, amikor a régi társadalom ellen rohamra viszik a tömegeket. Legalább olyan szükségük van az egységre az új élet építése közben is. A tapasztalatok arra tanítanak, hogy a szocialista építés sikere elsősorban a marxista-leninista párt összeforrottságától függ, attól, hogy mennyire képes azonos nézeteket vallók összeforrott szövetségeként fellépni, ez pedig éles történelmi fordulatok idején derül ki leginkább. Engedjék meg, hogy Csehszlovákia kommunistáinak újabb sikereket kívánjak abban a harcban, amelyet a párt sorainak tömörítéséért vívnak az egyetlen helyes alapon, az egyetlen olyan alapon, amely a kommunisták számára elfogadható: a marxizmus-leninizmus, a proletár internacionalizmus alapján.

Nem kételkedünk abban, hogy az ilyen alapon tömörült csehszlovák kommunisták sikeresen meg fogják oldani bonyolult feladataikat, és a munkásosztály, a szövetkezeti parasztság, a dolgozó értelmiség és az ifjúság közös erőfeszítéseire támaszkodva újabb eredményeket érnek el a szocializmus építésében!

Eltársak! A szovjet párt- és kormányküldöttség csehszlovákiai láto-

gatása a vége felé közeledik. Fontos és gyümölcsöző tárgyalásokat folytattunk Husák, Svoboda, Štrougal elvtárrsal és a Csehszlovák Szocialista Köztársaság más vezetőivel. Ezek az igazi, őszinte barátság, az elvtársiaság, a kölcsönös megbecsülés és bizalom légkörében folytatott megbeszélések újból megerősítették, hogy a Szovjetunió Kommunista Pártja és a Csehszlovák Kommunista Párt között, országaink kormányai között teljes a nézetazonosság, teljes a kölcsönös megértés minden elvi kérdésben. Megállapodtunk egész sor olyan intézkedésben, amely lehetővé teszi a pártjaink közötti kapcsolatok bővítését, az országaink közötti sokoldalú gazdasági, tudományos-műszaki és kulturális együttműködés erősítését, a nemzetközi porondon folytatott tevékenységünk szorosabb koordinálását.

A tárgyalások befejezésekképpen aláírtuk az új szovjet–csehszlovák barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződést. Igen nagyra tartjuk ennek a dokumentumnak a tartalmát és jelentőségét. Minden cikkelyét áthatja az internacionalizmus szelleme, az a törekvés, hogy segítsük egymást, hogy együtt védelmezzük a szocializmus vívmányait, együtt védelmezzük a békét és a népek biztonságát, együtt haladjunk a társadalmi haladás újabb magaslatai felé. A szovjet–csehszlovák együttműködésnek ez a programdokumentuma egész lényegével világosan és félreérthetetlenül tanúsítja, hogy a Szovjetunió és Csehszlovákia barátsága, pártjaink és népeink barátsága szilárd és rendíthetetlen!

Kedves elvtársak! Barátaik örülnek az önök örömeinek, önökkel együtt elégedettek a csehszlovák nép által az utóbbi negyedszázad alatt elért sikerekkel, elismeréssel adóznak annak a bátorságnak, amellyel Csehszlovákia kommunistái leküzdik az utóbbi évek nehéz megpróbáltatásait.

A csehszlovák társadalom sikeres konszolidációja, Csehszlovákia szüntelenül erősödő szocialista szövetségeseivel – mindez méltó válasz a szocializmus ellenségeinek, azoknak, akik gyűlölik a szabad, szocialista Csehszlovákiát. Itt, a Hradzsínban, de az egész országban is, szemléletesen megmutatkozik a kommunista eszmék legyőzhetetlen ereje, a szocialista országok barátsága és akarategysége, a szocialista internacionalizmus elveinek hatékonysága.

Éljen a szocialista Csehszlovákia!

Éljen a Csehszlovák Kommunista Párt, a csehszlovák nép által a szocializmusért vívott harc ihletője és szervezője! Éljen a szovjet és a csehszlovák nép megbonthatatlan barátsága!

Éljen és erősödjék a szocialista államok hatalmas közössége!

BESZÉD A MOSZKVAI BAUMAN VÁLASZTÓKERÜLET DOLGOZÓINAK VÁLASZTÁSI GYŰLÉSÉN

1970. JÚNIUS 12.

(RÉSZLET)

Elvtársak! Az utóbbi négy évben pártunk Központi Bizottsága és a szovjet kormány nagy figyelmet szentelt a nemzetközi ügyeknek. Ez alatt az idő alatt a Legfelsőbb Tanács ülésszakain két ízben is megtárgyalták a Szovjetunió külpolitikájának kérdéseit.

Most a választóknak beszámolunk a szovjetállam külpolitikai tevékenységéről is. Milyen mutatók alapján ítéltethők meg külpolitikánk eredményei? Nekünk, leninista kommunistáknak az a legdöntőbb, hogy meg tudjuk védeni szocialista hazánk érdekeit, barátaink és szövetségeseink érdekeit, a szocializmus és a béke érdekeit. Külpolitikánk sikerének fontos mutatója az állam tekintélye és a világeseményekre gyakorolt befolyása. Fontos mutató a bizalom külpolitikai állásfoglalásaink iránt. Teljes joggal megállapíthatjuk, hogy mindezeknek a mutatóknak a tekintetében a Szovjetunió Kommunista Pártja és a szovjet kormány méltóképpen képviselte népét a világporondon.

Az SZKP XXIII. kongresszusa azzal bízta meg a Központi Bizottságot és a szovjet kormányt, hogy továbbra is biztosítson kedvező külpolitikai feltételeket a Szovjetunióban folyó kommunista építéshez. Számunkra ez elsősorban azt jelentette, hogy nem szabad megengednünk egy világháború kirobbanását, és törekednünk kell a nemzetközi biztonság megszilárdulására, a szocializmus, a demokrácia, a nemzeti felszabadulás és a béke erőinek szorosabb egységére.

Az e célokért vívott harc bonyolult körülmények között folyt. Az imperializmus több ízben is megpróbált ellentámadásba menni. Államunk erejének, tevékeny és szilárd külpolitikájának, a szocialista testvérországokkal való szilárd szövetségünknek, a demokratikus erők legszélesebb körei által világszerte kifejtett tevékenységnek köszönhető, hogy az impe-

rializmusnak nem sikerült az események alakulását a maga javára fordítani. A szocializmus és a forradalom, a nemzeti függetlenség és a társadalmi haladás erői az utóbbi években újabb sikereket értek el.

A szovjet emberek jól tájékozottak a kommunista párt és a szovjet kormány nemzetközi tevékenységéről. Engedjék meg, hogy röviden beszámoljak arról, mit is tettünk ezen a téren a XXIII. kongresszus által kitűzött irányvonal megvalósítása érdekében.

A testvérországok pártjaival és kormányaival együtt következetesen harcoltunk a szocialista világrendszer egységéért és összeforrottságáért. Ezeknek az erőfeszítéseknek az általános eredménye nyilvánvaló mindenki előtt.

A szocialista közösség ma az államok olyan egyesülése, amellyel szilárdság dolgában egyetlen régebbi vagy mai szövetség, koalíció sem veheti fel a versenyt. Ezzel kapcsolatban szeretném külön felhívni a figyelmet arra a nagy munkára, amelyet a szocialista államokkal való szövetséges kapcsolataink tökéletesítése céljából végeztünk. Új barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződéseket kötöttünk a testvérországokkal: az NDK-val, Lengyelországgal, Mongóliával, Magyarországgal, Bulgáriával, Csehszlovákiával. Július elején Bukarestbe utazik a szovjet párt- és kormányküldöttség, hogy Romániával is aláírja a megfelelő szerződést. A Varsói Szerződés mellett, amelyet továbbra is erősítünk és tökéletesítünk, ezek a kétoldalú szerződések egy széles és átfogó rendszerét alkotják a szocialista országok egymással és közös kincsükkel, a szocialista közösséggel szemben vállalt kötelezettségeinek. Senkinek sem ajánljuk, hogy kipróbálja, mennyire szilárdak ezek az igazi barátságra és internacionalizmusra építő kötelezettségek.

Mindamellet meg kell mondanunk, hogy a szocialista országok tömörítésének útjában komoly nehézségek is állnak még. Az elmúlt időszakban kiéleződött Kínával való viszonyunk. Ennek oka a kínai vezetés nagyhatalmi, szakadár irányvonala. A Kínához való viszony kérdésében elfoglalt elvi álláspontunk ismeretes, s nincs szükség ennek ismételtsére. Lépéseket tettünk azért, hogy a határon véget vessünk a feszültségnek. A múlt év őszén kezdeményezésünkre tárgyalások kezdődtek az államaink közötti kapcsolatok normalizálása céljából. Ezek a tárgyalások nem a mi hibánkból húzódnak el. Emellett a kínai vezetés folytatja az ideológiai és politikai harcot a szovjet társadalmi rendszer ellen, pártunk lenini irányvonala ellen. A leghatározottabban visszavertünk és visszaverünk minden ilyen

támadást, következetesen védelmezzük a marxizmus-leninizmus, a proletár internacionalizmus elveit. Ami pedig az államközi kapcsolatokat illeti, változatlanul szorgalmazzuk, hogy ezeket minél előbb a legszélesebb alapokon rendezzük. Ez megfelel mind a szovjet, mind a kínai nép érdekeinek, az összes forradalmi és demokratikus erők által az imperializmus ellen vívott általános harc érdekeinek.

A Központi Bizottságnak és a szovjet kormánynak komoly problémákat kellett megoldania azzal kapcsolatban, hogy a világ egyes részein aktivizálódott az imperializmus agresszív politikája.

Éppen ebben az időszakban tettek az amerikai imperialisták kísérletet arra, hogy a háború eszkalációja útján térdre kényszerítsék a vietnami népet. Ennek eredménye ismeretes. Az imperializmus vezető országa a vereségek „eszkalációját” kapta válaszul. Történelmi érdeme ez a vietnami testvérnépnek, amely harcában valamennyi haladó erő szolidaritására támaszkodik. S megelégedéssel hozzátehetjük, hogy az események ilyen alakulásában óriási szerepe volt a mi segítségünknek és támogatásunknak, internacionalizmusunknak, elvhű politikánknak.

Másfél hónappal ezelőtt az Egyesült Államok uralkodó körei újabb kalandba bocsátkoztak Délkelet-Ázsiában. Ám bizonyosak lehetünk abban, hogy a washingtoni vezetők e térségben folytatott háborújuk kiterjesztésével csak jövőbeli vereségeik méreteit növelik mind a katonai, mind a politikai fronton, mind Indokínában, mind annak határain túl, még otthon, saját országukban is.

Az indokínai problémával kapcsolatos álláspontunk világos: a leghatározottabban elítéljük az amerikai agressziót. A legmesszebbmenően támogatjuk azokat az igazságos elveket és követeléseket, amelyeket Vietnam, Kambodzsa és Laosz népeinek hazafias erői szögeztek le mint a politikai rendezés alapját. Minden szükséges segítséget megadunk azoknak, akik szabadságukért és függetlenségükért küzdenek.

Három évvel ezelőtt, mint tudják, kialakult a nemzetközi feszültségnek egy másik góca, mégpedig a Közel-Keleten.

A Szovjetunió és a többi szocialista állam állásfoglalásának döntő szerepe volt abban, hogy sikerült megállítani Izrael 1967. júniusi agresszióját. Sok mindent tettünk már az agresszió következményeinek felszámolásáért vívott közös harc során. Helyreállt a megtámadott arab országok védelmi képessége. Jelentősen bővültek és megerősödtek a kapcsolatok a Szovjetunió és az arab világ között.

Mindamellett meg kell mondanunk, hogy a közel-keleti helyzet továbbra is veszélyes. Az izraeli agresszorok, országuk sorsával játszva, a hadi tevékenység fokozásával, a szomszédos országok polgári objektumai és települései elleni barbár rajtaütésekkel próbálják elérni hódító céljaikat. Tel Aviv urai és azok, akik buzdítják őket, régóta tudhatnák, hogy ma már nem olyan időköt élünk, amikor efféle akciókkal bármi is elérhető. A közel-keleti rendezés útját régen megnyitotta már az ENSZ Biztonsági Tanácsának ismert határozata. S a térség összes államai érdekeinek, az egyetemes béke érdekeinek megfelelő rendezés döntő előfeltétele az elfoglalt arab területek felszabadulása. A Szovjetunió, internacionalista kötelességéhez híven, továbbra is támogatni fogja az arab népek igaz ügyét.

Ezek alatt az évek alatt mindvégig következetesen a nemzeti felszabadító mozgalommal való szövetség és barátság fejlesztésére irányuló politikát folytattunk. A szocialista államok és a fiatal nemzeti államok anti-imperialista egységéért vívott harc új dolog. Mindamellett máris fontos eredményeket hozott, és óriási jelentőségű a népek társadalmi haladása, az egész antiimperialista mozgalom megszilárdulása szempontjából. A nemzeti felszabadítás erőivel való együttműködés és akcióegység fejlesztése továbbra is külpolitikánk egyik sarkköve lesz.

Eltársak! Az SZKP Központi Bizottsága és a szovjet kormány rendíthetetlenül folytatja a különböző társadalmi rendszerű államokkal való békés egymás mellett élés politikáját. Ez szilárd irányvonalunk, államunk alapítója hagyta ránk. Ám ne tévessze össze senki e kérdésben tanúsított állhatatosságunkat és következetességünket a pacifizmussal, holmi olyan elvvel, hogy „ne állj ellen a gonosznak” – annak a sok gonoszságnak, amit az imperialista agresszorok a népekkel művelnek.

A nemzetközi biztonság nem érhető el a népek szabadsága és függetlensége rovására. A béke ügye nem szilárdítható meg, ha nem támasztják alá az összes antiimperialista erők aktív cselekményei. Az igazi békeszeretet megköveteli az imperializmus agresszív mesterkedéseivel való szembeszállást. Amikor az agresszor karddal próbálja elvágni a békés egymás mellett élés elvének gyökereit, az agresszió sújtotta népnek jogában áll fegyverrel védelmezni szabadságát, a többi népnek pedig joga van őt ebben minden eszközzel segíteni. Éppen ezért békepolitikánkban a békeszeretet összeolvad azzal a készségünkkel, hogy méltó választ adjunk az agresszióra.

Ebből a szemszögből kell vizsgálni külpolitikai tevékenységünket, a többi között az Amerikai Egyesült Államokhoz, a tőkés világ legnagyobb hatalmához való viszonyunkat is.

A Szovjetunió és az Egyesült Államok között valóban mély az ellentét. Ez az osztályszempontból ellentétes rendszereknek a világporondon vívott harcát tükrözi. De ez nem zárja ki a nemzetközi problémáknak békés eszközökkel való megoldását. Éppen ezért elengedhetetlennek tartjuk, hogy a szovjet-amerikai kapcsolatok olyan irányban fejlődjenek, amely előmozdítaná a béke és a nemzetközi biztonság ügyét. Annál is inkább, mert az Egyesült Államokban is vannak olyan erők, amelyek hasonló álláspontot képviselnek, és a nemzetközi ügyek realiztikusabb megközelítéséért szállnak síkra.

Ami Washington politikáját illeti, a szovjet kormány pozitívan értékeli az Egyesült Államok elnökének azt a kijelentését, hogy „a konfrontáció időszakáról a tárgyalások időszakára” való áttérésre törekszik. De azt is tudjuk, hogy a politikában az egyetlen biztos módszer az, ha a gyakorlati tetteknek, nem pedig a hangzatos nyilatkozatoknak adunk hitelt. S feltétlenül látnunk kell, hogy az Egyesült Államok új kormányzatának békeszerető kijelentései szöges ellentétben állnak agresszív cselekedeteivel, amelyek kiélezik a nemzetközi helyzetet.

Ezzel kapcsolatban szeretném újra hangsúlyozni, hogy korunkban csak rövidlátó politikusok áltathatják magukat azzal a reménnyel, hogy a Szovjetuniót meg lehet ijeszteni holmi erőfitogtatással. Jó volna, ha Washingtonban nem kételkednének szilárdságunkban, ha tudomásul vennék, hogy a Szovjetunió a jövőben is erélyesen vissza fogja verni az agresszív körök fondorlatait, a legmesszebbmenően támogatni fogja a támadástól sújtott népeket.

Van-e lehetőség az Egyesült Államokkal való kapcsolataink javítására?

Van, s ezt már több ízben is leszögeztük. Ám ehhez az szükséges, hogy az Egyesült Államok politikája a világ reális helyzetének józan mérlegelésére épüljön, hogy Washington maximálisan vegye figyelembe mind országunknak, a Szovjetuniónak a jogos érdekeit, mind szövetségeseink érdekeit, a világ valamennyi államának – nagynak és kicsinek – a szuverenitását és függetlenségét. Más szavakkal arról van szó, hogy az Egyesült Államok lépjen a nemzetközi feszültség enyhítésének az útjára, amely a nemzetközi béke megszilárdulásához vezet. Ez az út, mélymeggyőződésünk szerint, magának az amerikai népnek az érdekeivel is összhangban volna.

Arra törekszünk, hogy kivétel nélkül a világ valamennyi országával – naggyal és kicsivel – jó kapcsolatokat építsünk ki az egyenjogúság, egymás törvényes jogainak és érdekeinek a tiszteletben tartása alapján. Mindazok, akik egyetértenek ezzel az állásponttal, számíthatnak arra, hogy országunk kész megkeresni a kölcsönösen elfogadható megoldásokat, fejleszteni a kölcsönösen előnyös kapcsolatokat és az együttműködést.

Elégedetten megállapíthatjuk, hogy az utóbbi években javultak kapcsolataink számos állammal, köztük olyan nagy államokkal, mint Franciaország, Japán, Olaszország. Reményt keltő perspektívák tárultak fel az utóbbi időkben a Német Szövetségi Köztársasággal való kapcsolatainkban is. Ha az NSZK politikájában mutatkozó pozitív elemek továbbfejlődnek és a gyakorlatban is testet öltenek, ha sikerül megfékezni a revansista erőket, ez pozitív hatást gyakorol majd az egész európai helyzetre.

A Szovjetunió és az NSZK között eszmecsere folyt több fontos kérdésben való megállapodás lehetőségeiről. Ezt az eszmecserét hasznosnak tartjuk, s a magunk részéről készek vagyunk folytatni a tárgyalásokat és pozitív befejezésükre törekedni. Más szavakkal, komolyan vesszük ezt a dolgot, mert az európai biztonság megszilárdítását külpolitikánk egyik legfontosabb feladatának tekintjük, sőt minden más olyan állam egyik legfontosabb feladatának is, amely valóban az európai béke mellett száll síkra.

Az európai béke biztosításának sarkalatos kérdése a második világháború eredményeképpen kialakult határok sérthetetlensége. Éppen ez a kérdés fontos vízvázasztó a különböző államok politikája között. Azt szeretnénk, ha azok, akik egyelőre még nem jutottak el a tényleges európai helyzet ilyen felfogásáig, átlépnének ezen a vonalon, és levonnák a szükséges gyakorlati következtetéseket.

Hívei voltunk és továbbra is hívei vagyunk annak, hogy a világ különböző térségeiben szilárd biztonsági rendszerek jöjjenek létre. Magától értetődik, hogy a legtöbb figyelmet az európai biztonság problémájának szenteljük. Szövetségeseinkkel együtt erőteljesen arra törekszünk, hogy az európai földrészen megvalósuljon az enyhülés, fejlődjön a mindenki számára előnyös együttműködés. Erre irányulnak politikai lépéseink és barátaink akciói, az európai szocialista országok közös javaslatai, a többi között az összeurópai tanácskozás összehívására tett javaslat.

A szocialista országok kezdeményezése nagy érdeklődést keltett és széles körű támogatásra talált. Az összeurópai tanácskozás összehívására vonatkozó javaslat körül kibontakozott vita során kirajzolódott azoknak a problémáknak a köre is, amelyeket a tanácskozás megtárgyalhatna. Ezek közé a problémák közé tartozik az erőszak alkalmazásától való tartózkodás az összeurópai államok közötti kapcsolatokban. Ide tartozik az európai országok közötti kölcsönösen előnyös gazdasági, tudományos-műszaki és kulturális kapcsolatok kiszélesítésének útja. Az érdekelt államok valamilyen állandóan működő mechanizmust is létrehozhatnának az összehangolt intézkedések gyakorlati kidolgozása és végrehajtása céljából. Mi készek vagyunk tanulmányozni minden más olyan javaslatot is, amely a földrészen valóban enyhítené a feszültséget.

Eltársak! A Szovjetunió hatalmas szocialista állam, amely Európa és Ázsia óriási területén fekszik. Ez különösen nagy felelősséget ró miránk külpolitikai tevékenységünkben. S mi nem térünk ki ez elől a felelősség elől. Kolosszális lehetőségeinkkel – a gazdaságiakkal, a politikaiakkal és a katonaiakkal –, elszántságunkkal és tapasztalatunkkal a szocializmusnak és a népek szabadságának az ügyét szolgáljuk, mindezt arra használjuk fel, hogy megakadályozzuk egy újabb világháború kirobbanását.

Nézetünk szerint e nagy cél megvalósulásának minden előfeltétele megvan. Mi meg is teszünk minden tőlünk telhetőt ennek érdekében: gyakorlati megoldásra törekszünk olyan létfontosságú nemzetközi problémákban, mint a fegyverkezési hajszra lefékezése, az atomfegyver betiltása és továbbterjedésének megakadályozása, a nemzetközi konfliktusok rendezése és elhárítása.

Am ahhoz, hogy ne robban hasson ki háború, rendkívül nagy éberségre is szükség van. Ezért tulajdonít pártunk és a szovjet kormány olyan nagy jelentőséget annak, hogy erősítsük a Szovjetunió, az egész szocialista közösség védelmi képességét. A Szovjetunió katonai ereje komoly tényezője a béke megszilárdulásának, olyan tényező, amely féken tartja az imperialista agresszorokat. Továbbra is lankadatlanul gondoskodunk országunk fegyveres erőiről.

Eltársak, nem érintettem olyan igen fontos problémákat, amelyek pártunknak mint a nemzetközi kommunista mozgalom alkotórészének a tevékenységével függnek össze. Ez külön téma. Mégis szeretném megjegyezni, hogy az utóbbi időben ezen a téren is sokat tettünk. A kommunista és munkáspártok tanácskozása, amelynek előkészítésében és lebonyolításá-

ban tevékenyen részt vett az SZKP, rendkívül jelentős nemzetközi esemény lett. Ma, egy év múltán, joggal állíthatjuk, hogy az élet teljes mértékben igazolta a tanácskozás következtetéseit és értékeléseit. A tanácskozás előmozdította az antiimperialista harc fellendülését, a testvérpártok eszmei-politikai életének aktivizálódását, erősítette a nemzetközi kapcsolatok további megszilárdítására, az akcióegységre irányuló törekvésüket. A tanácskozás fontos szakasza lett annak a harcnak, amelyet a kommunista mozgalomnak a marxizmus-leninizmus elvei alapján való eszmei tömörítéséért vívunk.

A nemzetközi ügyekben szilárdan követjük a lenini irányvonalat. S az élet újra meg újra bebizonyítja, hogy ez az egyetlen helyes irányvonal. Ez összhangban van nemcsak a mi országunk népeinek az érdekeivel, hanem más szocialista országok népeinek az érdekeivel is, az emberiség túlnyomó többségének a törekvéseit és vágyait fejezi ki. Ebben rejlik legyőzhetetlen ereje.

A Szovjetunió nemzetközi helyzete szilárd. Hazánk határait megbízhatóan oltalmazzuk, országunk barátaival és szövetségeseivel együtt mindent megtesz annak érdekében, hogy a világot megóvja a háborús veszélytől, hogy véget vessen az imperialista intervencióknak, hogy segítse a népeket igazságos harcukban. A szovjet nép nyugodtan és magabiztosan tekinthet a jövőbe.

BESZÉD A MOSZKVAI FINN NAGYKÖVETSÉGEN
A SZOVJETUNIÓN ÉS FINNORSZÁG
BARÁTSÁGI, EGYÜTTMŰKÖDÉSI
ÉS KÖLCSONÖS SEGÍTSÉGNYÚJTÁSI
SZERZŐDÉSÉNEK MEGHOSSZABBÍTÁSÁRÓL
SZÓLÓ JEGYZŐKÖNYV ALÁÍRÁSA ALKALMÁBÓL
RENDEZETT VILLÁSREGGELIN

1970. JÚLIUS 20.

Elnök úr!

Tisztelt finn barátaink!

Eltársak!

Aláírtunk egy jegyzőkönyvet, amely lejárta előtt további húsz évre meghosszabbítja a Szovjetunió és Finnország barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződését. Ez kétségtelenül nagy politikai jelentőségű okmány nemcsak országaink kapcsolatai szempontjából, hanem a nemzetközi kapcsolatok egésze, s elsősorban az európai politikai légkör javulása szempontjából is.

A Szovjetunió és Finnország között 1948-ban megkötött szerződés a háború utáni Európában fontos határkő volt népeink békés együttműködésének rendezésében. Egyike volt azoknak a nagyszerű és jelentős dokumentumoknak, amelyekben kifejezésre jutottak a különböző társadalmi rendszerű államok közötti békés egymás mellett élés lenini elvei. Ékes bizonyítéka volt annak, hogy a Szovjetunió híven követi az egyenjogúság nemes elvét a nagy és kis államok közötti kapcsolatokban, konkrét kifejezése volt országunk ama törekvésének, hogy tartós jószomszédi együttműködést építsen ki a szomszédos országokkal.

A szovjet–finn szerződés megkötése óta eltelt több mint húsz esztendő meggyőzően igazolta a szerződés hatékonyságát, megmutatta a benne rejlő nagy lehetőségeket. E szerződés alapján gyökeres fordulat állt be a Szovjetunió és Finnország kapcsolataiban, szilárd hagyományai alakultak ki a szovjet–finn barátságnak.

A Szovjetunió Kommunista Pártja és a szovjet kormány politikájával rendületlenül arra törekedett és arra törekszik a jövőben is, hogy e szer-

zódés alapján tovább erősítse és fejlessze a baráti együttműködést Finnországgal. Őszintén örülünk annak, hogy ez az együttműködés most gazdag és változatos formákban valósul meg.

Ha ma értékelni akarjuk barátsági szerződésünk huszonkét éves fennállását és további perspektíváit, elismeréssel kell adóznunk Finnország bölcs és előrelátó államférfiainak, akik jelentősen elősegítették a múlt súlyos történelmi örökségének leküzdését és az országaink közötti tartós, őszinte barátság kialakulását. Természetesen elsősorban két államférfira gondolunk, akiknek a neve Finnország mai külpolitikájának jelképévé vált, s akik Finnország néptömegeinek támogatását élvezik. Juho Kusti Paasikivire, a Finn Köztársaság néhai elnökére, és tisztelt barátunkra, Urho Kaleva Kekkonen elnökre gondolok. Finnország külpolitikájának általuk kijelölt irányvonala – a Szovjetunióval való tartós barátság irányvonala, a békéért és a világporondon a nemzetközi együttműködésért vívott harc irányvonala – ma az egész világ előtt mint „Paasikivi-Kekkonen-irányvonal” ismeretes.

A Finnország biztonságát és függetlenségét, valamint a Szovjetunió északnyugati határainak biztonságát garantáló szovjet–finn szerződés jó alap az észak-európai béke megszilárdításához. Éppen ennek a szerződésnek a léte teszi lehetővé Finnországnak, hogy nemzetközi kérdésekben a népek közötti béke és kölcsönös megértés komoly tényezőjeként lépjen fel.

A Szovjetunió és Finnország barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződésének további húsz évre való meghosszabbítása a jövőbe tekintő aktus. Éppen ezért természetes, hogy ma kapcsolataink távlatain és azokon a lehetőségeken gondolkodunk, amelyeket kapcsolataink fejlesztésében a most meghosszabbított szerződés nyújt nekünk. Mi a Szovjetunióban azon a véleményen vagyunk, hogy azokat a lehetőségeket, amelyeket ez a szerződés a szovjet–finn barátság megszilárdítása és fejlesztése szempontjából nyújt, még korántsem merítettük ki, sőt nem is tártuk fel teljesen.

Nézetünk szerint sok lehetőség kínálkozik még arra, hogy tovább fejlesszük és mélyítsük államaink együttműködését a nemzetközi porondon földrészünk olyan megérett problémáinak megoldásában, mint a harc valamennyi nép ama jogának érvényesítéséért, hogy a tartós béke viszonyai között szabadon és függetlenül fejlődjön.

Maga az élet egyre újabb utakat mutat a Szovjetunió és Finnország

kölcsönösen előnyös gazdasági és tudományos-műszaki kapcsolatainak további bővítéséhez. Ezek a kapcsolataink, amelyek nem függnek semmiféle konjunkturális ingadozástól, megfelelnek országaink létérdekeinek, segítik gazdasági fejlődésüket. Az ide tartozó konkrét kérdések közül sokat meg is tárgyaltunk már a Kekkonen elnökkel most befejezett megbeszéléseken.

Engedjék meg, kedves barátaink, hogy végezetül emeljem poharamat tisztelt vendégünkre, Urho Kaleva Kekkonen elnökre, s azt kívánjam neki, hogy e magas poszton jó egészségben további eredményes munkát végezzen Finnország népe érdekében, barátságunk és a világbéke további erősítése érdekében.

Hadd emeljem poharamat egyben arra is, hogy a szovjet–finn barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés még hosszú évekig rendíthetetlen alapja legyen államaink őszinte jószomszédi együttműködésének, a Szovjetunió és Finnország népei közötti barátság és bizalom állandó erősödésének.

A szilárd szovjet–finn barátságra!
Európa és az egész világ békéjére!

BESZÉD A KAZAHSZTÁNI KOMMUNISTA PÁRT
KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK
ÉS A KAZAH SZOVJET SZOCIALISTA KÖZTÁRSASÁG
LEGFELSŐBB TANÁCSÁNAK A KAZAH SZSZK
ÉS A KAZAHSZTÁNI KOMMUNISTA PÁRT
FENNÁLLÁSÁNAK 50. ÉVFORDULÓJA
TISZTELETÉRE RENDEZETT ÜNNEPI ÜLÉSÉN

1970. AUGUSZTUS 28.

(RÉSZLET)

Engedjék meg, elvtársak, hogy ha csak egészen röviden is, de kitérjek a mai nemzetközi helyzetre.

Önök jól ismerik külpolitikánk fő irányvonalát, általános irányát. Pontosán meghatározta ezt a párt XXIII. kongresszusa, s gyakorlati munkájával következetesen végrehajtja az SZKP Központi Bizottsága és a szovjet kormány. Tovább erősödik a szocialista államok testvéri szövetsége, aktivizálódik és mélyül sokoldalú együttműködésük. Sikeresen fejlődik az egész világ forradalmi, felszabadító, antiimperialista erőivel való nemzetközi barátságunk és együttműködésünk. Elsőrendő jelentősége van ebből a szempontból annak, hogy tevékenyen támogatjuk a vietnami nép hősie harcát az amerikai agresszió ellen és az arab országok harcát az izraeli agresszió következményeinek felszámolásáért és az igazságos közel-keleti békéért. Tántoríthatatlanul folytatjuk azt a politikánkat, amelynek célja az imperialista agresszorok terveinek leleplezése és megghiúsítása, a különböző társadalmi rendszerű államok közötti békés egymás mellett élés elveinek érvényesítése a nemzetközi kapcsolatokban.

Most szeretnék konkrétan utalni a legutóbbi idők nemzetközi életének két eseményére: a Szovjetunió és az NSZK augusztus 12-én Moszkvában aláírt szerződésére és a közel-keleti helyzetre, mégpedig az egyfelől az EAK és Jordánia, másfelől Izrael között nemrég létrejött tűzszüneti egyezmény szemszögéből.

Az NSZK-val való szerződés megkötését igen fontos eseménynek tekintjük, s ez a szerződés hatályba lépése után igen pozitív hatást gyakorol nemcsak a két ország kapcsolatainak a fejlődésére, hanem Európa egész mai és jövőbeli nemzetközi helyzetére is.

Ami a Szovjetuniót illeti, az elért megállapodás a pártunk által következetesen folytatott politika eredménye, a szovjetállam és a vele szövetséges szocialista államok hosszas erőfeszítéseinek az eredménye, annak a politikánknak az eredménye, amelynek célja a második világháború maradványainak felszámolása Európában, a szovjet nép hősie harcával a Nagy Honvédő Háborúban kivívott eredmények rögzítése, az európai népek által vívott antifasiszta, felszabadító harc eredményeinek a rögzítése, valamennyi európai ország tartós békéjének és biztonságának megteremtése.

A Német Szövetségi Köztársasággal kötött szerződés, amely világosan és félreérthetetlenül tartalmazza a jelenlegi európai határok, a többi között az Odera–Neisse-határ, a Lengyel Népköztársaság határa, valamint az NSZK és a Német Demokratikus Köztársaság közötti határ sérthetetlenségének az elismerését, kétségtelenül komoly hozzájárulás az európai feszültség enyhülésének, az összes európai államok békés egymás mellett élésének és gyümölcsöző együttműködésének az ügyéhez.

Ami az NSZK-t illeti, feltétlenül nagyra becsüljük azt a realisztikus állásfoglalást, amelyet az NSZK kormánya végeredményben a szerződés kidolgozása során tanúsított. Mi több ízben kijelentettük, hogy a feszültség enyhítése mellett, az összes államokkal, köztük az NSZK-val való jószomszédi kapcsolatok fejlesztése mellett vagyunk. Kijelentettük, hogy üdvözlőnénk, ha az NSZK politikájában fordulat következne be a realizmus irányában, s hogy készek volnánk erre megfelelőképpen reagálni. Az a tény, hogy az NSZK kormánya elismerte a mai Európa politikai realitásait olyan formában, ahogy tárgyalásaink eredményében, a szovjet–nyugatnémet szerződés szövegében kifejezésre jutott, kétségtelenül ésszerű lépés a helyes úton.

A megkötött szerződésben rejlő lehetőségek, természetesen, akkor tárnak majd fel teljes mértékben, amikor a két ország már ratifikálta a szerződést, s így hatályba lép. A magunk részéről szeretnénk remélni, hogy a moszkvai tárgyalások során megkezdett ésszerű ügy eredményesen lezárul és tovább fejlődik majd mindkét államnak és az európai béke ügyének az érdekében.

Végül hangsúlyoznunk kell még egy fontos körülményt. Az európai népek békéjének és biztonságának megszilárdulásához való hozzájárulás, amely a Német Szövetségi Köztársaság kormányával folytatott több hónapos tárgyalások eredményeképpen adódott, lényegében a Varsói

Szerződés tagországai által folytatott közös politikának köszönhető. Ezt a közös politikát barátainkkal és szövetségeseinkkel együtt dolgoztuk ki, s összehangoltan, egymással szoros kontaktust tartva valósítjuk meg.

Egységünk újabb megnyilvánulása volt a Varsói Szerződés Politikai Tanácskozó Testületének a napokban Moszkvában tartott ülése, amely megvizsgálta az időszerű nemzetközi kérdéseket. Az ülés hangsúlyozta azt a közös elszántságunkat, hogy továbbra is harcolunk a szocializmus, a béke és a népek közötti barátság európai erőinek megszilárdításáért. Az ülés résztvevői a többi között leszögezték, hogy tevékenyen elősegítik az európai biztonság további erősödését, többek között az összeurópai tanácskozás összehívását.

Ily módon, elvtársak, újból igazolódott az a tény, hogy korunkban a szocialista világrendszer a béke és a nemzetközi biztonság fő támasza, s hogy a szocialista országok politikája végeredményben a világ valamennyi népének létérdekeit szolgálja.

Szeretném felhívni a figyelmet még egy körülményre.

A Szovjetunió és az NSZK közötti szerződés aláírásával kapcsolatban az imperialista országok sajtója sok különféle kiagyalt és rágalmat terjeszt. Azt állítják például, hogy a szerződés aláírásával a Szovjetunió „szabad kezet biztosított magának Keleten, hogy fokozza a nyomást Kínára”.

Mit mondhatunk erről?

Persze köztudomású, hogy a nyugati imperialista körökben szép számmal vannak olyanok, akik módfelett szeretnék, ha a Szovjetunió összekötkezésbe kerülne a Kínai Népköztársasággal, s ha ebből tőkét kovácsolhatnának maguknak. Ezek az urak azonban tévednek. Számításaik arra épülnek, hogy nem értik meg, illetve tudatosan elferdítik szocialista államunk politikájának valódi céljait és elveit.

A Kínával való kapcsolatok kérdésében követett politikánk teljesen világos és közismert. Több ízben beszéltem már erről. Nagyon jól tudjuk, hogy a Szovjetunió és a Kínai Népköztársaság közötti kapcsolatok normalizálása összhangban volna mindkét ország érdekeivel, a szocialista világrendszernek és az összes elnyomott népek forradalmi, felszabadító mozgalmának az érdekeivel, az egyetemes béke megszilárdításának az érdekeivel.

Jottányit sem engedünk hazánk nemzeti érdekei és a szovjet nép biz-

tonságának érdekei rovására. Továbbra is tántoríthatatlanul harcolunk a szocialista országoknak és a kommunista világmozgalomnak a marxizmus-leninizmus rendíthetetlen alapján való tömörítéséért. Ezt az elvi irányvonalat követve, az SZKP Központi Bizottsága és a szovjet kormány kész a legmesszebbmenően előmozdítani nemcsak a Szovjetunió és a Kínai Népköztársaság közötti állami kapcsolatok normalizálását, hanem a szovjet és a kínai nép jószomszédságának és barátságának helyreállítását, az imperializmus és a reakció elleni harcban tett erőfeszítéseik egyesítését is.

Mostanában, mint ismeretes, Pekingben folytatódnak a szovjet és kínai kormányküldöttségek tárgyalásai a két ország kapcsolatainak fontos problémáiról. A tárgyalások lassan haladnak, de nem veszítjük el a reményt, konstruktív és türelmes magatartást tanúsítottunk és tanúsítunk, s igyekszünk megtalálni a vitás kérdések kölcsönösen elfogadható megoldását. Szeretnénk remélni, hogy a kínai fél is hasonlóképpen reagál, mert a tárgyalások sikeres befejezése legalább annyira megfelelne Kína érdekeinek is, mint a Szovjetunió érdekeinek.

Továbbra is komoly figyelmet érdemel a közel-keleti helyzet. Az izraeli agressziót és az arab államok ellen három év óta szünet nélkül folytatott katonai provokációkat a nemzetközi imperialista köröknek az az elgondolása diktálta, hogy felszámolják a haladó rezsimeket az EAK-ban és más arab országokban, csapást mérjenek az egész nemzeti felszabadító mozgalomra. Az arab országok állhatatos, bátor magatartásával és a szocialista országok és más haladó erők által ezeknek az országoknak nyújtott tevékeny támogatással sikerült megghiúsítani ezt a tervet.

A Szovjetunió a közel-keleti konfliktus kirobbanása óta más szocialista országokkal szorosan együttműködve rendületlenül arra törekedett, hogy ezt a konfliktust igazságos alapon, politikai úton rendezzék. Ilyen igazságos alapot nyújt az ENSZ Biztonsági Tanácsának 1967. november 22-i határozata.

A szovjet kormány abból indult és indul ki, hogy a Közel-Keleten nem biztosítható az igazságos és tartós béke, ha az agresszort bármilyen formában is jutalmazták elkövetett bűncselekményeikért. Az ilyen béke csak az izraeli agresszió összes következményeinek teljes felszámolása útján, a többi között az izraeli csapatoknak minden megszállt területről való teljes kivonása eredményeképpen biztosítható. Síkraszálltunk és -szállunk e térség valamennyi állama nemzeti jogainak, biztonságának, független-

ségének biztosításáért, beleértve a palesztinai arab nép igazságos jogainak biztosítását is.

Augusztus 8-án az Egyesült Arab Köztársaság és Jordánia, mint ismeretes, bejelentette, hogy kész három hónapra beszüntetni a fegyveres akciókat. Az az elgondolás, hogy ebben az időszakban újabb erőfeszítéseket tesznek a közel-keleti konfliktus kölcsönösen elfogadható politikai rendezése érdekében. Az EAK és Jordánia kinevezte képviselőit a közel-keleti helyzet rendezési módjainak megtárgyalására.

Az arab államoknak ezek a lépései rákényszerítették Izrael uralkodó köreit, hogy elfogadják a tűzszünetet, és ha fogcsikorgatva is, először jelentsék be készségüket a Biztonsági Tanács határozatának teljesítésére. A felek meghatalmazottai, úgy látszik, már fel is vették az első kapcsolatokat Jarringnak, az ENSZ-főtitkár megbízottjának a révén.

A Szovjetunió természetesen pozitívan értékeli az események ilyen alakulását. Országunk mindig síkraszállt azért, hogy Jarring a Biztonsági Tanács által ráruházott missziót teljesen és hatékonyan végrehajthassa.

A Szovjetunióban megelégedéssel fogadtuk azt, hogy ebben a kérdésben konstruktív álláspontot foglalt el az EAK kormánya, amelynek élén Gamal Abdel Nasszer elnök, a kiváló államférfi áll, akivel nemrég Moszkvában igen nyílt, baráti és hasznos megbeszéléseket folytattunk.

Most megvan a lehetőség arra, hogy a realizmus és a felelősségérzet álláspontjáról oldják meg a közel-keleti konfliktust. Most nem újabb provokációra és ravaszkodásokra van szükség, amelyek célja a tűzszüneti egyezmény kijátszása vagy megkerülése, hanem a megállapodások becsületes teljesítésére és a békét szolgáló reális lépésekre. Azoknak, akik az utóbbi évek folyamán az erő pozíciójából próbálták rákényszeríteni az arab országokra a maguk akaratát és agresszív cselekményekhez folyamodtak, most megvan az esélyük arra, hogy meggondolják a dolgot és lemondjanak erről a kilátástalan, kalandor és az egyetemes békére nézve veszélyes irányvonalról.

Mély meggyőződésünk, hogy a közel-keleti konfliktus rendezése megfelelő mind az arab országok, mind Izrael létérdekeinek. Az arab népeknek szükségük van a békére, hogy progresszív irányban fejleszthessék nemzetgazdaságukat és emelhessék a dolgozók életszínvonalát, Izrael szempontjából pedig a szomszédos arab népekkel való háború nemcsak perspektívátlan, hanem rendkívül veszélyes is az ország további sorsára nézve.

A Közel-Keleten egyelőre csak kis lépés történt a béke felé, de már ez a lépés is heves ellenállást váltott ki azok körében, akik a háborús cselekmények folytatása mellett vannak, akik az agresszív politika hívei. Most igen fontos, hogy a békeszerető erők a Közel-Keleten ne engedjék ki kezükből a kezdeményezést a konfliktus rendezése ügyében, és ne hagyják, hogy a béke ellenségei a megállapodást felrúgják, vagy hódító elképzeléseik takargatására használják.

A népek közös érdeke, hogy minden erejükkel a közel-keleti válság rendezésére törekedjenek és elérjék, hogy a mostani tűzszünet jó kezdete legyen az igazságos, tartós és szilárd közel-keleti békének. Ami a Szovjetuniót illeti, a béke és a népek közötti barátság lenini politikájához híven továbbra is minden tőle telhetőt megtesz azért, hogy segítse az agresszorok visszaverését, a háborús tűzfészek és a háborús veszély likvidálását, az egyetemes béke megszilárdítását.

BESZÉD AZ AZERBAJDZSÁNI KOMMUNISTA PÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK ÉS AZ AZERBAJDZSÁNI SZSZK LEGFELSŐBB TANÁCSÁNAK ÜNNEPI ÜLÉSÉN

1970. OKTÓBER 2.

(RÉSZLET)

Kedves elvtársak! Azerbajdzsán és más kaukázusi köztársaságok komunistáihoz intézett, előbb már idézett levelében Lenin ezt ajánlotta: „újat teremtsenek, felhasználva az 1921-es esztendőnek az önök számára kedvező nemzetközi helyzetét.” Ha ezt a lenini tanácsot napjaink valóságára akarjuk alkalmazni, azt kell mondanunk, hogy pártunk és államunk külpolitikai tevékenysége jelentősen megszilárdította a Szovjetunió nemzetközi pozícióit. Külpolitikánk erejét és hatékonyságát növeli az, hogy a szocialista testvérállamokkal szorosan együttműködve, az egész világ forradalmi, antiimperialista erőivel szövetségben folytatjuk. Ilyen körülmények között a szovjet nép magabiztosan folytatja az új, kommunista társadalom építésének nagy ügyét.

Mindamellettt egy pillanatra sem feledkezünk meg az imperializmus agresszív erőinek aktivitásáról. Látjuk, hogy az imperialisták bűnéből a világban hol itt, hol ott éles nemzetközi válságok, a békére nézve veszélyes helyzetek alakulnak ki. Mindenképpen figyelembe kell vennünk, hogy az imperialisták folytatják a fegyverkezési hajszát, a legrafináltabb eszközökkel harcolnak a szocialista országok ellen, a népek felszabadító mozgalma ellen. Mindez megköveteli tőlünk az éberséget, az ország megbízható védelméről való állandó gondoskodást, a lankadatlan harcot az agresszív imperialista mesterkedések ellen.

A nemzetközi viszonyok alakulásáról, a külpolitikánk egyes szakaszain kialakult helyzetről az utóbbi időben több ízben is beszéltem. Nem szeretnék ismétlésekbe bocsátkozni, s ezért itt csupán néhány specifikus kérdésre térnék ki azzal a harccal kapcsolatban, amelyet a Szovjetunió a szocializmus pozícióinak megszilárdításáért, a tartós békéért, a külön-

bőző társadalmi rendszerű államok közötti békés egymás mellett élés elvének a nemzetközi viszonyokban való érvényesítéséért vív.

A tartós békéért vívott harc egyik legfontosabb eleme az imperialista agresszorokkal való szembeszállás. A Szovjetunió testvéri támogatásban részesíti Vietnam hős népét abban az önfeláldozó harcában, amelyet az amerikai agresszió ellen, hazája szabadságáért és függetlenségéért vív.

A vietnami hazafiak a szocialista országoknak és az egész világ békeszerető, haladó erőinek támogatásával nagyszerű sikereket értek el a csatamezőkön, példátlan bátorságukról csak az elragadtatás hangján szólhatunk. Ugyanakkor nagyra értékeljük azokat a lépéseiket is, amelyeket a vietnami probléma politikai rendezése érdekében tesznek. Nemrég a párizsi tárgyalásokon a Dél-vietnami Köztársaság Ideiglenes Forradalmi Kormánya újabb konstruktív kezdeményezést tett, amelyet a Vietnami Demokratikus Köztársaság is tevékenyen támogat. Javaslati jó és igazságos alapot szolgáltatnak a háború beszüntetéséhez, egy olyan koalíciós kormány megalakításához, amely kifejezné a nép érdekeit, Dél-Vietnam összes demokratikus, haladó erőinek érdekeit.

A vietnami hazafiak újabb lépése teljes helyeslésre és megértésre talált a Szovjetunióban. Úgy véljük, hogy ha az Egyesült Államok kormánya képes lesz kellőképpen értékelni ezt a lépést, józanul felmérni a helyzetet és belátást tanúsítani, a vietnami politikai rendezés előbbre juthat. Ha ellenben Washington továbbra is makacsul ragaszkodik agresszív elképzeléseihez, az erőpolitika folytatásához, még nagyobb nehézségekkel, még súlyosabb vereségekkel kell számolnia.

Mindazokat, akik szívükön viselik a népek békéjének és biztonságának ügyét, aggasztja a közel-keleti helyzet. Az EAK, Jordánia és Izrael között Jarring ENSZ-megbízott közvetítésével kialakult kontaktusok nem fejlődtek tovább. Ezért a Tel Aviv-i uralkodó köröket terheli a felelősség, hiszen az Egyesült Államok kormányának támogatásával mindent elkövetnek, hogy megghiúsítsák Jarring misszióját.

Az EAK-ra szórt kiagyalt vádak ködfüggönye mögé rejtőzve az izraeli hadvezetés minden módon igyekszik megszilárdítani pozícióit a megszállt arab területeken, különösen a Szezi-csatorna keleti partján, gyarapítja erőit az arab országok elleni újabb rablótámadásokhoz. Az izraeli kormánykörök a rájuk jellemző arcátlansággal ország-világ előtt kijelentik, hogy eszük ágában sincs visszavonulni az 1967-es határokra, vagyis visszaadni azt, amit agresszió útján osszeraboltak.

Az Egyesült Államok kormánya továbbra is ösztökéli az izraeli agresszorokat, gyakorlatilag ösztönzi a tárgyalások megghiúsítására irányuló politikájukat azzal, hogy újabb és újabb tételekben szállít támadó fegyvereket Izraelbe a szomszédok elleni újabb támadásaihoz. Úgy látszik, Washingtonban, miközben békéről beszélnek, buzgón hintegetik a viszály és az ellenségeskedés magvait.

Sajnos, azok a véres összecsapások, amelyek legutóbb Jordániában a kormánycsapatok és a palesztinai szervezetek fegyveres osztagai között kitörték, szintén sokat ártottak az arab népek, köztük a palesztinai arabok közös ügyének. Valóban tragikus ez a testvérharc. Ezt látva, az izraeli agresszorok elégedetten dörzsölték kezüket, a tengerentúli imperialisták pedig megragadták az alkalmat arra, hogy az arabok ügyébe való újabb katonai beavatkozás lehetőségére számítva felvonultassák erőiket, hogy kényelmesebben fojtogassák az arabok felszabadító mozgalmát és fosztogassák nemzeti kincseiket.

Csak hogy a független államok és népek sorsával űzött efféle cinikus játék ma már veszedelmessé vált. Ezen nemcsak az ujjukat égethetik meg, hanem könnyen a kezüket is elveszthetik. Nem nehéz elképzelni, milyen viharos reakciót váltana ki, milyen heves népi haragot szítana fel az imperialista hatalmaknak egy újabb közel-keleti fegyveres beavatkozása.

Ami a Szovjetuniót illeti, álláspontja teljesen világos. Minden lehető módon igyekszünk előmozdítani, hogy Jordániában végleg megszűnjön a gyilkos testvérharc, hogy hagyják abba a palesztinai ellenállási mozgalom osztagainak irtását. A leghatározottabban megengedhetetlennek tartunk mindennemű külföldi katonai beavatkozást a Jordániában kibontakozott eseményekbe.

Mély meggyőződésünk szerint a Közel-Keleten ma az összes szabadságszerető és békeszerető erők legfőbb feladata a politikai eszközökkel való békés rendezés elérése, az izraeli agresszió következményeinek likvidálása és a szilárd, tartós alapokon nyugvó béke és nyugalom biztosítása e térség valamennyi népének.

Az arab nép szempontjából és annak az ügynek a szempontjából, amelyért harcol, súlyos veszteség volt az arab felszabadító harc hőisének, Gamal Abdel Nasszernek, az Egyesült Arab Köztársaság elnökének, az Arab Szocialista Unió elnökének a korai halála. Nagyszerű hazafi, az elnyomás és az agresszió ellen, a szabadságért, a függetlenségért és a társadalmi haladásért küzdő lánglelkű harcos, bölcs államférfi, az arab

világ egyik legtekintélyesebb vezetője távozott vele az élők sorából. Bennünket, szovjet embereket, nagy bánattal tölt el a harcostársnak, a közös antiimperialista harcban velünk együtt küzdő fegyvertársnak, országunk és az egész szocialista közösség hű barátjának az elvesztése.

Gamal Abdel Nasszer egyike volt azoknak az embereknek, akik lerakták a szilárd alapjait a Szovjetunió és az Egyesült Arab Köztársaság, az összes arab országok népei közötti nagy barátságnak. Rendíthetetlenül bízunk benne, hogy barátságunknak ezen az alapon nyugvó nagyszerű épülete tovább növekszik és erősödik, mert ez a barátság a történelmi fejlődés mély szükségletét fejezi ki, s évszázadokon át fog virágozni!

Megragadom az alkalmat, hogy erről a fórumról forró üdvözlőnköt küldjem jó barátainknak, az Egyesült Arab Köztársaság vezetőinek, Gamal Abdel Nasszer harcostársainak, akik – ebben bizonyosak vagyunk – becsülettel folytatják majd az elhunyt elnök művét, amely oly fontos az EAK, az egész arab nép, a békéért és a szabadságért a világ bármely részében küzdő erők szempontjából.

Arab barátaink bízhatnak abban, hogy a Szovjetunió Kommunista Pártja és a kormánya, az egész szovjet nép továbbra is rendületlenül folytatja az Egyesült Arab Köztársasággal való őszinte barátság és testvéri együttműködés politikáját. Továbbra is a legmesszebbmenően támogatni fogjuk az araboknak azt az igazságos harcát, amelyet az agresszorok által elfoglalt területeik felszabadításáért, a tartós közel-keleti béke megteremtéséért vívnak.

Eltársak! Országunk békeszerető külpolitikájának komoly sikere volt az utóbbi időben a Szovjetunió és a Német Szövetségi Köztársaság által ez év augusztusában megkötött szerződés. E szerződés tartalmát és jelentőségét, úgy hiszem, önök valamennyien jól ismerik.

Meg kell mondanom, azok az innen-onnan hallható találgatások, hogy vajon a szerződésből melyik fél „nyert többet” és melyik „kevesebbet”, nézetünk szerint teljesen alaptalanok. Egyformán nyert ebből mindenki: a szocialista országok is, az NSZK is, mindazok, akiknek érdeke az európai béke megszilárdulása, a nemzetközi feszültség enyhülése.

Ennek a dokumentumnak a nemzetközi jelentősége természetesen csak akkor mutatkozik majd meg igazán, amikor már ratifikálták és hatályba lép. Mindamellett egy ilyen szerződés megkötése vitathatatlanul már ma is bizonyos pozitív hatást gyakorol az európai helyzetre. Arra gondolok, hogy egyre erősödik a nemzetközi feszültség enyhítésére, a békés egy-

más mellett élés elveinek fokozottabb érvényesítésére, az európai nemzetközi együttműködés tevékenyebb fejlesztésére irányuló tendencia. Nézetünk szerint Európa összes békeszerető erőinek kötelességüknek kell tartaniuk e kedvező helyzet kihasználását arra, hogy újabb konkrét lépéseket tegyenek az európai biztonság megszilárdítása, az európai államok közötti békés, kölcsönösen előnyös együttműködés további fejlesztése útján, beleértve az olyan lépést is, mint az e kérdéseknek szentelt európai értekezletnek a közeljövőben való összehívása.

Az európai béke és biztonság megszilárdítására irányuló politikánkban előkelő helyet juttatunk Franciaországgal való együttműködésünknek. Ez az együttműködés az országaink népei közötti barátság szilárd hagyományaira támaszkodik, és nézetünk szerint komoly perspektívákkal kecsegtet.

Az utóbbi években a Szovjetunió és Franciaország között bizonyos kölcsönös megértés alakult ki, politikai kapcsolatok épültek ki különböző szinteken, elég jó alapokat sikerült lerakni a különösen előnyös gazdasági együttműködés biztos fejlődéséhez. Ezentúl is minden tőlünk telhetőt meg kívánunk tenni azért, hogy szilárd, megbízható alapon tovább fejlődjön és mélyüljön a szovjet-francia viszony.

Reméljük, hogy Georges Pompidou úrnak, Franciaország elnökének a napokban kezdődő szovjetunióbeli látogatása újabb fontos szakaszt jelent majd a Szovjetunió és Franciaország közötti barátság, egyetértés és együttműködés erősítésében, amely mindkét ország érdekeit, az európai béke és a világbéke ügyének érdekeit szolgálja.

A békés egymás mellett élésre irányuló következetes politikánk újabb sikereként könyvelhető el egy olyan fontos aktus is, mint a Szovjetunió és Finnország barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződésének további húsz évre való meghosszabbítása, amelyre nemrég került sor. E baráti országgal való jószomszédi kapcsolataink fejlődése előtt most újabb nagyszerű távlatok nyíltak meg. Ennek nagy jelentőséget tulajdonítunk az észak-európai béke és biztonság további megszilárdítása szempontjából.

Eltársak! Itt, Bakuban szólva természetesen ki kell térnem arra is, hogyan fejlődnek kapcsolataink az olyan szomszédos államokkal, mint az önök köztársaságával határos Irán és Törökország.

Nyugodtan megmondhatom, hogy ezek a kapcsolatok nézetünk szerint eléggé jól fejlődnek. A múltban ezekben a kapcsolatokban, mint

önök is tudják, meglehetősen sok volt a bonyodalom, a nehézség. Ám azzal, hogy következetesen valóra váltjuk Lenin végakarátát, aki óriási jelentőséget tulajdonított annak, hogy a szovjetország baráti kapcsolatokat építsen ki a Kelet népeivel, különösen a szomszédos országokkal, sikerült leküzdenünk az akadályokat, és partnereink közreműködésével a Szovjetuniónak Iránnal és Törökországgal való kapcsolatait a jószomszédság és az egyenjogú, kölcsönösen előnyös együttműködés egyenes útjára vinnünk.

Az utóbbi időkben eléggé rendszerezésekké váltak a magas rangú állami vezetők és politikusok, a parlamenti küldöttségek és más tekintélyes képviselők kölcsönös látogatásai, s ezek előmozdítják a kölcsönös megértés erősödését, az országaink közötti kölcsönös bizalom légkörének fokozatos kialakulását. Mindezek alapján levonhatjuk azt a következtetést, hogy az ilyen kontaktusok a jövőben is fejlődni fognak.

Semmivel sem kisebb jelentőségű a kereskedelmi és gazdasági kapcsolatok fejlődése, amelyek nemcsak mindkét fél számára előnyösek, hanem jó alapot teremtenek a más területeken való közeledéshez és együttműködéshez is. Ebben a tekintetben Iránnal és Törökországgal való kapcsolataink terén sok mindent tettünk már és még sok mindent kell tennünk.

A Szovjetunió műszaki közreműködésével Iránban az utóbbi időben olyan kohóművet, gépgyárat és halfeldolgozó üzemet létesítettek, amely fontos szerepet játszik a szomszédos ország nemzeti gazdaságának megszilárdításában. Irán pedig hamarosan megkezdí földgáz szállítását a szovjet Kaukázusontúl népgazdaságának és lakosságának. Hamarosan üzembe helyezik az Araksz határfolyón a szovjet és iráni szakemberek által közösen épített hidrotechnikai komplexumot. Ez lehetővé teszi majd jelentős területek öntözését mind Iránban, mind önöknél, az Azerbajdzsáni SZSZK-ban, nagyobb mennyiségű villamos energiához juttatja majd a két ország határmenti vidékeinek városait és falvait.

A szovjet-török kapcsolatok fejlődése szempontjából fontos szerepet hivatottak betölteni azok a közös erőfeszítések, amelyekkel Törökországban egy kohómű, egy olajfinomító és egy kénsavgyár épül.

Nagy jelentőségűnek tartjuk iráni és török szomszédainkkal való kereskedelmünk volumenének bővítését, kulturális és egyéb kapcsolataink fejlesztését. Ugyanez vonatkozik más szomszédainkra is, az olyan országokra, mint Afganisztán, India, Pakisztán, amelyekről elválaszt bennün-

ket az eltérő társadalmi rendszer, de amelyekkel összefűznek bennünket a jószomszédság és a kölcsönös megbecsülés kötelékei.

Megragadva ezt az alkalmat szeretném teljes határozottsággal leszögezni: a Szovjetunió vezetése a jövőben is minden tőle telhetőt megtesz azért, hogy országunk határai délen, de ugyanígy nyugaton és keleten is a béke, a barátság és a gyümölcsöző együttműködés határai legyenek és azok is maradjanak.

Végül, elvtársak, volna még egy megjegyzésem a nemzetközi kérdésekkel kapcsolatban. Ebben a hónapban lesz huszonöt éve, hogy megalakult az Egyesült Nemzetek Szervezete, amely a népek által a felszabadító antifasiszta harcban aratott győzelmek eredményeképpen született.

Az Egyesült Nemzetek Szervezete, minden fogyatékosága és gyengesége ellenére, hasznos munkát végzett az Alapokmányában meghirdetett célok és elvek megvalósítása terén. Hozzájárult sok éles nemzetközi válság leküzdéséhez. Ebben az eredményben a Szovjetunió, a többi szocialista ország, minden békeszerető erő külpolitikájának komoly sikerét látjuk.

Az imperialista körök még mindig nem tettek le az olyan próbálkozásokról, hogy az ENSZ-et, a Népszövetség példájára, vitaklubbá, üres, semmitmondó nyilatkozatok előterjesztésének fórumává tegyék. Szeretnék elvonni a szervezetet az egyetemes béke biztosításában és megszilárdításában rejlő központi politikai feladatának teljesítésétől.

Ami a Szovjetuniót illeti, azt szeretnénk, ha az Egyesült Nemzetek Szervezete olyan hatékony és tekintélyes szervezet volna, amely a béke és a biztonság fenntartására összpontosítja erőfeszítéseit. A Szovjetunió cselekvően támogatja az ENSZ-nek ezt a tevékenységét.

Persze, nagyon jól tudjuk, hogy az ENSZ nem holmi önmagában jelentős erő, a világnak holmi csúcskormányja. Állásfoglalása, tevékenysége csupán a világ államai között kialakult bizonyos erőviszonyokat, a nemzetközi életben érvényesülő bizonyos uralkodó tendenciát tükröz. De éppen ezért optimisták vagyunk az ENSZ jövőjét illetően, mert, először is, tudjuk, hogy a szocialista és más szabadságszerető és békeszerető országoknak a világban betöltött szerepe és politikai súlya állandóan növekszik és továbbra is növekedni fog. Másodszor, szilárd meggyőződésünk, hogy az a békepolitika, amelyet a Szovjetunió Lenin végakarátát teljesítve következetesen folytat, végeredményben megfelel valamennyi nép, valamennyi ország, kis és nagy országok érdekeinek.

A nemzetközi porondon a népek szabadságának, függetlenségének és biztonságának ügyéért, jogos ügyért, igazságos ügyért szállunk síkra. A Szovjetunió nemzetközi pozíciói szilárdabbak, mint valaha. Tekintélye, amelyet a haladás, az értelem és a béke hatalmas erejeként élvez, általános elismerésre talált. A szovjetek országa a nagy Lenin zászlaja alatt magabiztosan halad a kommunizmus építésének lenini útján, a béke és a népek közötti barátság útján.

1970. NOVEMBER 24.

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársak!

A Szovjetunió Kommunista Pártjának küldöttsége szívből jövő köszönetét fejezi ki azért a lehetőségért, hogy részt vehet kongresszusuk munkájában.

A Szovjetunió kommunistáinak 14 milliós serege nevében, valamennyi szovjet dolgozó nevében tolmácsoljuk a Magyar Szocialista Munkáspárt X. kongresszusa küldötteinek, a magyar kommunistáknak és az egész magyar népnek forró testvéri üdvözlétünket.

Nagyra értékeljük a lehetőséget, hogy részt vehetünk az önök pártjának kongresszusán. Ezt nemcsak mint nagy megtiszteltetést értékeljük, hanem mint a testvérpártok együttműködésének és tapasztalatokkal való kölcsönös gazdagodásának fontos formáját is. A kongresszus munkájának légkörében érzékelhetjük a legteljesebben harcostársaink ügyeit és gondjait, itt kerülhetünk közvetlen kapcsolatba azzal az alkotó folyamattal, amely a szocializmus további építésének sarkalatos problémáira vonatkozó határozatokat kollektívan dolgozza ki.

Nagy figyelemmel hallgattuk meg a Központi Bizottság beszámolóját, amelyet Kádár János elvtárs ismertetett az MSZMP Központi Bizottságának munkájáról. A szocialista Magyarország által négy év alatt elért fejlődés eredményeinek a beszámolóban nyújtott elemzése meggyőzően bizonyítja, hogy az, amit a magyar kommunisták IX. kongresszusukon terveztek, ma már valóság.

A magyar kommunistáknak és a szocialista Magyarország egész dolgozó népének eredményei, az önök által megjelölt új távlatok és a többi testvéri ország sikerei újra meg újra igazolják, milyen hatalmas alkotó

lehetőségei vannak a szocializmusnak, ha a kommunisták pártja szilárdan és következetesen érvényre juttatja vezető szerepét a társadalomban. A párt fogja össze és kovácsolja egyé a munkásosztály, a parasztság és az értelmiség erőfeszítéseit. A párt mutatja meg a kitűzött célok elérésének helyes útjait, tántoríthatatlanul követve a szocializmus építésének általános érvényű törvényszerűségeit és figyelembe véve az ország nemzeti és történelmi sajátosságait.

Nagy és igazi alkotó munkát végez a Magyar Szocialista Munkáspárt és Központi Bizottsága, amelynek élén a magyar nép hű fia, a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom kiemelkedő és tiszteletnek örvendő személyisége, Kádár János elvtárs áll.

Mi, szovjet kommunisták, jól ismerjük magyar elvtársaink harcát az ország népgazdasága hatékonyságának fokozásáért, a szocialista tulajdon további szilárdításáért. Ismerjük pártjuknak azt a törekvését, hogy teljesebben kihasználja a szocialista termelési mód előnyeit, egybehangolva a központosított tervezést a gazdasági ösztönzők alkalmazásával. Tudjuk azt is, hogy a Magyar Szocialista Munkáspárt következetesen folytatja a szocialista demokrácia fejlesztésének irányvonalát, szüntelenül nagy figyelmet szentel a dolgozók kommunista nevelésének, lankadatlanul harcol a burzsoá ideológia ellen, a marxista-leninista elmélet jobboldali és „baloldali” eltorzítása ellen. Ez az elvi magatartás a szocialista társadalom fejlesztésével kapcsolatos legfontosabb problémák megoldásában teljes megértésre és nagyrabecsülésre talál a Szovjetunió kommunistáinál. Mi ebben a pártjainkat hagyományosan összekötő megbonthatatlan egység és harci forradalmi szolidaritás legfőbb igazolását látjuk.

Eltársak! Valamennyien jól tudjuk, hogy a szocializmusért és a kommunizmusért vívott harc sok nehéz feladat megoldását követeli meg. A szocialista és kommunista építés fejlődésének minden újabb szakasza bonyolult problémákat vet fel pártjaink előtt. Ez természetes, dialektikus folyamat. A kommunisták nem vágyódnak kényelmes életre, mindig bátran haladnak tovább, előre. Ezt ismét meggyőzően bizonyítja Kádár elvtárs beszámolója és kongresszusuk egész légköre is. Ugyanezt mondhatjuk a Szovjetunió Kommunista Pártjának és más szocialista országok testvérpártjainak tevékenységéről is.

Ami pedig a legfőbb, elvtársak, a szocialista országok kommunistáinak minden szükséges feltétele megvan azoknak a feladatoknak az eredményes megoldásához, amelyeket a társadalmi fejlődés jelenlegi szakasza állít eléünk.

A Szovjetuniónak, a Magyar Népköztársaságnak és a többi szocialista országnak jutott az a történelmi küldetés, hogy az új világ építőinek első soraiban haladjanak, mely új világnak a csírái napjainkban mindenütt kihajtanak. A nemzetközi küzdőtéren szüntelen folyik a heves osztályharc a dolgozó emberek és a kizsákmányolók között, a szocializmus, a szabadság, a béke, a haladás erői és az imperialista reakció, az elnyomás, az agresszió erői között.

E harc frontvonala rendkívül széles. Formái különbözőek, békések és nem békések. Munkás hétköznapiaink, a kapitalista országok dolgozóinak harca társadalmi felszabadulásukért, a népek támadása a kolonializmus és a neokolonializmus ellen – mindez egy-egy láncszeme a hatalmas osztályösszezapások összefüggő láncolatának, amelyekben az egész emberiség jobb jövője születik.

Legnagyobb közös vívmányunk a szocialista világrendszer, amely évről évre biztosan fejlődik és erősödik. A szocialista közösségnek Európában ma hatalmas a gazdasági ereje. Kiválóan fejlett iparunk, szüntelenül előrehaladó mezőgazdaságunk és hatalmas nyersanyagkészleteink vannak. A Szovjetunióban, a népi Magyarországon és a többi szocialista országban nagyszerű munkások, technikusok, mérnökök és tudósok, az új társadalom építésének meggyőződéses harcosai nőttek fel, akik a gazdasági és tudományos-műszaki fejlődés legnagyobb és legbonyolultabb feladatait is meg tudják oldani.

Kitűnő eszközünk van, amely segít a szocialista államok fejlődésének meggyorsításában: kölcsönös támogatásunk, egymás kölcsönös segítése, a szocialista internacionalizmus gyakorlata, az, hogy minden egyes szocialista ország sikere valamennyiünk vívmánya, és közös vívmányunk a szocialista államok családjának minden egyes tagjáé.

Teljes joggal mondhatjuk, hogy a szocialista országok hatékonyabb együttműködésének kérdései az utóbbi években a testvérpártok figyelmének középpontjában álltak. Gazdasági, politikai, ideológiai téren és a honvédelem ügyeiben mind szorosabban összehangoljuk erőfeszítéseinket.

Gazdasági területen az együttműködés színvonalának emelésében fontos szakasz volt a KGST-tagországok 1971–1975-re szóló népgazdasági terveinek az utóbbi időben végrehajtott koordinálása. A Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsában részt vevő országoknak jó együttműködési tapasztalatuk van a nagyszabású gazdasági tervek megvalósításában. Most azonban valamennyien szükségesnek és lehetségesnek tartjuk,

hogy újabb, minőségileg magasabb szintre emeljük a szocialista országok gazdasági együttműködését. A kulcskérdés, amelynek megoldására ma aktív, közös erőfeszítéseink irányulnak: a szocialista gazdasági integráció fejlesztése. A tudományos-műszaki fejlődés vívmányainak aktív felhasználásával megvalósuló gazdasági integráció közös irányvonalunk, és meggyőződésünk, hogy ez újabb győzelmekhez vezet a szocialista országokat s még jobban megszilárdítja a világszocializmus pozícióit a világ-gazdaságban.

Az utóbbi évek folyamán az SZKP, a Magyar Szocialista Munkáspárt, a többi testvérpárt és országaink kormányai nem kis munkát végeztek annak érdekében, hogy még jobban megszilárdítsuk politikai együttműködésünket és erősítsük a Varsói Szerződés Szervezetét. Úgy gondolom, joggal értékelhetjük kedvezően a végzett munkát, erre minden alapunk megvan!

Kialakult az a helyes gyakorlatunk, hogy az időszerű kérdésekben konzultálunk egymással. Ez lehetővé teszi, hogy összehangoljuk akcióinkat a nemzetközi küzdőtéren, egyszersmind erősíti a Varsói Szerződésben részt vevő valamennyi ország külpolitikai pozícióit.

Közös vívmányunk a szövetséges fegyveres erők hatékonyságának jelentős szilárdítása is. Az utóbbi években megtartott nagyszabású hadgyakorlatok megmutatták a Varsói Szerződés baráti hadseregeinek magas fokú együttműködését és harci kiképzését, azt, hogy meg tudják oldani a legbonyolultabb katonai feladatokat, és ismételten bebizonyították, hogy fegyverbarátságunk megbízható eszköz bármely agresszor megzabolozására. A szocialista államok katonai-politikai szövetsége immár több mint tizenöt éve jól szolgálja a szocializmus érdekeit, az európai és a nemzetközi biztonság érdekeit. Ez a szövetség segít valamennyiünknek biztosítani a szocialista és a kommunista építés kedvező külső feltételeit, és nagy jelentőségű tényezője a tartós békének Európában, valamint annak határain túl.

A szocialista világrendszer általános perspektíváiról, holnapunkról szólva, optimizmus tölt el bennünket. Kipróbált fegyverünk van a munkásosztály eszményeiért, a dolgozó tömegek eszményeiért vívott küzdelemben. Ez a fegyver a marxista-leninista elmélet. A történelmi fejlődés elemzésére és egyetemes érvényű törvényszerűségeinek figyelembevételére épülő, a minden sablontól, minden megmerevedett dogmától idegen marxista-leninista elmélet szüntelenül gazdagodik a szocialista államok

forradalmi gyakorlatával, a világ kommunista, munkás- és nemzeti felszabadító mozgalmának sokrétű tapasztalataival. A burzsoá ideológusoknak és mind jobboldali, mind „baloldali” revizionista cinkosaiknak azok a kísérletei, hogy letérítsék a helyes útról a szocializmus és a kommunizmus építőit, s provokatív koholmányokból, demagógiából és hamisításokból ködfüggönyt vonjanak útjukba, méltó ellenállásra találnak a kommunisták részéről. A kommunista és munkáspártok hűsége a marxizmus-leninizmushoz – további győzelmeink biztos záloga.

Napjainkban továbbra is heves harcok színhelye Délkelet-Ázsia, ahol Vietnam, Laosz és Kambodzsa népei a szocialista országoknak és az egész világ haladó erőinek támogatásával fegyverrel a kezükben védik szabadságukat és függetlenségüket az imperialistáktól és bérenceiktől. A felszabadító harc világfrontjának fontos része a Közel-Kelet, ahol az imperializmus az izraeli agresszorokat felhasználva szeretne véget vetni az arab államok függetlenségének, és visszafordítani azoknak az arab államoknak a társadalmi fejlődését, amelyek a haladás útját választották; szeretné visszavetni őket a függőség, a nemzetközi tőke és bérencei által kizsákmányolt országok helyzetébe. Mind nagyobb méreteket ölt az igazi függetlenségért és a társadalmi fejlődésért vívott harc Latin-Amerika országaiban. Magukban az imperializmus fellegrájaiban – az Amerikai Egyesült Államokban, Angliában, Olaszországban, Japánban és más kapitalista országokban – fokozódnak a páratlan lendületű osztályösszezapások. Ezeknek az országoknak a munkásosztálya mind határozottabban követeli jogait és védi érdekeit.

A két ellentétes rendszer aktív harcának és együttműködésének színtere napjainkban az európai kontinens. A szocialista országok valamennyi európai nép békéje és biztonsága megszilárdításának aktív hívei, és arra töreksenek, hogy a gyakorlatban érvényesüljenek a kontinens különböző társadalmi rendszerű államai békés egymás mellett élésének elvei. Ez a politika – közös véleményünk szerint – megfelel a szocializmusért és a demokráciáért küzdő forradalmi erők érdekeinek, valamennyi nép érdekeinek.

Ma már senki sem vonhatja kétségbe, milyen óriási pozitív szerepet tölt be a mai Európa nemzetközi életében a szocialista államok hatalmas közössége. A szocialista államok politikája volt a legfőbb ama tényezők között, amelyek az utóbbi években elősegítették az európai politikai légkör lényeges enyhülését.

A szocialista országok politikájának, amely a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett élésének lenni elveire épül, jelentős vívmánya volt, hogy a Szovjetunió és más szocialista országok gyümölcsözően fejlesztették kölcsönösen előnyös együttműködésüket Franciaországgal és más nyugat-európai államokkal. Ezek a kapcsolatok a béke ügyét és a feszültség enyhülését szolgálják mind Európában, mind világszerte.

Közösségünk sok éves összehangolt elvi politikájának és az NSZK kormánya realiztikus állásfoglalásának – amelyre nyilvánvalóan hatással van a nyugatnémet lakosság széles köreinek hangulata – az eredménye volt a Szovjetunió és a Német Szövetségi Köztársaság közötti szerződés megkötése is, valamint a Lengyel Népköztársaság és az NSZK közötti szerződés parafálása. Ezek az okmányok az európai realitások, a népeknek a második világháborúban vívott felszabadító harca eredményeként kialakult helyzet világos elismerésén alapszanak, és jó előfeltételeket teremtenek az európai államok békés együttműködésének elmélyítéséhez számos területen, egyszersmind védik a Német Demokratikus Köztársaság és más szocialista országok jogos érdekeit.

A szocialista közösség országai vetették fel az európai biztonsági értekezlet összehívásának gondolatát is, amelyet kedvezően fogadott az európai államok többsége, és amely utat tör magának a gyakorlati megvalósulás felé.

Mindez és sok más nagy horderejű külpolitikai akció – ezt ismételten hangsúlyozni kell – a szocialista országok összehangolt, közös politikájának eredménye. És minél szilárdabb egységünk, minél jobban összehangoljuk akcióinkat, annál nagyobb sikereket érünk el külpolitikai téren országaink mindegyike érdekében, valamennyi demokratikus és békeszerető erő érdekében.

Eltársak! Pártunk igen nagyra értékeli a Magyar Népköztársaság aktív külpolitikáját és a Magyar Szocialista Munkáspárt igazi internacionalista tevékenységét. Sok-sok ország kommunistái elismeréssel méltatják magyar barátaik aktív szerepét a kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozásának előkészítésében. Ez az 1969-ben megtartott tanácskozás, mint tudjuk, mozgalmunk egyik legnagyobb eseménye lett. Elősegítette a kommunisták sorainak tömörülését és a dolgozó tömegek anti-imperialista forradalmi harcának további fellendülését. E harc újabb és újabb győzelmeket arat a Föld minden részén. A jelenkor forradalmi erői

– a szocialista világrendszer, a munkásosztály és a nemzeti felszabadító mozgalom – lépésről lépésre visszaszorítják az imperializmust.

Kedves elvtársak! A kommunisták, és mindenekelőtt a szocialista országok kommunistái, jelentős győzelmeket arattak az új társadalom felépítése és az új ember nevelése terén végzett alkotó munkájukban, az egész világ dolgozóinak legfőbb érdekeiért vívott nemes küzdelemben. De mi tudjuk, hogy még sok nehézség, sok erőfeszítés és sok küzdelem áll előttünk. Az országainkon belül és a nemzetközi küzdőtéren kifejtett tevékenységünkben továbbra is megbízható útmutatásként szolgálnak Vlagyimir Iljics Lenin halhatatlan szavai: „Az osztályharc tovább folyik; csak formáit változtatta meg. Ez a proletariátus osztályharca azért, hogy a régi kizsákmányolók vissza ne térhessenek... Az osztályharc folyik tovább, és a mi feladatunk – mindent alárendelni e harc érdekeinek. S mi a mi kommunista erkölcsünket ennek a feladatnak rendeljük alá. Mi azt mondjuk: erkölcs az, ami elősegíti a régi kizsákmányoló rendszer elpusztítását és valamennyi dolgozó egyesülését a kommunisták új társadalmát megteremtő proletariátus körül.”

Mi, a Szovjetunió Kommunista Pártja küldöttségének tagjai, hálások vagyunk azokért a meleg szavakért, amelyeket e kongresszus emelvényéről Kádár János elvtárs mondott pártunkról. Szeretném biztosítani önöket, hogy a Szovjetunió Kommunista Pártja, mint eddig, most is azt tartja legfőbb kötelességének, hogy továbbra is valamennyi testvérpárttal együtt szilárdítsa a szocialista országok tömörülését a marxista-leninista eszményeinkért vívott közös harcban.

A szovjet nép most országunk életében nagy fontosságú esemény, a Szovjetunió Kommunista Pártja XXIV. kongresszusa küszöbén áll. Jó eredményekkel készülünk a kongresszusra. Sikeresen teljesítjük az SZKP előző, XXIII. kongresszusán kitűzött feladatokat. A szovjet emberek önfeláldozó munkájának eredményeként tovább fejlődött az ország népgazdasága és jelentősen emelkedett a nép jóléte. Eredményesen fejlődött az elmúlt években a szovjet tudomány és technika. Ennek egyik ragyogó bizonyítéka az a nagy sikerű űrkísérlet, amelynek során a történelemben először juttattunk fel a Holdra automatikus kutatórobotot, a Lunohod-1-et, amelyet szovjet emberek alkottak.

A Szovjetunió Kommunista Pártja most a következő időszakra vázolja fel terveit, s mint eddig is, arra törekszik, hogy azokat szervesen egybekapcsolja közös nemzetközi feladatainkkal. Meggyőződésünk, hogy az

elkövetkező évek újabb győzelmeket hoznak a szocialista közösségnek, és az az elhatározás tölt el bennünket, hogy mindent megteszünk közös ügyünk diadala érdekében.

Felszólalásomat befejezve, további sikereket kívánok a Magyar Szocialista Munkáspártnak és a testvéri Magyarország valamennyi dolgozójának a szocialista építésben, az ipar és a mezőgazdaság, a tudomány, a kultúra, az oktatás és a népjólét fellendítésében. Szívből kívánunk önöknek teljes győzelmet az MSZMP X. kongresszusa által kitűzött nagyszabású feladatok megoldásában.

A szovjet és a magyar kommunistákat és országaink népeit összefűző régi, tartós barátságnak, e barátság harcoss forradalmi hagyományainak jeléül engedjék meg, kedves elvtársak, hogy átnyújtsam a kongresszusnak pártunk Központi Bizottsága ajándékát, Kuznyecov szovjet festőművész „Éljen a forradalom!” című festményét. A kép Vlagyimir Iljics Lenint ábrázolja, amint beszédet mond a dolgozók katonai oktatása napjának alkalmából, 1919. május 25-én megrendezett díszszemlén, a moszkvai Vörös téren. Lenin mellett ott volt ezen a napon a magyar forradalom küldötte, Szamuely Tibor, a Magyar Tanácsköztársaság népbiztosa, akit Vlagyimir Iljics Lenin melegen üdvözölt beszédében. Azokban a viharos időkben népeink együtt voltak a világkapitalizmus elleni harcban. Most együtt építik az új világot. Együtt érkeznek majd el a ragyogó jövőbe, a kommunizmusba is!

Éljen a Szovjetunió és a népi Magyarország szoros, megbonthatatlan barátsága, a szovjet és a magyar kommunisták testvéri harci szövetsége!

Éljen a Magyar Szocialista Munkáspárt, a dolgozók élcsapata, a szocialista építés vezetője és szervezője!

Erősödjék a szocialista országok, a kommunista mozgalom és az összes antiimperialista erők tömörülése, egysége és együttműködése!

Éljen a világkommunizmus és a béke!

BESZÉD

AZ ÖRMÉNY KOMMUNISTA PÁRT

KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK

ÉS AZ ÖRMÉNY SZSZK LEGFELSŐBB TANÁCSÁNAK ÜNNEPI ÜLÉSÉN

1970. NOVEMBER 29.

(RÉSZLET)

Tisztelt elvtársak! Engedjék meg, hogy röviden foglalkozzam néhány nemzetközi kérdéssel is.

Örményország kommunistái és az egész örmény nép, minden szovjet ember jól ismeri külpolitikánk lényegét. Ez abban áll, hogy védelmezzük a szocializmus érdekeit, támogatjuk a népek felszabadító harcát, következetesen síkraszállunk az államok békés egymás mellett élésének elvéért, erősítjük a békét és a népek közötti barátságot. Pártunk XXIII. kongresszusa teljes világossággal megerősítette ezt a külpolitikai irányvonalat, s a kongresszus határozatai a Szovjetuniónak a nemzetközi porondon kifejtett széles körű és aktív tevékenységében, egyebek között az agresszió erőinek megfékezésére, a nemzetközi biztonság megszilárdítására irányuló nagyarányú akciókban valósulnak meg. Pártunknak és a szovjetállamnak ez a politikája a mai viszonyok között azokat a külpolitikai elveket váltja valóra, amelyeket Lenin dolgozott ki és hagyott örökül ránk. Ez a politika népünknek, a szocialista testvérországoknak és a nemzetközi kommunista mozgalomnak, a világ összes haladó erőinek támogatását élvezi.

A szovjet külpolitika békeszerető és konstruktív. Éppen ezért kérlelhetetlen az imperialisták minden olyan merényletével szemben, amely a népek szabadságára és függetlenségére tör: arra irányul, hogy aktívan és határozottan visszaverjük az ilyen merényleteket. A Szovjetunió minden lehető – politikai, gazdasági és más – támogatást megad azoknak az országoknak és népeknek, amelyeket imperialista agresszió sújt.

A szabadságszerető, imperialistaellenes erőknél az agresszió visszaverését célzó közös akciói a leginkább alkalmasak arra, hogy kijózanítsák az imperialista tábor legforróbb fejű, kalandor elemeit, megakadályozzák

lyozzák újabb helyi háborúk kirobbantását, valamint azt, hogy ezek az egész emberiséget fenyegető háborús veszéllyé terebélyesedjenek. Az élet meggyőzően bizonyítja ezt.

A Szovjetunió és más szocialista országok támogatásával Vietnam harcoló népe megghiúsította az amerikai szoldateszka terveit és számításait. Az amerikai diplomácia a legkülönbözőbb manőverekre kényszerül, hogy valamiképp elterelje a világközvéleménynek és maguknak az amerikaiaknak a figyelmét arról, hogy milyen zsákutcába került az Egyesült Államok csaknem tíz évig tartó délkelet-ázsiai agresszív háborúja következtében.

De azok a megtévesztő politikai manőverek, amelyeknek az a céljuk, hogy kerülő úton amerikai bábok segítségével „törvényesítsék” az Egyesült Államok ellenőrzését Dél-Vietnam fölött, ugyanúgy kudarcra vannak ítélve, mint az a kísérlet is, hogy acéllal, vérrel és tűzzel törjék meg Vietnam hős népét.

Az agresszorok továbbra is agresszorok maradtak. A népek szabadságának és függetlenségének ellenségei nem váltak szelíd bárányokká és jóságos tündérekké. Újfent igen meggyőzően tanúskodnak erről az amerikai légierő legutóbbi provokációs támadásai a Vietnami Demokratikus Köztársaság több települése ellen, és egyes washingtoni politikusok példátlanul arcátlan kísérletei az efféle banditizmus „legalizálására”, arra, hogy az Egyesült Államok számára holmi – tisztesség ne essék szólván – „jogot” biztosítsanak a más államok területén és légiterében való zavartalan garázdálkodásra.

Mindez csak megsokszorozza a vietnami nép erejét az agresszorok ellen vívott harcában. Az imperialisták és bérenceik véres gázettei – legyen az háború a vietnami nép ellen, banditatámadás a demokratikus Guinea ellen vagy terror a világ más térségeinek szabadságszerető erői ellen – arra vezetnek, hogy még jobban megerősödik az egész világ néptömegeinek imperialistaellenes szolidaritása. Még világosabbá válik, milyen nagy veszélyt jelent az összes népekre nézve, a világbékére nézve az imperializmus jelenlegi politikája.

A vietnami háború likvidálásának útja világos: véget kell vetni az Egyesült Államok katonai beavatkozásának, el kell érni az agresszorok csapatainak kivonását, a vietnami népnek pedig lehetővé kell tenni, hogy maga intézze ügyeit. Éppen ez a lényege a Dél-vietnami Köztársaság Ideiglenes Forradalmi Kormánya és a Vietnami Demokratikus Köztár-

saság által előterjesztett javaslatoknak, amelyeket fenntartás nélkül támogatunk.

A harcoló Vietnam népének igazságos ügye feltétlenül győzni fog. A vietnami nép a jövőben is teljes bizonyossággal számíthat a Szovjetunió segítségére és támogatására. Ennek újabb konkrét tanúbizonyságául szolgálhatnak a Moszkvában nemrég aláírt egyezmények, amelyek szerint a Szovjetunió gazdasági és katonai segítségben részesíti a Vietnami Demokratikus Köztársaságot. „A testvéri kommunista párttól, kormánytól és néptől kapott lelkes és erőteljes támogatás, hatalmas és sokoldalú segítség újabb kifejezésének” nevezte a VDK pártsajtója ezeket az egyezményeket.

Mind elszántabb az ellenállás az agresszorral szemben, mind szembeötlőbb az agresszor nemzetközi elszigetelődése a nemzetközi feszültség másik góciának térségében, a Közel-Keleten is. Az arab népek által az izraeli agresszió következményeinek mielőbbi felszámolásáért vívott igazságos harc mind nagyobb támogatásra talál a békeszerető államok körében. Nem véletlen, hogy legutóbb, amikor az ENSZ Közgyűlésének 25. ülészakán megvitatták a közel-keleti kérdést, a felszólalók egymás után elítélték az agresszort: Izraelt. A november 4-én elfogadott közgyűlési határozat világosan kimondja: Izraelnek vissza kell adnia az elfoglalt arab területeket; a Biztonsági Tanácsnak a közel-keleti konfliktus rendezésére vonatkozó határozatát maradéktalanul végre kell hajtani.

Az imperialista agresszió ellen vívott közös harc során tovább gyarapodnak a nemzeti felszabadító mozgalom erői a Közel-Keleten. Erősödik a Szovjetunióval és más szocialista államokkal való barátságuk és együttműködésük is.

Ma természetesen nehéz volna megjósolni, hogy konkrétan miképpen alakulnak majd az események a Közel-Keleten, ahol egyfelől az agresszió, a reakció erői és másfelől a béke, a haladás, a szabadság erői között különféle formákban szakadatlanul folytatódik a harc. A legfontosabbat azonban teljes bizonyossággal leszögezhetjük: az agresszorral szembeni ellenállás egyre növekszik, az agresszor nemzetközi elszigetelődése fokozódik. Mindez kedvező feltételeket teremt a nemzetközi feszültség közel-keleti góciának felszámolásához. Most az a feladat, hogy a békeszerető erők kellőképpen kihasználják ezeket a feltételeket, s fokozzák az agresszorra és székértolóira gyakorolt morális és politikai nyomást.

Ami Európát illeti, itt, mint tudják, a Szovjetunió és a Varsói Szerző-

désben részt vevő szövetségei az utóbbi években nagy erőfeszítéseket tettek a béke és a biztonság megszilárdítására, az összes európai államok békés együttműködésének fejlesztésére. Ennek eredményeként az európai kontinensen szembeötlő változások mennek végbe, s joggal állíthatjuk, hogy e változások kedvezőek.

A Német Szövetségi Köztársaságban jelenleg aktív politikai harc bontakozik ki a Szovjetunió és az NSZK között ez év augusztus 12-én létrejött szerződés ratifikálásának kérdése körül. Ez a harc Nyugat-Németországban és határain túl egyfelől azok között folyik, akik reálisan értékelik a helyzetet, valóban szívükön viselik hazájuk és Európa békéjét, másfelől azok között, akik évtizedeken át a revansizmus és a militarizmus végzetes útjára taszították a Német Szövetségi Köztársaságot, arra az útra, amely Bonn politikáját szembeállította az összes békeszerető európai népek érdekeivel.

Álláspontunk ebben a kérdésben teljesen világos: síkraszállunk az NSZK-val való normális, jószomszédi kapcsolatokért, a kölcsönösen előnyös gazdasági és kulturális kapcsolatok fejlesztéséért, az európai biztonság és a világbéke megszilárdításában való hasznos együttműködésért azon a kedvező alapon, amelyet a nemrég aláírt szerződés nyújt.

Az európai helyzet normalizálása szempontjából nagy jelentőségű volna néhány, Nyugat-Berlinnel összefüggő kérdésnek a rendezése, amelylyel a négy nagyhatalom – a Szovjetunió, az Amerikai Egyesült Államok, Anglia és Franciaország – képviselőinek most folyó tárgyalásai foglalkoznak. Úgy véljük, hogy a Nyugat-Berlinnel kapcsolatos helyzet normalizálása teljes mértékben elérhető. Ehhez csupán az szükséges, hogy minden érdekelt fél jóakaratot tanúsítson és hozzájáruljon olyan határozatok kidolgozásához, amelyek eleget tennének a nyugat-berlini lakosság kívánságainak, és számolnának a Német Demokratikus Köztársaság törvényes érdekeivel és szuverén jogaival.

Nagy esemény volt és marad Pompidou francia köztársasági elnöknek nemrég a Szovjetunióban tett látogatása. A világ sok országában úgy értékelték ennek a látogatásnak eredményeit, mint a Szovjetunió és Franciaország nagy külpolitikai sikerét. Ehhez hozzáfűzhetjük, hogy sikere ez mindazoknak, akik Európában és szerte a világon szívükön viselik a nemzetközi együttműködés bővítésének, a nemzetközi biztonság megszilárdításának érdekeit. Meggyőződésünk, hogy a Franciaország elnökének látogatása eredményeképpen elfogadott közös szovjet-francia do-

kumentumok kedvező hatással lesznek az egész nemzetközi helyzet alakulására.

A Szovjetunió következetesen igyekszik fejleszteni a kölcsönösen előnyös békés együttműködést minden olyan állammal, amely ugyanezzel válaszol nekünk. Hasznosnak tartjuk, hogy Angliához fűződő kapcsolataink némileg élénkülnek, további lehetőségeket látunk arra, hogy bővítsük kapcsolatainkat Olaszországgal és néhány más nyugat-európai országgal. A nemzetközi feszültség enyhítésének és a béke megszilárdításának céljait szolgálja a Varsói Szerződés országainak egy összeurópai tanácskozásra vonatkozó ismert javaslata, amelyet az európai államok többsége kedvezően fogadott. Egy ilyen tanácskozás összehívása egyre aktuálisabbá válik.

A kommunista pártnak és a szovjetállamnak a nemzetközi kapcsolatok területén kifejtett egész tevékenységét a békéért és a szocializmusért, az agressziónak és a népek elnyomásának az erői ellen vívott harc lenini elvei határozzák meg. Mindent megteszünk, hogy még jobban megszilárduljon a szocializmus világa, korunk döntő ereje, amely egyre növekvő hatást gyakorol a világ fejlődésére.

Büszkék vagyunk lenini pártunkra és szocialista hazánkra, s meggyőződéssel állítjuk, hogy a Szovjetuniónak gazdasági és védelmi erejére támaszkodó külpolitikája hatalmas erő, amely kedvező feltételeket biztosít hazánkban a kommunizmus építéséhez, a szocializmus valamennyi országának sikeres fejlődéséhez, és az egész világ békéjének és haladásának ügyét szolgálja.

A KÖZPONTI BIZOTTSÁG BESZÁMOLÓJA AZ SZKP XXIV. KONGRESSZUSÁN

1971. MÁRCIUS 30.

(RÉSZLET)

I. A SZOVJETUNIO NEMZETKÖZI HELYZETE. AZ SZKP KÜLPOLITIKAI TEVÉKENYSÉGE

Belső fejlődésünk szorosan összefügg a nemzetközi helyzettel. A Központi Bizottság, ezt tekintetbe véve, nagy figyelmet szentelt a nemzetközi kérdéseknek. A szovjet külpolitika legjelentősebb és időszerű problémáival, az SZKP-nak a kommunista mozgalomban kifejtett tevékenységével több ízben is foglalkoztak a Központi Bizottság plénumain.

A Szovjetunió békeszerető állam. Ez következik szocialista rendünk jellegéből. A szovjet külpolitika célkitűzései, mint ahogy azt a XXIII. kongresszus megfogalmazta, abban foglalhatók össze, hogy a többi szocialista országgal együtt biztosítsuk a kedvező nemzetközi feltételeket a szocializmus és a kommunizmus felépítéséhez; erősítsük a szocialista országok egységét és összeforottságát, barátságát és testvériségét; támogassuk a nemzeti felszabadító mozgalmakat és sokoldalúan együttműködünk a fiatal fejlődő államokkal; következetesen védelmezzük a különböző társadalmi rendszerű államokkal való békés egymás mellett élés elvét, határozottan visszaverjük az imperializmus agresszív erőit, megmentsük az emberiséget egy új világháborútól.

A nemzetközi politikában a Központi Bizottság egész gyakorlati tevékenysége e célok elérésére irányult.

A Központi Bizottság szüntelenül nagy figyelemmel kísérte a szocialista világrendszer további egybeforrasztásának és fejlesztésének kérdéseit, a testvéri szocialista országokkal, kommunista pártaikkal létrejött kapcsolatokat.

A szocialista világrendszer negyedszázados. A forradalmi elmélet és gyakorlat fejlődése szempontjából ezek az esztendőök rendkívül gyümölcsözőek voltak. A szocialista világ olyan tapasztalatot adott át a kommunista és munkásmozgalomnak, amely valóban óriási történelmi jelentőségű. Ez a tapasztalat a következőkre világít rá:

- A szocialista társadalmi rend, amely erősen megszilárdult a szocialista világrendszert alkotó államokban, bebizonyította nagy életerejét a kapitalizmussal folyó történelmi párharcban.

- A szocialista világrendszer megalakulása és megszilárdulása nagymértékben meggyorsította a történelmi fejlődést, amely a Nagy Októberi Szocialista Forradalommal kezdődött. Új távlatok nyíltak meg ahhoz, hogy a szocializmus az egész világon diadalmaskodjék. Az élet igazolta a kommunista és munkáspártok 1969. évi nemzetközi tanácskozásának következtetését, amely szerint „a szocialista világrendszer az antiimperialista harc döntő ereje”.

- A szocialista világrendszer óriási mértékben előmozdítja az olyan, valamennyi nép számára életbevágóan fontos feladatok megoldását, mint az új világháború megakadályozása. Teljes meggyőződéssel kijelenthetjük, hogy az imperialista agresszorok számos terve azért szenvedett kudarcot, mert létezik és aktívan működik a szocialista világrendszer.

- A szocializmus építésének sikerei sokban függenek a társadalmi fejlődés általános és sajátos nemzeti szempontjainak helyes összehangolásától. Ma már nemcsak elméletileg tudjuk, hanem a gyakorlatban is meggyőződünk arról, hogy a szocializmushoz vezető utat, s annak fő vonásait olyan általános törvényszerűségek határozzák meg, amelyek valamennyi szocialista ország fejlődését jellemzik. Tudjuk azt is, hogy az általános törvényszerűségek hatása különböző, a konkrét történelmi viszonyoknak, nemzeti sajátosságoknak megfelelő formákban nyilvánul meg. Az általános törvényszerűségeknek és az egyes országok konkrét történelmi sajátosságainak figyelembevétele nélkül nem lehet építeni a szocia-

lizmust. E két tényező figyelembevétele nélkül nem lehetséges a szocialista országok közötti kapcsolatok helyes fejlesztése sem.

A negyed század alatt felhalmozódott tapasztalatok alapján még mélyrehatóbban és a realitásoknak még megfelelőbben értékelhetjük és határozhatjuk meg azokat a módozatokat, amelyeknek segítségével leküzdhetjük az új társadalom építése és az új, szocialista típusú államközi kapcsolatok megszilárdítása során felmerülő objektív és szubjektív nehézségeket. A szocialista rendszernek, a szocialista országok népei alapvető érdekeinek és céljainak azonossága lehetővé teszi, hogy helyes politika esetén a marxista-leninista pártok sikeresen küzdjék le ezeket a nehézségeket, állandóan előbbre vigyék a szocialista világrendszer fejlődésének és erősödésének ügyét.

Az elmúlt öt éves időszak során lényegesen gazdagodott a testvérországok és a testvérpártok kollektív tapasztalatainak kincsestára. A legutóbbi öt év alatt lényegesen növekedett a szocialista államok gazdasági potenciálja, erősödtek a szocializmus politikai alapjai, emelkedett a nép jóléte, továbbfejlődött a kultúra és a tudomány.

Ugyanakkor, mint ismeretes, a szocialista világban továbbra is jelentkeztek bizonyos nehézségek és akadályok, s ez kihatott egyes államok és a Szovjetunió közötti viszony alakulására is. Ez azonban nem változtatta meg a szocialista országok barátságának és egységének megerősödésére irányuló uralkodó tendenciát. A testvérországokkal folytatott együttműködésünk, egészében véve, valamennyi területen sikeresen fejlődött és erősödött.

Az SZKP különösen nagy jelentőséget tulajdonított a testvérországok kommunista pártjaival való együttműködés fejlesztésének. Ez az együttműködés lehetővé tette számunkra, hogy – egymás tapasztalataival gazdagodva – együttesen dolgozzuk ki a szocializmus és a kommunizmus építésének alapvető elvi kérdéseit, megtaláljuk a gazdasági kapcsolatok legésszerűbb formáit, kollektívan határozzuk meg a közös külpolitikai irányvonalat, kicseréljük véleményünket az ideológiai és a kulturális munka kérdéseiről.

A beszámolási időszakra a testvérpártok és államok külpolitikai tevékenységének összehangolásában elért jelentékeny sikerek voltak jellemzők. A szocialista országok képviselői ezekben az években különböző szinten közösen vizsgálták meg a legfontosabb nemzetközi problémákat és eseményeket.

A testvérországok külpolitikai tevékenysége egybehangolásának legfőbb központjául a Varsói Szerződés Szervezete szolgált és szolgál.

A Varsói Szerződés országai kezdeményezték az európai béke megszilárdításának széles körű programját, amelynek középpontjában a fennálló államhatárok sértetlensége biztosításának követelménye áll. E program kidolgozásának és konkretizálásának szentelték a Politikai Tanácskozó Testület több ülését.

Kétségekívül a Varsói Szerződés országai politikai tevékenységének sikerét jelenti, hogy nem valósultak meg a NATO-nak azok a tervei, amelyek az NSZK militaristáit atomfegyverhez juttatták volna.

A szocialista államok közös erőfeszítésével sikerült számottevő haladást elérni az európai helyzet stabilizálódása szempontjából fontos kérdés megoldásában, a Német Demokratikus Köztársaság nemzetközi helyzetének megszilárdításában. Megdőlt az úgynevezett Hallstein-doktrína. Az NDK-t eddig már 27 állam elismerte, s nem kétséges, hogy ez a folyamat a jövőben folytatódik.

A Szovjetunió és a többi szocialista ország által nyújtott aktív és következetes támogatás életbevágóan fontos szerepet tölt be Vietnam és a többi indokínai ország népeinek az imperialista beavatkozók ellen folytatott harcában. A szocialista államoknak a Közel-Keleten tett lépései döntő mértékben közrejátszottak abban, hogy az arab országok haladó kormányzatainak megdöntésére irányuló imperialista tervek megghiúsultak.

Az ENSZ-ben és más nemzetközi szervezetekben a közösen fellépő szocialista országok számos, a nemzetközi élet szempontjából kulcsfontosságú indítványt tettek. Ezek az indítványok a nemzetközi közvélemény érdeklődésének középpontjába kerültek.

Számos kollektívan kidolgozott és megvalósított intézkedés eredményeként az utóbbi években tökéletesedett a Varsói Szerződés katonai szervezete. A szövetséges államok fegyveres erői a készenlét magas fokán állnak, és képesek biztosítani a testvérnépek békés munkáját.

A szocialista országok sokoldalú együttműködése egyre szorosabbá és aktívabbá válik. Meghatározott célokat tűzünk magunk elé, és együttesen igyekszünk elérni őket. Ennek, érthetően, óriási jelentősége van, különösképpen a két társadalmi világrendszer közötti harc jelenlegi körülményei között.

Nem kevésbé jelentős a gazdasági együttműködés, a szocialista orszá-

gok népgazdasági kapcsolatainak szélesítése és elmélyítése. A beszámolási időszak ebben a vonatkozásban is gyümölcsöző volt.

Lássunk néhány tényt.

A Szovjetunió és a testvéri államok igyekeznek minden módon segíteni egymást nemzeti gazdaságuk fejlesztésében. Az elmúlt öt évben a mi műszaki közreműködésünkkel a szocialista országokban több mint 300 ipari és mezőgazdasági létesítményt építettek fel, illetve korszerűsítettek. Kölcsönösen előnyös feltételekkel sokfajta iparcikket szállítunk barátainknak. A Szovjetunió 70 százalékban, sőt még ennél is nagyobb arányban elégíti ki a KGST-országok, Kuba, továbbá – jelentős mértékben – a VDK és a KNDK importszükségleteit egy sor fontos nyersanyag- és fűtőanyag-fajtából.

A mi népgazdaságunk viszont az elmúlt öt évben a KGST-országoktól 54 vegyi üzemhez szükséges berendezést kapott. Barátaink hajógyáraiban építették azoknak a tengerjáró hajóknak 38 százalékát, amelyekkel kereskedelmi flottánk öt év alatt növekedett. A KGST-országok beruházásaikkal részt vesznek a szovjet gazdaság nyersanyag- és fűtőanyag-ágazatának fejlesztésében, a fémipar, a műtrágyagyártás és a cellulózgyártás kapacitásának növelésében. A testvéri országokból sokféle közszükségleti cikk érkezik hozzánk.

A Szovjetunió és a KGST más tagállamai gazdasági kapcsolataikat hosszú lejáratú alapokra építik. Többek között egybehangolták a testvéri országok népgazdasági terveit 1971–1975-re. Az elmúlt években erőteljesen folytatódott a munka a többoldalú gazdasági együttműködés szervezeti felépítésének és műszaki bázisának fejlesztése érdekében.

Épül a Barátság-olajvezeték második szakasza. A vezetéken működése első évében, 1964-ben 8,3 millió tonna olaj folyt keresztül. 1975-ben a testvéri országok mintegy 50 millió tonna olajat kapnak. Ugyancsak épül az a páratlan méretű gázvezeték, amely Szibéria földgázát szállítja hazánk európai részébe. Ez egyben lehetővé teszi a földgázszállítás növelését Csehszlovákiának és Lengyelországnak, valamint az NDK, Bulgária és Magyarország gázellátásának megkezdését. Nagy megtakarítást eredményeznek a KGST-országoknak a „Mir” egyesített energetikai rendszerek. Sikeresen működik a Nemzetközi Gazdasági Együttműködési Bank, és nemrég kezdte meg működését a KGST közös beruházási bankja. Erősödnek a többoldalú kapcsolatok más formái is.

Mindez meghozza a maga eredményét, segít növelni a társadalmi terme-

lés hatékonyságát, gyors ütemben fejleszteni országaink népgazdaságát. Az elmúlt öt éves időszakban a KGST-országok ipari termelése 49 százalékkal növekedett. Bővül a KGST-országok egymás közötti kereskedelme is.

Mindamellett mi, a KGST más résztvevőivel együtt úgy vélekedünk, hogy még nem használjuk ki teljesen a szocialista munkamegosztásban rejlő lehetőségeket. A gyakorlat alapján arra a közös következtetésre jutottunk, hogy fokozni kell a termelés szakosítását és a kooperációt, szorosabb kapcsolatokat kell teremteni a népgazdasági tervek között, egyszerűen előre kell haladni a szocialista államok gazdasági integrációjának útján. Ez, elvtársak, fontos és szükséges.

A szocialista országok gazdasági integrációja új és bonyolult folyamat. Ez a folyamat azt is szükségessé teszi, hogy újszerűen, szélesebb látókörral közelítsünk meg számos gazdasági kérdést, meg tudjuk találni a legesszerűbb megoldásokat, amelyek nemcsak az illető országnak, hanem az együttműködés valamennyi résztvevőjének érdekeit is szolgálják. Ez a folyamat megköveteli, hogy szorosan igazodjunk a tudomány és a technika legújabb vívmányaihoz, a termelés legjövödelmezőbb és technikailag élen járó válfajaihoz.

Az SZKP ilyen felfogásra neveli tervező és gazdasági szerveink dolgozóit. Ebben az összefüggésben, a jelek szerint, el kell gondolkodnunk azokon az intézkedéseken is, amelyek révén fokozódnék gazdasági rendszerünk minden ágazatának érdekeltisége a testvérországokkal való hosszú lejáratú gazdasági kapcsolatok kifejlesztésében.

A XXIII. és a XXIV. pártkongresszus közötti időszakban pártunk nagy gondot fordított a Szovjetunió és a szocialista államok közötti kétoldalú kapcsolatok megszilárdítására.

Szoros és sokoldalú együttműködés, barátság és szívélinesség jellemzi kapcsolatainkat a Varsói Szerződésben részt vevő országokkal: Bulgáriával, Csehszlovákiával, Lengyelországgal, Magyarországgal, a Német Demokratikus Köztársasággal és Romániával.

Bulgáriával, Magyarországgal, Csehszlovákiával és Romániával új barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződést kötöttünk. Ezek a szerződések, a Német Demokratikus Köztársasággal, Lengyelországgal és Mongóliával már korábban hatályba lépett szerződésekkel és a testvérországok közötti többi kétoldalú szerződéssel egyetemben, az új, szocialista típusú kölcsönös szövetségi kötelezettségek széles körű rendszerét alkotják.

Megingathatatlan a barátságunk a Lengyel Népköztársasággal. Mély meglepéssel állapítjuk meg, hogy a testvéri Lengyelországban leküzdötték az ott keletkezett nehézségeket. A Lengyel Egyesült Munkáspárt intézkedéseket foganatosít, hogy erősítse kapcsolatait a munkásosztállyal és valamennyi dolgozóval, s még szilárdabbá váljanak a szocializmus állásai az országban. A szovjet kommunisták szívből kívánják lengyel barátaiknak a legnagyobb sikereket.

Szocialista szolidaritás és szilárd harci barátság fűzi pártunkat, a szovjet népet a Vietnami Dolgozók Pártjához, a Vietnami Demokratikus Köztársasághoz. Ho Si Minh, a nagy hazafi és forradalmár végrendeletéhez híven a vietnami nép magasra emeli a szocializmus zászlaját és rettenthetetlenül ellenáll az imperialista agresszoroknak. A Vietnami Demokratikus Köztársaság meg lehet győződve arról, hogy a fegyveres harcban és a békés munkában egyaránt továbbra is számíthat a Szovjetunió testvéri támogatására.

Az SZKP Központi Bizottsága ezekben az években állandó figyelmet fordított a Kubai Köztársasággal, a Kubai Kommunista Párttal való együttműködés erősítésére. Ezek az erőfeszítések jelentős sikereket eredményeztek a szovjet-kubai kapcsolatok fejlődésében. A Szovjetunió és Kuba népei küzdőtársak a közös harcban, barátságuk megingathatatlan.

A Szovjetunió Kommunista Pártját, a szovjet államot már fél évszázada erős, kipróbált barátság fűzi a Mongol Népi Forradalmi Párthoz, a Mongol Népköztársasághoz. A Szovjetunió a szocialista Mongólia hű barátja és szövetségese, tevékenyen segíti mongol barátainak erőfeszítéseit, amelyeknek célja a nagy gazdasági feladatok megoldása, az ország nemzetközi helyzetének erősítése.

Az utóbbi években bővültek kapcsolataink a Koreai Népi Demokratikus Köztársasággal, a Koreai Munkapárttal. Ez meggyőződésünk szerint megfelel mindkét ország népei érdekeinek. A Szovjetunió támogatta és ma is támogatja a KNDK kormányának javaslatait az ország békés, demokratikus egyesítésére, támogatja a koreai nép követelését, hogy vonják ki Korea déli részéből az amerikai csapatokat.

A beszámolási időszakban tovább fejlődtek a szovjet-jugoszláv kapcsolatok. A szovjet emberek azt óhajtják, hogy erősödjék a szocializmus Jugoszláviában, szilárdabbá váljanak Jugoszlávia kapcsolatai a szocialista államokkal. Mi a szovjet-jugoszláv együttműködést, a pártjaink közötti kapcsolatok fejlődését kívánjuk.

A Kínai Népköztársasággal való kapcsolatainkról. Mint ismeretes, a kínai vezetők a nemzetközi élet és a kommunista világmozgalom alapvető kérdéseit illetően a maguk sajátos ideológiai-politikai platformjával álltak elő, amely nem egyeztethető össze a leninizmussal, tőlünk pedig azt követelték, hogy adjuk fel a XX. pártkongresszus irányvonalát és az SZKP programját. Intenzív ellenséges propagandát bontakoztattak ki pártunk és országunk ellen, területi igényeket támasztottak a Szovjetunióval szemben, sőt 1969 tavaszán és nyarán fegyveres határincidensekig vitték a dolgot.

Pártunk határozottan fellépett az olyan próbálkozások ellen, amelyeknek célja a marxizmus-leninizmus tanításának a kiforgatása, szakadás létrehozása a nemzetközi kommunista mozgalomban, az imperializmus ellen küzdők soraiban. Az SZKP Központi Bizottsága és a szovjet kormány, megőrizve higgadtságát és nem engedve a provokációknak, minden tőle telhetőt megtett, hogy normalizálódjanak kapcsolataink a Kínai Népköztársasággal.

Az utóbbi másfél év alatt országunk kezdeményezéseinek eredményeként bizonyos normalizálódás jelei mutatkoztak a Szovjetunió és a Kínai Népköztársaság viszonyában. 1969 szeptemberében a két ország kormányfői találkoztak egymással, s ezt követően Pekingben megkezdődtek a kormányküldöttségek tárgyalásai a határkérdések rendezésére. A tárgyalások lassan haladnak, és eredményes befejezésükhöz természetesen nemcsak az egyik fél konstruktív magatartása szükséges.

A múlt év végén a Szovjetunió és a Kínai Népköztársaság között nagy-követek cseréjére került sor. Hosszú szünet után kereskedelmi egyezményeket írtunk alá, némileg növekedett az árucseré-forgalom. Ezek hasznos lépések. Mi készek vagyunk a továbbiakban is ebben az irányban tevékenykedni.

Másrészt azonban természetesen lehetetlen nem látnunk, hogy Kína propagandájában és politikájában tovább folytatódik a szovjetellenes irányvonal. A Kínai Kommunista Párt IX. kongresszusa határozataiban rögzítette le ezt a Szovjetunióval szemben ellenséges irányvonalat.

Mit lehet mondani ezzel kapcsolatban?

Határozottan visszautasítjuk a pártunk és államunk politikájára vonatkozólag Pekingből terjesztett és a kínai nép körében elhintett rágalmozó koholmányokat. Kína és a Szovjetunió között viszályt támasztani annál inkább képtelenség és káros, mert ez akkor történik, amikor az imperi-

alisták fokozzák agresszív akcióikat a szabadságszerető népek ellen. A helyzet inkább, mint bármikor, az összes antiimperialista, forradalmi erők összefogását, együttes akcióit követeli meg, nem pedig ellenségeskedés szítását az olyan államok között, mint a Szovjetunió és Kína.

Mi nem mondunk le a szovjetállam nemzeti érdekeiről. Az SZKP továbbra is lankadatlanul küzd a szocialista országok és a kommunista világmozgalom marxista-leninista alapon való összeforrottságáért. Mindamellet pártunknak és a szovjet kormánynak mély meggyőződése, hogy a Szovjetunió és a Kínai Népköztársaság közötti kapcsolatok javulása megfelelne mindkét ország alapvető és hosszú távú érdekeinek, a szocializmus, a népek szabadsága és a béke szilárdítása érdekeinek. Ennélfogva nemcsak arra vagyunk készek, hogy minden lehető módon előmozdítsuk a kapcsolatok normalizálását, hanem arra is, hogy helyreállítsuk a jószomszédi kapcsolatot és barátságot a Szovjetunió és a Kínai Népköztársaság között. S kifejezzük meggyőződésünket, hogy végső soron elérjük ezt.

Ez elvi álláspontunk. Több ízben is kifejtettük, szilárdan tartjuk magunkat hozzá és a gyakorlatban ehhez igazodunk.

Ami Albániát illeti, mi, mint korábban is, készek vagyunk helyreállítani vele a normális kapcsolatokat. Ez hasznos lenne a két ország számára éppúgy, mint a szocialista államok közös érdekei szempontjából is.

Az utóbbi évek nemzetközi eseményeiben nem kis helyet foglalt el a csehszlovákiai politikai válság. Azt hiszem, hogy itt nem kell fejtegetni az ügy valódi hátterét, hiszen az jól ismert. A történelemből csupán néhány, nézetünk szerint leginkább lényeges következtetést szeretnénk levonni.

A csehszlovákiai események ismét arra figyelmeztettek, hogy a szocialista építés útjára lépett országokban a kisebb-nagyobb mértékben megmaradt belső szocialistaellenes erők meghatározott feltételek esetén aktivizálódhatnak, sőt közvetlen ellenforradalmi akciókig is merészkedhetnek, külső támogatásban reménykedve az imperializmus részéről, amely mindig készen áll az ilyen erőkkel való szövetkezésre.

Teljesen nyilvánvalóvá vált ennek kapcsán, mennyire veszélyes a jobboldali revizionizmus, amely a szocializmus „megjavítása” ürügyén igyekszik megfosztani a marxizmus-leninizmust forradalmi lényegétől és megtisztítani az utat a burzsoá ideológia behatolása előtt.

A csehszlovákiai események meggyőzően bizonyították, hogy mennyire fontos a szocialista társadalomban a párt vezető szerepének szüntelen szilárdítása, a pártirányítás formáinak és módszereinek szakadatlan töké-

letesítése, a szocialista fejlődés döntésre érett problémáinak alkotó, marxista-leninista megközelítése.

Világos volt számunkra: nemcsak arról volt szó, hogy az imperializmus és segítőtársai megpróbálták megdönteni a szocialista rendet Csehszlovákiában, hanem arról is, hogy ezzel megpróbáljanak csapást mérni az egész európai szocializmus állásaira, kedvező feltételeket teremteni ahhoz, hogy az imperializmus legagresszívabb erői a továbbiakban nyomást gyakorolhassanak a szocialista világra.

Tekintetbe véve a csehszlovák párt- és állami személyiségek, kommunisták, dolgozók felhívását, és figyelembe véve azt a veszélyt, amely ebben az országban a szocializmus vívmányait fenyegette, a testvéri szocialista országokkal együtt úgy határoztunk, hogy internacionalista segítséget nyújtunk Csehszlovákiának a szocializmus megvédéséhez. Az imperializmus és az ellenforradalom erői által teremtett rendkívüli körülmények között osztálykötelességünk, a szocialista internacionalizmus iránti hűség, az államaink érdekeiről, a szocializmus és az európai béke sorsáról való gondoskodás kötelezett erre bennünket.

A Csehszlovák Kommunista Párt Központi Bizottságának plénuma „Tanulságok” című dokumentumában a következőképpen értékelte a testvérállamok kollektív segítségének jelentőségét. Idézem:

„Az öt szocialista ország szövetséges hadseregeinek bevonulása Csehszlovákiába az internacionalista szolidaritás aktusa volt, mely megfelelt a csehszlovák dolgozók közös érdekeinek, s ugyanígy a nemzetközi munkásosztály, a szocialista országok közössége érdekeinek és a kommunista világmozgalom osztályérdekeinek. Ez a nemzetközi akció ezer és ezer ember életét mentette meg, biztosította a békés és nyugodt munka külső és belső feltételeit, megerősítette a szocialista tábor nyugati határait és megghiúsította az imperialista köröknek a második világháború eredményeinek revíziójával kapcsolatos reményeit.”

Teljes mértékben osztjuk a Csehszlovák Kommunista Párt fenti következtetését. Az élet tapasztalatai újra meggyőzően bebizonyították, hogy a szocialista országok testvéri egysége alkotja a legszilárdabb akadályt azon erők útjában, amelyek támadni, gyengíteni próbálják a szocialista tábort, alá akarják ásni és meg akarják semmisíteni a dolgozók szocialista vívmányait. A szocialista országok népei az egész világnak határozottan megmutatják, hogy nem adják fel forradalmi vívmányaikat, hogy a szocialista közösség határai megbonthatatlanok és sérthetetlenek.

Őszintén örülünk, hogy a csehszlovák kommunisták sikeresen megbirkóztak a megpróbáltatásokkal. A Csehszlovák Kommunista párt most a XIV. kongresszusára készül, amely meggyőződésünk szerint újabb fontos szakasz lesz a szocializmus csehszlovákiai pozícióinak megszilárdításában.

A szocializmus, mai világsikereivel és távlataival, minden problémájával egyetemben még fiatal, növekvő társadalmi organizmus, amelyben még nem minden szilárdult meg, amelyben még sok minden az elmúlt történelmi korszakok nyomait viseli. A szocializmus világa egészében mozgásban van, állandóan tökéletesedik. Ez a fejlődés természetesen az újnak a régi ellen vívott harca, a belső ellentétek megoldása útján folyik. A felhalmozódott tapasztalatok segítséget nyújtanak a testvérpártoknak, hogy helyesen és idejében oldják meg az ellentmondásokat, és biztosan haladjanak azon az úton, amelyet a proletariátus nagy tanítói, Marx, Engels és Lenin mutattak meg.

A Szovjetunió Kommunista Pártja nemzetközi kötelességének tartotta és tartja ma is, hogy minden téren előmozdítsa a szocialista világrendszer hatalmának további növekedését. Amellett vagyunk, hogy a testvéri országok együttműködése legyen egyre sokoldalúbb és elmélyültebb, ölelje fel a dolgozók mind szélesebb tömegeit, hogy alaposabban tanulmányozzuk egymás konkrét tapasztalatait az állami, a társadalmi, a gazdasági és a kulturális élet minden szintjén.

Azt akarjuk, hogy minden testvéri ország virágzó állam legyen, s harmonikusan kapcsolódjék egybe a gyors gazdasági, tudományos és technikai haladás a szocialista kultúra fellendülésével, a dolgozók anyagi jólétének javulásával. Azt akarjuk, hogy a szocialista világrendszer családjá legyen azoknak a baráti népeknek, amelyek együttesen építik és védelmezik az új társadalmat, kölcsönösen gazdagítják egymást tapasztalataikkal és ismereteikkel, összeforrott és erős család legyen, amelyben a világ emberei a szabad népek jövődő világközösségének mintáját látják.

Engedjék meg, hogy biztosítsam barátainkat, testvéreinket és harcostársainkat a szocialista országokban, hogy a Szovjetunió Kommunista Pártja nem kíméli erejét e magasztos cél elérése érdekében!

A XXIII. kongresszuson, majd egy sor okmányban, a párt már részletesen értékelte a modern imperializmust. A modern imperializmus jelenlegi sajátosságainak marxista-leninista elemzését tartalmazzák az 1969-es nemzetközi kommunista tanácskozás dokumentumai is. Engedjék meg, hogy az utóbbi évek tapasztalatának fényénél csupán arra a néhány főbb mozzanatra térjek ki, amelyeket figyelembe kell venni politikánkban.

A modern kapitalizmus sajátosságai jelentős mértékben azzal magyarázhatók, hogy a kapitalizmus alkalmazkodik a világban kialakult új helyzethez. A tőkésországok uralkodó körei a szocializmussal folytatott párviadal körülményei között minden eddiginél inkább tartanak attól, hogy az osztályharc forradalmi tömegmozgalommá fejlődik. A burzsoázia tehát a dolgozók kizsákmányolása és elnyomása kendőzöttebb formáinak alkalmazására törekszik, számos esetben hajlandó részleges reformokra, hogy a lehetőséghez képest eszmei és politikai ellenőrzése alatt tartsa a tömegeket. A monopóliumok széleskörűen felhasználják a tudományos és technikai fejlődés vívmányait állásaik megszilárdítására, a termelés fejlesztése hatékonyságának és ütemének fokozására, a dolgozók kizsákmányolásának és elnyomásának növelésére.

Ám az új feltételekhez való alkalmazkodás nem jelenti a kapitalizmusnak mint rendszernek a stabilizálódását. A kapitalizmus általános válsága tovább mélyül.

Még a legfejlettebb kapitalista államok sem kerülhetik el a súlyos gazdasági megrázkódtatásokat. Az Egyesült Államok például már körülbelül két esztendeje nem tud kilábalni az újabb gazdasági válságból. A legutóbbi években megfigyelhettük a tőkés valuta- és pénzügyi rendszer jelentős válságát is. Állandó jelenséggé vált az infláció és a munkanélküliség egyidejű növekedése. A fejlett tőkésországokban jelenleg körülbelül nyolcmillió munkanélküli van.

Az imperialista államok közötti ellentéteket nem szüntette meg sem az integrációs folyamat, sem az a tény, hogy az imperialistáknak osztályérdekükben áll erőfeszítéseik egyesítése a szocialista világrendszer ellen. A hetvenes évek elején világosan kialakultak az imperialista versengés fő központjai. Ezek: az Egyesült Államok – Nyugat-Európa (elsősorban a Közös Piachoz tartozó hat ország) – Japán. Közöttük egyre élesebben

bontakozik ki a gazdasági és a politikai konkurrenciaharc. Azok a mind nagyobb számú tilalmak, amelyekkel az Egyesült Államok hivatalos körei sújtják az Európából és Japánból származó árukat, az európai országok próbálkozásai, hogy korlátozzák az amerikai nagytőke által történő kizsákmányolásukat: – íme, a köztük folyó harcnak néhány megnyilvánulása.

Az imperializmus külpolitikája az elmúlt öt év alatt újabb bizonyítékokat szolgáltatott arra, hogy változatlanul reakciós, agresszív természetű.

Ebben az összefüggésben mindenekelőtt az amerikai imperializmusról kell szólni, amely az utóbbi években ismét megmutatta, hogy a kizsákmányolás és elnyomás nemzetközi rendszere sajátos garantálójának és védelmezőjének a szerepét akarja játszani. Mindenütt uralomra törekszik, beavatkozik más népek ügyeibe, szemrebbenés nélkül megsérti azok törvényes jogait és szuverenitását, erőszakkal, vesztegetéssel, gazdasági behatolással próbálja rákényszeríteni akaratát más államokra és a világ egész övezeteire.

Természetesen más imperialista országokban is megvannak a háború és az agresszió erői: Nyugat-Németországban a revansisták, akik mindinkább szövetkeznek a neonácikkal; Angliában Észak-Írország elnyomói, a dél-afrikai fajüldözők fegyverszállítói, az Egyesült Államok agresszív politikájának védelmezői; Japánban a militaristák, akik a háborút „örök időkre” betiltó alkotmány ellenére ismét a terjeszkedés és az agresszió útjára igyekeznek sodorni az országot.

Figyelembe kell venni azt a tényt is, hogy a kapitalista világban a háború utáni években példátlan arányokban növekszik a militarizmus. Ez az utóbbi időben még inkább fokozódott. A NATO-országok csupán 1970-ben 103 milliárd dollárt fordítottak háborús készülődésre. A militarizmus a legveszélyesebb jelleget az Egyesült Államokban öltötte. Az elmúlt öt év alatt ez az ország körülbelül 400 milliárd dollárt költött katonai célokra.

Az imperialisták módszeresen kifosztják az ázsiai, az afrikai és a latin-amerikai országok népeit. Sok milliárd dollárt sajtolnak ki évről évre az úgynevezett harmadik világból. Ugyanakkor a világ élelmiszerhelyzetéről 1970-ben kiadott ENSZ-jelentés adatai szerint az említett kontinenseken 375 millió ember küzd az éhhalállal.

Nincs olyan gaztett, amire az imperialisták ne volnának képesek abban a törekvésükben, hogy megőrizték vagy visszaállítsák uralmukat a volt

gyarmatok népei vagy olyan országok fölött, amelyek már kiszabadultak a kapitalista kizsákmányolás szorításából. Az elmúlt öt esztendő sok újabb bizonyítékot adott erre. Az arab államok elleni agresszió, a gyarmatosítók guineai behatolási kísérlete, a latin-amerikai haladó rendszerek elleni aknamunka újra meg újra figyelmeztet arra, hogy az imperializmus nem szüntette be harcát a szabadságszerető népek ellen.

A mai gyarmatosítók gáztettei közül a legfőbb, Amerika szégyene, az Egyesült Államok folytatódó agressziója Vietnam, Kambodzsa, Laosz népei ellen.

Az utóbbi években az amerikai imperializmus háborús bűneiből olyan tények váltak ismeretessé, amelyek a szó szoros értelmében megrázták a világ közvéleményét. Tragikus hírnévre tett szert My Lai vietnami falu, amelynek fegyvertelen lakosságát, köztük nőket, öregeket és gyermekeket, az amerikai büntetőosztagok sadista módon lemészárolták.

Nehéz nyugodtan beszélni az állig felfegyverzett beavatkozók garázdálkodásáról. Sok százezer tonna napalm a szó szoros értelmében teljesen felperzselte Dél-Vietnam egyes körzeteit. Vegyi fegyverektől majdnem félmillió vietnami lakos szenvedett mérgezést, sokan közülük el is pusztultak. A becsületes emberek, legkivált a kommunisták lelkiismerete sohasem békélhet meg azzal, amit az amerikai agresszorok és csatlósaiak művelnek – azok, akik a „nyugati civilizáció” és a „szabad világ” képviselőinek nevezik magukat. Micsoda gyalázat!

Nem kétséges, hogy kudarcra van ítélve az imperializmusnak az a kísérlete, hogy – a maga hasznára – visszaforgassa a történelem kerekét. Mi, kommunisták, jól tudjuk azonban, hogy az önnyugtatósnak és a passzivitásnak nincs helye. A kapitalista elnyomás ellen harcolókkal az utolsó, de minden eddiginél hatalmasabb kizsákmányoló rendszer áll szemben. Tehát még nehéz és hosszú harc áll előttünk.

De akármilyen nehéz is ez a harc, mégis tovább növekszik, s frontja szüntelenül szélesedik. Az utóbbi években az imperializmus ellen küzdők újabb dicső oldalakat írtak be az osztályharcok történetébe.

Ma, akárcsak tegnap a nemzetközi munkásmozgalom tölti be a forradalmi erők kipróbált harci élcsapatának szerepét. A tőkés világban az utóbbi öt esztendő folyamán lejátszódott események tökéletesen bebizonyították a munkásosztály jelentőségét. A munkásosztály a monopóliumok hatalmának legfőbb és legerősebb ellenfele, az antiimperialista erők központja.

Olyan országokban, mint Franciaország és Olaszország, ahol az osztályharc hagyományai fejlettebbek és ahol erős kommunista pártok működnek, a dolgozók, élükön a munkásosztállyal, nemcsak az egyes tőkés csoportokra gyakoroltak nyomást, hanem az állammonopolista uralom egész rendszerére. Angliában az osztályharc a feszültség magas fokát érte el, méreteikben, a résztvevők számának tekintetében pedig a jelenlegi sztrájkok csak az 1926-os általános sztrájkhoz hasonlíthatók. Az Egyesült Államokban erősen fellendültek a munkásosztály monopóliumellenes megmozdulásai, rendkívüli hevességgel bontakozik ki a néger nép harca az egyenjogúságért, és a fiataloké a vietnami háború ellen. Erősödik a tömeges munkásmozgalom az NSZK-ban. Évtizedek óta most került sor először hatalmas osztályösszetűzésekre a skandináv országokban és Hollandiában. Tovább éleződik a társadalmi és a politikai válság Spanyolországban. Az utóbbi időszak valamennyi osztályütközetében jelentős és mindinkább növekvő szerepet játszanak a dolgozók szakszervezetei, főképp azok, amelyek a Szakszervezeti Világszövetség tagjai.

A testvérpártok tanácskozása, mint ismeretes, olyan következtetésekre jutott, hogy a munkásosztály jelenlegi nagy csatái új osztályharcok előhírnökei, s ezek alapvető társadalmi átalakulásokhoz vezethetnek, ahhoz, hogy a munkásosztály a dolgozók más rétegeivel szövetkezve, megragadja a hatalmat.

Ugyanakkor a nemzeti felszabadító harcokban nevelkedett erők, elsősorban Ázsia és Afrika fiatal, független és antiimperialista államai, egyre nagyobb nyomást gyakorolnak az imperializmusra.

A lényeg az, hogy a nemzeti felszabadulásért vívott harc sok országban gyakorlatilag mind a hűbéri, mind pedig a tőkés kizsákmányolási viszonyok elleni harccá kezd átalakulni.

Ma Ázsiában és Afrikában már sok ország a fejlődés nem kapitalista útjára lépett, vagyis erős az az irányzat, hogy a szocialista társadalom megvalósítását tűzzék ki távlati célként. Ezen az úton halad számos állam. Ezekben az államokban egyre nagyobb és mélyebb szociális változások valósulnak meg, amelyek megfelelnek a néptömegek érdekeinek és a nemzeti függetlenség megszilárdulásához vezetnek.

A nemzeti és a társadalmi felszabadítás erőinek támadása az imperializmus uralma ellen különböző formákban nyilvánul meg. Így a szocializmusra orientálódó országokban folyik az imperialista monopóliumok tulajdonának államosítása. Ez lehetővé teszi az állami szektor szilárdítá-

sát és fejlesztését, s ez a szektor lényegében a forradalmi, demokratikus politika gazdasági alapja. Az Egyesült Arab Köztársaságban az állami szektor most az ipari termelés 85 százalékát öleli fel, Burmában az állami szektor ellenőrzi a nyersanyagkitermelés több mint 80 százalékát és a feldolgozó ipar mintegy 60 százalékát. Új, jelentékeny lépéseket tettek az imperialista tulajdon államosítására Algériában. Sok külföldi vállalat, bank és kereskedelmi társaság került az állam kezébe Guineában, Szudánban, Szomáliában és Tanzániában.

Jelentős intézkedéseket hoztak a parasztság milliós tömegeinek sorsát érintő bonyolult kérdések, mint például a földkérdés megoldására. Ha csak az elmúlt öt évet nézzük is, láthatjuk, hogy fontos átalakulások történtek a mezőgazdaságban az EAK-ban és Szíriában, s elkezdték ezeket az átalakításokat Szudánban és Szomáliában.

Algériában bejelentették, hogy az idén végrehajtják a földreformot. A Kongói Népi Köztársaságban (Brazzaville) az állam tulajdonába adták a földeket és a föld mélyének kincseit.

Természetes, hogy nem könnyű dolog az elmaradt társadalmi viszonyoknak nem kapitalista alapokra való gyökeres átépítése a gyarmatosítók és a belső reakciók szakadatlan támadásai közepette. Annál jelentősebb tehát, hogy minden nehézség ellenére a szocialista orientációjú államok egyre messzebbre haladnak a kiválasztott úton.

A progresszív társadalmi változások nem minden egykori gyarmati és félgyarmati országban haladtak ennyire előre. A harc a reakciós erők ellen, az imperializmus hívei ellen azonban mindenütt folyik, s néhány országban a haladó erők már számottevő vívmányokat értek el. Elég, ha megemlítjük, mondjuk, az olyan eseményeket, mint az indiai nagybankok nemrég történt államosítását, a jobboldali erők ellen aratott elsőprő győzelmet az indiai parlament képviselőházának legutóbbi választásain. Ez arról tanúskodik, hogy ennek az országnak néptömegei határozottan szembeszállnak a reakciós, imperialistabarát erőkkel, harcolnak a földreformért, az egyéb társadalmi és gazdasági átalakításokért, a nemzetközi béke és barátság politikájáért. Lényeges társadalmi előrehaladás történt Ceylonban, Nigériában.

A bonyolult helyzet, sőt az egyes vereségek ellenére is folytatódik a világon a társadalmi változások sokrétű folyamata. A dolgozók nagy győzelmeket aratnak a jogaikért, a valódi szabadságért, az emberi méltó-

ságért vívott harcban. A még gyarmati igában sínylődő országok hazafiai folytatják bátor harcukat a felszabadulásért.

A Szovjetunió mindenben támogatja ezt az igazságos harcot. A Szovjetunió politikai és gazdasági együttműködése a felszabadult országokkal ezekben az években továbbfejlődött. Növekszik velük kereskedelmünk is. Sok ázsiai és afrikai államban közreműködésünkkel több tucat ipari és mezőgazdasági üzem épült. Hozzájárulunk ezeknek az országoknak szakemberképzéséhez is. És mindez megfelel kölcsönös érdekeinknek.

Nagy változások mennek végbe egy sor latin-amerikai ország életében. A legfontosabb esemény a chilei Népi Egység erőinek győzelme volt. Itt a kontinens egész történelmében a nép első ízben érte el alkotmányos úton, hogy olyan kormányt alakíthatott, amelyet akar és amelyben bízik. Ez kiváltotta a belső reakció és a jenki imperializmus dühét; ezek ugyanis szeretnék megfosztani a chilei népet vívmányaitól. A chilei nép azonban elhatározta, hogy továbbhalad a kiválasztott úton. Más latin-amerikai országok dolgozói támogatják Chile haladó politikáját. Az amerikai monopóliumok rabigája ellen harcol a perui és a bolíviai kormány.

Beteljesedik Lenin jóslata arról, hogy a gyarmati és a félgyarmati országok népei, miután harcra keltek nemzeti szabadságukért, eljutnak a kizsákmányoló rendszer alapjai elleni harchoz. Ez természetesen súlyos csapást jelent a kapitalizmusnak mint társadalmi világrendszernek az állásaira.

Az imperializmus elleni harcban elért siker sokban függ az antiimperialista erőktől és mindenekelőtt élcsapatuktól, a kommunista világmozgalomtól az összeforrottságtól. Az elmúlt öt év alatt pártunk, más testvérpártokkal együtt, sokat fáradozott azon, hogy megszilárdítsa ezt az összeforrottságot, a kommunisták sorainak egységét.

A feladat bonyolult volt. Éppen a beszámolási időszakban jelentkeztek a leghevesebb kísérletek különböző részről, hogy támadják a marxizmus-leninizmust mint a kommunista mozgalom tevékenységének eszmei és elméleti alapját. A kínai vezetés arra tért rá, hogy egy sor országban úgynevezett marxista-leninista pártok cégére alatt szakadár csoportokat hozzon létre, s azokat igyekezett valamilyen módon összefogni a nemzetközi kommunista mozgalom ellensúlyozására. Ezekkel a csoportokkal gyakran alkottak tömböt a trockisták. Helyenként aktivizálódtak a nacionalista elszigetelődére irányuló tendenciák, feléledt mind a „baloldali”, mind pedig a jobboldali opportunizmus.

A legfőbb feladat ezért az volt, hogy fordulatot érjünk el a kommunista mozgalom tömörítésének, eszmei alapjai megszilárdításának irányában. Az e cél eléréseért folytatott harcban fontos szakasz volt az európai kommunista pártok 1967-es Karlovy Vary-i értekezlete, valamint a kommunisták több más nemzetközi találkozója.

Ennek eredményeként került napirendre a kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozása összehívásának kérdése. A tanácskozás megtartását nagy előkészítő munka előzte meg. Tudják, elvtársak, hogy pártunknak, az SZKP-nak Központi Bizottsága nem kis mértékben járult hozzá mind a tanácskozás eszméjének kidolgozásához, mind a tanácskozás előkészítéséhez.

A tanácskozás nagy lépés volt a kommunisták nemzetközi egysége megszilárdításának és az összes antiimperialista erők konszolidációjának útján. Sokat tett azért, hogy a jelenlegi helyzetre alkalmazva tovább fejlesszék a marxista-leninista elmélet számos tételét. Beigazolódott, hogy a testvérpártok érintkezésének ilyen egészen széles körű és nagyarányú képviseleti formája megfelel a kommunista mozgalom mint internacionalista erő követelményeinek. Pártunk teljes mértékben egyetért a tanácskozás résztvevőinek azzal a következtetésével, hogy szükség szerint célszerű máskor is megtartani a testvérpártok ilyen nemzetközi fórumait. Hasznos lenne, ha ezek a fórumok a kommunista világmozgalom gyakorlatának szerves részévé válnának.

A kommunista mozgalom összefogása szempontjából óriási jelentőségű volt Lenin születése 100. évfordulójának valóban világot átfogó megünneplése. A kommunista pártok tanácskozása és a lenini jubileum újra meg újra megmutatta a marxista-leninista tanítás életerejét, és fokozta a testvérpártok aktivitását abban a harcban, amelyet a munkásosztály és valamennyi dolgozó érdekeiért, az imperializmus és munkásmozgalombeli kiszolgálói ellen folytatnak.

Egészében véve joggal mondhatjuk, hogy mindinkább erősödik a nemzetközi kommunista mozgalom összeforrottsága, élénkülnek a gyümölcsöző kétoldalú és többoldalú pártközi kapcsolatok. Pártunk ezt örömmel üdvözli. Pártunk továbbra is elő fogja segíteni, hogy a dolog ebben az irányban fejlődjék tovább.

Nem hagyhatjuk azonban figyelmen kívül azt a körülményt, hogy nem mindenütt sikerült leküzdeni a negatív jelenségeket. Továbbra is időszzerű a harc a jobboldali és a „baloldali” revizionizmus ellen, a nacionalizmus

ellen. A burzsoá ideológusok, a burzsoá propaganda a szocializmus és a kommunizmus elleni harcban napjainkban leginkább éppen a nacionalista irányzatokra épít, kiváltképp azokra, amelyek a szovjetellenesség formáját öltik. A kommunista pártokban fellelhető opportunistá elemeket ideológiai megalkuvásra ösztönzik, mintha csak ezt mondanák nekik: mutassátok meg, hogy szovjetellenesek vagytok, mi pedig hajlandók vagyunk világgá kürtölni, hogy ti vagytok az „igazi marxisták” és teljesen „önálló álláspontra” helyezkedtek. Mellesleg szólva, az események meneszt mutatja, hogy az ilyen emberek rálépnek a hazájuk kommunista pártja elleni harc útjára is. Példaként említhetők az olyan típusú renegátok, mint Garaudy Franciaországban, Fischer Ausztriában, Petkov Venezuelában, a Manifesto-csoport Olaszországban. A testvérpártok az efféle elemek elleni harcot soraik megszilárdítása fontos feltételének tekintik. Így még ezek a példák is – számukat még növelni lehetne – arról tanúskodnak, hogy a revizionizmus és a nacionalizmus elleni harc továbbra is a kommunista pártok fontos feladata.

Az imperializmus elleni harcban egyre nagyobb szerepet játszanak a forradalmi demokratikus pártok, amelyek közül sok a szocializmust hirdeti programjának céljaként. Az SZKP élénken fejleszti velük a kapcsolatokat. Meggyőződésünk, hogy az ilyen pártok együttműködése a kommunista pártokkal, köztük hazájuk kommunista pártjával is, teljes mértékben az antiimperialista mozgalom érdekeit, a nemzeti függetlenség megszilárdítását és a társadalmi haladás ügyét szolgálja.

Kapcsolatokat tartunk fenn és fejlesztjük azokat egész sor nyugati, keleti és latin-amerikai ország baloldali szocialista pártjaival. Ezen a téren az utóbbi években elég serény munka folyt.

Az 1969-ben megtartott nemzetközi tanácskozás irányvonalának megfelelően, az SZKP kész az együttműködés kibontakoztatására a szociáldemokratákkal, mind a békéért és a demokráciáért folyó harcban, mind pedig a szocializmusért vívott küzdelemben, de magától értetődően ennek során jótányt sem enged ideológiájából, forradalmi elveiből. A kommunistáknak ez az irányvonala azonban heves ellenzésre talál a jobboldali szociáldemokrata vezetők részéről. Pártunk kérelmelhetetlenül harcolt és harcol ezután is minden olyan álláspont ellen, amely a munkásmozgalmat alárendeli a monopoltoke érdekeinek, aláássa a dolgozóknak a békéért, a demokráciáért és a szocializmusért vívott küzdelmét.

A kommunistáknak jutottak a legsúlyosabb megpróbáltatások, ame-

lyekben a nép ügyéért küzdő harcosoknak valaha is részük volt. Mi azonban emlékezetünkbe idézzük Lenin szavait:

„...a forradalom iránti önfeláldozó hűség, és a néphez intézett forradalmi szó nem vész kárba akkor sem, ha egész évtizedek választják el a vetést az aratástól...”

A kommunisták eszméi nagyszerűen bontakoztak ki a megvalósult szocializmus gyakorlatában, millió és millió ember agyában és tetteiben.

A Szovjetunió kommunistái nagyra értékelik a testvéri kommunista és munkáspártoknak a saját hazájukban végzett óriási munkáját. Jól tudjuk, mennyire nehéz ez a munka, milyen önfeláldozást igényel, fenntartás nélküli odaadást követel meg közös nagy eszményeink iránt. Ma újra biztosítani kívánjuk küzdőtársainkat, a világ kommunistáit: pártunk mindig szorosan, vállvetve fog haladni a harcban önökkel, kedves barátaink!

Sohasem fogunk megfélemezni azokról a hatalmas áldozatokról, amelyeket e harcban hoztak. A kommunista mozgalom hőseinek neve, a munkásosztály ügyéért tanúsított bátorság és hűség sok példája minden igazi forradalmár örökké féltve őrzött kincse lesz. Féltve őrzött kincs ez Lenin pártja, a szovjet nép számára, amely elsőnek emelte fel a győzelmes szocialista forradalom zászlaját.

A Szovjetunió Kommunista Pártja internacionalista kötelességének tudatában nemzetközi ügyekben továbbra is olyan irányvonalat követ, amely előmozdítja a világot átfogó antiimperialista harc további élénkülését, e harc valamennyi résztvevője harcos egységének erősödését.

A szocializmus ügye múlhatatlanul győzni fog az egész világon. Mi erőnket nem kímélve fogunk harcolni e győzelemért, a dolgozó nép boldogságáért!

3. A SZOVJETUNIÓ HARCA A BÉKÉÉRT

ÉS A NÉPEK BIZTONSÁGÁÉRT.

AZ IMPERIALISTA AGRESSZIÓS POLITIKA VISSZAVERÉSE

A beszámolási időszakban a Központi Bizottság és a szovjet kormány minden tőle telhetőt megtett, hogy biztosítsa a kommunizmus építéséhez szükséges békés körülményeket a Szovjetunióban, leleplezze és meghiúsítsa az agresszív imperialista erők mesterkedéseit, megvédje a szocializmust, a népek szabadságát, a békét.

Az agresszió kemény visszaverése politikánkban állandóan párosult azzal az építő irányvonallal, amelynek célja a megoldásra érett nemzetközi problémák rendezése, normális, sőt, ahol a körülmények megengedik, jó kapcsolatok fenntartása a más társadalmi rendszerű államokkal. Mint azelőtt, most is következetesen védelmezzük a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett élésének lenini elvét. Napjainkban ez az elv a nemzetközi fejlődés tényleges erejévé vált.

Engedjék meg, hogy részletesen foglalkozzam azokkal a legfontosabb nemzetközi problémákkal, amelyek kiélezettségük vagy jövőbeni jelentőségük következtében különösen magukra vonták figyelmünket.

Mindenekelőtt a délkelet-ázsiai eseményekről kívánok szólni. Az Egyesült Államok kormánykörei által a világ e térségében kirobbantott agresszív háború nem győzelmi babérokat hoz az amerikai népnek, hanem sírkoszorúk tízezreit. Mindenkinek, aki reálisan tudja nézni a dolgokat, világosan kell látnia, hogy sem közvetlen katonai beavatkozással, sem a tárgyalások szabotálásával, sem a zsoldosok egyre szélesebb körű felhasználásával nem lehet megtörni a vietnami nép elszánt akaratát, hogy ő legyen az úr saját országában.

A háború úgynevezett vietnamizálása, vagyis az a terv, hogy Washington érdekeinek megfelelően vietnamiak irtsák a vietnamiakat, az agresszió kiterjesztése Kambodzsára és Laoszra – mindez nem menti meg Amerikát az indokínai szennyes háború kudarcától, nem mossa le azt a szégyent, amelyet azok hoztak az országra, akik kirobbantották és folytatják az agressziót. A vietnami probléma megoldásához csak egy út vezet. Ezt az utat a VDK kormánya és a Dél-vietnami Ideiglenes Forradalmi Kormány világosan megjelölte javaslataiban, amelyeket mi szilárdan támogatunk.

A Szovjetunió határozottan követeli a vietnami, a kambodzsai és a laoszi nép elleni imperialista agresszió beszüntetését. Országunk a múlt-hoz hasonlóan most és a jövőben is Indokína hősi népei igazságos ügyének aktív védelmezője. A világpolitika másik „forró pontja” a Közel-Kelet. Az EAK-t, Szíriát és Jordániát ért izraeli agresszió következtében kialakult válság az egyik legfeszültebb válság az elmúlt időszak nemzetközi kapcsolatainak alakulásában.

A testvéri szocialista országokkal együtt mindent megtettünk, hogy megállítsuk és elítéljük az agressziót. Teljes élességgel vetettük fel a kérdést az ENSZ Biztonsági Tanácsában. Követelésünkre összehívták a Közgyűlés rendkívüli ülését. A Szovjetunió és más testvéri országok

megszakították diplomáciai kapcsolataikat Izraellel, amely figyelmen kívül hagyta az ENSZ tűzszüneti határozatát. Országunk segítséget nyújtott a betörés áldozatául esett arab államok, mindenekelőtt az EAK és Szíria védelmi erejének helyreállításához. Az EAK-kal és Szíriával évről évre erősödik együttműködésünk.

Az Egyesült Arab Köztársaság nemrég fontos kezdeményezést tett. Kijelentette, hogy elfogadja Jarring ENSZ-különmegbízott javaslatát, és kész békeegyezményt kötni Izraellel, ha a megszállt arab területekről kivonják az izraeli csapatokat. Az EAK azt is javasolta, hogy tegyenek lépéseket a Szezi-csatorna mielőbbi megnyitására. Ily módon az arab fél álláspontja reális alapul szolgál a közel-keleti válság megoldásához. Az a tény, hogy az izraeli kormány elutasította ezeket a javaslatokat, és Tel Aviv nyíltan hangoztatja igényét az arab területekre, világosan mutatja, ki emel gátat a békéhez vezető úton a Közel-Keleten, kinek a hibájából marad fenn a háború veszedelmes tűzfészke ebben a térségben. Egyidejűleg még nyilvánvalóbbá válik azoknak a szégyenletes szerepe, akik az izraeli szélsőségeseket bujtogatják – az amerikai imperialisták és az agresszív imperialista körök eszközéül szolgáló nemzetközi cionizmus szerepe.

Pedig Tel Aviv jobban tenné, ha józanul nézné a dolgokat. Csak nem abban reménykednek Izrael vezető körei, hogy megtarthatják maguknak a megszállt idegen földeket és büntetlenek maradhatnak? Azok az előnyök, amelyekhez a hódítók az orvtámadás eredményeként jutottak, végső soron illuzórikusak. Eltűnhetnek, mint a délibáb a szinai homoksivatagban. És minél tovább húzódik el a közel-keleti politikai rendezés, annál nagyobb lesz a közvélemény felháborodása, az arab népek gyűlölete az agresszor és pártfogói ellen, annál több kárt okoznak Izrael uralkodó körei saját népüknek, saját országuknak.

A Szovjetunió továbbra is szilárdan támogatja arab barátait. Országunk, a Biztonsági Tanács más tagjaival együtt, kész közreműködni a közel-keleti politikai rendezés nemzetközi garanciáinak kidolgozásában.

Ennek elérése után, nézetünk szerint, megvizsgálhatnánk a további lépéseket e térség háborús feszültségének enyhítésére, nevezetesen arra, hogy a Földközi-tengerből a béke és a baráti együttműködés tengere váljék.

Külpolitikai tevékenységünk egyik igen fontos iránya volt ezekben az években Európa.

Az egész európai fejlődés szempontjából rendkívül pozitív következményekkel járt a szovjet-francia kapcsolatok javulása. A francia elnökkel a közelmúltban folytatott moszkvai tárgyalásoknak és a politikai konzultációkról szóló jegyzőkönyv aláírásának eredményeként bővültek a szovjet-francia együttműködés lehetőségei. Népeink barátsága tartós történelmi hagyományokon nyugszik. Államaink előtt ma is tág tere nyílik a közös érdekeknek. Mi a Szovjetunió és Franciaország kapcsolatainak további fejlesztése és elmélyítése mellett vagyunk. Ebben a nemzetközi biztonság fontos tényezőjét látjuk.

Új távlatok nyíltak meg Európában az NSZK-val való kapcsolatainkban történt lényeges haladás eredményeképpen.

A háború utáni időszakban mi, akárcsak szövetségeseink és barátaink, végig abból indultunk ki, hogy a tartós európai béke alapja mindennek előtt az európai államhatárok sérthetetlensége. Most a Szovjetunió és Lengyelországnak az NSZK-val kötött szerződése révén a határoknak, köztük az NDK és az NSZK határainak, valamint a lengyel állam nyugati határainak sérthetetlensége teljes határozottsággal biztosított.

Az említett szerződések ratifikálásának kérdése körül Nyugat-Németországban élesen polarizálódnak a politikai erők. Szeretnénk hinni, hogy a reálisan gondolkodó körök Bonnban és egyes más nyugati fővárosokban is megértik azt az egyszerű igazságot, hogy a ratifikálás halogatása újabb bizalmi válságot keltene az NSZK egész politikájával szemben, mérgezné az európai politikai légkört és csökkentené a nemzetközi feszültség enyhülésének kilátásait.

Ami a Szovjetuniót illeti, országunk kész teljesíteni azokat a kötelezettségeket, amelyeket a szovjet-nyugatnémet szerződés megkötésével vállalt. Hajlandók vagyunk megtenni a magunkét az NSZK és az Európa szocialista része közötti kapcsolatok normalizálásához és javulásához vezető úton, ha a másik fél is a szerződés betűjének és szellemének megfelelően jár el.

Az utóbbi időkben Európában végbement pozitív változások nem jelentik azt, hogy teljesen megoldódtak a második világháború örökségeként Európában megmaradt problémák. Mit kell tenni, hogy tovább javuljon az európai helyzet, előbbre jussunk az európai kollektív biztonság biztosítása ügyében, a kétoldalú, valamint az összeurópai alapon történő együttműködés fejlesztésében?

Az európai helyzet javulását egészében véve egy összeurópai tanács-

kozás összehívása szolgálhatná. Napjainkban az európai államok többsége emellett foglal állást. A tanácskozás előkészítése a gyakorlati politika síkjára helyeződik át. Ám nem szűnnek a próbálkozások az európai enyhülés megakadályozására. A kontinens minden államának még számottevő erőfeszítéseket kell tennie abból a célból, hogy összehívják az összeurópai értekezletet.

A kontinens helyzetének javulásához természetesen szükséges, hogy mielőbb hatályba lépjen a szovjet–nyugatnémet és a lengyel–nyugatnémet szerződés.

Rendezni kell továbbá a Nyugat-Berlinnel kapcsolatos problémákat is. Ha az Egyesült Államok, Franciaország és Anglia, hozzánk hasonlóan, a Nyugat-Berlin különleges státusát meghatározó szövetséges egyezmények tiszteletben tartásából, a Német Demokratikus Köztársaság mint független szocialista állam szuverén jogainak tiszteletben tartásából indul ki, akkor a jelenleg folyó tárgyalások sikeresen fejeződhetnek be, valamennyi érdekelt fél, köztük a nyugat-berlini lakosság kölcsönös előnyére.

Időszerű feladat az is, hogy általánosan elismert nemzetközi jogszabályok alapján létrejőjenek az egyenjogú kapcsolatok a Német Demokratikus Köztársaság és a Német Szövetségi Köztársaság között, s hogy min-két államot felvegyék az ENSZ-be.

Nem kis jelentőségű a Csehszlovák Szocialista Köztársaság azon jogos követelésének teljesítése sem, amely szerint kezdettől fogva érvénytelennek kell nyilvánítani a müncheni egyezményt.

Korunk egyik legfontosabb nemzetközi problémája a leszerelés. Mi konkrét eredményekre törekszünk, amelyek csökkentik a háborús veszélyt, szeretnénk megakadályozni, hogy a népek megszokják a fegyverkezési hajszát, mint valami elkerülhetetlen rosszat.

A beszámolási időszakban kidolgozásra került és hatályba lépett a nukleáris fegyverek elterjesztését tiltó szerződés. Bár nem minden állam, köztük nem minden nukleáris hatalom vált a szerződés résztvevőjévé, mégis, a szerződés bizonyos mértékig csökkenti egy nukleáris háború kitörésének veszélyét. Most fontos, hogy a Német Szövetségi Köztársaság, Japán, Olaszország és más országok a szerződés ratifikálásával erősítsék meg aláírásukat.

Olyan szerződések jöttek létre, amelyek tiltják nukleáris fegyverek elhelyezését a világűrben, valamint a tengerek és az óceánok mélyén.

Ezek azonban csak kezdeti lépések. Célunk olyan helyzet megteremtése, hogy a nukleáris energia kizárólag békés célokat szolgáljon.

Tárgyalásokat folytatunk az Egyesült Államokkal a stratégiai fegyverkezés korlátozásáról. E tárgyalások kedvező kimenetele lehetővé tenné, hogy elkerüljünk egy újabb szakaszt a rakétafegyverkezési hajszában, s hogy jelentős eszközöket szabadítsunk fel alkotó célokra. Mi arra törekszünk, hogy a tárgyalások eredményeket hozzanak.

Mindamelletts hangsúlyozni szeretném, hogy a leszerelési tárgyalások általában, még inkább az olyan tárgyalások, amelyeken a vita tárgyat igen kényes katonai-műszaki vonatkozások képezik, csak akkor lehetnek eredményesek, ha egyenlő arányban veszik figyelembe a felek biztonsági érdekeit, és senki sem törekszik egyoldalú előnyökre.

A harc mind a nukleáris, mind a hagyományos fegyverkezési hajszá beszüntetéseért, a leszerelésért – beleértve az általános és teljes leszerelést – továbbra is az SZKP és a szovjetállam külpolitikai tevékenységének egyik fontos iránya lesz.

Az utóbbi években eléggé aktív és sokoldalú volt a Szovjetunió kapcsolata a kapitalista világ országaival. Közülük némelyikkel bővült az együttműködés a nemzetközi politika általános kérdéseit illetően, gyakorlatiá váltak a politikai konzultációk, amelyek előmozdítják a jobb kölcsönös megértést. Jelentős arányokat öltöttek a gazdasági, tudományos és műszaki kapcsolatok, amelyek számos esetben hosszú lejáratú alapra helyeződtek. Együttműködünk – természetesen kölcsönösen előnyös feltételek mellett – például Olaszországgal a volgai autógyár építésében, Ausztriával és néhány más országgal a gázipar fejlesztésében, így a Szovjetunióból Nyugat-Európába vivő gázvezetékek megépítésében. Nemrég megállapodás jött létre, amely szerint a Szovjetunió részt vesz egy franciaországi kohászati kombinát építésében. Japán cégek fognak közreműködni egy új távol-keleti kikötő építésében. Megvitatás alatt állnak más nagyszabású tervek is, amelyek iránt üzleti partnereink élénken érdeklődnek.

Mint mindig, most is nagy figyelmet fordítunk a szomszédainkhoz fűződő kapcsolatokra. Tovább erősödik a jószomszédi viszony és az együttműködés Finnországgal; sikeresen fejlődnek kapcsolataink Afganisztánnal és Iránnal, normálisak Pakisztánnal és Törökországgal, stabil jellegűek Svédországgal.

Jelentősen fejlődtek baráti kapcsolataink Indiával. Az indiai kormánynak a nemzetközi ügyekben követett békeszerető, független irányvonala,

az országaink népeit hagyományosan összefűző barátság előmozdítja a szovjet–indiai együttműködés elmélyülését.

Nagy lehetőségeket látunk a Japánnal való kölcsönösen előnyös együttműködés további bővítésében, bár bizonyos japán körök próbálkozásai, hogy kihasználják az úgynevezett területi kérdést, természetesen nem használnak a szovjet–japán kapcsolatoknak. A Japánban levő külföldi katonai támaszpontok szintén megnehezítik a kapcsolatoknak megfelelő szerződéses alapon való teljes normalizálását. Márpedig a normalizálás megfelelne mindkét ország népei hosszú időre szóló érdekeinek, a béke érdekeinek a Távol-Keleten és a Csendes-óceán medencéjében.

Most a Szovjetunió és az Egyesült Államok kapcsolatairól kívánok szólni. E kapcsolatok javulása megfelelne a szovjet és az amerikai nép érdekeinek, s a béke megszilárdítását szolgálná. Nem hagyhatjuk azonban szó nélkül az Egyesült Államoknak a világ különböző részeiben elkövetett agresszív cselekményeit. Az utóbbi időkben az amerikai hivatalos körök megmerevítették álláspontjukat számos nemzetközi kérdésben, így olyanokban is, amelyek a Szovjetunió érdekeit érintik. Megnehezítik az Egyesült Államokkal való kapcsolatokat az amerikai külpolitika gyakori cikcakkjai is, amelyek szemlátomást bizonyos konjunkturális belpolitikai manőverekkel is összefüggnek.

Abból indulunk ki, hogy van lehetőség a Szovjetunió és az Egyesült Államok közötti kapcsolatok javítására. Elvi álláspontunk a kapitalista országokra, köztük az Egyesült Államokra vonatkozólag az, hogy következetesen és teljes mértékben gyakorlatilag megvalósítsuk a békés egymás mellett élés elvét, kibontakoztassuk a kölcsönösen előnyös kapcsolatokat, azokkal az államokkal pedig, amelyek erre hajlandók, együttműködjünk a béke megszilárdításában, a lehető legbiztosabb alapokra építve a velük való kölcsönös kapcsolatokat. Számításba kell vennünk azonban, vajon ténylegesen olyan törekvéssel van-e dolgunk, amely a kérdéseknek a tárgyalásztalnál való megoldására irányul, vagy pedig olyan kísérettel, hogy erőpolitikát folytassunk.

Az imperialisták minden alkalommal, amikor el akarják leplezni agresszív lépéseiket, igyekeznek feltámasztani a „szovjet veszélyről” szóló mesét. Ilyen veszély jeleit keresik az Indiai-óceán mélyén és a Cordillerák magaslatain. A NATO látcsövén át nézve már az európai síkságokon sem tudnak mást látni, mint a Nyugat ellen ugrásra kész szovjet hadosztályokat.

Csakhogya a népeket nem téveszti meg az a próbálkozás, hogy a Szovjetuniónak tőle idegen szándékot tulajdonítsanak. Mi teljes felelősséggel kijelentjük: senkivel szemben sincs területi igényünk, senkit sem fenyegetünk és senkit sem szándékozunk megtámadni, mi valamennyi nép szabad és független fejlődését akarjuk. De velünk se próbáljon meg senki az ultimátumok és az erő nyelvén beszélni.

Nekünk megvan mindenünk, ami szükséges – becsületes békepolitikánk, katonai erőnk és a szovjet nép összeforrottsága –, hogy biztosítsuk határaink sérthetetlenségét mindennemű merénylettel szemben és megvédjük a szocializmus vívmányait.

A beszámolási időszak befejezte azt a negyed századot, amely a hitleri Németország és a militarista Japán szétverése után következett. E nagy győzelem eredményei élnek a mai nemzetközi realitásokban is. A szovjet nép féltve őrzi mindazt, amit nagy áron ért el.

Népünk immár több mint huszonöt éve békében él. Ebben látjuk pártunk külpolitikájának legnagyobb eredményét. Több mint negyed százada immár, hogy az emberiség megszabadult a világháború borzalmaitól. A szovjetek országa, a szovjet külpolitika nagymértékben hozzájárult a népeknek ehhez a történelmi jelentőségű vívmányához is. Az agresszió és a militarizmus erőit azonban, bár sikerült visszaszorítani, még nem sikerült ártalmatlanná tenni. Ezek az erők a háború utáni években több mint harminc kisebb-nagyobb háborút és fegyveres konfliktust robbantottak ki. Nem tekinthetjük teljesen megszűntnek az új világháború veszélyét sem. Valamennyi békeszerető állam és valamennyi nép életbevágóan fontos kötelessége megakadályozni, hogy ez a veszély realitássá váljon.

Az imperializmus agresszív politikájával a Szovjetunió szembehelyezi a béke aktív védelmének és a nemzetközi biztonság megszilárdításának politikáját. Ennek a politikának a fő irányai mindenki előtt ismereteseek. Pártunk és szovjetállamunk, a testvéri szocialista országokkal és más békeszerető államokkal együttműködve, a világ különféle tájain élő sokmilliós néptömegek őszinte támogatását élvezve, már sok éve folytatja ezt az irányvonalat, védelmezi a béke és a népek közötti barátság eszméit. Ennek a harcnak az alapvető konkrét feladatait a jelenlegi helyzetben az SZKP a következőkben látja.

Először:

– Fel kell számolni a háborús tűzfészeket Délkelet-Ázsiában és a

Közel-Keleten, elő kell segíteni a politikai rendezés megvalósítását ezekben a térségekben az agresszió áldozatává vált államok és népek törvényes jogainak tiszteletben tartása alapján.

– Azonnal és keményen vissza kell vágni bármely agressziós cselekményre, az önkényesség bármely megnyilvánulására a nemzetközi életben. Ennek érdekében teljes mértékben ki kell használni az Egyesült Nemzetek Szervezetének lehetőségeit is.

– A nemzetközi élet törvényévé kell változtatni az erőszakról és az erőszakkal való fenyegetőzésről való lemondást a vitás kérdések megoldásában. A Szovjetunió a maga részéről javasolja azoknak az országoknak, amelyek osztják ezt a felfogást, hogy kössenek megfelelő kétoldalú vagy regionális szerződéseket.

Másodszor:

– Azoknak a területi változásoknak végleges elismeréséből kell kiindulni, amelyek a második világháború következményeképpen jöttek létre Európában. Gyökeres fordulatot kell végrehajtani az európai földrészen az enyhülés és a béke irányába. Biztosítani kell az összeurópai értekezlet összehívását és sikeres lebonyolítását.

– Mindent meg kell tenni az európai kollektív biztonság garantálása érdekében. Megerősítjük a védelmi jellegű Varsói Szerződés tagországai által együttesen kinyilvánított készséget a Varsói Szerződés és az Észak-atlanti Szövetség egyidejű érvénytelenítésére, vagy – első lépésként – katonai szervezeteik felszámolására.

Harmadszor:

– Szerződéseket kell kötni a nukleáris, a vegyi- és a baktériumfegyverek betiltására.

– Törekedni kell a nukleáris fegyverekkel folytatott kísérletezés megszüntetésére, bárki és bárhol folytasson is ilyen kísérleteket, beleértve a föld alatti kísérleteket is.

– Elő kell segíteni a nukleáris fegyverektől mentes övezetek létrehozását a világ különböző térségeiben.

– Síkraszállunk azért, hogy valamennyi állam, amelynek nukleáris fegyvere van, hajtson végre nukleáris leszerelést, valamint azért, hogy ezzel a céllal hívják össze az öt nukleáris hatalom, a Szovjetunió, az Egyesült Államok, a Kínai Népköztársaság, Franciaország és Anglia konferenciáját.

Negyedszer:

– Aktivizálni kell azt a küzdelmet, amely a fegyverkezési hajszá be-
szüntetéséért folyik a fegyverzet minden területén. Véleményünk szerint
össze kell hívni egy világkonferenciát a leszerelési kérdések teljes komp-
lexumának megvizsgálására.

– Síkraszállunk a külföldi katonai támaszpontok felszámolásáért, a
fegyveres erők létszámának és a fegyverzet mennyiségének csökkentéséért
azokban a térségekben, ahol a katonai szembenállás különösen veszélyes,
mindenekelőtt Közép-Európában.

– Célszerűnek tartjuk olyan intézkedések kidolgozását, amelyek csök-
kentik a háborús incidensek véletlen keletkezésének vagy szándékos ki-
robbantásának és nemzetközi válsággá, háborúvá való kifejlődésének
valószínűségét.

A Szovjetunió kész megállapodást kötni a katonai kiadásoknak, első-
sorban a nagyobb államok katonai kiadásainak csökkentéséről.

Ötödszor:

– Maradéktalanul végre kell hajtani a még meglevő gyarmati rezsimek
felszámolására vonatkozó ENSZ-határozatokat. Általánosan el kell ítélni
és bojkottálni kell a fajgyűlölet és a faji megkülönböztetés minden meg-
nyilvánulását.

Hatodszor:

– A Szovjetunió kész minden területen elmélyíteni a kölcsönösen elő-
nyös együttműködési kapcsolatokat azokkal az államokkal, amelyek a
maguk részéről törekednek erre. Országunk kész más érdekelt államok-
kal együtt részt venni olyan problémák megoldásában, mint a természeti
környezet megóvása, az energetikai és egyéb természeti erőforrások kiak-
názása, a közlekedés és a hírközlés fejlesztése, a legveszélyesebb és leg-
elterjedtebb betegségek megelőzése és megszüntetése, a világűr és a világ-
óceán kutatása és meghódítása.

Alapvető vonásokban ez pártunk programja a békéért és a nemzetközi
együttműködésért, a népek szabadságáért és függetlenségéért vívott harc-
ra vonatkozóan.

És mi kijelentjük, hogy a Szovjetunió, miközben következetesen foly-
tatja a béke és a népek közötti barátság politikáját, a jövőben is határo-
zottan fog küzdeni az imperializmus ellen, keményen visszaveri az ag-
resszorok mesterkedéseit és diverzióit. Változatlanul támogatni fogjuk a
népeknek a demokráciáért, a nemzeti felszabadulásért és a szocializmusért
vívott küzdelmét.

Mint az elmondottakból látható, az elmúlt öt évben pártunk és államunk aktív tevékenységet fejtett ki a nemzetközi politikában.

Természetesen a nemzetközi ügyekben nem minden függ csupán tőlünk vagy a mi barátainktól. Nem mindenben haladtunk olyan gyorsan a kitűzött célok felé, mint ahogy szeretnénk volna. Számos fontos akció még nem ért véget, jelentőségük majd később mutatkozik meg teljes mértékben. De az általános mérleg nyilvánvaló: öt esztendő alatt nagy eredményeket értünk el. Hazánk nemzetközi helyzete még jobban megszilárdult, tekintélye megnövekedett, a szovjet emberek békés munkája megbízhatóan szavatolva van.

**A BOLGÁR KOMMUNISTA PÁRT
X. KONGRESSZUSÁN****1971. ÁPRILIS 21.****Kedves elvtársak!
Barátaink!**

Küldöttségünk a Szovjetunió Kommunista Pártja, az egész szovjet nép forró testvéri üdvözlését tolmácsolja a Bolgár Kommunista Párt X. kongresszusának, Bulgária minden kommunistájának és dolgozójának. Őszintén hálásak vagyunk pártjuk Központi Bizottságának a meghívásért, hogy vegyünk részt a kongresszus munkájában, és sikeres, gyümölcsöző munkát kívánunk a kongresszusi küldötteknek.

Azok a nagyszerű eredmények, amelyekről a BKP Központi Bizottságának Todor Zsivkov elvtárs által előterjesztett beszámolójában és a küldöttek felszólalásaiban szó esett, minden bizonnyal örömmel töltik el a szocialista Bulgária minden barátját. Ezekben az eredményekben öltött testet a nép munkája, a bolgár népet a szocialista úton magabiztosan vezető kommunista párt politikája.

A bolgár Kommunista Párt egész hősi történetével, tetteivel, a nép hűségese szolgálataival bebizonyította a szocializmus építésének vezetésére való képességét, jogát. A marxizmus-leninizmushoz és a proletár internacionalizmushoz való hűség, a dolgozók legszélesebb tömegeivel való szoros összeforrottság, szükségleteiknek és vágyaiknak ismerete adja meg a kommunistáknak azt az erőt, amely a szocializmusért vívott egyetemes népi harc elismert vezetőivé teszi őket.

A bolgár munkásosztály és a dolgozó parasztság szilárd szövetsége, amely a Bolgár Kommunista Párt és a Bolgár Népi Földműves Szövetség sok éves testvéri együttműködésében is kifejezésre jutott, a szocialista eszme jegyében megbonthatatlan egységbe forrasztotta össze a bolgár népet.

A cári Bulgária Európa egyik legelmaradottabb országa volt. Évtizedeken át sújtotta imperialista cselszövés, militáns kalandorság és a fasiszta terror. Ma már mindez visszavonhatatlanul a múlté. Bulgária virágzó, szocialista állam lett hatalmas korszerű iparral és fejlett mezőgazdasággal. Új arculatot mutatnak a bolgár városok. A felismerhetetlenségig megváltozott a falu arca. A mai Bulgária szuverén állam, a nemzetközi élet tevékeny résztvevője, a szocialista országok és népek nagy családjának egyenjogú és megbecsült tagja.

S mindezt, elvtársak, a dolgozók hatalma, a kommunisták pártja, a munkásság, a parasztság, az értelmiség – a kizsákmányolás és elnyomás béklyóiból kiszabadult nép – tette.

Azokat a mélyen gyökerező szociális problémákat, amelyeknek megoldásáért a forradalmárok annyi nemzedéke harcolt, a szocialista testvéri országokban már megoldották. Megszűnt a kizsákmányolás. Nincs munkanélküliség. Minden dolgozó ember a saját élete, a saját országa gazdájának érzi magát. Jó alap ez ahhoz, hogy magabiztosan haladjanak előre újabb magaslatok felé a szocializmus és a kommunizmus építésében, szilárd alap ez a legmerészebb tervek megvalósításához. A kommunistáknak természetesen eszük ágában sincs olyasmit állítani, hogy a jövő idillikus, felhőtlen életet hoz. A társadalmi fejlődés minden újabb szakasza magával hozza a maga bonyolult és nagy feladatait. A szocializmus és a kommunizmus építésében felbukkannak olyan nehézségek és ellentmondások, amelyeket le kell küzdeni. Mindamellett a kommunisták által kitűzött célok teljes mértékben elérhetők. És ezeket feltétlenül el is érik!

A X. kongresszus, amelynek jóvá kell hagynia a Bolgár Kommunista Párt programját, új fontos szakaszt nyit pártjuk és országuk életében. Hogy ezekben a napokban önökkel lehetünk, hogy részt vehetünk a kongresszus munkájában, ezt nagy megtiszteltetésnek érezzük, a testvérpártjainkat és népeinket összefűző kötelékek megbonthatatlanságának a bizonyítékát látjuk ebben.

A programtervezet kidolgozásában a Bolgár Kommunista Párt a szocialista átalakítások folyamán szerzett tapasztalatokra, a bolgár kommunisták dicső internacionalista hagyományaira, Blagoev és Dimitrov hagyományaira támaszkodhatott. A programtervezet felvázolja a fejlett szocialista társadalom építésének, a dolgozók anyagi és szellemi szükségletei mind teljesebb kielégítésének következetes irányvonalát. S ez a fő, elvtársak. A szocializmus ereje éppen abban áll, hogy a szocialista rend-

szer a dolgozó nép érdekeit szolgálja. Ez a titka szilárdságának, ez a forrása annak a bizalomnak, amelyet a nép tanúsít a kommunisták iránt, akik a társadalom forradalmi átalakításának a marxizmus-leninizmus elveire épülő munkáját irányítják.

A Szovjetunió Kommunista Pártja, a Bolgár Kommunista Párt és más testvérpártok ma már értékes tőkével, a szocializmusért és a kommunizmusért vívott harc nemzetközi tapasztalataival rendelkeznek. A kommunista pártok alkotó módon használják fel ezeket a tapasztalatokat hazájuk feltételeinek megfelelően. Mi, szovjet kommunisták, jól tudjuk, hogy a Bolgár Kommunista Párt történelme minden szakaszában szorosan, testvéri módon együttműködött pártunkkal, országunk forradalmáraival. A szovjet és a bolgár kommunisták megbonthatatlan, harcos barátsága a szocialista országok közös frontjának, a forradalmi erők közös arcvonálának szilárd láncszeme volt és az is marad.

Engedjék meg, küldött elvtársak, hogy átadjam önöknek a szovjet kommunisták és egész népünk szíve mélyéből fakadó legforróbb jókívánságokat: teljes sikert kívánunk önöknek a legközelebbi öt évre kitűzött gazdasági, politikai és szociális feladataik megoldásában, a pártjuk programtervezetében kitűzött nagy célok elérésében.

Eltársak! A szovjet küldöttség úgy érkezett Szófiába, hogy frissen éltek még benne azok a közvetlen benyomások, amelyeket az SZKP XXIV. kongresszusának munkája során szerzett, amellyel a következő öt esztendőre meghatároztuk a Szovjetunió Kommunista Pártjának, a szovjetállamnak és egész népünknek a fő feladatait.

A kongresszus határozatai a kommunista építés hatalmas távlatait tárják fel a kommunisták előtt, minden szovjet ember előtt.

Állhatatosan követve a nemzetiségi politika lenini elveit, pártunk a jövőben is mindent megtesz a Szovjetuniót alkotó összes szocialista nemzetek további felvirágoztatásáért, egymáshoz való fokozatos közeledésükért.

Az új ötéves tervidőszakban állhatatosan folytatjuk azt az irányvonalat, amely az egész társadalmi termelés hatékonyságának növelését, a tudományos-technikai haladás vívmányainak a népgazdaságban való gyorsabb ütemű hasznosítását, az irányítási és tervezési rendszerek tökéletesítését célozza. Az általános középfokú oktatásra való áttérés befejezésével még szilárdabb alapot teremtünk a szovjet emberek kultúrájának és műveltségének további növekedéséhez. Erőfeszítéseink minden

területen a fő feladat megoldására – a nép anyagi és kulturális életszínvonalának további emelésére – irányulnak. Ez egész politikánk gerince.

A kongresszus eredményeit a szovjet nép egyöntetűen helyeselte. Megkezdődött a gyakorlati munka a párt terveinek valóra váltása érdekében. S bár bőven akad dolgunk és nagy feladatokat kell megoldanunk, bizonyosak vagyunk teljes sikerünkben. Garancia erre az országunkban tapasztalható munkalendület, politikai föllendülés.

Szinte naponta érkeznek hírek a szovjet emberek újabb győzelmeiről, amelyeket a munka, a kultúra, a tudomány és a technika frontjain aratnak. Egyik nagyszerű példája ennek a Szaljut tudományos orbitális űrállomás április 19-i felbocsátása. Ez, elvtársak, nem csupán újabb nagy lépés a világűr kutatásában és meghódításában, hanem igen jelentős szakasz ennek az egész emberiség számára fontos ügynek a további haladása szempontjából is.

Küldöttségünket meghatotta, milyen nagyra értékelték erről a fórumról pártunk tevékenységét, az SZKP XXIV. kongresszusának határozatait. Szeretném szívből megköszönni önöknek ezeket a testvéri érzéseket, a Szovjetunió Kommunista Pártjáról itt elhangzott meleg szavakat. Egyúttal szeretném ismételtelen köszönetemet azért, hogy kongresszusunk munkájában Todor Zsivkov elvtárrsal, a nemzetközi kommunista mozgalom kimagasló alakjával, nagy barátunkkal az élén részt vett a Bolgár Kommunista Párt küldöttsége. Engedjék meg, hogy biztossítsam önöket, kedves elvtársak: a Szovjetunió Kommunista Pártja a jövőben is változatlanul hű lesz a lenini internacionalista hagyományokhoz, minden lehető módon erősíteni és fejleszteni fogja a bolgár kommunistákkal, a többi szocialista ország kommunistáival, a szocializmusért és a kommunizmusért velünk együtt harcoló fegyvertársainkkal való barátságot és együttműködést.

Eltársak! A szocializmus építésének minden országban megvan a maga sajátos jellege, megvannak jellemző megkülönböztető vonásai. És ez egészen természetes. Ugyanakkor azonban, mint a BKP programtervezete helyesen hangsúlyozza, történelmileg bebizonyosodott, hogy döntő jelentőségük van az összes szocialista országok fejlődésében érvényesülő általános törvényszerűségeknek. Ezért tehát korántsem véletlen például az a mély összefüggés, amely a BKP X. kongresszusán vitára bocsátott kérdések és az SZKP XXIV. kongresszusán tárgyalt feladatok között mutatkozik.

Törvényszerű, hogy mindkét kongresszuson központi helyet kapott egy olyan feladat, mint a dolgozók jóléte jelentős emelkedésének biztosítása. E feladat megoldásának útja: a társadalmi munkatermelékenység további fokozása, az átgondolt beruházási politika, a népgazdaság valamennyi ágának arányos fejlesztése.

Az SZKP XXIV. kongresszusa is, a BKP X. kongresszusa is újra megmutatta, hogy az olyan kérdéseknek, mint a szocialista demokrácia fejlesztése, a szocialista társadalom osztályai és társadalmi csoportjai között a munkásosztály vezető szerepe mellett kialakult egység erősítése, mindenkor nagy figyelmet szentelnek a szocialista országok kommunistái.

A két kongresszus megmutatja, milyen nagy jelentősége van napjainkban a marxista-leninista elmélet fejlesztésének, a dolgozók kommunista nevelésének, a régi világ ideológiája és morálja elleni kérlelhetetlen harcnak.

Állásaink az eszmék harcában erősebbek, mint valaha. Mellettünk áll a szocializmus reális vívmányainak igazsága. Olyan hatalmas fegyverrel rendelkezik, mint a marxista-leninista tanítás, amely segítségünkre van abban, hogy megtaláljuk a helyes válaszokat az élet által felvetett új kérdésekre. Eszméink ereje abban áll, hogy igazolja őket a társadalmi fejlődés egész menete, mely lépésről lépésre közelebb viszi az egész emberiséget a szocializmushoz.

Tudva ezt, ellenfeleink minden eszközzel szeretnék lejáratni eszményeinket. Kételyeket próbálnak támasztani annak a nagy ügynek a történelmi igazsága felől, amelyért mi, kommunisták, síkraszállunk. Éppen ezért a burzsoá ideológia elleni támadást, a különféle opportunisták, revizionisták, nacionalisták irányzatok elleni harcot a legidősebb feladatok egyikének tekintettük és tekintjük ma is.

Eltársak! 1920-ban Lenin azt mondta, hogy amikor a szocializmus győzni fog a fejlett országok egész sorában, akkor ezek képesek lesznek „döntő befolyást gyakorolni az egész világpolitikára”. Ma valamennyien látjuk, hogy a dolgok pontosan ebben az irányban haladnak. A szocialista államok már ma olyan erővé váltak, amely hatalmas hatást gyakorol az egész világfejlődésre. A szocialista rendszer hatása napjainkban behatol a nemzetközi élet minden szférájába, bolygónk minden zugába. Országainknak a szocializmus és a kommunizmus építésében elért eredményei arra ösztönzik az emberek millióit a volt gyarmatokon és függő országokban, hogy új életet teremtsenek, arra ösztönzik a dolgozókat a tőke orszá-

gaiban, hogy harcoljanak a kizsákmányolók hatalmának megdöntéséért. Az elnyomott népek úgy néznek a szocialista országokra, mint támaszukra és reménységükre, mint a béke és az igazságosság pilléreire.

A szocialista államok szakadatlanul növekvő ereje, a világ forradalmi, felszabadító, antiimperialista erőivel való szövetségünk döntő tényezője ma annak a harcnak, amely az emberiségnek a világméretű rakéta-atomháború veszélyétől való megóvásáért folyik. S ott, ahol az imperialisták fegyvert alkalmaznak, hogy elfojtsák a felszabadító harcot, mind keményebb és elszántabb ellenállásba ütköznek. Saját tapasztalataikon győződnek meg róla, mit is jelent a forradalmi erők internacionalista szolidaritása, mennyire hatékony az a támogatás, amelyet a szocializmus országai az imperialista agresszió ellen harcolóknak nyújtanak. Minden-nél ékebben beszél erről a vietnami, a laoszi és a kambodzsai hazafiak sikeres harca az amerikai agresszorok ellen, az arab országok haladó rendszereinek megdöntésére irányuló imperialista tervek kudarca.

Nem csekély sikereket értek el a szocialista közösség országai a tartós békéért, az európai népek biztonságáért és kölcsönösen előnyös együttműködéséért folyó állhatatos, következetes harcukban, bár ezen az úton még bőven akad tennivaló.

Egyszóval, elvtársak, a szocialista országoknak a mai világban betöltött szerepe rendkívül nagy és nemes. Ugyanilyen nagy a mi felelősségünk, a kommunisták internacionalista felelőssége osztálytestvéreinkkel, a világ dolgozóival szemben. S mi jól tudjuk, hogy a szocialista országok annál jobban teljesítik majd történelmi küldetésüket, minél szorosabbra zárják soraikat, minél egybefogottabbak, egybehangoltabbak lesznek akcióik a világ küzdőterén.

Nagyra értékeljük a bolgár kommunisták jelentős hozzájárulását a szocialista közösség erősítéséhez. A Bolgár Kommunista Párt a szocialista gazdasági integráció fejlesztésére irányuló munkában, a szocialista vívmányoknak a nemzetközi porondon való védelmezésében, a Varsói Szerződés további erősítését szolgáló intézkedések kidolgozásában mindenkor a következetes szocialista internacionalizmus alapján járt és jár el. Ezért mi, barátai és szövetségesei, mély tisztelettel adózunk neki.

Mélységes elégedettséggel jelenthetjük ki erről a fórumról népeink és az egész világ színe előtt, hogy a Szovjetunió és Bulgária, s ugyanúgy más szocialista testvérállamok, a Varsói Szerződésben részt vevő szövetségesek is egységesek abban az eltökéltségükben, hogy tevékenyen és következe-

tesen megvalósítják a béke ügyének és a népek szabadságának védelmére irányuló lenini politikát. Egységünket nem bonthatja meg senki, soha! Ennek egyik konkrét kifejezése az, hogy pártjaink egy olyan közös külpolitikai programot követnek, amelyet az SZKP XXIV. kongresszusa, itt pedig a bolgár kommunisták kongresszusa rögzített.

A békéért, a nemzetközi együttműködésért, az összes népek szabadságáért és függetlenségéért szállunk síkra. Céljaink közeleiek és érthetőek minden ország dolgozói számára, lelkes helyeslésükkel találkoznak. A történelmi fejlődés törvényeinek legyőzhetetlen ereje a mi oldalunkon áll. És ezért határozottan tudjuk, hogy bármilyen nehézségeket, bármilyen váratlan fordulatokat rejtse is magában a nemzetközi helyzet alakulása, az az igazságos ügy, amelyért Bulgária, a Szovjetunió és más szocialista országok kommunistái síkraszállnak, diadalt fog aratni az egész emberiség javára.

Eltársak! Felszólalásomat befejezve szeretnék ismételtén sok sikert kívánni önöknek és a köztársaság minden dolgozójának a munkában, boldogságot és felvirágzást kívánni a szocialista Bulgáriának. Önöket és bennünket igaz barátság és testvériség fűz össze. Meg vagyunk győződve róla, hogy a Bolgár Kommunista Párt X. kongresszusának munkája, határozatai újabb hozzájárulást jelentenek testvéri kapcsolataink erősödéséhez, a szocialista országok harci szövetségének megszilárdulásához.

Éljen a Bolgár Kommunista Párt, a szocialista építés szervezője és lelkesítője bolgár földön!

Éljen és virágozzék a szovjet és a bolgár nép testvéri barátsága, megbonthatatlan szövetsége!

Fejlődjék és erősödjék a szocializmus világrendszere, a béke, a demokrácia és a haladás támasza!

Éljen korunk forradalmi erőinek és élcsapatának, a kommunista világmozgalomnak az egysége!

Éljenek és diadalmaskodjanak Marx, Engels, Lenin halhatatlan eszméi!

BESZÉD A GRÚZ KOMMUNISTA PÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK ÉS A GRÚZ SZSZK LEGFELSŐBB TANÁCSÁNAK ÜNNEPI ÜLÉSÉN

1971. MÁJUS 14.

(RÉSZLET)

Elvtársak! Ha a párt egész tevékenységének középpontjában a nép legfontosabb érdekei, a szovjet társadalomnak a kommunizmus felé haladása, a dolgozók jólétének és kultúrájának emelkedése állnak, akkor természetes, hogy ezek határozzák meg nemcsak a párt gazdasági, szociális és kulturális politikáját az országon belül, hanem külpolitikáját is. A XXIV. kongresszus, a szovjet külpolitika lenini hagyományait továbbfejlesztve, kidolgozta a békéért és a nemzetközi együttműködésért, a népek szabadságáért és függetlenségéért vívandó harc részletes programját. Programja ez a békés egymás mellett élés elvének győzelméért folyó harcnak, a népek barátságának, szabad, független fejlődésüknek, programja az agresszorok megfékezésének és a világháború elhárításának.

Véleményünk szerint a mai viszonyok között aligha lehetne konstruktívabb és realisabb programot javasolni a legfőbb nemzetközi problémák rendezésére. Persze, az imperialista táborban vannak olyan befolyásos körök, amelyek szeretnék megakadályozni a béke és az együttműködés tervének megvalósulását, amelyek – mint mondani szokták – gáncsot vetnek majd nekünk.

Csakhogy az események menete, a szocializmus és a béke erőinek növekedése mind kilátástalanabbakká teszi az efféle próbálkozásokat. Nincs jövője annak, ami keresztezi a népeknek a nemzetközi biztonságra és együttműködésre irányuló törekvését. S minél előbb belátják ezt valamennyi ország államférfiai, annál rövidebbé válik az út a világpolitika kiéleződött problémáinak megoldásához. Ami pedig a Szovjetuniót illeti, barátainkkal és szövetségeseinkkel együtt a világ dolgozó tömegei óriási többségének támogatásával következetesen és határozottan kiál-

lunk a kongresszus javaslatai mellett. Meggyőződésünk, hogy ez megfelel a szovjet nép, Földünk minden népe érdekeinek.

A jövőben is állhatatosan folytatjuk Vietnam, Laosz, Kambodzsa népeivel való harcos internacionalista szolidaritásunk politikáját. Mindig meg voltunk győződve róla, hogy az amerikai imperializmus agressziója ellen vívott hősi harcukat győzelem fogja koronázni, s minél tovább makacskodnak az agresszorok, annál dicstelenebb és szégyenletesebb eredménnyel kell majd lezárniuk vállalkozásuk mérlegét.

Meg vagyunk győződve róla, hogy barátaink, az Egyesült Arab Köztársaság, Szíria és más arab államok, az összes hazafias, haladó erőknél nemzeti, valamint egyetemes arab méretekben való egyesítésével, a szocialista országokkal való testvéri együttműködés erősítésével, az imperializmus zsarolásának és cselszövéseinek elszánt visszanyerésével kivívják igazságos ügyük győzelmét.

Síkraszállva a nemzetközi biztonságért és a békéért, harcolva a népek függetlensége és törvényes jogai ellen irányuló agresszív merényletek ellen, készek vagyunk ebben együttműködni minden olyan szervezettel és párttal, amely valóban ugyanezekre törekszik. A kongresszuson például újra leszögeztük, hogy helyeselnénk, ha a nemzetközi küzdőtéren a szociáldemokrata pártokkal közös akciókat hajthatnánk végre.

A sajtóban megjelent hírek szerint e hónap végén a szociáldemokrácia vezetői, akik között sokan kormányzó pártokat képviselnek, Finnország fővárosában részt vesznek majd a Szocialista Internacionálé Tanácsának ülészakán. Ezen meg fogják vitatni az európai biztonság, a Közel-Kelet és Indokína kérdéseit. Kényes kérdések ezek, amelyeknek megoldásától sok tekintetben az egész nemzetközi helyzet alakulása függ. Abból, hogy az ülészak résztvevői hogyan közelítik meg ezeket a kérdéseket, meg lehet majd ítélni, valóban a nemzetközi feszültség enyhítésére és a béke megszilárdítására törekszenek-e.

A munkásmozgalom érdekei, a világbéke érdekei azt követelik, hogy azok, akiknek Helsinkiben döntéseket kell majd hozniuk, ne feledkezzenek meg azokról a szörnyű bűntettekről, amelyeket az imperialista agresszorok Vietnamban, Kambodzsában és Laoszban, az arab országok megszállt területein elkövetnek. Az európai biztonság érdekei azt követelik, hogy a szociáldemokrata vezetők ne feledkezzenek meg saját népeik akaratáról, amelyek a hidegháború maradványainak teljes felszámolását, az európai együttműködés és jószomszédság légkörének mielőbbi meg-

teremtését kívánják. Ellenkező esetben az ülésszak résztvevői csupán megerősíteni fogják, hogy „internacionáléjuk” változatlanul jobbnak látja nem a tömegek szavára hallgatni, hanem azokéra, akik a NATO politikáját meghatározzák.

Azzal kapcsolatban, ahogyan a Nyugat a kongresszuson felvetett javaslatokra reagált, egy részletkérdésre szeretnék kitérni. A NATO egyes országai feltűnő érdeklődést, sőt részben bizonyos idegességet tanúsítanak a közép-európai fegyveres erők és fegyverzetek csökkentésének kérdése kapcsán. Képviselőik azt kérdezzetik: kinek a fegyveres erőit – a külföldi vagy a nemzeti fegyveres erőket –, milyen fegyverzeteket – a nukleáris vagy a hagyományos fegyvereket – kell majd csökkenteni? S talán megkérdezik majd azt is, hogy a szovjet javaslatok kiterjednek-e mindezekre együttesen? Ezzel kapcsolatban nekünk is van kérdésünk: az efféle kíváncsiszkodás nem emlékeztet-e arra az emberre, aki a bor ízét csak a külseje alapján akarja megítélni, anélkül hogy megkóstolná? Ha valaki nem lát egészen világosan, kívánságára eloszlatjuk a homályosságot. Csupán rá kell szánniuk magukat, hogy az őket érdeklő javaslatokat „megkóstolják”, ami diplomáciai nyelven azt jelenti, hogy el kell kezdeni a tárgyalásokat.

Amikor a kongresszus határozatait valóra váltjuk, nem kíméljük erőnket, hogy megszilárdítsuk a szocialista országok összeforrottságát és barátságát, tovább növeljük azt a szerepüket, amelyet a világ küzdőterén a béke és a társadalmi haladás nagy koalíciójaként betöltenek. Valóra váltva a kongresszus határozatait, erősíteni fogjuk szövetségünket a nemzeti felszabadító mozgalommal és az egész forradalmi mozgalommal. Valóra váltva a kongresszus határozatait, minden tőlünk telhetőt megteszünk, hogy biztosítsuk az államok békés egymás mellett élését, társadalmi rendszerükre való tekintet nélkül.

BESZÉD A CSEHSZLOVÁK KOMMUNISTA PÁRT XIV. KONGRESSZUSÁN

1971. MÁJUS 26.

Kedves csehszlovák barátaink!
Eltársak!

A testvérpártok minden kongresszusa nagy és sok tekintetben tanulságos esemény a kommunisták számára. Csehszlovákia Kommunista Pártjának XIV. kongresszusa azonban vitathatatlanul különösen fontos helyet foglal el mind az önök pártjának és hazájának életében, mind egész szocialista közösségünk, a nemzetközi kommunista mozgalom életében is.

Ez a kongresszus nagyon komoly és felelősségteljes szakaszt zár le a szocialista Csehszlovákia történetében. Joggal nevezhető a szocializmus csehszlovákiai ellenségei fölött aratott győzelem kongresszusának, a szocializmus győzelme kongresszusának. Pártjuk, a dolgozók millióit maga köré tömörítve, úgy érkezett el XIV. kongresszusához, hogy magasan hordozza a marxizmus–leninizmus harci zászlaját, a szocialista internacionalizmus zászlaját.

Kongresszusuk egy mindnyájunk szívének kedves jubileummal esik egybe. A Csehszlovák Kommunista Párt, Csehország és Szlovákia munkásosztályának és minden dolgozójának kipróbált harcos marxista–leninista élcsapata fennállásának 50. évfordulóját ünnepli. S ezeket az éveket az tette emlékezetessé, hogy a kommunisták – népük legjobb fiai és leányai – önfeláldozó, hősi harcot vívtak hazájuk szabadságáért és boldogságáért, a szocializmusért. Dicsőséges harci utat tettek meg, amelyre az önök pártja, hazájuk minden hű fia méltán büszke lehet.

A Szovjetunió Kommunista Pártjának Központi Bizottsága, a szovjet kommunisták milliói nevében a legszívélyesebb jókívánságainkat fejezzük ki önöknek, kedves küldött elvtársak, és az önök személyében Csehszlo-

vákia minden kommunistájának e nagyszerű jubileum alkalmával. Szívünk mélyéből újabb nagy sikereket kívánunk önöknek abban a harcban, amelyet szocialista államuk sokoldalú felvirágoztatásáért, népei életének további javításáért, az összes kommunisták közös ügyéért – a béke, a szabadság és a szocializmus nagy ügyéért – folytatnak.

Mi, az SZKP képviselői, hálásak vagyunk a CSKP Központi Bizottságának a meghívásért, és örülünk, hogy részt vehetünk kongresszusuk munkájában. A szovjet kommunisták mély tiszteletet éreznek csehszlovák testvéreik és fegyvertársaik iránt. A pártküldöttségek delegálása egymás kongresszusaira – ez egyik megnyilvánulása a pártjainkat és népeinket egyesítő megbonthatatlan barátságnak.

A csehszlovák és a szovjet kommunisták harci testvériségének történetében sok lap kapcsolódik Vlagyimir Iljics Lenin nevéhez. Lenin már a Nagy Október előtt aktív kapcsolatokat tartott fenn Csehország és Szlovákia haladó személyiségeivel. Melegen üdvözölte a Csehszlovák Kommunista Párt születését. Lenin elvtársi tanácsai, Bohumír Šmerallal, Antonín Zápotockýval, Karel Kreibichhel és más csehszlovák kommunistákkal való találkozásai történelmi jelentőségű szerepet tölthettek be a CSKP-nak, a csehszlovák munkásosztály harcos élcsapatának megalakulásában.

Hazánk kommunistái, a szovjet emberek tisztelettel őrzik az önök pártja első építőinek emlékét. Akárcsak önöknek, nekünk is sokat jelent Klement Gottwald elvtársnak, Csehszlovákia és az egész világ kommunista mozgalma kimagasló személyiségének neve, aki oly sokat tett a szovjet és a csehszlovák nép barátságának fejlesztéséért és erősítéséért.

Pártjuk története mindenekelőtt azon kommunisták hősiességének a története, akik vezették a dolgozó nép harcát az ország igazi szabadságáért és függetlenségéért. Éppen a kommunisták pártja volt az, amely a müncheni egyezmény keserű időszakában nemcsak felháborodottan megbélyegezte ezt a szégyenletes alkut, hanem arra is felhívta a figyelmet, hogy az egyetlen helyes út Csehszlovákia függetlenségének megmentése felé: a fasiszta hódítók elszánt visszaverése, a Szovjetunió által felajánlott segítség elfogadása.

A szovjet nép nagyra értékeli a csehszlovák hazafiak hozzájárulását a fasiszmus feletti győzelemhez. Megőriztük emlékezetünkben a félelmet nem ismerő illegális harcosok vakmerőségét, a Ludvík Svoboda tábornok parancsnoksága alatt küzdő csehszlovák hadtest harcos útját, a szlovák nemzeti felkelés résztvevőinek, vezetőinek – Karol Šmidke, Gustav Husák,

Jan Šverma és más elvtársak – önfeláldozását, a felkelt Prága hősiességét, amelynek a szovjet hadsereg gyorsan előretörő alakulatai siettek a segítségére. Jól tudjuk, hogy a csehek és a szlovákok lelkesítője és szervezője a német megszállók elleni harcban a Csehszlovák Kommunista Párt volt.

A csehszlovák munkásosztály történelmi jelentőségű hőstettévé lett 1948 forradalmi februárja. Csehszlovákia dolgozói kommunista pártjuk vezetésével, magukhoz ragadva a hatalmat, eltökélten és visszavonhatatlanul szocialista útra vitték az ország fejlődését. A szocialista forradalom elsöpörte az ország szabad fejlődésének útjából az utolsó akadályokat is. Mindörökre megszűnt a kapitalista kizsákmányolás, megszűntek a gazdasági válságok, a munkanélküliség.

A forradalmi február megnyitotta Csehszlovákia előtt a szocializmus útját, amelyen rohamos fejlődésnek indultak a termelőerők, szüntelenül emelkedik a dolgozók életszínvonala, egyre erősödnek a valóban egyenjogú és testvéri kapcsolatok a csehek, a szlovákok és országuk más nemzetiségei között, a dolgozók nagy tömegei hozzáférnek a kultúra és a tudomány értékeihez.

A kommunisták jól tudják, hogy az új társadalom építése bonyolult alkotó folyamat, amely megköveteli a társadalmi élet egész régi rendszerének forradalmi szétzúzását, s amely az osztályellenféllel vívott elkerülhetetlen harc közepette megy végbe. A ki nem taposott utakon előfordulhattak hibák is, balsikerek is. A fő dolog azonban, amely a CSKP félév-százados munkájának eredményeit jellemzi, az a szocializmus építésében elért kétségbevonhatatlan siker, amelyet a párt a tömegekkel együtt, a tömegek érdekében vívott ki.

A csehszlovák nép méltán büszkélkedhet nagyszerű eredményeivel, amelyek már történetének szocialista korszakát jellemzik. Ilyen dinamizmust, a társadalmi-gazdasági átalakulások ilyen arányait az ország a múltban nem ismerte és nem is ismerhette.

Éppen a szocializmus volt a történelemben az első olyan rendszer, amely az igazi demokrácia létrejöttéhez vezetett, döntő szerepet biztosított a dolgozó embereknek a társadalomban, bizalmat oltott beléjük a holnap iránt, megteremtette az előfeltételeket a személyiség sokoldalú fejlődéséhez. Éppen a szocialista rend adja meg napjainkban azt a lehetőséget, hogy a leghatékonyabban és az egész nép érdekében használjunk fel egy olyan hatalmas erőt, mint korunk tudományos-technikai haladása.

Csehszlovákia dolgozói ma már a saját tapasztalatukból ismerik az új

rendnek ezeket az előnyeit. S nem lehet kétséges, hogy amint további sikereket érnek el a szocialista építésben, mind mélyebben és teljesebben nyilvánulnak majd meg a szocializmusnak ezek az előnyei.

A szocialista országok testvérnepeinek családjában jutott Csehszlovákia első ízben igazi biztonsághoz, függetlenségének, határai sérthetetlenségének igazi biztosítékához. Az önök országa a maga jelentős ipari potenciáljával kivette részét a világszocializmus gazdasági hatalmának megszilárdításából. Sokszorosan megnövekedett a nemzetközi tekintélye a Csehszlovák Szocialista Köztársaságnak mint olyan cselekvőerőnek, amely következetesen síkraszáll a népek békéjéért és szabadságáért, harcol az elnyomás és az agresszió imperialista politikája ellen. A szabadság harcosai az összes kontinensen elismerik a Csehszlovák Kommunista Pártnak a világforradalmi folyamat fejlődésében betöltött nagy szerepét.

Természetesen nem mindenkinek tetszik az új, igazán népi rendszer az önök országában, nem mindenkinek felel meg a szocializmus megszilárdulása a Csehszlovák Szocialista Köztársaságban. S magában Csehszlovákiában is akadtak a múltnak olyan erői, amelyek a nemzetközi reakció tevékeny támogatásával megkísérelték semmivé tenni a februári vívmányokat, megfosztani a kommunista pártot a társadalomban betöltött vezető szerepétől, aláásni az önök országában a szocializmus alapjait, visszafordítani a történelem kerekét. Ismét beigazolódott, mennyire megalapozott Lenin ama figyelmeztetése, hogy amíg a kapitalizmusból a kommunizmusba való átmenet történelmi korszaka „be nem fejeződött, a kizsákmányolók okvetlenül megőrzik reményüket a restaurációra és ebből a *reményből* restaurációs *kísérletek* lesznek”. Az ellenforradalmárok megpróbálták Csehszlovákiát elszigetelni a testvérországoktól, elszakítani a szocialista közösségtől, kiszolgáltatni az imperialisták kénye-kedvének.

Ma azonban mindenki előtt világos, hogy pártjuk győzelmesen került ki a súlyos megpróbáltatásokból. S a párt legjobb erői, a párt magva becsülettel kiállták a harci próbát. Eltorlaszolták a szocialistaellenes hisztéria és a burzsoá nacionalista tobzódás szennyes árját, amelyet a belső és a külső ellenforradalom egyesített erői kavartak föl, elszánt és sikeres harcot vívtak a párt társadalmi vezető szerepének helyreállításáért, és nem engedték meg, hogy megbontsák Csehszlovákia és a szocialista országok testvéri szövetségét.

Ez, mint Husák elvtárs itt nagyon helyesen megállapította, a cseh-

szlovák kommunisták ezreinek és ezreinek az érdeme, akik a nehéz pillanatban elvhűséget, elszánt akaratot és állhatatosságot tanúsítottak mindannak védelmében, amiért hazájuk forradalmár nemzedékei, a fasiszmus-sal vívott harc hősei, február lánglelkű harcosai, a szocialista Csehszlovákia építői küzdöttek.

A CSKP KB 1969. áprilisi plénümán a csehszlovák kommunisták végérvényesen „nem”-et mondtak a jobboldali revizionistáknak, azoknak, akik a szocializmus ellenségeinek szekerét tolják. Ez döntő fordulat volt a párt marxista-leninista jellegének helyreállítása felé. A CSKP-nak a plénumon megválasztott új vezetősége irányította a párt és a társadalom egészséges erőinek harcát a szocialista rend megszilárdításáért, az ellenforradalmi támadás következményeinek leküzdéséért.

A szovjet kommunisták teljes mértékben egyetértenek az 1968–1969-es évek eseményeinek azzal az értékelésével, amelyet a „Tanulságok” című ismert dokumentum, valamint a CSKP Központi Bizottságának a jelenlegi kongresszus elé terjesztett beszámolója tartalmaz. Ezeknek a dokumentumoknak, amelyek az önök pártja és országa életének egy fontos szakaszáról mélyreható marxista-leninista elemzést nyújtanak, eléggé nagy a nemzetközi jelentőségük is.

A csehszlovák kommunisták, a szocializmus vívmányait védelmezve, egyúttal népük nemzeti érdekeiért, valamint az egész kommunista és felszabadító mozgalom nemzetközi érdekeiért, a béke és a társadalmi haladás érdekeiért is harcoltak és harcolnak. Ez a magyarázata annak, hogy a Csehszlovák Kommunista Párt és vezetői, Gustav Husák, Ludvík Svoboda elvtársak és a szocializmus ügyének más rendíthetetlen harcosai oly nagy tekintélynek örvendenek a kommunista világmozgalomban. Nehéz helyzetben bizonyultak ők igazi hazafiaknak és meggyőződéses internacionalistáknak, akiknek szemében szocialista hazájuk boldogsága és felvirágzása elválaszthatatlan a világszocializmus érdekeitől.

Eltársak! A CSKP Központi Bizottságának beszámolója és a küldöttek felszólalásai feltárják előttünk, milyen nagy aktivitással vesznek részt a csehszlovák kommunisták a szocialista rend megszilárdításáért folyó harcban. Ez tölti be ma egész pártjuk és egész országuk életét. Amikor pártjuk arra törekszik, hogy a tudományos-technikai haladás vívmányainak felhasználásával minden irányban felvirágoztassa a szocialista gazdaságot, hogy tökéletesítse a szocialista gazdálkodás módszereit, ezzel szilárd alapot rak le a dolgozók anyagi és szellemi életfeltételeinek minden

irányú javításához, a szocialista társadalmi viszonyok egész rendszerének további fejlesztéséhez.

Azok a lelkesítő távlatok, amelyeket a kongresszus a csehszlovák nép előtt feltárt, mindenekelőtt azért váltak lehetségessé, elvtársak, mert győztek a pártért vívott harcban, elérték a pártnak a marxizmus-leninizmus és a szocialista internacionalizmus elvei alapján való tömörítését. Ezek a távlatok, elvtársak, azért váltak lehetségessé, mert önök szétzúzták a burzsoázia cinkosait, a jobboldali revizionistákat, akik megkísérelték, hogy megfosszák a pártot a leninizmus győzhetetlen fegyverétől, akik a szocializmust „megjavítása” és „megújítása” ürügyén akarták elpusztítani, s akik a kapitalista rend restaurációja felé akarták vinni az országot. Pártjuk egyúttal a gyakorlatban bizonyította be, hogy megvan benne a lenini forradalmárok számára elengedhetetlen érzék az új iránt, elutasítja a dogmatizmust és a sablonosságot, nem engedi meg, hogy a jelenségek alkotó megközelítését az egyszer már bevált formák egyszerű megismétlésével helyettesítsék.

Az önök jelenlegi vívmányai, elvtársak, a jövőbe vetett hitük arra épül, hogy a párt kijelölte azt a helyes utat, amely megfelel a város és a falu sokmillió dolgozó tömegei életérdekeinek. Erről e tömegek saját mindennapi tapasztalataikon győződnek meg. A kommunista párt iránti hűségüket, a párt politikája iránti bizalmukat a legmeggyőzőbb módon fejezik ki: tettekkel, alkotó munkával. Ez a magyarázata annak, hogy az ország gazdasága olyan rövid idő alatt állt helyre és magabiztosan halad előre, holott a szocializmus revizionista „megjavítói” alaposan megtépázták és lényegében a válság szélére taszították.

Kedves elvtársak! Már utaltunk arra, hogy azok a tanulságok, amelyeket pártjuk az osztályellenséggel való éles összecsapásból levont, nem csupán a Csehszlovák Szocialista Köztársaság további fejlődése szempontjából fontosak, hanem más szocialista országok, más kommunista pártok szempontjából is.

Az önök tapasztalata újra emlékeztet arra, hogy a szocializmus országaiban a kommunisták szent kötelessége, hogy az új társadalom építése terén végzett egész tevékenységükben rendíthetetlenül kövessék Lenin tanítását, nagy tanításának forradalmi lényegét, elszántan visszaverjenek minden olyan kísérletet, amely a leninizmus eltorzítására és meghamisítására irányul, visszaverjék az opportunizmus minden megnyilatkozását. Ez a tapasztalat újra meg újra figyelmeztet arra, hogy mennyire veszélyes

az önhietség, mennyire elengedhetetlen az örökös éberség a szocializmus ellenfeleinek mindenféle ellenséges tevékenységével szemben. Megtanít rá, hogy megértsük, mennyire szükséges a következetes harc a nemzetközi imperializmus felforgató akciói ellen. Megmutatja, mennyire fontos, hogy erősítsük a kommunista párt vezető szerepét, a dolgozók széles tömegeihez fűződő kapcsolatait, állandóan tökéletesítsük a tömegek nevelésével kapcsolatos pártmunka stílusát és módszereit, következetesen fejlesszük a szocialista demokráciát.

Az élet ismét meggyőző erővel igazolta, hogy a szocialista országok kommunistái számára a legnagyobb érték, a legbiztosabb támasz és a leghatalmasabb fegyver az osztályellenséggel vívott harcban a szocialista internacionalizmus ereje, a szocialista országok testvéri összeforrottsága, megbonthatatlan szolidaritása és kölcsönös segítségnyújtása volt és a jövőben is az lesz.

A Csehszlovák Kommunista Párt, az osztályharcokban megedződve, magabiztosan vezeti a dolgozókat a szocializmus építésének új eredményei felé. A Csehszlovák Szocialista Köztársaság ma úgy áll az egész világ előtt, mint az új életet építő népek nagy szövetségének erős tagja, és senkinek soha nem sikerülhet kiragadni Csehszlovákiát a szocialista táborból, megbontani testvériségünket és barátságunkat.

Eltársak! A szocialista államoknak a Varsói Szerződés Szervezetében, a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsában, a kétoldalú kapcsolatok kereteiben kifejtett tevékeny együttműködése, a felmerülő kérdések közös elvtársi megvitatása, az alapjában véve egységes külpolitikai irányvonal kidolgozása és megvalósítása, a gyakorlati akciók szoros egybehangolása megsokszorozza a szocializmus erejét, megnöveli a világ eseményeire gyakorolt befolyását.

Az imperialista agresszió ellen harcoló indokínai népek, az arab országok hazafiai, valamint Ázsia, Afrika, Latin-Amerika más népei és természetesen az európai kontinens népei is a saját tapasztalataikon, a saját országuk sorsán érzik a szocialista államok által a béke, a szabadság és a társadalmi haladás védelmében kifejtett együttes, egybehangolt tevékenység óriási kedvező hatását.

Ami Európát illeti, itt a szocialista közösség országainak következetes irányvonala már kézzelfogható gyümölcsöket hozott a béke megszilárdításának, a kontinens államai közötti békés, kölcsönösen előnyös együttműködés fejlesztésének ügyében. Aki nem huny szemet a tények előtt,

aki tárgyilagosan értékeli korunk valóságát, annak látnia kell, hogy éppen a szocialista közösség alkotja napjainkban az európai béke legbiztosabb támaszát. A valóban szilárd európai békéért vívott közös harcunk mind nagyobb megértésre talál a közvélemény széles köreiben, s úgyszintén az európai államok sok kormánya részéről is.

Reálisan szemléljük a dolgok állását. Látjuk azokat a kísérleteket, hogy szabotálják az előrejutást az európai biztonság biztosításában, tudjuk, kik állnak e próbálkozások mögött.

A szocialista államok építő kezdeményezésének bojkottálása céljából egész elméletet találtak ki, amely szerint az európai problémákat, úgy mond, nem lehet másként megoldani, csak valamennyit egyszerre, komplexen. Így próbálják megnehezíteni a Német Szövetségi Köztársaságnak a Szovjetunióval és a Lengyel Népköztársasággal kötött szerződéseit ratifikálását, halogatni az összeurópai értekezlet összehívását, megakadályozni más problémák rendezését, köztük az olyan fontos kérdését is, mint amilyen az, hogy Bonn ismerje el: a müncheni diktátum kezdettől fogva és a belőle származó összes következményekkel együtt érvénytelen.

Ámde nem lehet vég nélkül spekulálni a békének és a népek biztonságának az érdekeivel. Az összeurópai együttműködés kialakítása nem lehet politikai alku tárgya. Szeretnők hinni, hogy az európai országok államférfaiban lesz annyi eltökéltség és realizmus, hogy valóban számításba vegyék a múlt tragikus tanulságait. Hisszük, hogy legyőzhetetlen a népek törekvése a békére és biztonságra. Őszintén hisszük, hogy a jelenlegi kedvező lehetőségeket kihasználják és létrejönnek az összes európai államok békés együttműködésének szilárd alapjai.

Az egész nemzetközi helyzet megjavításának, a szocializmus és a kommunizmus építésére irányuló nagyszabású terveink valóra váltásához szükséges kedvező feltételek biztosításának biztos záloga a szocialista országok sokoldalú együttműködése. Engedjék meg, elvtársak, hogy e kongresszusuk szónoki emelvényéről jelentsem ki: az SZKP a jövőben is folytatja az ilyen együttműködés megszilárdításának és fejlesztésének az irányvonalát. Ezt a politikát teljes világossággal rögzítette pártunk XXIV. kongresszusa, s minden tőlünk telhetőt megteszünk, hogy szakszerűen erősítsük a szocialista világrendszernek – az emberiség forradalmi erői e nagyszerű vívmányainak – egységét és hatalmát.

Jólesik tudnunk, hogy ebben a nagy ügyben vállvetve együttműködünk önökkel, elvtársak. Együttműködésünk a politikában is, a gazdasági

életben is, az ideológiában is mind szorosabbá és gyümölcsözőbbé válik. Az egy évvel ezelőtt a történelmi Hradzsiban aláírt szovjet–csehszlovák barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés – mint tudják – előirányozza országaink népeinek további közeledését, sokoldalú együttműködésük további fejlesztését, többek között a gazdasági kapcsolatok területén is, ami – meggyőződésünk szerint – jelentősen hozzájárul a szocialista országok gazdasági integrációjának közös ügyéhez. Ebben a szerződésben kötelezettséget vállaltunk arra, hogy megteszszük a szükséges intézkedéseket népeink szocialista vívmányainak, országaink biztonságának és függetlenségének védelme érdekében. Ez a szerződés jól szolgálja és jól fogja szolgálni azt a nemes célt, hogy elmélyítsük és fejlesszük a Szovjetunió és a Csehszlovák Szocialista Köztársaság örök és megbonthatatlan barátságát.

Engedjék meg, kedves barátaim, hogy mélységes hálánkat fejezzük ki Gustav Husák elvtársnak és az itt felszólalt többi elvtársnak, önöknek valamennyiüknek azért a magas értékelésért, amelyet pártunk tevékenységéről és politikájának internacionalista jellegéről adtak, azért a magas értékelésért, amelyet XXIV. kongresszusunk határozatairól kifejezésre juttattak. Barátaink elismerése szárnyakat is ad nekünk és kötelez is bennünket. Engedjék meg, hogy biztosítsam önöket: a szovjet kommunisták a lenini tanításokhoz híven mindig méltók lesznek azok bizalmára, akik barátaik a szocializmusért és a kommunizmusért vívott közös harcban.

Amikor befejezem felszólalásomat, szeretnék ismételten teljes sikert kívánni önöknek kongresszusuk munkájához. Meg vagyunk győződve róla, hogy e kongresszus egyengeti az utat a szocializmus további csehszlovákiai győzelmei felé, és elő fogja segíteni országaink barátságának további erősödését, az egész szocialista közösség megszilárdulását.

Éljen a Szovjetunió Kommunista Pártjának és a Csehszlovák Kommunista Pártnak harcos szövetsége!

Fejlődjék és erősödjék évről évre a szovjet és a csehszlovák népek barátsága!

Éljen a szocializmus országainak, a kommunista világmozgalomnak, az összes imperialistaellenes erőnek az egysége és összeforrottsága!

Éljen a béke és a kommunizmus!

**A MOSZKVAI BAUMAN VÁLASZTÓKERÜLET
VÁLASZTÓIVAL VALÓ TALÁLKOZÓN**

1971. JÚNIUS 11.

(RÉSZLET)

Elvtársak! Az a gyakorlati munka, amelyet az SZKP XXIV. kongresszusán elfogadott politikai irányvonal valóra váltásáért folytatunk, nem csupán az ország fejlődésének belső problémáira terjed ki, hanem nemzetközi politikánkra is.

A XXIV. kongresszus újból megerősítette, hogy a Szovjetunió külpolitikáját a céltudatosság és a következetesség, a jelenlegi problémák megoldásának a távlati, hosszú lejáratú célok és feladatok szempontjából való megközelítése jellemzi. Éppúgy, mint eddig, ezután is minden lehető módon elősegítjük a szocialista országok közötti együttműködés fejlesztését, a szocialista világrendszer erősödését. Éppúgy, mint eddig, ezután is erősítjük a harci szövetséget és barátságot a fiatal nemzeti demokratikus államokkal, az antiimperialista mozgalom összes erőivel. Éppúgy, mint eddig, ezután is szembeszállunk az agresszióval, harcolunk a világbékéért, a katonai tömböknek és csoportosulásoknak kollektív biztonsági rendszerekkel való felváltásáért.

A kongresszus óta mindössze két hónap telt el, de külpolitikai tevékenységünk minden főbb irányában máris előrehaladtunk. Ami a legutóbbi idők eseményeit illeti, mindenekelőtt meg kell említenünk az Egyesült Arab Köztársasággal kötött barátsági és együttműködési szerződést. E szerződésben világosan kifejezésre jut az a szoros barátság, kölcsönös támogatás és kölcsönös megértés, amely a szovjetország és a haladó arab államok kölcsönös kapcsolatait jellemzi. Ezt a dokumentumot úgy tekintjük, mint a népek imperialistaellenes frontja egyre fokozódó tömörülésének újabb tanúbizonyságát.

Szólnom kell Trudeau kanadai miniszterelnök szovjetunióbeli látogatásának eredményeiről is. A tanácskozásokról készült szovjet-kanadai

jegyzőkönyv, akárcsak a korábban, Pompidou francia elnöknek a Szovjetunióban tett látogatása idején aláírt szovjet-francia jegyzőkönyv is, meggyőzően tanúsítja, milyen nagy lehetőségek kínálóznak a különböző társadalmi rendszerű államok cselekvő politikai együttműködésére. És minél nagyobb érdeklődést fognak tanúsítani partnereink a béke fenntartása, a gazdasági, a tudományos-műszaki és az egyéb kapcsolatok fejlesztése iránt, annál nagyobbak lesznek az ilyen lehetőségek és annál könnyebben válthatjuk valóra őket.

Ez teljes mértékben vonatkozik korunk olyan nagy problémájára is, mint a fegyverkezési hajszra leállítása. Tekintettel ennek óriási fontosságára, engedjék meg, hogy részletesebben kitérjek néhány ide tartozó kérdésre.

A militarizmus ellen, a leszerelésért vívott harc Lenin kora óta mindig elválaszthatatlan alkotórésze volt a szovjetállam külpolitikai tevékenységének. Országunk, pártunk ma is hű ehhez az irányvonalhoz. Újabb bizonyosságot szolgáltatnak erre a XXIV. kongresszus dokumentumai, amelyek megfogalmazzák azoknak a konkrét javaslatoknak egész komplexumát, amelyek mind részleges intézkedések elfogadására, mind az általános és teljes leszerelés alapjainak megteremtésére irányulnak.

Azt mondhatnák, efféle javaslatokat a szovjetállam már nemegyszer előterjesztett a múltban is, a másik fél azonban nem fogadta el őket. Vajon nem arról tanúskodik-e ez, hogy a leszerelésre, a fegyverkezési verseny korlátozására irányuló tervek nem reálisak abban a világban, ahol még létezik a kapitalizmus, ahol a nemzetközi helyzetre változatlanul nem csekély befolyást gyakorolnak az imperialista hatalmak?

A leszerelésért való harc természetesen bonyolult dolog. Itt, akárcsak sok más külpolitikai kérdésben is, az imperialista erők makacs ellenállásába ütközünk. Ennek ellenére az SZKP XXIV. kongresszusán felvetett javaslatokat nem propaganda-jelszavaknak tekintjük, hanem a cselekvés jelszavainak, amelyek korunkban mind inkább elérhető politikai célokat fejeznek ki.

Tulajdonképpen mi teszi lehetővé, hogy a kérdést így vessük fel? Mindenekelőtt az, hogy megváltoztak a világ erőviszonyai – mind a társadalmi-politikai, mind a katonai erőviszonyok.

Alig néhány évvel ezelőtt az imperialisták, mindenekelőtt az amerikai imperialisták, még komolyan reménykedtek abban, hogy a fegyverkezési hajszra révén megerősíthetik állásaikat a világ küzdőterén, egyúttal pedig

gyengíthetik a Szovjetunió és más szocialista országok gazdaságát, meg-
hiúsíthatják a békés építésre irányuló terveinket. Ellenfeleink efféle szá-
mításai most már teljesen nyilvánvalóan csődöt mondtak. Ma már min-
denki látja: a szocializmus elég erős, hogy biztosítsa megbízható védel-
münket is, gazdaságunk fejlődését is, bár természetesen a tetemes védelmi
kiadások nélkül gazdaságunk sokkal gyorsabban fejlődne.

Másfelől az imperialisták, s köztük a leggazdagabb kapitalista ország
– az Amerikai Egyesült Államok – imperialistái, egyre erősebben érzik
a féktelen fegyverkezési hajsza hátrányos gazdasági és politikai követ-
kezményeit. Az óriási katonai kiadások a tőkésországokban krónikus
inflációt idéznek elő, állandóan visszatérő pénzügyi és valutaválságokat
okoznak, megnehezítik a kiéleződött belső problémák megoldását.

Ezzel egyidejűleg a dolgozók körében mind nagyobb felháborodást
kelt a militarizmus és az agresszió politikája. Az Egyesült Államokban
a háborúellenes mozgalom egyre inkább tömeges méretűvé válik, erős
nyomást gyakorol a kormányra. Növekszik az ellenállás a katonai kiadá-
sok növelésével szemben a NATO más országaiban is. Ennek eredménye-
ként a nyugati államok uralkodó köreinek egy része sem tekinti a fegyver-
kezési versenyt feltétlenül üdvösnek. Mindez természetesen bizonyos
mértékig megkönnyíti a szocialista és más békeszerető országok harcát
a fegyverkezési verseny ellen. Ez a harc a korábbinál elérhetőbb feladattá
válik.

Ebben a helyzetben kétségkívül megnövekszik azoknak a tárgyalások-
nak a jelentősége, amelyeket a Szovjetunió és az Egyesült Államok a ha-
dászati fegyverzet korlátozásáról folytat, s amelyeknek kedvező kimene-
tele, véleményünk szerint, összhangban állna mindkét ország népeinek
érdekeivel és az egyetemes béke megszilárdításának feladatával.

Már szóltam arról, hogy e tárgyalások sikerét az határozza meg, vajon
szigorúan tiszteletben tartják-e mindkét fél egyenlő biztonságának elvét,
lemondanak-e az olyan kísérletekről, hogy holmi egyoldalú előnyt szerez-
zenek a másik fél terhére. Ezért szeretnénk remélni, hogy az Egyesült
Államok kormánya is konstruktív álláspontot foglal el.

Az egyenlő biztonság elvét szavakban elismeri Washington is. Valójá-
ban azonban az amerikai fél semmiképp nem tudja rászánni magát arra,
hogy ezt következetesen valóra váltsa. Az Egyesült Államokban például
újra meg újra nagy lármát csapnak a szovjet védelmi programok körül,
különösen akkor, amikor Washingtonban a soron következő katonai

költségvetés elfogadása kerül napirendre. A védelem erősítésére tett intézkedéseinket ilyenkor mintegy „hítségésnek” tüntetik fel, amely közvetlenül veszélyezteti a tárgyalások sikerét. De hadd kérdezzük meg, ugyan milyen alapon várja el tőlünk Washington, hogy mondjunk le a már elfogadott programokról, ha maga az amerikai kormány abban az időszakban, amikor a tárgyalások folytak, több nagyon fontos határozatot hozott hadászati erőinek növelésére? Már régen fel kellett volna hagyniuk azzal, hogy saját tetteik és a másik fél tettei megítélésében kettős mértéket, kettős követelményt alkalmazzanak.

És ez nem csupán a rakétákra vonatkozik. Az Egyesült Államok propagandagépezete valóságos kampányt indított a szovjet haditengerészeti flotta miatt. Washingtonban ugyanis fenyegetésnek tekintik azt, hogy hajóink megjelennek a Földközi-tengeren, az Indiai-óceánon és más tengereken. Ezzel szemben az amerikai politikusok helyénvalónak és természetesnek tartják, hogy 6. flottájuk állandóan ott van a Földközi-tengeren, ahogyan mondani szokták, a Szovjetunió oldalában, a 7. flotta pedig Kína és Indokína partjainál.

Soha nem tartottuk és nem tartjuk eszményinek az olyan helyzetet, amelyben a nagyhatalmak hadiflottái tartósan hetedhét határon túl járnak saját partjaiktól. Készek is vagyunk megoldani ezt a problémát, de – ahogyan mondani szokták – egyenlő alapon.

A Szovjetunió ilyen elvek alapján kész megvitatni bármilyen javaslatot. Ami bennünket illet, a kongresszuson egész sor kezdeményező lépést tettünk a tömegpusztító fegyverek összes fajtáinak betiltására, az államok katonai költségvetésének csökkentésére, a nukleárisfegyver-kísérletek teljes beszüntetése tárgyában. Javasoltuk továbbá, hogy üljön össze az öt nukleáris hatalom – a Szovjetunió, a Kínai Népköztársaság, az Egyesült Államok, Anglia és Franciaország – konferenciája. Várjuk a választ ezekre a javaslatokra. Várja a választ a világ közvéleménye is.

Önök tudják, hogy javaslataink között megtalálható az európai fegyveres erők és fegyverzetek csökkentésére vonatkozó javaslat is. Fontos és önálló kérdés ez, s erre vonatkozólag mi is, szövetségeseink is ismételten megfelelő elgondolásokat vetettünk fel. Megoldásának útján a gyakorlati eredmények nagy jelentőségűek lennének az enyhülés és a tartós béke szempontjából az európai kontinensen. Elégedetten állapíthatjuk meg, hogy a Szovjetunió e kérdésre vonatkozó álláspontját a nyugati országok többségében határozott érdeklődéssel fogadták. Foglalkoznia kel-

lett e kérdéssel a NATO nemrég lezajlott lisszaboni ülészakának is. Világos választ azonban egyelőre még nem kaptunk. Változatlanul ezt kérdezik tőlünk: javaslatunk csupán a külföldi fegyveres erőkre vonatkozik-e, avagy a nemzeti fegyveres erőket is érinti? Erre mi ezt válaszoljuk: készek vagyunk megvitatni ezt is, amazt is. A magunk részéről ismételten hangsúlyozzuk, hogy készek vagyunk kellő figyelmet fordítani erre az egész fontos kérdéskomplexumra. Természetesen szövetségeseinkkel szoros kapcsolatot tartva járunk majd el.

Engedjék meg, elvtársak, hogy biztosítsam önöket: az SZKP Központi Bizottsága és a szovjet kormány, a párt XXIV. kongresszusán hozott határozatokhoz híven, ezután is állhatatosan és tevékenyen folytatja azt a külpolitikát, amely arra irányul, hogy biztosítsa a szovjet nép nyugodt, békés munkájának minden feltételét, s megszilárdítsa az egyetemes béke alapjait a Földön. Ez a lenini külpolitikai irányvonal, s mi ezt következetesen valóra váltjuk.

BESZÉD

A NÉMET SZOCIALISTA EGYSÉGPÁRT VIII. KONGRESSZUSÁN

1971. JÚNIUS 16.

Tisztelt elvtársak!
Kedves barátaink!

A Szovjetunió Kommunista Pártjának küldöttsége az SZKP Központi Bizottságának megbízásából testvéri kommunista üdvözetét adja át a Német Szocialista Egységpárt VIII. kongresszusa minden résztvevőjének, pártjuk valamennyi tagjának, a Német Demokratikus Köztársaság minden polgárának.

Élénk érdeklődéssel és német barátaink tervei és tettei fölött érzett büszkeséggel hallgatta meg küldöttségünk az NSZEP Központi Bizottságának beszámolóját, amelyet Erich Honecker elvtárs, a Központi Bizottság első titkára terjesztett elő. Pártjuk jelenlegi kongresszusa kétségtelenül fontos állomás lesz az NDK szocialista építésében.

A Német Szocialista Egységpárt tevékenységének negyed százada alatt óriási munkát végzett, amelyre méltán büszke. Az a kézfogás, amellyel a kommunista Wilhelm Pieck és a szociáldemokrata Otto Grotewohl, a német munkásmozgalom két kimagasló alakja megpecsételte a dolgozók két osztagának megbonthatatlan szövetségét, az önök pártjának jelképévé vált. Pártjuk megteremtése óriási esemény volt a német munkásmozgalom történetében, nagy politikai bölcsességről tanúskodott. E cselekedet elvi jelentőségét a Német Demokratikus Köztársaság egész fejlődése, szocialista építésének nagyszerű vívmányai igazolják.

A szovjet emberek még a második világháború sötét éveiben sem azonosították Németország dolgozóit a bűnös hitlerista klikkel. Hittük, hogy a fasizmussal szembeni ellenállás szelleme német földön is él, hogy a jövődő Németország szíve dobog az illegális csoportokban és a bör-

töncellákban. Nem is csalódtunk ebben! A háború után a náci kalandorok által pusztulásba kergetett Németországban, ahol a lakosság jelentős részét erkölcsileg megfertőzte a fasizmus, az új, szocialista társadalom építésének pusztá gondolata is sokak szemében távoli, nehezen megvalósítható álmoknak tűnt. Ámde a német kommunisták, a bátor forradalmárok – Karl Liebknecht, Rosa Luxemburg és Ernst Thälmann ügyének folytatói – bíztak a német nép legjobb erőiben. Forradalmi kötelességükhöz híven, a haladó szociáldemokratákkal szövetkezve, bátran vállalták a felelősséget hazájuk sorsáért, eszményeikkel lelkesíteni tudták a dolgozókat, s mozgósítani tudták a néptömegeket a jobb jövőért vívandó harcra. Hatalmas nehézségeket leküzdve, szemtől szemben a legerősebb és legtapasztaltabb osztályellenséggel, amely az Elba túlsó partján megvetette lábát, történelmileg rövid idő alatt, becsülettel megoldottak egy óriási jelentőségű feladatot: felépítették a szocialista német államot.

Ez, elvtársak, igazi hőstett. A német kommunisták, akik ezt megvalósították, valóban kiérdemelték népük és osztálytestvéreik, valamint világszerte forradalmi harcot vívó fegyvertársaik tiszteletét és háláját.

A Német Szocialista Egységpárt, Marx–Engels–Lenin nagy tanításának legyőzhetetlen igazságával felvértezve, elsősorban azért ért el sikert, mert soraiba tudta tömöríteni a német munkásosztály legjobb fiait és leányait. Messze előrelátó politikájával az ország összes haladó pártjait és szervezeteit a Nemzeti Frontba tömörítve, pártjuk kikovácsolta a társadalom összes aktív erőinek szövetségét a béke, a demokratikus átalakítások, a szocializmus építése platformján. Az NDK kommunistái magasztos eszméikkel, ügyük nagyságával meghódították az ifjú nemzedék esztét és szívét. S ez különösen értékes, elvtársak. Hiszen éppen az ifjúság hivatott folytatni és teljes győzelemre vinni az önök ügyét.

Az NSZEP-nek a nemzetközi kommunista mozgalomban élvezett nagy tekintélye összefügg azzal, hogy pártjuk vezetőségében kipróbált marxista-leninisták, a munkásosztálynak a fasizmus elleni harcban megedzett hű képviselői, a szocializmus harcosai foglaltak és foglalnak helyet. Az NDK dolgozóinak és összes barátainak mély tiszteletét és háláját érdemelte ki Walter Ulbricht elvtárs, aki egész energiáját, egész óriási politikai tapasztalatát a német dolgozók ügyének, a szocializmus ügyének szentelte. Az NDK kommunistáinak, összes dolgozóinak nagy bizalmát élvezi tisztelt barátunk és elvtársunk, Erich Honecker, az állhatatos antifasiszta, a köztársaság párt- és államépítésének kiváló szervezője.

Pártjuk egyik nagy érdeme az, hogy a társadalom szocialista átalakításáért végzett nagy és megfeszített munkája során a pártvezetők nagyszerű kádereit nevelte fel és edzette meg, akik marxista-leninista világnézettel vannak felvértezve, rendíthetetlen hűséggel szolgálják a munkásosztályt, a dolgozó népet, szilárdan a szocialista internacionalizmus pozícióin állnak. Ilyen káderek vannak ma a párt minden láncszemében – a Központi Bizottság Politikai Bizottságától kezdve az alapszervezetekig.

Eltársak! Önök ezekben a napokban határozzák meg a párt munkájának, az állam és a szocialista társadalom fejlesztésének további távlatait. Ennek során lehetőségük van arra, hogy a legutóbbi évek imponáló vívmányaira támaszkodjanak, amelyeket úgy értek el, hogy valóra váltották az előző pártkongresszusok határozatait. Sokat tettek a pártépítés területén is, gazdasági téren is, a szocialista államiság fejlesztésében is.

Nem először járunk az NDK-ban, s az önök köztársaságában tett minden látogatásunk régi jóbarátok találkozására emlékeztet. Újra találunk mindazzal, ami már korábban is gyönyörködtette szemünket és örömmel töltötte el szívünket. S minden alkalommal újat fedezünk fel, szinte tapinthatóan érezzük a pártjukat, az NDK egész népét eltöltő pezsgő élet lüktető pulzusát.

A szocialista Német Demokratikus Köztársaság nagy és dicső utat tett meg. Kialakulásának, a múlt erőitől való elhatárolódásának folyamata nem volt könnyű. A szocialista építésben minden újabb állomást a szó szoros értelmében harccal, a revansisták és az imperialisták merényletei elleni éles harccal kell kivívni. Ámde, ahogyan a nagy Goethe oly találóan mondotta:

„Ki napról napra meg kell hogy szerezze,
Szabad életre csak az érdemes.”

Az új társadalmi rend szilárdan és örökre meghonosodott az NDK-ban. Előnyeit a német dolgozók milliói nagyra becsülik. Megszűnt a kiszákmányolás, megszűnt a munkanélküliség, megszűnt a lealázó társadalmi megkülönböztetés. Az NDK dolgozói saját mindennapi tapasztalataikból tudják, mi is az a szabad alkotó munka, mi a holnapba vetett biztos hit. Ez az új rend az, amelyben a nép saját életének alkotójává és gazdájává vált, évről évre erősödik, s továbbra is erősödni, fejlődni fog.

A politikai és a társadalmi-gazdasági átalakítások ilyen óriási méretei

mellett természetesen nem lehet mindent részleteiben is előre látni, nem mindig sikerül elkerülni a nehézségeket. Annál nagyobb tisztelet illeti a munkásosztályt, a szövetkezeti parasztságot, a népi értelmiséget, amelyek az önök pártjának vezetésével az egész világ előtt a szocializmus és a béke útján való magabiztos, stabil fejlődés példáját mutatják.

Eltúrsak! Úgy adódott, hogy a szocialista testvéri országok sok pártjának életében az utóbbi hónapokat nagy jelentőségű események jellemzik: a soron következő pártkongresszusokat tartják. Felelősségteljes és örömdetes időszak ez. Felelősségteljes, mert a kommunisták legmagasabb fórumaikön jelölik ki évekre előre hazájuk fejlődésének útját. Örömdetes, mert ez a fejlődés töretlenül halad egy irányba: a szocializmus országainak még nagyobb felvirágzása, a népjólét emelkedése, az emberek gyümölcöző alkotómunkával teli boldog életéhez szükséges mind jobb feltételek megteremtése felé.

Megtartották kongresszusukat Magyarország, a Szovjetunió, Bulgária, Csehszlovákia, a Mongol Népköztársaság kommunistái. Minden kongresszuson, akár csak az önökön is, konkrétan, tárgyszerűen vitatták meg a további fejlesztésre, a párt és az ország előtt álló időszerű feladatok megoldására, a még le nem küzdött fogyatékok kiküszöbölésére vonatkozó terveket. Természetesen sem a tervek, sem a feladatok nem azonosak – az adott ország életfeltételeitől függően változnak. Ámde vitathatatlanul sok az olyan közös vonás is, amely egyformán jellemzi a testvérországok kommunista pártjainak most lezajlott kongresszusait. Közös bennük az, hogy valamennyien az egészséges, rohamosan fejlődő, dinamikus szocialista társadalom ragyogó és meggyőző képét mutatják a világnak. Olyan társadalomét, amelyben milliók alkotó munkája a kommunista élcsapat vezetése alatt teljes mértékben az egész nép javát szolgálja. Olyan társadalomét, amelyben minden új esztendő, minden újabb ötéves terv újabb kézzelfogható sikereket hoz a politikai, a gazdasági, a szociális, a tudományos és a kulturális fejlődés területén.

A szocialista világrendszer, szocialista életformánk egyik nagy előnye az, hogy a testvérországok fejlődése folyamán a kommunista pártok figyelmesen tanulmányozzák és felhasználják egymás pozitív tapasztalatait. A szocialista fejlődés útját elsőként építő szovjet kommunisták tapasztalata más országok, köztük az NDK gyakorlata, ahol nagy munka folyik a fejlett szocialista társadalom problémáinak kidolgozása végett, mindez együtt a szocializmus kollektív tapasztalatát, közös nagy gazdag-

ságunkat alkotja. Okos felhasználása igen hasznos minden testvérországnak, gyakran megkíméli őket attól, hogy fölöslegesen kutassák a mások által már megtalált megoldásokat, s megóvjá őket attól, hogy megismételjék mások balfogásait vagy hibáit.

A szocialista közösség több országa most a fejlődés olyan szakaszába lépett, amelyet ezen országok kommunista pártjai úgy határoznak meg, mint az érett vagy fejlett szocializmus építését. Ebben a szakaszban nagy és rendkívül bonyolult feladatok állnak előttünk: hogyan lehetne a legjobban egyesíteni a szocialista rend előnyeit a tudományos-technikai forradalom legújabb vívmányaival; hogyan biztosítható ezen az alapon az egész népgazdaság magas fokú hatékonysága és tervszerű arányos fejlődése, a népjólét jelentős emelkedése; milyen formában lehetne szélesíteni és elmélyíteni az emberek tudatának szocialista szellemű formálására irányuló munkát; milyen úton kellene tovább haladni a szocialista demokrácia alkotó fejlesztésében; hogyan lehetne új szintre emelni a szocialista testvérországok együttműködését.

Nagyszerű és magasztos feladatok! A szocialista testvérországok a pompás távlatokat és lehetőségeket tekintve nagyszerű időket élnek át. További útjukon természetesen bőven akad még gond, a munka legnehezebb része azonban már mögöttük van, ezt teljes bizonyossággal állíthatjuk.

A kommunista építés új, felelősségteljes szakaszába lépett a szovjetország. Az SZKP XXIV. kongresszusának önök előtt is jól ismert határozatai a szovjet nép előtt korábban soha nem látott távlatokat tárnak fel a társadalmi fejlődés minden területén. A Szovjetunió kommunistái és összes dolgozói lelkesedéssel fogadták a kongresszus határozatait és kommunista módra, teljes odaadással láttak hozzá valóra váltásukhoz. Nagy elégedettséget kelt nálunk az, hogy az SZKP XXIV. kongresszusának eredményei széles körű pozitív visszhangra találtak más országokban is. Élve az alkalommal, szeretném közölni önökkel, kedves német elvtársak, hogy a szovjet kommunisták nagyra értékelik azt a figyelmet, amellyel pártjuk fogadta az SZKP XXIV. kongresszusának anyagait. Jóleső érzéssel töltött el bennünket az, hogy az NDK kommunistái és összes dolgozói a mi XXIV. kongresszusunk tiszteletére szocialista munkaversenyt indítottak. A szovjet emberek mindebben az igazi testvéri barátság és a szocialista internacionalizmus megnyilatkozását látják.

A szocialista országok magabiztos előrehaladásával, történelmi opti-

mizmusával szemben éles kontrasztot alkot a tőkés világ mai állapota! Mind erősebben, mind feszelebben szorul össze a tőkés rendszer általános válságának hurka. Az imperialista politika súlyos válsága, a gazdaság állandó lázas állapota, a jövő bizonytalansága, a mélyreható morális válság – ez a jelenkori kapitalizmus képe. S nincs olyan reformátor, nincs olyan orvos, aki ezekre a szervi bajokra és betegségekre gyógyírt találhatna.

A világ nemrég tanúja volt a kapitalista pénzügyi és valutarendszer újabb megrázkódtatásának. Ismét megrendült a hajdani fényét régen nélkülöző amerikai dollár, a kapitalista társadalomnak ez az istene, vagy inkább sárga ördöge. S ez nem véletlen, nem elszigetelt jelenség. Kifejezi a kapitalizmus általános belső bizonytalanságát. Ugyanabba a kategóriába tartozik, mint a tőkésállamokat megrázó éles osztályharcok, szociális, nemzeti és faji konfliktusok, a legnagyobb burzsoá országban, az Amerikai Egyesült Államokban egyre terebélyesedő háborúellenes tömegmozdulások is.

A kapitalizmusnak a saját otthonában szemlátomást mindinkább kifut a lába alól a talaj. Elveszti támaszait a volt gyarmati világ országaiban is, amelyek mind magabiztosabban járják a maguk útját, a függetlenség és a társadalmi haladás útját, a szocialista államokkal való barátság és együttműködés útját. Ebben a helyzetben az imperialista világ vezető személyiségei közül egyik-másik elveszti azt a képességét, hogy józanul mérlegelje a helyzetet, s katonai kalandokba bocsátkozik, agresszióhoz folyamodik. Példa erre az imperialisták agresszív háborúja Indokína és az arab országok népei ellen.

Ilyen körülmények között különösen felelősségteljes a szocialista országoknak az a szerepe, amelyet a népek békéjének, szabadságának és szociális vívmányainak védelmében betöltenek. A világ népei jól tudják, hogy számíthatnak a szocialista államokra, amelyek következetesen érvényesítik külpolitikájukban a lenini irányvonalat. S minél egységesebben lépnek fel államaink, minél összehangoltabbak akcióik a világ küzdőterén, annál szilárdabbak az egyetemes béke és biztonság pillérei, annál határozottabban haladnak előre a népek a szabadság és a függetlenség felé.

A szocialista országok és a gyarmati igát lerázó fiatal haladó államok nagy szövetsége korunk legjellemzőbb vonása. Kötelességünknek tartjuk, hogy mindent megtegyünk e szövetség erősítése érdekében. Ebben a tekintetben jelentős esemény volt a Szovjetunió és az Egyesült Arab Köz-

társaság nemrégiben megkötött barátsági és együttműködési szerződése, amelyet nagy meglepéssel fogadtak az összes haladó és békeszerető erők.

Mi, kommunisták, meggyőződéses és hajthatatlan ellenfelei vagyunk az agresszióknak és az agresszoroknak. Ugyanakkor éppen olyan meggyőződéses és következetes hívei vagyunk az államok békés egymás mellett élésének, társadalmi rendjükben mutatkozó különbségekre való tekintet nélkül. Teljes őszinteséggel kezet nyújtunk mindenkinek, aki őszintén a kölcsönös megbecsülés és előny alapján együttműködni óhajt, és készek vagyunk ilyen együttműködésre.

Eltársak! Pártjuk, köztársaságuk sikeresen old meg nagy és bonyolult külpolitikai feladatokat. Bizonyára a szocialista közösség egyetlen más államának sem kell leküzdenie annyi akadályt nemzetközi elismertetésének útján, mint a Német Demokratikus Köztársaságnak. A kapitalista világ kísérletet tett arra, hogy világméretű politikai és diplomáciai blokádot szervezzen az NDK ellen. Ez nem sikerült. Az NDK-nak jelenleg a világ legkülönbözőbb részeiben fekvő 29 állammal vannak diplomáciai kapcsolatai.

Az NDK a nemzetközi kapcsolatok legkülönbözőbb szféráiban magabiztosan demonstrálja nagy szerepét, növekvő lehetőségeit. Szakadatlanul fejlődnek kapcsolatai parlamenti és társadalmi vonalon egyaránt. Ma már mindenki előtt világos, hogy az összeurópai értekezlet megtartása elképzelhetetlen az NDK egyenjogú részvétele nélkül. Évről évre fejlődnek az NDK külkereskedelmi és gazdasági kapcsolatai, amelyek ma már több mint száz országra terjednek ki. A lipcsei vásár a világ legnagyobb és legnépszerűbb vásárainak egyikévé vált. Önökkel együtt örülünk, amikor a nemzetközi sportversenyeken a dicsőség emelvényére az NDK képviselői lépnek fel, s ez mind gyakrabban történik így.

Köztársaságuk nemzetközi tekintélyének és befolyásának erősödése mindannak az eredménye, amit az NDK dolgozói az állami, a gazdasági és a kulturális építésben tettek. Teljes joggal állíthatjuk, hogy ez a szocialista országok sokéves közös harcának az eredménye, annak az eredménye, hogy összeforrva védelmezzük a béke és a szocializmus ügyét.

Berlin a múltban olyan fővárosként volt ismeretes, ahonnan nemigen érkeztek a béke ügye szempontjából kedvező hírek. Berlin a német militaristák és ágyúkirályok felleghéja volt. Amikor a német szocialista állam fővárosa lett, teljesen megváltozott a híre. Napjainkban Berlinből, az NDK fővárosából a népek közötti béke és barátság hangját halljuk.

Ez a változás jelzi azt a történelmi fordulatot, amely azáltal következett be, hogy német földön békeszerető szocialista állam alakult.

Ma, a hitleri Németország Szovjetunió elleni támadásának 30. évfordulója küszöbén, az emberek gondolatai akaratlanul is e felé az esemény felé, a második világháború tanulságai felé fordulnak. Sem a szovjet emberek, sem a németek, sem más népek nem feledkezhetnek meg arról, mibe került nekik ez a háború. Emberek tízmilliói veszítették életüket. S bár a háború utáni időszakban új nemzedék nőtt fel, a háború sebei, a háború súlyos öröksége ma is érezhető a politikában is, a gazdaságban is, az emberek lelkületében is. Ma, több mint negyed századdal azután, hogy a háború befejeződött, az európai népek előtt egyetlen fő feladat áll: az, hogy ne tűrjék meg a múlt tragédiájának megismétlődését, hogy építsék fel a valóban szilárd, tartós békét.

Mindnyájunkat elégedettséggel tölt el, hogy az utóbbi évek folyamán az európai helyzetben bizonyos kedvező változások mennek végbe. Elismeréssel adózunk a tőkésországok ama kormányainak, amelyek csatlakoznak ahhoz a törekvésünkhöz, hogy az európai ügyekben az enyhülés, a békés együttműködés és a földrész biztonságának megerősítése útján haladjunk. Ezzel kapcsolatban szeretnék kitérni a Szovjetunió és a Német Szövetségi Köztársaság múlt év augusztus 12-én aláírt szerződésének jelentőségére.

Nyugaton itt-ott azt állítják, hogy az NSZK ebben a szerződésben „engedményeket” tesz a Szovjetuniónak. Mi azonban úgy véljük, hogy az augusztus 12-i szerződésben vállalt kötelezettségeink az NSZK számára semmiképpen sem kisebbek, hanem inkább nagyobb értékűek, mint az ő hasonló kötelezettségei a Szovjetunió szempontjából. Vonatkozik ez mind az erő alkalmazásáról való lemondásra, mind a határok sérthetetlenségének tiszteletben tartására, mind arra, hogy a kölcsönös kapcsolatokban az ENSZ Alapokmányában foglalt elvekhez kell igazodni. Következésképpen nem holmi egyoldalú engedményekről van szó – ilyeneket egyik fél sem tett –, hanem a szerződés politikai lényegéről és általános tendenciájáról.

Azoknak a nyugat-németországi politikusoknak pedig, akik a Szovjetunióval kötött szerződés körül politikai spekulációkkal foglalkoznak, hadd mondjuk meg: a Szovjetunió, az NDK, Lengyelország, Csehszlovákia és más testvérországok határainak sérthetetlenségét az ilyen szerződés-

sek megkötésétől függetlenül is biztosítjuk; biztosítja ezt a Varsói Szerződés államainak egyesített ereje.

A Német Szövetségi Köztársasággal kötött szerződés – hatályba lépése után – új lapot nyithat és nyisson is az NSZK és a Szovjetunió kapcsolataiban, teret adhat és adjon is a kölcsönösen előnyös, széles körű együttműködésnek a gazdasági életben és más területeken is. De nemcsak erről van szó. A Szovjetuniónak és Lengyelországnak az NSZK-val kötött szerződése – hatályba lépése után – sok tekintetben új politikai légkört teremt Európában. Ez feltehetően jelentősen megjavítja majd a feltételeket a Német Szövetségi Köztársaság és az európai szocialista országok közötti normális kapcsolatok kialakításához, s általában a kelet- és a nyugat-európai országok közötti gyümölcsöző együttműködés fejlesztéséhez, az európai biztonság fontos problémáinak megoldásához.

Az a helyzet, hogy Nyugaton olyan reálisan gondolkodó körök jelentek, amelyek síkraszállnak az európai béke megszilárdításáért. De ugyanakkor e körök tevékenységét mind hevesebb támadások érik egy bizonyos tábor felől. A békeszerető népek látják ezt, s feltétlenül levonják belőle következtetéseiket.

Néhány szót fővárosuk közvetlen szomszédjáról, Nyugat-Berlinről. Mint önök jól tudják, a Szovjetunió és az NDK közös, egybehangolt erőfeszítései arra irányulnak, hogy Nyugat-Berlin ne legyen többé a feszültség és a válságos helyzetek kiobbantója, s hogy biztosítva legyenek a város és lakossága életének normális feltételei – természetesen a Német Demokratikus Köztársaság törvényes érdekeinek és szuverén jogainak kellő tiszteletben tartása mellett. Úgy véljük, hogy a Nyugat-Berlinről jelenleg folyó tárgyalások mindenekelőtt lehetővé tették az érdekelt felek álláspontjának tisztázását. Törvényszerű tehát, hogy a tárgyalások most már egy esetleges egyezmény tartalmára vonatkozó konkrét javaslatok megvizsgálásának szakaszába lépjenek. Nem tudom, hogy vannak vele tárgyalópartnereink, de mi készek vagyunk erőfeszítéseket tenni avégett, hogy ezt az ügyet sikeresen befejezzük, s hogy az elért megegyezés hatékony legyen és valóra váljék.

Eltársak! A nemzetközi élet néhány olyan kérdését érintettem, amely különösen időszerű azoknak az erőfeszítéseknek a szempontjából, amelyeket a Szovjetunió és az NDK az európai béke megszilárdítása érdekében tesz. Az SZKP XXIV. kongresszusa a békéért és a nemzetközi biztonságért, a népek szabadságáért és függetlenségéért vívandó harc össze-

függő programját tűzte ki. Ez a program a jelenlegi szakaszra meghatározza a Szovjetunió fő feladatait és külpolitikai tevékenységének irányait. Számol a szocialista közösség államainak közös érdekeivel. Hálásak vagyunk az NSZEP Központi Bizottságának és az NDK kormányának azért, hogy tevékenyen támogatják programunkat. Újabb ragyogó bizonyítéka ez külpolitikai céljaink egységének, szövetségesi kapcsolataink, a valódi szocialista szolidaritáson és barátságon alapuló kapcsolatok tisztaságának és őszinteségének.

A Szovjetunió és az NDK népei közötti szilárd barátság pártjaink nagy vívmánya, azoknak az erőfeszítéseknek az eredménye, amelyeket országunk kommunistái éveken át céltudatosan kifejtettek. A barátság a lelke szövetségünknek, amely a béke és a szocializmus győzelméért vívott közös harcban alakult ki.

Eltársak! Pártjaink és kormányaink életét az egész szocialista közösség érdekeivel való törődés tölti ki, állandóan összehangolják külpolitikai tevékenységüket, ebben nyilatkozik meg politikájuk mélységesen internacionalista szelleme.

Napjainkban a testvérpártok jelentős erőfeszítéseket tesznek, hogy szélesebben kibontakoztassák a szocialista államok gazdasági integrációjának folyamatát. Ez politikai szempontból rendkívül fontos dolog, a világszocializmus fejlődésének egyik központi láncszeme. Meggyőződésünk, hogy a marxista-leninista tudományra alapozva, a gazdálkodás és az együttműködés módszereit alkotó módon továbbfejlesztve és tökéletesítve, a testvérországok sikeresen haladhatnak majd előre a szocialista integráció felé. S határozottan állíthatjuk, hogy a Német Demokratikus Köztársaságnak jelentős része van e nagy feladat megoldásában.

Kedves barátaink! Engedjék meg, hogy szívem mélyéből újabb sikereket kívánjak önöknek és a Német Demokratikus Köztársaság minden dolgozójának a fejlett szocialista társadalom építésében, engedjék meg, hogy boldogságot és felvirágzást kívánjak önöknek.

Éljen a Német Szocialista Egységpárt, a német munkások és parasztok államának vezető ereje!

Virágozzék a Szovjetunió és a Német Demokratikus Köztársaság népeinek megbonthatatlan barátsága!

Éljen a szocialista testvérországok közössége, az emberiség élcsapata a békéért, a demokráciáért és a társadalmi haladásért folyó harcban!

Éljen a kommunizmus!

BESZÉD A BELGRÁDI ELEKTRONIKAI GYÁRBAN RENDEZETT NAGYGYŰLÉSEN

1971. SZEPTEMBER 23.

Kedves elvtársak!
Barátaink!

Engedjék meg, hogy először is hálás szívvel megköszönjem a meghívást, hogy látogassunk el gyárukba, találkozzunk önökkel, az elektronikai ipar dolgozóival, a dicső jugoszláviai munkásosztály képviselőivel. Meg kell vallanom, hogy a gyár rövid megtekintése is nagyon jó benyomást kelt bennünk. Igazán élenjáró gyár ez – korszerű technika, okos fejek és ügyes kezek. Minden arról tanúskodik, hogy önök lépést tartanak a korrallal.

Eltársaimat és engem őszintén meghatott az a szívélyes fogadtatás, az a sok meleg szó, amelyet itt hazánkról, a szovjet népről elmondottak. Élve az alkalommal, szeretném átadni önöknek s az önök személyében a jugoszláv kommunistáknak, a szocialista Jugoszlávia minden népének a szovjet kommunisták, munkások, az összes szovjet dolgozó forró testvéri üdvözlését.

Országaink népeinek barátsága hosszú történeti múltra tekint vissza. Ezt a barátságot új tartalommal töltötte meg a szocializmusért vívott harc. A szovjet emberek emlékezetében ott él azoknak a jugoszláv önkéntes internacionalista hősöknek drága neve, akik a polgárháborúban hazánkban küzdöttek. Ezek a bátor emberek nem csupán Oroszország szabadságáért harcoltak és haltak meg. Harcoltak hazájuk új életéért is.

Azt sem felejtjük el soha, hogy az orosz forradalom tüzeiben kezdte forradalmár útját Tito elvtárs is, akit ma mindenki úgy ismer, mint a jugoszláv nép felszabadító, forradalmi harcának szervezőjét és hőseit, a jugoszláv kommunisták vezetőjét, a jugoszláv szocialista állam fejét.

Ebben az esztendőben ünnepelte Jugoszlávia a fasiszta megszállók elle-

ni fegyveres felkelés megindításának 30. évfordulóját. A szovjet emberek sohasem felejtik el, hogy azon a napon, amikor a hitleri Németország a Szovjetunióra támadt, a Jugoszláv Kommunista Párt Központi Bizottságának Politikai Bizottsága általános fegyveres felkelésre szólította fel a népet. Az 1941. július 4-én kirobbant hősiecs harc lángja kiterjedt az egész országra. A felkelés a szocialista forradalom győzelméért vívott össznépi harcba csapott át.

Felhasználom az alkalmat, elvtársak, hogy kifejezzem a szovjet népszívből jövő őszinte háláját e harc veteránjainak, akik fegyvertársaink voltak az antifasiszta harcban.

A szovjet emberek tudják, milyen óriási áldozatokat hozott Jugoszlávia a második világháborúban, milyen nagy része volt a fasizmus leverésében. Jól emlékszünk rá, hogy a Jugoszláv Népfelszabadító Hadsereg hősi harcával a legragyogóbb oldalakat írta be az európai ellenállás történetébe, s közelebb hozta közös győzelmünk várva várt napját. A Belgrád felszabadításáért vívott közös harcok, a jugoszláv földön folytatott más hadműveletek rakták le a szovjet és a jugoszláv fegyveres erők fegyverbarátságának szilárd alapját.

Eltársak! Nekünk a Szovjetunióban az a véleményünk, hogy a pártjaink és országaink közötti együttműködés, amely a teljes egyenjogúság és a kölcsönös megbecsülés elveire épül, s ennek további megszilárdítása megfelel a szovjet és a jugoszláv nép mélyreható érdekeinek, elősegíti a szocialista világrendszer erősödését, a békét és a haladást.

Teljes joggal állapíthatjuk meg, hogy az utóbbi évek folyamán a szovjet–jugoszláv kapcsolatokban eléggé jelentős kedvező tapasztalatok halmozódtak fel. Különösképpen vonatkozik ez a gazdasági, a tudományos-műszaki területre. Elegendő, ha csak az önök gyárának példáját vesszük, amely – mint nekünk elmondották – erős kapcsolatokat teremtett a szovjet iparral. Nem titkolom, érdeklődtem, hogyan értékelik nálunk az önök termékeit. Jólesett hallanom, hogy gyártmányaiknak jó hírük van.

Mindazonáltal a szovjet és a jugoszláv elektronikai ipar együttműködése sokkal szélesebb körű és hatékonyabb is lehetne. Ugyanez vonatkozik együttműködésünk sok más területére is.

Országunk méretei óriásiak. A népgazdaság szilárd tervek alapján magabiztosan és dinamikusán fejlődik. A Szovjetunió tehát nagy termékmennyiségek állandó megrendelője. S az ilyen megrendelések, mint tud-

ják, kedvezőek a termelés szempontjából, fokozzák a termelés rentabilitását. Érdekünk, hogy megvásároljuk azokat a kiváló minőségű termékeket, amelyeket a jugoszláv vállalatok elő tudnak állítani. Emellett a Szovjetunióknak is nagy lehetőségei vannak arra, hogy különféle olyan korszerű ipari termékeket és nyersanyagokat szállítson, amelyekre a szocialista Jugoszláviának szüksége van. Egyszóval, jó alapunk van a kölcsönösen előnyös együttműködéshez, és bőven akad még kihasználatlan lehetőségünk.

Ez nem csupán a gazdasági kapcsolatokra vonatkozik, elvtársak, hanem a legszélesebb értelemben vett politikai együttműködésre is. Jobban kell ismernünk egymást, behatóbban és átfogóbban kell tanulmányoznunk a pártjaink és népeink által gyűjtött tapasztalatokat. Ennek legmegbízhatóbb módja a párt- és társadalmi szervezetek, az emberek közötti eleven, közvetlen kapcsolat. Ezért üdvözlönnék a különböző profilú és szintű delegációk cseréjének bővítését, a testvérvárosok, a helyi pártszervezetek kapcsolatainak erősítését.

Örölnék, ha gyárunk munkásai s más jugoszláv vállalatok dolgozói ellátogatnának a szovjet munkásokhoz. Ezennel meghívom önöket hozzánk, Moszkvába, Leningrádba, Kijevbe, Harkovba, jöjjenek hát el! Hazánk, vállalataink kapui szélesre tárulnak a jugoszláv munkások előtt. Úgy vélem, hogy a jugoszláv elvtársak érdekesnek találják majd a mi köztársaságainkban tett látogatást, érdekes lesz megismerkedniük a szovjet nép életével, látni, hogyan élnek és dolgoznak kolhozaink dolgozói, a szovhozok munkásai, tudósaink és művészeink. S természetesen hazánk dolgozói számára is érdekes lesz, ha ellátogatnak önökhöz, s közelebbről megismerkednek jugoszláv testvéreik életével és munkájával.

Kedves elvtársak, barátaink, szeretnék teljes nyíltsággal beszélni önökkel minden kérdésről, s szeretném elmondani, hogy olykor hallani olyan hangokat, mintha a szovjet–jugoszláv kapcsolatok fejlődésének nem volnának perspektívái, mert a Szovjetunióknak nem felelnek meg a szocialista építésnek azok a módszerei, a szocialista társadalom szervezetének azok a formái, amelyeket Jugoszláviában alkalmaznak, s a jugoszlávok pedig nem fogadnák el a szovjet tapasztalatokat. Mit is mondhatunk erről?

Nem titok, hogy a szovjet kommunisták, a szovjet emberek nem tartanak mindent elfogadhatónak abból, ami meghatározza a jugoszláv társadalmi élet jelenlegi szervezetének specifikumát. Nekünk a Szovjetunióban megvannak a magunk hagyományai, megvannak a magunk tapaszt-

talatai, s ezek megfelelnek mind a szocializmusról alkotott felfogásunknak, mind a mi feltételeinknek.

Mi, mint kommunisták és marxisták, jól tudjuk, hogy a szocialista építésnek vannak bizonyos általános törvényszerűségei, hogy a szocializmusnak vannak olyan általános, elvi vonásai és ismérvei, amelyek nélkül a szocializmus egyáltalán nem létezhet. Ami viszont a társadalmi élet szervezetének konkrét formáit illeti, ez minden kommunista pártnak, minden népnek belső ügye. S ismételten kifejezzük azt a szilárd meggyőződésünket, hogy e formák különböző volta nem szolgálhat okul semmiféle elidegenedésre vagy bizalmatlanságra szocialista államok, s ezek között, természetesen, a mi országaink kölcsönös kapcsolataiban.

Ellenezzük azt, hogy a különböző országok szocialista építésének gyakorlatát szembeállítsák egymással, s még inkább ellenezzük azt, hogy bárki is ráerőszakolja másokra saját konkrét fejlesztési módszereit.

Számunkra, kommunisták, marxista-leninisták számára, elvi jelentőségű az, hogy országaink azonos társadalmi-gazdasági alakulathoz tartoznak. S végső fokon, elvtársak, ez a legfontosabb. Meggyőződésünk, hogy ha ebből indulunk ki, s az elvtársiasság, a kölcsönös bizalom szellemében cselekszünk, akkor siker koronázza kommunista pártjainknak erőfeszítéseit, amelyek a Szovjetunió és Jugoszlávia együttműködésének fejlesztésére irányulnak.

A szovjet és a jugoszláv nép barátságának és testvériségének alapját a közös ellenséggel vívott harcban kiontott vér erősítette meg. Ez az alap megingathatatlan. És mi valamennyien, elvtársak, felelősséggel tartozunk a történelemnek, az elesettek emlékének, gyermekeinknek és unokáinknak. Felelősek vagyunk azért, hogy a szovjet–jugoszláv együttműködésnek ezen az alapon emelt épülete tiszta és szilárd legyen, hogy az őszinteség és a kölcsönös bizalom légköre uralkodjék benne.

Eltársak! A Szovjetunióban nagy figyelemmel, jóindulatú érdeklődéssel kísérik a jugoszláv nép életét, az önök országának gazdasági és kulturális építését. Őszintén örülünk sikereiknek. Szomorúak vagyunk, amikor gondjaikról és aggodalmaikról hallunk, lelkünk mélyéből kívánunk önöknek nagy eredményeket a szocialista építésben, a nép jólétének további emelésében.

Kedves barátaink! Öröömre szolgál, hogy beszélhetek önöknek, barátainknak arról, hogyan élnek hazánk dolgozói. Mint tudják, ez év tavaszán zajlott le az SZKP XXIV. kongresszusa. A kongresszus a követ-

kező évekre meghatározta a párt tevékenységének és az ország fejlődésének fő irányait.

Mindig nehéz megtalálni az eléggé találó összehasonlításokat és példákat, hogy néhány mondatban képet adjunk egy egész ország, egy egész állam fejlődéséről. Mégis megpróbálom ezt. Képzeljék el, hogy csupán 1970-ben körülbelül kétszer annyi ipari terméket állítottunk elő, mint a háború előtti három ötéves terv alatt. Az SZKP XXIII. és XXIV. kongresszusa közötti időszakban lényegesen növekedett a munkások és az alkalmazottak munkabére, a fizetett szabadság időtartama. A dolgozók többségének ma már heti két pihenőnapja van. Öt esztendő alatt 55 millió embernek javultak a lakásviszonyai. Az egy lakosra jutó reáljövedelem 33 százalékkal növekedett.

Ebben az esztendőben kezdtük meg újabb, kilencedik ötéves tervünket. Ennek a tervnek különösen nagy jelentősége van országunk, a szovjet nép szempontjából. Az előző évek eredményei alapján hozzáláttunk ahhoz, hogy egész népgazdaságunkat átalakítsuk a szovjet emberek anyagi és szellemi igényeinek teljesebb kielégítésére. Persze eddig is sok minden történt a szovjet dolgozók jólétének emelése, élet- és munkakörülményeik javítása érdekében. Ma azonban más, sokkal nagyobb lehetőségeink vannak, s ezeket ki is akarjuk használni arra, hogy a szovjet emberek még jobban, még nyugodtabban éljenek.

Mindezek, elvtársak, a szocializmus reális gyümölcsei. Aki jól dolgozik, aki minden erejét, minden tudását az új társadalom építésének szenteli – s ez a lehetőség nálunk biztosítva van mindenki számára –, annak joga van ahhoz, hogy jó munkabért és kényelmes lakást kapjon, hogy minden lehetősége meglegyen a tanuláshoz, a kulturális fejlődéshez, az egészséges pihenéshez.

Országunk már most készül arra, hogy a jövő esztendőben megünnepli a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége megalakulásának 50. évfordulóját. A lenini végakarathoz híven az SZKP következetesen folytatja azt a politikát, amely hazánk több mint száz nemzete és nemzetisége gazdasági és kulturális felvirágzásának biztosítását célozza. A Szovjetunióban már régóta nincsenek elmaradott, kevésbé fejlett köztársaságok. Mind a tizenöt szövetségi köztársaságnak korszerű ipara, gépesített mezőgazdasága, nemzeti értelmisége, saját tudományos akadémiaja, egyetemei, tudományos kutatóintézetei vannak. S mindez, elvtársak, közös, együttes erőfeszítések gyümölcse, a testvéri kölcsönös segítség és kölcsönös

támogatás eredménye. A nemzetek és nemzetiségek barátságát és együttműködését úgy tekintjük, mint a szocialista társadalom erejének és hatalmának egyik forrását, mint olyan fontos tényezőt, amely meggyorsítja haladásunkat a kommunizmus felé.

A szocializmus és a kommunizmus építésében elért sikereink elválaszthatatlanul összefüggnek a Szovjetunió Kommunista Pártjának tevékenységével. Mindenütt és mindenben érvényesítjük a párt vezető szerepének lenini elvét. A párt politikájában kifejezésre jutnak a szovjet társadalom összes osztályának és szociális csoportjának, összes nemzeteinek és nemzetiségeinek az érdekei. A párt és a nép egysége a szovjet társadalmi rend sarkköve.

A szovjet embereknek szilárd meggyőződése, hogy a párt által kitűzött programot nemcsak teljesítik, hanem túl is teljesítik. Ehhez megvan minden lehetőségünk: a szovjet nép által fenntartás nélkül támogatott világos politikai irányvonal, a szükséges anyagi bázis, a tudományos-technikai vívmányok.

Terveink teljesítéséhez, természetesen, még egy feltétel szükséges: biztosítanunk kell a tartós békét, a nemzetközi feszültség további enyhülését.

Az SZKP külpolitikai irányvonala világos és következetes. Határozottan védelmezzük a szocializmus érdekeit minden ellenségével szemben. A béke és a nemzetközi biztonság, az összes népek szabadsága és függetlensége mellett foglalunk állást. Mindenkor elszánt ellenfelei voltunk az agressziók, a háborúk, az elnyomás imperialista politikájának, s azok is maradunk. Politikánkat következetesen és állhatatosan a szocialista testvérországokkal, más szabadságszerető és békeszerető államokkal szoros együttműködésben folytatjuk. S úgy látjuk, hogy erőfeszítéseink reális gyümölcsöket teremnek.

Vegyük például az európai helyzetet. Több mint negyed századon át harcoltunk mi is, más szocialista országok is azért, hogy végérvényesen rögzítsük a második világháború és a háború utáni fejlődés eredményeit. Ez a harc nem volt könnyű, de mind kézzelfoghatóbb eredményekkel jár. Megegyezést értünk el Nyugat-Berlin kérdésében. Hamarosan várható a szovjet-nyugatnémet és a lengyel-nyugatnémet szerződés ratifikálása. Aktivizálódik az összeurópai biztonsági értekezlet előkészítése. S bár még hosszú és nehéz harc vár ránk, egészben véve reális perspektívává válik már az európai tartós béke biztosítása.

Azt szeretnénk, ha Európában is, más földrészeken is, minden nép élvezné a békés, nyugodt élet áldásait. Ez ma még nincs meg. Akadálya ennek az imperializmus, az agresszió politikája, amellyel korhadt reakciós rezsimeket igyekszik rákényszeríteni a népekre. Harcoltunk és harcolni fogunk az Egyesült Államok indokínai agressziója ellen. Harcoltunk és harcolni fogunk a közel-keleti izraeli agresszió összes következményeinek felszámolásáért. S meggyőződésünk, hogy végül is győz az igazságosság, hogy az agresszorok kénytelenek lesznek hazatakarodni, s a támadás áldozatául esett országok népeinek lehetőségük nyílik arra, hogy maguk határozzák meg sorsukat.

A Szovjetunió úgy vélte, és úgy véli, hogy a mai viszonyok között, amikor a világ küzdőterén még nem szűnik meg a reakció és a haladás erőinek, a kapitalizmus és a szocializmus erőinek párviadala, az imperializmus és a reakció tevékenységével szembe kell állítani a szocialista államok tevékeny és egybehangolt politikáját. Ez a magyarázata annak, hogy a szocialista országok további tömörítéséért, a néhányuk közötti kapcsolatokban még jelentkező nehézségek és bonyodalmak leküzdéséért vívott harc a szovjet külpolitika egyik fő irányvonala.

A szocialista államok jelentős tapasztalatot gyűjtöttek a tevékeny, sokoldalú együttműködés területén, politikájuknak, kifejtett tevékenységüknek a nemzetközi porondon való koordinálásában. A magas színvonalú testvéri együttműködés jut kifejezésre például a védelmi jellegű Varsói Szerződésben, amely a béke és a szocializmus védelmének megbízható eszközeként, az imperialista NATO-tömb hatalmas ellensúlyaként keletkezett és létezik. A szocialista országok együttműködésének fontos területét alkotja a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsának tevékenysége, amelyet önök nyilván jól ismernek, mert Jugoszlávia együttműködik ezzel a szervezettel. Ennek keretében ma egy fontos ügy megvalósításán munkálkodunk, s ez a szocialista országok gazdasági integrációjának komplex programja. Sikeres a testvéri együttműködés az olyan különféle kapcsolatokban is, amilyeneket Kubával, a Vietnami Demokratikus Köztársasággal, a Koreai Népi Demokratikus Köztársasággal építünk ki, valamint a szovjet–jugoszláv kapcsolatokban, amelyekről már beszéltem.

Kedves elvtársak! Azért jöttünk el önökhöz Jugoszláviába, hogy a jugoszláv vezetőkkel együtt elemezzük a szovjet–jugoszláv kapcsolatok jelenlegi helyzetét, hogy közös erőfeszítésekkel megszüntessük azt, ami

nehezíti ezeket a kapcsolatokat, s meghatározzuk további fejlesztésük legígéretesebb irányait. Tito elvtárssal és más jugoszláv politikusokkal folytatott baráti, őszinte beszélgetéseink során arra törekedtünk, hogy megtaláljuk a közös nyelvet, és úgy vélem, ez sikerült is. Szilárd meggyőződésünk, hogy minél szorosabban együttműködnek országaink a nemzetközi porondon, annál jobban szolgáljuk a szocializmust, a világbéke megóvásának ügyét. Meggyőződésünk, hogy a jugoszláv vezetőkkel való találkozásaink elő fogják segíteni országaink barátságának és együttműködésének további erősítését, a béke és a szocializmus megszilárdulását.

Végül szeretném erről a fórumról melegen megköszönni Tito elvtársnak, a többi jugoszláv vezetőnek, Belgrád polgárainak és önöknek mindnyájuknak, kedves elvtársak, azt a meleg fogadtatást, amelyben küldöttségünket részesítették. Ebben népeink barátságának újabb tanújelét látjuk. Engedjék meg, hogy önöknek, minden dolgozónak, minden munkásnak, a testvéri barátságban összeforrott jugoszláv köztársaságok valamennyi polgárának boldogságot és felvirágzást kívánjak. Nagy sikereket kívánunk önöknek a hazájuk javára, a szocializmus javára végzett munkájukban.

Éljen Jugoszlávia dicső munkásosztálya, országuk szocialista építésének fő ereje!

Erősödjék a Szovjetunió és a szocialista Jugoszlávia népeinek testvéri barátsága!

Engedjék meg, elvtársak, hogy barátságunk jeleként gyárunk kollektívájának ajándékot adjak át: Vlagyimir Iljics Leninnek, a nemzetközi munkásosztály vezetőjének, a kommunisták nagy tanítójának, pártunk és a szovjetállam megalapítójának szobrát.

Együttal átadjuk önöknek a szovjet elektronikai ipar mérnökei által kidolgozott technológiával készült szovjet állami címert és a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségébe, ebbe az egységes, nagy családba tömörült tizenöt szövetségi köztársaság címerét.

BESZÉD A VERSAILLES-I NAGY TRIANON-PALOTÁBAN ADOTT EBÉDEN

1971. OKTÓBER 25.

Tisztelt elnök úr, Pompidouné asszony!
Tisztelt hölgyeim és uraim!

Engedjék meg, hogy ismét köszönetet mondjak az e látogatásra szóló meghívásukért és azért a meleg fogadtatásért, amelyet már francia földön való tartózkodásunknak első óráiban is tanúsítottak irántunk.

Franciaországi látogatásunk logikus folytatása annak az irányvonalnak, amelynek célja a szovjet-francia kapcsolatok bővítése és erősítése sok területen. Ennek alapját azokban a mindnyájunk számára emlékezetes napokban raktuk le, amikor de Gaulle tábornok 1966-ban Moszkvában járt, és ez jutott oly világosan kifejezésre az önnel, elnök úr, történt múlt évi találkozásaink során.

Elégedetten megállapítjuk, hogy az utóbbi években a Szovjetunió és Franciaország egymáshoz közeledve nem kis utat tett már meg. A politikai kapcsolatok területén egyre növekvő szerepet játszik az elnök úr szovjetunióbeli látogatása során egy évvel ezelőtt aláírt konzultációs jegyzőkönyv, amely fontos eszköze lett országaink együttműködésének.

A Szovjetuniót és Franciaországot a kapcsolatok, a gazdasági, tudományos, műszaki és kulturális csere és együttműködés sok szála fűzi össze. Bővül a szovjet és a francia nép baráti kapcsolata.

Teljesen egyetértek azzal az értékeléssel, amelyet ön, elnök úr, adott a szovjet-francia együttműködés jelentőségéről. Azzal a meggyőződéssel jöttünk el Párizsba, hogy újabb találkozásunk a szovjet-francia kapcsolatok további fejlődését szolgálja majd. Ez megfelel a szovjet nép érdekeinek és kívánságainak, valamint – ez mély meggyőződésünk – a francia nép érdekeinek és kívánságainak is. Tárgyalásaink fő feladatát abban lát-

jük, hogy minél teljesebben kifejezzük és anyagi formába öntsük népeink kölcsönös törekvését az egyetértésre, az együttműködésre és a barátságra.

Tárgyalásainkra olyan körülmények között kerül sor, amikor a nemzetközi életben egész sor új mozzanat jelentkezik sok állam politikai kapcsolatainak területén, valamint kereskedelmi-gazdasági és más kapcsolataik területén is.

Olyan időpontban találkozunk önökkel, amikor Európa talán történelmének fordulópontjához érkezett. A kontinensen felnőttek és megizmosodtak azok az erők, amelyek az enyhülésért, a biztonságért, az európai népek jobb jövőjéért szállnak síkra. Ez oly módon érhető el, hogy elismerjük a határok sérthetetlenségét, tiszteletben tartjuk az erőszak alkalmazásától vagy az erőszakos fenyegetéstől való tartózkodásnak, az egyenjogúságnak, a függetlenségnek és a más országok belügyei-be való be nem avatkozásnak az elvét.

A végbemenő változásokról tanúskodnak a legutóbbi idők olyan aktusai, mint a Szovjetunió és a Lengyel Népköztársaság szerződése a Német Szövetségi Köztársasággal, valamint a négy nagyhatalom Nyugat-Berlinre vonatkozó, nemrég kötött egyezménye. Közeledik az idő, amikor normalizálódnak majd a Német Demokratikus Köztársaság és a Német Szövetségi Köztársaság mint független és szuverén államok közötti kapcsolatok, valamint a más országokhoz fűződő kapcsolataik, s a két állam az ENSZ tagja lesz.

Ha realisan felmérjük a helyzetet, látnunk kell, hogy Európában aktív tevékenységet folytatnak még azok a körök, amelyek minden lehető módon meg akarják akadályozni a feszültség enyhülésének folyamatát földrészünkön. Ezek a körök nem riadnak vissza semmilyen kétes eszköz latba vetésétől sem, csak hogy visszafordíthassák ezt a folyamatot, a többi között pedig megnehezítsék az összeurópai értekezlet összehívását. Mindamellettt meggyőződésünk, hogy a békeszerető államok, a széles társadalmi körök erőfeszítéseivel valóra lehet és kell is váltani a népeknek azt a reményét, hogy Európa számára a béke nem csupán szünet lesz a háborúk között, hanem természetes állapottá válik.

Nem lehet kétséges, hogy Európa összes népei ezt akarják. Ami a szovjet népet illeti, mélységesen érdekelt ebben. Ismeretes, hogy népünk óriási áldozatokat hozott a hitleri agresszió ellen vívott harcban, és különösen érzékeny mindennel szemben, ami a kontinens békéjének és biztonságának érdekeit érinti.

Öt év telt el azóta, hogy a Szovjetunió és szövetségesei, a szocialista államok javaslatot tettek az európai biztonsági és együttműködési értekezlet összehívására. Most, amikor mind több állam támogatja ezt a javaslatot, előtérbe kerülnek az értekezlet szervezeti előkészítésének kérdései. S vajon ki kételkedne abban, hogy a jó előkészítő munka sok tekintetben meghatározza magának az értekezletnek tartalmát és sikerét.

Hadd emlékeztessenek arra, elnök úr, hogy már azokon a megbeszéléseken, amelyeket az elmúlt őszen Alekszej Nyikolajevics Koszigin, Nyikolaj Viktorovics Podgornij és én folytattunk önnel, pontosan meghatároztuk a Szovjetunió és Franciaország közös álláspontját az összeurópai értekezlet tevékeny előkészítése és összehívása kapcsán. Az élet igazolta közös nézeteink helyes voltát. Mind világosabbá válik, hogy az Egyesült Államok és Kanada részvételével az összeurópai értekezlet olyan nagy akciónak ígérkezik, amely arra hivatott, hogy biztosítsa Európa népei számára a nyugodt élet és a békés munka feltételeit. Úgy vélem, a Szovjetunió és Franciaországnak az értekezlettel összefüggő kérdésekről kialakított nézete a jelenlegi viszonyok között különösen jelentős lesz.

Nézetünk szerint figyelmet érdemel az európai politikának egy olyan kérdése is, amely mindinkább magára vonja sok állam érdeklődését. A közép-európai fegyveres erők és fegyverzetek csökkentésére gondolok.

Találkozásunk olyan bonyolult nemzetközi helyzetben megy végbe, amikor Indokínában még folyik a háború, amikor nincs rendezve a közeli keleti válság, és az agresszor megszállva tart arab földeket. Természetes tehát, hogy ezek a kérdések, valamint a világ néhány más körzetében zajló események is, véleménycserénk tárgyául szolgálhatnak. S nem kételkedünk abban, hogy a Szovjetunió és Franciaország álláspontjának közelsége újra meggyőzően bebizonyosodik.

Korunk egyik legfontosabb problémája, amely valamennyi ország népeit foglalkoztatja, a leszerelés kérdése. Elégedettséggel tölt el bennünket az, hogy a Szovjetunió és Franciaország álláspontja közel áll egymáshoz e probléma leglényegesebb része tekintetében, mégpedig abban, hogy mindenekelőtt véget kell vetni a nukleáris fegyverkezési versenynek.

Nagyra értékeljük azt aényt, hogy Franciaország, akárcsak a Szovjetunió is, síkraszáll az öt nukleáris hatalom értekezletének megtartása mellett, és támogatta az ENSZ Közgyűlésének jelenlegi ülásszakán a leszerelési világkonferencia megtartása tárgyában előterjesztett javaslatot.

Elégedetten állapítjuk meg, hogy a Szovjetunió és Franciaország állás-

pontja közel áll egymáshoz az olyan döntő fontosságú kérdésben is, mint a világ katonai-politikai csoportosulásokra szakadásának megszüntetése. A Szovjetunió, s éppúgy a Varsói Szerződésben részt vevő minden szövetségese is, egyértelműen kijelentette, hogy készek ebben az irányban munkálkodni.

A nyíltságnak és a jóakaratnak azt a légkörét, amely az önnel, elnök úr, Moszkvában folytatott megbeszéléseinket jellemezte, itt Párizsban is érezzük. Ennek alapján már első megbeszélésünk után is bízhatunk abban, hogy a tárgyalásokat a kölcsönös bizalom és a kölcsönös megértés fogja kísérni, s hogy e tárgyalások eredménye még magasabb szintre emeli a szovjet-francia együttműködést.

Elnök úr, meg kell vallanom, hogy Párizssal való első találkozásom különösen mély benyomást tett rám. Ezt a találkozást már régen, több mint huszonhat évvel ezelőtt terveztem. Akkor a szovjet hadsereg sorai-ban harcoltam, amely Európa szívében éppen befejezte az utolsó hadműveleteket a hitleri hordák ellen. Az 1945. tavaszi napokban, amelyek élénken élnek nemzedékünk emlékezetében, egy barátommal, harcos-társammal együtt arról álmodoztunk, hogy ellátogatunk Párizsba. Ösztönzött bennünket ebben az a tisztelet, amelyet fegyvertársaink, a francia hazafiak iránt éreztünk. Franciaországba vonzott bennünket az a mély tisztelet és érdeklődés, amely minden orosz emberben él az iránt az ország iránt, amely a felvilágosodás nagyjait és kiemelkedő forradalmárok egész sorát, a tudomány és a művészet kiválóságait adta a világnak. Már meg-voltak a konkrét terveim Franciaország fővárosának meglátogatására, de akkor olyasvalami jött közbe, ami megakadályozta szándékom megvalósítását. Abban a megtiszteltetésben részesültünk a fronton velem együtt küzdő társaimmal, hogy részt vehettünk a moszkvai Vörös téren rendezett győzelmi díszszemlén, s fel kellett készülnünk erre a nagy, boldog eseményre. Ezt később más ügyek, más gondok követték. Így történt aztán, hogy találkozásom Párizssal több mint negyedszázados halasztást szenvedett. Most mély elégedettség tölt el, hogy e találkozás mégiscsak létrejött, s hogy a Szovjetunió és Franciaország erősödő barátságának jegyében jött létre.

A szovjet-francia együttműködés már ma is a nemzetközi élet egyik legjelentősebb tényezője. Ez természetes is, ha tekintetbe vesszük azt a szerepet, amelyet országaink a világ ügyeiben betöltenek. Együttműködésünk kizárólag a népek biztonságának megszilárdítását szolgálja. Le-

gyen tehát a jövőben is jó példája annak, hogyan lehet tevékenyen és átfogóan valóra váltani az államok társadalmi rendjüktől független, békés egymás mellett élésének elvét.

A Francia Köztársaság elnökének és hitvesének egészségére!

A szovjet–francia együttműködés további gyümölcsöző fejlődésére,
népeink barátságára!

BESZÉD A FRANCIAORSZÁG ELNÖKÉNEK TISZTELETÉRE ADOTT EBÉDEN

1971. OKTÓBER 27.

Tisztelt elnök úr és Pompidouné asszony!
Hölgyeim és uraim! Elvtársak!

Nagy öröm tölt el, hogy mint vendégeket üdvözölhetem ma a Francia Köztársaság elnökét és francia barátainkat.

Ezekben a napokban ismerkedtünk csodálatos fővárosukkal, mindenütt éreztük azt a nagy vendégszeretetet és figyelmet, amellyel körülvettek bennünket. Francia földön a barátság és a szívéllyesség légkörében foly-
nak le találkozásaink. Örömmel megállapíthatjuk, hogy tárgyyszerű és nyílt hangnem jellemezte Franciaország elnökével és más francia államférfiak-
kal folytatott tárgyalásainkat. Mindez megfelel a szovjet-francia kapcsola-
tok magas szintjének, biztos léptekkel haladó fejlődésének.

Vlagyimir Iljics Lenin, az első szovjet kormányfő 1922-ben arról be-
szélt, mennyire kívánatos volna Szovjet-Oroszország és Franciaország
közeledése. Ez ma már olyan realitás, amelyet az országaink és népeink
közötti sokoldalú érintkezés tölt meg eleven tartalommal. Sok itt az új,
sajátos vonás, amely abból a tényből adódik, hogy a Szovjetunió és Fran-
ciaország elmélyítik együttműködésüket, bár különböző társadalmi rend-
szerekhez tartoznak. Ebben a tekintetben a szovjet-francia kapcsolatok
jó példaként szolgálhatnak.

A béke megszilárdításáról való gondoskodás az, ami a leginkább egye-
síti a Szovjetuniót és Franciaországot. A békétörekvés hozza össze a világ
valamennyi népét, hozza mind közelebb egymáshoz a reálsan gondolkodó
politikusokat. Ez tette természetessé a Szovjetunió Kommunista Pártja
Központi Bizottsága főtítkárának Franciaország elnökével való találko-
zását. Országainknak a feszültség enyhítése és a kiéleződött nemzetköz

problémák békés megoldása érdekében kifejtett tevékenysége kétségkívül igen fontos, konstruktív tényező a mai világban.

Elégge sokat tettünk már a gazdasági és a tudományos-műszaki együttműködés fejlesztése érdekében is. A növekvő kereskedelmen kívül ez az együttműködés ma felöleli az atomfizika területén folyó közös kutatásokat is, a francia atomerőművekhez szükséges természetes uránnak a Szovjetunióban való dúsítását is, a Lunohoddal, a Mars-3 bolygóközi űrállomással végzett közös kísérleteket és sok mást. A tudomány területén kiépült kapcsolataink szinte jelképezik azt, amiben népeink szándékai egyeznek, azt, hogy barátságukkal a jövőt óhajtják szolgálni.

Nagyon változatos az együttműködésünk más területeken is. Az államférfiak mind gyakoribb érintkezései, a parlamenti képviselők találkozásai, a közélet vonalán létrejövő kapcsolatok, a katonai kontaktusok, széles kulturális csere – mindez természetesen örömmel tölt el bennünket.

Mit látunk most fontosnak kapcsolataink továbbfejlesztése szempontjából? Nézetünk szerint elsősorban alapos munkát kell végeznünk, hogy megvalósítsuk a már kitűzött terveket, teljesítsük a meglevő megegyezéseket. Ez sem csekély feladat. Ugyanakkor szeretnénk, ha nem állnánk egy helyben, ha kizárnánk a késlekedések vagy megtorpanások lehetőségét. A kapcsolatok mind fejlettebb formáira való áttérésben, kölcsönös kapcsolatainknak a békét szolgáló elmélyítésében látjuk szoros együttműködésünk életképességének zálogát. A Szovjetunió eltökélte, hogy tovább halad a kijelölt irányban, függetlenül attól, hogyan alakulnak kapcsolataink más országokkal, milyen hangsúlyeltolódás következik be a nemzetközi küzdőtéren.

Készek vagyunk rá, hogy további lépéseket tegyünk Franciaországgal való gazdasági kapcsolatainkban, olyan intézkedéseket hozunk, amelyek tíz, vagy akár húsz évre előre biztosítanak a nagy tervek megvalósítását, a szovjet-francia kereskedelem fejlődését.

Arra törekszünk, hogy tovább erősítsük a Szovjetunió és Franciaország közvéleményében a jóakarat és a kölcsönös megértés érzését. Ennek előfeltétele az, hogy ápoljuk népeink barátságának hagyományait, növeljük érdeklődésüket egymás kultúrája iránt, egyszóval: gyarapítsuk a kapcsolatoknak és érintkezéseknek mindazokat a formáit, amelyek elősegítik, hogy a szovjet emberek és a franciák, különösképpen a fiatalok, minél jobban megismerjék és becsüljék egymást.

Mindez a lehető legjobban megfelel a szovjet közönség érzelmeinek és

gondolkodásának. A szovjet emberek gyermekkoruktól kezdve a más népek iránti tisztelet szellemében nevelkednek. Meggyőződéssel állíthatjuk, hogy Franciaország történelme, legjobb irodalmi és művészeti alkotásai, tudományos vívmányai hagyományos módon a legélénkebb érdeklődést keltik hazánkban.

Úgy látjuk, hogy Franciaországban is növekszik az érdeklődés hazánk, a szovjet kultúra és tudomány iránt. Így hát tágas és áldásos tere nyílik tevékenységünknek. Azon vagyunk, hogy népeink minél többet tudjanak egymás életéről, bőséges és tárgyilagos tájékoztatást kapjanak egymásról, s a magunk részéről készek vagyunk ezt minden lehető módon elősegíteni.

Tisztelt elnök úr! A Szovjetunió és Franciaország elégedett lehet azzal, hogy az enyhülésért kifejtett erőfeszítései elősegítették azokat a fontos változásokat, amelyek jelenleg Európában végbemennek. Együttműködésünk hatékonyságának lelkesítő példája ez. Meggyőződésünk, hogy a Szovjetunió és Franciaország állásfoglalása, kapcsolataik további javulása mindjobban rányomja majd bélyegét az európai helyzet fejlődésére. A többi között az a tény, hogy országaink tevékenyen sikraszállnak az összeurópai értekezlet összehívásáért, elősegítheti azt, hogy az értekezlet már a jövő esztendőben összeüljön.

Nagy jelentőséget tulajdonítunk annak, hogy országaink egybehangolják tevékenységüket a bolygónk „forró pontjain” kialakult helyzet politikai rendezése végett.

A béke felé vivő úton változatlanul a vietnami, a laoszi, a kambodzsai nép elleni amerikai agresszió az egyik legnagyobb akadály. A Szovjetunió változatlanul támogatja és mindvégig támogatni fogja Indokína népeinek a szabadságért és függetlenségért vívott harcát.

Az indokínai konfliktus megoldásának útja csak egy lehet: a térség népeinek belügyeibe való külföldi beavatkozás megszüntetése. Nem oldható meg ez a probléma sem úgy, hogy Vietnamra idegen akaratot próbálnak rákényszeríteni, sem úgy, hogy a kulisszák mögött a vietnami nép megkerülésével különféle kombinációkat dolgoznak ki. Ebben az elvi jelentőségű kérdésben igen közel áll egymáshoz a Szovjetunió és Franciaország álláspontja, s mi ezt nagyra értékeljük.

Országainknak közös a felfogása a közel-keleti válság rendezését illetően is. Közel-Keleten a veszélyes zsákutcából csupán a Biztonsági Tanács 1967. november 22-i ismert határozata alapján lehet kijutni, amely megfelel az arab népek érdekeinek, s ugyanúgy az izraeli nép valódi,

távolabbi érdekeinek is. Amikor Izrael kormánya elutasítja az agresszió következményeinek felszámolását, makacsul megtagadja a Biztonsági Tanács határozatának végrehajtását, ez nem más, mint a tűzzel való játszadozás. A kérdésről konzultációkat folytató négy hatalom kötelessége, hogy elősegítse a közel-keleti konfliktus békés rendezését.

Egyszerűen a Szovjetunió és Franciaország előtt a világ porondján a népek békéje és biztonsága javára való együttműködés széles területe tárul fel.

Hadd fejezzem ki azt a meggyőződésemet, hogy a Szovjetunió és Franciaország barátsága és együttműködése a jövőben tovább mélyül és fejlődik majd. Ebből senki sem kerül ki vesztesként. Nyerni fog viszont az emberiség békéjének és haladásának ügye.

Barátságunkra!

A Francia Köztársaság elnökének és hitvesének egészségére! Összes francia vendégeink egészségére!

Elnök úr! Engedje meg, hogy átadjak önnek egy emléktárgyat, amely jelképezi barátságunkat és a fejlődő szovjet-francia együttműködést, amelyben a tudomány és a technika fontos helyet foglal el: a szovjet Lunohod modelljét. Ezen – mint önök is tudják – fel van szerelve és ma is működik egy igen fontos francia műszer: egy lézertűkőr. Ezen a modellen ezt meg is jelölték a francia nemzeti lobogó színeivel.

BESZÉD PÁRIZSBAN,
A MARIE ROSE UTCAI LAKÁSBAN
BERENDEZETT LENIN-MÚZEUM
MEGLÁTOGATÁSA ALKALMÁVAL

1971. OKTÓBER 27.

Kedves barátaink!

Eltársak!

Kedves Marchais elvtárs!

Önök mindnyájan megértik, milyen meghatottság vesz erőt rajtunk, amikor meglátogatjuk ezt a lakást, ahol pártunk és az egész nemzetközi proletariátus nagy vezetője, a szovjetállam megalapítója, Vlagyimir Iljics Lenin élt és dolgozott.

Hálásan köszönjük, hogy meglátogathattuk ezt a helyet, amely annyi-
ra kedves minden szovjet ember szívének.

A szovjet kommunisták, a nagy Lenin tanítványai és követői, sikeresen
valóra váltják végakarátát, eszményeit.

Örökké emlékezünk rá, hogy Lenin mennyire tisztelte Franciaország
népét, milyen nagyra becsülte demokratikus és forradalmi hagyományait,
milyen behatóan tanulmányozta a párizsi kommünnek és a francia
proletariátus más megmozdulásainak történelmi tapasztalatait.

Hálásan köszönjük a francia kommunistáknak, a Francia Kommu-
nista Párt Központi Bizottságának, hogy oly gondosan ápolják mindazt,
ami Vlagyimir Iljics Lenin párizsi tartózkodásával összefügg.

Éljen a szovjet és a francia nép, a Szovjetunió és Franciaország barát-
sága!

1971. OKTÓBER 29.

(RÉSZLET)

Eredményeink természetesen sokkal nagyobbak, nehézségeink pedig sokkal kisebbek lettek volna, ha nincs a német fasizmus által kirobbantott háború. A háború sok keserűséget okozott minden szovjet családnak. Több mint húszmillió embert ragadott el. Az ország nemzeti vagyonának csaknem harmadrésze pusztult el. Szovjet földön több mint hetvenezer romba és hamuba döntött várost és falut hagyott maga után a háború. A francia nép, háborúbeli szövetségünk, amely maga is átélte a háború szörnyűségeit, köztük a fasiszta megszállást, és amely száz- meg százezer fiát és leányát veszttette el, könnyen megérti, mit érzünk, amikor a háborúra emlékezünk.

Természetes tehát, hogy pártunk, országunk kormánya és népe is kötelességének tekinti, hogy minden lehető módon megakadályozza a háború tragédiájának megismétlődését. Ezt a célt szolgálja országunk külpolitikája is. Ennek elveit Vlagyimir Iljics Lenin, a szovjetállam megalapítója fogalmazta meg, s ezekhez az elvekhez ma is hűek vagyunk. Erősítjük szövetségünket és fejlesztjük együttműködésünket a szocialista testvérországokkal, minden békeszerető állammal, a különböző társadalmi rendszerű államok közötti békének, kölcsönösen előnyös és egyenjogú együttműködésének a politikáját folytatjuk. Minden tőlünk telhetőt megteszünk, hogy elősegítsük azoknak a veszélyes háborús tűzfészeknek mielőbbi felszámolását, amelyeket az agresszorok lobbantottak lángra Indokínában és a Közel-Keleten. Arra törekszünk, hogy megghiúsítsuk az agresszoroknak, a népek függetlensége és szabadsága ellen fellépő erőknek a tevékenységét és terveit. Segítjük mindazokat, akik a gyarmati függőségből kiszabadulva új, szabad életet akarnak építeni. Arra törekszünk, hogy véget vessünk a pusztító és pazarló fegyverkezési hajszának,

síkraszállunk a nukleáris fegyver betiltásáért és likvidálásáért, azért, hogy az egymással szemben álló katonai tömbök helyébe valamennyi állam békés, egyenjogú együttműködése lépjen.

Önök bizonyára tudják, hogy XXIV. kongresszusán pártunk olyan programot fogadott el, amelyet sok országban szovjet béketervnek neveztek el. Ezt a programot valóra váltva, pártunk és a szovjet kormány az utóbbi fél év folyamán egész sor konstruktív javaslatot tett. Egy felhívásban sürgettük az öt nukleáris nagyhatalom konferenciájának és a leszerelési világértekezletnek az összehívását, azt javasoltuk, hogy tárgyaljuk meg a közép-európai fegyveres erők és fegyverzetek csökkentésének kérdését. Franciaországgal együtt a Szovjetunió is tevékenyen elősegítette azt, hogy Nyugat-Berlin ügyében létrejöjjön a nemzetközi feszültség enyhülése szempontjából fontos megegyezés. Állhatatosan harcolunk az államok olyan összeurópai értekezletének összehívásáért, amely fontos szakaszt alkotna az összes európai népek tartós békéjének és biztonságának biztosítása útján.

Európának különösen nagy jelentőséget tulajdonítunk. Itt, Európában, több mint harminc állam van, amely hosszú és dicső történelemre tekint vissza. Hatalmas gazdasági potenciál összpontosul ezen a földrészen, igen fejlett a tudomány és a kultúra. Ugyanakkor ez olyan terület, ahol a múltban sok háború keletkezett. Államok tűntek fel és hullottak szét, egész birodalmak alakultak és pusztultak el. S végül itt volt a legutóbbi háború – a fasizmus iszonyú vandálságával, az emberáldozatok óriási számával, a rokkantak millióival, romba dőlt városokkal és falvakkal, felbecsülhetetlen értékű kulturális kincsek pusztulásával.

A háború befejezése óta huszonhat év telt el. Azt óhajtjuk, hogy Európa végre igazán békés területté váljék, hogy az európai államok kapcsolataiban ne legyen helye az erő alkalmazásának és az erővel való fenyegetésnek, hogy biztosítva legyen minden állam szuverenitásának tiszteletben tartása és határainak sérthetetlensége. Azt akarjuk, hogy csökkenjen az egymással szemben álló csapatok létszáma, hogy fejlődjék a kulturális és technikai együttműködés, a kereskedelem. Íme, ez foglalkoztatja a szovjet emberek gondolatait, erre irányulnak erőfeszítéseink.

Franciaország független külpolitikája, a nemzetközi béke biztosításában való konstruktív részvétele nagy rokonszenvet kelt hazánkban, elősegíti, hogy erősödjék az a régi és mély barátság, amelyet a szovjet emberek a tehetséges és szabadságszerető francia nép iránt éreznek.

BESZÉD

A NÉMET DEMOKRATIKUS KÖZTÁRSASÁGBAN TETT BARÁTI LÁTOGATÁS ALKALMÁVAL A NÉMET SZOCIALISTA EGYSÉGPÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGA ÁLTAL BERLINBEN RENDEZETT EBÉDEN

1971. NOVEMBER 1.

Tisztelt elvtársaink és barátaink!

Engedjék meg, hogy mindenekelőtt őszinte köszönetemet fejezzem ki az NSZEP KB Politikai Bizottságának azért a meghívásáért, hogy látogassunk el Berlinbe, a Német Demokratikus Köztársaság fővárosába.

Találkozásunkra – jó barátoknak, a békéért és a szocializmusért együtt küzdő fegyvertársaknak a találkozására – olyan körülmények között került sor, amikor Európában kedvező, biztató változások mennek végbe. Mi, kommunisták, jogosan tekintjük ezt elsősorban a mi művünknek. Ugyanakkor látjuk, hogy a tőkés Európában is mind aktívabb és bátrabb tevékenységet fejtenek ki azok az erők, amelyek az európai problémáknak a kölcsönös megértés és a politikai realizmus alapján való megoldásáért szállnak síkra. Gyakorlatilag általános elismerésre talált a háború utáni európai határok sérthetetlenségének elve. Gyakorlatilag általánossá válik annak megértése is, hogy az utóbbi negyed század folyamán Európában bekövetkezett társadalmi-politikai átalakulások megmásíthatatlanok. Mind realisabb körvonalakat ölt az összeurópai biztonsági és együttműködési értekezlet összehívásának perspektívája. Úgy látszik, nincs már olyan messze az az idő, amikor megkezdődhetnek a tárgyalások az európai fegyverzetek és fegyveres erők csökkentéséről.

Mindezek fontos, pozitív változások, elvtársak. Mindez megfelel az európai társadalmi-politikai fejlődés megérett szükségleteinek. Megfelel a szocializmus mélyreható érdekeinek is. Ez az oka annak, hogy a testvéri szocialista államok olyan állhatatosan, olyan következetesen és céltudatosan szálltak és szállnak síkra azért, hogy Európa a béke és a kölcsönösen előnyös együttműködés kontinensévé váljék.

Országaink számára ezek a szavak nem propagandisztikus jelszavak, nem a politikai taktika formulái. Stratégiai irányvonalunk jut kifejezésre bennük. Európát a tartós béke földrészévé tenni annyit jelent, mint teljesen kizárni az erő alkalmazását és az erővel való fenyegetést az államok közötti kapcsolatokból. Azt jelenti ez továbbá, hogy minden tekintetben tiszteletben tartjuk minden nép, minden állam egyenjogúságát és függetlenségét, szuverén jogait. Azt jelenti végül, hogy eltávolítjuk az összes mesterséges akadályokat a különböző társadalmi rendszerű európai államok békés egymás mellett élésének útjából.

Érthető, hogy e program megvalósítása feltételezi a Német Demokratikus Köztársaság egyenjogú részvételét az európai kontinens sorsát érintő összes problémák megoldásában. A békés egymás mellett élés stabil légköre Európában nem lehetséges, ha nem tartják tiszteletben az NDK-nak mint független, szuverén államnak a jogos érdekeit minden ebből származó következménnyel együtt. Ez a kor parancsa. Ez a szocialista országok európai politikájának alfája és omegája. És meg vagyok győződve róla, hogy a jog és az igazságosság végül is diadalt arat.

Kedves barátaink! Az NDK kommunistái és összes dolgozói – a szocialista társadalom építői – évek hosszú során át harcoltak azért, hogy a német munkások és parasztok szocialista államát a nemzetközi jogi érintkezés teljes jogú résztvevőjének ismerjék el. E harc gyümölcsei kétségtelenül örömdetek. A Német Demokratikus Köztársaság jogosan foglalja el helyét a világ tíz iparilag legfejlettebb országa sorában.

A politikai élet szocialista formái, a szocialista kultúra, a marxista-leninista ideológia erős gyökereket eresztettek német földön. Az önök hazája harminc állammal tart már fenn diplomáciai kapcsolatokat. Kereskedelmi és más képviselte van több mint ötven országban. Az NDK teljes jogú tagja több mint háromszáz nemzetközi szervezetnek.

Mindamellet Európa szívében a tartós rendezés sok kérdése nincs még megoldva, s ezzel már tárgyalásainkon behatóan foglalkoztunk is. Komoly politikai harc vár ránk: a Német Szövetségi Köztársaság reakciós, sovinszta körei kétségbeesett erőfeszítéseket tesznek azért, hogy megakadályozzák az NDK-nak szuverén államként való további fejlődését, hogy szövetségeseket szerezzenek maguknak és megghiúsítsák az európai feszültség kibontakozó enyhülését.

A Szovjetunió, a Német Demokratikus Köztársaság és a többi szövetséges szocialista állam kellően értékeli az NSZK kormányának reális lé-

péseit, és kész ezeknek elébe menni. Ám mi a világos és határozott politika hívei vagyunk.

A józan nyugati politikusok bizonyára megértik a dolgok mai állását. Nincs út visszafelé. A szocializmus pozíciói a Német Demokratikus Köztársaságban rendíthetetlenek. Egyes nyugati köröknek azok a reményei, hogy a jelenlegi politikai konjunktúrát arra használhatják fel, hogy gyengíteni, megingatni próbálják a szocializmus pozícióit az NDK-ban, hiú, megvalósíthatatlan remények. Biztosíték erre a Német Szocialista Egyeségpárt politikai érettsége és aktivitása, az NDK dolgozóinak szocialista hazaszeretete. Biztosíték erre az NDK és a Varsói Szerződésben részt vevő szövetségesei közötti testvéri viszony, amely a szocialista internacionalizmus elveire épül.

Eltársak! Önök tudják, hogy a világsajtó mostanában sokat ír a Szovjetunió „békeoffenzívájáról”. Igen, mi ilyen offenzívát folytattunk és folytatunk, offenzívát a reakció és a háború népellenes erői ellen. Ezt az SZKP XXIV. kongresszusán elfogadott békeprogramban is újra teljes nyíltsággal leszögeztük. Nem egyedül harcolunk a békéért. Velünk van a Német Demokratikus Köztársaság, velünk van a többi szocialista testvérország. Államaink koordinálják külpolitikájukat, közösen tűzik ki legközelebbi és távlati céljaikat, egyeztetik külpolitikai taktikájukat, s ennek során rendíthetetlenül követik azt az irányvonalukat, amely Európában és a többi kontinensen a béke megszilárdítását és a nemzetközi együttműködést célozza.

Ezt az irányvonalat szem előtt tartva látogattak el szovjet párt- és állami vezetők a világ különböző térségeinek számos országába. Ennek az irányvonalnak a szellemében jött létre a szovjet küldöttség tegnapelőtt véget ért franciaországi látogatása.

Kijelenthetem, hogy e látogatás eredményeit kedvezően értékeljük. Georges Pompidouval, Franciaország elnökével, s más francia államférfiakkal folytatott megbeszéléseink, az elfogadott közös szovjet-francia dokumentumok megerősítették azt, hogy a nemzetközi ügyekben mindkét hatalom határozottan fellép az erőszak és az önkény ellen, hogy egységesek az európai béke és az egyetemes világbéke megóvására és megszilárdítására irányuló törekvésükben. A szovjet-francia kapcsolatok szilárd, tartós jellegét úgy értékeljük, mint a jelenkori nemzetközi élet fontos tényezőjét, mint annak egyik előfeltételét, hogy sikeresen haladhasunk a tartós európai biztonság megteremtésének útján.

Kedves barátaink! Az NSZEP vezetőségével most befejezett megbeszéléseinken megmutatkozott teljes nézetazonosságunk minden megtárgyalt kérdésben. Ebben nincs is semmi meglepő. Népeinket, pártjainkat és államainkat mély, kipróbált és állandóan erősödő barátság fűzi egymáshoz. Tárgyalásaink ismét megmutatták, milyen hasznos, mennyire szükséges testvéri szövetségünk, milyen óriási szerepet játszik barátságunk az egész szocialista közösség összeforrottsága, a mai Európa politikai életében. Biztosíthatom önöket, elvtársak, hogy az SZKP, a Szovjetunió erejét nem kímélve igyekszik majd népeink javára tovább erősíteni és fejleszteni ezt a szövetséget.

Engedjék meg, hogy szívem mélyéből újabb sikereket kívánjak az NDK kommunistáinak, összes dolgozóinak a szocializmus építésében, a szocialista német állam nemzetközi pozícióinak erősítésében, a béke ügyének szolgálatában.

Emeljük poharunkat:

a Német Demokratikus Köztársaság, az önök szocialista hazája felvirágzására,

barátságunkra és együttműködésünkre,

Honecker elvtárs, Ulbricht elvtárs, Stoph elvtárs egészségére,
minden jelenlevő egészségére!

BESZÉD

A LENGYEL EGYESÜLT MUNKÁSPÁRT VI. KONGRESSZUSÁN

1971. DECEMBER 7.

Tisztelt kongresszusi küldöttek!

Kedves elvtársak, barátaink, testvéreink!

A Szovjetunió Kommunista Pártjának küldöttsége nagyra értékeli azt, hogy ezekben a napokban itt lehet lengyel barátaik körében, érezheti a Lengyel Egyesült Munkáspárt kongresszusának ünnepélyes, de egyúttal tárgyyszerű légkörét. A testvérpártok kongresszusainak munkájában való részvétel mindig újabb tapasztalattal gazdagít bennünket: hiszen egy pártkongresszus szinte sűrítve mutatja be az adott ország kommunistáinak életét és harcát.

Engedjék meg, elvtársak, hogy az SZKP Központi Bizottsága, 14,5 millió szovjet kommunista, országunk összes dolgozói nevében tolmácsoljam forró baráti üdvözetünket az önök kongresszusának, Lengyelország kommunistáinak és népének, és sok sikert kívánjak nagy és felelősségteljes munkájukhoz.

Ezek a jókívánságaink kifejezik a szovjet emberek mély, őszinte érzelmeit a testvéri Lengyelország iránt. S itt nemcsak az játszik közre, hogy országaink közeli szomszédok, hogy rokon a nyelvük és a kultúrájuk. Közrejátszik itt az is, hogy mindkét ország dolgozói a szó szoros értelmében megszenvedtek barátságukért. Óvták, védelmezték és fejlesztették olyan súlyos történelmi viszonyok között, amikor a kizsákmányoló osztályok és saját uraik önző politikájukkal mindent elkövettek, hogy viszályt és ellenségeskedést szítsanak közöttük.

Barátságunk azoknak a felszabadító harcoknak a tüzeiben edződött, amelyeket népeink legjobb képviselői vívtak az elnyomók ellen, a szabadságért – a nemzeti és a szociális szabadságért. Céljaik közösségét

nagyon szépen fejezte ki több mint száz évvel ezelőtt Alekszandr Ivanovics Herzen, a kiváló orosz író és forradalmár. Amikor a lengyel nép felkelt a cári elnyomás ellen, Herzen ezt írta: „Lengyelország mellett vagyunk, mert Oroszország mellett vagyunk... Lengyelország függetlenségét akarjuk, mert Oroszország szabadságát akarjuk.”

Lengyelország és Oroszország dolgozóinak osztályszolidaritását újabb, magasabb szintre emelte a kommunisták forradalmi harca, a nagy Leninnek és fegyvertársainak tevékenysége, akik között kimagasló helyet foglalt el a forradalom legendás bajnoka, Feliks Dzerzsinszkij.

Pártjaink történelmi érdeme, hogy tevékenységükkel erősítették, új tartalommal töltötték meg a szovjet–lengyel barátságot, egyesítették Lengyelország és a Szovjetunió népeinek erőfeszítéseit a szocializmus és a kommunizmus győzelméért folyó harcban. Leszögezhetjük, hogy mindkét ország kommunistái szívük egész melegével, forradalmi meggyőződésük erejével páratlanul ragyogó fényt adtak barátságunk lángjának. Meglepő-e hát, hogy mindnyájan annyira szívünkön viseljük, oly nagyra becsüljük a szovjet–lengyel barátságot?

Elvtársak! A szocialista országok munkásai, parasztjai, összes dolgozói nagy bizalmat tanúsítottak a kommunisták iránt, amikor rájuk bízta a társadalom politikai vezetését. Ez a bizalom óriási felelősséget ró pártjainkra.

Mi, kommunisták, felelünk országunk sorsáért, a szocialista fejlődés helyes menetéért, népünk életfeltételeiért, az emberek, különösen a fiatalok szocialista neveléséért, a haza biztonságáért. Az adott szakaszban jelentkező objektív társadalmi szükségleteknek kellő időben való megértése, a döntésre érett problémák legjobb megoldásának idejében való megtalálása, a felmerülő nehézségek leküzdési módjának, a leggyorsabb előrehaladás útjainak és formáinak megtalálása – ilyen feladatok hárulnak a kormányzó kommunista pártokra.

Ezek a feladatok természetesen nem könnyűek, ahogy nem könnyű, sőt rendkívül nehéz az elvileg új társadalom felépítése maga is. Megoldásuk csak úgy lehetséges, ha a nagy marxista–leninista tanításra támaszkodunk, ha a szocializmusnak az életben kipróbált törvényszerűségeiből indulunk ki, ha országunk feltételeihez alkalmazkodva alkotó módon alkalmazzuk és tovább fejlesztjük a forradalmi elméletet, ha az összes dolgozó támogatását élvezzük, ha közös harci alakzatban menetelünk a szocialista testvérországokkal.

A történelmi tapasztalatok azt mutatják, hogy a szocialista építés nagy ügyében nincsenek kizárva bizonyos tévedések és hibák, sőt néha igen komoly hibák sem. A fontos azonban az, hogy ezek egyáltalán nem a szocializmusnak mint társadalmi rendnek a jellegéből, nem ennek céljaiból és alapelveiből származnak, hanem ellenkezőleg, olyan esetekben jelentkeznek, amikor egyben-másban eltérnek ezektől az elvektől, amikor valamiképp megszegik ezeket az elveket. Éppen ezért az a képesség, hogy önkritikusan értékeljük saját tevékenységünket és levonjuk belőle a szükséges gyakorlati következtetéseket, szintén egyike azoknak a fontos harci formáknak, amelyekkel a kommunisták a szocializmusért, a kommunizmusért küzdenek, hozzátartozik ahhoz a munkastílushoz, amelyet Vlagyimir Iljics Lenin hagyott ránk örökölni.

Megismerkedve a Lengyel Egyesült Munkáspárt Központi Bizottságának beszámolójával, hallgatva a Központi Bizottság első titkárának programbeszédét, különösen világosan tárul eléink az a nagy, nehéz és dicső út, amelyet az önök pártja megtett. Engedjék meg, hogy kijelentsem önöknek, kedves elvtársak: a szovjet kommunisták tisztában vannak vele, milyen nagy jelentőségűek azok az imponáló vívmányok, amelyeket Lengyelország kommunistái, összes dolgozói a szocialista társadalmi viszonyok, a szocialista gazdaság és kultúra fejlesztésében elértek.

Nagyra értékeljük azt az elvhű és bátor állásfoglalást, mellyel a LEMP nekilátott a negatív jelenségek kijavításának. Jól látjuk, mennyire és milyen őszintén viseli szívében az önök pártja, a párt Központi Bizottsága – Edward Gierek elvtárssal, a lengyel munkásosztály hű fiával, barátunkkal és elvtársunkkal az élén – a dolgozó nép érdekeit, a dolgozó tömegekkel való kapcsolatok állandó erősítését.

Kedves barátaink, itt, a kongresszuson már szó esett arról, hogy a párt előtt még jó néhány bonyolult feladat áll – a gazdaságban, az ideológiában, falun és városon egyaránt. Mindamellett bízunk abban, hogy ha megóvják a leninizmus iránti rendíthetetlen hűségüket, ha világos, következetesen forradalmi, reális, a dolgozó tömegek alapvető érdekeit kifejező politikát folytatnak, akkor pártjuk sikeresen megoldja feladatait, becsülettel igazolja a lengyel nép bizalmát.

A lengyel kommunisták pártja igazi internacionalista párt, a nemzetközi kommunista mozgalom nagy harci osztaga. Az SZKP küldöttsége e magas fórumról szeretné különösen nagy elismeréssel aláhúzni, milyen nagy jelentősége van annak az aktív tevékenységnek, amelyet a Lengyel

Egyesült Munkáspárt folytat a szocialista közösség erősítése, a szocialista államok sokoldalú együttműködésének fejlesztése érdekében. Ez közös gondunk, elvtársak, közös gondja valamennyi testvérországnak és testvérpártnak.

A szocialista világrendszer további tömörítésének, a szocialista országok akcióegységének kérdései álltak az SZKP XXIV. kongresszusán is a figyelem központjában. Behatóan foglalkoztak velük a magyar, a bolgár, a csehszlovák, a német és a mongol kommunisták nemrég tartott kongresszusain. Úgy látjuk, hogy ugyanezek a problémák vetődnek fel az önök kongresszusán is. S ez törvényszerű. Arról tanúskodik, hogy a Szovjetunió Kommunista Pártja, a Lengyel Egyesült Munkáspárt és a többi testvérpárt érzékenyen reagál korunk igényeire, fáradhatatlanul munkálkodik azon, hogy erősítse, továbbfejlessze a szocialista világ fejlődésének alapvető irányvonalát: az egységre és tömörülésre irányuló tendenciát.

Megnyilatkozik ez mindenben: abban is, hogy összehangolt politikát folytatunk a nemzetközi küzdőtéren, abban is, hogy erőteljesen előmozdítjuk a gazdasági integráció ügyét, abban is, hogy koordináljuk erőfeszítéseinket ideológiai téren. Világosan megmutatkozik ez a testvérországok kommunistái, dolgozói közötti széles körű kapcsolatokban, az ismeretek állandó cseréjében, egymás tapasztalatainak és gyakorlatának egybevetésében is.

Embereket tíz- meg százazezreinek, a szocializmus és a kommunizmus építőinek eleven, közvetlen kapcsolata megszokott dologgá vált számunkra. Ámde ebben a látszólag hétköznapi dologban is mély történelmi értelem rejtőzik: így rakjuk le a népek eljövendő világméretű testvériségének alapját. Mély megelégedéssel állapíthatjuk meg, hogy Lengyelország és a Szovjetunió kommunistái jelentősen kiveszik részüket e nagy ügy szolgálatából, amikor erősítik a szovjet–lengyel barátságot, elősegítik a szocialista országok együttműködésének további erősödését.

A szocialista országok, egymással szoros szövetségben működve, tevékeny és egyre növekvő befolyást gyakorolnak a világesemények menetére. Mindennapi cselekedeteink közben olykor észre sem vesszük, milyen hatékonyá és szélessé vált ez a befolyás. Nem csupán azért nagy, mert erősek vagyunk. Vannak más olyan fontos tényezők is, amelyek miatt akarva, nem akarva kénytelenek hallgatni szavunkra. E tényezők egyike a szocialista közösség elvhű és következetes külpolitikája, amelyet

valamennyi kontinens néptömegei a magukénak érznek és megértnek.

Ahhoz, hogy építhessük a szocializmust és a kommunizmust, békére van szükségünk. Békére van szüksége minden népnek. A népek nem akarják, hogy megismétlődjék a világháború tragédiája, amely oly mérhetetlen sok áldozattal és szenvedéssel járt. Az emberek nem akarnak elpusztulni, nem akarják, hogy városaik romba dőljenek, falvaik leégjenek. Ezért az a békepolitika, amelyet a Szovjetunió és Lengyelország, valamennyi szocialista testvérország folytat, igazi népi politika. Síkra szállunk a békéért, azért, hogy az eljövendő nemzedékek ne ismerjék többé a háború szörnyűségeit. Teljes nemzetközi súlyunkat, minden erőnket e magasztos cél szolgálatába állítjuk.

A békeharcban millió meg millió szövetségesünk van minden országban. Mégsem szabad megfeledkeznünk arról, hogy vannak olyan erők is, amelyek ádáz ellenségei a béke ügyének. Éppen ezért országaink tevékeny békepolitikája magában foglalja az agresszív imperialista körök tevékenységének határozott visszaverését is. Meggyőződésünk, hogy a lengyel nép, akárcsak országunk népei is, tisztában van vele, hogy a szocialista országoknak nem lehet más irányvonaluk.

Itt, Varsóban, tizenhat esztendővel ezelőtt megalakult a szocialista országok védelmi szövetsége. Ezt a lépést azzal az egyetlen céllal tettük meg, hogy ne engedjük meg egy újabb háború fellángolását. Válasz volt ez a NATO agresszív készülődéseire, azokra a próbálkozásokra, hogy az erő nyelvén beszéljenek velünk. S a Varsói Szerződés Szervezete ezekben az években megbízhatóan szolgálta a testvérországok békés érdekeit, hozzájárult ahhoz, hogy az események menete a népek szempontjából kedvezőbb mederbe terelődjön. A szovjet hadseregnek, a lengyel hadseregnek, a Varsói Szerződésben részt vevő többi ország fegyveres erőinek harcos testvérisége ma is egyike azoknak az igen fontos tényezőknek, amelyek lehűtik az agresszorok hevét, elősegítik a béke fennmaradását.

Lengyelország, a Szovjetunió és a többi testvérország kommunisztái mindenkor, minden megpróbáltatás közepette is, hívek maradnak internacionalista kötelességükhöz. A szocialista internacionalizmus hatalmas ereje különösen szemléletesen nyilatkozik meg éles nemzetközi válságok idején, márpedig a legutóbbi években bőven akadt ilyen.

Internationalista kötelességünket teljesítve széles körű, hatékony támogatást nyújtunk a bátor vietnami hazafiaknak abban a harcban, ame-

lyet szabadságukért és függetlenségükért, az imperialista agresszió ellen folytatnak. A vietnami nép e harc minden vonalán – katonai, politikai és diplomáciai vonalon egyaránt – mindenkor támaszkodhat barátai segítségére. Internacionalista kötelességüket teljesítve, a szocialista országok mindent megtesznek, hogy kudarcra kárhóztassák az izraeli hódítók és pártfogók terveit, hogy segítsék az arab népeket törvényes jogaik védelmében, előmozdítsák a közel-keleti igazságos béke megteremtését.

S bármennyire ármánykodik is a burzsoá propaganda, bárki próbálja is rágalmazni politikánkat, a világ népei egyre világosabban látják, mindjobban megértik, hogy a szocialista országok harci szolidaritása, szilárd és megalkuvást nem ismerő állásfoglalásuk az imperialista agresszióval és a nemzetközi rablás minden formájával szemben napjainkban a népek békéjének, biztonságának és szabadságának egyik legerősebb pillére.

A népek békéjének és szabadságának minden hívéhez hasonlóan mi is lesújtva értesültünk két szomszédos ázsiai állam napokban kitört háborús konfliktusáról, valamint a konfliktust előidéző eseményekről: a kelet-pakisztáni lakosság alapvető jogainak és világosan kifejezett akaratának véres elfojtásáról, tízmillió menekült tragédiájáról. A Szovjetunió határozottan állást foglalt a vérontás beszüntetése, a felmerült problémák olyan békés politikai rendezése mellett, amely számol a népek törvényes jogaival, kizárja külső erők bárminemű beavatkozását, síkraszáll azért, hogy ebben a térségben létrejöjjenek a tartós és igazságos béke feltételei.

Eltársak! Európában több mint negyed század óta nem volt katonai konfliktus. Ez már önmagában véve is a békeszerető államok, az európai népek nagy vívmánya. Ám ez a béke nem volt szilárd. Európát a hidegháború láza gyötörte. Voltak olyan pillanatok, amikor a politikai harc és a katonai összeütközés közötti határ nagyon labilissá és bizonytalanná vált. A népek biztonsága megkövetelte a hidegháború beszüntetését, következményeinek felszámolását. S Európa szocialista része teljes erejével éppen ezért szállt síkra.

Sohasem gondoltuk és nem gondoljuk ma sem, hogy Európában a feszültség enyhülése, az együttműködés és a biztonság előbbre juthat mindkét fél – a Kelet és a Nyugat – kölcsönös erőfeszítései nélkül. Minél több lesz a realizmus a nyugati országok politikájában, annál nagyobbak lesznek közös lehetőségeink arra, hogy tovább javítsuk az európai helyzetet és egyengessük az európai és a nemzetközi biztonság érdekét szol-

gáló alapvető megegyezések útját. Példa erre a Szovjetunió, Lengyelország és több más szocialista ország Franciaországgal való kapcsolatainak fejlődése. Példa erre az NSZK-val való kapcsolataikban kirajzolódó fordulat. Példa erre a Nyugat-Berlin kérdéseiben nemrég létrejött megállapodás.

A Szovjetuniónak és a Lengyel Népköztársaságnak a Német Szövetségi Köztársasággal kötött szerződésai, a Nyugat-Berlinre vonatkozó négyhatalmi egyezmény, az NDK által az NSZK-val és a nyugat-berlini szénátussal az erre vonatkozó kérdésekben kötendő egyezmények kidolgozása, ama szükségszerűség mind szélesebb körű elismerése, hogy az NDK és az NSZK az ENSZ tagjává váljon, a Csehszlovákia és a Német Szövetségi Köztársaság között fennálló problémák rendezése, amelyet a feleknek remélhetőleg sikerül tető alá hozniuk – mindez elvezet az európai fejlődés háború utáni időszakának lezárásához. Lerakjuk az alapokat ahhoz, hogy Európa egy új történelmi szakaszba lépjen, amely – bízunk benne – a békés egymás mellett élés és a kölcsönösen előnyös együttműködés jegyében fog fejlődni. S éppen ezen a fordulóponton tesz szert különösen nagy jelentőségre az összeurópai biztonsági és együttműködési értekezlet.

Ennek az értekezletnek az a rendeltetése, hogy megszilárdítsa a békés élet alapjait kontinensünkön. Véleményünk szerint ennek alapja az olyan elvek feltétlen tiszteletben tartása, mint a fennálló határok sérthetetlensége, a belügyekbe való be nem avatkozás, az egyenlőség, a függetlenség, a lemondás az erőszakról vagy az erőszak alkalmazásával való fenyegetésről. A Szovjetunió és Franciaország a közelmúltban írt alá olyan okmányt, amelyben az európai ügyek megközelítésének éppen ez a módja jut kifejezésre. Nézetünk szerint Európa valamennyi országa és népe csak nyerne belőle, ha ezek az elvek egész Európában a nemzetközi élet általánosan elismert normáivá válnának. Vajon nem kellene-e alaposan elgondolkozni ezen a lehetőségen?

Mellesleg a napokban nyílik meg Brüsszelben az észak-atlanti tömb Tanácsának soron következő ülészsaka. Ennek az ülészsaknak határozatai alapján ítéletet alkothatunk majd arról, vajon a NATO országai valóban készek-e hozzáidomítani gyakorlati tetteiket az összes európai népek béketörekvéseikhez, készek-e felhívásunkra reagálva lépéseket tenni a nemzetközi feszültség enyhítése, a kölcsönös bizalom és az európai biztonság erősítése érdekében. Ha készek erre, ezt a legjobban azzal bizonyíthatják be, hogy más európai államokkal együtt hozzálátnak az össz-

európai értekezlet gyakorlati előkészítéséhez, s így ezt az értekezletet, nézetünk szerint, akár már 1972-ben is össze lehetne hívni.

Az európai kontinensen végbemenő pozitív változások természetesen nem keltenek illúziókat bennünk, kommunistákban. Jól tudjuk, hogy a kapitalista Európában ma is tevékenykednek reakciós, militarista, revansista körök. Ezek a körök semmilyen eszköztől sem riadnak vissza, csak-hogy döntő pozíciókat szerezhessenek országukban és megkísérelhessék Európát visszavetni a hidegháború időszakába. Mindez nagyfokú éberségre és politikai aktivitásra kötelez bennünket. Mindez megköveteli, hogy következetesen végigvigyük azokat a konstruktív kezdeményezéseket és akciókat, amelyek azzal kecsegtetnek, hogy Európát a béke és a jószomszédság kontinensévé változtathatjuk.

Ez, elvtársak, óriási történelmi jelentőségű ügy. A más térségekre, az egész világhelyzetre gyakorolt befolyásánál fogva messze túllépi a tulajdonképpeni európai kereteket. Semmi kétség sem fér ahhoz, hogy az európai politikai légkör gyökeres megjavulása, a megérett összeurópai problémák megoldása, köztük a fegyveres erők és fegyverzetek csökkentése, megfelelne az egész emberiség érdekeinek.

A kommunista testvérpártok tisztelettel adóznak a Lengyel Egyesült Munkáspárt erőfeszítéseinek, annak, hogy az egész háború utáni időszak folyamán rendületlenül és tevékenyen harcolt és harcol az európai és a nemzetközi biztonság megszilárdításáért, a háborús veszély tüzfészkeinek megszüntetéséért, a leszerelésért, a népek közötti békés együttműködés fejlesztéséért. Az újjászületett Lengyelország, a szocialista Lengyelország elfoglalta méltó helyét a világpolitikában.

Mindörökre a múltba tűntek azok az idők, amikor Lengyelország népének állandóan féltenie kellett szabadságát és függetlenségét, államának integritását. A lengyel határok sérthetetlenségét ma Lengyelországnak a Szovjetunióval, a Német Demokratikus Köztársasággal és más testvérországokkal kötött szövetsége, a Varsói Szerződésben részt vevő országok egész védelmi ereje biztosítja. Ma, amikor a lengyel nép visszavonhatatlanul a szocializmus útjára lépett, amikor a szocialista országok egységes családjának tagja lett, a lengyel szabadság és függetlenség végérvényesen és feltétlenül biztosítva van.

Kedves lengyel barátaink! A Szovjetunió Kommunista Pártja, minden szovjet ember ma a pártunk XXIV. kongresszusán elfogadott határozatok végrehajtásán munkálkodik. A napokban hagytuk jóvá a legújabb öt éves

tervet. Ennek fő feladata az, hogy biztosítsa a nép anyagi és kulturális életszínvonalának jelentős emelkedését a szocialista termelés gyors fejlesztési üteme, hatékonyságának emelése, a tudományos-technikai haladás és a munkatermelékenység gyorsabb ütemű növelése alapján. Nép-gazdasági tervünk azt célozza, hogy tovább bővítsük a Szovjetunió gazdasági együttműködését Lengyelországgal, valamennyi testvérországgal.

Az ötéves terv sikeres teljesítése nagy munkát, szervezettséget, fegyelmet követel meg. Mindezt nagyon jól tudják hazánk dolgozói. Lelkesen és fenntartás nélkül támogatják lenini pártjuk irányvonalát. Meggyőződésünk, hogy megbirkózunk a kitűzött feladatokkal, hogy újabb jelentős lépést teszünk a kommunista építés útján.

Kedves elvtársak! Az SZKP küldöttségének nincs kétsége afelől, hogy a LEMP VI. kongresszusa fontos mérföldkő lesz Lengyelország szocialista fejlődésében, jelentősen hozzájárul a marxizmus-leninizmus elméletéhez és gyakorlatához. Azt kívánjuk önöknek, érjenek el nagy sikereket a szocialista társadalom építésében, az ipar fellendítésében, a népjólét emelésében, a társadalmi-gazdasági fejlesztésre vonatkozó terveik teljesítésében. Boldogságot és jólétet kívánunk az egész lengyel népnek.

Meggyőződésünk, hogy Lengyelország munkásosztálya, parasztsága, értelmisége – marxista-leninista élcsapatának vezetésével – új győzelmeket arat a szocializmus építésének minden frontján.

Éljen a Lengyel Egyesült Munkáspárt, a lengyelországi szocialista társadalom építésének ihletője és szervezője!

Éljen és virágozzék országaink kommunistáinak testvéri barátsága, Lengyelország és a Szovjetunió népeinek megbonthatatlan szövetsége!

Éljen a világbéke!

Éljen a kommunizmus!

BESZÉD

A SZOVJETUNIO SZAKSZERVEZETEINEK XV. KONGRESSZUSÁN

1972. MÁRCIUS 20.

(RÉSZLET)

Küldött elvtársak!

A külpolitika kérdései, mint ismeretes, pártunk és államunk tevékenységének elválaszthatatlan és nagyon fontos részét alkotják.

Külpolitikánk fő irányait és feladatait a jelenlegi időszakra az SZKP XXIV. kongresszusa határozta meg. A kongresszuson elfogadott program, amelyet szovjet békeprogramnak neveztek el, következetesen megvalósul és a világpolitika hathatós tényezője lett.

Elvi irányvonalunk: a népek békéjének, szabadságának és biztonságának tevékeny védelme. Ezt a politikát barátainkkal és szövetségeseinkkel együtt folytatjuk, s a nemzetközi porondon tett lépéseinket koordináljuk. A szocialista közösség országai közös, összehangolt irányvonalat követnek gyakorlatilag a világpolitika minden főbb kérdésében. A tapasztalat azt mutatja, hogy ennek felbecsülhetetlen jelentősége van külügyeink sikeres intézése szempontjából.

Önök tudják, elvtársak, hogy az idén januárban Prágában értekezletet tartott a Varsói Szerződés tagállamainak Politikai Tanácskozó Testülete, s ezen megtárgyalta az európai problémákat. Fontos határozatokat hozott. Ezek lényege az, hogy tevékenyen elő kell segítenünk az európai biztonság megszilárdulását, konkrét tartalommal kell megtöltenünk az európai államok együttműködésének eszméjét, elő kell mozdítanunk a meglevő európai problémák gyakorlati rendezését.

Európa, mondhatni, új szakasz küszöbére ért. A béke, a biztonság, a széles körű, sokoldalú együttműködés fejlesztésének eszméi mind több állam elismerésével és támogatásával találkoznak. A szocialista országok békekezdeményezései elősegítették olyan légkör kialakulását, amelyben

lehetővé válik, hogy gyakorlatilag megvizsgáljuk az európai biztonság és együttműködés kérdéseit. E kérdések megoldása nagy történelmi jelentőségű feladat. Ebben fontos szerep vár az európai munkásosztályra, ezen belül a munkásosztály szakszervezeteire is. Az európai biztonság érdekében, mint önök is tudják, az államok összeurópai értekezletének összehívását javasoltuk.

Európában bizonyára nincs már olyan állam, amely valamilyen formában ne nyilatkozott volna a biztonsági és együttműködési értekezlet megtartása mellett. Egyetért ezzel a javaslattal Kanada is. Mint Nixon elnöknek az amerikai Kongresszushoz intézett üzenetéből kitűnik, az Egyesült Államok szintén támogatja az értekezlet összehívását. Most el kell dönteni, hogy mikor üljön össze az értekezlet, és közösen meg kell határoznunk munkájának fő irányvonalait.

A szocialista országok erre vonatkozó javaslataikat kifejtették az európai békéről, biztonságról és együttműködésről szóló nyilatkozatban, amelyet a Varsói Szerződés tagállamainak Politikai Tanácskozó Testülete prágai értekezletén fogadott el.

A szocialista országok következetesen síkraszállnak az európai kapitalista országokkal való kölcsönösen előnyös kapcsolatok fejlesztéséért. Ezen a területen figyelemre méltó eredményeket értünk már el. Különösképpen vonatkozik ez Franciaországra, Finnországra, a skandináv országokra.

Lényeges pozitív változások mennek végbe a Német Szövetségi Köztársasághoz fűződő kapcsolatainkban. Ezeket a Szovjetunió és az NSZK, valamint a Lengyelország és az NSZK között létrejött szerződés tette lehetővé.

Most folyik e szerződések ratifikálása. A szerződéseket most bocsátották vitára a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsában, a Lengyel Népköztársaság Szejmjében és a Német Szövetségi Köztársaság törvényhozó szerveiben.

Nem kétséges, hogy a Szovjetunió és az NSZK szerződésének ratifikálása minőségileg új, sokkal gyümölcsözőbb szakaszt nyit meg a szovjet-nyugatnémet kapcsolatok fejlődésében a legkülönbélebb területeken. Nézetünk szerint ez nem csupán a Szovjetunió és az NSZK érdekeinek felel meg, hanem nagyon fontos volna az európai béke megszilárdítása szempontjából is.

A szerződések ratifikálása körül a Német Szövetségi Köztársaságban

meglehetősen éles harc bontakozott ki. Akadtak olyan politikusok, akik ellenzik e szerződéseket, sőt kétségbe akarják vonni a Német Szövetségi Köztársaság és a szocialista országok közötti igazi megbékélésnek és normális kapcsolataik fejlődésének pusztá lehetőségét is.

Mit akarnak hát a szerződések ellenfelei? Nem is titkolják terveiket. Véleményük szerint a szerződések nem jók, mert rögzítik az európai határok sérthetetlenségét, s ezért szerintük „felül kell vizsgálni” a szerződések erre vonatkozó cikkelyeit. De vajon ki előtt nem világos, hogy a határok felülvizsgálatáról folytatandó tárgyalásokhoz a szerződések ellenzőinek nincsenek, nem is lesznek partnereik? Ez nem vita tárgya sem most, sem a jövőben. Aszocialista országok határai változtathatatlanok, s a szerződések csupán a fennálló realitást juttatják kifejezésre.

A szerződések ellenfelei nem titkolják, hogy szeretnék gyengíteni az NDK szuverenitását. Itt is szeretnék visszatérni a tegnaphoz. A Német Demokratikus Köztársaság immár csaknem negyed század óta magabiztosan halad előre a szocialista úton. A mai nemzetközi élet tevékeny résztvevője. Aki ezt nem akarja látni, aki nem akarja levonni ebből a megfelelő következtetéseket, csak zsákutcába viheti saját politikáját. Már rég itt az ideje, hogy megértsék: az európai helyzet igazi normalizálása nem lehetséges az NDK által mint független szuverén szocialista ország által elfoglalt pozíció teljes számbavétele nélkül.

Az NSZK most felelősségteljes választás előtt áll, amely sok évre előre meghatározza népének sorsát, más államoknak hozzá való viszonyát. Választás ez az együttműködés és a konfrontáció között, az enyhülés és a feszültség fokozása között, végső fokon tehát választás a béke politikája és a háború politikája között.

Ami a Szovjetuniót illeti, mi a Német Szövetségi Köztársasághoz fűződő kapcsolataink javítását őszintén és komolyan akarjuk, bár érthető okokból országunk számára ez nem egyszerű kérdés. A szovjet emberek emlékezetében elevenen élnek még a legutóbbi háború csapásai és azok a szenvedések, amelyeket a hitleri agresszió okozott népünknek. Mégis úgy véljük, hogy a súlyos múlt nem maradhat örökre elháríthatatlan akadály a Nyugat-Németországgal való kapcsolataink fejlődése útjában. Számolunk azzal a ténnyel is, hogy a nyugatnémet lakosság többsége a Szovjetunióval és a többi szocialista országgal való kapcsolatok javítása mellett foglal állást.

Eltársak! Abban a nagy és sokoldalú munkában, amelyet jelenleg sok

állam kormánya és társadalmi körei kifejtene, hogy lerakják a tartós európai béke alapjait, le kell küzdeni bizonyos nyugati körök ellenállását, amelyek nem kívánják az európai feszültség enyhülését és minden lehető módon akadályozzák ezt. Éppen ezek az erők próbálják megnehezíteni az összeurópai értekezlet előkészítését, s a legkülönbözőbb ürügyeket agyalják ki, hogy halogassák összehívását. Felvetik például azt a képtelen gondolatot, hogy az értekezlet megtartására irányuló javaslatunk és általában egész európai politikánk arra irányul, hogy aláaknázzuk az Európai Gazdasági Közösséget, vagyis elterjedtebb nevén a Közös Piacot. Nyilván szólnunk kell néhány szót erről a kérdésről.

A Szovjetunió egyáltalán nem hagyja figyelmen kívül a Nyugat-Európában ténylegesen kialakult helyzetet, a többi között a tőkésországok olyan gazdasági csoportosulásának a létét sem, amilyen a Közös Piac. Gondosan figyelemmel kísérjük a Közös Piac tevékenységét és fejlődését. E csoportosulás résztvevőivel való kapcsolataink, természetesen, attól függenek majd, mennyire ismerik el azokat a realitásokat, amelyek Európa szocialista részében kialakultak, kiváltképpen mennyire ismerik el a Kölcsonös Gazdasági Segítség Tanácsa tagországainak érdekeit. Mi síkra szállunk az egyenjogúságért a gazdasági kapcsolatokban, s ellenezzük a diszkriminációt.

Eltársak! A szovjet külpolitika igen fontos irányvonala az a harc, amelyet a háborús tűzfészek megszüntetéséért folytatunk, s amellyel visszaverjük az imperialistáknak a népek szabadsága és függetlensége ellen irányuló merényleteit.

Az indokínai háború, amely az Egyesült Államok elnökének beismerése szerint „a leghosszabb és a legsúlyosabb háború Amerika történetében”, megmutatta, mennyire tarthatatlan az imperialista agresszió és a nép elnyomásának a politikája. Az Egyesült Államok most mindenekelőtt arra számít, hogy helyi bérencek segítségével elfojthatja az indokínai nemzeti felszabadító harcot, s így fenntarthatja politikai és stratégiai pozícióit ebben a térségben. Ezt Washingtonban a háború „vietnamizálásának” nevezik. Az amerikai mundaókat, amelyeket az indokínai hazafiak alaposan megtépáztak, szeretnék felváltani a bábhadsereg katonáinak mundaórával, de a politikai bérés a régi marad: amerikai.

A vietnami, a laoszi és a kambodzai hazafiak nagyon világosan látják e mesterkedések lényegét. Indokína népei a Szovjetunió és más szocialista

országok segítségével és támogatásával folytatják harcukat az agresszor ellen a háború, a diplomácia és a politika frontjain egyaránt.

Ebben a harcban a szovjet nép teljesen az indokínai népek oldalán áll. Internacionalista kötelességünk, hogy segítségükre legyünk, s mi a vég-sőkig teljesítjük ezt a kötelességünket. A Szovjetunió felháborodottan ítéli el az amerikai légierőnek a Vietnami Demokratikus Köztársaság területe ellen folytatott kalóz bombatámadásait, és követeli beszünteté-süket. Fenntartás nélkül támogatjuk a Vietnami Demokratikus Köztár-saság és a Dél-vietnami Köztársaság igazságos javaslatait. Követeljük az intervenciósök távozását Indokínából, követeljük, hogy e térség népei függetlenné váljanak, maguk határozhassák meg sorsukat, mindennemű beavatkozás és nyomás nélkül.

A feszültség mind veszélyesebbé váló góca a Közel-Kelet. Izrael maka-csul elutasítja a megszállt arab területekről való kivonulást, az izraeli szoldateszka állandó provokációkat folytat az arab államok ellen – s ez egyre hevíti a légkört, a háborús robbanás veszélyét idézi elő.

Az arab országok meggyőzően kimutatták a konfliktus politikai ren-dezésére, a tartós és szilárd közel-keleti béke megteremtésére való kész-ségüket. Izrael az Egyesült Államok hallgatólagos beleegyezésével és tá-mogatásával semmiképpen sem hajlandó lemondani agresszív, hódító po-litikájáról. Ez azonban nem mehet a végletekig. Józanul gondolkozó poli-tikusok aligha számíthatnak arra, hogy az arab államok beletörődnek területeik megszállásába.

Az arab világ ma már nem az, ami néhány esztendővel ezelőtt volt. Megszilárdultak a haladó kormányzatok, szélesedik az arab együttműkö-dés, jelentősen megnövekedett az arab államok katonai-védelmi poten-ciálja. Ezek mind tartós hatású tényezők, s végső fokon ezek határozzák majd meg a közel-keleti erőviszonyokat.

A Szovjetuniónak a haladó arab államokkal való barátsága és együtt-működése szakadatlanul fejlődik és erősödik. Bővül a gazdasági és a vé-delmi együttműködés, mélyül a kölcsönös politikai támogatás. Határo-zottan állíthatjuk, hogy arab barátainkhoz fűződő kapcsolataink soha nem voltak olyan erősek és sokoldalúak, mint ma. A jövőben is erősítjük és fejlesztjük ezeket a kapcsolatainkat országaink népeinek kölcsönös érde-kében, az igazságosságnak, az arab népek szabadságának és haladásának a nevében, a közel-keleti tartós béke nevében.

Eltársak, önök valószínűleg felfigyeltek arra, hogy az ázsiai országok-

hoz fűződő kapcsolataink kérdései az utóbbi időkben mind nagyobb helyet kapnak politikánkban. S ez teljesen érthető. A Szovjetunió területének csaknem kétharmada az ázsiai kontinensen fekszik. Ázsia szerepe a világpolitikában gyorsan növekszik az ázsiai népek nemzeti és társadalmi felszabadításában és az ázsiai államok gazdaságának fejlesztésében elért sikerek eredményeképpen.

A Szovjetunió síkraszállt és síkraszáll az ázsiai államokhoz fűződő igen jó kapcsolataink fejlesztése mellett. Célunkat abban látjuk, hogy előmozdítsuk az ázsiai béke megszilárdulását, segítsük az ázsiai haladó erőket az imperializmus ellen és a kolonializmus minden válfaja ellen vívott harcukban.

Testvéri kapcsolataink vannak és sikeresen fejlődik sokoldalú együttműködésünk Ázsia olyan szocialista országaival, mint a Mongol Népköztársaság, a Vietnami Demokratikus Köztársaság, a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság.

Elégedettek vagyunk, mert Ázsia sok országával, például Afganisztánnal, Burmával, Ceylonnal, Iránnal, Törökországgal jó kapcsolataink alakultak ki, bár néhányukkal ezek a kapcsolataink jobbak is lehetnének, mint amilyenek jelenleg. Ami bennünket illet, minden tőlünk telhetőt megteszünk fejlesztésükért.

Különösen nagy jelentőséget tulajdonítunk az Indiához, a szabadság, a függetlenség és a haladás útján járó nagy indiai néphez fűződő barátságunk állandó erősítésének. Indiához fűződő kapcsolataink függetlenné válása óta állandóan erősödtek. Éppen e fejlődés eredményeként kötöttük meg a békéről, a barátságról és az együttműködésről szóló szovjet-indiai szerződést.

Az Indiával való barátság erősítésére irányuló törekvésünk teljes megértésre és viszonzásra talál az indiai kormány részéről, amelynek élén Indira Gandhi, az indiai nép kiváló vezetője áll.

A hindusztáni félszigeten, amint tudják, új helyzet alakult ki. A kelet-bengáli nép felszabadító harca egy új független állam: a Bengáli Népi Köztársaság megalakulásához vezetett. 75 millió ember vívta ki jogát a függetlenségre, a nemzeti fejlődésre, s mi szívünk mélyéből köszöntjük őket nagy győzelmük alkalmából.

A Bengáli Népi Köztársaság támogatásának és a vele való együttműködésnek az irányvonala a kommunista párt és a szovjetállam elvi politikájából fakad. Nemrég járt országunkban Mudzsibur Rahman sejk, a

Bengáli Népi Köztársaság miniszterelnöke. Reméljük, hogy ez a látogatás fontos állomás lesz országaink kapcsolataiban. Ami bennünket illet, a jövőben is minden tőlünk telhetőt megteszünk, hogy fejlesszük és erősítsük a Bengáli Népi Köztársasághoz fűződő kapcsolatainkat.

Szeretném hangsúlyozni, hogy emellett jó kapcsolatokat kívánunk fenntartani Pakisztánnal is, amelytől nem választ el bennünket semmiféle konfliktus, semmiféle érdekellentét. Bhutto pakisztáni elnöknek a napokban véget ért szovjetunióbeli látogatása megmutatta, hogy az országaink közötti jó kapcsolatok fejlesztéséhez megvannak a szükséges előfeltételek.

Következésképpen síkraszállunk azért is, hogy a tartós béke és a jószomszédság kapcsolatai alakuljanak ki India, Pakisztán és a Bengáli Népi Köztársaság között. Ez jelentősen hozzájárulna az egész ázsiai politikai légkör javulásához.

Az utóbbi időben Japánhoz fűződő kapcsolatainkban is észrevehető fordulat következett be a javulás irányában. A Szovjetunió és Japán nemrég megállapodott abban, hogy tárgyalásokba kezd a békeszerződés megkötése céljából. Ezt fontos pozitív ténynek tekintjük. Meggyőződésünk, hogy a szovjet-japán kapcsolatok teljes normalizálása tökéletesen megfelelne nemcsak a két nép érdekeinek, hanem az egész Távol-Kelet és a csendes-óceáni medence békéje és biztonsága érdekeinek is. Ami bennünket illet, készek vagyunk kiépíteni és továbbfejleszteni a széles körű, kölcsönösen előnyös együttműködést Japánnal mind gazdasági, mind politikai síkon, szem előtt tartva azt, hogy az ilyen együttműködés a béke ügyét szolgálja.

Sok ázsiai országban mind nagyobb érdeklődést kelt az ázsiai kollektív biztonság biztosításának a gondolata. Mind világosabbá válik, hogy az ázsiai biztonság elérésének hathatós útja nem a katonai tömbök és csoportosulások, nem egyes államok másokkal való szembeállításának az útja, hanem az összes ebben érdekelt államok jószomszédi együttműködésének az útja.

Az ázsiai kollektív biztonságnak, nézetünk szerint, olyan alapokra kellene épülnie, mint az erőszak alkalmazásáról való lemondás az államok kapcsolataiban, a szuverenitásnak és a határok sérthetetlenségének tiszteletben tartása, a belügyekbe való be nem avatkozás, a gazdasági és egyéb együttműködés széles körű fejlesztése a teljes egyenjogúság és a kölcsönös előny alapján. Síkraszállunk és a jövőben is síkra fogunk szállni

az ilyen kollektív ázsiai biztonságért, és készek vagyunk együttműködni minden állammal ennek az eszmének a megvalósítása érdekében.

A közelmúltban nagy érdeklődést keltett Nixon amerikai elnök kínai látogatása és a pekingi vezetőkkel folytatott tárgyalása. Mit mondhatunk erről?

Először is, maga az a tény, hogy két állam helyreállítja kapcsolatait, normalizálja viszonyát, teljesen természetes jelenség. A Szovjetunió mindenkor fellépett a Kínai Népköztársaság elszigetelésének imperialista politikája ellen, síkraszállt a Kínai Népköztársaság nemzetközi szerepének kellő elismerése mellett. A Peking és Washington közötti jelenlegi kapcsolatok értékelése azonban attól függ, hogy e kapcsolatok milyen alapon valósulnak meg.

Arról, hogy mi volt a tárgyalások tartalma és az elért megegyezés lényege, a pekingi találkozó résztvevői keveset közöltek népünkkel és a világgal. Sőt értésére adták mindenkinek, hogy a közzétett hivatalos kommunikációban foglaltakon kívül mindent titokban kívánnak tartani és ezt nem fogják „vitára bocsátani”. Ezért a pekingi tárgyalások jelentőségéről a döntő szót a tények, az Egyesült Államok és a Kínai Népköztársaság elkövetkező tettei mondják majd ki.

Mégsem hagyhatjuk figyelmen kívül a pekingi tárgyalások résztvevőinek egyes nyilatkozatait, amelyek alapján feltehető, hogy a párbeszéd túllépte az Egyesült Államok és Kína kétoldalú kapcsolatainak kereteit. Hogyan is lehetne másként értelmezni például azt a sanghaji banketten elhangzott kijelentést, miszerint „ma az egész világ jövőjét a mi két népünk (vagyis az amerikai és a kínai nép) tartja kezében”?

Ismeretes, hogy Pekingben éppen nemrégiben nyilvánították „revizionizmusnak” és „a forradalom elárulásának” a békés egymás mellett élésért való következetes harcot, amelyet a szovjetállam Lenin óta folytat. Most viszont a kínai-amerikai közleményben megerősítik az államok békés egymás mellett élésének elvét. Ezt természetesen csak üdvözölhetjük. A fontos azonban az, hogy ezeket az elveket ne csupán papírra vessék, hanem meg is valósítsák.

Egyébként meg kell mondanunk, hogy a pekingi találkozóval kapcsolatban a legkülönbözőbb vélemények és találgatások kapnak hangot. A vélemények azonban nem sokat jelentenek, a döntő szót, ismétlem, a tények, a reális tettek mondják majd ki. Éppen ezért nem sietünk a végső értékeléssel. A jövő, talán már a közeljövő meg fogja mutatni, hogyan is

áll valójában a dolog, ebből pedig levonjuk majd a megfelelő gyakorlati következtetéseket.

Ami a Kínai Népköztársasággal való kapcsolatainkat illeti, pártunk és a szovjetállam elvi álláspontja világosan kifejezésre jutott az SZKP XXIV. kongresszusának dokumentumaiban. A kongresszusi határozat leszögezi, hogy pártunk állást foglal a marxizmus-leninizmus elveinek következetes védelme, a kommunista világmozgalom egységének minden lehető módon való erősítése, szocialista hazánk érdekeinek védelme mellett. A továbbiakban pedig a határozat megállapítja: „A kongresszus határozottan elutasítja a kínai propagandának pártunk és államunk politikáját rágalmazó koholmányait. Ugyanakkor pártunk síkraszáll a Szovjetunió és a Kínai Népköztársaság közti kapcsolatok normalizálásáért, a szovjet és a kínai nép közötti jószomszédság és barátság helyreállításáért. A Szovjetunió és a Kínai Népköztársaság kapcsolatainak megjavítása megfelelne mindkét ország alapvető, hosszú távú érdekeinek, a világszocializmus érdekeinek, az imperializmus elleni harc erősítése érdekeinek.” Ez a mi álláspontunk ma is teljes mértékben érvényes.

A hivatalos kínai képviselők azt mondják nekünk, hogy a Szovjetunió és a Kínai Népköztársaság közötti kapcsolatoknak a békés egymás mellett élés elvein kell épülniük. Nos, ha Pekingben nem tartják lehetségesnek, hogy ennél tovább menjenek egy szocialista állammal való kapcsolataikban, készek vagyunk ma akár ezen az alapon is kiépíteni a szovjet-kínai kapcsolatokat. Kijelenthetem önöknek, elvtársak, hogy mi nem csupán kinyilatkoztatjuk erre való készségünket, hanem ezt le is fordítjuk olyan teljesen konkrét és konstruktív javaslatoknak a nyelvére, amelyek a meg nem támadást, a határkérdések rendezését, a kapcsolatok kölcsönösen előnyös javítását irányozzák elő. A kínai vezetők régóta ismerik ezeket a javaslatokat. Most a kínai félen a sor.

Elvtársak! Minden lépés, amelyet a nemzetközi feszültség enyhítése, a népek elvitathatatlan jogainak védelme felé teszünk, a militarizmus és a reakció erőivel való lankadatlan párharcban valósul meg.

A közel-keleti veszélyes válsággóchoz, úgy látszik, egyesek most a bonnyodalmak új forrását szeretnék hozzátenni a Földközi-tenger térségében. Másképp nem értékelhető az az egyezmény, amelyet az Egyesült Államok a jelenlegi görögországi rezsimmal kötött s amely szerint Görögország a 6. amerikai flottának katonai támaszpontot bocsát rendelkezésre Pireusz görög kikötőben. Nem értékelhetjük másként a Ciprusi Köztársaság

belügyeibe való beavatkozásra tett durva kísérleteket, a kormánya összetételének megváltoztatását sürgető ultimátumszerű követeléseket, amelyek végső fokon a ciprusi állam függetlenségének és területi sérthetetlenségének likvidálására irányulnak. Ugyanerről tanúskodik az a leplezetlen nyomás is, amelyet a NATO a legfiatalabb földközi-tengeri államra, Máltára gyakorol.

Barátainkkal együtt éber figyelemmel kísérjük az imperialista erők mesterkedéseit abban a térségben, amely közvetlenül szomszédos a szocialista közösség országainak déli határaival, s megteesszük az ellenlépéseket e mesterkedésekkel szemben.

Kül- és védelmi politikánkban feltétlenül számolnunk kell azzal, hogy sok imperialista államban változatlanul fokozódik a fegyverkezés. A Washingtonban jelenleg tárgyalt új költségvetés előírja a katonai kiadások jelentős növelését, különösen a hadászati fegyverek hosszú távú programjaival kapcsolatban. Az Egyesült Államok a katonai kiadások növelését követeli NATO-beli szövetségeseitől is.

A Szovjetunió változatlan kitartással és nagyfokú éberséggel folytatja elszánt imperialistaellenes politikáját a nemzetközi küzdőtéren, következetesen és határozottan védelmezi a szocializmus érdekeit, a népek szabadságát, az egyetemes béke ügyét. Ennek az irányvonalnak egyik fontos alkotórésze a leszerelésért folytatott harc.

Az SZKP XXIV. kongresszusának a leszerelésre vonatkozó javaslatai már a gyakorlatban is bebizonyították életképességüket.

Széles körű és kedvező nemzetközi visszhangra talált egy leszerelési világkonferencia összehívására tett kezdeményezésünk. Az ENSZ Közgyűlése külön határozatban helyeselte ezt a gondolatot, s úgy döntött, hogy folytatni kell a világkonferencia összehívása kérdésének tanulmányozását.

A szocialista országok kezdeményezésére készítették elő azt az egyezményt, amely megtiltja a bakteriológiai fegyver alkalmazását, előírja az összes készleteinek teljes megsemmisítését. Az egyezmény aláírása előtt vagyunk.

Hasznosnak tartjuk a múlt év őszén a Szovjetunió és az Egyesült Államok között létrejött egyezményt az atomháború veszélyének csökkentését célzó intézkedésekről. A Szovjetunió amellet foglal állást, hogy valamilyen formában a többi nukleáris hatalom is csatlakozzon egy ilyen megállapodáshoz.

Nagy jelentőséget tulajdonítunk a hadászati fegyverzet korlátozásáról folyó szovjet-amerikai tárgyalásoknak. E tárgyalások sikerének kulcsa az, hogy mindkét fél ismerje el a felek azonos biztonságának elvét, és tettekkel is kész legyen követni ezt az elvet. Amellett vagyunk, hogy kölcsönösen elfogadható megállapodás jöjjön létre. Ez megfelelne mind a szovjet, mind az amerikai nép érdekeinek, a nemzetközi biztonság érdekeinek.

Az imperializmus agresszív mesterkedései elleni határozott fellépést a Szovjetunió külpolitikájában összekapcsoljuk a megérett nemzetközi problémák konstruktív megközelítésével, az ideológiai harcban tanúsított kérlelhetetlenséget azzal a készségünkkel, hogy fejlesszük a kölcsönösen előnyös kapcsolatokat az ellentétes társadalmi rendszerű államokkal. A kapcsolatok, látogatások és találkozók között, amelyeket az ilyen kapcsolatok fejlesztése céljából rendezünk, fontos helyet foglalhatnak el azok a küszöbönálló tárgyalások, amelyeket Moszkvában Richard Nixonnal, az Egyesült Államok elnökével folytatunk majd. E tárgyalásoknak, mint ismeretes, május 22-én kell kezdődniük.

A küszöbönálló szovjet-amerikai tárgyalásokkal kapcsolatban realista álláspontra helyezkedünk. Nagyon jól tudjuk, milyen nagy jelentőségű a szovjet-amerikai viszony a két ország népeinek élete és az egész nemzetközi helyzet szempontjából, abból a szempontból is, hogy a nemzetközi helyzet a tartós béke vagy a feszültség fokozódása irányában fejlődik-e majd.

Éppen ezért hasznosnak tartjuk, hogy bővítsük a Szovjetunió és az Egyesült Államok kapcsolataiban azokat a területeket, amelyek lehetővé tennék, hogy – nem térve el politikánk elveitől – kölcsönösen előnyös együttműködést alakítsunk ki a két ország népeinek és az egyetemes béke megszilárdításának érdekében.

Már korábban kijelentettük és most is megerősítjük: a Szovjetunió és az Egyesült Államok kapcsolatainak javítása lehetséges. Sőt, kívánatos is, de természetesen nem valamely harmadik ország vagy nép számlájára, nem az ilyen országok vagy népek törvényes jogainak és érdekeinek rovására. Ez a mi megmásíthatatlan álláspontunk.

BESZÉD

A JOSIP BROZ TITO ELVTÁRSNAK, A JUGOSZLÁV SZOCIALISTA KÖZTÁRSASÁG ELNÖKÉNEK, A JKSZ ELNÖKÉNEK TISZTELETÉRE ADOTT EBÉDEN

1972. JÚNIUS 5.

(RÉSZLET)

Tito elvtárs, minden találkozásunk, amint arról már több ízben meggyőződünk, elősegíti azt, hogy testvérpártjaink, népeink között mind szorosabbá és sokoldalúbbá váljanak a kapcsolatok.

Nagyon gyümölcsözőek voltak azok a baráti beszélgetések, amelyeket Belgrádban a múlt év szeptemberében folytattunk. Minden alapunk megvan rá, hogy a belgrádi találkozót fontos állomásnak tekintsük a szovjet–jugoszláv kapcsolatok fejlődésében.

A szovjet–jugoszláv együttműködés belgrádi közös nyilatkozatunkban megfogalmazott elveinek erejét és életképességét a mindennapi gyakorlat igazolja. Örömmel látjuk, hogy ezek alapján nagy és hasznos munka bontakozik ki, jelentős – azt mondhatnám – minőségi fordulat megy végbe országaink kapcsolatainak javulásában. Érezhető ez sok területen: a pártvonalon létesülő kapcsolatokban, a gazdasági, a tudományos-műszaki és a kulturális kapcsolatok fejlődésében, abban a közös törekvésünkben, hogy minden lehető módon bővítsük együttműködésünket.

Bizonyosak vagyunk benne, hogy az ön szovjetunióbeli látogatása is jól szolgálja majd a szovjet–jugoszláv kapcsolatok további fejlődését, mindkét ország népeinek javát, a béke és a szocializmus ügyének javát.

Amellett vagyunk, hogy minden lehető módon erősítsük az együttműködést Jugoszláviával a marxizmus-leninizmus és a szocialista internacionalizmus elvei alapján. Arra törekszünk, hogy a szocialista államok sokoldalú, egyenjogú együttműködésében rejlő lehetőségeket a legteljesebben kihasználjuk minden ország és az egész szocialista rendszer javára.

Ez a mi irányvonalunk. Ezt követjük és fogjuk is követni teljes következetességgel.

Napjainkban tanúi vagyunk annak, hogy milyen jelentős pozitív

változások mennek végbe a nemzetközi kapcsolatokban. Persze, a világpolitikában sok még az éles és bonyolult probléma. Mindamellettt tény, hogy a Szovjetunió és az egész szocialista közösség következetes, tevékeny külpolitikája nyomán a nemzetközi légkör Európában és világszerte jelentősen megjavult. A szuverenitás, az egyenjogúság, a be nem avatkozás, a kölcsönös előny elvei mind szélesebb körben találnak elismerésre. Az államok békés egymás mellett élésének lenini eszméje a különböző társadalmi rendszerű államok reális, szerződéses-jogi kapcsolataiban ölt testet. Ez a tendencia mind erősebbé válik. Fejlődése elválaszthatatlan a szocialista országok erejének növekedésétől.

Az utóbbi másfél év alatt országunknak és más szocialista államoknak egész sor tőkésországgal való kapcsolataiban lényeges pozitív változások következtek be, s ez különösen vonatkozik Franciaországhoz fűződő kapcsolatainkra.

Történelmi jelentőségű eseménnyé vált a Szovjetunió és Lengyelország által a Német Szövetségi Köztársasággal kötött szerződések hatályba lépése. Ezek a politikai dokumentumok teljes egészükben azoknak a politikai és területi realitásoknak elismerésére épülnek, amelyek a második világháború után alakultak ki, és rögzítik a fennálló európai határoknak, köztük az NDK és az NSZK határának, valamint a Lengyel Népköztársaság nyugati határainak a sérthetetlenségét. Éppen ezen az alapon vált lehetségessé, hogy kijussunk abból a zsákutcából, amelyben a Német Szövetségi Köztársasággal való kapcsolataink voltak. A különböző társadalmi rendszerű államok hasznos, a nemzetközi feszültség enyhülését és a béke megszilárdulását szolgáló együttműködésnek meggyőző példája volt a Nyugat-Berlinnel kapcsolatos kérdésekben kötött egyezmények komplexuma.

Az európai békepolitika napirendjén még bőven maradt fontos, halaszthatatlan probléma. Ilyen a Csehszlovák Szocialista Köztársaság és az NSZK kapcsolatainak rendezése, a Német Demokratikus Köztársaság teljes nemzetközi-jogi elismerése, az NDK-nak és a Német Szövetségi Köztársaságnak az Egyesült Nemzetek Szervezetébe való felvétele és sok más kérdés.

Állást foglalunk amellett, hogy fejlődjön az összes európai államok széles körű, kölcsönösen előnyös együttműködése mindennemű diszkrimináció és egyenlőtlenség nélkül. Ehhez jó alapot szolgáltathat és szolgáltatna is az összeurópai értekezlet, amelynek sokoldalú előkészítése és mi-

előbbi összehívása mellett vagyunk. Örömmel állapítjuk meg, hogy ebben a kérdésben a Szovjetunió és Jugoszlávia azonos álláspontot foglal el.

Maga az élet tanúsítja, hogy a Szovjetuniónak és más szocialista államoknak a nemzetközi feszültség enyhítésére és a népek biztonságának garantálására irányuló politikája helyes, és mind szélesebb körben talál támogatásra. Ilyen körülmények között sok tőkésország államférfiai arra a következtetésre jutnak, hogy mindenféle olyan próbálkozás, hogy az „erő helyzetéből” tárgyaljanak velünk és a hidegháború módszereit alkalmazzák, kudarcra van ítélve, tehát reálisabb politikát kell folytatniuk. Ez az egyetlen ésszerű állásfoglalás, s mi ezt örömmel üdvözljük.

A szovjet vezetők és Richard Nixon, az Egyesült Államok elnöke között a napokban befejeződött beható és – állíthatom – konstruktív tárgyalásokat nagy nemzetközi jelentőségű eseménynek tekintjük. A Szovjetunió és az Egyesült Államok kölcsönös kapcsolatainak alapjairól szóló egyezmény, a rakétaelhárító védelmi rendszerek korlátozásáról szóló szerződés, a hadászati támadó fegyverek korlátozását szolgáló néhány intézkedésről szóló ideiglenes egyezmény és más egyezmények igen fontos és konkrét lépések a szilárdabb béke felé, s ebben minden nép érdekelt.

A Szovjetunió külpolitikája szocialista politika, osztálypolitika, internacionalista politika volt és az is marad. Hívei vagyunk a nemzetközi feszültség enyhítésének. Hívei vagyunk a tartós békének. Éppen ezért határozottan fellépünk az agressziós cselekmények ellen, minden olyan kísérlet ellen, amely a népek felszabadító harcának elfojtására, a belügyeikbe való beavatkozásra, jogaik megsértésére irányul. Változatlanul támogatjuk és segítjük Vietnammak és a többi indokínai országnak a szabadságért és a függetlenségért, az imperialista agresszorok ellen harcoló népeit. Változatlanul támogatjuk és segítjük a baráti arab államokat az izraeli agresszió következményeinek felszámolásáért, területeiknek a megszállók alól való felszabadításáért, a szabadságért és a társadalmi haladásért vívott harcukban. Korunk felszabadító és forradalmi mozgalmával a harcos szolidaritás szoros szálai fűznek össze bennünket.

Bel- és külpolitikánk irányvonalát világosan meghatározták a Szovjetunió Kommunista Pártja XXIV. kongresszusának történelmi jelentőségű határozatai. Ez a politika a kommunista társadalom felépítésének nagy ügyét szolgálja Lenin országában, a szocializmus, a nemzeti felszabadulás és az egyetemes béke erőinek megszilárdítását szolgálja szerte a világon.

BESZÉD

A FIDEL CASTRO ELVTÁRSNAK, A KUBAI KOMMUNISTA PÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGA ELSŐ TITKÁRÁNAK, A KUBAI KÖZTÁRSASÁG FORRADALMI KORMÁNYA MINISZTERELNÖKÉNEK TISZTELETÉRE ADOTT EBÉDEN

1972. JÚNIUS 27.

Kedves Fidel Castro elvtárs!

Nagy örömmel üdvözljük önt és önnel érkezett kubai barátainkat, a szabadság hős szigetének küldötteit. A Kubai Köztársaságot sok ezer kilométer, tengerek és óceánok választják el hazánktól. Mégis közel áll minden szovjet ember szívéhez. Kedves vendégekként fogadva önöket, az SZKP Központi Bizottsága, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának Elnöksége, a szovjet kormány bizonyos abban, hogy ez az újabb találkozásunk még tovább erősíti majd pártjaink egységét, a testvériség, az ideológia és a célok közösségének szálaival egyesített népeink barátságát.

Önök, kedves barátaink, jól tudják, hogy sokmilliós pártunk és a szovjet nép mély rokonszenvet érez a testvéri Kuba, a kubai forradalomnak, az amerikai kontinens első szocialista forradalmának az ügye iránt.

Ismerjük a kubai forradalmárok sok nemzedékének nagyszerű hagyományait. A spanyol hódítók elleni harc, amelynek José Martí volt a lelke, az amerikai imperializmus elleni küzdelem éveit, a kubai proletariátus harcok megmozdulásait, a Moncada-laktanya ellen indított legendás roham, a Granma jachttal végrehajtott partraszállás és a Sierra Maestra hőskölteménybe kívánckozó időszak nem csupán a kubai történelem lapjaira tartozik.

A kubai forradalom rendkívüli esemény. A világ felszabadító mozgalmának krónikájában valóban ragyogó lapok szólnak róla.

A közeli jövőben a kubai nép, s vele együtt a Szovjetunió, a szocialista testvérországok népei is megünneplik az új szocialista állam, a Kubai Köztársaság fennállásának immár 14. évfordulóját. Az ezekben az években végrehajtott forradalmi átalakítások gyökeresen megváltoztatták a

kubai társadalom arculatát, lehetővé tették a munkások, a parasztok, a népi értelmiség alkotó lehetőségeinek feltárását. Szilárd alap épül a gazdaság és a kultúra fejlesztéséhez, a szocializmus építésének új szakaszára való áttéréséhez.

Saját tapasztalatainkból tudjuk, hogy a forradalomban nincsenek sima utak. Lenin, pártunk megalapítója és a világ proletariátusának nagy vezére nemegyszer utalt arra, milyen bonyolult forradalmi munka kezdődik majd a hatalomnak a munkásosztály és szövetségesei kezébe való átmenete után. Ezzel a munkával kell megteremteni a társadalom új irányítási rendszerét, megszervezni a szocialista tervgazdálkodást, fellendíteni a gazdaságot és ezen az alapon javítani a dolgozó nép életét. A társadalmi viszonyok mélyreható átalakítása, az új ember nevelése mindennapos kemény munkát követel meg, megkívánja a nép összes szellemi és fizikai erőinek összpontosítását. Ezeket a felelősségteljes feladatokat úgy kell megvalósítani, hogy közben éles harcot kell vívni az erős osztályellenség ellen, önöknek pedig ráadásul a legnagyobb imperialista hatalom többszomszédságában.

Ha mindezeket a nehézségeket önmagukban, a nemzetközi helyzettől elszigetelten szemlélnénk, leküzdhetetlennek tűnhetnének. Márpedig éppen az a lényeg, hogy napjainkban egy szocialista forradalom születése és győzelme olyan viszonyok között megy végbe, amikor a szocializmus uralkodó irányzatává vált már az emberiség fejlődésének. A szocialista Kuba nincs egyedül, szerves alkotórésze a szocialista világrendszernek. Nemzetközi pozícióit, érdekeit és biztonságát megbízhatóan védelmezi nem csupán a Kubai Kommunista Párt szilárd politikája és Kuba forradalmi népének hősiessége, hanem a Szovjetunió és más szocialista országok segítsége és politikai súlya is. Ezt sokszor leszögeztük már és felelőségünk teljes tudatában megismételjük ma is.

Amikor a kubai nép iránt érzett testvéri érzelmeinkről beszélünk, ezt nem udvariasságból és szentimentalizmusból tesszük. Számunkra, szovjet kommunisták számára, az internacionalizmus lenini elvein alapuló barátság mindenkor a legvalósabb, leggyakorlatibb szolidaritással függött össze és függ majd össze ezután is. A szovjet-kubai kapcsolatok évről évre gazdagabbá és teljesebbé válnak. Magukba foglalják a sokoldalú együttműködést, s mi készek vagyunk ezt továbbfejleszteni, új szintre emelni.

Ön, Fidel Castro elvtárs, Vlagyimir Iljics Lenin születésének 100. év-

fordulója alkalmából mondott beszédében hangsúlyozta azt a gondolatot, hogy a lenini tanítás egyetemes jellegű, minden igazi forradalmárnak ehhez kell igazodnia.

Valóban, a leninizmus olyan eszmei alap, amely meghatározza a munkásosztálynak, a különböző országok dolgozóinak a céljait és politikáját, következetes internacionalista jelleget ad harcuknak. Ezért a kommunisták számára, akik hazájuk sajátos viszonyai között valósítják meg e nagy tanítás eszméit, az együttműködés és a kölcsönös segítségnyújtás, a szocialista építés tapasztalatainak állandó eleven cseréje elengedhetetlen szükségyszerűség.

Ön most fejezte be látogatását az új életet építő baráti országok egész sorában, saját szemével láthatta népeik megfeszített munkájának gyümölcseit; az európai szocialista országokban megismerkedett a szocialista építés gazdag és sokoldalú gyakorlatával. Most lehetősége nyílik arra, hogy láthassa, mit tettünk az utóbbi években mi a Szovjetunióban, milyen nagy feladatokat old meg a mi népünk, megvalósítva a párt XXIV. kongresszusán kitűzött terveket.

Tisztelt barátaink! Mi, kommunisták, jól tudjuk, hogy közös forradalmi harcunkban még sok nehéz problémát kell megoldani. De teljesen bizonyosak vagyunk abban, hogy a világban végbemenő forradalmi változások visszavonhatatlanok. Ennek záloga a szocialista világközösség, amelynek politikai, gazdasági és védelmi ereje feltartóztathatatlanul növekszik. Záloga ennek a munkásmozgalom és a nemzeti felszabadító mozgalom szoros kölcsönhatása a szocialista világrendszerrel.

Az SZKP Központi Bizottsága és a szovjet kormány a nemzetközi ügyekben következetesen valóra váltja a lenini irányvonalat, elsőrendű feladatának tekinti azt, hogy minden lehető módon fejlessze a szocialista országok együttműködését, erősítse barátságukat és testvéri szövetségüket. Éppen a szocialista közösség az a fő erő, amely szembeszáll az imperializmussal, s amely a béke és a társadalmi haladás pillérét alkotja.

Az emberiség jobb jövőjéért a társadalom forradalmi átalakításának útján haladnak ma a harcosok milliói és milliói minden országban. Élcsapatuk a nemzetközi munkásosztály, a kommunista világmozgalom.

Józanul és reálisan értékeljük a jelenkori helyzetet. Bár a nemzetközi feszültség enyhítésében sikereket értünk el, nehéz harcot kell még vívnunk a béke, a nemzeti és társadalmi felszabadulás ellenségeivel. A marxista-

leninisták nem ringatják magukat illúziókban az imperializmus népellenes lényegét és agresszív törekvéseit illetően.

Még lobog a háború tüzeinek lángja Délkelet-Ázsiában, ahol Vietnam hős népe, Laosz és Kambodzsa népei szabadságukért és függetlenségükért harcolnak. A leghatározottabban elítéljük az amerikai agressziót. A leghatározottabban elítéljük azokat az intézkedéseket, amelyeket az Egyesült Államok az utóbbi időkben a Vietnami Demokratikus Köztársaság kikötőinek elzárása, a népgazdasági objektumok, a közlekedési útvonalak és lakott települések elleni bombatámadások fokozása céljából tett. Üdvözljük azokat a sikereket, amelyeket vietnami barátaink a háborúeszkálációjára irányuló amerikai politika elleni harcukban értek. Határozottan síkraszállunk azért, hogy az Egyesült Államok és szövetségesei teljesen vonják ki csapataikat Dél-Vietnamból, s hogy mindennemű külső beavatkozás nélkül igazságos politikai rendezés jöjjön létre. Úgy véljük, hogy a konstruktív tárgyalásoknak és a politikai rendezés elérésének alapjául szolgálhatnak azok a javaslatok, amelyeket a Vietnami Demokratikus Köztársaság, a Dél-vietnami Köztársaság Ideiglenes Forradalmi Kormány, Kambodzsa Nemzeti Egységfrontja és Laosz Hazafias Frontja terjesztett elő. A Szovjetunió álláspontja ebben a kérdésben világos és megmásíthatatlan. Továbbra is támogatjuk és sokoldalú segítségben részesítjük a vietnami népet, míg igaz ügye győzelemre jut.

Változatlanul bonyolult és veszélyes a helyzet a Közel-Keleten. Az izraeli agresszorok immár több mint öt év óta megszállva tartanak arab területeket, makacsul kitartanak hódító politikájuk mellett. Itt feltétlenül enyhíteni kell a helyzeten, de ez csak akkor lehetséges, ha teljesül az arab államoknak az az igazságos követelése, hogy az agresszor vonja ki csapatait a Biztonsági Tanács 1967. november 22-i határozatának megfelelően.

Az indokínai és a közel-keleti békés rendezés elérése napjaink legidősebb feladata, s elválaszthatatlanul összefügg a nemzetközi feszültség enyhítésének problémáival.

A Szovjetunió a szocialista testvérországokkal együtt támogatja valamennyi kontinens népeinek harcát a gyarmati és a neokolonialista elnyomás minden formája ellen, azért a szent jogukért, hogy saját maguk dönthessenek sorsukról.

Korunk társadalmi harcaiban való tevékeny részvételünkkel arra törekszünk, hogy befolyásunkat, valóságos súlyunkat az egész szocialista

rendszer, korunk összes forradalmi erői érdekében használjuk fel. A kommunisták kötelességüknek tartják, hogy a népek kívánságának megfelelően harcoljanak a világháború veszélye ellen, lépésről lépésre elérjék a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett élésének megszilárdulását, és tárgyalások útján keressenek megoldást a vitás problémákra. Mindent megteszünk, hogy az emberiség holnapja valóban a béke napja legyen!

A nemzetközi biztonság megszilárdításáért vívott harcban az utóbbi évek folyamán jelentős eredményeket értünk el. Franciaországgal, több más európai tőkésállammal létrejött és sikeresen fejlődik az együttműködésünk. Az európai béke megszilárdulása szempontjából új lehetőségek tárulnak fel ma, miután hatályba lépett a Szovjetunió és Lengyelországnak a Német Szövetségi Köztársasággal kötött szerződése. A határok sérthetetlensége, az erőszakról vagy az erőszakos fenyegetésről való lemondás elvének megerősítése kedvező hatással van a világpolitikai légkörre.

Éppen ez: az államok közötti békés egymás mellett élés elvének érvényesítése, az összes országok és népek egyenlőségének elismerése és törvényes érdekeik tiszteletben tartása alapján – éppen ez határozta meg álláspontunkat a legmagasabb szintű szovjet–amerikai tárgyalásokon is. Nézetünk szerint e tárgyalások eredményei a világban kialakult reális helyzetet tükrözik. Megfelelnek az egyetemes béke és a nemzetközi biztonság érdekeinek, az összes népek érdekeinek. Most hát következnek az elért fontos egyezmények gyakorlati megvalósítása.

Amikor a békés egymás mellett élés elvének érvényesítésére törekszünk, tisztában vagyunk azzal, hogy az ebben a fontos ügyben elért sikerek semmiképpen sem jelentik azt, hogy az ideológiai harc is enyhülhet. Éppen ellenkezőleg, fel kell készülnünk arra, hogy ez a harc erősödik, s a két társadalmi rendszer párviadalának mind élesebb formájává válik. Előttünk nem kétséges, hogy miként végződik majd ez a párviadal, mert a történelmi igazság, a társadalmi fejlődés objektív törvényei a mi oldalunkon vannak!

Szeretném hangsúlyozni, elvtársak, hogy pártunknak a XXIV. kongresszuson meghatározott külpolitikai irányvonala teljesen megfelel azoknak a feladatoknak, amelyeket a kommunista és munkáspártok Moszkvában 1969-ben tartott nemzetközi tanácskozása tűzött ki.

Az utóbbi időkben sokat beszélnek egyes államoknak a világ ügyeiben

betöltött szerepéről. Megjelent ez a kifejezés is: „szuperhatalmak”. Ellene vagyunk annak, hogy elkendőzzék az országok közötti osztálykülönbségeket. A Szovjetunió valóban nagy és hatalmas állam, de mindenekelőtt szocialista állam, amely szocialista osztályszellemű külpolitikát folytat. Ugyanezt a politikát, nem pedig a „nagy” vagy „kis” államok politikáját folytatja a többi szocialista testvérország is, amelyek a nemzetközi porondon szorosan együttműködnek a szocializmus erőinek megszilárdításáért, az összes népeknek a szabadságra és a függetlenségre, a békés munkára való azonos jogáért vívott harcban.

A BOLGÁR NÉPKÖZTÁRSASÁG
PÁRT- ÉS KORMÁNYKÜLDÖTTSÉGÉNEK
TISZTELETÉRE ADOTT EBÉDEN

1972. NOVEMBER 13.

(RÉSZLET)

Eredményeink, akárcsak más szocialista országok eredményei is, elválaszthatatlanok attól a testvéri együttműködéstől, amely a szocialista közösség keretében mind kétoldalú, mind többoldalú alapon fejlődik.

A szocialista internacionalizmus elveihez való hűség lehetővé teszi, hogy országaink nemzeti és nemzetközi érdekeit szervesen összekapcsoljuk. Egy a célunk. Örökre összekötöttük sorsunkat Lenin ügyével, a szocializmus ügyével. A Szovjetunió és a szocialista Bulgária barátsága kristálytiszt, és semmi sem árnyékolhatja be.

A Szovjetunió és Bulgária sokoldalú kapcsolatainak fejlesztése során feltétlenül figyelembe vesszük a szocialista országok közös érdekeit is. Nyilvánvaló, hogy a testvérországokban élő barátaink, a világ bármely részében élő osztálytestvéreink joggal nyilatkoznak oly kedvezően a bolgár és a szovjet kommunistákról, internacionalista kötelességünkhöz való hűségünkről, mindarról, amit a szocialista világ pozícióinak megszilárdításáért, a világbéke megszilárdításáért teszünk.

A nemzetközi ügyekben elfoglalt álláspontunk világos és határozott. Mindenkor azok oldalán voltunk és leszünk, akik harcolnak az elnyomás és az agresszió ellen, a szabadságért, a békéért és a társadalmi haladásért. Mindenkor kérlelhetetlenek voltunk és leszünk az imperializmus politikájának bármiféle agresszív megnyilatkozásával szemben, márpedig az imperializmus változatlanul ellensége marad a népek igazi felszabadulásának. Ugyanakkor Lenin akaratához híven tevékenyen harcolunk azért, hogy a nemzetközi kapcsolatokban mindenütt érvényesüljenek az államok békés egymás mellett élésének elvei, az államok társadalmi rendjében mutatkozó különbségekre való tekintet nélkül, hogy az államok közötti nézeteltéréseket erőszak alkalmazása nélkül, tárgyalások útján old-

ják meg. S meggyőződésünk, hogy amikor a szocialista országok a világ tartós békéjének ügyét védelmezik, ezzel az egész világ népeinek akaratát és vágyait fejezik ki.

Az a következetes, elvhű külpolitika, amelyet a szocialista testvérországokkal együtt folytatunk, érzékelhető eredményeket hoz.

Pártunk mindenkor nagy figyelmet fordított az európai biztonság kérdéseire. Ennek okai teljesen világosak, ha tekintetbe vesszük Európa jelentőségét a világ ügyeiben.

Ismeretes, milyen állhatatos, tevékeny munkát végzett éveken át a Szovjetunió és a Varsói Szerződés többi tagországa az összeurópai biztonsági és együttműködési értekezlet összehívása érdekében. Éppen a mi országaink vetették fel elsőként egy ilyen értekezlet összehívásának a gondolatát, és fogalmazták meg azokat a reális javaslatokat, amelyek az európai béke megszilárdítását célozzák. Néhány nap múlva Helsinkiben megkezdődnek az európai államok, az Egyesült Államok és Kanada sokoldalú konzultációi. A feladat az, hogy meghatározzák az értekezlet időpontját és ügyrendjét.

Üdvözljük az áttérést az összeurópai értekezlet gyakorlati előkészítésére, mert ez az értekezlet meggyőződésünk szerint fontos szerepet játszhat és fog is játszani az európai béke és együttműködés alapjainak hosszú évekre való megszilárdításában.

Az európai béke megszilárdításának gondolata újabb és újabb híveket szerez. Erről győznek meg bennünket az utóbbi években tető alá hozott találkozásaink Franciaország, a Német Szövetségi Köztársaság, az Amerikai Egyesült Államok és sok más tőkésország vezetőivel.

A Német Szövetségi Köztársasághoz fűződő kapcsolataink egészen más képet mutatnak ma, mint néhány évvel ezelőtt. Fejlesztésükért nem csekély munka folyt. Jelentős előrehaladás történt a gazdasági együttműködésben, amelynek potenciálisan nagy jövője van. Nagy és igen biztató tervek készülnek, amelyek mindkét félnek jelentős előnyöket ígérnek. Konzultációk folynak nemzetközi kérdésekről, s megmondhatom, hogy az ügy hasznára folynak. Egyszerűen megvannak a feltételek ahhoz, hogy a szovjet-nyugatnémet kapcsolatok fejlődésének vonala fölfelé íveljen. S mindez azért vált lehetségessé, mert a Szovjetunió és a Német Szövetségi Köztársaság kapcsolataiban leraktuk a kölcsönös bizalom bizonyos alapját.

Persze Nyugat-Németországban ma is élnek és nagy aktivitást áruznak

el azok az erők, amelyeknek nincs irányukra az enyhülés és az európai béke megszilárdulása. Ezek az erők szeretnék visszafordítani a dolgok menetét, visszasírják a hidegháború és a feszültség időszakát. Ámde hogyan találhat megértésre a mai Európában az efféle politika, amely éles ellentétben áll a kor szellemével, a nemzetközi kapcsolatok mai fejlődésének fő irányával?

A Szovjetuniónak és Lengyelországnak a Német Szövetségi Köztársasággal kötött politikai szerződésai fontos fordulóponttá váltak az európai feszültség enyhülésének általános folyamatában. Az a tény, hogy az NDK és az NSZK kormányai most már össze tudják egyeztetni annak a szerződésnek szövegét, amely meghatározza a két állam kapcsolatainak alapjait, kétségtől újabb, nagy hozzájárulás a kontinens politikai légkörének javulásához.

A Szovjetuniónak és Lengyelországnak a Német Szövetségi Köztársasággal kötött szerződésai, a Nyugat-Berlinnel kapcsolatos négyhatalmi egyezmény, az NDK és az NSZK kapcsolatainak alapjairól szóló szerződés parafálása nem csupán az ezekben részt vevő államoknak válik hasznára. Hasznára vált az egész Európának, minden népnek, mert az európai kontinens békéje vitathatatlanul megszilárdult. Ami pedig az NSZK-t illeti, minden tárgyilagos embernek látnia kell, hogy éppen most, amikor az NSZK a reálisabb politika útjára lépett, világsszerte figyelni kezdtek szavára.

A nyugatnémet szociáldemokratákkal ideológiai kérdésekben nem működünk és nem is működhetünk együtt. Mindenki előtt ismeretes, hogy az ideológia területén teljesen különböző platformon állunk. A feszültség enyhítéséért folyó harcban azonban megtaláljuk a közös álláspontokat és ez nagyon fontos mindkét ország népeinek békés jövője, Európa és az egész világ békéje és biztonsága szempontjából.

A nemzetközi enyhülésnek, a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett élésének a tendenciája, amelyért a Szovjetunió, Bulgária és más szocialista államok következetesen síkraszállnak, napjainkban mind határozottabban utat tör magának, mégpedig nem csupán Európában. Erről tanúskodnak, a többi között, azok a jó irányba mutató jelentős változások, amelyek az utóbbi időben a Szovjetunió és az Egyesült Államok kapcsolataiban bekövetkeztek. A hidegháború negyed századától eltérően, ezúttal az amerikai választási kampány során – ami a nemzetközi kérdéseket illeti – főként a békeszerető realista kül-

politikát sürgető felhívások domináltak. A választások eredménye nézeteink szerint arról tanúskodik, hogy éppen ez a politika talál támogatásra. Ami bennünket illet, készek vagyunk folytatni a szovjet-amerikai kapcsolatok megkezdett javítását, továbbfejleszteni a kölcsönösen előnyös együttműködést a legkülönbözőbb területeken a békés egymás mellett élés elvei alapján. Véleményünk szerint ez a fejlődés mindkét ország népeinek az érdekeit szolgálja, s egyúttal fontos részt alkot abban az általános folyamatban, amely világszerte a nemzetközi kapcsolatok javulása és a béke megszilárdulása felé tart.

A világ közvéleményének figyelme, érthető okokból, jelenleg a vietnami békés rendezés kérdése felé fordul. Az egész világ népei követelik, hogy hárítsák el azokat az akadályokat, amelyeket az amerikai fél szinte az egyezmény aláírásának előestéjén támasztott, és a legrövidebb időn belül vessenek véget a szabadságszerető vietnami nép elleni háborúnak. A Szovjetunió, Bulgária és más szocialista országok most is, mint mindenkor, tevékenyen támogatják az amerikai agresszió ellen küzdő vietnami hazafiak igazságos ügyét. Arra törekszünk, hogy elősegítsük a háború befejezését, és üdvözlölni fogjuk a béke helyreállítását Indokínában. Amikor ez bekövetkezik, a világ megkönnyebbülten felsóhajt, s az egész nemzetközi látóhatár szemlátomást derültebbé válik.

Míg a világ különféle térségeiben a veszélyes helyzetek és konfliktusok fokozatosan megoldódnak és a békés távlatok mind világosabban kirajzolódnak, sajnos, nem mondhatjuk el ugyanezt a Közel-Keletről. Itt a helyzet továbbra sem kielégítő, újabb robbanások veszélyét rejtí magában. Ennek a problémának egyetlen megoldása van: az agresszió megszüntetése, az összes izraeli csapatok kivonása a megszállt arab területekről. Ezzel szemben a büntetlenségtől megittasult Izrael, az amerikai imperializmus támogatását élvezve, továbbra is semmibe veszi a világközvélemény követelését és az ENSZ határozatait. Nem szűnnek meg a galád izraeli provokációk a szomszédos arab államok ellen.

Márpedig nem olyan időket élünk, amikor az agresszorok nyugodtan diadalmaskodhatnak. A történelem sohasem bocsát meg nekik, s az agresszoroknak komolyan el kell gondolkozniuk azon, vajon mi lesz a történelem döntése. A békeszerető államoknak és népeknek el kell érniük és el is fogják érni az agresszió megszüntetését és a béke helyreállítását a Közel-Keleten. Nem kételkedünk abban, hogy az arab népek visszanyerik törvényes jogait.

A CSEPELI SPORTCSARNOKBAN RENDEZETT
SZOVJET-MAGYAR BARÁTSÁGI NAGYGYŰLÉSEN

1972. NOVEMBER 30.

(RÉSZLET)

A Szovjetunió népei nem felejtik el, hogy nem sokkal a Nagy Októberi Szocialista Forradalom után, amikor proletariátusunk sok ország imperialistái ellen harcolt, a magyar munkásosztály itt, a Duna partjain megteremtette a tanácshatalmat. Újabb rés volt ez a tőkés rendszerben, rés a tőkés Európa közepén. És bár akkor a helyi burzsoáziának és a külföldi intervencióoknak sikerült elfojtaniuk a munkáshatalmat, az 1919-es magyarországi forradalom nagy iskolája lett országunk minden újabb forradalmár nemzedékének.

A magyar kommunisták, a magyar munkások szilárdan hűek a proletár internacionalizmushoz. A magyar munkásosztály legjobb fiai és leányai a Vörös Hadsereg soraiban küzdöttek Október ügyéért, harcoltak a fasizmus ellen Spanyolországban, s a Horthy-rezsim legsötétebb éveiben a nép közé vitték az igazságot a Szovjetunióról. Ez egyben az eljövendő szocialista Magyarországért vívott harc is volt. S amikor a magyar munkásosztály a fasiszta hódítók igája alól felszabadulva hatalomra jutott, a külpolitikában első lépése az volt, hogy megbonthatatlan, testvéri szövetséget kötött a Szovjetunióval és a többi szocialista országgal.

Immár csaknem három évtizede a magyar politikában, a gazdasági életben, az élet minden területén a munkásosztályé és pártjáé a döntő szó. Áldozatos munkájával, öntudatával, fegyelmével, a szocializmus nagy eszményei iránti hűségével a munkásosztály, erősítve a dolgozó parasztsággal és a népi értelmiséggel való szövetségét, befolyást gyakorol az egész társadalomra és vezeti azt.

A Magyar Szocialista Munkáspárt a munkásosztályra támaszkodva, valóban lelkesítő távlatokat nyitott az ország előtt, tömörítette az egész népet, az egész nemzetet. Létrejött a szabad emberek társadalma, az

a társadalom, amelyben minden ember kifejtheti képességeit, tehetségét, minden alkotó lehetőségét.

Nem először járok Magyarországon. Emlékszem rá, milyen volt országuk a fasiszta iga lerázásáért vívott harcok napjaiban, emlékszem rá, hogyan indult meg magyar földön a szocializmus építése, emlékszem az ellenforradalom ellen, a szocialista rend megszilárdításáért vívott harc bonyolult időszakára. Az utóbbi években különösen gyakran volt alkalmam Magyarországra látogatni. Ha összehasonlítjuk a tegnapot a mával, jobban fel tudjuk mérni, milyen nagy történelmi utat tett meg az önök országa, hogyan mélyült a szovjet–magyar barátság.

Mi, szovjet emberek, szovjet kommunisták, nagyra becsüljük ezt a barátságot, amely kiállt minden megpróbáltatást, s a szocializmus és a kommunizmus diadaláért vívott közös harcunkban edződött, ez a barátság ma áthatja országaink egész életét. E barátság legnagyobb kifejezése pártjaink testvéri együttműködése, a pártszervezetek széles körű kölcsönös kapcsolata, az MSZMP és az SZKP Központi Bizottságának állandó kapcsolata lett. A legjobb, a legbarátibb viszonyaink alakultak ki Kádár elvtárrsal és más magyar vezetőkkel. S különösen nagyszerű az, hogy szokássá vált nálunk a szovjet és a magyar dolgozók – munkások, parasztok, tudósok és a kultúra művelői – tíz- meg százazezreinek rendszeres, szoros elvtársi érintkezése. Egyszóval, barátságunk valóban egyetemes népi jellegű. Ez a barátság mára, holnapra, örök időkre szól!

Kedves elvtársak! Az önök gyára testvérüzeme a mi magnytogorszki kohóműveinknek, az uráli gépgyárnak, a Kirov gyárnak és más szovjet iparóriásoknak. S a feladatok, amelyeket megoldanak, lényegében azonosak: a társadalmi termelés hatékonyságának növelése, a tudományos-technikai forradalom vívmányainak egyesítése a szocializmus előnyeivel, az irányítás tökéletesítése. Mindannyiunknak vannak bizonyos tapasztalataink e problémák megoldásában. S barátságunk állandó mélyítésének egyik legösztönzőbb tényezője éppen az, hogy e tapasztalatok alkotó felhasználásában mindnyájan érdekeltek vagyunk.

Újból és újból megbizonyosodtunk róla, hogy amikor egyesítjük erőfeszítéseinket, ezzel nemcsak egyszerűen összeadjuk, hanem megsokszorozzuk erőinket.

Ezért van az, hogy amikor ma Magyarországról, a Szovjetunióról vagy más szocialista országról esik szó, mindenkor nem csupán az adott ország nemzeti potenciálját vesszük számításba, hanem a közös, egyesített poten-

ciált is, azokat a hatalmas előnyöket, amelyeket közösségünk, internacionalista szövetségünk nyújt mindnyájunknak. Természetesen mindegyikünknek megvannak a maga tervei, sikerei és örömei. Megvannak a magunk problémái, nehézségei is, amelyek olykor az iparban, máskor a mezőgazdaságban jelentkeznek. De nem ez határozza meg fejlődésünk jellegét, hanem következetes előrehaladásunk dinamizmusa, az egyes szocialista országok és az egész közösség szakadatlan gazdasági növekedése. Elég, ha megemlítjük, hogy a KGST tagországainak ipari termelése ebben az esztendőben a jelek szerint csaknem a nyolcszorosára lesz az 1950. évinek. A fejlett tőkésországokban pedig, előzetes adatok szerint, ugyanezen idő alatt körülbelül háromszoros a növekedés.

Nehéz az embernek, amikor magányos, nehéz egy országnak is, amikor nincs szövetségese, nem áll mellette vele azonosan gondolkodó nép baráti állama. Erről, elvtársak, a saját tapasztalatunkból győződünk meg, amikor éveken át egyedül álltunk az imperialista államok gyűrűjében. Éppen ezért örülünk most annak, hogy ma már az egész világon vannak velünk barátságot tartó országok. Különösen nagyra értékeljük azt, hogy testvérünknek mondhatunk több olyan népet, amely a szocializmust építi. S jól tudjuk, hogy nagyra értékeli ezt a szocialista család minden tagja. Erőnk az egységben rejlik, ez a döntő tényezője mind belső, nemzeti, mind közös nemzetközi feladataink sikeres teljesítésének!

A legutóbbi években a testvérországok kapcsolatai tartalmasabbak és gyümölcsözőbbek lettek, mint valaha.

Mélyül és egyre sokoldalúbbá válik gazdasági együttműködésünk. Világosan látható ez országaink példáján is. A Szovjetunió és Magyarország egyesíti erőfeszítéseit az alumíniumgyártásban csakúgy, mint a gépkocsigyártásban, az olajtermékek feldolgozásában, az elektronikus számítástechnika kifejlesztésében. A tevékenység széles területe tárul fel előttünk. A jövőben is minden lehető módon erősítjük gazdasági kapcsolatainkat.

Mind szorosabbá válik a szocialista államok politikai együttműködése. Minden fenntartás nélkül állíthatjuk, hogy a nemzetközi küzdőtéren gyakorlatilag nincs egyetlen olyan nagyobb horderejű esemény sem, amelylyel kapcsolatban nem volna egységes a fellépésünk. Éppen ezáltal növekszik közös külpolitikánk eredményessége.

Évről évre tökéletesedik katonai együttműködésünk. A szocialista országok nem is titkolják ezt. Mindaddig, amíg fennmarad az agresszív

NATO-tömb, erőfeszítéseket teszünk ezen a területen is. Itt minden a tervek szerint halad, és úgy vélem, Kádár elvtárrsal együtt biztosíthatjuk önöket, hogy a Varsói Szerződés fegyveres erői megbízhatóan őrzik országaink népeinek békés munkáját.

Még három évtized sem telt el azóta, hogy létrejött a szocialista világrendszer. Ez az idő általában nem valami nagy, mégis milyen hatalmas, sok tekintetben meghatározó helyet foglal el a világban a népeknek ez az új közössége.

A szocialista világrendszer példája az országok közötti új, a történelemben még sohasem látott kapcsolatoknak, a teljes egyenjogúságon, a kölcsönös segítségnyújtáson, a közös célokért való kollektív együttműködésen alapuló kapcsolatoknak.

A világ küzdőterén együttesen fellépő szocialista államok segítik a társadalmi haladást, tevékenységük megfelel a munkásosztály, az összes dolgozók, minden nép léteérdekeinek. Hadd mondjuk ki nyíltan: ha az imperialisták nem mertek új világháborút kirobbantani, akkor ez mindenekelőtt a szocialista világrendszer történelmi érdeme. Nélküle más volna bolygónk egész arculata.

Még felsorolni is nehéz volna mindazt, amit a szocialista országok a béke és a haladás érdekében tettek. Elegendő, ha nemzetközi politikánk néhány fő irányára emlékeztetek a legutóbbi évekből.

Ezek a következők:

- a béke érezhető, vitathatatlan megszilárdulása Európában;
- a hős vietnami népnek nyújtott nagy, sokoldalú segítség az imperialista agresszió ellen vívott sikeres harcához;
- az arab országok haladó rendszereinek, igazságos ügyüknek a támogatása;
- a hatékony szolidaritás Ázsia, Afrika, Latin-Amerika népeivel abban a jogos törekvésükben, hogy ők legyenek az urak saját otthonukban;
- az India és Pakisztán közötti jószomszédi kapcsolatok kialakulásának tevékeny előmozdítása, hozzájárulás a térség békéjének helyreállításához;
- végül, sikeres harc a békés egymás mellett élés elveinek a nemzetközi kapcsolatokban való érvényesítéséért, a tartós békéért, a fordulatért a feszültségtől az enyhülés felé, a bizalmatlanságtól és ellenségeskedéstől a kölcsönösen előnyös együttműködés növekedése felé.

Ezek, elvtársak, nem kulisszák mögötti diplomáciai lépések, ez nem

egyezkedés a népek háta mögött, hanem nyílt, következetes, becsületes politika. S ez nem ígéret, nem csupán elmélet, hanem gyakorlat.

Ezzel kapcsolatban szeretnék szólni az európai politika néhány kérdéséről.

A napokban, mint ismeretes, parlamenti választásokat tartottak az NSZK-ban. Természetesen nem szándékozom itt részletesen értékelni a választások eredményeit. Egy következtetésről azonban bizonyára érdemes szólnom. Azoktól, akik útját akarják állni az enyhülésnek és vissza akarják téríteni Európát a hidegháború napjaiba, a választók megvonják a támogatást. A béke, az enyhülés, a realista politika útján való továbbhaladásra szavaznak. S ez nem csupán nyugatnémet szempontból fontos, hanem ennél sokkal nagyobb jelentőségű tény.

Az európai helyzet tehát továbbra is javul. S ez – úgy érezzük – lehetővé teszi, hogy már a legközelebbi jövőben új, hasznos lépéseket tegyünk kontinensünk politikai légkörének javítása érdekében. Olyan lépésekre gondolok például, mint az NDK és az NSZK kapcsolatainak alapjait szabályozó szerződés aláírása és hatályba lépése; a Német Demokratikus Köztársaság teljes és sokoldalú bevonása a nemzetközi kapcsolatok minden formájába; az NDK és az NSZK felvétele az Egyesült Nemzetek Szervezetébe; a Csehszlovákia és valamennyi szocialista ország fontos állami érdekeit érintő müncheni diktátum kérdésének rendezése. Az események ily alakulásának természetes következménye lenne a szocialista közösség országai és az NSZK közötti kapcsolatok további normalizálódása. Ezt mi valamennyien kívánatosnak és hasznosnak tartjuk. Az említett feladatok megoldásáért, mint ismeretes, már régóta harcolunk, együttesen lépünk fel, mert tudjuk, milyen nagy jelentőségük van az európai tartós béke szempontjából.

Azon vagyunk, hogy megtisztítsuk az európai talajt a múlt hordalékaitól. Ezt nagymértékben elő kell segítenie az összeurópai értekezletnek, amelynek sokoldalú gyakorlati előkészítése – mint erről Kádár elvtárs már beszélt – Helsinkiben elkezdődött.

A szocialista országok a Politikai Tanácskozó Testület prágai ülésén elfogadott nyilatkozatukban világosan kifejtették, hogy közös álláspontjuknak mi a lényege. Az összeurópai értekezlettől azt várjuk, hogy rögzítse az összes európai államok egyenlő és tényleges biztonságának elveit. Ellenezzük a diszkriminációt az európai kereskedelemben, amellet foglalunk állást, hogy széles körben fejlődjön az európai államok egyen-

jogú érdemi együttműködése a legkülönbébb területeken. Ez a mi elvi álláspontunk, amelyet szilárdan követünk és a jövőben is követni fogunk.

Ha messzebbre nézünk, azt látjuk, hogy az európai politikai légkör javulására támaszkodva most már komolyan foglalkozhatunk egy olyan fontos feladattal is, mint a fegyveres erők és fegyverzet csökkentése Európában. Egészen a legutóbbi időig irreálisnak látszott ennek a problémának nemcsak a megoldása, hanem a pusztá felvetése is. Most pedig a kontinens általános politikai fejlődésének természetes következményeként jelentkezett. Komolyan és felelősséggel foglalkozunk vele, tanácskozunk egymással. A probléma természetesen nem egyszerű. Itt sok tényezőt kell számba venni, tiszteletben kell tartani a különböző államok szuverén jogait és érdekeit. Nem kívánok itt jóslásokba bocsátkozni azokat a konkrét formákat illetően, amelyekben mindez megvalósítható. De hisszük, hogy a felek jóakaratával itt is meg lehet találni a hasznos, konstruktív megoldást.

Eltársak! A szocialista államok külpolitikája mind nagyobb elismerésre és támogatásra talál. A népek látják, hogy tőlünk, kommunistáktól, idegen mindenféle önző külpolitikai számítás. Amire mi törekszünk, az megfelel a béke érdekeinek, az összes dolgozók érdekeinek. Nem véletlen tehát, hogy mindenütt, ahol még elnyomás és erőszak uralkodik, ahol kifosztják a munka emberét, a népek úgy tekintenek a szocializmusra, mint az emberiség zászlajára és reménységére.

Tudatában vagyunk e történelmi felelősségnek, s megsokszorozzuk majd erőfeszítéseinket, hogy a béke, a szabadság és az igazság ügye diadalt arasson. A harc azonban harc. S nem szabad elfelejtenünk, hogy a régi világ is igyekszik saját érdekében hatást gyakorolni ránk.

Az imperializmus sokféle módszert alkalmaz, hogy hatást gyakoroljon a szocialista világra: a közvetlen agressziótól – ahogyan ez a Vietnami Demokratikus Köztársasággal kapcsolatban történik – a legkőrmönfontabb, legravaszabb fogásokig, amelyek a nacionalista előítéletek felszítására, a szocialista országok internacionalista szolidaritásától való mindenféle eltávolodás ösztönzésére irányulnak. Olykor gazdasági előnyöket ígérgetnek egyik-másik szocialista országnak. Az imperialisták, még akkor is, amikor valami igazat írnak rólunk – ezt ma nem kerülhetik el –, ebbe is feltétlenül valami mérget kevernek bele. Ez érthető is. Ellentétes osztályállásponton vagyunk, s ellenfeleink minden lehető eszközzel próbálják akadályozni országaink sikeres fejlődését, gyengíteni egységünket.

Az imperialistáknak és cinkosaiknak mindezekre a kísérleteire a szocialista országok határozott elutasítással válaszoltak és fognak válaszolni, azzal, hogy minden lehető módon erősítik összeforrottságunkat.

Az imperialisták nem kis reményeket fűznek ahhoz, hogy Kína vezetősége nyíltan ellenséges álláspontot foglal el a Szovjetunióval és más szocialista országokkal szemben. A kínai vezetőknek a nemzetközi küzdőtéren kifejtett tevékenysége éles ellentétben áll a béke és a szocializmus érdekeivel, s ez teljesen megfelel az imperialista reakciónak.

Szovjetellenes koholmányaiban Peking még azt a képtelen állítást is megkockáztatta, hogy a Szovjetunió Kína megtámadására készül. Márpedig aligha feltételezhető, hogy e koholmányok szerzői komolyan hinnék is ezt. Nem ártana, ha a kínai vezetők gondosabban kutatnák, mi is a valódi oka annak, hogy ennyire megromlott a Kínai Népköztársaság viszonya a Szovjetunióhoz és más szocialista országokhoz. Akkor bizonyára fölfedeznék, hogy ez az ok magában a kínai fővárosban, az ő saját politikájukban lelhető fel, amely arra irányul, hogy kiélezzék az államok közötti kapcsolatokat, szakadást idézzenek elő a szocialista rendszerben és megosszák az imperialistaellenes erőket. Kínának ez a politikája nem segítheti elő a szocialista országokkal való jó egyetértést.

A Szovjetunió állást foglal a Kínai Népköztársasággal való kapcsolatok normalizálása mellett, ezt több ízben is leszögeztük már. Kínával kapcsolatos ügyeinkben elvi irányvonalunkat világosan meghatározták az SZKP XXIV. kongresszusának határozatai. S mi elégedetten megállapíthatjuk, hogy ebben a fontos kérdésben teljesen egységesek vagyunk a Magyar Népköztársasággal és más szocialista testvéri országokkal.

Eltársak! A szovjet párt- és kormányküldöttség jelenlegi látogatása a Magyar Népköztársaságban, itteni tárgyalásaink újabb jelentős hozzájárulást alkotnak a szocialista világ erőit gyarapító általános folyamathoz, jól segítik a béke megszilárdulását.

Újabb jelentős lépést tettünk a szovjet–magyar együttműködés fejlesztésében. Újabb bizonyága ez a kapcsolatainkat annyira jellemző őszinteségnek, bizalomnak, kölcsönös megértésnek. Együttműködésünk minden fontosabb területén biztató távlatok tárultak fel, s nem kétséges, hogy kapcsolataink a következő években még gyümölcsözőbbekké és szorosabbakká válnak. Egyszóval, elvtársak, minden alapunk megvan ahhoz, hogy e látogatás eredményeivel elégedettek legyünk. Erről itt magyar elvtársaink is beszéltek, s mi teljesen egyetértünk velük.

A SZOVJET SZOCIALISTA KÖZTÁRSASÁGOK SZÖVETSÉGÉNEK ÖTVEN ESZTENDEJE

ELŐADÁS AZ SZKP KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK,
A SZOVJETUNIÓ LEGFELSŐBB TANÁCSÁNAK
ÉS AZ OSZFSZK LEGFELSŐBB TANÁCSÁNAK
A KREML KONGRESSZUSI PALOTÁJÁBAN
TARTOTT EGYÜTTES ÜNNEPI ÜLÉSÉN

1972. DECEMBER 21.

(RÉSZLET)

III. A SZOVJETUNIÓ A NÉPEK BIZTOS TÁMASZA A BÉKÉÉRT, A NEMZETI FÜGGETLENSÉGÉRT ÉS A SZOCIALIZMUSÉRT VÍVOTT HARCUKBAN

Eltársak! Az alatt a fél évszázad alatt, amióta fennáll a Szovjetunió, példátlan méretű és mélységű társadalmi-politikai változások mentek végbe a világban.

Európa, Ázsia és Amerika több országában győzött a szocialista forradalom, létrejött a szocializmus világrendszere. A kapitalista világban hatalmas, jól szervezett és politikailag tevékeny erővé vált a nemzetközi munkásmozgalom. A világ országainak többségében kialakultak és megerősödtek a munkásmozgalom harcos élcsapatai: a kommunista és munkáspártok. Mindörökre összeomlott az imperializmus által létrehozott gyarmati elnyomás rendszere.

Röviden szólva, ez alatt a fél évszázad alatt más lett a világ. S vitathatatlan, elvtársak, hogy az összes történelmi változásokban nem csekély szerepet játszott a Szovjetunió – létének pusztá ténye, szocialista társadalmunk példájának ereje, államunk tevékeny nemzetközi politikája.

Az élet teljesen igazolta a nagy Leninnek azt a következtetését, hogy a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségére, ennek megerősödésére szüksége van „a kommunista világproletariátusnak a világburzsoázia elleni harcban és a világburzsoázia mesterkedései elleni védekezésben”.

Ma a „kommunista világproletariátus”, a szocialista testvérországok, a kommunista pártok, a forradalmi demokratikus haladó szervezetek, a szakszervezetek, a dolgozók legszélesebb rétegei valamennyi kontinensen velünk együtt ünneplik a Szovjetunió fennállásának 50. évfordulóját.

Szívből köszönjük a szocialista testvérállamokban élő elvtársainknak és szövetségeseinknek, a más országokban élő elvtársainknak és barátainknak meleg érzelmeiket és szolidaritásukat. Hazánk egész történelme folyamán nemegyszer meggyőződünk már róla, mekkora jelentősége van számunkra a nemzetközi munkásosztállyal, a kommunista mozgalommal való szövetségnek, annak, hogy békeszerető politikánkat világszerte támogatják a becsületes, haladó emberek. Nagyra értékeljük ezt a támogatást.

Ezekben az emlékezetes napokban ismételten biztosítjuk harcostársainkat, osztálytestvéreinket és barátainkat a világ minden részében: a Szovjetunió mindenkor hűséges lesz a népek szabadságáért, a szocializmusért, a világ tartós békéjéért küzdő harcosok internacionalista egységének nagy ügyéhez.

Nemzetközi politikánk hivatását abban látjuk, hogy megszilárdítsuk a békét, amelyre szükségünk van a kommunizmus építéséhez, szüksége van minden szocialista országnak, minden állam népének. Ezért a jövőben is szembeszállunk az agresszió politikájával, s szerte a világon segítjük azoknak a feltételeknek a felszámolását, amelyek agresszív háborúkat szülnek.

Nemzetközi politikánk hivatását és szerepét annak előmozdításában látjuk, hogy minden nép érvényesíthesse elvitathatatlan jogait, mindennek-előtt az önálló független fejlődésre való jogát, amelynek alapján élvezheti a modern civilizáció gyümölcseit.

A nemzetközi porondon folytatott politikánk hivatását és szerepét abban látjuk, hogy mindenkor azoknak oldalán álljunk, akik harcolnak az imperializmus ellen, a kizsákmányolás és az elnyomás minden formája ellen, a szabadságért és az emberi méltóságért, a demokráciáért és a szocializmusért.

Röviden szólva, szívünkön viseljük népünk szabadságát, békéjét és jólétét, s szabadságot, békét és jólétet kívánunk a világ minden népének!

Eltársak! Külpolitikánk tartalmát és céljait tekintve osztálypolitika, szocialista politika volt és az is marad. S éppen ennek a politikának szocialista jellege határozza meg békeszeretetét. „Tudjuk, nagyon is jól tudjuk, milyen hallatlan szenvedéseket jelent a munkások és a parasztok számára a háború” – hangsúlyozta Lenin. Lenin következtetése tökéletesen világos volt: minden erőnkől védenünk kell a békét, amikor hozzálátunk békés építőmunkánkhoz, minden erőnkől azon kell lennünk, hogy szakadat-

lanul folytassuk ezt a munkát. A szovjetállam mindenkor ezt a lenini irányvonalat követte. Pártunk és államunk a szovjethatalom első külpolitikai aktusától – a Béke-dekrétumtól – az SZKP XXIV. kongresszusán kitűzött békeprogramig következetesen érvényesítette a népek békéjéért, szabadságáért és biztonságáért vívott harc fő irányvonalait.

Csaknem egy negyed század óta, ami a szövetségi szovjet állam létének körülbelül a fele, már nem egyedül haladunk, hanem váll váll mellett a testvérországokkal. Nemegyszer kijelentettük már, hogy a nemzetközi küzdőtéren legfontosabb feladatunknak a szocialista világrendszer erősítését és fejlesztését tekintjük.

A népi demokratikus országok fennállásának már az első, legnehezebb éveiben a Szovjetunió döntő szerepet játszott az imperialisták beavatkozása elleni védelmükben, újra meg újra megadta nekik a szükséges politikai és gazdasági támogatást. A további években is az imperializmus ellenséges kirohanásai, az egyik vagy másik ország szocialista rendjének aláásására tett próbálkozásai elleni közös fellépés volt és maradt az egyik legfontosabb feltétele a szocialista világrendszer sikeres fejlődésének.

A kollektív erőfeszítések eredményeként, az osztályellenséggel vívott kemény harcban kovácsolódott ki a szocialista államok szilárd szövetsége, alakult ki közöttünk annak a sokoldalú testvéri együttműködésnek egy megbízható rendszere, amely országaink mindegyike számára szinte természetes életformává vált. Megtanultuk sikeresen végezni a hétköznapi, mindennapi munkánkat, türelmesen megkeresni azoknak a kérdéseknek az igazságos megoldását, amelyek a kapitalizmus viszonyai között megoldhatatlannak bizonyulnak. E munka során megtanultuk, hogyan kell helyesen összekapcsolni az egyéni és a közös érdekeket, megtanultunk együttműködni, félresöpörve az útból mindazt, ami akadályozhatja, nehezítheti együttes előrehaladásunkat.

Amikor egy fél évszázaddal ezelőtt felmerült a szovjet köztársaságok egységes szövetségben, a Szovjetunióban való egyesítésének kérdése, Lenin rámutatott arra, hogy ez az egyesülés elengedhetetlen ahhoz, hogy helytállhassunk az imperializmus katonai nyomásával szemben, megvédhessük a forradalom vívmányait, s ugyanúgy ahhoz is, hogy közös erőfeszítésekkel sikeresebben oldjuk meg a szocializmus építésének békés, alkotó feladatait.

Elvben ugyanez vonatkozik a Varsói Szerződésbe, a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsába tömörült szuverén szocialista államok testvéri

közösségére is. Ezt a közösséget elsősorban azért hoztuk létre, hogy szembeálljunk az imperializmus fenyegetésével, az általa létrehozott agresszív katonai tömbökkel, hogy közös erővel védelmezzük a szocializmus és a béke ügyét. Teljes joggal leszögezhetjük, hogy a szocializmus helyzete ma szilárdabb, mint valaha, a béke ügye pedig egyre-másra aratja győzelmeit.

S a szocializmus országai összefogásának és legszorosabb együttműködésének szükségessége a mai viszonyok között sem csökkent, hanem ellenkezőleg, megnövekedett. Az egység, az együttműködés, a közös cselekvés most mindenekelőtt azért szükséges nekünk, hogy gyorsabban és hatékonyabban oldhassuk meg a szocialista társadalom fejlesztésének és a kommunizmus építésének feladatait. Az egység, az összeforrottság, az együttműködés szükséges nekünk ahhoz is, hogy minél sikeresebben megoltalmazhassuk és megszilárdíthassuk az összes népeknek annyira szükséges békét, tartóssá tehessük a nemzetközi feszültség enyhülését, hatékonyan visszaverhessük az imperializmus minden agresszív mesterkedését, a szocializmus érdekeinek csorbítására tett minden kísérletet.

A Szovjetunió ezért volt aktív szószólója az összes szocialista országok tömörülésének és együttműködésének.

Eltársak! Ma itt feltétlenül külön is szólnunk kell ahhoz a szocialista testvérállamhoz fűződő kapcsolatainkról, amelynek neve az egész világ szemében az agresszió elleni hősiek harc jelképévé vált. A Vietnami Demokratikus Köztársaságra gondolok.

Az amerikai történelem leghosszabb háborújának nevezik Washingtonban a vietnami háborút. Ez igaz. De hozzá kell tennünk, hogy ez egyben az amerikai történelem legszennyesebb háborúja is.

A világ most az amerikai imperializmus újabb gaztetteinek tanúja lett Vietnamban. Nem elég, hogy az Egyesült Államok a legkülönbözőbb ocsmány fogásokhoz folyamodva mesterségesen halogatja a háború beszüntetéséről szóló egyezmény aláírását, a napokban felújította a Vietnami Demokratikus Köztársaság városainak bombázását és kikötőinek elaknásítását.

Az amerikai kormányt súlyos felelősség terheli ezekért a barbár cselekményekért, azért, hogy tovább folyik a vietnami nép vére. A Szovjetunió, akárcsak minden más békeszerető állam, a világ minden más népe is, erélyesen és felháborodottan elítéli ezeket az agresszív cselekményeket.

Ma már mindenki előtt világos, hogy az Egyesült Államok vietnami

katonai kalandja kudarcot szenvedett. És semmiféle újabb amerikai gáztett nem törheti meg a hős vietnami nép akaratát, nem ingathatja meg barátainak azt az eltökéltségét, hogy a legmesszebbmenően támogatják és segítik igazságos felszabadító harcában.

Bármilyen esztelen kegyetlenkedéshez folyamodjanak is a jelenkori gyarmatosítók, az imperializmusnak már nincs meg a hajdani lehetősége arra, hogy tetszése szerint játsszon a népek sorsával. A szocializmus ügye, a nemzeti felszabadító mozgalom ügye legyőzhetetlen. Óriási erővé vált napjainkban a szocialista államok, az összes forradalmárok, a béke és a haladás valamennyi harcosának nemzetközi szolidaritása.

Sokat beszélhetnénk arról a katonai, gazdasági és más segítségről, amelyet a harcoló Vietnamnak nyújtunk. Erről azonban legmeggyőzőbben vietnami barátaink beszélnek: a VDK vezetői és a Dél-vietnami Köztársaság Ideiglenes Forradalmi Kormánya.

Itt más valamit is kell hangsúlyoznunk. Mindig azon a véleményen voltunk, hogy az indokínai háborús tűzfészek felszámolása a Szovjetunió külpolitikájának egyik központi feladata. Ezért nyújtunk vietnami barátainknak tevékeny segítséget azokban az erőfeszítéseikben, amelyek az igazságos békés rendezés elérését szolgálják.

Egyszerűen, a vietnami néppel való internacionalista szolidaritásunk minden vonalon konkrét tettek formáját ölti. Nem kíméljük erőinket, amikor arról van szó, hogy megőrizzük és erősítsük a szovjet–vietnami barátságot.

Most pedig, elvtársak, hadd térjek ki Kínával való mai kapcsolatainkra, helyesebben Kínának a szocialista államok többségével kapcsolatos álláspontjára.

Immár több mint tíz esztendeje, hogy a Kínai Népköztársaság vezetői megindították a harcot a Szovjetunió ellen, sőt gyakorlatilag az egész szocialista közösség ellen, amelyben változatlanul nagyhatalmi törekvéseik legfőbb akadályát látják.

Milyen is hát, minden szépítgetés nélkül, Peking mai külpolitikai irányvonala? Esztelen igények támasztása szovjet területre, a Szovjetunió társadalmi és államrendjének, békeszerető külpolitikáinak a rosszindulatú rágalmozgása, a fegyverkezési verseny korlátozására irányuló erőfeszítéseknek a leszerelésért és a nemzetközi feszültség enyhítéséért folytatott harcnak a nyílt szabotálása. Örökös próbálkozások a szocialista tábor és a kommunista mozgalom megosztására, viszályok szítására a

nemzeti felszabadulásért küzdő harcosok soraiban, a fejlődő országoknak a Szovjetunióval és más szocialista államokkal való szembeállítására. Végül, a szovjetellenesség alapján való elvtelen összefogás a legreakciósabb erőkkkel is, legyenek ezek a legdühödtebb szovjetellenesek az angol toryk közül vagy az NSZK revansista elemei, portugál gyarmatosítók vagy dél-afrikai fajüldözők.

Lényegében az egyetlen kritérium, amely ma meghatározza a kínai vezetők álláspontját minden jelentős nemzetközi kérdésben: az a törekvésük, hogy minél nagyobb kárt okozzanak a Szovjetuniónak, csorbítsák a szocialista közösség érdekeit.

Mit mondhatunk erről a politikáról?

Úgy véljük, hogy ez természetellenes a szocialista országok viszonyában, s nemcsak a szovjet nép érdekei ellen irányul, hanem a kínai nép érdekei ellen, a szocialista világ érdekei, a felszabadító, antiimperialista harc érdekei, a népek közötti béke és biztonság ügyének érdekei ellen is.

Érthető, hogy kategorikusan elutasítjuk az ilyen politikát.

A kínai vezetők azt hangoztatják, hogy valamilyen fenyegetéstől tartanak a Szovjetunió részéről. Ha ezek nem képmutató nyilatkozatok, akkor lehetetlen megérteni, hogy Kína ebben az esetben miért hagyta válasz nélkül 1969 óta azt az ismételt javaslatunkat, hogy vállaljunk világos, határozott és állandó kötelezettségeket, amelyek kizárják egyik ország támadását a másik ellen. Ha Pekingben valóban aggódnak Kína biztonságáért, akkor miért nem egyezett bele a Kínai Népköztársaság vezetősége abba, hogy külön szerződést kössön az erőszakról való lemondásról, amelynek tervezetét 1971. január 15-én nyújtottuk át a kínai félnek? Hiszen e szerződés tervezete a leghatározottabban leszögezi, hogy a felek – idézem – „nem vetnek be egymás ellen fegyveres erőket semmiféle fegyverfajták alkalmazásával, beleértve: *a)* a hagyományos, *b)* a rakéta-, *c)* az atomfegyvereket”. Nem, a kínai vezetők sirámai a misztikus „szovjet fenyegetésről” nyilvánvalóan nem állják meg a helyüket.

Kínával kapcsolatos politikánk jól ismert. Az világosan kifejezésre jut a párt XXIV. kongresszusának határozataiban. Következtesen érvényesítjük és érvényesíteni is fogjuk ezt a politikát, mert meggyőződésünk, hogy ez a realitások józan számbavételén alapuló irányvonal a helyes ma és a jövőt illetően is.

A Szovjetunióval Kínával szemben nincsenek sem területi, sem gazdasági igényei. A szovjet emberek emlékeznek rá, hogy a Szovjetunió és

Kína viszonya korántsem mindig volt olyan, mint ma. Ismeretes, milyen nagy segítséget nyújtott országunk a kínai kommunistáknak a japán agresszorok és a kínai burzsoázia ellen vívott harcukban. Ismeretes az is, hogy milyen nagy szerepe volt a kínai népi demokratikus forradalom győzelme szempontjából annak, hogy a szovjet hadsereg szétzúzta a kínai területeket megszállva tartó japán csapatokat. Kínában nyilván emlékeznek arra, hogy az első nemzetközi szerződés, amelyet a fiatal Kínai Népköztársaság kötött, a Szovjetunióval aláírt barátsági, szövetségi és kölcsönös segítségnyújtási szerződés volt. Kínában bizonyára emlékeznek még arra is, milyen hatalmas segítséget nyújtott a Szovjetunió a népi Kínának a nehézipar megteremtésében, honvédelme erősítésében, nemzeti szakembergárdájának képzésében.

Ezek szép idők voltak a szovjet–kínai kapcsolatokban. Olyan kapcsolatok voltak, amelyek természetesek a szocialista államok között. S bízunk abban, hogy mindkét ország népeinek objektív érdekei, a történelem törvényei végső fokon felülkerekednek majd a szubjektív politikai torzításokon és újra helyreáll a szovjet–kínai barátság.

Kínát virágzó szocialista államnak szeretnénk látni, vele együtt szeretnénk harcolni a békéért, az imperializmus ellen. Hogy erre mikor kerülhet sor, az már magától Kínától függ. S természetesen semmi sem tántoríthat el bennünket elvi marxista–leninista irányvonalunktól, a szovjet nép állami érdekeinek és a Szovjetunió területi sérthetetlenségének szilárd védelmezésétől, attól az elszánt harctól, amelyet a kínai vezetés által a szocialista világban a felszabadító mozgalomban kifejtett szakadár tevékenység ellen folytatunk.

Eltársak! Az egész világ tudja, hogy pártunk, népünk, Vlagyimir Iljics Lenin útmutatásait követve, tevékenyen támogatja a népek nemzeti felszabadító harcát és a gyarmati iga alól felszabadult országok haladó politikáját. Ezzel kapcsolatban szeretném hangsúlyozni, hogy a mai viszonyok között nézetünk szerint az a politika haladó, amely elszántan visszatüskésíti a neokolonializmust, harcol a fiatal államok szuverenitásának és függetlenségének megszilárdításáért, az imperializmus alól való gazdasági felszabadulásukért, a békéért, a társadalmi haladásért, s a korunk más haladó országaival, elsősorban a szocialista országokkal való szolidaritás erősítéséért.

A Szovjetunió baráti kapcsolatokat és sokoldalú együttműködést épít ki az ilyen platformon álló államokkal.

Nagy és kedvező hatást gyakorol az egész nemzetközi helyzetre a Szovjetunió barátsága Indiával, a világ egyik legnagyobb békeszerető államával. A Szovjetunió és India gazdag tapasztalatokat szereztek már a gyümölcsöző együttműködésben. Úgy véljük, hogy most, amikor kapcsolataink a békéről, barátságról és együttműködésről kötött szerződés alapján fejlődnek tovább, ezek a kapcsolatok még jobban elmélyülnek majd. E mellett szól az, hogy Indiában megszilárdul a haladó, antiimperialista erők helyzete. Erről tanúskodik az Indira Gandhi vezette indiai kormány irányvonala is.

Elégedetten megállapíthatjuk, hogy jó kapcsolataink alakultak ki sok békeszerető ázsiai és afrikai állammal, elsősorban közvetlen szomszédainkkal: Afganisztánnal, Iránnal és Törökországgal. Nézetünk szerint biztatóak a perspektívák ahhoz is, hogy országunk jó kapcsolatokat építsen ki a Bengáli Népi Köztársasággal és Pakisztánnal is.

Széles körű és sokoldalú kapcsolataink alakultak ki több arab országgal. Hiszen az események menete megmutatta, hogy a Szovjetunióval való barátság biztosítja a haladó arab államoknak a szükséges támogatást és segítséget legnehezebb pillanataikban. Jól tudják ezt Egyiptomban is, Szíriában is, Irakban is, Jemenben is. Barátsági szerződésünk van Egyiptommal és Irakkal, s e dokumentumok alapján fogjuk továbbfejleszteni kapcsolatainkat ezekkel az országokkal. Eltökéltük, hogy erősítjük baráti kapcsolatainkat Szíriával, Algériával és más arab országokkal is.

A nemzetközi helyzet most úgy alakult, hogy mindenkinek, aki az egyetemes béke tényleges megszilárdulását kívánja, meg kell sokszoroznia erőfeszítéseit a közel-keleti háborús tűzfészek felszámolása és az arab államok elleni izraeli agresszió következményeinek felszámolása érdekében. Sok állam nyilatkozott olyan értelemben, hogy a közel-keleti problémákat az ENSZ Biztonsági Tanácsának ismert határozatai alapján kell megoldani. Csakhogy a nyilatkozatok egymagukban sajnos, nem elegendők. Ha ezeket konkrét politikai akciók támasztanak alá, Izrael kénytelen volna beleegyezni a békés rendezésbe, elismerni az arab népek törvényes jogait. Ami a Szovjetuniót illeti, köztudomású, hogy készek vagyunk kivenni a részünket ebből az ügyből.

Az utóbbi időkben jelentősen fejlődött együttműködésünk sok latin-amerikai országgal. Ez kétségtelenül annak a következménye, hogy megszilárdult önállóságuk és jelentős antiimperialista és demokratikus változások következtek be náluk. Az ilyen változások egyik meggyőző bizony-

sága az, hogy Latin-Amerikában jelentősen megszilárdultak a politikai pozíciói a hős forradalmi Kubának, amelynek vezetőjét, kedves barátunkat és elvtársunkat, Fidel Castrót itt üdvözölhetjük ma ebben a teremben.

Nemrég tett baráti látogatást országunkban Salvador Allende, a Chilei Köztársaság elnöke. Ennek az antiimperialista politika és a társadalmi haladás útjára tért országnak az államfőjével folytatott tárgyalásainkat új, jelentős lépésnek tekintjük kapcsolataink fejlesztésének útján. Mély rokonszenvet érzünk Chile népének, s ugyanúgy más latin-amerikai országok népeinek a szabadságukért vívott harca iránt. Meggyőződésünk, hogy ez a harc sikerrel jár majd!

Eltársak, közismert tény, hogy sok fejlődő országban az új haladó erők éles harcot vívnak a belső reakció ellen, amely kívülről, az imperializmustól kap támogatást. E harc egyik területe a szocialista világgal való kapcsolatok fejlesztése. A múlt tapasztalatai, de a jelenlegi események is azt mutatják, hogy az egy-egy államon belül folyó társadalmi-politikai párharc a legkülönbébb fordulatokhoz és cikcakkokhoz vezethet. Jól látjuk ezt.

Csak hogy a volt gyarmatok és félgyarmatok hazafiai kijárták a nemzeti felszabadító forradalmak kitűnő politikai iskoláját. És a tanulságok, amelyeket leszűrtek, egyebek között azt bizonyítják, hogy a Szovjetunióval és más szocialista országokkal való barátság elősegíti az imperializmus elleni sikeres harcot, a felszabadult államok igazi függetlenségének megszilárdítását.

Eltársak! Az SZKP XXIV. kongresszusán elfogadott békeprogram kinyilatkoztatta a Szovjetunió készségét arra, hogy minden területen elmélyítse a kölcsönösen előnyös együttműködést azokkal az államokkal, amelyek a maguk részéről szintén erre törekszenek. Európát illetően a feladat még határozottabban van megfogalmazva: gyökeres fordulatot kell végrehajtani ezen a földrészén az enyhülés és a béke felé.

Ezek a tételek teljesen megfelelnek a nemzetközi kommunista mozgalom közös platformjának is. A kommunista pártok 1969-es nemzetközi tanácskozásának dokumentuma világosan leszögezte, hogy a kommunisták egységes akcióinak fő láncszeme a világbékéért vívott harc.

Alig több mint másfél év telt el a XXIV. kongresszus óta, de már ma is meggyőződéssel állíthatjuk, hogy pártunk és a szovjetállam sokat tett a békeprogram legfontosabb tételeinek megvalósítása érdekében.

Barátainkkal és szövetségeseinkkel együtt sokat tettünk azért, hogy

rendeződjenek a második világháború következményeként fennmaradt problémák, hogy javuljon a világ politikai légköre. Sok burzsoá állammal, köztük a kapitalista Európa országainak többségével való kapcsolataink az enyhülés és a kölcsönösen előnyös együttműködés vágányára tértek át.

Annak arányában, ahogy növekszik a Szovjetunió és a szocialista testvérországok hatalma és befolyása, ahogy aktivizálódik békeszerető politikánk, s ahogy a jelenkori világban végbemenő más fontos haladó folyamatok fejlődnek, sok tőkésállam politikájában mind erőteljesebben érvényesülnek a realizmus elemei. Vonatkozik ez mindenekelőtt Franciaországra, amelynek vezetői – de Gaulle tábornok, majd Pompidou elnök – már néhány évvel ezelőtt határozottan a Szovjetunióval és más szocialista államokkal való kölcsönösen előnyös együttműködés felé fordultak. Vonatkozik ez a Német Szövetségi Köztársaságra, amelynek Brandt kancellár vezette kormánya realista külpolitikájával jelentős befolyást gyakorolt az európai helyzetre. Vonatkozik ez az Egyesült Államokra is olyan mértékben, amilyenben készséget tanúsít arra, hogy szakítson a hidegháború éveinek sok dogmájával, amelyek hosszú időn át meghatározták az egész amerikai külpolitika irányát.

Más szóval, következetes békepolitikánk és az események egész menete fokozatosan rávezeti a tőkés világot arra a felismerésre, hogy a szocialista államokkal a békés egymás mellett élés talaján kell intéznie az ügyeket.

A Szovjetunió és a Német Szövetségi Köztársaság, Lengyelország és a Német Szövetségi Köztársaság szerződése, amelyek rögzítették a fennálló európai határok sérthetetlenségét, a Nyugat-Berlinre vonatkozó egyezmény-komplexum, valamint az NDK és az NSZK kölcsönös kapcsolatainak alapjairól szóló szerződés, amelyet ma írnak alá az NDK fővárosában, az NDK elleni diplomáciai blokád végleges összeomlása – mindmegannyi fontos lépés Európának a biztonság útján való fejlődésében. S ez nem bárkinek is egyoldalú győzelme, hanem az értelem és a realizmus nagy diadala a nemzetközi kapcsolatokban.

Európában, persze, vannak még olyan nemzetközi problémák, amelyek megoldásra várnak. Gondoljunk csak például az olyan problémákra, mint a müncheni diktátum semmissé nyilvánításának szükségessége, valamint az NDK-nak és az NSZK-nak az ENSZ-be való felvétele. E kérdések megoldása lehetővé tenné, hogy Európában sikeresen befejezzük a nemzetközi kapcsolatok megtisztítását mindattól, ami rájuk nehezedett a háború utáni időszak folyamán.

Népünk tudja, hogy mindkét világháború Nyugatról, Európából tört otthonába. Emlékszünk 1941-re. Minden szovjet ember szentül őrzi szívében a Nagy Honvédő Háborúban elesett húszmillió honfitársunk emlékét. Mindezt szem előtt is tartjuk, amikor igyekszünk befejezni a háború utáni európai berendezkedés állandóságának rögzítésére irányuló történelmi munkát. S ma joggal kijelenthetjük: a népek felszabadító antifasiszta harcának egyetlen eredménye sem veszett el, a nagy győzelem gyümölcseit megóvtuk és megszilárdítottuk!

A Szovjetunió állhatatosan folytatja az európai tartós béke biztosítását célzó irányvonalát, amelyet a háború utáni években mindvégig követtünk, és amely ma meghozza eredményeit a szovjet nép és mindazok örömeire, akiknek drága a béke. Nagyra becsüljük Franciaországhoz fűződő jó kapcsolatainkat, a két állam által a múlt évben elfogadott „együttműködési elveknek” megfelelően fejlesztjük majd tovább őket. A jövőben is folytatjuk a Német Szövetségi Köztársasággal különböző területeken fennálló kapcsolataink javításának és bővítésének irányvonalát. Készek vagyunk fejleszteni mindazt a pozitívát, ami gyakorlattá válik vagy már gyakorlattá vált kölcsönös kapcsolatainkban, például az olyan államokkal, mint jó szomszédunk, Finnország, továbbá Olaszország, a skandináv államok és sok más ország. Készek vagyunk javítani kapcsolatainkat azokkal az európai országokkal is, amelyekkel ezek még nem alakultak ki – természetesen csak akkor, ha ők is tettekkel tanúsítják erre való készségüket.

Európa történelmében új fejezetet hivatott nyitni az összeurópai biztonsági és együttműködési értekezlet, amelynek összehívásáért éveken át sikraszálltak a szocialista országok. Ma már úgy látszik, hogy ez az értekezlet legkésőbb 1973 derekán összeülhet.

A népek komoly reményeket fűznek az összeurópai értekezlethez. Arra számítanak, hogy az értekezlet foglalkozik majd az európai béke megszilárdításának alapvető problémáival, véget vet a hidegháború szülte gyanakvásnak és félelemnek, megerősíti az európaiakban a holnapba vetett hitet. Úgy véljük, hogy az európai államok és az értekezlet nem európai résztvevői – az Egyesült Államok és Kanada – kapcsolataiba is hasznos, egészséges elemeket vinne az értekezlet munkájának sikere.

Arra fogunk törekedni, hogy az értekezlet meggyőző eredményeket hozzon minden résztvevőjének.

Mindenki ismeri azokat a politikai elveket, amelyekre – a Szovjetunió-

nak és szövetségeseinek véleménye szerint – az európai népek biztonságának épülnie kell. Ezek: az államhatárok sérthetatlensége, a belügyekbe való be nem avatkozás, a függetlenség, az egyenjogúság, a lemondás az erőszak alkalmazásáról vagy az erőszakkal való fenyegetésről.

Úgy véljük, elérkezett az ideje annak, hogy napirendre tűzzük a gazdasági és kulturális együttműködés európai programjának kidolgozását is. Ezzel kapcsolatban felmerül a kérdés: meg lehet-e találni az alapokat az Európában fennálló államközi kereskedelmi-gazdasági szervezetek – a KGST és a Közös Piac – közötti üzleti kapcsolatok valamilyen formájához? Valószínűleg igen, ha a Közös Piachoz tartozó államok tartózkodnak majd mindennemű olyan próbálkozástól, hogy diszkriminációt alkalmazzanak a másik féllel szemben, s elő fogják segíteni a természetes kétoldalú kapcsolatok fejlődését és az összeurópai együttműködést.

Gyakran hallhatjuk, hogy Nyugaton jelentősnek tartják a kulturális együttműködést, s különösképpen az eszmék cseréjét, az információ és a népek közötti érintkezés bővítését. Engedjék meg, hogy világosan leszögezzem: mi is emellett vagyunk. Természetesen akkor, ha ez az együttműködés úgy valósul meg, hogy mindenki tiszteletben tartja az egyes országok szuverenitását, törvényeit és szokásait, ha ez a népek kölcsönös szellemi gazdagodását, a kölcsönös bizalom növekedését, a béke és a jószomszédság eszméinek érvényesülését szolgálja. Helyeseljük a turista-forgalom bővítését. Helyeseljük a különböző országok közönsége közötti széles körű érintkezést, az ifjúságnak, a rokonszaktmák képviselőinek a találkozóit, a társas vagy egyéni utazásokat. Egyszóval lehetőség bőven van, ha a kölcsönös megbecsülés és az egymás ügyeibe való be nem avatkozás szellemében, nem pedig a hidegháború szellemében cselekszünk.

Mint ismeretes, tárgyalásokat kezdünk az európai, elsősorban a közép-európai fegyveres erők és fegyverzetek csökkentéséről. A Szovjetunió sikraszáll e tárgyalások gondos előkészítéseért és eredményes lebonyolításáért.

Az európai béke megszilárdítása az egész emberiség sorsát érintő igen fontos és nagy horderejű kérdés. Teljes energiával és céltudatossággal harcolunk azért, hogy Európa, amely hosszú időn át vulkanikus góc volt, ne robbanthasson ki újabb háborút. Tisztán látjuk, hogy a reakció, a militarizmus, a különböző árnyalatú revansisták nem mondtak le az olyan kísérleteikről, hogy Európában a dolgok menetét visszafelé fordítsák. Ez azonban ma már lehetetlen. A kontinensen az erőviszonyok a békének

és a békés együttműködésnek kedveznek. S mi hisszük, hogy a háborúkat ki lehet iktatni az európai népek életéből.

Ami a Szovjetunió és az Egyesült Államok kapcsolatait illeti, mint ismeretes, az SZKP XXIV. kongresszusa a következőképpen fogalmazta meg határozatában erre vonatkozó feladatainkat:

„A kongresszus megbízta az SZKP Központi Bizottságát, hogy ezután is következetesen valósítsa meg a gyakorlatban a békés egymás mellett élés elvét, bővítse a kölcsönösen előnyös kapcsolatokat a kapitalista országokkal. A Szovjetunió kész az Egyesült Államokhoz fűződő kapcsolatainak fejlesztésére is, abból kiindulva, hogy ez egyaránt szolgálja mind a szovjet és az amerikai nép érdekeit, mind pedig az egyetemes béke érdekeit. A Szovjetunió egyúttal mindig határozottan fel fog lépni az Egyesült Államok agresszív cselekményei ellen, az erőpolitika ellen.”

A feladatok kitűzése, mint látjuk, teljesen világos. Ez egy szocialista állam békeszerető politikájának osztályirányvonala. A párt Központi Bizottsága, a szovjet kormány következetesen valóra váltja ezt az irányvonalat.

A szovjet-amerikai kapcsolatok fejlesztésében nagy lépést jelentettek azok a tárgyalások, amelyeket ez év tavaszán Moszkvában Nixon elnökkel folytattunk.

Különösen fontos az, hogy mindkét fél közösen meghatározta a Szovjetunió és az Egyesült Államok kölcsönös kapcsolatainak alapjait, mégpedig abból a meggyőződésből kiindulva, hogy az atomkorszakban e kapcsolatoknak nem lehet semmiféle más alapjuk, mint a békés egymás mellett élés. Éppen ebben rejlik a legfőbb értelme a megfelelő szovjet-amerikai dokumentumnak, amelyet ez év májusában írtunk alá.

A két fél által kifejezett ama készséget, hogy a legkülönbözőbb területeken fejlesszék együttműködésüket, gyakorlati lépések követték. A különféle kérdésekre vonatkozó egész sor egyezményre gondolok, amelyeket a magas szintű találkozó idején, valamint a további szovjet-amerikai kontaktusok során kötöttünk.

A rakétaelhárító és támadó hadászati fegyverek területén létrejött szovjet-amerikai egyezmények lényegében a történelemben első ízben korlátozzák fizikai értelemben a korszerű és a leghatalmasabb fegyverfajtákat. Mi azonban nem akarunk még erre pontot tenni. Azt, amiben Moszkvában megegyeztünk, meg kell szilárdítani és tovább kell fejleszteni. Az ezekre a kérdésekre vonatkozó további tárgyalások egyik célja:

megtalálni a módot arra, hogy az ideiglenes egyezményeket állandókká változtassuk. Nyilván nem ártana elgondolkozni azon is, hogy a fegyverzet korlátozásáról hogyan térhetnénk át fokozatos csökkentésére, valamint minőségi tökéletesítése valamilyen limitjének a meghatározására.

Az Egyesült Államokkal egész sor gazdasági egyezményt írtunk alá. Valóra váltásuk megteremtheti az alapot ahhoz, hogy nagyarányú és tartós együttműködés alakuljon ki ezen a területen. Ez egyúttal elősegítené azt is, hogy javuljon a politikai légkör a Szovjetunió és az Egyesült Államok kapcsolataiban, és megkönnyítené a további előrehaladást a Szovjetunió fő külpolitikai célja, a tartós béke felé.

Ha mindkét állam – a Szovjetunió és az Egyesült Államok – valóban azon az úton halad, amelyet a moszkvai tárgyalások idején közösen jelöltünk ki, akkor hisszük, hogy a további érintkezések során újabb jelentős lépések válnak lehetővé a szovjet–amerikai kapcsolatok fejlesztésében, mindkét ország népeinek és az egyetemes békének a javára. Ámde – és ezt világosan alá kell húznunk – sok függ majd attól, hogyan alakulnak az események a legközelebbi jövőben, s különösképpen milyen fordulatot vesz a vietnami háború beszüntetésének kérdése.

Eltársak! Békepolitikánk, a jószomszédság és a népek közötti barátság elvi alapjáról kiindulva, a Szovjetunió felvetette az ázsiai kollektív biztonsági rendszer megteremtésének gondolatát. Egyes fővárosokból olyan állításokat terjesztenek, mintha javaslatunknak az volna a célja, hogy „féken tartsuk” vagy „bekerítsük” Kínát. Az efféle állításoknak semmi alapjuk nincs. Mi úgy képzeljük el a dolgot, hogy a Kínai Népköztársaság is teljes jogú résztvevője lesz ennek a rendszernek.

A jövő évben fontos szovjet–japán tárgyalásokra kerül sor. Céljuk a második világháború idejéből visszamaradt kérdések rendezése, országaink kapcsolatainak szerződéses alapokra való helyezése. Kölcsönösen elfogadható megegyezésre törekszünk a megtárgyalandó kérdések egész körében. Világos azonban, hogy a tárgyalásoktól csak abban az esetben várhatunk eredményeket, ha a japán fél is ugyanerre törekszik. Ami a Szovjetuniót illeti, síkraszáll a Japánnal való igazán jószomszédi kapcsolatok megteremtéséért.

A Szovjetunió fennállásának első esztendeje óta harcol a leszerelésért. Az utóbbi évtizedben országunk legaktívabb részvételével sikerült elérni sok fontos szerződés megkötését olyan kérdésekben, mint az atomfegy-

ver-kísérletek betiltása, az atomfegyver további terjedésének megakadályozása, a bakteriológiai fegyver eltiltása stb. Mindez természetesen csak az első oldalakat alkothatja a leszerelés krónikájában. Arra hívjuk fel a világ valamennyi kormányát, valamennyi népét, hogy közösen töltsék ki e krónika lapjait, egészen a legutolsóig: az általános és teljes leszerelésig.

A nemzetközi élet jelentős eseményévé vált az, hogy a Közgyűlés – ugyancsak a mi kezdeményezésünkre – olyan határozatot hozott, amely szerint a nemzetközi kapcsolatokban le kell mondani az erőszak alkalmazásáról és örökre be kell tiltani az atomfegyver alkalmazását. Az ENSZ e határozatának továbbfejlesztéseképpen kijelentjük, hogy a Szovjetunió kész megfelelő formában megállapodni bármely nukleáris hatalommal az erőszakra való lemondás kölcsönös kötelezettségében, beleértve az atomfegyver egymás ellen való alkalmazásának betiltását is.

Realisták vagyunk és világosan látjuk, hogy az imperialista világban bizonyos befolyásos körök még mindig nem mondtak le az olyan próbálkozásokról, hogy az „erő pozíciójából” folytassák politikájukat. Még mindig tart az általuk indított fegyverkezési verseny, amely fenyegeti a békét. Mi és szövetségeseink természetesen kénytelenek vagyunk ebből levonni a szükséges következtetéseket. Külpolitikánk békeszerető irányvonala azonban változatlan, és a jelenlegi helyzetben a békeszerető erőnek a lehetőségei az agresszió és a háború erői elleni harcukban nagyobbak, mint valaha. A Szovjetunió a jövőben is az enyhülés és a béke megszilárdítása érdekében tevékenykedik, állhatatosan törekszik arra, hogy kioldja a nemzetközi feszültség csomóit, stabil, jó kapcsolatokat építsen ki ellentétes társadalmi rendszerű államokkal. S ha politikánk megfelelő visszhangra talál azok részéről, akkor meggyőződéssel állíthatjuk, hogy az enyhülés stabillá válik, a békés egymás mellett élés a nemzetközi kapcsolatok általánosan elfogadott normája lesz. Ez azt jelenti, hogy bolygónkon a béke valóban tartóssá válik, az újabb világháború veszélye kiküszöbölhető. Éppen ennek a célnak az elérésére irányul pártunk, szovjet-államunk külpolitikája.

Az SZKP abból indult és indul ki, hogy a két rendszer – a kapitalista és a szocialista rendszer – osztályharca a gazdaság, a politika és természetesen az ideológia szférájában tovább folyik. Másképp ez nem is lehet, mert a szocializmus és a kapitalizmus világnézete és osztálycéljai ellentétesek és kibékíthetetlenek. Mi azonban arra fogunk törekedni, hogy ez

a történelmileg elkerülhetetlen harc olyan mederbe térjen, amely nem fenyeget háborúval, veszélyes konfliktusokkal, ellenőrizetlen fegyverkezési versennyel. Hatalmas nyereség lesz ez a világbéke, az összes népek, az összes államok szempontjából.

A Szovjetunió, amikor országa kifejezi azt a változatlan óhaját, hogy a béke megóvásában együttműködjék minden olyan kormánnyal, amely kész erre, egyúttal fenntartja és állandóan bővíti együttműködését a békeszerető közvéleménnyel, az összes országok népeivel. A társadalmi szervezetek és tömegmozgalmak előtt újabb lehetőségek tárulnak fel a békeharcban. A szovjet közvélemény a jövőben is tevékenyen részt vesz ezek hasznos tevékenységében. Meggyőződésünk, hogy a népek békeharcában nagy szerepet játszik majd a békeszerető erők közelgő világkongresszusa.

Eltűrsak! A szovjet népért, lenini pártunkért érzett nagy büszkeséggel olvassuk államunk dicső jubileuma napján külpolitikánk következő jellemzését, amelyet a Szovjetunió létének kezdeti időszakában fogalmaztak meg: „A szovjet köztársaságok népeinek testvéri együttműködése alapján ily módon létrehozott szövetségi állam céljául tűzi ki a béke fenntartását minden néppel.” Így mondta ki ezt a Szovjetunió Központi Végrehajtó Bizottságának Elnöksége „A világ összes népeihez és kormányaihoz” a Szovjetunió megalakulása alkalmából intézett felhívásában. A továbbiakban ez olvasható: „A Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége mint az elnyomott népek természetes szövetségese minden néppel békés, baráti kapcsolatokra és gazdasági együttműködésre törekszik. A Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége céljául tűzi ki azt, hogy az egész világ dolgozóinak érdekeit szolgálja. A Balti-, a Fekete- és a Fehér-tengertől a Csendes-óceánig terjedő óriási térségben megvalósítja a népek testvériségét és a munka uralmát, egyúttal pedig arra törekszik, hogy elősegítse az egész világ népeinek baráti együttműködését.”

Fél évszázad telt el azóta, s az egész világ láthatja, hogy ezek nem csupán szép szavak voltak. A Szovjetunió hű a szocializmus és a béke zászlájához, amelyre születése órájában esküdött fel. S a Szovjetunió fennállásának 50. évfordulóján ismételten kijelentjük az egész világ előtt: a kommunista párt, a szovjetállam, a szovjet nép a jövőben is magabiztosan és magasan hordozza a lenini külpolitikának, a népek közötti béke és barátság politikájának zászlaját.

BESZÉD A LE DUC THO ELVTÁRSNAK,
A VIETNAMEI DOLGOZÓK PÁRTJA
POLITIKAI BIZOTTSÁGA TAGJÁNAK,
A KÖZPONTI BIZOTTSÁG TITKÁRÁNAK
ÉS NGUYEN DUY TRINH ELVTÁRSNAK,
A VIETNAMEI DOLGOZÓK PÁRTJA
POLITIKAI BIZOTTSÁGA TAGJÁNAK,
A VDK MINISZTERELNÖK-HELYETTESÉNEK
ÉS KÜLÜGYMINISZTERÉNEK TISZTELETÉRE
ADOTT EBÉDEN

1973. JANUÁR 30.

Kedves Le Duc Tho elvtárs!
Kedves Nguyen Duy Trinh elvtárs!
Tisztelt elvtársak és barátaink!

Pártunk, a szovjet nép, egész országunk mélységes meglelégedéssel fogadta a vietnami háború beszüntetéséről és a béke helyreállításáról szóló egyezmény aláírását. Nagy győzelme ez a Vietnami Dolgozók Pártja köré tömörült vietnami népnek, a béke erőinek, a realizmus és az értelem diadala a világpolitikában.

Ezekben a napokban valamennyi szovjet ember gondolatai és érzelmei a hős vietnami nép felé fordulnak. A vietnami férfiakra és nőkre, aggokra és gyermekekre, az élőkre és az elesettekre gondolunk, mindazokra, akik a barbár agresszió ellen hosszú, áldozatos harcban védelmezték hazájuk szabadságának és függetlenségének igaz ügyét.

Ezekben a napokban gondolataink és érzelmeink a szocialista testvérországok, a kommunista és munkáspártok, a nemzetközi munkásosztály, a nemzeti felszabadító mozgalom, a világ minden haladó gondolkodású embere felé fordulnak. Tevékeny fellépésük az amerikai agresszió ellen, a vietnami népnek nyújtott hatékony támogatásuk közelebb hozta a győzelem óráját.

Mi, szovjet emberek, akik átértük a Nagy Honvédó Háború igen súlyos megpróbáltatásait, megértjük a vietnamiak érzelmeit. Együtt örülünk önökkel, kedves barátaink annak, hogy városaik és falvaik fölött már nem

robbannak bombák, és hogy Vietnam fölött hosszú évek óta először ismét tiszta az égbolt.

Vietnam győzelme arról tanúskodik, hogy nem lehet leigázni azt a népet, amely osztálytestvéreinek, a világ összes forradalmi és haladó erőinek hatalmas segítségére támaszkodva harcol szabadságáért és függetlenségéért. Az ilyen nép legyőzhetetlen.

Vietnam győzelme a szocializmus óriási életerejét tanúsítja. Vietnami testvéreink, szocialista vívmányait és azt a jogukat védelmezve, hogy a maguk urai legyenek, nagy önfeláldozásról, állhatatosságról és bátorságról tettek bizonyosságot.

Vietnam győzelme szemléltetően bizonyítja a Szovjetunió és más szocialista országok internacionalizmusának hatásosságát. Tevékenyen segítettük testvéreink erőfeszítéseit minden fronton – a katonai, a politikai és a diplomáciai fronton egyaránt.

És még egy fontos tanulság: a vietnami győzelem megmutatja, mennyire csökkentek napjainkban az imperializmus lehetőségei. Nincsenek ma már olyan eszközök, amelyekkel visszafordíthatná a történelem kerekét!

Megtörtént a döntő lépés afelé, hogy vietnami földön teljesen helyreálljon a béke. A Vietnami Demokratikus Köztársaság visszatér a konstruktív munkához, lehetőséget kapott arra, hogy erősít a szocialista építésre összpontosítsa, új távlatok nyílnak meg előtte Ho Si Minh elnök végakarátának megvalósításában: egy békés, újraegyesített, demokratikus Vietnam létrehozásában.

Dél-Vietnam előtt megnyílik a békés demokratikus fejlődésnek, a valódi függetlenség megteremtésének és a nemzeti egyetértésre, összefogásra épülő politika megvalósításának az útja.

Kedvezőbb feltételek alakulnak ki ahhoz, hogy megszűnjék a vérontás Laoszban és Kambodzsában.

A vietnami háború megszüntetéséért való harc külpolitikánk, az SZKP XXIV. kongresszusán meghirdetett békeprogram egyik legfontosabb pontja. Most véget ér a háború. Megszűnik a világ egyik legveszélyesebb, helyesebben a legveszélyesebb háborús tüzfészek.

Sok éven át ezt a háborút az agresszió és a reakció erői a nemzetközi feszültség növelésére, a fegyverkezési verseny fokozására használták fel. Ez a háború akadályozta a széles körű nemzetközi együttműködés kialakítását.

Most új lehetőségek nyílnak a feszültség további csökkentésére, a biztonság és az egyetemes béke megszilárdítására. Számíthatunk arra, hogy a vietnami politikai rendezés kedvező hatást gyakorol majd azoknak az államoknak a kapcsolataira, amelyeknek így vagy úgy közük volt az indokínai eseményekhez. Sőt, ez a példa arra utal, hogy békésen és igazságosan megoldhatók konfliktussal fenyegető egyéb helyzetek is, hogy felszámolhatók a háborús veszély még meglevő tűzfészkei, főleg a Közel-Keleten, mert az e térségben kialakult helyzet igen veszélyes a béke ügyére nézve.

Mindenki elismeri, hogy az utóbbi időben jelentősen javult Európában a politikai légkör. Fordulat kezdődött itt a különböző társadalmi rendszerű államok közötti feszültségtől és konfrontációtól tevékeny együttműködésük felé. Mindebben óriási szerepe volt országunk politikájának, a szocialista testvérországok közös politikájának.

Európa után most meglehetősen világosan kirajzolódik a feszültség enyhítésének lehetősége a világ újabb nagy területén, ezúttal Ázsiában, ahol az utóbbi évtizedekben soha nem hunytak ki a háborús tüzek.

A tartós békére törekedve, döntő jelentőséget tulajdonítunk annak, hogy tovább erősítsük a szocialista országok egységét, összeforrottságát és akcióik összehangoltságát. Fontos volt ez tegnap, amikor Vietnamban háború dúlt, s nem kevésbé fontos ma, midőn meg kell szilárdítanunk a kivívott békét és tovább kell haladnunk a népek vágyainak valóra váltásában.

A szocialista országok egységének és összeforrottságának erősítése – ez elvi irányvonalunk. Ennek semmi köze sincs a tömbpolitikához, más államok érdekei ellen irányuló zárt katonai csoportosulások létesítéséhez. Egységünk, miként a múltban is, teljességgel valamennyi nép együttműködését, az emberiség békéjét és haladását szolgálja.

Eltársak! A párizsi egyezmény hatályba lépett. A Vietnami Dolgozók Pártjának Központi Bizottsága és a VDK kormánya, a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front és a Dél-vietnami Köztársaság Ideiglenes Forradalmi Kormánya ünnepélyesen kijelentette, hogy komolyan és szigorúan be fogják tartani az egyezmény valamennyi pontját. A népek remélik, hogy az egyezmény többi résztvevői is tiszteletben tartják és maradéktalanul teljesítik majd vállalt kötelezettségeiket. Fontos szerepet kell betöltenie ebben annak a küszöbönálló nemzetközi konferenciának, amelyen a Szovjetunió is tevékenyen részt vesz.

Tudjuk, hogy a vietnami munkásoknak, parasztoknak és értelmiségieknek sokat kell tenniük, hogy felépítsék romjaikból a városokat és falvakat, helyreállítsák az ipart, újabb sikereket érjenek el a szocializmus építésében. A szovjet emberek teljes mértékben támogatják azt a Vietnami Dolgozók Pártja Központi Bizottságának és a VDK kormányának felhívásában kifejezésre jutó elhatározást, hogy a Vietnami Demokratikus Köztársaságot erős és virágzó szocialista országgá változtatják, tovább növelik nemzetközi szerepét.

Kedves vietnami elvtársak, a béke napjaiban, miként a háborúban is, együtt leszünk, egy sorban állunk önökkel. Vietnam támogatása internacionalista kötelességünk. Közös ügye ez valamennyi szocialista országnak.

Olyan megpróbáltatások zúdultak Vietnamba, amelyeket a második világháború óta egyetlen népnek sem kellett átélnie. Vietnam megsegítése olyan aktussá válhat és váljék is, amely kifejezésre juttatná a népek és államok szolidaritását társadalmi berendezkedésükre való tekintet nélkül.

Eltársak! Engedjék meg, hogy pártunk Központi Bizottsága, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának Elnöksége és a szovjet kormány, az egész szovjet nép nevében még egyszer gratuláljak a győzelem alkalmából harcostársainknak – a vietnami kommunistáknak, a Vietnami Demokratikus Köztársaság dolgozóinak, Vietnam összes haladó és demokratikus erőinek.

Kedves vietnami testvéreinknek sok sikert és boldogságot kívánunk!

Éljen a hős vietnami nép!

Éljen a dicső Vietnami Dolgozók Pártja és Le Duan elvtárs vezette Központi Bizottsága!

Győzedelmeskedjék a béke, a szabadság, a szocializmus!

BESZÉD A FEBRUÁRI GYŐZELEM 25. ÉVFORDULÓJA ALKALMÁBÓL A PRÁGAI STAROMĚSTSKÉ TÉREN RENDEZETT ÜNNEPI NAGYGYŰLÉSEN

1973. FEBRUÁR 23.

Prága tisztelt polgárai!
Kedves elvtársak, kedves barátaink!

A nagy nemzeti ünnep – a történelmi jelentőségű februári győzelem 25. évfordulója – alkalmából a Szovjetunió Kommunista Pártjának Közpon-ti Bizottsága, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának Elnöksége és a szov-jet kormány szeretettel üdvözlí a szocialista Csehszlovákia kommunistáit és dolgozóit. Tolmácsolom önöknek, csehszlovák testvéreim, az egész szovjet nép forró üdvözlét!

Teljesen egyetértek azokkal a gondolatokkal és érzelmekkel, amelyek kapcsán Gustav Husák elvtárs beszélt. Most, amikor már egy negyed század választ el bennünket azoktól a napoktól, különösen világosan látható, hogy 1948. február a háború utáni történelem egyik sorsdöntő eseménye volt: világraszóló jelentőségű osztályütközet, melyben a szo-cializmus győzött. Gyökeres fordulatot hozott a csehszlovákiai népek sorsában.

A munkásosztály, a parasztság, az ország egész dolgozó népe eleget tett a párt lángoló felhívásának, amely itt, ezen a téren Klement Gottwald ajkáról hangzott el. Gottwald elvtárs határozottan és félreérthetetlenül kijelentette: Csehszlovákia nem lesz többé aprópénz az imperialista já-tékban. A nép a szocializmus mellett, a valódi függetlenség, demokrácia és haladás mellett döntött.

Csehszlovákia mindig híres volt munkásainak szakmai ügyességéről, mérnökeinek és tudósainak tehetségéről, íróinak, zeneszerzőinek, képző-művészeinek művészetéről. A csehszlovák nép, erre a gazdag alapra tá-maszkodva, az új társadalmi viszonyok között megsokszorozta az ország

gazdasági és kulturális potenciálját. A szocializmus építésében elért sikerek különösen jelentősek azért, mert nehéz körülmények között, ama belső és külső ellenséges osztályerők ellenállása dacára születtek, amelyek nem adták még fel egy „antifebruár” végrehajtásának a reményét.

A mai Csehszlovákia a világ egyik élenjáró, gazdaságilag fejlett országa, amelynek nemzetközi szerepe és befolyása szüntelenül növekszik. Törvényszerű eredménye ez a munkások, a parasztok, az értelmiségiek által a kommunista párt vezetésével huszonöt év alatt vívott harcnak és végzett munkának, reális gyümölcse annak a politikának, amely a marxizmus-leninizmus és a szocialista internacionalizmus elvein alapszik.

Kedves barátaim! Valahányszor ellátogatok önökhöz, akaratlanul eszembe jut 1945 győzelmes tavasza, amikor Prága és más városok utcáin mi, szovjet harcosok, testvérileg összeöleleztünk a csehekkel és szlovákokkal, s együtt ünnepeltük a fasiszmus legyőzését. Nekem is, mint minden szovjet katonának, aki akkor Csehszlovákia felszabadításáért harcolt, örökre szívembe vésődött a szovjet nép iránti hála és szeretet e megnyilvánulása, az elismerés a közös harcban hozott nagy áldozatokért, erőfeszítésekért.

Ez a nap valamennyiünk számára kétszeresen is emlékezetes. A februári győzelem ünnepe ugyanis egybeesik a szovjet hadsereg megalakulásának 55. évfordulójával. S nem hagyhatjuk említés nélkül, hogy a fasiszmus elleni ádáz csatákban a szovjet katonákkal vállvetve ott küzdöttek a Ludvík Svoboda tábornoknak, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság jelenlegi igen tisztelt elnökének dicső hadtestéhez tartozó csehek és szlovákok. Valódi fegyverbarátság volt ez!

Az elmúlt években barátságunk megszilárdult és megizmosodott. Minden, ami a szovjet és a csehszlovák nép életének és munkájának értelmet ad, összekapcsol és egyesít bennünket. Együtt harcolunk a munkásosztály eszményeinek megvalósításáért. Egybefűz bennünket a közös béketörekvés, az a szilárd eltökéltség, hogy minden erőnkkel gondoskodunk a szocialista országok biztonságáról és elhárítjuk az emberiséget fenyegető háborús veszélyt. Éppen erre az eltökéltségre épül a Varsói Szerződés, erre épülnek a testvérországok között létrejött kétoldalú szerződések. Együtt építjük és erősítjük nagy közös kincsünket, a szocialista közösséget.

Szuverén, független államok szoros és önkéntes összefogása a szocializmus és kommunizmus nevében, egymás iránti mélységes megbecsülés, teljes egyenjogúság, testvéri kölcsönös segítség – ez a mi közösségünk!

S a legszélesebb körű együttműködés a politika, a gazdaság és a kultúra összes szféráiban, minden szocialista testvérország és az egész szocialista ügy érdekében – ez a mi közösségünk!

Egység az imperializmus elleni harcban, kemény szembeszállás az agresszió politikájával, szolidaritás mindazokkal, akik a szabadság, a függetlenség és a társadalmi haladás ügyét védik – ez a mi közösségünk!

Ma már az egész világ elismeri, hogy a nemzetközi eseményeknek a népek számára kedvező alakulásában nagy, mondhatni döntő érdeme van a szocialista testvérországoknak, közös céltudatos politikáknak.

Természetesen még sokat kell fáradoznunk azért, hogy tartósan megszilárdítsuk a béke, a biztonság és az együttműködés tendenciáját. Ami Európát illeti, itt sok nehéz problémát kell még megoldanunk ahhoz, hogy örökre kiűzzük a kontinensről a hidegháború szellemét. Az európai államok kapcsolatait nem szabad megzavarniuk a fasiszta parancsuralmi és erőszakpolitika semmiféle maradványának. Ilyen szempontból közelítjük meg a csehszlovák népnek azt a jogos követelését, hogy ismerjék el az úgynevezett müncheni egyezmény érvénytelenségét és jogellenességét. Ezt a kérdést konstruktív módon lehet és kell is megoldani.

Közös politikánk, amely a szocialista internacionalizmus elvein alapszik, nemcsak Európában állta ki a próbát. Fontos szerepe volt a hős vietnami nép győzelmében is. Szilárdan hisszük, hogy a szocialista államoknak és a világ haladó, békeszerető erőinek közös erőfeszítései más népeket is segíteni fognak abban a harcban, amelyet az agresszió ellen, szabadságukért és függetlenségükért vívnak.

Kedves elvtársak! Az 1948. februári napokban a Csehszlovák Kommunista Párt ezzel a jelszóval vezette harcba a dolgozókat a reakció ellen: „Előre, egy lépést se hátra! Előre, a szocializmus felé!” Ez a harci felhívás ma is él. Elevenen él a munkásosztály, a dolgozó parasztság és a népi értelmiség tudatában és cselekedeteiben. Elevenen él a CSKP XIV. kongresszusán hozott határozatok teljesítésére irányuló egész munkában. Teljes sikert kívánunk önöknek a szocialista Csehszlovákia további felvirágoztatásáért vívott harcban!

Éljen a szovjet és csehszlovák nép örök barátsága és testvéri szövetsége!

Erősödjék és fejlődjék a szocialista államok nagy közössége!

Éljen a világbéke!

BESZÉD A DOLGOZÓK NEMZETKÖZI SZOLIDARITÁSA NAPJÁNAK SZENTELT NAGYGYŰLÉSEN

1973. MÁJUS 1.

Kedves elvtársak!

Tisztelt moszkvaiak és fővárosunk vendégei!

Kedves barátaink!

Ismét egybegyűltünk itt, a Kreml vörös csillagai alatt, hogy megünnepeljük május elsejét, a világ dolgozói testvériségének és harcos összefogásának napját, a tavasz, a munka és a béke ünnepét.

A szabad munka és a tartós béke ősidők óta valamennyi nép eszménye volt. Minket, szovjet embereket, jogos büszkeség tölt el, hogy a munka felszabadítása a mi hazánkban kezdődött el a Nagy Október napjaiban, s hogy országunk immár ötvenöt éve áll rendíthetetlenül a világ népei tartós békéjének és barátságának zászlaja alatt.

Eltársak! Két év telt el pártunk XXIV. kongresszusa óta. Ezekben az években a párt és a szovjet nép szüntelenül azon munkálkodott, hogy valóra váltsa a kongresszus történelmi határozatait mind az ország belső életében, mind nemzetközi téren.

Beléptünk az ötéves terv harmadik, döntő évébe. Ez az év nálunk lendületes munkával kezdődött. A munkások és a parasztok, a tudósok és a kultúra művelői, országunk összes dolgozói igyekeznek mindent megtenni annak érdekében, hogy ne csak teljesítsék, hanem túl is teljesítsék az évi terveket, és ezzel szilárdan megalapozzák az egész ötéves terv teljesítését és túlteljesítését.

Az egész országot magával ragadó munkalendület ragyogó megnyilvánulása volt az április 21-i lenini kommunista szombat. Ezen a napon 132 millió ember, gyakorlatilag mindenki, aki munkára képes, munkába állt. Vállvetve, lelkesen, valóban kommunista módon dolgoztak. Ha

a hátralevő hónapokban is ilyen lesz az aktivitás, nem kételkedhetünk abban, hogy az országunk fejlesztésében erre az évre kitűzött célokat feltétlenül elérjük.

A lendületes kommunista munka a legbiztosabb útja országunk erősítésének, népünk élete javításának. Ugyanakkor ez jelentős hozzájárulás a tartós béke ügyéhez is.

A pártkongresszus után igen lényeges eredményeket értünk el azoknak a feladatoknak a megoldásában, amelyeknek célja a szocializmus pozícióinak erősítése és a béke megszilárdítása, s amelyeket pártunk helyezett előtérbe. A párt Központi Bizottságának a napokban tartott plénuma összegezte e téren végzett munkánkat. A plénum résztvevői nagy megelégedéssel állapították meg, hogy jelentős haladást értünk el a kongresszuson elfogadott békeprogram megvalósításában.

Mind erőteljesebben és tekintélyt parancsolóbban hangzik a nemzetközi küzdőtéren Lenin országának, az egész szocialista közösségnek a hangja, amely tartós békére és a népek kölcsönös barátságára hív. A Szovjetunió és más szocialista országok tevékeny békepolitikája évről évre, hónapról hónapra, mondhatni, napról napra újra meg újra meggyőzően bebizonyítja a világ népeinek, hogy a szocializmus és a béke egymástól elválaszthatatlan fogalmak.

Véget ért a vietnami háború, amelynek beszüntetéséért a Szovjetunió lankadatlanul és következetesen harcolt. A Szovjetunió és más szocialista országok nagyarányú erkölcsi és anyagi segítségére, a világ összes haladó erőinek szolidaritására támaszkodva, a vietnami hazafiak sikeresen megvédelmezték a szabadság és a függetlenség igaz ügyét.

A Szovjetunió és szocialista szövetségei kitartó konstruktív politikájának eredményeként, az összes békeszerető és reálisan gondolkodó erők támogatásával, Európában jelentős pozitív változások történtek. Fordulat megy végbe a hidegháborútól és a veszélyes feszültségtől a béke megszilárdítására és a kölcsönösen előnyös együttműködés fejlesztésére irányuló közös erőfeszítések felé.

Nem azért sürgetjük Európa véres múltjának leküzdését, hogy az feledésbe merüljön, hanem hogy sohase ismétlődhessék meg. Most, amikor a szocializmus hatalmas, legyőzhetetlen erővé vált Európa életében, ez teljesen reális feladat. Céljaink világosak, konstruktívak és nemesek. Méltók a lenini párthoz, méltók ahhoz az országhoz, ahol a világon először győzött a szocializmus.

A különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett élésének lenini eszméje egyre újabb győzelmeket arat az emberek gondolkodásában és a nemzetközi kapcsolatok gyakorlatában.

A Szovjetunió politikája Európában s ugyanakkor a világ más részein is, elsősorban békepolitika. Ez határozza meg mind kapcsolataink alakulását Franciaországgal, a Német Szövetségi Köztársasággal és más európai államokkal, mind pedig az összeurópai biztonsági és együttműködési értekezlet előkészítésével kapcsolatos aktív ténykedésünket.

Ugyanerről az álláspontból indulunk ki egy olyan állammal való kapcsolatokban, mint az Egyesült Államok. Továbbra is elő fogjuk segíteni, hogy kedvezően, a kölcsönös megbecsülés és a kölcsönös előnyök elvei alapján fejlődjenek a szovjet–amerikai kapcsolatok. Hasonló álláspontra helyezkedik országunk a Japánnal való kapcsolatok tekintetében is.

Erősödik és mélyül őszinte barátságunk és termékeny együttműködésünk Indiával, az arab államokkal, Afrika, Ázsia, Latin-Amerika valamennyi független, szabadságszerető országával. A Szovjetunió Kommunista Pártja, a szovjetállam mindig hű marad ehhez a barátsághoz, amelyben a béke és haladás erői növekedésének hatalmas forrását látjuk.

Eltársak! A Szovjetunió nemzetközi helyzete sohasem volt még ilyen szilárd, mint ma. A szovjet emberek biztonsága rendíthetetlenebb, mint valaha. Népünk a béke érdekében munkálkodik és a szabad munka érdekében küzd a békéért. A béke és a munka vörös lobogója alatt értünk el a világ minden becsületes emberét lelkesítő nagyszerű sikereket, s ez alatt a lobogó alatt aratunk újabb nagy győzelmeket.

Kedves elvtársak, az SZKP Központi Bizottságának, a Legfelsőbb Tanács Elnökségének és a Szovjetunió Minisztertanácsának nevében szeretettel üdvözlöm önöket május elseje alkalmából. Itt, az ország főterén, amely valamennyi szovjet ember számára a haza jelképe lett, egybegyültek Moszkva képviselői. A moszkvaiak úttörői voltak sok bátor kezdeményezésnek a szocialista munkaversenyben. Mutasson hát Moszkva továbbra is ragyogó példát a hősi munkában, a kommunizmusért vívott harcban!

Velünk együtt a szovjet emberek milliói vonultak ki május elsején városaik és falvaik tereire és utcáira. Engedjék meg, hogy nagy hazánk valamennyi polgárának – a kommunizmus építőinek, minden szovjet családnak, minden szovjet embernek – üdvös munkájához tiszta szívből nagy-nagy sikereket és teljes emberi boldogságot kívánjak!

A tartós békéért harcolva, nem feledkezünk meg arról, hogy a béke-
ellenes erők nem tették le a fegyvert. Nem feledjük az agresszív körök
fondorlatait, s továbbra is nagyfokú éberséget tanúsítunk. A május elsejei
ünnep örömteli napján melegen üdvözljük a békét szilárdan őrző fegy-
veres erőink dicső katonáit!

Testvéri szeretettel üdvözljük ezen az ünnepen fővárosunk külföldi
vendégeit. Ittlétük, kedves elvtársak, bizonyosága azoknak a baráti köte-
lékeknek, amelyek egyesítik a szovjet népet a szabadságért és független-
ségért Földünk bármely zugában küzdő harcosokkal. A május elsejei tün-
tetésekben a nemzetközi munkásosztály nemzedékeinek eleven kapcsola-
ta, az internacionalista hagyományokhoz való hűsége mutatkozik meg.

Üdvözetünket és testvéri jókívánságainkat küldjük ezen a napon kül-
földi barátainknak és elvtársainknak. Üdvözetünket küldjük a szocia-
lista országok dolgozóinak, a tőkésországok munkásosztályának, kom-
munista és munkáspártjainak, a nemzeti és társadalmi felszabadítás vala-
mennyi harcosának. A szovjet emberek mint igazi internacionalisták,
teljes szívvel velük vannak a szabad munkáért, a tartós békéért vívott
harcukban!

Éljen május elseje, a proletár nemzetköziség napja, a világ dolgozói
harci szolidaritásának napja!

Dicsőség nagy lenini pártunknak!

Dicsőség a kommunizmust építő szovjet népnek!

BESZÉD

A LENIN-REND EDWARD GIEREKNEK, A LEMP KÖZPONTI BIZOTTSÁGA ELSŐ TITKÁRÁNAK VALÓ ÁTNYÚJTÁSA ALKALMÁBÓL

1973. MÁJUS 11.

(RÉSZLET)

Kedves Gierék elvtárs! Amikor ma átnyújtjuk önnek a szovjetállam legmagasabb kitüntetését, szeretnénk külön hangsúlyozni az ön szerepét a megbonthatatlan szovjet-lengyel barátság és sokoldalú együttműködés fejlesztésében. Népeink testvéri szövetsége nem magától született, nem a történelem ajándéka: a Szovjetunió és Lengyelország népeinek a szabadságért és a boldogságért vívott közös harcában alakult ki, a két ország kommunistái sok éves lankadatlan erőfeszítéseinek gyümölcse. Pártjaink ezt a nagy vívmányt joggal tekinthetik legfőbb kincsüknek. Kötelességünknek tartjuk, hogy minden lehető módon óvjuk, erősítsük, gazdagítsuk szoros szövetségünket. Jól tudjuk, hogy ugyanerre törekszenek a lengyel kommunisták, ugyanezt akarja a lengyel nép.

A mai világ realitása, hogy a Szovjetunió, Lengyelország és a szocialista közösség többi országa egy nagy családba tömörült, melynek élet-törvénye lett a proletár internacionalizmus. Sohasem tekintettük közösségünket holmi zárt tömbnek, amely szembehelyezi érdekeit más országok érdekeivel. Ellenkezőleg, közös politikánkat éppen az teszi erőssé, hogy megegyezik minden haladó mozgalom törekvéseivel, minden nép reményeivel és vágyaival. Szilárd osztályálláspontra helyezkedünk. Kiállunk azért, hogy minden nép számára biztosítsuk a szabad és méltó életre való jogot, síkraszállunk a vitás kérdések politikai rendezéséért, az egyenjogúságon alapuló gyakorlati együttműködésért. A testvéri szocialista közösség politikája ezért találkozik a világ néptömegeinek mind szélesebb támogatásával.

Amikor valamennyi nép érdekében a béke és biztonság megszilárdításáért harcolunk, természetesen arra törekszünk, hogy a lehető legkedvezőbb nemzetközi feltételeket hozzuk létre az új társadalom építéséhez,

a gazdaság és a kultúra fejlesztéséhez, a dolgozók életszínvonalának emeléséhez és más olyan konstruktív feladatok teljesítéséhez, melyeket a szocialista országok testvérpártjai és népei tűznek maguk elé. Ezzel összefüggésben érthetővé válik azoknak a szerződéseknek a jelentősége, amelyeket a Szovjetunió, Lengyelország és a Német Demokratikus Köztársaság kötött az NSZK-val. Az európai határok sérthetatlensége, a tartós béke, valamennyi európai ország kölcsönösen előnyös együttműködése – ezek azok a nemes célok, amelyekért a nemzetközi küzdőtéren vállvetve harcolunk.

Helsinkiben most befejező szakaszához közeledik egy olyan politikai fórumnak az előkészítése, amelyenre még nem volt példa a kontinens történetében. Mély meggyőződésünk szerint az európai államok tanácskozása új fejezetet nyithat és kell hogy nyisson az európai népek viszonyának történetében. Erre a fontos találkozóra világos és konstruktív elgondolással és azzal az őszinte kívánsággal megyünk el, hogy mindent megtegyünk sikeréért.

Ma Földünk más részein is megfigyelhetők a feszültség enyhülésének jelei vagy legalábbis lényeges változások az enyhülés irányában. Mély meggyőződésünk, hogy a szocialista országok, az összes haladó erők összefogásával fokozni lehet ezeket a tendenciákat, meg lehet szilárdítani az általános igazságos békét.

A LENIN-REND ERICH HONECKERNEK,
AZ NSZEP KÖZPONTI BIZOTTSÁGA
ELSŐ TITKÁRÁNAK VALÓ ÁTNYÚJTÁSA
ALKALMÁBÓL

1973. MÁJUS 13.

(RÉSZLET)

Az NDK dolgozói, amikor megvalósítják a Német Szocialista Egységpárt VIII. kongresszusa által kitűzött feladatokat és országukban fejlett szocialista társadalmat hoznak létre, a Szovjetunió és a többi testvérország népeivel együtt azt a jövőbe vivő széles utat rakják le, amelyen belső fejlődésük logikája folytán, a történelem objektív törvényei folytán más népek is járnak majd, s amelyen végső soron az egész emberiség haladni fog.

Az NDK népe szilárdan bízik a mában és a holnapban, anyagi és szellemi élete évről évre gazdagabbá válik. Örülünk eredményeiknek, elvtársak, s szívből kívánunk önöknek újabb sikereket!

Külön kell szólnunk arról, hogy a Német Demokratikus Köztársaság milyen szerepet tölt be az európai béke és biztonság befolyásos tényezőjeként, olyan államként, amelynek nagy súlya van nemzetközi kérdésekben.

Európában ma a politikai barométer egyre biztosabban „derült időt” jelez, mind reménykeltőbben állandósul a feszültség csökkenésének légköre, erősödik a béke tartósságának érzése, a kedvező további perspektívák tudata. És ez, kétségtelenül, főként a szocialista közösség országainak, s köztük a Német Demokratikus Köztársaságnak az aktív békepolitikájával függ össze. Mindenki tudja, milyen jelentős része volt az NDK-nak az enyhülés elérésében, milyen önfeláldozó erőfeszítéseket tett a bonyolult problémák gyakorlati rendezése érdekében.

Mi, kommunisták, nem azért harcolunk a feszültség enyhítéséért, hogy csak holmi átmeneti nyugalmi helyzet alakuljon ki Európában. Eszményünk, sőt ma már többet is mondhatunk: gyakorlati célunk a világpolitikában a szilárd béke. Csak az ilyen béke teszi lehetővé a valóban egyenjogú együttműködést a szuverén európai államok között, társadalmi

rendszerükre, nagyságukra és minden egyéb különbségre való tekintet nélkül. A tartós béke megszilárdulása méltó jutalma lesz mindazok hőstetteinek, akik a második világháborúban a Hitler-ellenes koalíció oldalán vívtak önfeláldozó harcot a népek szabadságáért és boldogságáért, a fasiszta önkény szétzúzásaért. Az európai béke épületének stabilan kell állnia, hogy ne csak a mostani, de az eljövendő nemzedékek is élvezhessék a békés fejlődés áldásait.

Amit a szocialista országok tesznek, komolyan és megfontoltan teszik. Teljes mértékben vonatkozik ez az utóbbi évek szerződéseire és egyezményeire, amelyek sok tekintetben meghatározták az európai kontinensen bekövetkezett kedvező fordulatot. Ha aláírunk egy szerződést, ez azt jelenti, hogy elköteleztük magunkat a dokumentum betűjének és szellemének. Ugyanezt várjuk el szerződőpartnereinktől is. Másként nem lehetséges tisztességes, tárgyyszerű együttműködés.

Mindenki emlékszik rá, milyen lázas állapot keletkezett Európában, amikor a hidegháború szítóinak bűnéből a két német állam között felizzott a konfrontáció és az ellenségeskedés légköre. Az a körülmény, hogy hatályba lépett a Német Demokratikus Köztársaság és a Német Szövetségi Köztársaság közötti kapcsolatok alapjait rendező szerződés – amelyet a napokban hagyott jóvá a nyugatnémet Bundestag – véget kell hogy vessen ennek a rendellenes helyzetnek. Úgy vélem, valamennyien egyetértünk azzal, hogy ennek a szerződésnek igen nagy jelentősége van nemcsak a két független, szuverén állam, az NDK és az NSZK kapcsolatainak normalizálása, hanem a további európai enyhülés és a nemzetközi béke megszilárdítása szempontjából is.

Kitűzött célunk – jószomszédi viszonyt és együttműködést kialakítani Európa keleti és nyugati része között – természetesen megköveteli, hogy a másik fél is tegyen hasonló erőfeszítéseket. Politikai bátorság nélkül, saját országuk valódi érdekeinek és a béke átfogóbb érdekeinek megértése nélkül Európában ez nem érhető el. És mindenkinek, aki tartós békét akar, kellően értékelnie kell az ebben az irányban tett lépéseket.

Az NDK-t ma egymás után ismerik el az államok tucatjai. Ez a szemünk előtt lejátszódó rohamos folyamat törvényszerű eredménye annak a kitartó munkának, amelyet szocialista állama építésében a köztársaság munkássága, parasztsága és értelmisége végez, eredménye annak a politikai irányvonalnak, amelyet az NSZEP Központi Bizottsága egyebek között nemzetközi téren követ. Ugyanakkor eredménye a megbonthatat-

lan szövetség és a szocialista szolidaritás által egyesített szocialista testvérországok összehangolt ténykedésének is. Örülünk, hogy a feladat, amelyet a szocialista közösség országai, a kommunista testvérpártok az összes haladó erők sok éven át egyik legfontosabb feladatuknak tartottak, most megoldottnak tekinthető.

Kedves barátaink! A Szovjetunió, a szovjet kommunisták az első évektől kezdve, amióta fennáll a német munkások és parasztok szocialista állama, együtt voltak önökkel. Az országaink között kialakult sokoldalú együttműködés és testvéri barátság kapcsolatait úgy értékeljük, mint a háború utáni időszak egyik legnagyobb vívmányát, mint újabb bizonyyságát annak, hogy éppen a szocialista rendszer az, amely képes megszilárdítani a népek igaz barátságát. A Szovjetunió és a Német Demokratikus Köztársaság megbonthatatlan szövetsége kétségtelenül tovább fejlődik majd. Nagyra értékeljük az önök pártja Központi Bizottságának, a KB Politikai Bizottságának és személyesen Honecker elvtársnak a hozzájárulását e nemes, történelmileg fontos üggyhöz.

1973. MÁJUS 13.

Leonyid Iljics Brezsnyev, az SZKP KB főtitkára 1973. május 13-án a Kremlben fogadta H. Nannent, a „Stern” című nyugatnémet folyóirat főszerkesztőjét, és interjút adott neki. Az alábbiakban közöljük Leonyid Brezsnyev elvtárs válaszait a folyóirat kérdéseire.

Főtitkár úr, ön néhány nap múlva hivatalos látogatást tesz az NSZK-ban. Mit mondhat e látogatás céljáról?

Azért megyek Bonnba, hogy folytassuk az 1970 augusztusában, a moszkvai szerződés aláírásával megkezdett munkát. Bár az aláírás óta nem sok idő telt el, már most teljes joggal mondhatjuk, hogy a szerződés fordulópont a Szovjetunió és az NSZK kapcsolatainak egész fejlődésében.

Ha most a szerződés valóban óriási nemzetközi jogi jelentőségéről akarnék beszélni, lényegében már ismert dolgokat kellene mondanom. Inkább mást szeretnék ezúttal hangsúlyozni, nevezetesen ennek az egyezménynek rendkívül nagy erkölcsi-politikai szerepét. Hatályba lépése lehetővé tette, hogy megkezdődjék a valóban új légkör kialakítása országaink, népeink kölcsönös kapcsolataiban.

Úgy gondolom, Brandt kancellárral való megbeszéléseinken nemcsak összegezni igyekszünk majd azt, amit már elvégeztünk. Mindenekelőtt a jövő perspektíváit kell majd közösen mérlegelnünk és meghatároznunk. Arról van szó, hogy miként fejleszthetjük tovább minden területen – politikai, gazdasági, tudományos-műszaki és kulturális téren államaink kapcsolatait.

S ami nem kevésbé fontos, szó van arról is, hogy miként erősíthetjük a kölcsönös bizalmat. Természetesen, Brandt kancellár és én egyaránt

nagy fontosságot tulajdonítunk a jelentős nemzetközi problémák megtárgyalásának, annak, hogy a problémákat illetően a Szovjetunió és az NSZK kifejtse a véleményét. Ez elsősorban, természetesen, az európai ügyekre vonatkozik.

Nagy jelentőséget tulajdonítunk egyebek közt a szövetségi kancellárral az összeurópai értekezlettel kapcsolatos kérdésekről folytatandó eszmecserének. Az egyetértés ezeknek a kérdéseknek az általános megítélésében kétségtelenül kedvező befolyást gyakorolna országaink kapcsolatainak további fejlődésére és feltehetően az egész európai helyzetre is.

Remélni szeretném, hogy a megbeszélések Brandt kancellárral, akivel a moszkvai és az oreandai találkozón jó kapcsolatot alakítottunk ki, ezúttal is hasznosak lesznek, s a béke, a nemzetközi együttműködés érdekeit szolgálják majd.

Főtítkár úr, ön először látogat a Német Szövetségi Köztársaságba. Milyen érzésekkel utazik hazánkba?

Az NSZK-ba nagy érdeklődéssel, jóakarattal és minden előítélet nélkül utazom.

Érdeklődésem az önök országa iránt nem pusztán olyan ember érdeklődése, aki ismeri az országnak az ipar, a tudomány és a kultúra sok ágában elért eredményeit. Nem, ez mindenekelőtt politikai érdeklődés. Határozott szándékunk, hogy továbbra is fejlesszük kapcsolatainkat az NSZK-val, s ezért igen fontos, hogy eleven benyomásokat gyűjtsünk, alaposabban megértsük és érzékeljük az önök állampolgárainak és politikusainak nézeteit és elgondolásait, az állampolgárok, a közvélemény széles rétegeinek gondolkodásmódját.

Országunkban nagy az érdeklődés az önök pártjának nemrég tartott központi bizottsági plénuma iránt, amely a nemzetközi politika kérdéseivel foglalkozott. Mondhatna valamit olvasóinknak a plénumról?

A plénum határozatát közzétettük, részletesen kommentálják, és nyilván nincs szükség arra, hogy ismétlésekbe bocsátkozzam. A Központi Bizottság plénuma érintette nemzetközi politikánk kérdéseinek teljes skáláját. Nagy figyelmet szentelt, természetesen, a szocialista testvérországokkal – Lengyelországgal, a Német Demokratikus Köztársasággal, Csehszlovákiával, Magyarországgal, Bulgáriával, Romániával és más országokkal – való sokoldalú együttműködés erősítésének és bővítésének.

Ami Európát illeti, a plénum különös figyelmet fordított a földrész biztonságának alapvető kérdéseire, az összeurópai értekezlet előkészí-

tésére és sikeres lefolytatására. A Szovjetunió szilárdan eltökélte: mindent elkövet, hogy ennek az értekezletnek az eredményei még nagyobb bizalommal töltsék el földrészünk népeit a békés jövő tekintetében.

Az önök országával való kapcsolatok fejlesztését célzó elvi irányvonalunk és pozitív gyakorlati lépéseink egyhangú helyesléssel találkoztak. Tehát, úgy utazhatunk a Német Szövetségi Köztársaságba, hogy érezzük pártunk, az egész szovjet nép egyöntetű támogatását.

Úgy tartja-e ön, hogy kedvezőek a kilátások a Szovjetunió és az NSZK gazdasági, kereskedelmi, tudományos és műszaki együttműködéséhez?

Itt mindenekelőtt a politikai tényezők hatásának kérdése vetődik fel. Úgy vélem, hogy a moszkvai szerződés eléggé jó alapot nyújt a Szovjetunió és az NSZK kapcsolatainak sokoldalú fejlesztéséhez mindezekben a területeken. Ezeknek a kapcsolatoknak a fejlődése szervesen beletartozik az államaink közötti kapcsolatok javulásának általános folyamatába. Sőt, ezeknek a kapcsolatoknak az intenzitása és szélessége fontos mutatója annak, hogy mennyire szilárd a szovjet–nyugatnémet viszony egész épülete, amelyet most emelünk.

Úgy vélem, minden alap megvan ahhoz, hogy lényegesen bővítsük a Szovjetunió és az NSZK kereskedelmi-gazdasági és tudományos-műszaki együttműködését. Sok nyugatnémet céget jól ismernek országunkban mint megbízható kereskedelmi partnert.

Tudjuk, hogy vannak bizonyos objektív nehézségek, amelyek oka a két állam társadalmi-gazdasági rendszerének eltérő jellegéből adódnak. A tapasztalat azonban azt mutatja, hogy az önök országának üzleti körei és a mi kereskedelmi szerveink a kölcsönös előnyök alapján eléggé jól össze tudják hangolni erőfeszítéseiket. Úgy gondolom, a küszöbönálló bonni megbeszélések, azok az egyezmények, amelyeknek aláírására ezúttal talán sor kerül, újabb lendületet adhatnak a Szovjetunió és a Német Szövetségi Köztársaság együttműködésének.

Befejezésül szeretném ismételten hangsúlyozni, hogy a Német Szövetségi Köztársasággal való kapcsolatainkat mi a Szovjetunióban a béke, a jóakarat és a kölcsönösen előnyös együttműködésre való törekvés szempontjából közelítjük meg. Meggyőződésünk, hogy ez az együttműködés nemcsak a két ország népeinek válik nagy hasznára, hanem egész Európának, az európai biztonság ügyének is. Engedjék meg, hogy az elhangzottak szellemében üdvözetemet és jókívánságaimat küldjem lapjuk olvasóinak.

BESZÉD

A BONNI SCHAUMBURG-PALOTÁBAN ADOTT EBÉDEN

1973. MÁJUS 18.

(RÉSZLET)

Látogatásunkat úgy tekintjük, mint törvényszerű logikus lépést a Szovjetunió és a Német Szövetségi Köztársaság kapcsolatainak fejlődésében, amely a moszkvai szerződés 1970. augusztus 12-i aláírásával kezdődött. Azt az újat, ami fokozatosan meghonosodik országaink viszonyában, üdvözlik és helyeslik a Szovjetunió népei, és úgy látjuk, az NSZK népe, valamint a többi európai nép is. Ez további erőfeszítésekre ösztönöz.

Viszonyunk még néhány évvel ezelőtt barátságtalan volt, áthatotta a hidegháború szelleme. Csaknem minden nemzetközi kérdésben ellentétes álláspontot foglaltunk el.

Nem csekély erőfeszítésre volt szükség ahhoz, hogy az események menetét kedvező mederbe tereljük. Amikor nekiláttunk ennek a feladatnak, abból indultunk ki, hogy a múltnak nem szabad örökké ott lebegni a szemünk előtt és eltakarnia a jövő perspektíváit. A Szovjetunió politikájának az a célja, hogy megakadályozza a múlt tragédiájának megismétlődését. Meggyőződésünk, hogy ha ezt a feladatot közös erőfeszítéssel megoldanánk, ennek történelmi jelentősége lenne.

Nyilván van bizonyos logika abban, hogy az országaink közötti kapcsolatok megújítását annak a nemzedéknek képviselői vállalták magukra, akik megismerték az elmúlt háború borzalmait. Mint olyan ember, aki a háborús éveit végig a fronton töltötte, különösen világosan látom e munka értelmét és jelentőségét. Azt hiszem, ezt Brandt úr is nagyon jól látja. Nem kételkedünk abban, hogy az új nemzedék is képes megérteni és értékelni azt, amit most teszünk, és megteszi a magáét a megkezdett ügy folytatásában.

Az NSZK-val való széles körű együttműködés fejlesztése fontos helyet foglal el a Szovjetunió európai politikájában, amelynek az a célja, hogy

a kontinensen határozott fordulat következzen be az enyhülés és a béke irányában. Ilyen nagy feladat, természetesen, csak sok állam közös erőfeszítéseivel oldható meg, úgy, hogy ebben a Szovjetunió is, az NSZK is kölcsönös megértésre jut szomszédaival és barátaival. Reméljük, hogy ezekben a kollektív erőfeszítésekben az NSZK a mai világban elfoglalt helyének, súlyának megfelelő szerepet tölt majd be.

Megvan bennünk a kölcsönös óhaj, hogy eszmecserét folytassunk a szovjet–nyugatnémet kapcsolatok teljes komplexumáról is. A Brandt kancellárral, Scheel alkancellárral és külügyminiszterrel, valamint kollégáikkal folytatandó megbeszéléseinken bizvást összegeznünk kell majd, mi az, ami kapcsolataink bővítése és elmélyítése terén már megtörtént, s ki kell jelölnünk azokat a célokat, amely felé tovább kívánunk haladni.

Látogatásunk egyik feladata az, hogy eszmecserét folytassunk a szövetségi kancellárral a legégetőbb európai kérdésekről, az olyanokról, mint az összeurópai értekezlet, a fegyverzet és a fegyveres erők csökkentése Közép-Európában stb. Ha közös nevezőre jutnánk a kancellárral, ez kétségtelenül elősegítené ezeknek a nagy jelentőségű politikai kezdeményezéseknek a sikerét.

Egyszóval, azt hiszem, nem lesz hiány tárgyalási témákban. Inkább attól tartok, hogy kevés lesz az idő. De minthogy a programban a tárgyi rész kapott döntő helyet, úgy vélem, hogy a szövetségi kancellár úrral együtt hasznára lehetünk az ügynek. Nagy jelentőséget tulajdonítok a szövetségi köztársaság elnökével, Heinemann úrral folytatandó megbeszélésnek is.

A Szovjetuniónak és a Lengyel Népköztársaságnak a Német Szövetségi Köztársasággal kötött szerződése, a Nyugat-Berlinre vonatkozó négyhatalmi egyezmény, valamint a Német Demokratikus Köztársaság és a Német Szövetségi Köztársaság kapcsolatait rendező alapszerződés ismételten tanúsítja azt a nyilvánvaló és egyben igen fontos igazságot, hogy a látszólag legbonyolultabb és legkrónikusabb nemzetközi problémák is megoldhatók. Ugyanakkor ez másról is tanúskodik: arról, hogy pozitív eredmények eléréséhez szükség van az államok politikáját formáló vezetők ilyen irányú óhajára és szilárd politikai akaratára.

Az említett szerződés és egyezmény az értelem és a realizmus meggyőző diadalát, a békés egymás mellett élés politikájának sikerét jelentik. Most a feladat az, hogy e pozíciókból kiindulva tovább lépjünk előre.

A Szovjetunió, akárcsak szövetségesei, a többi szocialista ország is,

bízik erejében, politikai és gazdasági lehetőségeiben, s kész a békés, éppen a békés versenyre, a kölcsönösen előnyös együttműködésre más társadalmi rendszerű államokkal. Erőfeszítéseink arra irányulnak, hogy az emberi civilizáció és a tudományos-technikai haladás vívmányait ne elenségeskedésre és rombolásra használjuk fel, hanem építésre, a népek jólétének és szellemi kincseinek növelésére.

Engedjék meg, hogy emeljem poharamat a Szovjetunió és a Német Szövetségi Köztársaság békés, jószomszédi kapcsolatainak fejlődésére!

Az európai és a világbéke érdekében való egyetértésünkre és együttműködésünkre!

1973. MÁJUS 21.

A Német Szövetségi Köztársaság tisztelt polgárai!

Örömmel tölt el, hogy szólhatok önökhöz első nyugat-németországi látogatásom alkalmából. Willy Brandt szövetségi kancellár meghívása erre az utamra, tárgyalásaink – mindez már önmagában is arról tanúskodik, hogy országaink kapcsolatai sikeresen fejlődnek.

Brandt kancellárral való első közvetlen érintkezéseinkre az országaink közötti kapcsolatok történetének és – bátran kijelenthetjük – Európa politikai fejlődésének egy jelentős eseményével kapcsolatban került sor. 1970-ben találkoztunk először Moszkvában a Szovjetunió és az NSZK közötti szerződés aláírásakor. Miután a Szovjetunió és a Német Szövetségi Köztársaság aláírta a jelenlegi európai helyzet elismerését tartalmazó okmányt és ünnepélyesen kötelezte magát arra, hogy egymással szemben nem folyamodik erőszakhoz vagy erőszakkal való fenyegetéshez, a két ország kapcsolataiban új útra léptünk.

Őszintén megmondom: a szovjet népnek, s vele együtt vezetőinek is, nem volt olyan könnyű új lapot nyitni kapcsolatainkban. A szovjet emberek milliói túlságosan is elevenen emlékeznek még az elmúlt háborúra, a súlyos áldozatokra, a hitleri agresszió okozta szörnyű rombolásra. Azért tudtuk az önök országával való viszonyunkban túltenni magunkat a múlton, mert nem akarjuk, hogy visszatérjen.

A szocialista német államot – szövetségeseinket, a Német Demokratikus Köztársaságot – és a Szovjetuniót régóta a legközvetlenebb, őszinte és önzetlen barátság szálai fűzik egymáshoz.

Jóindulat és békeszeretet határozza meg álláspontunkat a Német Szövetségi Köztársasághoz való viszonyban is. Őszintén készek vagyunk az

együttműködésre, amely – meggyőződésünk – rendkívül hasznos lehet mindkét fél és az általános biztonság szempontjából. Tartós békét akarunk, és úgy véljük, a Német Szövetségi Köztársaságnak is érdeke a béke, szüksége van békére.

Tudjuk, hogy Brandt kancellár kormányának sem volt egyszerű dolog eljutni eddig a szerződésig. A hidegháborúnak megvan a maga tehetetlenségi ereje, amelynek lefékezéséhez bizonyos erőfeszítésekre van szükség. Annál is inkább, mert a két világ veszélyes konfrontációjának hívei még korántsem tűntek el a politika színteréről.

Ezért a Szovjetunióban értékelik azt a realizmust, akaratot és tisztánlátást, amelyet a Német Szövetségi Köztársaság vezetői, elsősorban Willy Brandt szövetségi kancellár tanúsítottak a Szovjetunióval és a Lengyel Népköztársasággal kötött szerződések tető alá hozásáért és hatályba léptetéséért vívott harcban. Ezek a szerződések lefektették az önök országa és a szocialista Európa új kapcsolatainak alapját.

Szeretném ezzel kapcsolatban megbecsülésemet kifejezni az NSZK és a Szovjetunió közötti jószomszédi kapcsolatok minden hívének. Sokan közülük, miután végigjárták a fasizmus elleni küzdelem útját, nem kímélték erőiket a békéért, a népeink barátságáért vívott harcban sem. A Szovjetunió nagyra becsüli azt, amit e nemes ügyért tettek.

Kapcsolatainknak a moszkvai szerződésben kijelölt úton való sikeres fejlődésében fontos mérföldkő volt 1971. őszi oreandai találkozásunk Brandt kancellárral. Nyugodt, tárgyyszerű, a diplomáciai protokoll zsarnokságától mentes körülmények között lehetőségünk nyílt arra, hogy körvonalazzuk a Szovjetunió és a szövetségi köztársaság közötti kapcsolat fejlesztésének további perspektíváit, valamint országaink nemzetközi téren való együttműködésének bizonyos területeit.

A tervek kezdtek valóra válni. Ma határozottan kijelenthetjük, hogy a Szovjetunió és a szövetségi köztársaság közötti békés és kölcsönösen előnyös együttműködés fejlődése már nem elvont hipotézis, nem elméleti terv vagy érzelmi óhaj, hanem reális dolog, amely létezik, növekszik és erősödik.

Természetesen az országaink közötti ilyen jellegű viszony fejlesztésének lehetőségeit még korántsem merítettük ki. A folyamatnak csak a kezdetén vagyunk. Brandt kancellárral folytatott tárgyalásaink menete igazolja, hogy kedvező lehetőségek kínálóznak a jövőt illetően, egyebek között a gazdasági kapcsolatok terén is. A szokványos kereskedelem bővítése

mellett van lehetőség olyan nagyarányú hosszú lejáratú üzleti megállapodásokra is, amelyek az országaink közötti gazdasági kooperáción alapszanak és jelentős közös tervek megvalósítását célozzák.

Az ilyen megállapodások nem rövid időre szólók, nem konjunkturálisak vagy véletlenszerűek, hanem olyanok, amelyek utat nyitnak a gazdaság fontos szektoraiban való együttműködéshez, azzal a céllal, hogy hosszú éveken át mindkét félnek biztos hasznot hozzanak. Ez, egyebek között, azzal jár, hogy lehetőség nyílik a termelés racionálisabb megszervezésére, és ezzel együtt természetesen arra, hogy biztos foglalkoztatottságot nyújtson országuk munkásainak. Igen fontos továbbá az, hogy az ilyen együttműködés elősegíti az országaink közötti jószomszédi viszony tartós alapjainak megeremtését.

Mind a Szovjetunió, mind a Német Szövetségi Köztársaság magas tudományos, műszaki és kulturális színvonalon álló ország. Tudósainknak van mutatni- és mondanivalójuk kollégáik számára. Országaink lakossága – ez szilárd meggyőződésem – nagy érdeklődéssel ismerkedik majd a másik ország legjobb irodalmi, zenei, színház- és képzőművészeti alkotásaival. Ragyogó bizonyága ennek az az érdeklődés, amelyet az önök közvéleménye a jelenlegi dortmundi szovjet napok iránt tanúsít.

A gazdasági és kulturális kapcsolatok, valamint a légi közlekedés kérdéseit illetően ezekben a napokban, mint önök is tudják, országaink között több konkrét egyezmény aláírására került sor, s ezek az egyezmények a két fél kölcsönös megértését és együttműködési készségét tanúsítják.

Bármennyire fontosak is a jó kapcsolatok a két állam és népeik szempontjából, nem kevésbé jelentős az sem, hogy megeremtésük és fejlesztésük napjainkban egy szélesebb folyamat részét képezi: része a nemzetközi élet gyökeres javulásának Európában, de nem is csak Európában. A hidegháború negyedszázados időszakát fokozatosan felváltják a keleti és a nyugati államok közötti béke, kölcsönös tiszteletet és együttműködés viszonyai. Éppen ez a célja a békés egymás mellett élés politikájának, amelyet a Szovjetunió az ellentétes társadalmi rendszerű államok tekintetében folytat. Napjainkban ez a legteljesebben az SZKP XXIV. kongresszusán jóváhagyott s ma már közismert békeprogramban, valamint az SZKP Központi Bizottsága ez év áprilisi plenumának dokumentumaiban jutott kifejezésre. Ezek, egyebek között, leszögezik: országunk célul tűzi ki, hogy gyökeres fordulat következze be az európai kontinensen a feszültség megszüntetése és a béke irányában. Szeretném, ha önök tudnák,

hogy a Szovjetunió és kommunista pártja, egész népünk határozottan és következetesen törekszik ennek a célnak az elérésére.

Annak az Európának, amely nemegyszer volt a mérhetetlen pusztításokat és az emberek millióinak halálát okozó agresszív háborúk góca, örökre el kell tűnnie. Azt akarjuk, hogy helyét egy új kontinens: a békének, valamennyi állam kölcsönös bizalmának és kölcsönösen előnyös együttműködésének a kontinense foglalja el.

A jelenlegi európai fejlődés pozitív elemei közé tartozik kétségtelenül az is, hogy fokozatosan javulnak a Német Szövetségi Köztársaság kapcsolatai keleti szomszédaival: Lengyelországgal, a Német Demokratikus Köztársasággal, Csehszlovákiával és más európai szocialista államokkal.

Nagy jelentőséget tulajdonítunk annak a tárgyszerű, konstruktív együttműködésnek, amely köztünk és a Német Szövetségi Köztársaság, Franciaország, az Egyesült Államok és más államok között alakult ki olyan fontos kérdésben, mint az összeurópai biztonsági és együttműködési értekezlet előkészítése.

A világon még sok égetően fontos és robbanással fenyegető probléma vár megoldásra. Mindmáig nem rendeződött például a közel-keleti konfliktus, ahol a hódítók továbbra is megszállva tartanak arab területeket, és ezért fennmarad a veszélyes feszültség. Más térségekben is vannak ellenzői a feszültség enyhülésének és a fegyverkezési verseny megszüntetésének. Az emberiség látóhatára mégis világosodik. Véget ért a vietnami háború. Továbbra is kedvezően alakul a szovjet-amerikai viszony. Általánosságban véve talán megállapíthatjuk, hogy jelenleg bolygónk közelebb került a szilárd és tartós békéhez, mint a múltban valaha is. És a Szovjetunió minden befolyását latba veti, hogy erősítse ezt a kedvező tendenciát.

Békeszerető külpolitikánk társadalmunk legbelsőbb lényegének, alapvető belső szükségleteinek a kifejeződése. A 250 milliós szovjet nép a békés építés grandiózus terveinek megvalósításán dolgozik. Hatalmas kiterjedésű országunk északi és déli részén, Szibériában és Közép-Ázsiában óriási villamos erőműveket, sok száz üzemet és gyárat építünk; öntözőrendszereket létesítünk akkora területeken, amelyek nagysága vetekszik sok európai államéval. Célunk az, hogy a szovjet nép holnap még jobban éljen, mint ma. A szovjet emberek a valóságban tapasztalják ezeknek a kollektív erőfeszítéseknek az eredményeit.

Természetesen, ez nem jelenti azt, hogy nálunk, a Szovjetunióban,

minden probléma megoldódott és nincsen semmiféle nehézség. Problémák, amelyeknek megoldásán még fáradoznunk kell, vannak és nyilván lesznek is. A nálunk felmerülő problémák sajátossága mindamellett az, hogy ezek az országnak, az ország gazdasági és kulturális potenciáljának biztos gyarapodásával kapcsolatosak, és megoldásukat kizárólag a további békés építésben, a nép kultúrájának és életszínvonalának emelésében, szocialista társadalmunk fejlesztésében keressük.

Szeretném ehhez hozzátenni, hogy terveink egyáltalán nem autarkiára épülnek. Nem célunk, hogy elszigeteljük országunkat a külvilágtól. Ellenkezőleg, abból indulunk ki, hogy országunk a külvilággal való egyre nagyobb arányú, sokoldalú együttműködés alapján fejlődik majd, mégpedig nemcsak a szocialista országokkal, hanem jelentős mértékben az ellentétes társadalmi rendszerű államokkal való együttműködés alapján is.

Tisztelt nézők! Látogatásunk a Szövetségi Köztársaságban szükségképpen igen rövid. De az a kevés is, amit társaimnak és nekem módunkban volt látni nyugatnémet földön, kedvező benyomást tett ránk.

Érdeklődéssel ismerkedtünk meg az önök dinamikus és ugyanakkor gazdag hagyományokkal rendelkező fővárosával, a régi Bonn-nal, ahol a zseniális Beethoven született, s melynek egyetemén tanult a tudományos kommunizmus elméletének nagy megalkotója, Karl Marx.

Nagyon hálásak vagyunk Willy Brandt szövetségi kancellárnak, Gustav Heinemann szövetségi elnöknek, Walter Scheel külügyminiszternek és az NSZK valamennyi kormányképviselőjének a vendégszeretetért, közös munkánk jó megszervezéséért.

Befejezésül engedjék meg, hogy kifejezzem szívből jövő köszönetemet országuk különböző társadalmi körei képviselőinek, mindazoknak, akikkel e látogatás folyamán baráti légkörben találkozhattunk.

Tisztelt nézők, kívánok önöknek, a Német Szövetségi Köztársaság egész népének, békés boldog életet és gyümölcsöző munkát.

Köszönöm a figyelmüket.

BESZÉD WILLY BRANDTNAK, AZ NSZK SZÖVETSÉGI KANCELLÁRJÁNAK TISZTELETÉRE ADOTT EBÉDEN

1973. MÁJUS 21.

Tisztelt szövetségi kancellár úr, tisztelt Brandtné asszony,
hölgyeim és uraim!
Elvtársak!

Engedjék meg mindenekelőtt, hogy szívből üdvözljem vendégeinket, Willy Brandt szövetségi kancellár urat, a Német Szövetségi Köztársaság politikusait és államférfiait, s az ebben a teremben egybegyűlt minden vendégünket.

Azzal a mély meggyőződéssel érkezünk az önök országába, hogy a Német Szövetségi Köztársaság és a Szovjetunió együttműködésének megszilárdulása és elmélyülése teljes mértékben egyezik országaink és népeink érdekeivel. A tárgyalásaink eredményeit rögzítő, ma aláírt okmány ennek meggyőző tanúbizonysága.

Tág és áldásos tevékenységi terület nyílik meg előttünk. Az utóbbi néhány napban aláírtuk a Szovjetunió és az NSZK közötti gazdasági és kulturális együttműködésre vonatkozó egyezményeket. Javulnak és fejlődnek kapcsolataink a légi közlekedés terén és számos más területen. Mindamellet az, amit eddig végeztünk, természetesen még korántsem meríti ki lehetőségeinket.

Vegyük például a gazdasági kapcsolatokat. Az a tervünk, hogy egész sor igen nagy volumenű egyezményt kötünk, amely az országaink több gazdasági ágában megvalósítandó gazdasági kooperáció elvén alapul. A kapcsolatoknak ez a formája felel meg a legjobban a két ország termelőerői mai fejlettségi fokának, valamint a béke érdekeinek. A szövetségi kancellárral való találkozásaink, valamint az üzleti körök és a szakszervezetek képviselőivel folytatott beszélgetéseink során meggyőződünk

róla, milyen nagy az önök országában az érdeklődés e problémák iránt, és mennyi érdekes gondolat, a jövőre vonatkozó elképzelés merül fel.

Úgy vélem, mindkét fél erőfeszítéseket tesz majd azért, hogy mindaz, amit elgondoltunk, valóra váljék, hogy együttműködésünk egyaránt hasznára legyen a Szovjetunió és az NSZK népeinek és Európa valamennyi népének.

Véleményünk szerint, a Szovjetunió és az NSZK közötti együttműködés a legjobb eredményeket politikai téren, főként az európai biztonság megszilárdításának kérdésében hozhatja. Hiszen a Szovjetunió és az NSZK közötti viszony fontos láncszem általában a nemzetközi kapcsolatok rendszerében és különösen Európában.

A népeknek az európai államok biztonságára és az európai államok közötti együttműködés megteremtésére irányuló törekvése ma konkrét formában jut kifejezésre, a többi között az összeurópai tanácskozás előkészítésében. Közös erőfeszítésekkel ki kell dolgozni az elvek olyan általánosan elismert, megbízható rendszerét, amely elősegítené, hogy valóban nyugodt légkör alakuljon ki kontinensünkön, és lehetővé tenné, hogy az európaiak ne csak évekre, hanem egy egész történelmi korszakon át bizalommal tekintsenek a jövő elé. Legalábbis így értelmezzük mi a Szovjetunióban az összeurópai tanácskozás feladatát. És örömmel tapasztaljuk, hogy a Német Szövetségi Köztársaság kormánya az ügy nagy jelentőségének tudatában foglalkozik ezzel a kérdéssel.

Tisztelt hölgyeim és uraim, kedves vendégek! A Lengyelországgal és a Német Demokratikus Köztársasággal való kapcsolatok normalizálása után, nézetünk szerint, most az NSZK és Csehszlovákia viszonyának rendezése vált esedékessé. Reális lehetőség nyílik normális kapcsolatok létesítésére Magyarországgal és Bulgáriával. Közel van már az a pillanat is, amikor az NDK és az NSZK elfoglalja majd helyét az ENSZ-ben és méltóképpen hozzájárulhat a világszervezet munkájához. Mindez lényegesen megváltoztatja az önök országának nemzetközi helyzetét, és nem csekély mértékben az általános légkört is Kelet- és Nyugat-Európa viszonyában.

Az élet azt mutatja, hogy a szocialista országokkal való békés egymás mellett élés és kölcsönösen előnyös együttműködés politikája új lehetőségeket nyit a Szövetségi Köztársaság előtt, s módon nyújt az NSZK-nak arra, hogy jelentősebb konstruktív szerepet töltsön be a nemzetközi kap-

csoportok egészében. Ezt a tendenciát mi pozitívan értékeljük, mert használ az enyhülés és a béke ügyének.

Engedjék meg, hogy kifejezzem azt a reményemet – s talán nem fognak túlzott optimizmussal vádolni –, hogy országainknak az európai politikai problémák megoldásában való együttműködése egyik fontos elemévé válik annak, hogy kialakuljon a tartós békén és minden ország szilárd biztonságán alapuló nemzetközi kapcsolatoknak egy rendszere.

Befejezésül még egy kérdésről. Úgy vélem, szövetségi kancellár úr, hogy önnel folytatott tárgyalásaink egész menete és azok eredményei újra meggyőzően igazolják, mennyire hasznos az, amit legfelsőbb kapcsolatoknak szoktak nevezni. A tapasztalat azt mutatja, hogy amikor két ország kapcsolatainak fejlesztésébe az egyik vagy másik terület illetékes szakértőin kívül bekapcsolódnak az ország legfelsőbb politikai vezetői, ez hatékonyabb és gyorsabb munkára sarkall minden illetékest. A legfontosabb azonban, úgy gondolom, az, hogy a legnagyobb felelősséggel felruházott politikai vezetők részvétele lehetővé teszi a kapcsolatok egész komplexumának széles körű, perspektivikus áttekintését, vagyis mintegy lehetőséget nyújt arra, hogy messzebbre lássunk és biztosabban haladjunk előre.

Kapcsolataink fejlesztésében alighanem új szakaszhoz közeledünk. Kölcsönös tevékeny munkalátogatásaink nagy haszonnal jártak. Most bizonyára elérkezik az idő, amikor helyénvaló lesz ezeknek a látogatásoknak szélesebb jelleget adni, mégpedig úgy, hogy felöleljék a közvéleménnyel való érintkezést, az országgal és népével való ismerkedést. Szeretném remélni, szövetségi kancellár úr, hogy a közeljövőben módunkban lesz önt és hitvesét hivatalos vendégként üdvözölni a Szovjetunióban. Nagy örömünkre szolgál majd, ha illő vendégszeretetben részesíthetjük önöket. Örülni fogunk, ha szovjet földön üdvözölhetjük Heinemann szövetségi elnök urat is. Bizonyosak vagyunk abban, hogy ezek a látogatások újabb lépések lesznek majd országaink kapcsolatainak fejlődésében.

Engedjék meg, hogy emeljem poharamat a szövetségi kancellár úr és hitvese egészségére! Valamennyi tisztelt vendégünkre, a Szovjetunió és a Német Szövetségi Köztársaság kapcsolatainak további fejlődésére és erősödésére, a tartós európai békére!

BESZÉD

A NÉMET SZÖVETSÉGI KÖZTÁRSASÁGBÓL VALÓ ELUTAZÁS ALKALMÁBÓL

1973. MÁJUS 22.

(RÉSZLET)

A Német Szövetségi Köztársaságban tett látogatásunk véget ért. Rövid volt, de bővelkedett jelentős politikai tartalommal. Nagyra értékelem a Willy Brandt szövetségi kancellár úrral ezekben a napokban folytatott hosszan tartó konstruktív és igazán baráti megbeszéléseinket.

Eszmecseréink, a látogatásunk idején aláírt egyezmények, a tárgyalások eredményeiről kiadott közös nyilatkozat, amelyet tegnap este írtunk alá Brandt kancellárral – mindmegannyi újabb jelentős lépés az országaink népei közötti együttműködés kibontakozásának útján. Mindez arról tanúskodik, hogy szilárdan követjük a Moszkvában és Oreandában kijelölt utat – a béke, a jó kapcsolatok és a jószomszédi együttműködés útját.

Látogatásunk napjait megfeszített, intenzív munka töltötte ki. Minket, e munka résztvevőit lelkesített az a tudat, hogy tevékenységünk méltó célokat szolgál, hasznára válik mindkét ország népének és a béke ügyének.

Engedjék meg, hogy a magam és a velem érkezett társaim nevében kifejezzem őszinte köszönetemet a szövetségi kancellár úrnak és a Német Szövetségi Köztársaság kormányának az ezekben a napokban tapasztalt meleg vendégszeretetért és jó együttműködésért. Szívből köszönöm Bonn lakosainak figyelmét és jóindulatát.

BESZÉD

AZ AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOKBA ÉRKEZÉSKOR

1973. JÚNIUS 18.

Tisztelt elnök úr! Tisztelt Nixonné asszony!
Hölgyeim és uraim!

Örülök, hogy ismét találkozhatom önnel, elnök úr, és köszönöm a hoz-
zánk – a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségének képviselőihez –
intézett meleg szavakat.

Ez első látogatásom az önök országában, első közvetlen ismerkedésem
Amerikával és az amerikai néppel.

Moszkvától Washingtonig nagy utat tettünk meg. Fővárosainkat mint-
egy tízezer kilométer választja el egymástól.

A politikában azonban a relativitásnak sajátos jelentése van, amelyet
Einstein elmélete nem vett figyelembe. Az országaink közötti távolság
nemcsak azért csökken, mert jól szervezett útvonalon, modern repülőgé-
peken utazunk, hanem azért is, mert egyesít bennünket a nagy cél: az, hogy
biztosítani akarjuk országaink népei számára a tartós békét, hogy meg
kívánjuk szilárdítani bolygónkon a biztonságot.

Egy évvel ezelőtt Moszkvában jelentős lépést tettünk együtt ebben az
irányban. Első találkozásunk eredményei megbízható, jó alapot terem-
tettek országaink békés kapcsolataihoz.

Már akkor megegyezett a véleményünk abban, hogy erre az alapra
támaszkodva tovább kell haladnunk. A tavalyi év ebben az értelemben
jó kezdetnek bizonyult. Jelenlegi amerikai látogatásunkat és küszöbön-
álló találkozásainkat úgy tekintjük, mint ama kölcsönös eltökéltségünk
kifejezését, hogy ismét teszünk valamit a közösen megkezdett ügyben.

Én, és velem érkezett társaim, készek vagyunk derekasan munkához
látni, hogy az önnel, elnök úr, és más amerikai államférfiakkal folyta-
tandó tárgyalások beváltsák népeink reményeit és szolgálják minden
ember békés jövőjének érdekeit.

BESZÉD

A FEHÉR HÁZBAN ADOTT EBÉDEN

1973. JÚNIUS 18.

Tisztelt elnök úr!
Tisztelt Nixonné asszony!
Hölgyeim és uraim!

Mindenekelőtt, szeretném önnek, elnök úr, megköszönni a meghívást országukba, itt elhangzott kedves szavait s a vendégszeretetet, amellyel az Egyesült Államok földjén fogadtak bennünket.

Élve az alkalommal, szeretném elmondani, mennyire örülök, hogy folytathatjuk a tárgyalásokat a szovjet–amerikai kapcsolatok további javításáról, azt a munkát, amelynek alapját tavaly májusban fektettük le Moszkvában.

Úgy vélem, hogy a moszkvai találkozónk óta eltelt idő meggyőzően igazolta annak a közös irányvonalnak a helyességét, melynek célja a Szovjetunió és az Egyesült Államok kapcsolatainak rendezése, a békés egymás mellett élés alapelveinek megfelelő átalakítása, ahogyan azt az egy évvel ezelőtt önnel együtt aláírt dokumentumban lefektettük. Azt hiszem, elnök úr, ön egyetért velem abban, hogy a helyes úton járunk, mert ez megfelel népeink és az egész emberiség alapvető érdekeinek.

S nem csekély jelentőségű az, amit már elvégeztünk és amit jelenleg teszünk azért, hogy a gyakorlatban érvényre juttassuk országaink kölcsönös kapcsolatainak Moszkvában lefektetett alapelveit.

Az élet a legjobb tanító. Az elmúlt év eredményei sugallják a továbbhaladás irányát. Arra ösztönöznek bennünket, hogy mostani találkozónkon újabb nagy lépéseket tegyünk, tovább szilárdítsuk a szovjet–amerikai kapcsolatokat és ezzel növeljük országaink hozzájárulását a békének és a nemzetközi feszültség enyhülésének ügyéhez.

A szovjet–amerikai kapcsolatok átalakulása, természetesen, nem könnyű feladat. És itt nemcsak arról van szó, hogy a Szovjetuniónak és az Egyesült Államoknak más-más a társadalmi rendszere, hanem arról is, hogy leküzdjük a hidegháború tehetetlenségi erejét, azt a sok salakot, amelyet a hidegháború hagyott maga után a nemzetközi politikában és egyszerűen az emberek tudatában is.

Az emberiség fejlődéséhez azonban pozitív, konstruktív eszmékre van szükség. Meggyőződésem, hogy minél kitartóbban és gyorsabban haladunk a szovjet–amerikai viszony kölcsönösen előnyös fejlesztése irányában, annál érezhetőbbé válik, mennyire hasznos ez országaink népeire nézve, annál jobban növekszik majd az ilyen irányú fejlődés híveinek száma, akik, mint ismeretes, ma is többségben vannak. Ezért szállunk síkra amellett, hogy kellő lendülettel és nagy távlatokban gondolkodva fejlesszük a Szovjetunió és az Egyesült Államok kapcsolatait.

Azzal a határozott kívánsággal utaztunk ide, hogy az Egyesült Államok államfőiraival együtt új, erős ösztönzést adjunk a szovjet–amerikai kapcsolatok ilyen irányú fejlődésének. Ez teljes összhangban van békeprogramunkkal, amelyet pártunk XXIV. kongresszusa fogadott el.

A kongresszus határozata világosan hangsúlyozta a Szovjetunió készségét arra, hogy fejlessze kapcsolatait az Amerikai Egyesült Államokkal, abból kiindulva, hogy ez megfelel mind a szovjet és az amerikai nép érdekeinek, mind az egyetemes béke érdekeinek.

Szeretném, ha amerikai partnereink teljesen tudatában volnának annak, hogy pártunk – a Szovjetunió kormányzó pártja – legfelsőbb fórumának ebben a határozatában kifejezésre jut a szovjetállam, az egész szovjet nép határozott elvi állásfoglalása az Amerikai Egyesült Államokkal való kapcsolatok kérdésében. Ez az, ami politikánkat meghatározza.

Mai tanácskozásunkon elmondtam az elnök úrnak, mennyire helyeselte egész népünk a tavalyi találkozókon született döntéseket. Elnök úr, a népek sokat várnak mostani találkozásunktól. Úgy vélem, kötelességünk eleget tenni ennek a várakozásnak. Az itt, a Fehér Házban, önnel folytatott első megbeszéléseink, azt hiszem, megerősítik, hogy éppen ez mindkét fél kívánsága. Ezzel összefüggésben bátorodom kifejezni azt a reményemet, sőt meggyőződésemet, hogy mostani találkozóknak fontos szerepe lesz országaink kölcsönösen előnyös együttműködésének további erősödésében és az egész nemzetközi légkör javulásában.

És hadd fűzzek ehhez még valamit. Köztudott, hogy a szovjet–amerikai

viszony javulásának elkezdett folyamata világszerte széles körű visszhangot vált ki. A reagálások nagy többsége azt mutatja, hogy más országok népei és kormányai üdvözik ezt a javulást. Ez természetes is. Az egész nemzetközi helyzet javulását jelző biztató tényezőnek tekintik ezt, olyasminek, amivel a Szovjetunió és az Egyesült Államok jelentősen hozzájárul az egyetemes béke megszilárdításához.

Bárki előtt, aki csak valamelyest is ismeri az események tényleges alakulását és a szovjet-amerikai kapcsolatok fejlődésének jellegét, teljesen nyilvánvaló, hogy ezeknek a kapcsolatoknak a javulása semmiképpen sem károsítja bármilyen harmadik ország érdekeit.

A Szovjetunió és az Egyesült Államok jó kapcsolatainak fejlődése természetesen jelentős hatást fog gyakorolni, sőt gyakorol máris a nemzetközi ügyekre. Ez a hatás azonban egészen más természetű. A béke, a biztonság és a nemzetközi együttműködés erősödését segíti elő. Amikor közös erőfeszítésekkel a békés kapcsolatok új épületét építjük, korántsem áll szándékunkban ezt holmi különálló magánvillává tenni, amelyet magas kerítés zár el a külvilágtól. Azt akarjuk, hogy ez a tágas épület nyitva álljon mindenki előtt, akinek kedves a béke és az emberek boldogulása.

Elnök úr, a mai politikai élet gyakorlata megmutatja, milyen nehezek és fáradságosak néha az államok külpolitikájának megvalósításával járó feladatok. De amikor szándékaink és tetteink a béke nemes célját szolgálják, ez a teher nem nyomasztó, hanem erőt és önbizalmat ad.

Tárgyalásaink kezdete – egyaránt gondolok itt e tárgyalások tartalmára és légkörére – reményt nyújt arra, hogy eredményeik hasznosak lesznek és új szakaszt nyitnak a szovjet-amerikai kapcsolatokban.

Emelem poharam Richard Nixonnak, az Amerikai Egyesült Államok elnökének és Nixonné asszonynak az egészségére!

Az amerikai kormány valamennyi jelenlevő tagjának egészségére, mindazok egészségére, akik az Egyesült Államokban támogatják a népek közötti béke nagy és nemes ügyét!

AZ AMERIKAI SZOVJET NAGYKÖVETSÉGEN
RENDEZETT EBÉDEN

1973. JÚNIUS 21.

Tisztelt elnök úr, tisztelt Nixonné asszony!
Hölgyeim és uraim!
Eltársak!

Ma az a kellemes kötelesség jutott osztályrészemül, hogy itt, a washingtoni szovjet nagykövetségen üdvözljem önt, elnök úr, az ön hitvesét, az Egyesült Államok kormányának tagjait s többi igen tisztelt amerikai vendégünket.

A magam és elvtársaim nevében szeretném mindenekelőtt melegen megköszönni személyesen önnek, elnök úr, Patricia Nixon asszonynak és családjuk többi tagjának azt a szívélyességet és figyelmet, amellyel országukba érkezésünk óta körülvesznek bennünket.

Egyben szeretnénk kifejezni hálánkat mindazoknak az amerikaiaknak, akik baráti érzelmeket táplálnak irántunk és élénk érdeklődéssel kísérik látogatásunkat, tárgyalásainkat. Ebben annak a megbecsülésnek igazolását látjuk, amelyet az Egyesült Államok népe érez a szovjet emberek iránt, népeink azon közös törekvésének bizonyítékát, hogy békében és barátságban éljenek egymással.

Találkozásaink egész menetét áthatja a magasztos kötelesség- és felelősségérzet. Tárgyalásainkat az élénk tempó, a problémák széles köre, a tárgyyszerű és konstruktív légkör jellemzi. Mindez napról napra meghozza kézzelfogható eredményeit, közelebb visz bennünket ahhoz a közösen kitűzött célhoz, hogy újabb nagy lépéssel vigyük előbbre a szovjet-amerikai kapcsolatok fejlődését, csökkentsük a háború veszélyét, erősítsük bolygónkon a békét és a biztonságot.

Államaink hozzájárulása ennek az igen fontos feladatnak a megoldá-

sához kétségtelenül magasabb szintre emeli a szovjet–amerikai kapcsolatokat. Tavaly májusban egyetértésre jutottunk abban, hogy az atomkorban az országaink közötti kapcsolatok fenntartásának nem lehet más alapja, mint a békés egymás mellett élés. Most meggyőződéssel kijelenthetjük, hogy ez az alapelv mindjobban megtelik konkrét tartalommal.

Bizonyosak vagyunk abban, hogy tárgyalásaink eredményei még jobban megszilárdítják a Szovjetunió és az Amerikai Egyesült Államok között a békén és a kölcsönös bizalmon alapuló kapcsolatokat. Ezzel együtt újabb tág tere nyílik e kapcsolatok konstruktív fejlesztésének.

Mindenképpen örülünk annak, hogy közös erőfeszítésekkel újabb lépést tehattünk előre olyan létfontosságú és egyúttal nehéz kérdés megoldásában, mint a Szovjetunió és az Egyesült Államok hadászati fegyverzetének korlátozása. Az erről a kérdésről folytatandó további tárgyalások fő elvei tekintetében létrejött megállapodás felöleli mindazt, ami újabb ösztönzést és határozott irányt adhat a közös munkának ama fontos egyezmények létrehozásában, amelyeknek nemcsak meg kell fékezniük, hanem teljesen le is kell állítaniuk a versenyt a legveszélyesebb és legköltségesebb fegyver – a rakéta-atomfegyver – tekintetében, s amelyeknek így lehetővé kell tenniük országainknak, hogy nagy anyagi eszközöket csoportosítsanak át konstruktív célokra, az emberek életének javítására.

Az atomenergiának is mindinkább a béke céljait kell szolgálnia. Államaink készsége arra, hogy ezt közös erőfeszítésekkel elősegítsék, kifejezésre jutott az atomenergia békés hasznosításában való együttműködésről szóló megállapodásban, amelyet ma Nixon elnökkel szintén aláírtunk.

Nagyra értékeljük azt is, hogy annak az irányvonalnak folytatásaként, amelynek alapjait közösen fektettük le a tavalyi moszkvai találkozón, mostani látogatásunk alkalmával több újabb egyezményt írtunk alá a Szovjetunió és az Egyesült Államok együttműködéséről tudományos, műszaki és kulturális téren is. Ez a szovjet–amerikai kapcsolatokat még sokoldalúbbakká és szilárdabbakká teszi. Ugyanakkor az ilyen együttműködés fejlődése – ebben biztosak vagyunk – jól szolgálja más népek érdekeit is, mert olyan problémák megoldására irányul, amelyek az egész emberiség szempontjából fontosak.

Országaink viszonyában, persze, sok még a megoldatlan probléma és, hogy úgy mondjam, a teljesen be nem fejezett ügy. Ez vonatkozik egyebek között a hadászati fegyverek korlátozására, valamint a kereskedelmi-gazdasági kérdésekre is.

Optimisták vagyunk, és úgy véljük, hogy az események alakulása és a konkrét érdekek megértése elvezet majd ahhoz a következtetéshez, hogy kapcsolataink jövőjének iránya: sokoldalú és kölcsönösen előnyös fejlesztésük a mostani és az eljövendő nemzedékek javára.

Meggyőződésünk, hogy a kölcsönös bizalom erősödésével tántoríthatatlanul haladhatunk előre. Arra törekszünk, hogy kapcsolataink fejlődése maximálisan stabillá, sőt visszafordíthatatlanná váljék.

Elnök úr, megbeszéléseink folyamán, amelyek tárgyilagos és konstruktív jellegét nagyra értékeljük, már volt alkalmam közölni önnel, és szeretném ezt az itt megjelent amerikai vendégek előtt is megismételni, hogy a Szovjetuniónak az Egyesült Államokkal való kapcsolatok javítására irányuló törekvése nem valamiféle átmeneti jelenség. Szilárd és következetes irányvonal ez, s a szovjetállam külpolitikájának alapelveit tükrözi, melyeket a szovjetállam nagy megalapítója, Lenin fogalmazott meg. Olyan irányvonal ez, amely élvezi népünk támogatását.

A szovjet emberek bíznak abban, hogy az amerikaiak többsége helyesli a szovjet és az amerikai nép közötti béke és együttműködés erősítésének közösen megkezdett munkáját.

Sajnálom, hogy tárgyalásaink feszített programja kevés lehetőséget hagyott nekem arra, hogy többet megtudjak az önök nagy országáról, hogy közelebbről ismerkedhessek az amerikaiak életével. Ám az a kevés is, amit láthattam, igen érdekes volt számomra. Remélem, hogy valamilyen képp sikerül még pótolnom ezt a mulasztást, amikor az ön meghívására, elnök úr, az Egyesült Államok nyugati partvidékére, Kaliforniába utazunk, amely régóta híres természeti szépségéről, az utóbbi időben pedig rohamos ipari fejlődéséről is.

Szeretném megragadni az alkalmat, hogy ismételten megerősítsem azt a meghívást, amelyet a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa Elnökségének és a szovjet kormánynak a nevében nyújtottam át önnek, elnök úr, s amely 1974-re hivatalos látogatásra invitálja önt a Szovjetunióba. Szilárd meggyőződésem, hogy az ön szovjetunióbeli látogatása is újabb fontos mérföldkő lesz az országaink közötti viszony sikeres fejlesztésében.

Örömről szolgál majd az is, hogy viszonyozhatjuk azt a vendégszerepet, amelyet ezekben a napokban az Amerikai Egyesült Államok elnöke, kormánya és népe tanúsított irántunk.

A szovjet-amerikai kapcsolatok fejlődésének ügye szépen halad.

Két év múlva szovjet és amerikai úrhajósok a világűrbe repülnek, hogy

az emberiség történetében először közösen egy nagy tudományos kísérletet hajtsanak végre. Ők tudják, hogy onnan, a kozmoszból bolygónk még gyönyörűbbnek, bár kicsinynek látszik. Elég nagy ahhoz, hogy békében élhessünk rajta, de túl kicsiny ahhoz, hogy atomháború veszélyének tegyük ki.

Azt hiszem, nem tévedek, ha kijelentem, hogy tárgyalásaink szellemét, közös erőfeszítéseink fő irányát egy fő tényező felismerése határozta meg: mindent el kell követnünk, hogy a Föld népei háborútól mentesen, biztonságban, együttműködésben és egymással érintkezve éljenek. Ez korunk sürgető parancsa. Ennek a célnak kell közös erőfeszítéseinket szentelnünk.

Engedjék meg, hogy emeljem poharam az Amerikai Egyesült Államok elnökének, Richard Nixonnak és Patricia Nixon asszonynak az egészségére! Annak a nagy ügynek további sikerére, amelyet mostani találkozásunkon előbbre tudtunk vinni!

Arra, hogy a világűrben is, a Földön is összekapcsoljuk az emberek erőfeszítéseit és képességeit a népek javára!

A szovjet és az amerikai nép közötti békére, barátságra és együttműködésre!

Az egyetemes békére!

A SZOVJET-AMERIKAI KÖZÖS KÖZLEMÉNY
ÜNNEPÉLYÉS ALÁÍRÁSA ALKALMÁBÓL

1973. JÚNIUS 24.

Tisztelt elnök úr!

Ma, amikor véget ér látogatásom hivatalos része az önök országában, szeretném hálámat kifejezni önnek, elnök úr, az Egyesült Államok kormányának és az amerikai népnek azért a vendégszeretetért, amelyet irántam, valamint velem együtt az Egyesült Államokba érkezett társaim iránt tanúsítottak.

Örömmel látogattam az Egyesült Államokba, hogy folytassuk az elnök úr moszkvai látogatása idején, 1972 májusában Moszkvában felvett érintkezést.

Washingtoni találkozásaink elején kijelentettük, hogy készek vagyunk minden erőnk latbavetésével munkálkodni a tartós béke megteremtésén, népeink érdekében, a magunk elé tűzött nagy célok érdekében.

A Washingtonban, Camp Davidben és itt, San Clementében folytatott megbeszéléseinken nem ragaszkodtunk a szigorú protokolláris keretekhez, és az idő túlnyomó részét az érdemi megbeszélésekre fordítottuk. Még tegnap is, itt, Kaliforniában, az elnökkel folytatott zárómegbeszéléseink a késő éjszakába nyúltak.

Ma, összegezve az eredményeket, tiszta lelkiismerettel kijelenthetjük, hogy erőfeszítéseink nem voltak hiábavalók, várakozásaink beigazolódtak. Több nagy horderejű, fontos megállapodást kötöttünk, amelyek megfelelnek népeink és a világ más népei érdekeinek.

A legjelentősebb az atomháború elhárításáról szóló egyezmény, amelyet az elnökkel pénteken írtunk alá. Ez az esemény nemcsak a mi két országunk szempontjából fontos. Elősegíti az általános béke megszilárdulását is. Ezért üdvözli azt az egész világközvélemény, minden békeszerető nép.

Míg az önök országában tartózkodtunk, találkozhattunk és beszélgettünk amerikai szenátorokkal és kongresszusi képviselőkkel, az amerikai üzleti világ reprezentánsainak jelentős csoportjával. Itt, Kaliforniában, összekerültünk az állam sok tekintélyes személyiségével és különböző foglalkozású emberekkel. Több alkalommal találkoztak amerikaiakkal a velem ideérkezett elvtársak is. És ezek az érintkezések és beszélgetések azt a szilárd meggyőződést keltették bennünk, hogy az amerikai közvélemény széles körei világosan megértik a szovjet–amerikai kapcsolatok további fejlesztésére irányuló lépéseink jelentőségét és szívből helyeslik ezeket.

A napokban elbeszélgettünk itt az amerikai újságírók egy nagyobb csoportjával. Ők is szintén kedvezően vélekedtek arról, amit az utóbbi időben végeztünk, hogy országaink kapcsolatai még szilárdabbá váljanak. Örömmel hallottam ezt. A magam részéről szeretném biztosítani önöket arról, hogy a szovjet nép teljes mértékben támogatja a tartós béke érdekében a szovjet–amerikai kapcsolatok javítására tett erőfeszítéseket, és fenntartás nélkül helyesli a Washingtonban és San Clementében ezekben a napokban aláírt dokumentumokat.

Nem kételkedem abban, hogy ezek a dokumentumok a becsületes, békeszerető emberek helyeslésével találkoznak világszerte.

Ezért jó érzésekkel távozzunk az Egyesült Államokból. Az, amit elvégeztünk, új erőt, új energiát ad nekünk ahhoz, hogy folytassuk munkánkat a béke érdekében.

Meggyőződésem, hogy amikor Nixon elnök – megegyezésünk szerint – a jövő évben Moszkvába látogat majd, újabb fontos egyezmények születnek, amelyek nemcsak megerősítik azt, amit Moszkvában elkezdtünk és Washingtonban folytattunk, hanem tovább is viszik ezt a nemes ügyet.

Elnök úr! Az önök országában tett látogatásunk befejeztével, a magam nevében és moszkvai kollégáim nevében szeretném kifejezni köszönetemet minden amerikainak, aki támogatja az országaink kapcsolatainak fejlesztésére irányuló erőfeszítéseket.

Szeretném hinni, hogy az a szellem, amely Nixon elnökkel és más amerikai államférfiakkal való találkozásainkat és megbeszéléseinket jellemezte, továbbra is meghatározza majd kapcsolataink jellegét és fejlődését. Feltételezem, hogy Nixon elnököt és kormányát az amerikai–szovjet kapcsolatok tekintetében folytatott ilyen politikájában támogatni

fogja az amerikai nép többsége, hiszen kapcsolataink javulása megfelel országaink és valamennyi más ország létfontosságú érdekeinek.

Befejezésül engedjék meg, hogy ismételten megköszönjem önnek, elnök úr, Nixonné asszonynak, az ön valamennyi kollégájának a szíves vendéglátást.

Viszontlátásra az újabb találkozásokon!

1973. JÚNIUS 24.

Tisztelt amerikai polgárok!

Nagyra értékelem azt a lehetőséget, hogy az önök országában tett látogatásom idején a televízió jóvoltából közvetlenül szólhatok az Amerikai Egyesült Államok népéhez.

Először is tolmácsolni szeretném valamennyiüknek a szovjet emberek millióinak üdvözlét és baráti érzelmeit. Honfitársaim nagy érdeklődéssel kísérik utazásomat az önök országában, tárgyalásainkat Nixon elnökkel, és remélik, hogy ez az újabb szovjet–amerikai csúcstalálkozó kedvezően befolyásolja majd országaink kapcsolatainak javulását és az egyetemes béke megszilárdulását.

Tárgyalásaink Nixon elnökkel és az Egyesült Államok kormányának más képviselőivel több napon át tartottak és igen intenzívek voltak. Abban a tudatban utaztunk ide, hogy ezek felelősségteljes tárgyalások lesznek, amelyeken a szovjet–amerikai viszony fejlődésének legfontosabb kérdéseivel foglalkozunk majd, és azt fogjuk kutatni, hogyan működhetne továbbra is össze két országunk az egész nemzetközi légkör megjavításában. Most teljes joggal elmondhatjuk, hogy e remények beteljesedtek. Elégedettek vagyunk a tárgyalások menetével, a már elért eredményekkel. Washingtonban új egyezményeket írtunk alá, amelyek sok tekintetben bővítik az Amerikai Egyesült Államok és a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége közötti békés és kölcsönösen előnyös együttműködés körét. Újabb nagy lépést tettünk előre az egy évvel ezelőtti, a moszkvai találkozó idején közösen kijelölt úton.

Őszintén megvallom: a magam részéről nagyon örülök, hogy e látogatás alkalmával megszerezhettem az első közvetlen benyomásaimat Ame-

rikáról, megismerkedhettem az amerikai valóság néhány oldalával, találkozhattam országuk tekintélyes államférfiaival és közéleti személyiségeivel, közelről láthattam az amerikaiak életét.

Önök jól tudják, hogy a múltban igen egyenlőtlenül fejlődtek országaink kapcsolatai. Voltak pangási, fellendülési és hanyatlási időszakok, de talán nem tévedek, ha azt mondom, hogy a Szovjetunió és az Egyesült Államok közötti jó viszony jelentősége mindenkor nyilvánvaló volt a legszélesebb látókörű államférfiak előtt. Ezzel kapcsolatban méltán emlékezünk arra, hogy az idén lesz negyven esztendeje, hogy Franklin Rooseveltnak kezdeményezésére országaink között diplomáciai viszony jött létre.

A második világháborúban a Szovjetunió és az Egyesült Államok szövetségesek lettek, együtt harcoltak a náciizmus ellen, amely a népek szabadságát és magát az emberi civilizációt fenyegette. Országunkban jól emlékeznek rá, milyen örömujjongás közepette találkoztak az Elbánál a szovjet és az amerikai katonák a hitlerizmus fölött aratott győzelem órájában.

Azt gondolta volna az ember, hogy a háborús évek szövetsége megnyitja a Szovjetunió és az Egyesült Államok széles körű békés együttműködésének korszakát. Teljes meggyőződéssel kijelenthetem: országunk erre törekedett, mi erősíteni és fejleszteni akartuk azokat a jó kapcsolatokat, amelyeket a háború idején alapoztunk meg.

De másképp történt. Nem a béke köszöntött be, hanem a hidegháború, a valódi béke hitvány utánzata. Ez hosszú ideig mérgezte országaink kapcsolatait és az egész nemzetközi helyzetet. Bizonyos mértékig, sajnos, mind ez ideig fennmaradt ennek nyomasztó hatása.

Így természetesen nem volt könnyű megtenni a fordulatot a kölcsönös bizalmatlanságtól az enyhülés, a normalizálás és a kölcsönösen előnyös együttműködés felé. Ehhez bátorságra, széles politikai látókörre és fáradtságot nem ismerő aprólékos munkára volt szükség. Mi nagyra értékeljük azt, hogy Nixon elnök és kormánya egyesítette erőfeszítéseit a mieinkkel avégett, hogy a szovjet–amerikai kapcsolatokat valóban új útra vezessük.

Azt hallottam, hogy az amerikaiak politikai szókinszében van egy ilyen kifejezés: „megnyerni a békét”. Úgy gondolom, az adott történelmi pillanattalán talán a legalkalmasabb e kifejezés használatára. Együtt nyertük meg a háborút. Most közös erőfeszítéseinknek elő kell segíteniük, hogy az

emberiség megnyerje a tartós békét. Ki kell zárni egy újabb háború lehetőségét.

A Szovjetunió és az Egyesült Államok vezetőinek két találkozója és az, ami a két találkozó között egy esztendő alatt a gyakorlatban történt, meggyőzően igazolja, hogy máris sikerült fontos eredményeket elérnünk. Kiderült, hogy meg lehet találni a mindkét fél számára ésszerű és elfogadható magatartást sok olyan kérdésben, amelyek ennek előtte megoldhatatlannak tűntek. Bizony, nemrég még csak elképzelni is nehéz lett volna, hogy ilyen haladás lehetséges.

A múlt évben kötött egyezmények egészükben sikeresen megvalósulnak. Csaknem minden területen nyilvánvaló az előrehaladás, s ezt a kölcsönös erőfeszítések biztosították. A rendszeres személyszállító hajóforgalom megnyitása Leningrád és New York között, a leningrádi és a San Franciscó-i főkonzulátus létesítése, a Szovjetunió és az Egyesült Államok városai közötti baráti kapcsolatok kiépítése, a sportcserek további élénkítése – mindez már ma hozzátartozik országaink népeinek életéhez.

Hogy a szovjet–amerikai kapcsolatok fejlesztésének ügye nem topog egy helyben, hanem előrehalad, erre a legjobb bizonyíték az a fontos okmány, amelyet Nixon elnökkel a napokban írtunk alá: a Szovjetunió és az Egyesült Államok megállapodása a nukleáris háború elhárításáról. Úgy gondolom, nem vádolnak majd túlzással, ha azt mondom, hogy ez történelmi jelentőségű dokumentum.

A Szovjetunió és az Egyesült Államok olyan megállapodást kötött egymással, amely arra irányul, hogy ne engedjék meg nukleáris háború kirobbanását egymás között és megtegyenek minden tőlük telhetőt annak érdekében, hogy általában megakadályozzák a nukleáris háború kirobbanását. Vajon nem világos-e, milyen óriási jelentősége van ennek országaink, népeink békéje és nyugalma szempontjából, az egész emberiség békés életének jobb perspektívái szempontjából?

Ha az Egyesült Államok elnökével való második találkozásonknak ezen kívül nem lett volna más eredménye, akkor is teljes joggal elmondhatnánk, hogy ez a találkozó méltó helyet foglal majd el a szovjet–amerikai kapcsolatok és az egész nemzetközi élet évkönyveiben. Most az egész világ látja: országaink a múlt évben aláírt dokumentumot a szovjet–amerikai kapcsolatok alapjairól nem tekintik egyszerűen a jószándékok deklarációjának, hanem aktív és következetes akciók programjának,

amelynek teljesítését már megkezdték, és amelyet eltökélt szándékuk továbbra is teljesíteni.

Nem kis jelentőségű az a tény sem, hogy országaink megállapodtak a hadászati fegyverzet korlátozására vonatkozó új, átfogóbb és lényegesen hosszabb lejáratú egyezmény előkészítése érdekében végzendő további munka alapelveiben. Ez azt jelenti, hogy az a rendkívül fontos ügy, amelynek alapjait 1972 májusában fektettük le Moszkvában, tovább halad előre. Ez azt jelenti, hogy a politikai enyhülés kiegészül a katonai enyhüléssel. Ez hasznára válik minden népnek és előmozdítja a béke ügyének egészét.

Államaink képviselői a napokban újabb egyezményeket is aláírtak már a szovjet–amerikai együttműködésről több konkrét területet illetően. A már előbb, a múlt év folyamán megkötött egyezményekkel együtt az új egyezmények egy imponáló komplexumát alkotják az olyan dokumentumoknak, amelyek szabályozzák a két állam, a két nagy nép együttműködését a legkülönbébb területeken – az atomenergia békés felhasználásától a mezőgazdaságig, a kozmikus messzeségektől a tengerek mélyéig.

A Szovjetunió és az Egyesült Államok, persze, két olyan ország, amely, ahogy mondani szokták, egymagában is megél. Kölcsönös kapcsolataink tekintetében mindeddig tulajdonképpen így is volt ez. Mindemellett előttünk is, sok amerikai előtt is egészen nyilvánvaló, hogy ha gazdasági, tudományos, műszaki és kulturális téren lemondunk az együttműködésről, ezzel lemondunk a mindkét fél számára kínálkozó újabb jelentős haszonról és előnyökről is. És ami a legdöntőbb: ez teljesen céltalan lemondás lenne, amelyet semmiféle ésszerű elv nem igazolhat.

Különösképpen vonatkozik ez a gazdaságra. Úgy hiszem, most önök is, mi is egyetértünk abban, hogy ezen a téren nem elég csupán leküzdeni a hidegháborúnak egy olyan anomáliáját, mint a szovjet–amerikai kereskedelem teljes befagyasztása. Az élet sokkal nagyobb kérdéseket tűz napirendre. Mindenekelőtt a gazdasági kapcsolatok olyan formáira gondolok, mint például több gazdasági ágazat stabil, nagyarányú kapcsolatainak kiépítése, a hosszú távú tudományos–műszaki együttműködés, ami körünkben igen fontos. Az önök országának hivatalos képviselőivel és üzletembereivel kialakult kapcsolataink igazolják, hogy éppen ebben az irányban rajzolódnak ki az országaink közötti gazdasági együttműködés továbbfejlődésének fő távlatai.

Néha hallani olyan véleményeket, hogy az efféle együttműködés egyoldalú és csak a Szovjetunió számára előnyös. Ilyesmit azonban csakis az mondhat, aki vagy egyáltalán nem ismeri a dolgok tényleges állását, vagy pedig szándékosan nem akarja meglátni az igazságot.

Az igazság az, hogy általában a gazdasági együttműködés fejlődése és elmélyülése révén, valamint az olyan nagy volumenű, hosszú lejáratú üzetek révén, amelyekről most folynak vagy már sikeresen befejeződtek a tárgyalások a szovjet szervezetek és nagy amerikai cégek között, mindkét félnek reális és érzékelhető előnyökhöz kell jutnia. Határozottan megerősítették ezt előttünk az Egyesült Államok üzleti köreinek azok a képviselői is, akikkel alkalmam volt itt, az Egyesült Államokban, valamint még előzőleg Moszkvában elbeszélgetni. Ugyanerről szó esett a Nixon elnökkel folytatott tárgyalások során is.

Ehhez még szeretném hozzátenni, hogy mind a Szovjetunió vezetői, mind pedig, ha jól értem, az Egyesült Államok kormánya különösen nagy jelentőséget tulajdonítanak annak, hogy a hosszú távú gazdasági együttműködés fejlődésének igen kedvező politikai következményei is lesznek: ezáltal megszilárdul majd a szovjet-amerikai kapcsolatok egészében mutatkozó kedvező fordulat.

Mint tudjuk, biztatóak a szovjet-amerikai csere nagyarányú fejlesztésének perspektívái a kultúra és a művészet terén is. A két országnak van mit nyújtani ezen a téren egymásnak. Ahhoz, hogy tartós békében éljünk, bízunk kell egymásban, s hogy bízni tudjunk, jobban meg kell ismernünk egymást. Mi mindenesetre azt szeretnénk, ha az amerikaiak teljesebb és helyesebb képet alkotnának maguknak a mi életformánkról és gondolkodásmódunkról.

Egészében véve elmondhatjuk, hogy a szovjet-amerikai kapcsolatok fejlesztésében már elég sok minden történt. De a nagy útnak még csak a legelején tartunk. Mindenkor gondoskodnunk kell a jó kapcsolatok új hajtásainak védelméről és fejlesztéséről. Fáradhatatlanul munkálkodnunk kell azon, hogy a különböző területeken felkutassuk az együttműködés legszükségesebb és legmegfelelőbb formáit. Türelemre van szükség, hogy megértsük a másik fél ilyen vagy olyan sajátosságait, és hogy megtanuljuk közösen jó irányba vinni az ügyeket.

Úgy gondolom, hogy a szovjet-amerikai kapcsolatok gyökeres megjavításának hívei derűlátóan tekinthetnek a jövő elé, mert ez a cél össz-

hangban áll a két nép létérdekeivel és az egész világ békeszerető embereinek érdekeivel.

Nem kis mértékben éppen a két ország közötti viszony légkörétől függ az általános nemzetközi légkör. Sem a gazdasági, sem a katonai erő, sem a nemzetközi súly nem ad országainknak semmiféle különleges jogot, viszont különleges felelősséget ró rájuk az egyetemes béke sorsáért, a háború elhárításáért. A Szovjetunió az Egyesült Államokkal való kapcsolatait és érintkezését illetően teljes tudatában van ennek a felelősségnek.

A szovjet–amerikai kapcsolatok javulását nem úgy fogjuk fel, mint elszigetelt jelenséget, hanem mint a nemzetközi légkör gyökeres javulásának átfogó folyamatába szervesen beletartozó részt, mégpedig igen fontos részt. Az emberiség kinőtte a hidegháború merev páncélzatát, amelybe bele akarták szorítani. Az emberiség szabadon, nyugodtan akar lélegezni. S üdvözölni fogjuk, ha a szovjet–amerikai kapcsolatok javítására irányuló erőfeszítéseink elősegítik, hogy Európában vagy Ázsiában, Afrikában vagy Latin-Amerikában, a Közel- vagy a Távols-Keleten újabb és újabb államok kapcsolódjanak be a feszültség enyhülésének folyamatába.

Igen pozitívnak tartjuk azt a tényt, hogy a szovjet–amerikai kapcsolatok normalizálása elősegíti az olyan fontos és nagy jelentőségű feladat megoldását, mint az európai béke és biztonság megszilárdítása, s egyebek között az összeurópai tanácskozás megtartása.

A szovjet–amerikai kapcsolatok javulásának kétségtelenül megvolt a maga szerepe a sok éves vietnami háború befejezésében is. Most, amikor a vietnami háború befejezéséről szóló egyezmény hatályba lépett, és országaink más országokkal együtt aláírták a párizsi Vietnam-konferencia okmányát, különösen fontosnak tartjuk, hogy az elért siker megszilárduljon, hogy Indokína valamennyi népe békében élhessen.

Földünkön veszélyes feszültségi góccok vannak még. Nixon elnökkel folytatott megbeszéléseink során érintettük a közel-keleti helyzetet, amelyet továbbra is nagyfokú feszültség jellemez. Úgy véljük, hogy itt szükség van az igazságosság mielőbbi biztosítására és tartós békés rendezésre, amely helyreállítja a háborútól sújtottak törvényes jogait és szavatolja e meglehetősen nagy térség valamennyi népének biztonságát. Egyaránt fontos ez kivétel nélkül minden közel-keleti nép számára. És fontos ez az egyetemes béke biztosítása szempontjából is.

Mindent összegezve, a már lángra lobbant konfliktusok felszámolása

és az újabb válsághelyzetek megelőzése elengedhetetlen feltétele annak, hogy létrejőjenek a béke valóban megbízható garanciái. És ehhez országainknak méltóképpen hozzá kell járulniuk. Az utóbbi napokban folytatott tárgyalásaink során Nixon elnökkel jelentős figyelmet szenteltünk ezeknek a kérdéseknek.

Szeretném ezzel kapcsolatban hangsúlyozni, hogy amikor megvitattuk a kétoldalú kapcsolatok kérdéseit, s ugyanúgy az általános nemzetközi problémákat is, következetesen figyelembe vettük azt a tényt, hogy a Szovjetuniónak és az Egyesült Államoknak vannak szövetségesei, vannak kötelezettségei különböző államok iránt. Teljes határozottsággal ki kell jelentenem, hogy tárgyalásaink – mind szellemüket, mind az aláírt egyezmények betűjét tekintve – teljes mértékben számolnak ezzel a körülménnyel.

A legfőbb értelme mindannak, amiről a nemzetközi ügyek vonatkozásában Nixon elnökkel tárgyaltunk és megegyezésre jutottunk, a két félnek az a szilárd eltökéltsége volt, hogy a Szovjetunió és az Egyesült Államok közötti jó kapcsolatokat a nemzetközi béke állandó tényezőjévé tegyék.

Napjainkban – ezt persze önök is tudják – még mindig igen sokan vannak, akik inkább a háborús előkészületek és a fegyverkezési hajsza mellett törnek lándzsát, semmint az enyhülés és a békés együttműködés konstruktív szellemben való megvitatása mellett.

Mit mondhatunk erről? A szovjet nép talán minden más népnél jobban tudja, mi is az a háború. A második világháborúban világtörténelmi jelentőségű győzelmet arattunk. De ebben a háborúban több mint húszmillió szovjet állampolgár vesztette életét, hetvenezer városunk és falunk dőlt romba, nemzeti vagyonunk egyharmada semmisült meg.

A háború ütötte sebek már behegedtek. A Szovjetunió ma erősebb és virágzóbb ország, mint valaha. Mi azonban jól emlékezetünkbe véstük a háború tanulságait, s éppen ezért értékelik oly nagyra a Szovjetunió népei a békét, ezért helyeslik olyan lelkesen pártunk és államunk békepolitikáját.

A béke a mi szemünkben a legnagyobb jó, s az embereknek erre kell törekedniük, ha méltó módon akarnak élni. Mi bízunk az értelemben, és úgy véljük, hogy az Egyesült Államok és más országok népei is bíznak benne. Ha ezt a bizalmunkat elvesztenénk, ha azt felváltaná a pusztító erő, a nukleáris vagy bármely más fegyver erejébe vetett vak bizakodás,

akkor az emberi civilizációra, sőt magára az emberiségre is szomorú sors várna.

Nehéz történelmi utat tettünk meg. Népünk büszke arra, hogy az elmaradott Oroszország a szocialista forradalom győzelme után rövid történelmi idő alatt ipari nagyhatalommá lett, amely kiemelkedő sikereket ért el a tudományban és a kultúrában. Büszkék vagyunk rá, hogy megteremtettük az új társadalmat, a legszilárdabb, magabiztosan fejlődő társadalmat, amely országunk minden polgára számára biztosítja a szociális igazságosságot, s a modern civilizáció értékeit az egész nép közkincsévé tette. Büszkék vagyunk arra, hogy az országunkban élő és a múltban elnyomott nemzetek és nemzetiségek valóban egyenjogúak lettek, a népek nagy családjában élnek, sikeresen fejlesztik gazdaságukat és kultúrájukat.

Nagy terveink vannak. Jelentősen emelni akarjuk a szovjet nép életszínvonalát. Új sikereket akarunk elérni a népművelés és az orvostudomány fellendítésében. Még kényelmesebbé kívánjuk tenni az életet, még szebbé falvainkat és városainkat. Kijelöltük Szibéria, a Távol-Észak és a Távol-Kelet mérhetetlen természeti kincsekkel rendelkező vidékeinek fejlesztési programját. És minden szovjet ember teljesen tisztában van azzal, hogy ezeknek a terveknek a megvalósítása mindenekelőtt békét, más államokkal való békés együttműködést követel.

Természetesen, nálunk is, mint minden országban, van számos probléma, számos fogyatékoság. De problémáink megoldásához nekünk is, mint minden más népnek, nem háborúra vagy a feszültség mesterséges szítására van szükség, hanem békére és alkotó munkára, mert – meggyőződéssel valljuk – csakis ez biztosíthatja a társadalom valamennyi tagjának jólétét, anyagi és szellemi javainak bőségét.

Megkísértem röviden összefoglalni, milyen gondolatok és tervek foglalkoztatják a szovjet embereket, és mi a magyarázata a Szovjetunió sajátos külpolitikájának. E politika békeszerető jellege társadalmunk lényegéből fakad. S nem véletlen, hogy magát a békés egymás mellett élés fogalmát, amely napjainkban egyre inkább általánosan elismert alapelvvé válik a különböző társadalmi rendszerű államok viszonyának fejlesztésében, Vlagyimir Iljics Lenin, a szovjetállam megalapítója dolgozta ki.

Önök bizonyára tudják, hogy két évvel ezelőtt országunk kormányzó pártjának – a Szovjetunió Kommunista Pártjának – XXIV. kongresszusa olyan békeprogramot fogadott el, amely a békés egymás mellett élés po-

litikájának konkrét megtestesülése a jelenkori viszonyok között. Ez a program a nemzetközi enyhülés tevékeny előmozdítására irányul, az a célja, hogy sok nemzedék számára biztosítsuk a valóban szilárd békét. Nemcsak a mi államunk polgárainak meggyőződését és szándékait fejezi ki, hanem – ebben bizonyosak vagyunk – a világ sok-sok millió békeszerető emberének a reményeit is. Ezt a programot barátainkkal és szövetségeseinkkel – a szocialista államokkal – vállalva valósítjuk meg. E program alapján arra törekszünk, hogy kölcsönösen előnyös, jó együttműködést alakítsunk ki minden olyan állammal, amely ugyanezt akarja. S a szovjet–amerikai kapcsolatok megjavítása is méltó helyet kapott ebben a programban.

Tisztelt nézők! Azoknak a problémáknak a jelentősége és bonyolultsága, amelyek a Nixon elnökkel folytatott tárgyalásaink, valamint a Fulbright szenátor vezette külügyi bizottság tagjaival, az amerikai üzleti világ tekintélyes képviselőivel való találkozásaink és beszélgetéseink napirendjén szerepeltek, múlhatatlanul szükségessé tette a látogatás feszített munkaprogramját. Amint már említettem, ezek a tárgyalások jó légkörben folytak és gyümölcsözőek voltak. Mindez természetesen meglelégedéssel tölt el bennünket.

Ugyanakkor persze emberileg sajnálom, hogy a túlságosan nagy elfoglaltság megfosztott engem és kollégáimat, akik velem együtt érkeztek ide és részt vettek a közös munkában, attól a lehetőségtől, hogy némileg jobban megismerkedjünk országukkal. Még Moszkvában, majd itt, az Egyesült Államokban is sok meleg hangú levelet kaptam különféle amerikai városoktól, szervezetektől, társaságoktól és egyes állampolgároktól azzal a kedves meghívással, hogy látogassak el egyik-másik városba, tekintsek meg üzemeket, farmokat, egyetemeket, térjek be amerikai polgárok otthonába. Megragadom az alkalmat, hogy őszinte köszönetet mondjak minden levélírónak. Sajnálom, hogy az említett okok folytán nem élhettem meghívásukkal. Természetesen érdekes volna New Yorkba, Chicagóba, Detroitba, Los Angelesbe is ellátogatni, megismerkedni iparvállalatokkal és mezőgazdasági üzemekkel, elbeszélgetni az amerikai dolgozókkal, akiknek teljesítményeit a szovjet emberek nagyon tisztelik. Nincs kizárva, hogy a jövőben kínálkozik még ilyen lehetőség, annál is inkább, mert Nixon elnökkel határozottan megállapodtunk abban, hogy kapcsolataink a jövőben rendszeres jelleget öltenek. A jövő évben, 1974-ben a Szovjetunióba várjuk Nixon elnököt.

Am, ha nem is nyílt lehetőség arra, hogy e rövid látogatás idején annyit lássak Amerikából, amennyit szerettem volna, mégis minden alapom megvan ahhoz, hogy hazatérve beszámoljak kollégáimnak és valamennyi szovjet embernek mind e látogatás nagy politikai eredményeiről, mind pedig a jóindulatnak arról a légköréről, arról a békét, enyhülést, az országaink közötti kapcsolatok javulását áhító hangulatról, amelyet egyesült államokbeli tartózkodásunk idején, országunk kormányának és társadalmi köreinek képviselőivel, sok amerikai állampolgárral való érintkezésünk során éreztünk. Biztosíthatom önöket, hogy a szovjet emberek teljes mértékben osztoznak ebben a hangulatban.

Úgy gondolom, nem árulok el nagy titkot, ha elmondom, hogy ezekben a napokban Nixon elnökkel beszélgetve nemcsak a napi politika kérdéseit vitattuk meg, hanem igyekeztünk előre is nézni, figyelembe venni a két ország jövőendő érdekeit. Abból indultunk ki, hogy aki a politikában nem tekint előre, elkerülhetetlenül a lemaradók közé kerül. Egy évvel ezelőtt Moszkvában lefektettük a szovjet–amerikai kapcsolatok megjavításának alapjait. Most ez a nagy és fontos ügy sikeresen továbbfejlődött. Reméljük, hogy így lesz ez a jövőben is, hiszen ez az irányvonal megfelel nagy népeink és az egész emberiség érdekeinek.

Beszédem végéhez érve szeretnék őszinte köszönetet mondani az amerikai népnek, az Egyesült Államok elnökének és kormányának a vendégszeretetért, a szovjet nép iránt és irántunk, a szovjet nép képviselői iránt tanúsított jóindulat és rokonszenv számos megnyilvánulásáért.

Tisztelt amerikai polgárok, mindnyájuknak sok szerencsét és boldogságot kívánok.

Köszönöm a figyelmüket.

NYILATKOZAT AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBÓL VALÓ ELUTAZÁSKOR

1973. JÚNIUS 25.

Tisztelt alelnök úr!
Tisztelt hölgyeim és uraim!
Kedves elvtársak!

Az Amerikai Egyesült Államokban tett látogatásunk végéhez érkeztünk. Időtartamát tekintve a látogatás alig több mint egy hétig tartott. De ez alatt az idő alatt fontos és termékeny munkát végeztünk.

A látogatás eredményei önmagukért beszélnek. Véleményt alkothatunk ezekről az eredményekről az országaink között ezekben a napokban létrejött egyezmények és a kiadott közös közlemény alapján. Úgy gondolom, a találkozás eredményeiről sokat írnak majd, gondosan tanulmányozzák és magyarázzák majd őket.

De már most bátran kijelenthetjük: sikerült jelentősen előmozdítani azt a nagy és szükséges ügyet, amelynek alapjait Moszkvában fektettük le. Ott, mint emlékeznek, májusban találkoztunk az elnökkel, ez alkalommal pedig júniusban. Így hát a politikában, akárcsak a természetben, szabályszerűen halad minden: a májust követi a június.

Úgy látom, minden alapunk megvan arra a feltevésre, hogy az a jó és hasznos mag, amelyet ma a nemzetközi talajba elültettünk, sok éven át hatni fog.

Tennivalóink és feladataink továbbra is bőven vannak, s ezek elvégzéséhez újabb találkozók szükségesek, nekünk is, önöknek is újabb erőfeszítéseket kell tennünk.

Befejezésül szeretném megemlíteni, hogy minden, amit az Egyesült Államok földjén láttunk, érdekes volt és emlékezetes marad. Különösen

emlékezetesek számomra az amerikaiakkal való találkozások, a népeink közötti békéről és együttműködésről hallott szavaik.

A magam és az ezen az utazáson velem együtt részt vevő társaim nevében őszinte köszönetemet fejezem ki Nixon elnöknek és családja tagjainak, az amerikai kormány tagjainak és a többi hivatalos személyiségnek, akik szívélyes fogadtatásban és vendégszeretetben részesítettek bennünket.

Békét és boldogulást kívánok az amerikai népnek.

Erősödjék és fejlődjék a Szovjetunió és az Amerikai Egyesült Államok közötti békés jó viszony!

Minden jót, az újabb találkozásokig!

A FRANCIAORSZÁGI RAMBOUILLET-PALOTÁBAN
ADOTT VILLÁSREGGELIN

1973. JÚNIUS 26.

Tisztelt elnök úr!

Tisztelt uraim!

Eltársak!

Engedje meg, elnök úr, hogy megköszönjem önnek a meghívást az önök országába, a szíves fogadtatást, a Szovjetunióról és kapcsolatainkról mondott meleg szavakat.

Örülök újabb találkozásunknak. Folytatása ez annak a párbeszédnek, amelynek fontos részét alkotta ez év eleji találkozásunk Zaslavlban. A legfelsőbb szintű érintkezés és konzultáció természetes jelenség a Szovjetunió és Franciaország közötti jelenkori kapcsolatokban, és ezek minden esetben újabb ösztönzést adnak az országaink közötti kölcsönös megértés és együttműködés ügyének.

Mostani találkozónkra olyan időpontban került sor, amikor a világhelyzet dinamikusan fejlődik. Mozgásba jöttek a kapcsolatok sok olyan állam között, amelyeknek különböző a társadalmi rendszerük. Tevékenyen kutatják a világ előtt álló legjelentősebb, legfontosabb problémák megoldását. Vonatkozik ez Európára. Vonatkozik ez a földkerekség más térségeire is. Sikerült megoldani az egyik legsürgetőbb problémát: létrejött a vietnami háború beszüntetéséről és a béke helyreállításáról szóló egyezmény. Mindinkább megértik a közel-keleti rendezés szükségességét.

Ha megpróbáljuk egészében értékelni ezeket a jelenségeket, azt mondhatjuk, hogy a nemzetközi kapcsolatok fejlődésük új szakaszába lépnek. Míg nem is olyan régen a nemzetközi helyzet általános háttérét a hidegháború ideológiája és politikája alkotta, most ez a kép megváltozott. Bármennyire nehéz is leküzdeni a hidegháború tehetetlenségi erejét,

minden okunk megvan arra, hogy a hidegháborút olyasvalaminek tekintsük, ami letűnőben van. És nem kevés történt már eddig is annak érdekében, hogy leküzdjük az emberiség élete e veszélyes szakaszának következményeit. Megszűnt az elektromos telítettség állapota, amelyben a világ leledzett. Mintha átléptük volna a veszélyes feszültség övezetét. Létrejöttek a lehetőségek ahhoz, hogy komolyan foglalkozzunk a béke és a kölcsönösen előnyös együttműködés viszonyainak kiépítésén a Kelet és a Nyugat államai között, hogy dologhoz lássunk s megszabadítsuk az emberiséget az atomháború veszélyétől.

E mellett a következtetés mellett szólnak az Egyesült Államokban nemrég befejezett látogatásunk eredményei is. Teljes meggyőződéssel kijelenthetjük, hogy a Nixon elnökkel folytatott konstruktív és tárgyyszerű eszmecserénk, a Washingtonban kötött egyezmények lehetővé teszik az előrehaladást a Szovjetunió és az Egyesült Államok közötti együttműködés útján mindkét nép, az egész világ biztonsága és békéje érdekében.

Külön szeretném hangsúlyozni a Szovjetunió és az Egyesült Államok között az atomháború elhárításáról a napokban létrejött egyezmény jelentőségét. Az egyezmény értelme nem csupán az, hogy elhárítsa a két hatalom nukleáris összeütközését, hanem az is, hogy jelentős mértékben csökkentse a más országokat fenyegető atomháborús veszélyt. Ez az egyezmény, mély meggyőződésem szerint, éppen ezért összhangban áll valamennyi nép létfontosságú érdekeivel. S ez a magyarázata annak is, hogy a világ közvéleménye miért fogadta oly nagy helyesléssel ezt az egyezményt.

Az olyan fordulatot jelentő szakaszban, mint a mostani, rendkívül világosan megmutatkozik, mennyire időszerűek és üdvösek voltak a Szovjetunió és Franciaország lépései, amikor közös megegyezéssel erőfeszítéseket tettek az enyhülés, az együttműködés és a béke előmozdítására. Kapcsolataink jó példává váltak. Szeretném ezt éppen itt, Párizsban hangsúlyozni, mert az erősödő szovjet-francia együttműködés, véleményünk szerint, továbbra is jó példája a különböző társadalmi rendszerű nagy államok békés egymás mellett élésének, baráti és jószomszédi viszonyuk kiépítésének. Fontos, nézetem szerint, hogy továbbra is olyan konstruktív eszmék szülessenek, amelyek lelkesíteni tudják a népeket, biztos és tartós távlatokat nyitnak előttük a békés élethez.

A széles körű szovjet-francia együttműködés egyik területét alkották és alkotják ma is az európai ügyek. Most a néhány nap múlva kezdődő

összeurópai értekezlet áll az európai politika előterében. Európa történetében először ülnek most össze Helsinkiben az európai államok, az Amerikai Egyesült Államok és Kanada felelős képviselői. Ennek a ténynek már önmagában véve is óriási a jelentősége. De a legfontosabb az, hogy az értekezlet résztvevőinek tekintetükkel mintegy be kell hatolniuk kontinensünk jövőjébe, meg kell határozniuk, milyen úton fejlődjenek tovább az érdekelt államok közötti kapcsolatok a békés együttműködés viszonyai között. Ez valóban történelmi horderejű feladat. Megoldása nemcsak új szó kimondását jelenti Európában, hanem nagy nemzetközi jelentőségű példát is mutat. Szerintünk az a tény, hogy a Szovjetunió és Franciaország álláspontja az európai biztonság kulcskérdéseiben közel áll egymáshoz, fontos záloga országaink további együttműködésének a tanácskozás sikere érdekében. Meggyőződésünk, hogy a Szovjetunió és Franciaország hosszabb távon is vezető szerepet tölthet be az egész kontinensre kiterjedő békés együttműködés megszervezésében. Persze, kellőképpen figyelembe kell venni, hogy a Szovjetunióknak is, Franciaországnak is megvannak a maga barátai és szövetségesei.

A Szovjetunió Kommunista Pártja, az egész szovjet nép nagyra értékeli a baráti kapcsolatokat Franciaországgal és a francia néppel. Ezeknek a kapcsolatoknak a fejlesztése a politika és a gazdasági élet, a tudomány és a kultúra területén – a szovjet külpolitikai irányvonal egyik legfontosabb törekvése. Ilyen szempontból foglalkozott pártunk XXIV. kongresszusa a Franciaországgal való kapcsolatokkal, s ezt hangsúlyozta ismételten az SZKP Központi Bizottságának áprilisi plénuma is, amely a Szovjetunió nemzetközi politikájának alapvető kérdéseit vizsgálta.

Tisztelt elnök úr! A mai eszmecserénk folyamán figyelmünket a jelenlegi nemzetközi fejlődés számos kulcskérdésére és ezek európai és világméretű jelentőségének értékelésére összpontosítottuk. Éppúgy, mint eddig, most is megállapítottuk, hogy nézeteink igen közel állnak egymáshoz. Találkozásunk és megbeszéléseink ismételten igazolták a szovjet-francia együttműködés életerejét és stabilitását. Az országaink közötti bizalom, amely a háború nehéz éveiben született és utána szinte új életre kelt – ez a bizalom országaink népei, az európai és a nemzetközi biztonság üdvére tovább erősödik.

Emelem poharam a Francia Köztársaság elnökének, Pompidou úrnak egészségére! A szovjet-francia együttműködés fejlődésére és elmélyülésére, a Szovjetunió és Franciaország népeinek barátságára!

BESZÉD

A VIETNAMEI DOLGOZÓK PÁRTJA

ÉS A VDK KORMÁNYA KÜLDÖTTSÉGÉNEK

TISZTELETÉRE RENDEZETT VILLÁSREGGELIN

1973. JÚLIUS 10.

Tisztelt Le Duan elvtárs!

Tisztelt Pham Van Dong elvtárs!

Kedves barátaim!

Kommunista pártunk, az egész szovjet nép nevében üdvözlöm önöket és az önök személyében a hős vietnami népet, amelyet a szovjet emberekkel a megbonthatatlan barátság régi, erős szálai fűznek össze.

Üdvözljük a Vietnami Dolgozók Pártját, amelyet Ho Si Minh, a kiváló marxista-leninista alapított meg, azt a pártot, amely mélyreható forradalmi átalakításokat hajtott végre, az imperialista agresszió nehéz éveiben harcba vitte az egész népet a függetlenségért, és becsülettel vitte végig a szabadság és a szocializmus zászlaját a legsúlyosabb megpróbáltatásokon át.

Melegen üdvözljük nagy barátainkat – Le Duan és Pham Van Dong elvtársat, valamint a többi vietnami vezetőket, Ho Si Minh hű követőit, a közös marxi-lenini eszményekért és kommunista pártjaink céljaiért küzdő rendíthetetlen harcosokat.

Nemegyszer találkoztunk már önökkel, kedves vietnami elvtársak, de mostani találkozásunknak különleges jellege van. Olyan időpontban kerül rá sor, amikor véget ért a háború, amelyben a vietnami nép nagyszerű sikereket ért el, amikor egész bolygónkon új légkör van kialakulóban, amikor egyre határozottabban utat tör magának a béke és az enyhülés tendenciája.

A Szovjetunió Kommunista Pártja és az egész szovjet nép nevében melegen üdvözljük a Vietnami Dolgozók Pártját, összes vietnami barátainkat a történelmi jelentőségű győzelem alkalmából!

A szovjet emberek mindig együtt voltak vietnami testvéreikkel. Azt, hogy mindenben támogassuk és segítsük az önök harcát a békéért és a szocializmusért, internacionalista kötelességünknek tekintettük és tekintjük. Már pártunk XXIII. kongresszusán meggyőződéssel kijelentettük, hogy „soha senki sem olthatja el a szocializmus fáklyáját a Vietnami Demokratikus Köztársaságban”. És ma ez a fáklya beragyogja az egész világot.

A vietnami háború nem volt és nem is lehetett merőben regionális jelenség. Súlyosan érintette sok állam érdekeit. Következményei hatást gyakoroltak az egész világpolitikára. Maga az a tény, hogy nyílt agressziót követtek el egy szocialista állam ellen, elzárta a nemzetközi légkör javulásának útját. Nem véletlen, hogy a délkelet-ázsiai háborús góc felszámolásáért vívott harc volt egyik sarkalatos pontja az SZKP XXIV. kongresszusán elfogadott békeprogramnak, s közös követelése lett a szocialista államoknak, korunk összes haladó erőinek.

Azt hiszem, helyénvaló ma felidézni a kommunista és munkáspártok négy évvel ezelőtti Moszkvában tartott nemzetközi tanácskozásának egyik fontos következtetését. Ez a következőképpen hangzik: *„Az imperialista-ellenes erők akcióegységének változatlanul fő láncszeme az a harc, amelyet a háborús veszély, a népek tömeges kiirtásával fenyegető termonukleáris világháború veszélye ellen, a világbékéért vívnak.”*

Ennek a harcnak elválaszthatatlan részét alkotta az a nemzetközi támogatás, amelyet a Szovjetunió, valamennyi testvéri szocialista ország nyújtott Vietnamnak. Vietnam nagyszerű hőstette, győzelme – nagy sikere az antiimperialista erőknek, közös sikere a szocialista haladás ügyének.

Most a vietnami elvtársak győzelmét egy fontos politikai dokumentum: a párizsi egyezmény rögzíti. A Vietnami Demokratikus Köztársaság előtt megnyílt a lehetőség a szocialista építés további kibontakoztatására, s kialakulnak a feltételek az előrelépéshez az ország békés egyesítése felé.

Szolidárisak vagyunk a Vietnami Demokratikus Köztársaságnak és a Dél-vietnami Köztársaság Ideiglenes Forradalmi Kormányának az álláspontjával, és síkraszállunk azért, hogy valamennyi fél maradéktalanul és fenntartás nélkül teljesítse a párizsi egyezmény előírásait. Éppen ezt hangsúlyozta országunk, amikor aláírta a nemzetközi Vietnam-konferencia záróokmányát.

A szocialista országoktól idegen az a törekvés, hogy bárkire is ráerőszakolják rendszerüket. A forradalmakat nem lehet exportálni. De min-

denkor eltökélten harcolunk az ellenforradalom exportja, a népek belügyeibe való imperialista beavatkozás ellen. Minden népnek elidegeníthetetlen joga, hogy maga válassza meg társadalmi rendszerét, hogy maga döntsön sorsáról.

Ezt szem előtt tartva, a szocialista országok hosszú évek óta következetesen harcolnak a tartós, szilárd békéért, amelynek gyümölcseit nemcsak a mostani nemzedék élvezhetné, hanem az eljövendő nemzedékek is.

A békeprogram megvalósítása céljából a Szovjetunió az SZKP XXIV. kongresszusa után több jelentős lépést tett a nemzetközi biztonság további erősítése érdekében.

Az egyik legfontosabb ezek közül az atomháború elhárításáról szóló egyezmény, amely a Szovjetunió és az Amerikai Egyesült Államok között jött létre. Nem kételkedünk abban, hogy ennek az egyezménynek a realizálódása, akárcsak a többi szovjet–amerikai egyezményé is, nemcsak a szovjet és az amerikai nép érdekeit szolgálja, hanem a nemzetközi porondon uralkodó politikai légkör általános javulásának az érdekeit, az egész szocialista közösségnek, a társadalmi haladás ügyének az érdekeit is.

Sikeresen kezdte meg munkáját Helsinkiben az európai biztonsági és együttműködési értekezlet. Ha résztvevőiben meglesz a jóakarat, az értekezlet az európai béke megszilárdításának egyik jelentős állomása lehet és kell is hogy az legyen. A Szovjetunió jelentős munkával járult hozzá az összeurópai értekezlet előkészítéséhez, s arra törekszünk majd, hogy ez a fontos nemzetközi ügy teljes sikerrel járjon.

A világpolitikában végbemenő pozitív változások lényege abban van, hogy megkezdődött a nemzetközi kapcsolatok újjászervezése a békés egymás mellett élés elvei alapján, vagyis azoknak az elveknek alapján, amelyeket Lenin dolgozott ki a szocializmus létrejöttének legelején.

Ez, természetesen, nem egyszerű dolog. Politikai józanságot, elvhűséget és kitartást követel. Hiszen különböző társadalmi rendszerű államok viszonyáról van szó. Szigorúan tartjuk magunkat a marxista–leninista ideológiához, a munkásosztály ideológiájához.

A kapitalista államoknak megvan a saját burzsoá ideológiájuk. Mindamellettt úgy véljük, hogy ez nem lehet akadály a feszültség enyhítését célzó konkrét lépéseknek, olyan összehangolt intézkedések végrehajtásának, amelyeknek célja, hogy örökre megóvja az emberiséget az atomháború veszélyétől.

A Szovjetunió szükségesnek tartja, hogy lépésről lépésre gyakorlati

intézkedések történjenek nemcsak a politikai, hanem a katonai enyhülés irányába is. Jelentős mértékben ezeknek a problémáknak a megoldásától függ majd a feszültség enyhülésének mértéke és megalapozottsága, a béke megszilárdulásának ügye.

A szocialista testvérországokkal válllvetve a Szovjetunió arra törekszik, hogy a béke épülete olyan szilárd alapra épüljön, mint minden ország, minden nép szuverenitásának és függetlenségének a tiszteletben tartása, s hogy a feszültség enyhülésének folyamata globális, mindent átfogó jelleget öltjön.

Ebből a szempontból Délkelet-Ázsia, sőt az egész ázsiai kontinens helyzetének teljes normalizálása igen nagy jelentőségű lenne.

A Dél-Vietnam mélyreható demokratikus átalakításaért, az Észak és a Dél békés egyesítéséhez szükséges feltételek megteremtéséért vívott harc ma még a reakciós erők ellenállásába ütközik. Akadályai vannak annak is, hogy megegyezés jöjjön létre Laoszban a béke helyreállításáról és a nemzeti egyetértés megteremtéséről. Folytatódik a fegyveres harc Kambodzsában, ahol a hazafias erők állhatatosan küzdenek hazájuk igazi szabadságáért és függetlenségéért. A Vietnami Demokratikus Köztársaság ama következetes politikájának sikerei, amely a vietnami föld békéjének megszilárdítására irányul, Indokína valamennyi népét arra ösztönzi, hogy harcoljanak nemzeti vágyaik valóra váltásáért.

Meggyőződésünk szerint a béke helyreállítása egész Indokínában kedvező előfeltételeket teremt ahhoz, hogy további konkrét lépések történjenek a biztonság megszilárdítására a nagy kiterjedésű ázsiai kontinensen, újabb ösztönzést ad kivétel nélkül valamennyi ázsiai állam egyenjogúságon alapuló, jószomszédi együttműködésének megvalósításához.

Országunk, az SZKP XXIV. kongresszusának határozatait követve, változatlanul támogatja és támogatja az arab népek igazságos harcát az izraeli agresszió következményeinek felszámolásáért. Az izraeli csapatokat ki kell vonni az összes megszállt arab területekről, helyre kell állítani e térség államainak határait, hogy a Biztonsági Tanács és az ENSZ Közgyűlés ismert határozatainak megfelelően, valamennyi közel-keleti ország és nép biztonsága kellően biztosítva legyen.

A nemzetközi biztonság megszilárdításában elért eredmények mindannyiunkat arra köteleznek, hogy még energikusabban, még kitartóbban harcoljunk magasztos közös célunkért: az egyetemes tartós békéért. Ez

a gerince a szocialista államok külpolitikai tevékenységének, amely teljes összhangban van valamennyi nép létfontosságú törekvéseivel.

Eltársak! Találkozásunkra mind a délkelet-ázsiai helyzet alakulása, mind pedig az egész nemzetközi fejlődés szempontjából fontos, mondhatnánk, fordulatot jelentő időpontban került sor. Arra törekszünk, hogy megszilárdítsuk és visszafordíthatatlanokká tegyük a nemzetközi élet pozitív változásait. Ezt óriási mértékben elősegíti majd a szocialista államok összefogásának további erősödése, a szocialista világ és a nemzeti felszabadító erők szoros szövetsége, a kommunista és munkáspártok, az összes antiimperialista erők egységének és együttműködésének fejlődése.

Ha ilyen szemszögből vizsgáljuk a vietnami párt- és kormányküldöttség látogatását, a ma kezdődött tárgyalásokat, már most határozottan kijelenthetjük, hogy közös munkánkkal még magasabb szintre emelhetjük a szovjet–vietnami barátságot, bővíthetjük együttműködésünk méreteit valamennyi fontos területen, s jelentősen hozzájárulhatunk közös nagy forradalmi vívmányunknak – a szocialista világrendszernek – az erősödéséhez.

A háború napjaiban meggyőzően bebizonyosodott a szovjet–vietnami barátság hatékonysága és ereje. Most, a béke napjaiban, szilárd elhatározásunk, hogy vietnami elvtársainkkal együtt tovább erősítjük majd népeink barátságát.

Síkraszállunk pártjainknak a marxizmus–leninizmus és a proletár internacionalizmus kipróbált elvein alapuló, széles körű, termékeny és rendszeres kapcsolataikért, társadalmi szervezeteink szoros kontaktusaiért, a kiterjedt gazdasági együttműködésért. A szovjet nép jól ismeri barátainak a háborúban lerombolt gazdaság helyreállításával, a dolgozók anyagi jólétének emelésével, a kultúra és a közoktatás fejlesztésével kapcsolatos gondjait.

A Szovjetunió sok éven át nagyarányú önzetlen segítséget nyújtott a vietnami népnek honvédelme erősítésében, az agresszió elleni harcban. Jelentősen hozzájárultunk a VDK gazdaságának fejlesztéséhez is. Örömmel közölhetem a vietnami elvtársakkal, hogy az SZKP Központi Bizottsága és a szovjet kormány határozatot hozott, amelynek értelmében mindaz a segítség, amelyet nyújtottunk, ingyenesnek tekintendő. Meggyőződésünk, hogy a szocialista államok internacionalista támogatásával a Vietnami Demokratikus Köztársaság sikerrel megbirkózik az előtte álló feladatokkal.

Engedjék meg, elvtársak, hogy kifejezzem szívből jövő örömünket a vietnami párt- és kormányküldöttség látogatása alkalmából, s felköszöntsem önöket.

Éljen a hős vietnami nép!

Éljen élcsapata, a Vietnami Dolgozók Pártja!

Éljen a megbonthatatlan szovjet–vietnami barátság!

Emelem poharam drága barátaink – Le Duan elvtárs és Pham Van Dong elvtárs egészségére, valamennyi vietnami elvtársunk egészségére!

BESZÉD

„A NÉPEK KÖZÖTTI BÉKE MEGSZILÁRDÍTÁSÁÉRT” NEMZETKÖZI LENIN-BÉKEDÍJ ÁTVÉTELE ALKALMÁBÓL

1973. JÚLIUS 11.

Igen tisztelt nemzetközi bizottsági tagok!
Kedves elvtársaim és barátaim!

Mélységes megindultsággal veszem át ma „A népek közötti béke megszilárdításáért” Lenin-díjat.

Mint kommunista, munkám legnagyobb megbecsülésének érzem azt a kitüntetést, amely a nagy Leninnek, tanítómesterünknek, a zseniális teoretikusnak, a biztos kezű és éles szemű politikusnak a nevét viseli. Engedjék meg, hogy őszinte köszönetemet fejezzem ki a Nemzetközi Bizottságnak, amely oly magas megtiszteltetésre méltatott engem.

A szovjetek országának külpolitikai irányvonala kommunista pártunk kollektív bölcsességének és munkálkodásának terméke. A Lenin-díj odaítélését ezért úgy tekintem, mint az egész párt érdemeinek méltatását, mint a párt Központi Bizottsága által követett irányvonal helyességének nemzetközi elismerését. És boldog vagyok, hogy annak a pártnak a sorában, amelyben nevelkedtem és megedződtem, magam is harcolhatok a nagy célokért, a népek tartós békéjéért és szilárd biztonságáért, azokért a célokért, amelyek elérésére az egész dolgozó emberiség törekszik.

Nekünk, szovjet embereknek, a tevékeny békeharc nem holmi időleges, konjunkturális feladat. Elvi, tudatosan meghatározott, állandó irányvonalunk ez, amelyet a szocialista közösség valamennyi országával testvéri egységben folytatunk.

Már Karl Marx, éles tekintettel kutatva a társadalmi fejlődés távlatait, azt írta, hogy amikor a munkásosztály megteremti majd a maga szocialista társadalmát, akkor „nemzetközi elve a *béke*, mert minden nemzetnél ugyanazon elv lesz uralkodó: a *munka!*”

Népünk felépítette a szocialista társadalmat és most harcol a kommunizmusért, azért a rendszerért, amely a legteljesebben tárja fel az ember alkotási lehetőségeit. És természetes, hogy pártunk, amely irányítja a történelemben példa nélkül álló tudatos jövőndőalakítást, népünk, amely határtalanul bízik a pártban és saját kezűleg végzi ezt az alkotó munkát, következetesen harcol a háború és az agresszió ellen, azért, hogy minden ember szerte a világon szilárd és tartós békében élhessen.

Teljesen törvényszerű, hogy a szovjet emberek az igazságos békéről alkotott felfogásukat, a békepolitikára vonatkozó értelmezésüket elválaszthatatlanul összekapcsolják vezetőnknek és tanítómesterünknek, pártunk és államunk megalapítójának, Vlagyimir Iljics Leninnek a nevével. Éppen Lenin volt az, aki az emberiség történetében először egyesítette a tudományos kommunizmus elméletét az állami külpolitika irányításának gyakorlatával. A lenini gondolatnak és a lenini tettek ebből az ötvözetéből fakadtak a nemzetközi porondon követett szocialista irányvonal elvei és módszerei, amelyeket mi, Lenin tanítványai és követői, alkalmazunk és mindenkor alkalmazni is fogunk.

A szovjet külpolitika elveit ma már az egész világon ismerik. Ez a szocialista közösséghez tartozó országok testvéri egységének erősítésére irányuló politika, amely a nemzeti és társadalmi felszabadulásukért harcoló népekkel való szövetség erősítésének a politikája, a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett élésének politikája, az agresszió elleni elszánt harc politikája. Ez a cselekvő és becsületes diplomáciának, a vállalt kötelezettségek szigorú és feltétlen teljesítésének a politikája. Az ilyen politika megfelel a szocializmus, valamennyi nép érdekeinek, a legteljesebb mértékben megfelel a népek létfontosságú céljainak és szükségleteinek.

Pártunk XXIV. kongresszusa, valóra váltva a nagy Lenin végakarátát, reális, és mint az élet igazolta, termékeny békeprogramot tűzött ki. Ezt a programot az a magasztos törekvés sugallta, hogy a föld felett mindig derült legyen az égbolt, hogy örökre elhallgassanak a fegyverek, a rakétákat pedig csak békés célokra használják, hogy az atomenergia kimeríthetetlen erői kizárólag az építés céljait, a dolgozók javát és boldogságát szolgálják. Ezért találkozik békeprogramunk a munkások és parasztok, minden békés munkával foglalkozó ember óriási megbecsülésével és hálájával, egyre növekvő és mind hatékonyabb támogatásával.

A kommunisták mindig síkraszálltak azért, hogy a néptömegek, poli-

tikai pártjaik és szervezeteik tevékenyen részt vegyenek a béke és a háború kérdéseinek megoldásában, a világpolitika tevékeny tényezői, nem pedig kívülálló szemlélői legyenek. A néptömegek hangja csak azokat zavarhatja, akik a nemzetközi feszültség fenntartásában érdekeltek. És megfordítva, a közvélemény tekintélye, aktív tevékenysége csak segítheti azokat a kormányokat, amelyek következetes békepolitikát folytatnak.

Élve az alkalommal, hogy itt olyan kiváló személyiségek, a békeszerető közvélemény képviselői gyűltek össze, szeretném hangsúlyozni, hogy a Szovjetunió melegen üdvözli a közvélemény mind nagyobb részvételét a nemzetközi biztonságért folytatott harcban. Meggyőződésünk, hogy a béke megvédésére irányuló társadalmi mozgalom fontos állomása lesz a békeszerető erők moszkvai világkongresszusa. Ami pedig minket illet, biztosak lehetnek abban, barátaim, hogy teljes mértékben támogatjuk ezt a kongresszust, nemes céljait és feladatait.

Évről évre növekszenek azoknak a sorai, akik határozottan és következetesen harcolnak a népek közötti békéért, a világ valamennyi népének és nemzetének békés együttműködéséért. Ez nagyon jó jel, ez optimizmus-sal tölt el valamennyiünket. Szeretném ma szívből üdvözölni békeharcos-társaimat, közös barátainkat, akiket ebben az évben velem együtt tüntettek ki a Lenin-békedíjjal: Salvador Allende chilei elnököt, James Aldridge neves angol író, Enríque Pastorinót, az uruguayi és a nemzetközi munkásmozgalom kiváló személyiségét, a Szakszervezeti Világszövetség elnökét. Valamennyiüknek, a Lenin-békedíj összes kitüntetettjeinek újabb sikereket kívánok humánus tevékenységükben.

Jogosan mondják, hogy a tapasztalat elsősorban emlékezés, a nemzedékek emlékezése. A mi tapasztalatunk arra tanít, hogy a béke nem jön el önmagától. Harcolni kell érte. Ahhoz, hogy megvédjük az ország függetlenségét és becsületét, magát az élethez való jogot, azt, hogy teljes jogú urai legyünk országunknak és sorsunknak, olykor vállalnunk kell a legnagyobb áldozatokat is.

Ötvenöt esztendővel ezelőtt a szovjet emberek első nemzedéke hozzá-látott Oroszország forradalmi átalakításához. Ma a Szovjetunió hatalmas, szabad állam, amely magabiztosan halad a kommunizmus felé. De elfelejthetjük-e, hogy történelmünkben a békés építés minden másfél esztendejére a háborúnak, illetve a háborús pusztítás helyreállításának egy esztendeje jutott?

A nyár derekán vagyunk, amikor a virágzó természet feltárja teljes

pompáját, kimeríthetetlen lehetőségeit. És mi a természettel együtt örülünk az életnek, érezzük a munka emberi örömének teljességét. De a szovjet emberek nem felejtették és nem felejtik el, hogy harminckét évvel ezelőtt egy ugyanilyen nyári napon fasiszta bombák és lövedékek robbanásai homályosították el a napkeltét.

Honfitársaim millióihoz hasonlóan a háború első napjaitól az utolsó napjáig sok mindenben mentem keresztül a frontok útjain, helyesebben a harcterek úttalan útjain. Szívemet boldog büszkeség tölti el, amikor azokra a halhatatlan hőstettekre gondolok, amelyeket a bátor szovjet nép a Nagy Honvédő Háború éveiben véghezvitt. És ugyanakkor szomorúság fog el, amikor azokra emlékezem, akik hősi halált haltak a csatamezőn, akiket a hitleri kínzókamrákban meggyötörtek, akiket az ellenséges bombák saját otthonukban megöltek.

Nemcsak népünk sorsa, hazánk jövője forgott akkor kockán, hanem több tucatnyi országnak és a különböző államokban élő emberek százmillióinak sorsa. És sem ma, sem a jövőben senkinek sem szabad megfeleledkeznie arról, hogy a mai kor emberei pusztá létüket, szabadságukat igen nagy mértékben a hős szovjet népnek, a szovjetállamnak, a nagy szocialista rendszernek köszönhetik!

Tavaly ellátogattam az ország több vidékére: a Novoszibirszk területre és az Altajra, Üzbegisztánba és Kazahsztánba. Hivatalos utazás volt ez, amely a népgazdaság napi feladataival függött össze. A termésről, a tervteljesítés állásáról volt szó, arról, hogy miként lehetne jobban, eredményesebben megoldani a gazdasági problémákat. De bárhol és bármiről kezdtünk is beszélgetni, lett légyen az gazdasági aktívagyűlésen vagy tudományos intézetben, kinn a mezőn vagy egy üzemben, mindenütt elhangzott ez a rövid és sokat jelentő szó: béke.

Ezzel a szóval a szovjet ember igen sok mindent összekapcsol: az élet szeretetét és a hazaszeretetet, mindazokat a sikereket, amelyeket az építőmunkában, országa kommunista társadalmának felépítésében, valamilyen ország dolgozói közös eszményeinek megvalósításában elért. Az agresszió ellen, a béke megvédéséért vívott harc olyasmi, amit a nép megkövetel pártunktól, s aminek a pontos teljesítéséért a párt felelősnek érzi magát a szovjet embereknek mind a mai, mind az eljövendő nemzedéke előtt.

Kedves elvtársak! Napjainkban tanúi vagyunk – de nemcsak tanúi, hanem cselekvő résztvevői is – az egész háború utáni történelem egy nagyszerű fordulatának: egy átmenetnek a nemzetközi életben való ellen-

séges konfrontáció időszakából, amikor a fenyegető feszültség könnyen háborús vihart robbanthatott volna ki, a szocialista és a kapitalista államok egyre szilárdabb békés egymás mellett élésének, ésszerű, a kölcsönös előnyökön és az egyenlő biztonságon alapuló békés együttműködésének időszakába.

A konfrontációtól az együttműködésig nem könnyű az út, erőfeszítéseket és időt igényel. Ennek az útnak fontos állomásai voltak az utóbbi években Európában létrejött egyezmények a Szovjetunió és az NSZK, Lengyelország és az NSZK, az NDK és az NSZK, a szocialista Csehszlovákia és az NSZK között, a Nyugat-Berlinre vonatkozó egyezménykomplexum. Igen nagy a jelentősége a vietnami béke helyreállítására vonatkozó párizsi egyezményeknek, amelyek a hős vietnami nép igazságos ügyének győzelmét rögzítik. Megvolt a szerepük az olyan nemzetközi aktusoknak is, mint például a bakteriológiai (biológiai) fegyver eltiltására vonatkozó megállapodás vagy a hadászati fegyverek korlátozásáról szóló tavalyi szovjet–amerikai szerződések.

Az utóbbi időben, mint önök is tudják, tárgyalásokra került sor nálunk olyan jelentős tőkésországok képviselőivel, mint az Amerikai Egyesült Államok, a Német Szövetségi Köztársaság és Franciaország. Ezeket a tárgyalásokat annak szenteltük, hogy keressük a módját az olyan rendkívül fontos feladatok megoldásának, mint a nemzetközi kérdésekben végbemenő pozitív változások megszilárdítása, azoknak az elveknek a nemzetközi kapcsolatok szférájában való érvényesítése, amelyekért az októberi forradalom óta, Lenin kora óta harcolunk. És meg kell mondanunk, hogy az elvégzett munka reális, kézzelfogható eredményeket hozott, amelyek egyaránt hasznosak mind saját népünk, mind a világ valamennyi népe számára.

Gondolják csak meg, elvtársak. A hirosimai és a nagaszaki atomrobbanás óta eltelt csaknem harminc esztendőn át az emberiség abban a tudatban élt, hogy valahol a láthatár mögött, de talán már nem is oly távol, a nukleáris katasztrófa réme fenyeget. Ez alatt az egész idő alatt a békeszerető emberek követelték, hogy zárják ki ezt a veszélyt az emberiség életéből. Most végre megtettük az első reális lépéseket ebben az irányban.

Vajon lehet-e egyáltalán túlbecsülni azt a körülményt, hogy a Szovjetunió és az Egyesült Államok – az a két hatalom, amely a világ atomfegyver-készleteinek túlnyomó részével rendelkezik – megegyezett abban, hogy egymással szemben, egymás szövetségeseivel szemben, más orszá-

gokkal szemben tartózkodik az erőszakkal való fenyegetéstől vagy erőszak alkalmazásától, hogy megállapodásuk szerint igyekeznek kizárni az atomháború lehetőségét egymás között, valamint bármelyikük és más államok között. Ezt, nyilván, valóban lehetetlen túlbecsülni!

Már elmondtam, hogy ha köztünk és az Amerikai Egyesült Államok között csak a nukleáris háború elhárításáról szóló szerződés jött volna létre, ez is nagy dolog volna.

Kétségtelen, hogy az imperializmus agresszív erői még sokáig nem teszik le a fegyvert; nem tűntek le azok a kalandorok sem, akik saját önző érdekeikért készek egy újabb háborút lángra lobbantani. Ezért szent kötelességünknek tekintjük úgy irányítani a politikát, hogy semmiféle váratlan esemény ne érhesse bennünket felkészületlenül, hogy minden olyan próbálkozás, amely a világnak a hidegháború időszakába való visszataszítását célozza, tüstént kellő ellenállásba ütközzön.

A béke megvédésének legjobb formája békepolitikánk tevékeny továbbvitele és – ahogy mostanában mondani szokták – békeoffenzívánk folytatása.

Az SZKP Központi Bizottságának áprilisi plénuma megbízta a KB Politikai Bizottságát, hogy folytassa az aktív harcot a békeprogram teljes megvalósításáért, s törekedjen arra, hogy a nemzetközi helyzetben jelenleg egyre jobban érezhető kedvező változások visszafordíthatatlanná váljanak. A párt Politikai Bizottságában és Központi Bizottságában dolgozó valamennyi elvtársam nevében szeretném kijelenteni: Nem kíméljük erőnket, hogy teljesítsük ezt a párttól, az egész szovjet néptől kapott „békemandátumot”.

A jelenlegi helyzetnek az a sajátossága, hogy a békeprogram egyes tételei lényegében véve már teljesültek, mások megvalósítása pedig elég élénk ütemben halad. Mindez megköveteli, hogy egyes kérdéseket új szempontból vizsgáljunk meg. És azon munkálkodunk, hogy ezeket követve még hatékonyabban törekedhessünk a fő feladat megoldására: a béke megszilárdítására, a békés egymás mellett élésnek az államközi kapcsolatok elengedhetetlen normájává való változtatására.

Természetesen, elvtársak, legfőbb gondunk, mint eddig is, a szocialista országokhoz fűződő baráti kapcsolataink erősítése.

Pártunk, egész népünk nagy megelégedéssel látja, hogy a testvérpártok, a szocialista közösség országainak népei velünk együtt tevékenykednek a nemzetközi életben bekövetkezett fordulat megszilárdításán.

Harci együttműködésünk, együttes támogatásunk segítette a győzelemhez a hős vietnami népet. Közös akcióink tették lehetővé az európai helyzetnek azt a dinamikus fejlődését, amely az összeurópai értekezlet egybehívásához vezetett. Meggyőződésünk, hogy egységünk erősödése fontos feltétele annak, hogy tovább haladjunk előre a nemzetközi kapcsolatok valamennyi frontján. S ma olyan konkrét intézkedéseket dolgozunk ki, amelyek a szocialista országok további tömörítését célozzák.

Nagy figyelmet fordítunk majd, akárcsak az elmúlt években, arra is, hogy fejlesszük kapcsolatainkat a nemzeti felszabadítás erőivel, a fiatal ázsiai és afrikai államokkal, amelyek a szabadság útjára lépve most függetlenségük megszilárdításáért, gazdasági és társadalmi fejlődésükért harcolnak.

Korunk egyik legfontosabb feladata, meggyőződésünk szerint az, hogy kioltuk az agresszió tűzfészekét a Közel-Keleten. Nem szabad tovább el-tűrni, hogy agresszorok és kalandorok ezt a hatalmas kiterjedésű térséget robbanásveszélyes állapotban tartsák. Az agresszió áldozatául esett arab népek jogait maradéktalanul biztosítani kell. Az izraeli csapatokat ki kell vonni az összes megszállt arab területekről. Garantálni kell valamennyi közel-keleti ország békéjét, biztonságát és államhatárait. Ami bennünket illet, továbbra is szilárdan követjük ezt az irányvonalat.

Fontosnak tartjuk, hogy újabb lépésekkel erősítsük baráti kapcsolatainkat a latin-amerikai államokkal is, különösen azokkal, amelyek tevékenyen harcolnak a békéért és a népek szabadságáért.

Nagyon jól tudjuk és sohasem felejtjük el, hogy az ázsiai, az afrikai és a latin-amerikai államok népei a szocialista országok népeivel együtt fontos részét alkotják, hogy úgy mondjam, a béke állandó hadseregének a nemzetközi kapcsolatok porondján. Már igen sokat tettünk együtt. És meggyőződésünk, hogy útjaink ezután sem válnak el. Ami a Szovjetuniót illeti, országunk kész minden szükséges lépést megtenni együttműködésünk erősítése és fejlesztése érdekében.

A legközelebbi időszakban sok teendő vár ránk az Egyesült Államokkal, Franciaországgal, az NSZK-val, Japánnal és a tőkés világ más országaival való kapcsolataink fejlesztése terén is. Ugyanis meg kell szilárdítanunk kapcsolataink már tapasztalható javulását, újabb hatékony intézkedéseket kell tennünk a békés egymás mellett élés elvein alapuló kölcsönösen előnyös együttműködés elmélyítésére és kereteinek kiszélesítésére. Természetesen, mindenekelőtt azon kell lennünk, hogy gyakor-

latban teljes mértékben realizálódjanak azok a szerződések és egyezmények, amelyek már hatályba léptek. Ez lényegében feltétele is, alapkövetelménye is a további előrehaladásnak.

Európában kétségtelenül elsőrendű feladat a jól indult összeurópai értekezlet munkájának sikeres befejezése. Úgy véljük, hogy az értekezletet minden indokolatlan késedelem nélkül, a lehető legrövidebb idő alatt meg kell tartani. És meggyőződésünk, hogy a Szovjetunió által a testvérországokkal egyetértésben Helsinkiben „Általános nyilatkozat az európai biztonság alapjairól és az európai államok közötti kapcsolatok elveiről” címmel előterjesztett tervezet, valamint a barátaink és szövetségeseink által velünk egyetértésben előterjesztett javaslatok hatékony esz-közzé válnak majd e történelmi feladat megvalósításában; Európának a tartós béke földrészévé való változtatásában.

Kellő figyelmet fordítunk majd, elvtársak, azokra a problémákra is, amelyek a leszerelési politika különböző szempontjaival kapcsolatosak. Szilárd meggyőződésünk, hogy az európai politikai enyhülést követnie kell a háborús enyhülésnek is. Folytatódnak majd a hadászati fegyverek korlátozására, majd csökkentésére vonatkozó szovjet–amerikai tárgyalások is. Reméljük, hogy előrehaladást sikerül majd elérni a leszerelés széles problémakörével foglalkozó és az ENSZ síkján folyó genfi tárgyalásokon is.

Egyszóval, továbbra is sok a teendő, a fontos, mégpedig nemcsak a szovjet nép szempontjából, hanem az egész emberiség szempontjából is fontos teendő.

Kedves elvtársak! Bennünket, szovjet embereket jogos büszkeséggel tölt el az, hogy Lenin végakarátát valóra váltva éppen a mi szovjet hazánk lett az az állam, amely az egész emberiségnek megmutatja az utat a tartós béke felé.

És ennek az érzésnek mély reális alapja van. Hiszen az SZKP békeszerető külpolitikája kifejezi a szovjet népnek nevezett sokmilliós kollektíva akaratát és erőfeszítéseinek eredményeit. E politika történelmi sikereihez hozzájárult minden szovjet ember – férfi és nő, érett korú és ifjú; az is, aki acélt önt, az is, aki gabonát termeszt; az is, aki laboratóriumban dolgozik, s az is, aki katonamundért visel; az is, aki gyermekeinket tanítja, s az is, aki nagyszerű népünk egészségéről gondoskodik. És ezek az ügyet odaadóan szolgáló, önzetlen dolgozók egytől egyig megérdemlik a leg-

nagyobb hálát és elismerést mindazért, amit a munkában és a harcban véghezvittek.

Nemzetközi tevékenységünk megteremti a kellő békés feltételeket a szovjet emberek alkotó munkájához. Ugyanakkor ennek a munkának az eredményei, amelyek hazánk gazdagságának és hatalmának megsokszorozódásában, a szovjet emberek jólétének és kultúrájának növekedésében öltenek testet, szilárd alapul szolgálnak pártunknak a nemzetközi porondon kifejtett tevékenységéhez.

Velünk egy sorban haladnak barátaink, a szocialista országok népei, osztálytestvéreink: a világ kommunistái, a szabadság és függetlenség harcosai, mindazok, akik a világ békéjének és haladásának eszményeit védik. Mélységesen hálásak vagyunk barátainknak szolidaritásukért és támogatásukért, mert erőt merítünk belőle, mert meggyőz bennünket választott irányvonalunk helyességéről.

Biztosíthatom barátainkat arról, hogy politikánk mindig következetesen összekapcsolja majd a szovjetország nemzeti érdekeit valamennyi ország dolgozóinak, mindazoknak az érdekeivel, akik a szabadságért és a függetlenségért, a demokráciáért és a szocializmusért harcolnak. Mindenkor kommunista meggyőződésünkéből, szocialista erkölcsünkéből fakadó feltétlen kötelességünknek tartottuk és tartjuk ma is azt, hogy a lehető legszélesebb körű támogatásban részesítsük a szabadság igaz ügyéért harcoló népeket. Ez mindig így volt és így lesz ezután is.

Kedves elvtársak, barátaim! A mai nap nagy és örömteli esemény magánéletemben. Igaz ugyan, hogy – mint önök is látják – nem saját személyes élményeimről beszéltem ma, hanem közös dolgainkról, közös múltunkról és jövőnkről. De nem tehettem másként, mert kora ifjúságomtól kezdve egész életem összeforrt a párttal, a párt ügyeivel, gondjaival.

A Lenin-díj odaítélése alkalmából igen sok jókívánsággal halmoztak el. Teljes szívemből köszönöm mindezeket a jókívánságokat. Szívből köszönöm az itt, ebben a teremben elhangzott gratulációkat és meleg szavakat. A bennük kifejezett érzelmek ösztönzése mélységesen meghat és új erőt ad nekem.

A Lenin-békédíj átvétele alkalmából szeretném biztosítani pártunkat, a szovjet embereket, minden jóakarátú embert, hogy továbbra is minden tőlem telhetőt megteszek a legszebb, leghumánusabb célnak, annak a célnak megvalósításáért, amelyet már a nekem odaítélt kitüntetés neve is magában foglal: a népek közötti béke erősítéséért.

AZ UKRÁN SZSZK PÁRT- ÉS GAZDASÁGI
AKTÍVÁJÁNAK GYŰLÉSÉN

1973. JÚLIUS 26.

(RÉSZLET)

A béke védelme, a békés együttműködés más államokkal az egymás belügyeibe való teljes be nem avatkozás mellett – ez Lenin kora óta pártunk és a szovjetállam külpolitikájának következetes irányvonala. Sajnos, az imperialista agresszorok által országunk ellen indított háborúk sora, majd a hidegháború, amelyet abban a reményben indítottak ellenünk, hogy ilyen módon elszigetelhetik és visszaszoríthatják a szocialista világot – mindez nemegyszer súlyos akadályokat gördített békés politikánk útjába. Az agresszív imperialista körök a hidegháborút tudatosan arra használták fel, hogy próbára tegyék a szovjet emberek és szocialista testvéreink, szövetségeseink idegeit. Azt remélték, hogy atomzsarolással és katonai tömbök meg támaszpontok egész rendszerének kiépítésével megfélemlíthetnek bennünket. Permanensen „háborús szakadék szélén” akartak tartani minket. Erős idegek kellettek ahhoz, hogy ilyen körülmények között is folytassuk a békés építőmunkát és híven kitartsunk a békés egymás mellett élés politikája mellett. Idegeink elég erőseknek bizonyultak. Nekünk és a Varsói Szerződésben velünk együttműködő szövetségeseinknek létre kellett hoznunk egy olyan védelmi erőt, amely ráébreszti a burzsoá államok vezetőit arra, hogy velünk a fenyegetések nyelvén nem tárgyalhatnak, hogy velünk mint egyenrangúakkal, az értelem, a realitás és a kölcsönös előnyök nyelvén kell beszélniük.

Ma már a „szovjet háborús veszélyről” szóló fecsegések képtelen voltát és egy ellenünk irányuló háborús konfrontációra alapozott irányvonal kilátástalanságát nemcsak a nagy burzsoá államok széles társadalmi körei, hanem felelős vezetői is kénytelenek elismerni. A békés egymás mellettélést szolgáló lenini irányvonalunkat, s ezen belül az SZKP XXIV. kongresszusán elfogadott békeprogramot ma már mindenütt megértéssel és

megbecsüléssel fogadják. Államunkkal ma éppen ilyen alapon folytatnak tárgyalásokat és kötnek fontos egyezményeket. A béke napjainkban szilárdabbá vált, a Szovjetunió tekintélye pedig hallatlanul megnőtt.

Mindez pártunk politikájának nagy győzelme. Annak a nagy munkának az eredménye ez, amelyet pártunk és az egész szovjet nép az ország gazdaságának és kultúrájának fejlesztése, védelmének erősítése érdekében végzett; eredménye ez az SZKP által a nemzetközi szintén folytatott helyes és becsületes irányvonalnak, a szocialista barátainkkal és szövetségeseinkkel való testvéri együttműködésnek, valamint a számos más békeszerető országgal kialakult jó megértésnek és kölcsönös együttműködésnek.

Erről tanúskodik a szocialista testvérországokkal, az ázsiai, afrikai és latin-amerikai független államokkal való kapcsolatainkban az utóbbi években végbement fejlődés, valamint az olyan országokkal való kapcsolatainkban bekövetkezett fordulat, mint az NSZK és az Egyesült Államok, a szovjet-francia kapcsolatok eredményes fejlődése, az összeurópai értekezlet munkájának megkezdése. A Szovjetunió és a legnagyobb tőkésállamok között több fontos szerződés és egyezmény jött létre, amelyek célja a béke megszilárdítása és a békés együttműködés fejlesztése. Ilyen többek között az atomháború elhárításáról szóló szovjet-amerikai szerződés, amelynek nemcsak e két ország kapcsolatai szempontjából van nagy jelentősége, hanem az egész nemzetközi helyzet alakulása szempontjából is.

A békeprogram sok pontja lényegében már megvalósult vagy a megvalósulás stádiumában van. Más pontjain még dolgoznunk kell, és nem is keveset.

A külpolitikai kérdésekben való további előrehaladásunk egyik legfontosabb feltétele szoros együttműködésünk a szocialista testvérállamokkal, külpolitikánk koordinálása, az összehangolt cselekvés. Pártunk ennek igen nagy jelentőséget tulajdonít.

BESZÉD

AZ UKRÁN KOMMUNISTA PÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK ÉS AZ UKRÁN SZSZK LEGFELSŐBB TANÁCSÁNAK KÖZÖS ÜNNEPI ÜLÉSÉN

1973. JÚLIUS 26.

(RÉSZLET)

Elvtársak! Az utóbbi időben sok szó esett nemzetközi kérdésekről, és nem szeretnék ismétlésekbe bocsátkozni. Ezért erre vonatkozólag csupán néhány megjegyzésre szorítkoznék.

Napjainkban a nemzetközi helyzetet a Szovjetunió és más testvérországok lenini békepolitikájának jelentős eredményei jellemzik.

Valamennyien tanúi vagyunk annak, hogyan valósulnak meg a gyakorlatban azok az igen fontos külpolitikai irányelvek, amelyeket az utóbbi években a szocialista államok és a nemzetközi kommunista mozgalom dolgoztak ki, s amelyeket a többi között az SZKP XXIV. kongresszusán jóváhagyott békeprogram foglal össze. A hidegháború negyedszázados szakaszát egy olyan szakasz váltja fel, amelyben egyre szélesebb körben érvényesülnek a békés egymás mellett élés elvei a különböző társadalmi rendszerű államok közötti kapcsolatokban.

A Szovjetunió és Lengyelország szerződése a Német Szövetségi Köztársasággal, az NDK és az NSZK között létrejött szerződés, Csehszlovákia és az NSZK parafált szerződése, a Nyugat-Berlinre vonatkozó sokoldalú és kétoldalú egyezmények komplexuma – mindezek az okmányok gyakorlatilag lezárják a háború utáni időszakot, s új korszakot nyitnak meg: a normális békés kapcsolatok korszakát.

A kölcsönös kapcsolatoknak azok az elvei, amelyeket a Szovjetunió Franciaországgal és az Amerikai Egyesült Államokkal együtt dolgozott ki, nagy vonalakban vázolja a békés egymás mellett élés szilárd alapjára épülő államközi kapcsolatok fejlődését. Végül, a Szovjetunió és az Egyesült Államok között 1972-ben és 1973-ban létrejött egyezmények: a rakétaelhárító védelmi rendszerek korlátozásáról szóló egyezmény, a hadászati támadófegyverek korlátozása céljából teendő egyes intézkedé-

sekről szóló ideiglenes megállapodás és főleg az atomháború elhárításáról szóló szerződés – az első konkrét lépések a nemzetközi fegyverkezési verseny visszafogására és az emberiséget az utóbbi évtizedekben fenyegető legnagyobb veszélynek – a termonukleáris világháború veszélyének – csökkentése útján.

Az utóbbi évekből való más dokumentumok a Szovjetuniót az afrikai és ázsiai haladó független államokhoz fűző kapcsolatok eredményes fejlődéséről tanúskodnak. Ezek közé tartozik az Egyiptommal, Indiával és Irakkal kötött barátsági és együttműködési szerződés, amelyeket igen sokra becsülünk, amelyeknek nagy elvi és gyakorlati jelentőséget tulajdonítunk.

Mindez, elvtársak, a szocializmus békepolitikájának konkrét és meggyőző eredménye. Hasznára van minden népnek, és ezt érthető módon melegen üdvözi a közvélemény szerte a világon.

A nemzetközi légkör érezhetően megváltozott. Megenyhült, a népek élete nyugodtabb lett.

Ilyen légkörben könnyebb a békés építés feladatainak megoldására, az emberhez valóban méltó dolgokra koncentrálni.

A szocialista államok kezdeményezésére és tevékeny részvételükkel végbemenő ilyen változások tökéletesen megfelelnek azoknak az eszményeknek, amelyeket a nemzetközi kapcsolatok tekintetében a szocializmus, minden kommunista vall, s amelyekről már annak idején Marx és Engels, majd Lenin oly világosan és meggyőzően írt. És mi, elvtársak, büszkék lehetünk arra, hogy nekünk jutott az a nagy megtiszteltetés, hogy munkánkkal, erőfeszítéseinkkel bizonyos mértékben elősegítettük e nemes eszmények valóra váltását.

Mindez, persze nem jelenti azt, elvtársak, hogy megszűnt az ellentét a két társadalmi rendszer – a szocializmus és a kapitalizmus – között. A burzsoá államok továbbra is burzsoák, a szocialista államok pedig szocialisták maradnak. Nem feledkezhetünk meg arról, hogy egyes államok befolyásos körei arra törekszenek, hogy a világ továbbra is a feszültség lázában égjen, hogy növekedjenek a katonai kiadások és folytatódjon a fegyverkezési verseny. Mindig elvi ellenségei voltunk és azok is maradtunk az imperializmusnak. Határozottan síkraszállunk a fegyverkezési verseny beszüntetéséért, azt akarjuk, hogy a politikai enyhülést katonai enyhülés támassza alá.

A két rendszernek a versengése és küzdelme a nemzetközi porondon

folytatódik. Csupán az a lényeg, hogy ez a folyamat ne fajuljon az országok közötti fegyveres összeütközésekké és háborúkká, hogy az államok kapcsolataiban ne kerüljön sor erőszak alkalmazására vagy erőszakkal való fenyegetésre, s ne akadályozza semmi a különböző társadalmi rendszerű államok kölcsönösen előnyös együttműködésének fejlődését.

Az utóbbi időben a nemzetközi életben megnyilvánuló új jelenségek egyik példája az európai biztonsági és együttműködési értekezlet munkájának megkezdése.

Egy ilyen értekezlet összehívásának gondolatát a Szovjetunió és más szocialista államok vetették fel, részletes javaslatokat téve az értekezlet céljaira és programjára vonatkozólag.

Álláspontunk az európai biztonság kérdésében egyszerű és világos. A történelmi tapasztalat eléggé meggyőzően mutatja, mibe kerültek Európa népeinek az itt kirobbant véres háborúk, s különösen a két világ-háború. Nem szükséges erről bővebben beszélnünk itt, Ukrajnában, amelynek népe nagy hazánk többi népével együtt teljes mértékben kénytelen volt viselni a területtrablók inváziójának minden súlyát és keserűségét, s átment a fasiszta agresszorok szétzúzásaért vívott szent harc tüzén. Egy újabb európai háború azonban, amelyben immár példátlan pusztító erejű modern rakéta-atomfegyver kerülne alkalmazásra, számos európai állam pusztulásához vezetne.

Mi, kommunisták és a szocialista közösség országainak összes polgárai abból a szilárd meggyőződésből indulunk ki, hogy az azonos vagy a különböző társadalmi rendszerű államok között felmerülő nemzetközi kérdéseket, még a legbonyolultabbakat is, kizárólag békés úton, erőszak alkalmazása vagy erőszakkal való fenyegetés nélkül lehet és kell megoldani. Véleményünk szerint az államközi kapcsolatok fejlesztésének ez az útja annál realisabbá válik, minél jobban érvényesül a nemzetközi ügyekben a társadalmi rendszerük lényegénél fogva eleve békeszerető szocialista országok befolyása.

Harmincnégy állam előzetes konzultációi, amelyek egy fél éven át folytak a finn fővárosban, lehetővé tették az összeurópai értekezlet minden fél számára elfogadható napirendjének kidolgozását, az értekezleten meg tárgyalandó kérdések megközelítési alapelveinek lefektetését. Minden bizonnyal megállapíthatjuk, hogy ezek a konzultációk önmagukban véve úgy foghatók fel, mint az első kísérlet az egész kontinens méreteiben való politikai együttműködésre, a tartós béke útjának egyengetése céljából.

Már egyedül ezt is jelentős eredménynek tekinthetjük. Szeretnék utalni arra, milyen nagyra értékeljük azt, hogy az európai országokkal együtt ebben a munkában konstruktív módon részt vett a nyugati félteke két állama is: az Egyesült Államok és Kanada.

Most, amikor befejeződött az összeurópai értekezlet munkájának első szakasza, talán már beszélhetünk valamiféle első, ha nem is eredményekről, de legalább benyomásokról. Az értekezleten teljesen egyenlő alapon részt vevő kis és nagy államok külügyminiszterei kifejtették kormányuk elvi álláspontját az európai tartós békéhez és biztonsághoz, a politikai, gazdasági, tudományos és kulturális téren való békés együttműködés megvalósításához vivő út tekintetében. Az álláspontok, természetesen, nem voltak mindenben teljesen azonosak, sőt egyben-másban nagyon is eltértek. A továbbiak során is nyilván számos kérdésben lesznek még viták és véleményeltérések. Előfordulnak majd olyan próbálkozások is, hogy e nemes kezdeményezéssel visszaéljenek, hogy ezt az összeurópai fórumot bizonyos önző érdekek vagy nem egészen tisztességes politikai manőverek céljaira használják fel.

De egészében véve, azt hiszem, határozottan kijelenthetjük, hogy van közös nevező. S ez az a közös óhaj, hogy Európában ne legyen többé háború, s hogy jöjjenek létre az ésszerű feltételek az európai államok valamennyi népre nézve hasznos békés együttműködésének fejlődéséhez. És ha ez így van, akkor megvan a remény arra, hogy az elkezdett nagy ügyet fölösleges huzavona nélkül sikeresen be is fejezzük. A Szovjetunió és más szocialista országok mindenestre minden erejüket latba vetik ennek a sikernek a biztosítása érdekében.

Eltársak, gyakorlatilag úgy alakult a dolog, hogy a nemzetközi helyzetben bekövetkezett nagyszabású és kedvező fordulat, amelyről beszéltem, jelentős részben azzal kezdődött, hogy egészségesebbé váltak a kapcsolatok a szocialista és a kapitalista világ oly nagy államai között, mint egyfelől a Szovjetunió, másfelől Franciaország, a Német Szövetségi Köztársaság és az Amerikai Egyesült Államok. Ez törvényszerű, sőt szükség-szerű volt. Ha példaként az Egyesült Államokat és az NSZK-t vesszük, elsősorban éppen ezeknek az országoknak a Szovjetunióval való viszonyában alakultak ki a hidegháború időszakában a feszültségnek az egész világhelyzetre kiható fő vonalai. Ebből a szempontból, és sok más szempontból is, a Szovjetunió és az NSZK, valamint a Szovjetunió és az Egyesült Államok kapcsolatainak javulása nemcsak közvetlenül az em-

litett országok népei szempontjából igen pozitív jelentőségű, hanem minden más olyan ország, minden más olyan nép szempontjából is, amely békét akar s érdekelt a nemzetközi feszültség enyhülésében.

Azt is észre kell vennünk, hogy a nemzetközi légkör fokozatos javulásának körülményei között a nagy, közepes és kis államok egész sorának politikájában általános aktivizálódás megy végbe; ezek az államok is hozzá kívánnak járulni a béke megszilárdításának közös ügyéhez. Sok példa van erre Európában, Ázsiában, Afrikában és Latin-Amerikában egyaránt. És kell-e bizonygatnunk, hogy bármely állam konstruktív hozzájárulása ehhez egyaránt tiszteletet, figyelmes és jóindulatú megítélést érdemel? Az olyan törekvés, hogy ebben a dologban szembeállítsák a „nagy” vagy éppenséggel (mint egyesek kifejezik magukat) „szupernagy” államokat a közepes vagy kis államokkal, teljesen indokolatlan, szükségtelen, sőt káros. Mi, szocialista országok, síkraszállunk valamennyi állam egyenjogú együttműködéséért, amely a teljes kölcsönös megbecsülésen, mindegyik állam szuverén jogainak és területi integritásának szigorú tiszteletben tartásán, a belügyeikbe való be nem avatkozáson alapszik. Síkraszállunk valamennyi országnak, nagynak és kicsinek a háborúk veszélyétől való megszabadításáért. Mellesleg, az eddigi világháborúk során a kis országokat gyakran akaratuk ellenére vonták be ezekbe a háborúkba.

Kedves elvtársak! A Szovjetunió Kommunista Pártja, szovjetállamunk figyelemmel kíséri a nemzetközi események alakulását és rendíthetetlenül kitart a népek közötti béke és biztonság megszilárdításának politikája mellett. Mindannyiunknak erőt ad az a tudat, hogy ezt a politikát szívből helyesli és támogatja a szeretett lenini pártja köré tömörülő egész szovjet nép, amely tetteivel, munkájával előmozdítja azt, hogy szüntelenül növekedjék a szovjetország ereje, békeszerető politikájának tekintélye és befolyása.

BESZÉD

A KAZAH KOMMUNISTA PÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK ÉS A KAZAH SZSZK LEGFELSŐBB TANÁCSÁNAK KÖZÖS ÜNNEPI ÜLÉSÉN

1973. AUGUSZTUS 15.

(RÉSZLET)

Elvtársak! Engedjék meg, hogy rátérjek a világpolitika néhány kérdésére.

Ismeretes, hogy a nemzetközi szintén sok tekintetben új helyzet alakul ki. Teljes joggal elmondhatjuk, hogy a feszültség enyhülésének, a kapcsolatok normalizálódásának folyamata tovább fejlődik, csökkenti a két világrendszer közvetlen konfrontációjának veszélyét. Továbbra is arra törekszünk, hogy teljesen kiküszöböljük a világháború veszélyét, hogy Földünkön diadalmaskodjék a békés egymás mellett élés politikája.

Ez reális perspektíva. A feszültség enyhülése máris azt eredményezte, hogy a szerződések, egyezmények, megállapodások egész rendszere alakult ki, s ezek lefektetik a szocialista és a kapitalista országok békés, mondhatnám, konstruktív kapcsolatainak alapjait. Mindez feljogosít arra a reményre, hogy a mostani enyhülés nem átmeneti jelenség, hanem a nemzetközi kapcsolatok gyökeres átalakításának kezdete.

A szocialista országok kommunista és munkáspártjai vezetőinek a közelmúltban megtartott krími találkozóján lényegében éppen az volt az egyik központi kérdés, hogy miként mélyítsük el az enyhülési folyamatot, miként tegyük azt visszafordíthatatlanná.

A találkozón az az egységes meggyőződés jutott kifejezésre, hogy a nemzetközi légkör gyökeres megjavításáért vívott harc következetes és sokoldalú erőfeszítéseket követel még. A barátainkkal folytatott véleménycsere fényében pártunk a következőkben látja a legidősebb feladatokat:

- elő kell segítenünk az összeurópai értekezlet teljes sikerét;
- igyekeznünk kell a feszültség enyhítésének folyamatát, az európai kontinens határain túlmenve, az egész világra kiterjeszteni;

- arra kell törekednünk, hogy a politikai enyhülést kiegyéssítsék a katonai enyhülés, a fegyverkezési verseny beszüntetését célzó gyakorlati lépések;
- minden lehető módon elő kell segítenünk a béke teljes helyreállítását egész Indokínában, valamint a politikai rendezés megvalósítását a Közel-Keleten, a Biztonsági Tanács és az ENSZ Közgyűlés határozatai alapján, amelyek kimondják, hogy az izraeli csapatokat ki kell vonni az összes megszállt arab területekről;
- nagyarányú kölcsönösen előnyös gazdasági kapcsolatokat kell kiépítenünk a kapitalista világgal, ami jelentősen alátámasztaná a most végbemenő pozitív politikai változásokat;
- következetesen folytatnunk kell a fejlődő ázsiai, afrikai és latin-amerikai országokkal való együttműködés továbbfejlesztésének és megszilárdításának irányvonalát.

Szóval a lényeg az, hogy ne lankadjanak a békeprogram megvalósítását célzó erőfeszítéseink.

Mindezeknek a feladatoknak a megoldása, természetesen, nemcsak tőlünk követel jóakaratot és realisztikus szemléletet. Látjuk, hogy a tőkés világban tovább folytatódik a harc a szocialista országokkal való kapcsolatok fejlesztésének perspektívái körül, és ez nem is lep meg bennünket. Tudjuk, hogy ott vannak olyan erők, amelyek még ma is a hidegháború kategóriáiban gondolkodnak. Ők azok, akik a katonai kiadások korlátlan növeléséért, a nukleáris potenciál fokozásáért hadakoznak. Ők azok, akik elfordulnak a valóságtól, mindenféle agyremeket terjesztenek, nem riadnak vissza a rágalmazástól. Ők azok, akik szeretnék megingatni a létrejött szerződéseket és egyezményeket – gondolok itt többek között azokra az ismert nyugatnémet körökre, amelyek igyekeznek rákényszeríteni az NSZK-ra az NDK-val szemben alkalmazott régi kilátástalan politikát. A hidegháború mindezen híveinek közös a platformja: elgáncsolni a béke felé vivő lépéseket, a nemzetközi együttműködés fejlődését. Mesterkedéseikkel szemben meg kell őriznünk éberségünket.

Ugyanakkor a tőkésországok távolabb látó politikusai, befolyásos üzleti körei, nem is beszélve a közvélemény széles rétegeiről, mind világosabban megértik a két társadalmi rendszer békés egymás mellett élésének szükségességét. Meglehetősen határozottsággal állíthatjuk, hogy a tőkés világban létrejött és erősödik a szocialista államokkal való ésszerű együttműködés tendenciája.

Burzsoá uralkodó körök most kulcsfontosságú kérdésekben is egyezsége lépnek velünk, bár e tekintetben vannak bizonyos nézeteltérések. Ami bennünket illet, nem óhajtunk megállni félúton. Mi a stabil kapcsolatok, a tisztességes, kölcsönösen előnyös érdemi együttműködés, a valóban tartós egyetemes béke megvalósításának hívei vagyunk.

Nemzetközi osztálypolitikánk hatékonyságának fő feltétele, természetesen, továbbra is egész szocialista közösségünk és minden egyes szocialista ország sikeres fejlődése. Mindannak, amit a feszültség enyhítésében elértünk, a szocialista országok összeforrottsága, szoros együttműködése az alapja.

Gondoskodásunk a testvérországokkal való barátság és együttműködés fejlesztéséről – szerves és állandó része pártunk egész tevékenységének. Amint ezt a krími találkozó újra igazolta, a testvérpártok is hasonlóképpen vélekednek. Megállapítottuk, hogy minden területen – politikai, gazdasági, ideológiai téren – jelentős tartalékaink vannak együttműködésünk bővítéséhez.

A találkozó résztvevői egyetértettek abban, hogy a jelenlegi szakaszban jelentősen emelni kell a testvérpártok ideológiai együttműködésének színvonalát. Egymás tapasztalatainak beható tanulmányozása, a szocialista és kommunista építés aktuális problémáinak együttes alkotó kidolgozása, a burzsoá ideológia elleni harcban kifejtett erőfeszítéseink koordinálása – mindez kétségtelenül elősegítette és továbbra is segíti majd sikeres előrehaladásunkat.

Meg vagyunk győződve utunk helyességéről, marxista–leninista ideológiánk igazáról, és nem kételkedünk abban, hogy az enyhülés körülményei között természetszerű a kontaktusok bővülése, a szellemi értékek és az információk cseréje, a különböző országok közvéleménye közötti kapcsolatok fejlődése, és hogy ez jól szolgálja a szocializmus igazságának terjesztését, újabb és újabb hívek megnyerését a tudományos kommunizmus eszméi számára.

Ugyanakkor, s erről feltétlenül szólnunk kell, most még behatóbban kell foglalkoznunk országunk dolgozói kommunista nevelésének kérdéseivel. Szeretném, ha propagandistáink, a sajtó, a televízió, a rádió, valamennyi ideológiai intézmény munkatársai operatívabban reagálnának az eseményekre, jelentősen megjavítanák az információs munka egész szervezetét, mélyrehatóan és érvekkel jól alátámasztva világítanák meg pártunk politikáját, teljesebben figyelembe vennék a szovjet emberek kultu-

rális színvonalának emelkedését és igényeik sokrétűségét – egyszerűen, ha magukévá tennék a tömegek politikai nevelésének lenni művészetét. Pártunk Központi Bizottsága mindennek elsőrendű jelentőséget tulajdonít.

Eltársak! Országunk, az egész világszocializmus érdekeit szolgálja a testvérországokhoz fűződő mind átfogóbb, mind nagyobb arányú gazdasági kapcsolataink fejlesztése. Az SZKP Központi Bizottságának áprilisi plénuma általános párt- és állami feladatnak tekintette a szocialista államokkal való áruforgalom növekedésének meggyorsítását, a tudományos-műszaki együttműködés elmélyítését, a termelési kooperáció fejlesztését. Jelentős szerepet kell betölteniük ebben a helyi pártszervezeteknek. Az önök köztársasága nem kis mértékben járul hozzá a szocialista országokkal való gazdasági együttműködéshez. És Kazahsztán kommunistáinak, a köztársaság valamennyi dolgozójának becsületbeli ügye, hogy pontosan és határidőre teljesítsék az összes külkereskedelmi kötelezettségeiket, s elérjék, hogy a testvérországoknak szállított termékek kifogástalan minőségűek legyenek, a legmagasabb igényeknek is megfeleljenek. Bátorabban és tevékenyebben kell támogatni az olyan hasznos kezdeményezéseket, amelyek a barátainkkal való gazdasági, tudományos-műszaki kapcsolatok fejlesztésére irányulnak.

Az SZKP KB Politikai Bizottságának véleménye szerint a krími baráti találkozón leszűrt következtetések jó ösztönzést adnak a munkánkhoz, valamennyi testvérpárt tevékenységéhez, amely arra irányul, hogy minden téren tökéletesedjenek és mélyüljenek kölcsönös kapcsolataink.

Külön szeretném hangsúlyozni, hogy a találkozó minden résztvevője nagyra értékelte pártunk elvszerű lenni külpolitikáját, azokat a nagy jelentőségű külpolitikai akciókat, amelyekre az utóbbi időben került sor a békeprogram megvalósítása kapcsán, a vezető tőkésállamok képviselőivel folytatott tárgyalásainkat, az ezekkel az országokkal kötött szerződéseket és egyezményeket. Nagyra becsüljük szövetségeseinknek és harcos-társainknak ezt a támogatását.

Eltársak! Amikor feladatul tűzzük ki az enyhülés szférájának az egész világra való kiterjesztését, fontosnak tartjuk, hogy ebbe a folyamatba széles fronton bekapcsolódják Ázsia.

S itt nemcsak abból indulunk ki, hogy ez érdeke országunknak, amelynek kétharmad résznyi területe Ázsiában van. Figyelembe vesszük ennek a világ résznek a helyét az emberiség történetében, az ázsiai államoknak a

világpolitikában betöltött szerepét, magának Ázsiának, az ázsiai népeknek az érdekeit.

Ázsia hosszú évtizedek során, sőt évszázadokon át a gyarmati rablás területe volt. De Lenin már abban az időben, amikor a gyarmati uralom még megingathatatlanak tűnt, magabiztosan megjövendölte elkerülhetetlen összeomlását és az ázsiai népek felszabadulását. Nincs olyan erő a világon, amely elsöpörhetné a föld színéről az ázsiai országok néptömegeinek hősi demokratizmusát – írta Vlagyimir Iljics.

Büszkék lehetünk arra, hogy a szovjethatalom születése pillanatától az ázsiai országokkal való béke, barátság és egyenjogú együttműködés politikáját hirdette. A Népbiztosok Tanácsának egyik legelső dokumentuma volt egy felhívás Oroszország és a Kelet összes dolgozó muzulmánjaihoz, s ebben kifejezésre jutottak ennek az új, szocialista állami politikának a nemes elvei. Az egyik első olyan diplomáciai megbízott, akit Lenin fogadott, Afganisztán követe volt. A fiatal szovjet köztársaság az első barátsági szerződéseket ázsiai államokkal – Iránnal, Afganisztánnal, Törökországgal, Mongóliával – kötötte.

Az ázsiai népekkel való barátság és szolidaritás lenini hagyományaihoz pártunk a következő években is mindvégig híu maradt. Az ázsiai népek felszabadító harcának krónikájában nincs egyetlen olyan lap, amelyen ne szerepelne a Szovjetunió, népünk, pártunk részéről megnyilvánuló támogatás és szolidaritás.

A mai Ázsia – sok tekintetben megújult Ázsia, amely letépte a gyarmati rabság láncait. Népei eltökélték, hogy megvédik önállóságukat, rátérnek a nemzeti és társadalmi haladás, a gyökeres forradalmi átalakítások útjára.

Röviden szólva, Ázsia mozgásban levő kontinens. S ez a mozgás szükségképpen rendkívül nehéz, ha tekintetbe vesszük a régi világ erőinek szívósságát és makacsságát, az imperializmus és a reakció ellenállását. És nyilvánvaló, hogy a tartós béke, a feszültség enyhülése, a jószomszédi kapcsolatok kedvező feltételeket teremtenek ennek a folyamatnak a sikeres fejlődéséhez.

Valamennyien tanúi vagyunk az ázsiai helyzet javulása irányában ható fontos változásoknak. A hosszú és súlyos vietnami háború a vietnami nép győzelmével végződött. Létrejött a béke helyreállításáról és a nemzeti megbékélésről szóló egyezmény Laoszban. Létrejöttek a feltételek ahhoz, hogy normális mederbe jussanak a hindusztáni államok kapcsolatai.

A Koreai Népi Demokratikus Köztársaságnak az ország békés, demokratikus egyesítése érdekében tett fontos kezdeményezése alapján a Koreai-félsziget helyzetében új, pozitív mozzanatok jelentkeztek.

Végül, és ez igen fontos, egyre nagyobb befolyást gyakorol az ázsiai helyzetre a békeszerető államok politikája. Köztük kiemelkedő helyet foglal el egy olyan nagy ország, mint India, amely éppen ma ünnepli függetlenné válásának 26. évfordulóját. India már akkor kiállt a békés egymás mellett élés elvei mellett, amikor Nyugaton még magát ezt a fogalmat is elutasították.

Most, természetesen, nem azért beszélek csak pozitív jellegű tényezőkről, mert negatívak nincsenek. Akadnak ilyenek, és hatásuk is van, amint ezt önök is jól tudják. De, mint mindenütt, Ázsiában is utat tör magának az általunk támogatott egészséges tendencia.

A Szovjetuniónak szilárd meggyőződése, hogy Ázsiának a béke törvényei szerint lehet és kell is élnie, s az ehhez vezető reális út a kollektív biztonság. Természetes, hogy ennek a célnak az eléréséhez időre és jelentős erőfeszítésekre van szükség. De bízunk benne, hogy Ázsia népei eljutnak ehhez.

Miért emelünk szót az ázsiai kollektív biztonság érdekében? Azért, mert ki akarjuk küszöbölni a háborúkat, a fegyveres konfliktusokat, az imperialista agressziót az ázsiai kontinensről; mert azt akarjuk, hogy minden ország és nép számára biztosítva legyenek a szabad fejlődéséhez és a nemzeti újjászületéshez szükséges feltételek, hogy az ázsiai országok kapcsolataiban a bizalom és a kölcsönös megértés szelleme uralkodjék.

Nemegyszer leszögeztük már, és most újból kijelentjük: a Szovjetunió annak a híve, hogy kivétel nélkül valamennyi ázsiai ország az egyenjogúság alapján részt vegyen a kollektív biztonsági rendszerben. Az a rendszer, amely mellett állást foglalunk, senkinek sem ad és nem is adhat egyoldalú előnyöket, s megteremtésében minden ázsiai államnak részt kell vállalnia.

A kollektív biztonsági rendszert nem légtüres térben javasoljuk felépíteni. Sok elvet, amelyen ez a rendszer alapulhatna, meghirdettek már a bandungi konferencia történelmi jelentőségű határozatai, másokat pedig számos Ázsiára vonatkozó nemzetközi okmány juttat kifejezésre.

Politikánk arra irányul, hogy fejlesszük a normális, jószomszédi kapcsolatokat minden olyan ázsiai országgal, amely a maga részéről ugyanezt óhajtja. Ebben a tekintetben nagy jelentőséget tulajdonítunk annak,

hogy kölcsönös előnyök alapján széles körű és sokoldalú együttműködést alakítsunk ki egy olyan nagy ázsiai országgal, mint Japán.

Három évvel ezelőtt, itt, Alma-Atában mondott beszédemben hangsúlyoztam, hogy a Szovjetunió jó kapcsolatokat kíván a Kínai Népköztársasággal. Az azóta eltelt idő folyamán minden tőlünk telhetőt megtettünk a szovjet-kínai kapcsolatok normalizálása érdekében. De sajnos, nem sikerült ebben a dologban észrevehető haladást elérnünk. Ennek egyedüli oka a kínai vezetés politikája, amelynek alapja a fékevesztett szovjetellenesség, a szocialista országok elleni aknamunka.

Nyíltan meg kell mondanunk, hogy egyfelől a Kínai Népköztársaság, másfelől a Szovjetunió és a többi szocialista ország között a kapcsolatokban csak akkor következhet be kedvező fordulat, ha a kínai vezetés magáévá teszi majd a szuverenitás kölcsönös tiszteletben tartásának és az egymás belügyeibe való be nem avatkozásnak az elveit, lemond a szocialista államok érdekei elleni merényletekről.

Elvi irányvonalunk, amely összekapcsolja a maoizmus mint a leninizmussal szemben ellenséges áramlat elmélete és gyakorlata elleni határozott harcot a Kínai Népköztársasággal való államközi kapcsolatok normalizálására irányuló készséggel, az SZKP XXIV. kongresszusának ez az irányvonala változatlan.

Ma a népek békéjének és barátságának eszméi mind mélyebben behatolnak a világközvélemény tudatába. Ezek mellett az eszmék mellett áll országunk tekintélye és növekvő ereje, a szocialista közösség egyre szilárdabb egysége, a nemzeti szabadság és a társadalmi haladás összes harcosainak szolidaritása.

Továbbra is tevékenyen harcolni fogunk a nemzetközi enyhülésért, a háborús veszély tűzfészkeinek felszámolásáért, a fegyverkezési verseny beszüntetéseért. Továbbra is határozottan szembeszállunk azokkal az erőkkel, amelyek a világ fejlődését vissza akarják fordítani. És meggyőződésünk, hogy igaz ügyünk – a békéért és a haladásért vívott harc ügye – diadalmaskodik!

1973. SZEPTEMBER 19.

(RÉSZLET)

Külpolitikánk, elvtársak, mindig osztálypolitika, szocialista politika volt, és az is marad. Pártunk, szovjetországunk, akárcsak a többi testvérpárt és szocialista ország is, határozottan fellép az agresszió ellen, a népek felszabadító harcának elfojtása ellen, szüntelenül kinyilvánítja forró szolidaritását ezzel a harccal – legyen az akár az arab népek küzdelme az agresszor által elrabolt földek felszabadításáért, akár Indokína népeinek harca a külföldi intervenció ellen, akár Latin-Amerika népeinek harca országuk teljes függetlenségéért, a gazdasági és társadalmi haladásért.

Todor Zsivkov elvtárs e fórumon mondott beszédében nagyon helyesen, világosan, mély meggyőződéssel és haragtól fűtve kifejtette a bolgár kommunisták álláspontját a chilei eseményekkel kapcsolatban. Ezekről az eseményekről szólni szeretnék én is. Álláspontunk teljesen azonos, s ebben újból csak az jut kifejezésre, hogy egységünk minden kérdésben megbonthatatlan.

Ezekben a napokban minden szovjet kommunista, az egész szovjet nép különös nyomatékkal fejezi ki a chilei dolgozókkal való osztályszolidaritás érzését, és mélységes felháborodását a chilei reakció véres gáztettei miatt.

A Népi Egység kormánya Chilében nagy történelmi jelentőségű, nemes célt tűzött maga elé: békés úton, szigorúan törvényes keretek között kívánta megvalósítani a dolgozók érdekeit szolgáló társadalmi átalakítást, maguknak a dolgozóknak, azaz a nép túlnyomó többségének részvételével. A kizsákmányoló osztályok és az érdeükben tevékenykedő reakciós felső katonai körök nem voltak hajlandók ebbe belenyugodni, nem törődtek a nép érdekeivel és akaratával. Az osztálygyűlölettől elvakítva, a külföldi imperialista erők bujtogatására és támogatásával min-

dent elkövettek, csakhogy megzavarják az ország normális életét, s nyíltan az erőszak, a katonai diktatúra és a terror útjára léptek. A reakció nem riadt vissza a törvényes kormány erőszakos megdöntésétől. Meggyilkolták az ország elnökét, akit a nép választott, megölték a köztársaság fegyveres erőinek főparancsnokát. Az ellenforradalmárok harckocsikat és tüzérseget vetettek be a munkások ellen, vandál módon leszámoltak a haladó politikusokkal, akik hűek maradtak a nép ügyéhez.

A szovjet embereket felháborítják ezek a gaztettek, és beszüntetésüket követelik. Szomorúsággal tölt el bennünket Chile hű fiainak és leányainak pusztulása, akik az imperialista terror áldozataul estek. Meghajtjuk fejünket a Chilei Köztársaság hősi halált halt elnökének, a nemzetközi Lenin-békédíjjal kitüntetett Salvador Allendének a fényes emléke előtt. Napjaink politikai életének egyik legtisztább és legnemesebb alakja volt, a végsőkig hű a nép ügyéhez, amelyért életét is feláldozta. Hőstette lelkesíteni fogja Chile és sok más ország dolgozóit arra, hogy újabb, dicső tetteket hajtsanak végre a szabadságért, a békéért és a haladásért vívott harcban. Mély meggyőződésünk, hogy a reakciók semmiféle vadállati gaztette sem törheti meg Chile szabadságszerető népének büszke szellemét, s nem vethet véget más latin-amerikai országokban sem a szabadságra, a demokráciára és a haladásra irányuló feltartóztathatatlan törekvésnek.

Kedves elvtársak, azt javaslom, felállással tisztelegjünk a harci őrhelyén hősi halált halt chilei elnöknek, Salvador Allendének és a reakciós terror áldozataul esett összes chilei hazafiaknak az emléke előtt.

A Szovjetunió külpolitikáját, s éppúgy a szocialista közösség minden más országának a külpolitikáját is áthatja a hűség ama lenini végakarata iránt, hogy szálljunk szembe az imperializmus, a reakció és a háború erőivel, s egységesen lépünk fel mindazokkal, akik készek védelmezni a népek közötti békét. S ebben a tekintetben, mint önök is tudják, kedves barátaink, egyesült erőfeszítésekkel már sok mindent tettünk, és még sokat kell tennünk az európai kontinensen.

Genfben megkezdődött az európai biztonsági és együttműködési értekezlet második szakasza. A helsinki külügyminiszeri tanácskozás nem volt rossz kezdet, s most az a fontos, hogy Genfben is tárgyszerű és konstruktív légkör alakuljon ki. Az előttünk álló munka célja, ahogy mi látjuk, az, hogy fölösleges késlekedés nélkül előkészítse a dokumentumtervezeteket az értekezlet befejező szakaszához, amelyet véleményünk

szerint nagyon is lehetséges és célszerű volna még ebben az évben megtartani.

Nyugaton néha hallani ilyen hangokat is: ha a Szovjetunió és a többi szocialista ország olyan nagy érdeklődést mutat az európai biztonság kérdéseinek megoldása, a politikai és a gazdasági együttműködés fejlesztése iránt, vajon nem lehetne-e nyomást gyakorolni rájuk és valamiféle engedményeket kicsikarni tőlük?

Mit lehet erre mondani? Naiv és ugyanakkor nem éppen rokonszenves, mondhatni, kalmár kérdésfeltevés ez. Az európai feszültség enyhülése minden nép közös kincse, a békére a világrész minden népének szüksége van, és ezért megőrzése és megszilárdítása az értekezlet minden résztvevőjének közös gondja kell hogy legyen. Úgy véljük, itt nem lehet szó holmi diplomáciai „csereberéről”, hanem csak közös, sokoldalú erőfeszítésekről, amelyeknek az a célja, hogy végső fokon kialakuljon egy olyan hatórendszer, amely biztosíthatná minden európai ország és nép biztonságát és kölcsönösen előnyös együttműködésüket.

A szűk látókörű, önző számítgatások ellen vagyunk, ellenezzük azt, hogy mesterségesen kiemeljenek részkérdéseket, az értekezlet fő céljai rovására. Amellett vagyunk, hogy mind az európai biztonságot érintő kérdések, mind pedig a gazdasági, tudományos, műszaki, kulturális és emberi együttműködés kérdései kellő helyet kapjanak az értekezlet munkájában. Csakhogy mi mindig szem előtt tartjuk – és úgy véljük, másoknak is szem előtt kell tartaniuk –, hogy a gazdasági és kulturális kapcsolatok széles körű és eredményes fejlesztése, az emberi problémák hatásos megoldása csak akkor lehetséges, ha elhárítottuk a háborús veszélyt. A béke megszilárdításának ügye elsőrendű jelentőségű az összes népek, haladásuk, jövőjük szempontjából – ez az egyetlen olyan történelmi mérce, amellyel korunkban felmérhetjük a világpolitika kérdéseinek jelentőségét. Teljes mértékben vonatkozik ez a genfi értekezlet küszöbönálló megbeszéléseire is.

Természetesen nemcsak az fontos, hogy miképpen folynak majd a viták magán ezen az értekezleten. Az is fontos, hogy körülötte olyan légkör alakuljon ki és váljék tartóssá, amely kedvez munkájának. Márpedig az utóbbi időben több nagy kapitalista országban olyan hangokat hallani, amelyek a fegyverkezési verseny mind nagyobb arányú kibontakoztatását, a katonai költségvetések mértéktelen felduzzasztását sürgetik. Nyugat-Európában itt-ott aktivizálódnak azok az erők, amelyek kétségbe

próbálják vonni az utóbbi időben itt létrejött szerződések és megállapodások rendszerének ezt vagy azt a részét. Fékeveszett propagandakampanyokat indítanak azzal a céllal, hogy bizalmatlanságot keltsenek a Szovjetunió és a többi szocialista ország politikájával szemben. Nem könnyű megszabadulni attól a benyomástól, hogy mindennek egyetlen célja: bármi áron is meggátolni a megkezdett nagy és a népek szempontjából szükséges ügy sikerét.

Meggyőződésünk, hogy megbocsáthatatlan hiba volna, ha nem használnánk ki azt a történelmi lehetőséget, amelyet az összeurópai értekezlet összehívásának és munkájának már a pusztta ténye is kínál. A népek nagy horderejű és mértékadó határozatokat várnak az értekezlettől a béke további megszilárdulása érdekében. Reméljük, hogy ezek a határozatok meg is születnek, s ez nagy dolog lesz nemcsak Európa népei, hanem bolygónk minden népe számára.

AZ ÜZBÉG KOMMUNISTA PÁRT KÖZPONTI
BIZOTTSÁGÁNAK ÉS AZ ÜZBÉG SZSZK
LEGFELSŐBB TANÁCSÁNAK EGYÜTTES ÜLÉSÉN

1973. SZEPTEMBER 24.

(RÉSZLET)

Ma már elmondhatjuk, hála a Szovjetunió és az egész szocialista közösség megnövekedett hatalmának és nemzetközi befolyásának, tevékeny külpolitikánknak, a békeszerető erők akcióinak eredményeképpen előrehaladást értünk el a nemzetközi feszültség enyhítésében, megszilárdult a népek biztonsága. Ezáltal kedvezőbbekké váltak a nemzetközi feltételek a kommunista és szocialista építéshez, a népek társadalmi haladásáért vívott harchoz. Ez lehetővé teszi, hogy figyelmünket egyre nagyobb mértékben békés, alkotó feladataink megvalósítására összpontosítsuk. S mi, természetesen, elégedettek vagyunk az események ilyen alakulásával.

A szilárd béke hívei vagyunk. Ez pedig nemcsak egyszerűen azt jelenti, hogy lemondunk a háborúról mint az államok közti vitás kérdések megoldásának eszközéről, hanem azt is, hogy a népek között bizonyos kölcsönös megértés és bizalom megteremtésére, a teljes egyenlőségen és a kölcsönös előnyökön alapuló együttműködés fejlesztésére törekszünk.

Éppen ezt szem előtt tartva igyekszünk fejleszteni a Szovjetunió kapcsolatait a kapitalista országokkal, köztük az olyan nagy országokkal, mint az Egyesült Államok, Franciaország, az NSZK, Japán. Ami például az Egyesült Államokkal való kapcsolatainkat illeti, ezek javítását úgy fogjuk fel, mint szerves részét annak az általános folyamatnak, amely gyökerében megváltoztatja bolygónk nemzetközi légkörét. Ráadásul ez meglehetősen fontos rész, de korántsem azért, mert ezt a két államot talán valamiféle „kivételes” jogok illetik meg a nemzetközi ügyekben, vagy mert igényt támasztanak arra, hogy együtt intézzék a világ sorsát. Az ilyen feltételezések ellenkeznek a Szovjetunió politikájának magával a jellegével, egész gondolkodásmódunkkal, sőt a nemzetközi események tényleges alakulásával is. Másról van itt szó. A Szovjetunió és az Egyesült

Államok katonai, gazdasági és tudományos-technikai potenciáljánál fogva kapcsolataik helyzete objektíve kihat az egész nemzetközi helyzetre, különösen a háború és a béke kérdéseiben.

Az utóbbi időkben a Szovjetunió egész sor kapitalista állammal több elvi jelentőségű szerződést és nagy horderejű megállapodást kötött. Tiszta lelkiismerettel állíthatjuk, hogy ezek mind egy és ugyanazt a nemes ügyet szolgálták: a feszültség enyhítését, a békét és a békés együttműködés fejlesztését. Hát hogy ne fokozódna az enyhülési folyamat, amikor a Szovjetunió és Franciaország, a Szovjetunió és az Egyesült Államok megállapodik a békés kölcsönös kapcsolatok elveiben, vagy amikor a Német Szövetségi Köztársasággal kötött szerződésünk számos olyan kérdést rendez, amely hosszú éveken át mérgezte az európai légkört? Talán nem az egyetemes békét szolgálják a Szovjetunió és az Egyesült Államoknak a leghatalmasabb és legveszélyesebb fegyverfajták kölcsönös korlátozását vagy az atomháború elhárítását célzó megállapodásai? Azt hiszem, a válasz magától kínálkozik.

Igaz, néha hallani olyan észrevételeket, hogy a megkötött szerződések nem kielégítőek, mivel nem oldják meg teljesen, mondhatni egyszer s mindenkorra a fennálló problémákat. Azt mondják, az lenne igazi előrehaladás a világpolitikában, ha azonnal megállapodnánk az általános és teljes leszerelésben, az atomfegyverek betiltásában és megsemmisítésében, minden katonai tömb felosztatásában. Az viszont, ami most történik, e felfogás szerint csupa félmegoldás.

Csak csodálkozhatunk az ilyenfajta megközelítés naivitásán. Természetesen jó volna elérni az általános és teljes leszerelést, beleértve az atomfegyver problémájának és a katonai tömbök problémájának megoldását. A Szovjetunió régóta és következetesen harcol ezeknek a céloknak az eléréseért. Sajnos, nyugati partnereink mindeddig nem kaphatók efféle megoldásra. Ilyen körülmények között talán tétlenül kellene ülnünk és várnunk, hogy a sült galamb a szánkba repüljön? Nem, a „mindent vagy semmit” elv semmiképpen sem alkalmazható a nemzetközi politikában. Itt szakadatlan előrehaladásra kell törekednünk, megragadva minden kínálkozó lehetőséget.

Aki tétlenkedik, az elszalasztja az alkalmat, hogy akár egy kicsiny, de reális lépéssel is előbbre jusson, kárt okoz a béke ügyének. Pártunk, kormányunk ezt a lenini elvet követi: „Kevesebb általános nyilatkozatot, ünnepélyes ígéretet, dagályos formulát... és minél több egészen egyszerű,

egészen világos döntést és rendszabályt, amelyek valóban elvezetnének a békéhez.”

Az, ami az utóbbi időkben történt, észrevehető pozitív változásokhoz vezetett már a világhelyzetben, s így például az egyes kapitalista országokkal való kapcsolataink fejlesztésében szerzett tapasztalatok igazolják, hogy a békés egymás mellett élés lenini elve megbízható út a gazdasági kapcsolatok kiszélesítése felé. A nagy volumenű és hosszú lejáratú gazdasági megállapodások viszont megszilárdítják az országok közötti békés kapcsolatokat. Az a véleményünk, hogy ebben az irányban igenis lehetséges a további haladás, természetesen abban az esetben, ha a kölcsönös előnyökkel és az egyenjogú, minden megkülönböztetéstől mentes együttműködés általánosan elismert normáiból indulunk ki.

A Szovjetunió mindig kiállt és most is kiáll azért, hogy a békés egymás mellett élés elvei az egész nemzetközi élet vitathatatlan normáivá váljanak minden földrészen.

Már többször, így nemrégiben is szólnom kellett Ázsiáról. Első pillantásra úgy tűnhet, hogy a pozitív tendenciák itt nem olyan határozottan törnek maguknak utat, mint Európában. Csakhogy Ázsiát egy hatalmas lendítőkerékhez hasonlíthatnánk, amely – miután lassan mozgásba lendült – feltartóztathatatlan erővel gyorsul. Az ázsiai helyzet fokozatosan javult, s meggyőződésünk, hogy ez a folyamat a béke és a haladás érdekeinek megfelelően folytatódik.

Csakúgy, mint Európában, itt is nagy szerepet játszhat a népek békéjéért, szuverenitásáért és függetlenségéért fellépő szocialista államok konstruktív politikája. A Szovjetunió, a Mongol Népköztársaság, a Vietnami Demokratikus Köztársaság, a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság nagyban hozzájárul az ázsiai kontinensen a béke megszilárdításához és a nemzetközi együttműködés fejlesztéséhez.

Ázsia sorsának alakításában vitathatatlanul kiemelkedő szerep jut Indiának. Ezzel az országgal a békéről, barátságról és együttműködésről kötött szerződés fűz össze bennünket, amelyre úgy tekintünk, mint tartós, jó, baráti kapcsolatok szilárd alapjára. India sok értékes lépéssel járult hozzá a világpolitika alakulásához, és szerepe – ez meggyőződésünk – egyre növekedni fog. A szovjet-indiai barátság évről évre erősödik, és nem kétséges, hogy a jövőben újabb lépések történnek majd ebben az irányban, országaink népeinek és az egyetemes béke ügyének nagy hasznára.

Elégedettek vagyunk azzal, hogy régi, több mint fél évszázados, hagyó-

mányos jó viszonyunk a szomszédos Afganisztánnal sértetlenül fennmaradt most is, mikor ez az ősi ország fiatal köztársasággá lett. Sikert kívánunk ennek az országnak a nemzeti és a társadalmi haladás útján.

Hamarosan Moszkvába látogat Japán miniszterelnöke, Tanaka úr. Ha mindkét fél jóindulatot tanúsít, kölcsönös megértésre törekszik és tiszteletben tartja egymás érdekeit, ez a látogatás, véleményünk szerint, fontos kiindulópontja lehet az országaink közötti viszony új fejlődésének. Ez pedig az egész világon tapasztalható politikai enyhülés folyamatának általános mélyülését fogja jelezni. Mi, mint ismeretes, éppen e mellett a perspektíva mellett állunk ki.

Amikor következetesen síkraszállunk a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett élésének elveiért, abból indulunk ki, hogy ezeknek az elveknek az alkalmazása nem lehet, hogy úgy mondjuk, „szelektív” jellegű. Ezeknek az elveknek ki kell terjedniük minden államra, nagyra és kicsire egyaránt.

Nagyon fontos, pozitív jelenségnek tekintjük azt, hogy a világpolitika már nem néhány hatalomnak a monopóliuma, hogy tevékeny résztvevőként mind több ország kapcsolódik be alakításába.

Újabb bizonyíték erre az el nem kötelezett országok most véget ért algíri konferenciája.

Ezen a konferencián – amely résztvevőinek számát tekintve az egyik legnagyobb volt – különböző földrészek egymástól meglehetősen eltérő, nagy és kicsiny, ősi és egészen fiatal államai képviseltették magukat. De mind arra az általános következtetésre jutottak, hogy feltétlenül erőteljes harcot kell folytatni az imperializmus ellen, a kolonializmus és a fagyűlölet minden válfaja ellen, a szabadságért, a függetlenségért és a békéért. Kétségtelen, hogy ez az álláspont, ennek következetes érvényesítése elősegíti az el nem kötelezett országok befolyásának további növekedését a világporondon. Mi a magunk részéről tisztelettel adózunk az Algírban kitűzött antiimperialista programnak, s sok sikert kívánunk valóra váltásában az el nem kötelezett országok mozgalmában résztvevőknek.

Minden államnak a nemzetközi kapcsolatok fejlesztésében betöltött szerepét elsősorban politikája határozza meg. Jelentős mértékben éppen ettől függ egyik-másik ország tekintélye és a világ ügyeire gyakorolt befolyása. Más szóval a politikai vízvázlasztó nem a nagy és a kis országok között húzódik, hanem azon a vonalon, amely a béke és a haladás politikáját elválasztja az agresszió és a reakció politikájától.

Növekszik azoknak az országoknak a szerepe, amelyek a béke megszilárdításáért, az egyenjogú nemzetközi együttműködésért vívott harc álláspontjáról lépnek fel, és ebben nem konjunkturális vagy szűk nemzeti szempontokat követnek, hanem tudatosan, elvszerűen kiállnak a nemzetközi biztonság általános megszilárdítása mellett. Sajnos vannak azonban olyan országok is, amelyeknek a politikája lényegében a nemzetközi életben fújdogáló friss szelek ellen irányul. Az ilyen politika természetesen egyáltalán nem emeli tekintélyüket, nemzetközi szerepük pedig negatív jellegű.

Meg kell állapítanunk, hogy ez teljes mértékben érvényes egy olyan állam külpolitikájára, mint a Kínai Népköztársaság, amelynek vezetői továbbra is ágálnak, olykor pedig nyíltan is fellépnek a nemzetközi feszültség enyhülése, a béke megszilárdulása, a biztonság, az államok, s különösen az európai és az ázsiai államok közötti békés együttműködés fejlesztése ellen.

Pekingben, mint ismeretes, nemrégiben megtartották a Kínai Kommunista Párt X. kongresszusát. Talán még korai bármilyen végleges következtetéseket leszűrni ennek a kongresszusnak a jelentőségét illetően, amelyet a legnagyobb titokban rendeztek meg, s amelynek munkájáról egyelőre még korántsem tudunk mindent. Egy dologban azonban teljesen nyilvánvalónak látszik, hogy nem történt változás: a pekingi vezetők – dacolva a józan ésszel – továbbra is a fékevesztett szovjetellenesség politikáját, a nemzetközi feszültség enyhülését ellenző politikát követik. Pekingből továbbra is olyan képtelen, fantasztikus vádakat szórnak a Szovjetunióra, hogy Kínával szemben agresszív tervei vannak, sőt szeretné „bekebelezni Kínát” – olyan vádakat, amelyekről ma már az egész világ tudja, hogy szemenszedett hazugságok. Továbbra is terjesztik hamis dajkameséiket a „két szuperhatalomról”, képtelen koholmányokat országunkról, szocialista társadalmunkról, olyan koholmányokat, amelyek abszurd volta mindenki előtt nyilvánvaló.

A kínai vezetők, természetesen, jobban tudják, mi célból van szükségük ilyen politika folytatására. Lehetséges, hogy itt valamiféle belső motívumok játszanak közre, az az óhaj, hogy saját országuk lakosságát megfélemlítsék egy nem létező „fenyegetés” kísértetével. Annyi azonban bizonyos, hogy más országokban az ilyen politika nem növeli sem Kína tekintélyét, sem az iránta tanúsított bizalmat, a békének, a szocializmusnak és

a népek felszabadító harcának közös érdeke szempontjából pedig sajnálatos és káros.

Mindemellett Csou En-laj kongresszusi beszámolójában – a pekingi vezetés antimarxista, antileninista irányvonalának megerősítése, országunk féktelen szidalmazása és rágalmazása kíséretében – elhangzott az is, hogy „az elvi kérdésekben Kína és a Szovjetunió között folyó vitának nem kell gátolnia azt, hogy a két ország normalizálja viszonyát a békés egymás mellett élés öt elve alapján. Kína és a Szovjetunió határproblémáit tárgyalások útján békésen kell rendezni, olyan feltételekkel, amelyek kizárnak mindennemű fenyegetést.”

Mit mondhatunk erről? A kínai félnek egy ilyen kitétele önmagában véve ésszerűnek hangzik. A Szovjetunió, kommunista pártunk mindig következetesen síkraszáll a Kínával való kapcsolatok normalizálásáért, sőt, a kínai–szovjet barátság helyreállításáért, ami, mély meggyőződésünk szerint, megfelelne mind a szovjet, mind a kínai nép érdekeinek, szélesebb értelemben pedig a béke, a szocializmus és a világméretű haladás ügyének. A Szovjetuniónak nincsen semmiféle területi igénye Kínával szemben és vele való kapcsolatait a szuverenitás tiszteletben tartásának, az egyenjogúságnak, a belügyekbe való be nem avatkozásnak az elveire építi.

Több ízben kijelentettük már, hogy készek vagyunk most a békés egymás mellett élés elvei alapján fejleszteni kapcsolatainkat a Kínai Népköztársasággal, ha Pekingben nem tartják lehetségesnek, hogy egy szocialista országgal való kapcsolatokban ennél tovább menjenek. A Szovjetunió nemcsak erre való készségét fejezi ki, hanem ezt konkrét és konstruktív javaslatok nyelvére is lefordítja, s felajánlja az erőszakról való lemondást, a határkérdések rendezését, a különféle területeken meglevő kapcsolatok megjavítását a kölcsönös előnyök alapján.

Arról tájékoztathatom önöket, elvtársak, hogy nemrég úgy döntöttünk, teszünk még egy lépést, amely meggyőzően mutatja a Szovjetunió jóindulatát és azt, hogy konstruktív módon közelíti meg a Kínai Népköztársasággal való kapcsolatok fejlesztésének kérdését. Ez év június derekán az SZKP Központi Bizottsága, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának Elnöksége és a szovjet kormány hivatalosan felajánlotta a kínai vezetésnek, hogy a Szovjetunió és a Kínai Népköztársaság kössön meg nem támadási egyezményt, amelynek szövegében mindkét fél kötelezné magát, hogy semmiféle fegyverrel nem hajt végre támadást a másik fél ellen sem száraz-

földön, sem tengeren, sem a levegőben, s nem is fenyegetőzik ilyen támadással.

Hogyan reagált erre az ajánlatra a kínai fél? Jellemző, hogy a Kína Népköztársaság vezetői, miközben továbbra is telekürtölik a világot a Kína elleni „szovjet fenyegetés” meséjével, válasza sem méltatták a Szovjetuniónak ezt a teljesen konkrét javaslatát.

Tehát bármilyen üdvös is, természetesen, a kapcsolatoknak a békés egymás mellett élés elvei alapján való rendezéséről beszélni, döntő jelentősége mégis a konkrét tetteknek van. Ilyen tettek pedig – természetesen – nem lehetnek sem a másik országra szórt rágalmak, sem a belügyeibe való beavatkozásra tett kísérletek. Mi nem ezt tekintjük a békés egymás mellett élés alapjának. Ha a KKP X. kongresszusán a kapcsolatok normalizálásáról elhangzott szavaknak van bármilyen konkrét jelentőségük is, s nem pusztán a propagandát vagy az álcázást szolgálják, akkor megfelelő tetteknek kell követniük őket. Csak a reális tények talaján juthatunk végleges következtetésekre.

Még néhány szót ennek az ügynek egyik oldaláról. Nem titok, hogy itt-ott, különösen az utóbbi időben, megfigyelhető bizonyos politikusoknak olyan törekvése, hogy valamilyen hasznot húzzanak a Szovjetunió és Kína között jelenleg fennálló rendellenes viszonyból, ahogy mondani szokták, hogy ennél a tűznél süssék meg a pecsenyéjüket. Néhányuk nyíltan ösztönzi a pekingi vezetőket a szovjetellenesség fokozására, mások azt állítják, hogy érdekük a szovjet–kínai viszony megjavulása, a gyakorlatban azonban a szenvedélyek fölszítására, az ellentétek kiéleződésének előmozdítására törekednek.

Nézetünk szerint az ilyesfajta politika rövidlátásról tanúskodik, és nem hozhat semmi jót, többek között azok számára sem, akik ezt folytatják. Hiszen a feszültség fokozódása a Szovjetunió és Kína között, ilyen vagy olyan konfliktushelyzet kialakulása közöttük nemcsak ennek a két országnak az érdekeit sértenék, hanem más államok érdekeit is.

Ilyen már a helyzet a mai világban, ahol minden összefügg egymással, és ahol egyik vagy másik ország külpolitikai lépéseinek sokféle, olykor teljesen kiszámíthatatlan következményei lehetnek a világ különböző részein.

Egyszóval ma, jobban, mint bármikor, minden alapunk megvan rá, hogy megismételjük azt a tételt, amely mellett a Szovjetunió már évtizedekkel ezelőtt kiállt külpolitikájában: a béke oszthatatlan! Nem lehet a

világ egyik térségében az enyhülés és az együttműködés hívének szerepében tetszelegni, másutt meg szítani a feszültséget és a bizalmatlanságot. Ez, enyhén szólva, ésszerűtlen, és nem felel meg az egyetemes béke érdekeinek, tehát a népek érdekeinek sem.

Elvtársak! Jelentős és fontos feladatok állnak előttünk, nemcsak a békés egymás mellett élésért vívott harcban, hanem más államokkal való új kapcsolatainknak a békés egymás mellett élés talaján való fejlesztésében is. Ezeknek a feladatoknak megvannak a sajátásaik és meghatározott követelményeket támasztanak.

1973. OKTÓBER 26.

Kedves barátaink!
Tisztelt vendégeink!
Eltársak!

Őszinte örömömre szolgál, hogy a Szovjetunió Kommunista Pártja és az egész szovjet nép nevében szívből üdvözölhetem önöket, Földünk békeszerető erőinek képviselőit.

Tegnap erről a fórumról barátunk, Romes Csandra és több tekintélyes nemzetközi szervezetnek a küldöttei meleg, baráti szavakkal beszéltek hazánkról, országunk nemzetközi politikájáról. Igen hálásak vagyunk ezért. Az a döntés, hogy fővárosunkat, Moszkvát választották a kongresszus munkájának színhelyéül, a népek békéjéért, a szabadságért és biztonságért vívott harc további fokozására ösztönöz minden szovjet embert.

A békéért küzdő társadalmi mozgalom története sok lelkesítő példával szolgál. De szeretnék csatlakozni ahhoz az itt már elhangzott véleményhez, hogy sohasem volt még olyan arányú nemzetközi fórum, olyan széles képviseletű gyűlés, mint a békeszerető erőknek ez a világkongresszusa.

Ebben a teremben a szocialista országok, a burzsoá államok, a fejlődő országok békeharcosainak küldöttei gyűltek össze.

Különböző politikai irányzatok képviselőit láthatjuk itt: kommunistákat, akik testvéreink a világ jobb jövőjéért folyó küzdelemben, a szociáldemokrácia politikusait, a forradalmi demokratikus pártok és a nemzeti felszabadító mozgalmak képviselőit. Eljöttek ide más irányzatú politikai pártok képviselői is. Jelen vannak pártonkívüliek is, akik mélységesen szívükön viselik népük jövőendő sorsát. Együtt ülnek itt ateisták és hívők.

A megjelentek között vannak munkások, parasztok, tudósok és művészek, az egész értelmiség képviselői, vagyis olyan emberek, akik kezükkel, értelmükkel, alkotói ihletükkel létrehozzák bolygónk minden anyagi és szellemi értékét. Amióta világ a világ, a béke és a munka összefügg egymással. A háborúk kizsákmányolást és elnyomást szültek, a béke forrása pedig végső soron mindig a munka embere volt. A munkapadnál vagy az olvasztókemencénél, a traktor kormányánál, az építkezés állványain, az egyetemi katedrán vagy a tudományos kutatóintézet laboratóriumában ennek az embernek elsősorban békére van szüksége.

A kongresszuson részt vesznek a kapitalista országok üzleti világának a képviselői is, azoknak a köröknek a képviselői, amelyek valamennyi ország kölcsönösen előnyös gazdasági együttműködése mellett foglalnak állást; és ez újra csak arról tanúskodik, hogy milyen széles alapokon nyugszik a békeszerető erők nemes célú mozgalma.

Szeretném külön hangsúlyozni azt az új és a mi szempontunkból öröndetes jelenséget, hogy a békeszerető erők kongresszusán részt vesznek az Egyesült Nemzetek Szervezetének, valamint bizottságainak és szakosított intézményeinek képviselői. Ezt a tényt törvényszerűnek tekintjük, hiszen az ENSZ Alapokmányában lefektetett fő célkitűzések és feladatok megegyeznek e kongresszus céljaival és törekvéseivel: minden lehető módon segítenünk kell a világbéke ügyét, valamint az államok és a népek közötti termékeny együttműködést.

Kedves barátaink! Az emberek – legalábbis a legbölcsebbek – évszázadokon át mindig elítélték és átkozták a háborút. A népek a tartós békéről álmodoztak, és az emberiség történelmének csaknem minden lapján mégis ott szikráznak a kisebb-nagyobb háborús tüzek baljós visszfényei.

Sem a történelem tanulságai, sem pedig az embereknek az egymás pusztításától való szinte természetes iszonya, nem tudták meggátolni az újabb és újabb véres mészárlásokat, mert túlságosan nagyok voltak a háború erői, túlságosan nagy volt azoknak a szerepe, akiknek hasznot hozott a háború.

Korunkban gyökeresen megváltozott a helyzet. Ma a háború elleni harc szilárd alapra – a békének, a demokráciának, a népek szabadságának és függetlenségének hatalmas erőire – támaszkodik.

Tisztelt kongresszusi küldöttek! Engedjék meg, hogy a 250 milliós szovjet nép nevében, kommunista pártja és a szovjet kormány nevében

biztosítam önöket: a béke megszilárdításáról való gondoskodás államunk egyik legfőbb feladata.

„Békét a népeknek!” – ez az egyik alapvető jelszó, amelynek jegyében ötvenhat esztendővel ezelőtt, az első világháború tetőfokán országunk dolgozói véghezvitték az októberi forradalmat. És a világ első szocialista államának első törvényhozói aktusa a Lenin által megfogalmazott Béke-dekrétum volt.

Ebben a történelmi jelentőségű békedokumentumban Szovjet-Oroszország munkás-paraszt kormánya, nemcsak a kormányokhoz, hanem valamennyi ország népeihez is fordulva, kifejezésre juttatta államunknak az igazságos, demokratikus békére irányuló rendíthetetlen törekvését. Hangsúlyozom: az igazságos békére, a demokratikus békére, vagyis olyan békére való törekvését, amely valamennyi nép jogainak és érdekeinek tiszteletben tartásán alapszik. És a Nagy Október óta eltelt évek alatt tántoríthatatlanul és következetesen harcoltunk és harcolunk ma is azért, hogy az ilyen béke diadalmaskodjon Földünkön.

A szovjet nép, amely a fasiszmus elleni harcban több mint húszmillió polgárának életével fizetett, jól tudja, mi a háború és milyen mérhetetlen szenvedéseket zúdít az emberekre. A Nagy Honvédő Háború számunkra, szovjet emberek számára, nem csupán hazánk szabadságáért és függetlenségéért vívott harc volt. Harc volt ez egyszersmind az egyetemes civilizáció megmentéséért, az eljövendő igazságos békéért. Az egész háború utáni időszak folyamán a Szovjetunió fáradhatatlanul harcolt a népek tartós békéjéért és biztonságáért.

Az SZKP és a szovjetállam következetes békepolitikájának kifejezése a jelenlegi szakaszban a XXIV. pártkongresszuson elfogadott békeprogram. Amikor ezt a programot meghirdettük, abban láttuk feladatunkat, hogy előmozdítsuk a feszültségi gócok felszámolását, segítsük az emberiséget a nukleáris katasztrófa rémének elűzésében, minden lehető módon munkálkodjunk a feszültség enyhítésén. És e nemes célok érdekében, az egész dolgozó emberiség javára fáradságot nem sajnálva tevékenykedünk és fogunk tevékenykedni a jövőben is.

Kedves barátaink! Az önök kongresszusa rendkívül nagy jelentőségű, felelősségteljes történelmi pillanatban ült össze.

Az utóbbi években jelentős sikereket könyvelhetett el a népeknek egy újabb világháború kirobbanása ellen, a tartós békéért és a nemzetközi biztonságért vívott hosszú és szívós harca.

Hogy csak a legfontosabbat említsük: csökkent a világméretű rakéta-atomháború kirobbanásának veszélye, amely a negyvenes évek második fele óta fenyegeti az emberiséget, jobbak és biztatóbbak az egyetemes béke fenntartásának kilátásai, mint tíz-tizenkét évvel ezelőtt. Ezt teljes bizonyossággal állíthatjuk.

Egyre szélesebb körű elismerésre találnak a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett élésének elvei. Ezek az elvek mind konkrétabb tartalommal telnek meg, s fokozatosan a nemzetközi élet általánosan elfogadott normájává válnak.

Az utóbbi években – a többi között – jelentősen megváltoztak a szocialista államok kapcsolatai a nyugat-európai országokkal – Franciaországgal, amely elsőik között lépett a különböző társadalmi rendszerű államok konstruktív együttműködésének útjára, a Német Szövetségi Köztársasággal, Olaszországgal és több más állammal. A nemzetközi kapcsolatok egész rendszerében bekövetkezett kedvező irányú fordulat legjelentősebb megnyilvánulásai közé tartoznak azok a szerződések, amelyeket a Szovjetunió, Lengyelország és az NDK a Német Szövetségi Köztársasággal kötött. A kongresszus résztvevői nagyon jól tudják, hogy ezek a szerződések a fennálló határok sérthetetlenségének elismeréséből indulnak ki, kötelezik a feleket arra, hogy nemzetközi kérdések megoldásában tartózkodjanak az erőszak alkalmazásától.

Mindez kétségtelenül kedvezőbbé tette a helyzetet Európában, azon a kontinensen, ahol két világháború robbant ki. Az itt végbement pozitív változások koncentrált kifejezése az összeurópai értekezlet lett. Már pusztán ennek az értekezletnek az összehívása is, amiért oly sokáig harcoltak a kontinens haladó erői, s az a tény, hogy ezen az értekezleten részt vesznek gyakorlatilag az összes európai államok, valamint az Egyesült Államok és Kanada, s együttesen megvitatják az európai béke és biztonság, valamint a békés együttműködés kérdéseit – ez önmagában is jelentős eredmény.

Ismeretes, hogy az utóbbi két évben pozitív változások mentek végbe a Szovjetunió és az Egyesült Államok viszonyában. Azok a megállapodások, amelyeket az Egyesült Államok elnökével való találkozásaink során 1972 májusában Moszkvában és ez év júniusában Washingtonban kötöttünk, megnyitották az utat afelé, hogy a szovjet–amerikai kapcsolatokban a konfrontációról áttérjünk az enyhülésre, a normalizálódásra, a kölcsönösen előnyös együttműködésre. Ez, mély meggyőződésünk szerint, megfelel mind a szovjet és az amerikai nép érdekeinek, mind pedig valamennyi többi ország érdekeinek, mert a nemzetközi biztonság megszilárdítását szolgálja.

Az utóbbi években sok minden megváltozott a nemzetközi biztonság szempontjából oly fontos térségekben is, mint Délkelet-Ázsia és a Távol-Kelet. Világraszóló jelentőségű esemény volt a vietnami háború befejezése. Ez mindenekelőtt a hős vietnami nép győzelme. Győzelme ez ugyanakkor a szocialista államoknak is, amelyek mindenkor hatékony segítséget nyújtottak Vietnamnak igazságos harcában. Győzelme ez egyben az összes békeszerető erőknek, amelyek tevékenyen síkraszálltak az indokínai imperialista agresszió megszüntetéséért. A békéért küzdő társadalmi körök őszintén üdvözlik a normális kapcsolatok kialakulását Dél-Ázsiában – gondolok itt az olyan államok közötti kapcsolatokra mint India, Pakisztán, a Bengáli Népi Köztársaság. Számos területen jó irányban fejlődnek a Szovjetunió és más szocialista országok kapcsolatai Japánnal. Bizonyítják ezt, egyebek közt, a japán miniszterelnök nemrégiben tett moszkvai látogatásának eredményei.

A nemzetközi életben végbement mélyreható változások egészen szembeűnő jegyei: több háborús tűzfészek felszámolása, a fegyverkezési verseny korlátozása felé tett első lépések, a fontos nemzetközi jogi aktusok egész sorozata, valamint az állandó politikai konzultációk a különböző társadalmi rendszerű államok között. Erről tanúskodik az is, hogy egyre szélesebb arányokat ölt a nemzetközi gazdasági, tudományos-műszaki és kulturális együttműködés. Mindent összegezve, a nemzetközi biztonságért vívott harcban sikereket értünk el, s ezt a népek szívből üdvözlik.

Természetesen mint realisták nem hagyhatjuk figyelmen kívül a más jellegű tényeket sem. Valamennyien jól tudjuk, hogy a háborúknak és a súlyos nemzetközi válságoknak még korántsem vetettünk véget. Előfordulnak még Földünkön agressziós cselekmények, és korántsem minden nép érezheti magát biztonságban. Teljesen átérezzük azt az aggodalmat,

amelyet itt a világközvélemény kiváló képviselői ezzel kapcsolatban kifejezésre juttattak.

Csakhogy a népekkel szemben elkövetett agressziós és erőszakos cselekmények régebben sohasem váltottak ki olyan általános felháborodást, tiltakozást és tevékeny ellenállást, mint napjainkban. Régebben hasonló esetekben sohasem mozdultak meg olyan hatalmas állami és társadalmi erők, hogy megállásra kényszerítsék az agresszort, eloltsák a háború tüzét, megerősítsék a béke pilléreit. És ez már újabb jelentős eredmény.

Mély meggyőződésünk, hogy a mai nemzetközi kapcsolatok fejlődésének fő tendenciája a fordulat a hidegháborútól a feszültség enyhülése felé, a konfrontációtól a biztonság megszilárdítása, a békés együttműködés felé.

Mi tette lehetővé ezt a fordulatot?

Nem kétséges előttünk, hogy ebben a vonatkozásban a legfontosabb a nemzetközi erőviszonyokban bekövetkezett általános változás; a hidegháború, a fegyverkezési hajsza híveinek, a különféle háborús kalandok kedvelőinek rovására, a béke és a haladás erőinek javára történt változás.

Nehéz volna túlbecsülni a szocializmus erőinek, a szocialista közösségnek a szerepét a napjainkban végbemenő pozitív változásokban. A Szovjetunió a béke elmélyítéséért és megszilárdításáért együtt harcol jó barátaival és elvtársaival: a szocialista közösség országaival. Az egész világ előtt ismeretes, milyen jelentős mértékben járul hozzá Bulgária, Csehszlovákia, Lengyelország, Magyarország, a Német Demokratikus Köztársaság, Románia a béke megszilárdításához és a nemzetközi együttműködés fejlesztéséhez, egyebek között az európai biztonság megszilárdításához. A béke aktív harcosa a szocialista Jugoszlávia is.

Az ázsiai béke és biztonság lényeges tényezője a Mongol Népköztársaság következetes békepolitikája. A Vietnami Demokratikus Köztársaság a legnagyobb bátorságról tett tanúságot az amerikai imperializmus fegyveres intervenciója elleni harcban, és politikai tekintetben jelentősen hozzájárult a veszélyes délkelet-ázsiai háborús tüzfészek felszámolásához. Világszerte nagy politikai visszhangra talált a Koreai Népi Demokratikus Köztársaságnak az ország békés újraegyesítésére tett kezdeményezése.

A forradalmi Kuba, Latin-Amerika első szocialista országa, sokat tesz azért, hogy a nemzetközi kapcsolatokban meghonosodjanak a népek békéjének, szabadságának és függetlenségének az elvei.

Szeretném a kongresszus fórumáról tiszta szívemből kifejezni azt

a mélységes tiszteletet, amelyet a Szovjetunió kommunistái, a szovjet emberek valamennyien éreznek a szocialista testvérországok iránt, elvi és következetes békeszerető külpolitikájuk iránt.

Az utóbbi években a nemzetközi kapcsolatok jellemző vonása a különböző államok vezetői közötti sok párbeszéd. Egy államférfi igazi szerepét és politikai súlyát korunkban jelentős mértékben az határozza meg, hogy mennyire érti meg a béke fenntartásával és megszilárdításával kapcsolatos probléma jelentőségét, mit tesz a gyakorlatban korunk e fő problémájának megoldásáért.

Ebből a szempontból elismerést érdemelnek azok a nyugati államférfiak, akik igyekeznek leküzdeni a hidegháború tehetetlenségi erejét és új útra lépni: a más társadalmi rendszerű államokkal való békés párbeszéd útjára. Látjuk a nyugati országokban a nemzetközi feszültség enyhülésének hívei és ellenfelei között folyó harcot is, látjuk az egymásik állam különböző kérdésekben elfoglalt álláspontjának bizonyos következetlenségeit is. Éppen ezért ahhoz, hogy tovább haladjunk előre a béke megszilárdítása útján, komoly erőfeszítéseket kell még tennünk. Ami bennünket illet, mi készek vagyunk erre.

A nemzetközi helyzetben bekövetkezett jelenlegi fordulat eredetét és okait elemezve, hangsúlyoznunk kell azt a nagy szerepet, amelyet ebben a folyamatban azok az államok játszanak, melyek lerázták a gyarmati rabság igáját és kivívták nemzeti függetlenségüket.

A háború utáni fejlődés egész menete világosan megmutatta, hogy a kolonializmus és az agresszió, a gyarmati elnyomás politikája és az erőpolitika lényegében egy és ugyanannak az éremnek két oldala. Ezért teljesen indokolt az, hogy az önök kongresszusának már az elnevezésében is szorosan összekapcsolták a békeharcot a nemzeti felszabadulásért vívott harccal.

Ez a kapcsolat különösen világosan mutatkozott meg a hős vietnami nép sokéves szabadságharcának példáján. Úgy vélem, valamennyien egyetértünk azzal, hogy éppen a vietnami népnek az agresszió visszaverésében, szabadságának és függetlenségének megvédésében elért sikere teremti meg a tartós és igazságos béke alapját. Meggyőződésünk, hogy csakis a térségben élő valamennyi nép szabadságának, függetlenségének és szuverenitásának tiszteletben tartásával szilárdítható meg végérvényesen a délkelet-ázsiai béke és biztonság.

És vajon nem nyilvánvaló-e, hogy az arab népek harca az izraeli ag-

resszió következményeinek felszámolásáért – egyszersmind harc a tartós és igazságos közel-keleti béke megszilárdításáért?

Ennek a térségnek feszültséggóca immár negyedszer vezetett a háború fellángolásához. Ebben a hónapban a hadműveletek példátlan intenzitást értek el, s mindkét féltől sok áldozatot követeltek a békés egyiptomi és szíriai városokat és falvakat ért barbár bombatámadások következtében a polgári lakosság közül is. A legutóbbi események igen szemléletesen megmutatták az egész világnak a Közel-Keleten kialakult helyzet veszélyes voltát és megváltoztatásának sürgető szükségességét.

Önök, természetesen, tisztában vannak az események tényleges alakulásával. Ezért itt inkább a kérdés elvi oldalával foglalkoznék. Mik az alapvető okai azoknak a háborús konfliktusoknak, amelyek ebben a térségben időnként kirobbannak, egyebek közt a mostani háborúnak? A válasz, nézetünk szerint, világos: ennek oka az, hogy Izrael az általa elkövetett agresszió eredményeképpen arab földterületeket foglalt el, hogy Tel Aviv makacsul figyelmen kívül hagyja az arab népek törvényes jogait, s hogy ezt az agresszív politikát támogatják a tőkés világnak azok az erői, amelyek meg akarják gátolni a haladó arab államok szabad és független fejlődését.

A Szovjetunió az utóbbi években sokszor – hangsúlyozom: sokszor – figyelmeztetett arra, hogy a közel-keleti helyzet robbanásveszélyes. Irányvonalunk ebben a kérdésben teljes egészében világos és következetes. Mind a szocialista külpolitika általános elveiből, mind pedig abból a tényből kiindulva, hogy ez a térség határaink közvetlen közelében van, érdekelték vagyunk abban, hogy a Közel-Keleten valóban tartós és igazságos béke jöjjön létre, hogy e térség valamennyi országának és népének garantálva legyen a biztonsága, az a joga, hogy saját belátása szerint nyugodtan építhesse életét. Éppen ezért a Szovjetunió mindig ragaszkodott ahhoz, hogy az arab államoknak adják vissza az Izrael által megszállt területeket, s hogy érvényesüljön az igazságosság a palesztinai nép ügyében. Ez volt a Szovjetunió politikája eddig és ez lesz ezután is.

Attól a pillanattól kezdve, hogy e hónap elején kiújultak a hadi cselekmények a Közel-Keleten, a Szovjetunió – szoros érintkezést tartva fenn a baráti arab államokkal – minden tőle telhető politikai lépést megtett azért, hogy elősegítse a háború befejezését és olyan körülmények kialakítását, amelyek között a közel-keleti béke e térség valamennyi állama számára valóban tartóssá válna.

Mint ismeretes, október 22-én és 23-án a Szovjetunió és az Egyesült Államok javaslatára az ENSZ Biztonsági Tanácsa két ízben hozott olyan határozatot, amely a haladéktalan tűzszünetet irányozta elő. Mindkét esetben Izrael szóban alávetette magát a Biztonsági Tanács határozatának, de valójában álnok módon megszegte azt és folytatta agresszív cselekményeit Egyiptom ellen. Izrael újabb és újabb egyiptomi területeket foglalt el, s így teljesen figyelmen kívül hagyta a Biztonsági Tanácsnak azt a követelését, hogy a csapatokat vonják vissza az október 22-én estig kialakult állásokba.

Nehéz megérteni, mire is spekulálnak Izrael vezetői, amikor ezt a kalandor irányvonalat követik, semmibe veszik az ENSZ Biztonsági Tanácsának határozatait, kihívják maguk ellen a világ közvéleményét. Nyilván a külső pártfogásnak is szerepe van ebben. Az izraeli kormány-
nak ez a politikája azonban sokba kerül az izraeli népnek. Az olyan számítások, hogy egy állam békéjét és biztonságát idegen területek erőszakos megszerzésére és megtartására alapozzák, esztelenek és elkerülhetetlenül kudarcra vannak ítélve. Ez az irányvonal nem hozza meg Izraelnek sem a békét, sem a biztonságot. Ezzel Izrael csak fokozza nemzetközi elszigetelődését, a szomszédos népek még nagyobb gyűlöletét hívja ki maga ellen. Az arabok bátor harca, az arab államok növekvő szolidaritása meggyőzően bizonyítja, hogy sohasem törődnek bele az izraeli agresszióba, sohasem mondanak le törvényes jogaikról. A Szovjetunió szilárdan és következetesen támogatja az arab népek igazságos követeléseit.

A közel-keleti béke megszilárdítását követelőkkollektív akaratának felül kell kerekednie a békebontók esztelenségén. Az utóbbi napok tapasztalatai éberségre intenek. Sürgős és határozott intézkedések kel-
lenek, hogy biztosítsuk a tűzszünetről és a csapatok visszavonásáról hozott határozatok végrehajtását.

Szadat egyiptomi elnök azzal a kéréssel fordult a Szovjetunióhoz és az Egyesült Államokhoz, hogy küldjék ki megbízottaikat a hadi cselekmények övezetébe és ellenőrizzék a Biztonsági Tanács tűzszüneti határozatának végrehajtását. Mi készségünket fejeztük ki Egyiptom kérésének teljesítésére, s már el is küldtük megbízottainkat. Reméljük, hogy hasonlóképpen jár el az Egyesült Államok kormánya is. Egyszersmind fontolóra vesszünk más olyan lehetséges intézkedéseket is, amelyeket a helyzet esetleg megkövetel majd.

Minthogy a tűzszünetesértések folytatódtak, az ENSZ Biztonsági Tanácsa október 25-én olyan határozatot hozott, hogy haladéktalanul létrehozza az ENSZ rendkívüli erőit, amelyeket a hadicselekmények térségébe vezényel. Úgy véljük, hogy ez hasznos döntés, s reméljük, hogy hozzájárul majd a helyzet normalizálásához.

A közel-keleti helyzet normalizálása ügyében a Szovjetunió kész együttműködni minden érdekelt országgal. Csakhogy az ilyen együttműködést, nyilván, nem mozdíthatják elő a NATO-országok bizonyos köreiből az utóbbi napokban indított olyan akciók, mint például a szenvedélyek mesterséges felszítása azzal, hogy különféle fantasztikus koholmányokat terjesztenek a Szovjetunió közel-keleti szándékairól. Az adott helyzetben, úgy gondoljuk, felelősségteljesebb, becsületesebb és konstruktívabb magatartás volna helyénvaló.

Szeretném hangsúlyozni, hogy a Biztonsági Tanács október 22-i határozata nemcsak a tűzszünetet írja elő, hanem a háború okainak megszüntetésére irányuló fontos lépések megtételét is. És éppen ebben van a határozat különleges értéke. Az érdekelt feleknek haladéktalanul meg kell kezdeniük a Közel-Keletre vonatkozólag a Biztonsági Tanács által 1967. november 22-én hozott határozatnak a gyakorlati végrehajtását – mégpedig minden pontjának a végrehajtását.

Felhívom a figyelmet arra, hogy ez a határozat hangsúlyozza „a háború útján való területszerzés megengedhetetlenségét”. Előírja, hogy ki kell vonni az izraeli fegyveres erőket az 1967-es konfliktus idején megszállt területekről. Követeli, hogy tartsák tiszteletben és ismerjék el az illető térség valamennyi államának szuverenitását, területi integritását és politikai függetlenségét, valamint a békés élethez való jogát. A határozat kimondja továbbá, hogy igazságosan rendezni kell a „menekültek problémáit”, vagyis biztosítani kell a palesztinai arab nép törvényes jogait.

Nem nehéz belátni, hogy ha ezeket az 1967-ben hozott döntéseket akkor mind megvalósították volna, már hat éve tartós béke uralkodna a Közel-Keleten. Ez azonban nem következett be a külső erők által biztatott izraeli vezető körök változatlanul rövidlátó kalandorpolitikája miatt.

A Biztonsági Tanács által október 22-én, hétfőn hozott határozat szellemének és betűjének megfelelően az érdekelt feleknek megfelelő égisz alatt haladéktalanul meg kell kezdeniük az igazságos és tartós közel-keleti béke megteremtésére irányuló tárgyalásokat. Az ilyen tár-

gyalások jelentőségét lehetetlen volna túlbecsülni. A tárgyalások résztvevőire történelmi felelősség hárul. A Szovjetuniót illetően kijelenthetem, hogy kész konstruktív módon hozzájárulni ehhez az ügyhöz. Szilárdan amellett vagyunk, hogy a Közel-Kelet valamennyi, ismétlem: valamennyi állama és népe számára garantálni kell a békét, a biztonságot és a határok sérthetetlenségét. A Szovjetunió kész részt vállalni a megfelelő garanciákban.

Úgy vélem, a jelenlegi körülmények között a béke valamennyi hívének, az összes békeszerető erőnek egyik legidősebb feladata az, hogy kiharcolják a Biztonsági Tanács ez év október 22-i határozatának haladéktalan és teljes végrehajtását. Szükség van erre valamennyi közel-keleti állam és nép szabad és független fejlődéséhez. Ez megfelel sok európai és ázsiai, afrikai és amerikai állam érdekeinek is, mert a politikai és gazdasági élet normalizálása ebben a fontos térségben számukra is komoly jelentőségű. Végül, a Közel-Keleten ezekben a napokban kialakult helyzet súlyossága, a konfliktus kiterjedésének kockázata világosan mutatja, mennyire fontos ennek a feladatnak a megoldása az egyetemes béke megszilárdítása szempontjából is.

Tisztelt kongresszusi küldöttek! A gyarmati elnyomás alól felszabadult országok népei előtt hatalmas gazdasági és társadalmi feladatok állnak. Ezeket csak olyan békére támaszkodva lehet sikeresen megoldani, amely valamennyi állam szilárd biztonságán és kiterjedt, kölcsönösen előnyös együttműködésén alapszik.

A következetes békepolitikának és a belső feladatok demokratikus megoldásának az egyesítésére jó példát mutat az Indiai Köztársaság. Azzal, hogy síkraszáll a fennálló nemzetközi problémák igazságos és békés rendezéséért, kedvező feltételeket teremt belső feladatainak megoldásához. Ugyanakkor azzal, hogy lépésről lépésre haladva megoldja belső társadalmi és gazdasági problémáit, az indiai nép jelentősen megszilárdítja békeszerető külpolitikájának bázisát.

Nagy nemzetközi jelentőségük van az el nem kötelezett államok, számos ország vezetőinek részvételével megtartott algíri konferenciáján hozott határozatoknak. A konferencia ismét igazolta, hogy ezek az országok készek eltökélten és céltudatosan harcolni az imperializmus, a háború és az agresszió ellen, a békéért, a népek függetlenségéért és szabadságáért.

Egyszóval, az ázsiai, afrikai és latin-amerikai békeszerető államok

tevékeny politikája nagyon jelentős mértékben hozzájárul a nemzetközi feszültség enyhüléséhez.

A jelenlegi nemzetközi fejlődés egyik legfontosabb tényezője a néptömegeknek, e tömegek szervezeteinek és politikai pártjainak aktív részvétele a háború és béke problémáinak megoldásában. Ez, természetesen, az emberiség történelmi tapasztalatainak az eredménye. Az első és a második világháború keserű tapasztalatainak emléke, azoknak a szörnyű következményeknek az ismerete, amelyekkel az atomfegyver alkalmazása járna, aktív cselekvésre készíti bolygónk lakóit, hogy elejét vegyék egy olyan tragédiának, amilyenre nem volt példa az emberiség történelmében.

Atomkorszakunkban a népek szolidaritásának új, mélyebb érzése alakul ki a békeharc során, s ugyanakkor a népek erősebben érzik közös felelősségüket is a világ sorsáért. Ez az érzés a béke megszilárdításáért, a szilárd nemzetközi biztonságért vívott mind nagyobb arányú harc hatalmas ösztönzője.

Meggyőződéssel állíthatjuk, hogy a nemzetközi helyzet mai változása jelentős mértékben a társadalmi erők munkálkodásának eredménye, az erőszakkal és az agresszióval szemben hallatlanul türelmetlen, törhetetlen békeakaratot tanúsító néptömegek példátlan aktivitásának a következménye.

Erről tanúskodnak a Bulgáriában nemrég lezajlott szakszervezeti világkongresszus eredményei is. A kongresszus meggyőzően kifejezésre juttatta a munkások, alkalmazottak és értelmiségiek több mint kétszázmillió szervezett tömegének békeakaratát.

És az önkongresszusának az egybehívása, széles képvisellete is meggyőző, világos bizonyítékot szolgáltat arra, hogy milyen erőt képvisel ma a világ közvéleménye, milyen jelentős szerepet tölthet be a béke és biztonság megszilárdításáért, a nemzetközi viszonyok demokratizálásáért folyó harcban.

II

Így tehát, kedves barátaink, meglelégedéssel megállapíthatjuk, hogy az utóbbi években az összes békeszerető erők közös erőfeszítésével sikerült elérni, hogy a nemzetközi légkör egészében véve egészségesebbé vált,

hogy az államok békés egymás mellett élésének, békés együttműködésének politikája számottevő reális eredményekkel járt.

Ugyanakkor világos, hogy ez csupán a kezdeti szakasz a célhoz – az emberiség békés jövőjének szilárd biztosításához – vivő úton, amelyen, úgy hiszem, együtt haladunk mind, akik itt egybegyűltünk ebben a teremben, és azok is, akiket képviselünk. Mi csak a szükséges feltételeket teremthetjük meg ennek a célnak az eléréséhez. Közös feladatunk, hogy lankadatlanul haladjunk előre a választott úton, haladjunk megállás nélkül, kitartóan, széles fronton, határozottan letörve az enyhülés ellenzőinek, a hidegháború híveinek ellenállását. A feladat az – ahogyan mi a Szovjetunióban látjuk –, hogy a nemzetközi kapcsolatok fejlődésének döntő irányában elért enyhülést szilárd, tartós, sőt visszafordíthatatlan jelenséggé tegyük.

És ezen a téren, főként Európában, nyilván sokat tehetünk. Ennek a kontinensnek a népei minden más kontinensnél többet szenvedtek az elmúlt háborúktól, s köztük a legszörnyűbb második világháborútól. Ezeknek a népeknek az „európai házában” a korszerű termelőerők mellett az egyes „lakásokban” túlságosan szűk és kényelmetlen lett a zárt gazdasági élet. Ráadásul a modern tömegpusztító eszközök mellett ez a ház túlságosan tűzveszélyes is. Éppen ezért az európai béke fenntartása lényegében határozott szükségesség, az európai államok közötti sokoldalú békés együttműködés nagyarányú fejlesztése pedig az egyetlen, valóban ésszerű megoldás lett. Hozzájárul ehhez az is, hogy Európa életében egyre aktívabb és jelentősebb szerepet töltenek be a béke és a nemzetközi együttműködés ügye iránt mélységesen és őszintén elkötelezett szocialista országok, a kontinens nyugati részében pedig erősödik a politikai realizmus, mind nagyobb befolyásra tesznek szert azok a körök, amelyek ugyanezeknek a céloknak az elérésére törekszenek.

Ezért bízunk az összeurópai értekezlet végső sikerében és történelmi szerepében, jöllehet még sok nehézség leküzdése vár azokra, akik részt vesznek ezen az egyedülálló, jelenleg munkájának talán nem túlságosan látványos, de rendkívül fontos szakaszában levő fórumon.

Mit várunk, mit remélünk ettől az értekezlettől? A legáltalánosabb formában kifejezve azt szeretnénk, ha egyhangúlag, őszintén, ahogy mondani szokás, teljes szívvel, „diplomáciai” köntörfalazás és csűrészavarás nélkül megfogalmaznák, az értekezlet résztvevői jóváhagynák és a kontinens valamennyi népe elfogadná az európai államok kölcsönös

kapcsolatainak bizonyos elveit. Olyan elvekre gondolok, mint például az összes európai államok területi sérthetetlensége, határaik integritása, a tartózkodás az erőszak alkalmazásától, illetve az erőszakkal való fenyegetéstől az államok közötti kapcsolatokban, az egymás belügyeibe való be nem avatkozás és az ezen az alapon nyugvó, kölcsönösen előnyös együttműködés fejlesztése a legkülönbözőbb területeken.

Azt szeretnénk, ha ezek az elvek gyökeret vernének, átmennének az európai élet mindennapi gyakorlatába, az európai népek gondolkodásmódjába, mint szent, megmászhatatlan alaptételek, ha a kormányok és a népek egyaránt elfogadnák őket, s így valóra válnának.

Azt szeretnénk látni, hogyan indul virágzásnak ezeknek az elveknek az alapján az államok gazdasági, tudományos és kulturális együttműködésének az egész földrészt sűrűn behálózó rendszere.

A kereskedelem ősidők óta egyesítette a népeket és országokat. És így van ez napjainkban is. Csakhogy ma egyszerűen előnytelen és ésszerűtlen a gazdasági együttműködést kizárólag a kereskedelemre korlátozni. Lépést tartani a korrallal, felemelkedni a tudományos-technikai forradalom követelményeinek és lehetőségeinek színvonalára csakis széles körű nemzetközi munkamegosztásra támaszkodva lehet. Ez ma már bizvást alapigazság. Ezért van szükség kölcsönösen előnyös, hosszú lejáratú, nagy volumenű – két- és többoldalú – gazdasági együttműködésre. Ez, természetesen, nemcsak Európára, hanem valamennyi kontinensre, napjaink nemzetközi gazdasági kapcsolatainak egész rendszerére is vonatkozik. Síkraszállunk az ilyen együttműködésért azért is, mert az államok közötti békés kapcsolatok megbízható anyagi alátámasztásának eszközét látjuk benne.

Reméljük és hisszük, hogy az összeurópai értekezlet által kidolgozott politikai bázist és a mindennapi békés együttműködést kiegészítik és megszilárdítják majd a kontinens katonai enyhülését szolgáló intézkedések. Éppen erre irányulnak majd, mint önök is tudják, az öt nap múlva Bécsben kezdődő tárgyalások.

Ezeknek a tárgyalásoknak nagy jelentőségük lesz Európa és az egész világhelyzet szempontjából. A Szovjetunió teljes komolysággal és felelősségtudattal, konstruktívan és realisztikusan viszonyul ezekhez a tárgyalásokhoz. Álláspontunk világos és érthető. Úgy véljük, hogy meg kell állapodni Közép-Európa már meghatározott övezetére vonatkozóan mind a külföldi, mind a tárgyalásokon részt vevő államok nemzeti

szárazföldi és légi haderőinek csökkentésében. Ez nem történhetik semelyik fél biztonságának a rovására, és egyikük sem juthat egyoldalú előnyökhöz a másik rovására. Nyilván el kell majd ismerni azt is, hogy az atomfegyverrel felszerelt alakulatokat is csökkenteni kell.

Hogy miképpen hajtunk majd végre csökkentést, milyen módszert alkalmazunk – egyenlő százalékos arányú vagy egyenlő mennyiségű csökkentést –, ebben a tanácskozás résztvevőinek még meg kell állapodniuk. A mi szempontunkból az a fontos, hogy a majdani csökkentés ne rúgja fel a Közép-Európában és általában az európai kontinensen kialakult erőviszonyokat. Ha ezt az elvet megszegnénk, az egész kérdés csak Erisz almájává és véget nem érő viták tárgyává válna.

Hogy milyen gyorsan lehet majd hozzákezdeni a fegyveres erők és a fegyverzet csökkentéséhez, ebben is Bécsben kell majd megállapodni. A Szovjetunió kész volna már 1975-ben tényleges lépéseket tenni ezen a téren. A legközelebbi jövőben erről konkrét egyezményt köthetnének. Egy ilyen egyezmény kétségtelenül újabb jelentős lépés lenne az európai politikai helyzet javulása felé, hozzájárulna ahhoz, hogy ezen a földrészen állandósuljon a bizalom, a jóindulat és a békés együttműködés légköre.

Nemegyszer beszéltünk már arról, hogy az enyhülés és a nemzetközi együttműködésnek a fejlődése nem lehet a Föld egyetlen meghatározott térségének a kiváltsága. A béke valóban oszthatatlan. Meggyőződésünk, hogy a békés egymás mellett élés és a békés együttműködés normáinak Európában és Afrikában, Dél- és Észak-Amerikában egyaránt kell érvényesülniük. Számos konkrét történelmi oknál fogva ennek a kérdésnek bizonyára különös jelentősége van Ázsia szempontjából.

A Szovjetunió, mint ismeretes, arra törekszik, hogy közös erőfeszítésekkel megszilárdítsuk a békét az ázsiai kontinensen. Ezt úgy képzeljük el, mint az összes ázsiai államok kölcsönösen előnyös és egymást minden tekintetben gazdagító kapcsolatainak és békés együttműködésének fokozatos fejlődését, mint a békés egymás mellett élés jól ismert és az ázsiai államok által már a bandungi értekezleten meghirdetett elveinek e kapcsolatokban való szilárd meghonosítását, az egyes államok szuverenitásának és függetlenségének szigorú tiszteletben tartása mellett. Ázsia népeinek kétségtelenül nem kevésbé van szükségük a tartós békére és a konstruktív együttműködésre, mint mondjuk Európa népeinek. Bízvást nem tévedünk, ha azt mondjuk, hogy a tartós béke és a nyugodt békés munka körülményeinek megteremtése egyaránt érdeke Tokió és Taskent, Hanoi

és Teherán, Peking és Rangoon, Delhi és Colombo lakosainak – a bolygónk legnagyobb kontinensén élő százmillióknak. Bizonyos vagyok benne, hogy ez valamennyiünk érdeke.

Gyakran hallhatunk olyan állításokat, miszerint az ázsiai biztonság kollektív erőfeszítésekkel való megteremtésének és szavatolásának eszméje Kína ellen irányul, sőt éppenséggel Kína „bekerítésének” vagy „elszigetelésének” alattomos célját szolgálja. Az ilyen állítások azonban vagy beteges gyanakvásról, vagy a tényekkel való nemtörődésről árulkodnak.

A tények viszont azt mutatják, hogy a Szovjetunió is, más olyan államok is, amelyek pozitívan viszonyulnak az ázsiai béke és biztonság kollektív szavatolásához, abból indultak és indulnak ki, hogy ebben a nagy és fontos ügyben részt vesz kivétel nélkül minden, az ázsiai kontinensen fekvő és erre igényt tartó állam. Soha senki sem vetette fel, hogy Kína ne vegyen részt ebben, s még kevésbé, hogy Kína valamiképpen „elszigetelendő” (nem beszélve arról, hogy nevetséges még csak gondolni is egy ilyen nagy ország „elszigetelésére”). A Szovjetunió a maga részéről üdvözlőné a Kínai Népköztársaság részvételét az ázsiai biztonság megszilárdítását célzó intézkedésekben.

Kedves barátaink! Természetesen csak színlelnénk, ha azt a látszatot akarnánk kelteni, hogy Kínának a nemzetközi szintén folytatott jelenlegi ténykedései összhangban állnak a béke megszilárdításának és az államok közötti békés együttműködésnek a feladatával. A kínai vezetők valamilyen, csak általuk ismert oknál fogva nem hajlandók lemondani a nemzetközi légkör mérgezésére és a nemzetközi feszültség fokozására irányuló próbálkozásaikról. Továbbra is olyan képtelen területi igényeket támasztanak a Szovjetunióval szemben, amelyeket mi, természetesen, kategorikusan visszautasítunk. Makacsul ismételik a kommunista-ellenes propaganda rég elcsépett koholmányait, a „szovjet veszélyről”, „északról fenyegető veszélyről” beszélnek, és visszautasítva minden észszerű javaslatot a rendezésre, meg nem támadási szerződés megkötésére, továbbra is a háborús készülődés mesterségesen létrehozott lázas légkörében tartják népüket. És mindezt a Szovjetunió és más országok elleni végtelen ostoba, rágalmozó vádaskodások terjesztésével és a mi – és nemcsak a mi – belügyeinkbe való beavatkozásra tett leplezetlen próbálkozásokkal kötik egybe.

Ugyanakkor szembeötlő a kínai vezetők külpolitikájának teljes elvtelensége. Azt mondják, hogy síkraszállnak a szocializmus és a békés

egymás mellett élés ügye mellett, valójában pedig minden lehető módon arra törekszenek, hogy gyengítsék a szocialista országok nemzetközi pozícióit, s ösztönözzék az agresszív katonai tömböknek és a tőkésállamok zárt gazdasági csoportosulásainak az aktivizálódását. Azt állítják, hogy a leszerelés hívei, a valóságban viszont igyekeznek megbénítani minden olyan reális intézkedést, amely a fegyverkezési verseny korlátozását és csökkentését célozza, és dacolva a világ közvéleményével, atomfegyver-kísérletekkel tovább fertőzik a Föld légkörét. Szavakban azt bizonygatják, hogy támogatják az arabok igazságos harcát az agresszor által meghódított területek visszaszerzéséért és az igazságos közel-keleti béke megteremtéséért, ám ugyanakkor mindent elkövetnek, hogy befeketítsék azt a reális segítséget, amelyet az agresszor áldozatainak leg-hívebb barátai – a Szovjetunió és a szocialista közösség más országai – nyújtanak. Forradalmároknak nevezik magukat, és szívélyesen szorongatják a reakciós chilei fasiszta junta képviselőjének kezét, amelyhez a chilei forradalom hősei, a munkásosztály, a dolgozó nép fiai és lányai ezreinek vére tapad.

Az effajta politika, természetesen, egyáltalán nem mozdítja elő a béke és biztonság megszilárdítását. Veszedelmes bizonytalanság elemét viszi be a nemzetközi életbe. Az e politika megváltoztatásának lehetősége azonban teljesen és kizárólag maguktól a kínai vezetőktől függ. Ami a Szovjetuniót illeti, újra ismétlem, hogy üdvöznénk Kína konstruktív hozzájárulását a nemzetközi légkör javításához és az államok közötti lojális, egyenjogú békés együttműködés fejlesztéséhez.

Tisztelt kongresszusi küldöttek! A világ valamennyi népe szempontjából létfontosságú feladatnak a megoldásában – egy újabb világháború elhárításában és az egyetemes béke biztosításában – jelentős szerepet játszik a Szovjetunió és az Egyesült Államok kapcsolatainak fejlődése.

Az utóbbi két évben ezeket a kapcsolatokat több fontos szerződés és egyezmény megkötése jellemezte, köztük olyanok, mint a Szovjetunió és az Egyesült Államok kapcsolatainak alapjait rögzítő szerződés, a rakéta-elhárító rakétarendszerek és a hadászati támadó fegyverek korlátozásáról szóló szerződés és megállapodás, valamint a nukleáris háború elhárításáról szóló szovjet–amerikai egyezmény. Mi lelkiismeretesen teljesítjük az ezekben a szerződésekben és egyezményekben vállalt kötelezettségeinket, és továbbra is ezt szándékozunk tenni. Természetes, hogy ugyanezt várjuk el a másik féltől is.

Nézetünk szerint a Szovjetunió és az Egyesült Államok között a különféle területeken folyó békés, kölcsönösen előnyös együttműködés fejlődésének jók a távlatai, feltéve természetesen, hogy ehhez a kérdéshez minden fél kellő felelősséggel és lojalitással viszonyul, és ténylegesen betartja a kölcsönös előnyök és kölcsönös megbeszélés elveit, nem próbálja elferdíteni azokat és beavatkozni a másik fél belügyeibe, nem próbálja a másik félre rákényszeríteni feltételeit, amint ezt saját kormányuk hivatalos politikai irányvonala ellenére az Egyesült Államok egyes felelőtlen politikusai megkísérlik.

Ami a Szovjetuniót illeti, meggyőződésünk, hogy az 1972-ben és 1973-ban elfogadott okmányok megteremtették az alapot a kölcsönösen előnyös együttműködéshez, s ez kétségtelenül hasznára válik a béke ügyének.

1974-ben, mint ismeretes, az Egyesült Államok elnöke hivatalos látogatást tesz a Szovjetunióban. Szeretnénk, ha ez a látogatás újabb nagy lépést jelentene az államaink közötti békés kapcsolatok fejlesztése és a nemzetközi helyzet javítása útján.

Nem kis szerepet játszhat a Szovjetunió és az Egyesült Államok között a hadászati fegyverek további korlátozásáról és esetleges csökkentéséről folyó tárgyalások új szakaszának sikeres befejezése. Ez, mint önök is gondolhatják, nem egyszerű feladat, de megállapodtunk abban, hogy mindent elkövetünk megoldása érdekében.

Önökkel együtt, kedves barátaink, valamennyien szeretjük a békét, tartós békét akarunk, s erőnkhez, lehetőségeinkhez mérten harcolunk biztosításáért. Örülünk a nemzetközi feszültség enyhülésének és az államok közötti békés együttműködés fejlődésének. Szeretném azonban igen nyomatékosan hangsúlyozni, hogy sem a béke, sem pedig az enyhülés nem állandósul a világ színterén önmagától, mint valamiféle égből hulló, kegyes ajándék. Csak úgy érhető el, ha az összes békeszerető erők – államok, politikai pártok és irányzatok, társadalmi szervezetek és az egyes emberek – állhatatosan és fáradhatatlanul harcolnak minden ellen, ami az enyhülést gátolja, a békét fenyegeti, háborús veszélyt teremt.

Nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy Földünk különböző részeiben mind a mai napig lángolnak fel háborúk, pusztulnak emberek, dőlnek romba városok, üzemek, falvak, semmisülnek meg kulturális kincsek. Olyan háborúk ezek, amelyeket a politikusok helyi háborúknak szoktak nevezni, vagyis olyanok, amelyek valamelyik földrajzi térség viszonylag

szűk kereteire korlátozódnak. A tapasztalatok azt mutatják, hogy ezek a háborúk a mai viszonyok között rendszerint ott és akkor keletkeznek, ahol és amikor az imperializmus és a reakció erői megkísérlik erőszakkal elnyomni a népek felszabadító mozgalmát, megakadályozni azoknak az államoknak a szabad és független fejlődését, amelyek a belső fejlődés progresszív útját választották és külpolitikájukban imperialistaellenes irányvonalat követnek.

Földünkön az emberek milliói számára még nincs béke, fegyverrel a kézben kénytelenek harcolni az imperialista agresszorok és csatlósai ellen, a területablók önkénye ellen, a szabadságukért és függetlenségükért, azért az elemi jogukért, hogy a maguk urai lehessenek a saját portájukon. A béke híveinek le kell vonniuk ebből a szükséges következtetéseket.

Nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy a nemzetközi feszültség enyhülése közepette is folytatódik, sőt erősödik a világháború anyagi előkészítését jelentő folyamat.

Az Észak-atlanti Szövetség országainak katonai költségvetése évente 2–3 milliárd dollárral növekszik, és ezek mögött a számok mögött egyre újabb típusú pusztító eszközök, mind pusztítóbb hatású új atombombák és -lövedékek, egyre hatékonyabb új rakéták, harcokcsik és repülőgépek, hadihajók és tengeralattjárók állnak. Az eszközök minőségi tökéletesedése soha nem látott arányokat öltött.

Az ilyen irányú tevékenységet arra való hivatkozással próbálják igazolni, hogy ezek az eszközök, állítólag, elősegítik a fegyverzet korlátozására irányuló tárgyalások sikerét, mert „ütőkártyát szolgáltatnak az alkudozáshoz”. Teljesen nyilvánvaló, hogy ezek az „ütőkártyák” a fegyverkezési hajszra fokozódásán kívül valójában semmit sem segítenek elő. Ami a fegyverzet korlátozására irányuló tárgyalásokat illeti, ezek sikeréhez nem újabb katonai programok kellenek, hanem a fegyverkezési verseny megfékezésére irányuló, őszinte, kölcsönös önuralommal párosuló törekvés.

Még ma is, már hovatovább három évtizeddel a második világháború befejezése után, a földművelő ekéje vagy az építőmunkások markológépe gyakran lövedékbe vagy aknába ütközik. A háború ismét jelt ad magáról, s a mai, békés napokban is újra veszélybe kerül az emberi élet. De vajon nem ezerszerre veszélyesebbek-e az emberirtó eszközöknek azok a kolosszális, az emberiség egész történetében példátlanul álló készletei, amelyek ott állnak készenlétben az indítóállványokon, ott vannak az őrzőrepülőgépeken és a tengeralattjárók fedélzetén,

megtöltik a támaszpontok föld alatti raktárait szerte a világon – most, ma? Vajon lehet-e biztonságosan szilárd, tartós békét létrehozni, ha fundamentuma alatt ottmaradnak ezek a modern „lőporkamrák”, amelyek levegőbe röpíthetik egész bolygónkat?

A tőkésállamok katonai készülődései a szocialista országokat is arra kényszerítik, hogy kellő összegeket fordítsanak a védelemre, elvonva ezeket a békés célú építéstől, holott ennek szeretnénk szentelni minden erőnket, összes anyagi erőforrásainkat. A fegyverkezési versenybe belekeveredik sok fiatal, független ország is, aminek oka természetesen az, hogy az imperializmus fenyegeti függetlenségüket hol a világ egyik, hol pedig a másik térségében.

Természetesen az agresszív imperialista körök által buzdított fegyverkezési verseny további kiszélesedése és a nemzetközi feszültség elkezdődött enyhülése két ellentétes irányú folyamat, amelyek, hogy úgy mondjuk, nem fejlődhetnek örökké párhuzamos pályán. Ha azt akarjuk, hogy az enyhülés és a béke tartós legyen, meg kell állítanunk a fegyverkezési versenyt.

Éppen ebből indul ki a Szovjetuniónak és más szocialista államoknak az a számos kezdeményezése, amelyeknek célja az általános és teljes leszerelést illetően az ENSZ által jóváhagyott program megvalósítása. Ugyanezt a célt szolgálják az ebben az irányban teendő részleges intézkedésekre vonatkozó javaslatok, beleértve a Szovjetuniónak az ENSZ Közgyűlés jelenlegi ülészaka elé terjesztett ama javaslatát, hogy a Biztonsági Tanács állandó tagállamai csökkentsék 10 százalékkal katonai költségvetésüket és az ily módon megtakarított összegek egy részét fordítsák a fejlődő országok támogatására.

Szeretném felhívni figyelmüket még egy körülményre. A Szovjetunió és az Egyesült Államok a köztük létrejött megállapodás értelmében meghatározott intézkedéseket tesznek annak korlátozására, amit az állami okmányokban hadászati fegyvernek neveznek. Csakhogy olyan világban élünk, ahol minden szorosan összefügg egymással. Világos, hogy az atomháború elhárításáért folytatott harc nem szorítkozhat hosszú ideig csupán két állam erőfeszítéseire, különösen, ha mások – főként nukleáris hatalmak – ezalatt tovább növelik fegyverzetüket.

Úgy gondoljuk, hogy a fegyverkezési verseny korlátozására és megállítására, s éppúgy a feszültség enyhítésére irányuló folyamatnak mindinkább ki kell szélesednie, kiterjedve bolygónk újabb és újabb államaira

és térségeire. Hasonlóképpen szélesednie kell az olyan államok körének is, amelyek már csatlakoztak az olyan meglevő nemzetközi egyezményekhez, mint például a baktériumfegyver eltiltásáról szóló konvenció, az atomsorompó- és az atomcsendegyezmény. A béke valamennyi őszinte hívének nyíltan követelnie kell, hogy ez így legyen, s erőteljesen harcolnia kell ezért.

A fegyverkezési versenyt néha úgy fogják fel, mint valami magától értetődő, sőt végzetszerűen elkerülhetetlen dolgot. Ezt a veszélyes lélektani tehetetlenségi erőt le kell győzni, s ebben óriási szerep vár az egész világ békeszerető közvéleményére.

Világosan látnunk kell, hogy a békét egészen konkrét társadalmi csoportok, szervezetek és emberek veszélyeztetik. Például nagy nyugati országok igen magas pozíciójú személyiségeinek tanúsága szerint is a hivatásos militaristáknak a hadianyag gyártásán gazdagodó monopóliumokkal való kárhozatos szövetsége, amelyet katonai-ipari komplexumnak szokás nevezni, ott úgyszólván „állam az államban”, teljesen önálló erő lett. A militarizmus nemcsak az őt létrehozó társadalmat nyomorítja meg. A háborús felkészülés motorjának kipufogó gázai, a gyűlölet, a félelem, az erőszak kigőzölgéseivel mérgezik Földünk politikai légkörét. E motor működtetésének indokolására hazug meséket agyalnak ki holmi „szovjet veszélyről”, arról, hogy meg kell védeni az úgynevezett nyugati demokráciákat. Csakhogy a militarista robotgép mint kedvenc gyermekeit, a legreakciósabb, legzsarnokibb fasiszta rezsimeket dédelgeti, és felfalja a demokratikus szabadságjogokat.

Az előttem beszélő szónokok elmondták már az igazságot a chilei eseményekről. Ezt a kérdést én sem hagyhatom szó nélkül. Az ország alkotmányának szörnyű, semmivel sem leplezett megcsúfolása, az egész nemzet demokratikus hagyományainak kíméletlen sárba tiprása, az elemi törvényesség kigúnyolása, a kivégzések, a kínzások és a barbár terror, az égő könyvmáglyák – hamisítatlan fasiszta vigyora ez a katonai juntának, ez az igazi arculata a belső és külső reakciónak, amely semmilyen bűncselekménytől sem riad vissza, csakhogy a nép világosan és szabadon kifejezett akarata ellenére visszaszerezze kiváltságait.

Chile tragédiája éles fájdalommal hasított az emberek millióinak, valamennyi ország különböző rétegeihez tartozó demokratikus közvéleményének szívébe. Salvador Allendének és az ország többi hősének a neve, akik életüket áldozták a szabadságért és a békéért, örökre meg-

marad emlékezetünkben. Engedjék meg, hogy a kongresszus szónoki emelvényszeről kifejezzem legteljesebb szolidaritásunkat a chilei demokrá-tákkal és hazafiakkal, s azt a szilárd meggyőződésünket, hogy az az igaz ügy, amelyért harcoltak és olyan nehéz körülmények között jelenleg is harcolnak – a függetlenség, a demokrácia és a társadalmi haladás ügye –, legyőzhetetlen, elpusztíthatatlan! És ezeknek a magasztos érté-keknek a védelme, megvalósítása, a harc azok ellen, akik ezeknek az érté-keknek a megsemmisítésére törekszenek elválaszthatatlanul összefügg a világ tartós békéjének biztosításáért vívott harccal.

Amikor az államok társadalmi rendszerüktől független békés egymás mellett élésének és békés együttműködésének politikája kerül szóba, gyak-ran megkérdezik tőlünk, kommunistáktól, vajon összeegyeztethető-e ez a politika a forradalmi nézetekkel.

Emlékeztetek arra, amit Lenin mondott: a forradalmak nem megren-delésre vagy megállapodás alapján mennek végbe. Hozzátehetjük, hogy a forradalmat, az osztályharcot, a felszabadító mozgalmakat nem lehet megrendelésre vagy megállapodás alapján megszüntetni sem. Nincs a világon olyan erő, amely képes volna visszafordítani a társadalmi élet megújulásának feltartóztathatatlan folyamatát. Ahol gyarmati uralom van, ott továbbra is harcolni fognak a nemzeti felszabadulásért. Ahol kizsákmányolás van, ott továbbra is harcolni fognak a munka felszabadí-tásáért. Ahol agresszió van, ott továbbra is harcolni fognak ellene.

A néptömegek a világ megváltoztatására törekszenek, és meg is fogják változtatni. Ami pedig a Szovjetuniót illeti, mindenkor a társadalmi hala-dás erőinek oldalán fog állni. Ellene vagyunk a „forradalom exportjá-nak”. Ugyanakkor azonban a Szovjetunió Kommunista Pártja, kormá-nyunk, az egész szovjet nép nyíltan és egyértelműen kinyilvánítja szolida-ritását a külföldi országokban harcoló osztálytestvéreivel, a felszabadító, antiimperialista mozgalmakkal. És ez az álláspont egyáltalán nincs ellen-tétben a békéért, az államok békés együttműködéséért vívott harccal.

Amikor síkraszállunk a békés egymás mellett élés elveiért, azért harco-lunk, ami mindennél drágább a Földön az emberek milliárdjainak: a magához az élethez való jogért, annak a veszélynek elhárításaért, hogy emberi életek pusztuljanak el a háború lángjaiban. Ezzel egyidejűleg továbbra is harcolunk azért, hogy kedvező nemzetközi feltételeket bizto-sítsunk valamennyi ország és nép társadalmi haladásának előmozdításá-hoz. Arról van szó, hogy el kell ismerni minden nép jogát olyan társadalmi

rendszer választásához, amelyet óhajt, hogy az államok közötti érintkezésnek egyszerű és világos normái legyenek. Ezeknek a normáknak a megsértése nemcsak az egyenjogúságot ássa alá az országok kapcsolataiban, hanem fegyveres konfliktusokhoz is vezet, mert korunkban a népek nem törődnek bele és nem is fognak beletörődni a parancsuradalomba. És minden joguk megvan az agresszió visszaveréséhez. Olyan viszonyok között, amikor a világ két rendszerre szakadt, a nemzetközi biztonság csak a békés egymás mellett élés elveinek teljes és feltétel nélküli tiszteletben tartásán, többek között az államok belügyeibe való be nem avatkozáson alapulhat.

Ezzel kapcsolatban fel kell hívnunk a figyelmet arra, hogy az utóbbi időben bizonyos nyugati körök ténylegesen meg akarják kerülni ezeket az elveket, s a hidegháború, vagy, ha úgy tetszik, a pszichológiai háború valamiféle új kiadását ajánlva. Arról a kampányról van szó, amelyet „az emberi jogok védelmének” képmutató jelszavával folytatnak a szocialista országok ellen.

E kampány egyes kezdeményezői azt állítják, hogy az enyhülés lehetetlen, ha a szocialista országok belső rendjében nem történik változás. Mások formálisan nem ellenzik ugyan az enyhülést, de meglepő nyíltsággal beszélnek abbeli szándékaikról, hogy az enyhülési folyamatot a szocialista rendszer gyengítésére és végső soron megsemmisítésére használják fel. A közvéleménynek ezt a taktikát úgy tálalják fel, mint gondoskodást az emberi jogokról vagy a mi rendszerünk úgynevezett liberalizálásáról.

Nos, kedves barátaim, nevezzük nevükön a dolgokat. Szabadságról és demokráciáról, emberi jogokról beszélnek, de valójában ez az egész zajos kampány egyetlen célt szolgál: azt, hogy elfedjék a szocialista államok belügyeibe való beavatkozásra tett kísérleteket, hogy leplezzék e politikájuk imperialista céljait. „Liberalizálásról” beszélnek, de céljuk a szocializmus tényleges vívmányainak likvidálása, a szocialista országok népei társadalmi-politikai jogainak aláásása.

Nincs okunk kitérni az emberi jogok kérdésének komoly megtárgyalása elől. Forradalmunk, a szocializmus győzelme országunkban nemcsak meghirdette, hanem ténylegesen biztosította is bármely nemzetiség dolgozó emberének, a dolgozók milliós tömegeinek jogait – mégpedig úgy, ahogyan ezt a kapitalizmus a világ egyetlen országában sem tudta megtenni.

Lehetséges, hogy a polgári világszemlélet szempontjából az olyan em-

beri jogok, mint a munkához, a művelődéshez, a társadalombiztosításhoz, az ingyenes orvosi ellátáshoz, a pihenéshez, az üdüléshez és egyebekhez való jog, másodrendűek, sőt elfogadhatatlanok. Csupán egyetlen adat: a nem szocialista országokban jelenleg mintegy százmillió ember van munka nélkül. Számos tőkésállamban csorbítják a nemzeti kisebbségek, a külföldi munkások jogait, a nőknek a férfiakéval egyenlő munkabérre való jogát. Vajon nem ez-e az oka annak, hogy sok nyugati állam mind a mai napig sem csatlakozott azokhoz a nemzetközi egyezményekhez, amelyek az ember társadalmi és politikai jogait hivatottak biztosítani?

Az országunkban végbement óriási társadalmi-gazdasági átalakulások a néptömegek mindenre kiterjedő és tudatos politikai alkotásának eredményeképpen születtek, s egyúttal annak a szilárd eltökéltségüknek az eredményeképpen, hogy megvédik a saját kezükkel létrehozott rendszert minden merénylettel szemben. Ezért nem tűrik a szovjet emberek, hogy bárki is kezét emeljen államunknak mint társadalmi-politikai vívmányaik védelmezőjének szuverenitására. Ez a szuverenitás nem jelent akadályt a kontaktusok és a csere útjában, de szilárd biztosítéka népünk nem könnyen kivívott jogainak és szabadságának.

A szovjet törvények széles körű politikai szabadságjogokat biztosítanak állampolgáraiknak. Ugyanakkor megóvják rendszerünket, a szovjet nép érdekeit attól, hogy bárki is visszaéljen ezekkel a szabadságjogokkal. És ez tökéletesen megfelel az emberi jogokról szóló, a Szovjetunió által ratifikált nemzetközi egyezményeknek, amelyek kimondják, hogy „a bennük megnevezett jogok gyakorlása tekintetében senki sincs alávetve más korlátozásnak, mint amelyet a törvény kizárólag mások jogai és szabadságai elismerésének és tiszteletben tartásának biztosítása érdekében, valamint a demokratikus társadalom erkölcsé, közrendje és általános jóléte jogos követelményeinek kielégítése érdekében megállapít”. Ezt aláírásunkkal megerősítettük.

Miféle szabadságjogokról beszélnek azok, akik minket támadnak? Nálunk például van egy olyan törvény, amely tilt mindennemű háborús propagandát. Vannak törvényeink, amelyek kizárják a faji vagy nemzeti viszály és gyűlölködés eszméinek, valamely nép nemzeti méltóságát sértő eszméknek a terjesztését. Vannak törvényeink, amelyek az amorális jelenségek megakadályozására, a társadalom erkölcsi bomlasztása ellen irányulnak. Talán azt akarják, hogy az eszmék és információk szabad cseréje nevében mondjunk le ezekről a törvényekről is? Vagy talán arról akarnak

meggyőzni minket, hogy ez az enyhülésnek és a népek kölcsönös közeledésének az ügyét szolgálná?

„Vagy megváltoztatjátok életformátokat, vagy megmarad a hidegháború” – mondják nekünk. És ha mi ugyanezzel válaszolnánk? Ha a normális államközi kapcsolatok fejlesztésének előfeltételeként megkövetelnénk, hogy változtassák meg a polgári társadalom olyan törvényeit és szabályait, amelyek ellentétben állnak az igazságosságról és a demokráciáról alkotott saját fogalmainkkal? Úgy gondolom, hogy az effajta követelések nem javítják az államközi kapcsolatok egészséges fejlődésének perspektíváit.

Nem harcolhat a békéért, aki más népek szuverén jogai ellen tör. Nem lehet síkraszállni az emberi jogokért és ugyanakkor megtorpedózni a békés egymás mellett élés elveit.

Nyíltan kimondjuk: a szocialista világot ma már senki sem rendítheti meg, a béke ügye azonban, sajnos, még aláásható. A béke ugyanis sokoldalú erőfeszítésektől, s nem utolsósorban a szuverenitás és a belügyekbe való be nem avatkozás elveinek kölcsönös – hangsúlyozom: kölcsönös – tiszteletben tartásától függ. Ami a Szovjetuniót illeti, államunk hajója, átszelve a szocialistaellenes propagandakampányok erőtlen hullámain, továbbra is rendíthetetlenül folytatja útját a nemzetközi élet napirendjén szereplő problémák konstruktív megoldása felé.

III

Kedves barátaink! Az emberiségnek tartós békére van szüksége. De hogy ez mikor érkezik el és milyen lesz, az attól függ, hogy a békeszerető erők mennyire tudják majd minél teljesebben kihasználni a már kialakult lehetőségeket.

Gondolom, egyikünket sem elégítene ki egy olyan béke, amely továbbra is a „félelem egyensúlyán” alapszik. Egy ilyen béke nem sokban különbözik a hidegháborútól. Ez „hideg béke” lenne, amely könnyen vissza-csúszhatna a népek öntudatát és életét gúzsba kötő, világkonfliktussal terhes, feszült konfrontációba.

A népek szilárd és visszafordíthatatlan békét akarnak, amely, ha lehet így kifejeznünk magunkat, a biztonság és a kölcsönös bizalom egyensúlyán alapszik. Ez a béke nyitva áll a haladást szolgáló széles körű nemzetközi együttműködés számára.

A béke felbecsülhetetlen kincs. Abban a tudatban élni, hogy sehol sem folyik vér, abban a biztos tudatban, hogy holnap sem hullanak bombák és lövedékek házunkra, hogy gyermekeink azoknak a tragédiáknak és szenvedéseknek az átélése nélkül nőhetnek fel, amelyekben az idősebb nemzedékeknek részük volt – ez a legnagyobb áldás.

A béke azonban nemcsak biztonság kérdése. Ez a legfontosabb feltétele annak is, hogy megoldódjanak a modern civilizáció legsúlyosabb problémái. Márpedig ezekkel függ össze az emberiség jövője. Igen, egész bolygónk jövője, s ezeket nem lehet figyelmen kívül hagyni napjaink problémáinak megoldásánál sem, bármilyen bonyolultak és súlyosak is ezek már önmagukban is. Önök, akik a világ minden tájának sokarcú közvéleményét képviselik, ezt bizonyára fokozottan érzik.

Elegendő, ha itt csak néhány olyan problémát említünk, amelyek már ma sokaknak kezd gondot okozni: az energiaforrások kérdésének megoldása, a környezetvédelem, az olyan jelenségek megszüntetése, mint a tömeges éhínség és a veszedelmes betegségek, a világtenger kincseinek hasznosítása.

Mindez megköveteli a kormányoknak, a gazdasági élet és tudományos körök képviselőinek, és természetesen a legkülönbébb szervezeteknek – politikaiaknak, szakmaiaknak, kulturálisoknak – a sokoldalú, őszinte, tárgyyszerű együttműködését. Szükség van arra, hogy a népek jobban megismerjék egymást, tehát arra is, hogy a népek nagyszámú képviselői között eleven, sokoldalú kapcsolat jöjjön létre.

Érthető, hogy az ilyen együttműködés legfőbb feltétele a béke. A nemzetközi kapcsolatoknak a békés egymás mellett élésen alapuló rendszere nélkül nem lehet igazában hozzálátni sem a jövő általános emberi problémáinak megoldásához, sem pedig korunk sok halaszthatatlan feladatának sikeres elvégzéséhez.

Az olyan béke útján való további előrehaladás konkrét irányai, amelyet valamennyien szeretnénk, világosan kirajzolódnak. Róluk az előbbieken már beszéltem. Ezeket a kialakult nemzetközi helyzet maga sugallja. Mélységes meggyőződésünk, hogy közös erőfeszítéssel megoldhatók azok a létfontosságú feladatok, amelyek most a béke megszilárdításáért vívott harc homlokterébe kerültek.

Ilyen feladat mindenekelőtt a még most is tartó fegyveres konfliktusok igazságos rendezésének elősegítése.

Ilyen továbbá egy kollektív biztonsági rendszer megteremtése Európá-

ban, majd pedig Ázsiában, ami lehetővé tenné, hogy fokozatosan megszűnjék a világnak katonai-politikai tömbökre való jelenlegi felosztottsága.

Ilyen az atom- és egyéb fegyverek terén folyó fegyverkezési verseny megszüntetése azon az alapon, hogy az államok becsületesen teljesítik önként vállalt kötelezettségeiket és ami különösen időszerű, hogy minden nagy ország bekapcsolódik ebbe a folyamatba. Ezzel kezdetét venné a katonai konfrontáció anyagi alapjainak fokozatos összeszűkülése.

Ilyen a teljes egyenjogúságon, a kölcsönös előnyökön alapuló, minden megkülönböztetéstől, az egymás belügyeibe való beavatkozásra tett kísérletektől mentes gazdasági, tudományos-műszaki és kulturális együttműködés fejlesztése.

Mi ebben látjuk a békeharc időszerű feladatait a mai körülmények között. Magától értetődik, hogy e feladatok közül némelyek megoldásához időre van szükség, mások viszont már most, azonnali, haladéktalan cselekvést sürgetnek. Mind az előbbieknél, mind az utóbbiaknál a megoldásához azonban egyaránt szükség van a béke megszilárdításában érdekelt államoknak, politikai és széles társadalmi erőknek kitartó, erőteljes tevékeny erőfeszítéseire.

A hidegháború hosszú évei nyomokat hagytak az emberek tudatában – és nem is csak a hivatásos politikusok tudatában. Ezek előítéletekben, gyanakvásban, mások nézeteinek és lehetőségeinek félreismerésében, sőt megismerni nem óhajlásában jelentkeznek. És átállítódni egyáltalán nem könnyű. De ezt meg kell tenni, meg kell tanulni együttműködni.

Békefilozófiánk a történelmi optimizmus filozófiája. A jelenlegi helyzet bonyolultsága és ellentmondásos volta ellenére bízunk a most szélesen kibontakozó békeoffenzíva sikerében. Min alapszik ez az optimizmus?

Mindenekelőtt azon, hogy létezik a békének egy olyan állandó, nagy erejű, dinamikus tényezője, mint a megvalósult szocializmus, amelynek békepolitikája magából ennek a társadalmi rendszernek a lényegéből fakad. Optimizmusunk a szocialista államok többségének nézetazonosságára és akcióegységére támaszkodik.

Optimizmusunk azon alapszik, hogy Ázsia, Afrika és Latin-Amerika sok állama és népe, köztük számos el nem kötelezett ország, mélységesen érdekelt az igazságos és demokratikus békében.

Optimizmusunk a békés egymás mellett élés politikájának már elért eredményein alapszik, azon, hogy számos tőkésország vezető köreiben

mindinkább megértik a világ reális erőviszonyait és a háborúnak mint a nemzetközi problémák megoldására szolgáló eszköznek az elfogadhatatlanságát.

Az a meggyőződésünk, hogy a béke ügye legyőzhetetlen, azon alapszik, hogy mélységesen bízunk a dolgozó emberek – a munkások, a parasztok, az értelmiségiek – békeszeretetének nagyszerű életigenlő erejében. Hiszen ők alkotják bolygónk lakóinak óriási, túlnyomó többségét.

A béke ügyét illető optimizmusunk végezetül kapcsolódik mindazoknak a társadalmi mozgalmaknak a tevékenységéhez, amelyek a békéért harcolnak és oly nagy számban vannak képviselve itt, ezen a világ fórumon, a kommunisták, a szocialisták, a szociáldemokraták, a keresztények közös akcióinak további fejlődéséhez.

Mindez reménységgel és bizakodással tölt el bennünket.

De azt, amit a béke útján elértünk, szüntelenül tovább kell fejlesztenünk. Ez az út ezután sem lesz könnyű. Sok akadályt kell leküzdenünk, a béke ellenségeinek nem egy ellentámadását kell még visszavernünk. A harc bonyolultsága összefügg továbbá az új körülményekkel, a nemzetközi kapcsolatok új szakaszával, amelybe már beléptünk. Ez, akárcsak a múltban is, nem csupán nagy következetességet, szilárdságot és energiát követel, hanem tökéletesebb munkaformákat, új módszereket, olyan konkrét kezdeményezések idejében való és pontos elindítását, amelyek képesek megelőzni feszültséggócok keletkezését, megakadályozni az enyhülési folyamatban a fennakadásokat. Sokat kell tennünk azért, hogy minden egyes békeszerető áramlatot aktivizáljunk és egyúttal közös mederbe tereljünk. A jelenlegi történelmi időpont, vagy ha úgy tetszik, a kor követelménye: az emberiség összes békeszerető erőinek egyesítése minden ország, minden nép békés fejlődésének biztosítása érdekében.

Kedves barátaink! Az emberek milliói szerte a világon sokat várnak a békeszerető erők világkongresszusától. Választ várnak a legnagyobb tömegeket izgató sürgős kérdésekre, útbaigazításokat várnak ahhoz a világméretű társadalmi mozgalomhoz, amely a XX. század egyik sarkalatos problémájának a megoldását – a tartós béke biztosítását – hivatott elősegíteni. Ez nagy felelősség, de, úgy vélem, nagy, lelkesítő ösztönzés is.

Biztosíthatom önöket, hogy a béke megszilárdítását célzó tevékenységükben számíthatnak a Szovjetunió Kommunista Pártjának és a szovjet kormánynak, valamennyi szovjet embernek a legodaadóbb és leghatékonyabb támogatására.

A Szovjetunió belső életét, a szovjet emberek, pártunk és kormányunk tetteit és terveit a békére való törekvés hatja át. Azok is, akik már jártak nálunk, azok is, akik most jöttek el először Moszkvába, világosan láthatják, hogy a szovjet nép a békés alkotó munka lendületében él.

Népünk most fejezi be a kilencedik ötéves terv harmadik esztendejét. Már most, a három év eredményeire vonatkozó előzetes adatok alapján, biztos állíthatjuk, hogy az SZKP XXIV. kongresszusán előírányzott főbb társadalmi-gazdasági mutatókat teljesítjük. Erről tanúskodik mindenekelőtt az ország nemzeti jövedelmének állandó növekedése, amely az ötéves tervidőszak három éve alatt 16,4 százalékot ért el.

Jelentős sikereket értünk el valamennyi népgazdasági ág fejlesztésében. Az 1973-as évre az ipari termelés tervezett növekedése 5,8 százalék volt, ezzel szemben a folyó év kilenc hónapja alatt, a múlt év azonos időszakához viszonyítva a növekedés 7,3 százalékot ért el.

A párt és a szovjetállam állandó gondoskodásának, a falusi dolgozók önfeláldozó munkájának eredményeként az idén rekordtermést értünk el. Előreláthatólag több mint 215 millió tonna gabonát takarítunk be, vagyis hagyományos orosz mértékeinkkel kifejezve, több mint 13 milliárd pudot. Az állami gabonafelvásárlás évi tervét máris túlteljesítettük. Több mint 7,5 millió tonna nyersgyapot, több mint 82 millió tonna cukorrépa kerül felvásárlásra. Ezek szintén nagy eredmények.

A folyó ötéves tervnek csupán három éve alatt a Szovjetunió városaiban és falvaiban körülbelül 7 millió új lakás készül el.

Ezek az eredmények örömmel töltik el a szovjet embereket, s örömmel üdvözik őket barátaink is az egész világon. Barátaink tudják, hogy ezek a sikerek világszerte elősegítik a béke megszilárdítását.

Önök számíthatnak a szovjet népre, amely a nagy forradalmat követő első években is, a szocializmus építésének esztendeiben is, a fasizmus elleni harc idején is, a háború utáni évtizedekben is az emberiség érdekeinek védelmében folyó harc első vonalában küzdött, ott küzd ma is s ezt teszi a jövőben is.

Befejezésül, szeretném megköszönni a kongresszus szervezőinek, s önöknek valamennyiüknek, kedves barátaink, hogy e magasztos fórumról szólhattam önökhöz. Engedjék meg, tisztelt kongresszusi küldöttek, hogy végezetül sok sikert kívánjak önöknek termékeny közös munkájukhoz, amely – ebben bizonyos vagyok – visszhangra talál majd az emberek szívében Földünk valamennyi kontinensén.

BESZÉD

AZ INDIAI PARLAMENT KÉT HÁZÁNAK EGYÜTTES ÜLÉSÉN

1973. NOVEMBER 29.

Tisztelt alelnök úr!

Tisztelt miniszterelnök asszony!

Tisztelt felső- és alsóházi elnök urak!

Tisztelt parlamenti képviselők!

Mindenekelőtt szeretném megköszönni azt a megtiszteltetést, hogy fel-szólalhatok hazájuk legfőbb törvényhozó testületében, az Indiai Köz-társaság parlamentjében. Jól tudom, milyen fontos szerepet játszik a par-lament India politikai életében.

Megragadom az alkalmat, hogy átnyújtsam önöknek kollégáimnak: a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa elnökségi tagjainak, minden szovjet par-lamenti képviselőnek a szívélyes üdvözlét és jókívánságait.

Tisztelt barátaink! Az Indiai Köztársaság miniszterelnökének, a tisz-telt Indira Gandhi asszonynak a meghívására örömmel jöttünk hazá-jukba.

A Szovjetunió nagy jelentőséget tulajdonít az Indiához fűződő barátság és kapcsolat sokoldalú fejlesztésének.

Nem csekély szerepet játszanak ebben az országaink között kialakult békés, jószomszédi kapcsolatok régi történelmi hagyományai. Ezeket a kapcsolatokat sohasem rontották meg háborúk vagy konfliktusok. A szovjet-indiai kapcsolatok egész története folyamán növekedett és erősö-dött népeink kölcsönös megbecsülése és rokonszenve.

A szovjet emberek mindenkor az indiai nép oldalán álltak a szabadság-ért és függetlenségért vívott harcában, őszintén támogatták India népét, örültek sikereinek. Vlagyimir Iljics Lenin, a szovjetállam megalapítója, már századunk hajnalán szenvedélyesen leleplezte a gyarmatosítók indiai

önkényét, mélységesen hitt az indiai nép erejében és megjövendőlte a gyarmati uralom elkerülhetetlen összeomlását.

Tudjuk, hogy az indiai nép és kiváló vezetői szintén meleg érdeklődést tanúsítottak forradalmunk iránt, a Szovjetunióban épülő új társadalom iránt. Dzsavaharlal Nehru hangoztatta: A nagy Lenin végakaratahoz híven Oroszország a jövőbe nézett.

Az országaink közötti politikai, gazdasági és kulturális kapcsolatok sikeres fejlesztése a legutóbbi évtizedben arra vezetett, hogy a kölcsönös tisztelet és rokonszenv még jobban megerősödött.

Országainkat közel hozza egymáshoz külpolitikájuk mélységes békeszeretete. A szovjet-indiai barátság megszilárdulása ma elsőrangú jelentőségre tesz szert a két ország nemzeti érdekei, valamint a béke megszilárdulása és egész bolygónk nemzetközi légkörének javítása szempontjából.

Tisztelt barátaink! Amikor itt tapasztalt politikusok előtt felszólalok, nyilván nincs szükség rá, hogy részletesen beszéljek a Szovjetunió által az utóbbi években tett konkrét külpolitikai lépésekről. Önök ismerik ezeket. Természetesen tudják, mennyire szívünkön viseljük azt, hogy minden lehető módon elősegítsük a világhelyzet gyökeres javulását, amely lehetővé tenné; hogy megteremtsük a béke szilárd biztosítékait, biztosítsuk a valóban békés egymás mellett élést, a feszültség enyhülését, a nemzetközi együttműködés széles körű fejlődését. Éppen erre irányul a Szovjetunió Kommunista Pártja XXIV. kongresszusán kidolgozott békeprogram, amely államunk külpolitikai tevékenységének platformjává vált.

Miért tulajdonítunk oly nagy jelentőséget e feladatok megoldásának, a békeprogram valóra váltásának?

Világos, hogy a szovjet népnek békére, nyugodt nemzetközi légkörre, a más államokkal való kölcsönösen előnyös gazdasági és tudományos-műszaki kapcsolatok fejlesztésére van szüksége ahhoz, hogy megvalósíthassa az új társadalom építésére irányuló óriási méretű terveit. Minderre szüksége van más népeknek is, a világ összes népeinek. Ha ezt a feladatot szélesebb történelmi távlatban szemléljük, felmerül a kérdés, milyen úton halad majd a nemzetközi kapcsolatok egész fejlődése, sok tekintetben pedig az emberi társadalom történelmének fejlődése is.

A legutóbbi negyed században szerzett tapasztalatok megmutatták az egyik lehetséges utat. A hidegháborúra gondolok. Hová vezetett ez? Oda, hogy a világ egymással ellenségesen szemben álló katonai-politikai tömbökre oszlott, hogy sok állam között megszakadtak a normális kapcsok.

latok, eltorzult sok ország belső élete. Ennek vészterhes szülötte lett a tömegpusztító eszközök fantasztikus fejlődése. A hidegháború nyilvánvalóvá tette, hogy áldásból átokká lehet változtatni az emberi lángész nagyszerű vívmányait. S vajon megfélelkezhetnénk-e itt Karl Marx szavairól, aki a kapitalizmusbeli haladást a kegyetlen istenséghez hasonlította, aki csakis megölt ember koponyájából volt hajlandó inni a nektárt!

Ráadásul a hidegháború nem is volt olyan „hideg”. Lépten-nyomon igazi háborúkkal váltakozott, amelyeket az imperialisták és a gyarmatosítók a kommunizmus elleni harc jelszavával robbantottak ki. Táptalajt nyújtott a legsötétebb reakciónak, s akadályozta a népek társadalmi haladását, meggátolt a kolonializmus igájától kiszabadult sok országot abban, hogy független politikát folytathasson.

Akár a sötét szélörvény, magával ragadta azokat is, akik szívesen maradtak volna kívül, komor árnyékot vetett bolygónk egész helyzetére.

A világ már nemegyszer az atomháború szakadékanak szélére jutott. És csupán nagy erőfeszítések árán sikerült egyelőre megállni e szakadék szélén, sokszor az utolsó pillanatban. Pedig az egész emberiség szempontjából helyrehozhatatlan nagy csapáshoz elegendő csupán egyetlen tévedés...

Mi nem akarunk ezen az úton haladni és nem akarjuk azt sem, hogy az egész emberiség ezen az úton haladjon tovább. Mi más utat látunk: az országok közötti normális kapcsolatok kialakításának útját, az imperialista politika által létrehozott háborús tüzfészek és a feszültség megszüntetésének útját, az összes különböző társadalmi rendszerű államok közötti széles körű, egyenjogú együttműködés fejlesztésének útját. A tartós béke és az államok közötti békés együttműködés kedvező feltételeket teremt ahhoz is, hogy megoldódjék sok más fontos feladat: a nemzeti felszabadulás, a társadalmi haladás, a különböző országok közötti kiáltóan éles gazdasági egyenlőtlenség leküzdése. Meggyőződésünk szerint ez az egyetlen alternatívája az atomháborús katasztrófának, amelyhez így vagy amúgy elvezetne az államok közötti kapcsolatok feszültségének fenntartása és fokozása.

Nagy elégedettséggel jelenthetjük ki ma, hogy ez az alternatíva fokozatosan realitássá válik. Az utóbbi évek folyamán sok állam kapcsolataiban – olyan kapcsolatokban, amelyeket azelőtt a végsőkig kiélezett és feszült voltuk jellemzett – mind világosabban rajzolódik ki a fordulat a békés egymás mellett élés és a kölcsönösen előnyös együttműködés felé.

Mi az oka ennek?

Elsősorban az, hogy korunkban óriási mértékben megnövekedett a szocialista államok, valamint a kolonializmus alól felszabadult államok tényleges hatalma és politikai befolyása, erősödött e mélységesen békeszerető államoknak a nemzetközi kapcsolatok egész rendszerére gyakorolt hatása.

Ahhoz, hogy gyökerében aláássuk a hidegháborút, meg kellene győznünk kezdeményezőit arról, mennyire tarthatatlan az a reményük, hogy erőszakra vagy erőszakkal való fenyegetésre támaszkodva leszámolhatnak a szocializmussal, elfojthatják a népek nemzeti felszabadító forradalmait. Reményeik hiábavalóságáról pedig csak egy valami győzhette meg őket: az, ha a világszocializmus és a nemzeti felszabadító mozgalom legyőzhetetlen erővé válik. És ilyen legyőzhetetlen erővé vált. Olyan erővé, amely haladást, szabadságot és békét hoz az emberiségnek.

A nyugati államok legelőrelátóbb vezetői, józanul felmérve a világban kialakult helyzetet, arra a következtetésre jutnak, hogy a nyomás gyakorlásának és a fenyegetéseknek, a feszültség fokozásának politikája kilátástalanná és veszélyessé vált. A békés egymás mellett élés gondolata, amelyért a szocialista országok mindenkor következetesen síkraszálltak, mind szélesebb támogatásra talált a kapitalista világban is. S ezt, tisztelt parlamenti képviselők, velünk együtt önök is büszkén annak a békeszerető politikának a történelmi érdemeként méltathatják, amelyből a mi két államunk, a Szovjetunió és India is – mindegyik a maga módján – jelentősen kivette a részét.

A nemzetközi kapcsolatokban napjainkban végbemenő pozitív folyamatok a legszemléletesebben bizonyára az európai kontinensen jutnak kifejezésre. Éppen ezért bátorkodom itt kifejteni néhány időszerű európai problémára vonatkozó értékelésünket.

Két világháború véres tapasztalatai alapján, amelyek sok mindenre megtanították a népeket és a politikusokat egyaránt, a szocialista országok békeszerető politikájának állhatatos erőfeszítései eredményeképpen, amelyek visszhangra és megértésre találtak a burzsoá Európa józanul gondolkozó köreiből, az európai államok végre ténylegesen közös nevezőre jutottak abban, hogy a háborút, különösképpen az atomháborút mint az európai problémák megoldásának eszközét teljesen kizártnak kell tekinteni.

Erre a meggyőződésre épültek azok a szerződések és más fontos doku-

mentumok, amelyeket a szocialista államok az utóbbi években Franciaországgal, a Német Szövetségi Köztársasággal és más nyugat-európai államokkal kötöttek.

S most Európa sok évszázados történelmében először tesznek az európai államok (az Egyesült Államok és Kanada részvételével) olyan kollektív erőfeszítéseket, amelyek az összeurópai értekezleten azt a célt követik, hogy közösen rakják le az új európai kölcsönös kapcsolatoknak – a békés egymás mellett élésen, a kölcsönösen előnyös tevékeny együttműködésen alapuló kapcsolatoknak – a szilárd fundamentumát.

Természetesen nem éppen könnyű kidolgozni az ilyen békés kapcsolatoknak és együttműködésnek valamiféle kódexét, amely kötelezettségeket róna az államokra és lelkesítőleg hatna a népekre – nem olyan egyszerű feladat ez, ha tekintetbe vesszük, milyen különbségek mutatkoznak az európai államok társadalmi rendjében és milyen eltérően ítélik meg saját nemzeti érdekeiket a különböző szférákban. Éppen ezért az összeurópai értekezleten vannak viták, dúl a diplomáciai harc. Ez egyáltalán nem meglepő, ez előre látható volt.

Véleményünk szerint az európai béke és együttműködés épületének közös erőfeszítésekkel való építése távlatban fokozatosan felváltja majd a jelenlegi helyzetet, amikor e kontinens egymással szemben álló katonai-politikai tömbökre oszlik.

Körülbelül egy hónappal ezelőtt Bécsben megkezdődtek azok a tárgyalások, amelyeknek az a céljuk, hogy Európa történelmében először egyezményt dolgozzanak ki a fegyveres erők és a fegyverzetek összeegyeztetett, sokoldalú csökkentéséről a kontinens szívében, az egymással szemben álló két katonai tömb övezeteinek érintkezési vonalán. Ennek a mi felfogásunk szerint olyan csökkentésnek kell lennie, amelyből egyik fél sem húz egyoldalú előnyt, s amely egyúttal megszilárdítja az általános biztonságot és a kölcsönös bizalmat. A Szovjetunió nem akar semmiféle katonai előnyt húzni a tervezett csökkentésből, s természetesen nem egyezhet bele abba sem, hogy a másik fél hasznot húzzon belőle. Ennek teljesen világosnak kell lennie.

A nemzetközi feszültség enyhülése kedvező feltételeket teremt ahhoz, hogy az egész fronton tovább folytassuk a harcot a fegyverkezési hajsza beszüntetéséért, a leszerelésért. A Szovjetunió már évtizedek óta vívja ezt a harcot. Erőfeszítéseink, más szocialista államok, az összes békeszerető országok erőfeszítései máris reális eredményeket hoznak. A legfon-

tosabb azonban még hátra van. A fegyverkezési verseny még mindig tart, s nem csekély veszélyt rejt magában az egész emberiségre nézve. S ez mind kirívóbb ellentétbe került azzal az általános tendenciával, hogy a nemzetközi kapcsolatok az enyhülés irányában, a békés egymás mellett élés megszilárdulása irányában fejlődnek.

A leszerelés területén tett részleges lépések, az olyanok, mint egyes fegyverfajták betiltása, az atomfegyver-kísérletek teljes betiltása minde-
nütt és mindenki számára, a katonai költségvetések csökkentése, a katonailag legerősebb hatalmak hadászati fegyvereinek korlátozására irányuló további intézkedésekkel együtt közelebb viszik a világot az e téren kitűzött végső cél elérése, vagyis az általános és teljes leszerelés felé. A szovjetállam már fennállásának első éveitől harcol ezért a nagy célért. Nem csekély erőfeszítéseket tett ezért. És szeretném biztosítani a baráti India parlamentjét arról, hogy a szovjetek országa minden tőle telhetőt megtéve igyekszik közelebb hozni azt a napot, amikor valóra válik az emberiség legjobb elméinek az a sok évszázados álma, hogy egyszer majd sor kerül az emberek kölcsönös kiirtását szolgáló eszközök megsemmisítésére.

Tisztelt parlamenti képviselők! Az egész világhelyzetnek a tartósabb béke és a biztonság irányában való stabil változása szempontjából kétségkívül nagyon fontosak azok a kedvező változások, amelyek a legutóbbi két évben a Szovjetunió és az Egyesült Államok kapcsolataiban bekövetkeztek. E változások legfőbb lényege – ha arról akarunk beszélni, ami más országok szempontjából leginkább fontos – az, hogy a két legerősebb hatalom – egy szocialista és egy kapitalista hatalom – kölcsönösen, kötelező államjogi formában kapcsolatai alapjának elismerte a békés egymás mellett élés elvét. Mi több: kötelezettséget vállaltak külpolitikájuk olyan módon való folytatására, hogy az elejét vegye az atomháború kitörésének.

Gondolom, nem kell bizonygatnom, hogy az ilyen megállapodás hasznára válik a világ összes népeinek, amelyek érdekeltek az újabb világháború elhárításában. Amikor a Szovjetunió megtette ezeket a lépéseket az Egyesült Államokkal való kapcsolatai javítása végett, saját békeszerető szocialista külpolitikája jól ismert elveinek megfelelően járt el. Méltóképpen értékeljük azt a tényt, hogy az Egyesült Államok vezetősége az adott esetben politikai realizmusról, jövőbelátásról és a kor követelményeinek megértéséről tett tanúságot.

A Szovjetunió és az Egyesült Államok kapcsolatainak ez a fordulata,

akárcsak a történelmi fejlődés minden más jelentős fordulata is, nem megy végbe simán, hanem a különböző erők harca közepette, bizonyos cikcakkokkal és fennakadásokkal. Világosan látjuk, hogy a nyugati hatalmak katonai-politikai tömbjében, s így magában az Egyesült Államokban is, bizonyos körök a maguk szempontjából nem látják kívánatosnak a Szovjetunió és az Egyesült Államok közötti tartós béke és kölcsönösen előnyös együttműködés kapcsolatainak kialakítását, és minden lehető módon próbálják útját állni ennek. Ismeretes az is, mennyire élénk tevékenységet fejtenek ki az ilyen körök az Egyesült Államokban, bár mély meggyőződésünk szerint e tevékenységüknek semmi közük nincs az amerikai nép érdekeihez.

Ámde az, amit a magas szintű szovjet-amerikai tárgyalások eredményeként 1972-ben és 1973-ban a Szovjetunió és az Egyesült Államok közötti kapcsolatok egészséges, normális mederbe terelése szempontjából sikerült elérni, vitathatatlanul megfelel a szovjet és az amerikai nép mélyreható, hosszú távú érdekeinek, s ugyanúgy az egyetemes béke érdekeinek is. S engedjék meg, kedves barátaink, hogy kereken megmondjam: mi, a Szovjetunióban, meg vagyunk győződve róla, hogy senki sem törhet a konstruktív politikának erre a békés vívmányára.

A Szovjetunió szilárdan eltökélte, hogy tovább halad az enyhülés és a békés együttműködés kijelölt útján. Természetesen abból indulunk ki, hogy feltehetőleg ugyanígy jár majd el az amerikai fél is.

Tisztelt parlamenti képviselők! Nagy elégedettséggel állapíthatjuk meg, hogy a hatalmas ázsiai földrészt sem kerülték el a nemzetközi életnek e kedvező változásai. Az enyhülésnek, a nemzetközi kapcsolatok normalizálódásának mozdonya Ázsiában is elindult útjára, s mind nagyobb sebességre kapcsol.

Nem vitás, hogy Ázsiában a helyzet továbbra is bonyolult. Itt még dörmögnek az ágyúk és ömlik a hazafiak vére. Itt még bőven akadnak éles ellentétek, nagy rendezetlen problémák és nemzetközi vitás kérdések, komoly feszültségek gócai.

Mindamellettt itt is történtek már változások, mégpedig nagyon lényegesek.

Kimagasló szerepet játszott ebben a tekintetben a vietnami háború befejezése, s ez annak köszönhető, hogy a vietnami nép a Szovjetunió, az összes békeszerető erők, köztük India segítségével támaszkodva nagy győzelmeket vívott ki az imperialista agresszió ellen vívott harcban. Mind

világosabbá válik, mennyire elengedhetetlen feltétele volt ez annak, hogy az ázsiai kontinensen javuljon a helyzet.

E pozitív folyamat más fontos tényezői közé tartozik az, hogy jelentősen javult a délkelet-ázsiai helyzet és megalakult a független Bengáli Népi Köztársaság mint az ázsiai népek családjának egyenjogú tagja, hogy szélesedik az együttműködés az ázsiai államok között. A kontinens helyzetének javulását jelentősen előmozdította a Koreai Népi Demokratikus Köztársaságnak Korea békés, demokratikus egyesítésére tett ismert javaslat.

Az ázsiai országokban erősödik az a meggyőződés, hogy a tartós béke ténylegesen elérhető, s itt olyan szilárd helyzet teremthető meg, amely kedvez annak, hogy ezek az országok belső fejlődésük időszerű feladatainak megoldására összpontosítsák erőfeszítéseiket. Mind erőteljesebben folytatódik olyan – mind részleges, mind általános jellegű – gyakorlati utaknak és konkrét intézkedéseknek a keresése, amelyek az ázsiai államok biztonságának megteremtéséhez és megszilárdításához vezetnének. Éppen ezek a problémák foglalkoztatják ma leginkább az ázsiai közvéleményt, s ezt mi nagy eredménynek tekintjük.

Jó néhány olyan érdekes kezdeményezés születik, amelyet az Ázsia békés jövőjéről való törődés sugallt – olyanok, mint például Délkelet-Ázsia semlegesítésének a gondolata, a dél-ázsiai államok közötti kölcsönös kapcsolatok olyan formulájának a kutatása, amely biztosítaná jószomszédi együttműködésüket, az a javaslat, hogy az Indiai-óceánt békeövezetté tegyék, a regionális együttműködésre vonatkozó tervek.

Növekszik az érdeklődés az iránt a gondolat iránt is, hogy kollektív erőfeszítésekkel biztosítani kellene a biztonságot Ázsiában. A Szovjetunió, mint ismeretes, meggyőződéses híve ennek a gondolatnak. Mégpedig nemcsak azért, mert országunk területének nagy része Ázsiában fekszik. Úgy véljük, hogyha Ázsiában – azon a kontinensen, ahol az emberiségnek több mint a fele él – megteremtenénk a béke, a biztonság és az együttműködés viszonyait, ez világtörténelmi jelentőségű lépés volna a népek biztonságának és békéjének egész bolygónkra kiterjedő biztosítása felé.

Ezzel kapcsolatban nemcsak az ügy politikai, hanem gazdasági oldalát is tekintetbe vesszük. Az ázsiai országok a tartós béke viszonyai között először összpontosíthatnák erőiket az előttük álló gazdasági és szociális

problémák megoldására, a kultúra fejlesztésére. Ilyen körülmények között könnyebben szilárdíthatnák meg gazdasági függetlenségüket.

Az ázsiai országok az ötvenes években már kidolgozták azokat az elveket, amelyek kölcsönös kapcsolataiknak a békés egymás mellett élés és az együttműködés irányában való fejlesztését irányozták elő. Ezek a bandungi elvek, valamint az Indiához különösen közel álló panca-sila politika. Később azonban olyan okokból, amelyekre itt nyilván nem kell kitérnem, ez a folyamat valahogy befagyott. Úgy véljük, elérkezett az ideje, hogy felújítsuk ezt a félbemaradt mozgalmat.

Éppen ezért látszik különösen időszerűnek az ázsiai kollektív biztonság gondolatának alapos és sokoldalú megtárgyalása, amely elősegíthetné, hogy megtaláljuk a béke és a biztonság problémájának a kontinens minden érdekelt állama számára elfogadható közös megközelítését. Kezdjük hát meg a tevékeny, széles körű, konstruktív vitát, amely elősegítené a megérett feladatok jobb megértését. Ennek már elérkezett az ideje, a jelenlegi ázsiai helyzet kielégítő előfeltételt teremt ehhez. Ázsia a béke, a barátság és az együttműködés kontinensévé válhat és azzá is kell válnia. S e nagy célért érdemes dolgozni, érdemes küzdeni.

Igen, küzdeni. Mert a béke és az enyhülés ügyének sok és eléggé befolyásos ellenfele van még. Közéjük tartoznak mindenekelőtt a kapitalista világnak azok az erői, amelyeknek közvetlen közük van a háborús készülődéshez, amelyek abban érdekeltek, hogy minél nagyobb arányokban bontakozzék ki a fegyverkezési verseny, növekedjenek a katonai kiadások. Közéjük tartoznak a bolygónk legkülönbözőbb részein, a különböző kontinenseken élő szélsőségesen reakciós, fajgyűlölő erők, a nyílt és az álcázott kolonializmus erői, a jelenkori fasizmus különféle formái. Ezek mind valamiféle egységfrontot alkotnak, és szembeszállnak azzal a békés egymás mellett élés felé hajló fordulattal, amely a nemzetközi kapcsolatokban kezd kibontakozni. Ezek ugyanazok az erők, amelyek a társadalmi haladás, a szabadság, a népek függetlensége és egyenjogúsága ellen harcolnak.

Mindez nem kevés akadályt állít arra az útra, amelyen az emberiség a tartós béke és a népek jószomszédi együttműködése felé tart. Ezeknek a – azt hihetnők – maguktól értetődő és a népek által annyira óhajtott céloknak az elérése nem egyszerű és nem könnyű feladat. Állhatatosságot, energiát követel, megkívánja a készséget és képességet arra, hogy leküzdjük az enyhülés ellenzőinek ellenállását. Megköveteli mindazoknak a hat-

hatós szolidaritását, akik a békéért és a haladásért szállnak síkra. Fontos itt minden békeszerető állam részvétele, s természetesen kiváltképpen az olyan országok részvétele, mint India és a Szovjetunió, amelyek hatalmas szerepet játszanak a nemzetközi életben.

A mai nemzetközi kapcsolatok bonyolultságának szemléletes kifejezése, olyan gyújtópont, ahol összefut sok olyan erő, amely szemben áll egymással a mai világban, a legutóbbi hetek közel-keleti eseménysorozata.

Viszonylag rövid, de elkeseredett katonai összecsapás után most csend következett be ott. A hadi cselekmények megszűntek. Ám az üszkők még füstölögnek, az elesettek ezreinek sírjai még egészen frissek, az ellenséges hadseregek szemben állnak egymással, s készenlétben tartják a fegyvert. Világos, hogy sürgős intézkedéseket kell tenni, nehogy újabb vérontás következzen be, s meg kell teremteni a szilárd békét. Ehhez azonban tekintetbe kell venni a múlt tanulságait.

Milyen következtetések vonhatók le azokból az eseményekből, amelyek a legutóbbi időkben a Közel-Keleten és körülötte lejátszódtak?

Az újabb háború mindenekelőtt teljesen világosan megmutatta, hogy a Közel-Keleten nem szabad továbbra is fenntartani a robbanásveszélyes helyzetet, nem szabad megengedni, hogy az agresszor továbbra is ott maradjon az erőszakkal elfoglalt földeken. Ha a legközelebbi jövőben nem lesz meg a békés rendezés, ha nem számolják fel az izraeli agresszió összes következményeit, akkor a Közel-Keleten bármely pillanatban újabb, még veszélyesebb háborús robbanás következhet be.

A hadi cselekmények világosan megmutatták, hogy az arab világ ma már nem az, ami hat évvel ezelőtt volt. Megmutatták az arab államoknak, az agresszió áldozatainak megnövekedett erejét és szertefoszlatták az izraeli fegyveres erők legyőzhetetlenségének mítoszát. A világ ezúttal tanúja lehetett az arab országok hatékony szolidaritásának, s ez nemcsak katonai területen mutatkozott meg, hanem olyan politikai és gazdasági intézkedésekben is, amelyek a világ küzdőterén közös érdekeik védelmét szolgálják.

A gyakorlatban mutatkozott meg, mennyire hatékony az arab népekkel való szolidaritás és az a baráti segítség, amelyet a Szovjetunió és más szocialista országok, sok ázsiai, afrikai és más kontinensen levő állam nyújtott igazságos harcukhoz. Különösen nyilvánvalóvá vált ezekben a napokban Izrael politikai és diplomáciai elszigetelődése, amelyet agresszív politikája idézett elő.

Emellett a legutóbbi hetek eseményei újból bebizonyították, milyen hasznos az egyetemes béke szempontjából az az utóbbi években végzett munka, amelynek célja a nemzetközi kapcsolatok normalizálása, a nemzetközi feszültség enyhítése – elsősorban a különböző társadalmi rendszerekhez tartozó legnagyobb államok kapcsolataiban.

Úgy vélem, egyetértenek velem, tisztelt parlamenti képviselők, abban, hogy ha nincs meg a világban az enyhülésnek ez a tényezője, amely a legutóbbi két-három évben jelentkezett, a helyzet egészen más képet mutatna. Ha a jelenlegi konfliktus olyan helyzetben robbant volna ki, amikor általános a nemzetközi feszültség és kiélezett a viszony, mondjuk, az Egyesült Államok és a Szovjetunió között, a közel-keleti összecsapás sokkal veszélyesebbé válhatott volna és az általános békét fenyegető méreteket ölthetett volna.

S bizvást állíthatjuk, hogy ilyen körülmények között nem lett volna lehetséges a Szovjetunióknak és az Egyesült Államoknak az a közös kezdeményezése, amelyet más államok is támogattak, amelynek eredményeként a Biztonsági Tanács meghozta ismert közel-keleti határozatát, és amely biztosította a tűzszünet lehetőségét.

Ma az a fő feladat, hogy az elkövetkező tárgyalások során végre elérjük a tartós, békés közel-keleti rendezést. Ehhez Izraelnek vissza kell adnia az elfoglalt területeket jogos tulajdonosainak, biztosítania kell az igazságosságot a palesztinai arab nép tekintetében, s ezen az alapon le kell rakni az arab államok és Izrael közötti tartós, békés egymás mellett élés és jószomszédság alapjait. Másképp nem lesz ott sem béke, sem nyugalom.

Az elkövetkező tárgyalások résztvevőire történelmi felelősség hárul.

Ami a Szovjetuniót illeti, a Közel-Keleten semmiféle önző érdekei nincsenek. Igen fontos érdekünk csupán az, hogy ebben a Szovjetunió határaitól nem messze eső térségben végre valóban tartós, igazságos béke jöjjön létre. S ami a Szovjetuniót illeti, mindent megtesz, hogy ezt elősegítse.

Nagyra értékeljük azt az álláspontot, amelyet a közel-keleti eseményekkel kapcsolatban az Indiai Köztársaság elfoglalt, amikor határozottan és egyértelműen támogatta az arab népek igaz ügyét. Indiának ez az állásfoglalása nem véletlen. Éppen ellenkezőleg, abból az általános szerepből következik, amelyet a jelenkori nemzetközi viszonyokban mint békeszerető és a békéért, a népek jogaiért tevékenyen harcoló állam betölt.

Felszabadulása után India sok tekintetben, mondhatni, újjító szerepet

játszott, szinte utat tört a fiatal államok független külpolitikájának. Egyik kezdeményezője volt a történelmi jelentőségű bandungi értekezletnek, az afroázsiai államok első nagy antiimperialista fórumának. India ott állt az elnemkötelezettségi mozgalom forrásainál és elősegítette e mozgalom haladó elveinek kialakulását. A kolonializmus és a fajgyűlölet elleni fellépése, az imperialista katonai tömbök ellenzése, a nemzeti felszabadulásukért harcoló népek támogatása, a béke és a békés egymás mellett élés elveihez való ragaszkodása megérdemelten szerzett nagy tekintélyt az indiai politikának.

Mindenki ismeri azt a nagy szerepet, amelyet India vállalt a dél-ázsiai helyzet normalizálásában. India tevékeny részvételével dolgozták ki azokat a fontos egyezményeket, amelyek lerakták a térség valamennyi állama közötti jószomszédi kapcsolatok megteremtésének alapjait. A szubkontinensen most jönnek létre először azok a feltételek, amelyek határozott fordulatot hozhatnak a jószomszédság, a kölcsönösen előnyös együttműködés felé. Ez csak örömmel töltheti el India, a Bengáli Népi Köztársaság és Pakisztán minden őszinte barátját, minden igazán békeszerető államot.

Nem titok, hogy India új szerepe, a világban élvezett tekintélyének és befolyásának növekedése nincs mindenkinek ínyére. Egyesek ezt meg is szeretnék akadályozni. Ami a Szovjetuniót illeti, üdvözljük ezt a történelmi jelentőségű változást. India növekvő nemzetközi szerepében egyik meggyőző jelét látjuk a nemzetközi kapcsolatok korunkban végbemenő mélyreható demokratizálódásának, annak, hogy olyan népek, amelyek évszázadokon át idegen politika objektumául szolgáltak, a nemzetközi élet teljes jogú résztvevőivé és formálóivá válnak. Üdvözljük India új szerepét azért is, mert politikája olyan célok elérésére irányul, amelyek a szovjet politika céljai is: a kolonializmus, az agresszív imperialista háborúk elleni harcra, a béke megszilárdítására és a nemzetközi helyzet megjavítására.

Az indiai függetlenség megszilárdításának évei egyúttal a szovjet-indiai barátság erősödésének évei is. Részleges kapcsolatokkal kezdtük és eljutottunk a legkülönbébb területeken folyó mélyreható, szoros együttműködéshez, amely a békéről, barátságról és együttműködésről kötött szerződésen alapul.

Nagy elégedettséggel állapítjuk meg, hogy az országaink közötti együttműködés további fejlesztésének feladata teljes megértésre és tevé-

keny támogatásra talál India kormányánál, amelynek élén Indira Gandhi asszony, a kiváló államvezető és lánglelkű patrióta áll.

Az a gondolat, hogy a szovjet–indiai barátság szükségszerű és gyümölcsöző, mély gyökeret vert az emberek millióinak tudatában mind Indiában, mind a Szovjetunióban. Ez a mi kapcsolataink további sikeres fejlesztésének legszilárdabb alapja.

Hadd fejezzem ki ama reményemet, hogy India parlamentje a jövőben is elősegíti a szovjet–indiai együttműködés fejlesztését. Mi is a Szovjetunióban ebben az irányban fogunk tevékenykedni, erről biztosíthatom önöket.

A Szovjetunió és India közötti barátság minden lehető módon való erősítésének irányvonala határozott és megváltozhatatlan.

Befejezésül engedjék meg, tisztelt parlamenti képviselők, hogy még egyszer üdvözljem az önök személyében India nagy népét, s boldogságot, felvirágzást kívánjak neki.

Köszönöm a figyelmüket.

- 5 A szovjet kiadó előszava
- 9 Előadás a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 47. évfordulója alkalmából. *1964. november 6. (Részlet)*
- 18 Beszéd a Román Kommunista Párt IX. kongresszusán. *1965. július 20.*
- 23 Beszéd a szovjet–mongol barátsági nagygyűlésen Ulánbátorban. *1966. január 15.*
- 36 Beszámoló az SZKP XXIII. kongresszusán. *1966. március 29. (Részlet)*
- 67 Beszéd a Német Szocialista Egységpárt VII. kongresszusán. *1967. április 18.*
- 82 Beszéd az európai kommunista és munkáspártok konferenciáján. *1967. április 24.*
- 104 A szocializmus hatalmas győzelmének ötven éve. Beszéd az SZKP Központi Bizottságának, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának és az OSZFSZK Legfelsőbb Tanácsának a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulóján a Kreml Kongresszusi Palotájában rendezett együttes ünnepi ülésén. *1967. november 3. (Részlet)*
- 127 Beszéd a Lengyel Egyesült Munkáspárt V. kongresszusán. *1968. november 12.*
- 139 A kommunisták összefogásának erősítéséért, az antiimperialista harc új győzelméért. Felszólalás a kommunista és munkáspártok moszkvai nemzetközi tanácskozásán. *1969. június 7.*
- 185 A kommunista mozgalom az újabb fellendülés szakaszába lépett. *Részlet a „Béke és Szocializmus” című folyóirat 1969. 8. számában megjelent cikkből*
- 191 Beszéd a Szejmben a Lengyel Népköztársaság fennállásának 25. évfordulója alkalmából rendezett ünnepi ülésen. *1969. július 21. (Részlet)*

- 196 Barátok, szövetségesek, testvérek. *Cikk a „Testvéri barátság, sokoldali együttműködés” címmel Moszkvában 1969-ben megjelent könyvből*
- 201 Beszéd az NDK fennállásának 20. évfordulója alkalmából Berlinben rendezett ünnepi ülésen. *1969. október 6.*
- 211 Beszéd a Kreml Kongresszusi Palotájában rendezett szovjet–csehszlovák barátsági nagygyűlésen. *1969. október 27. (Részlet)*
- 221 Beszéd Magyarország felszabadulásának 25. évfordulóján az országgyűlés ünnepi ülésén. *1970. április 3. (Részlet)*
- 225 Beszéd a harkovi ünnepi ülésen. *1970. április 14. (Részlet)*
- 232 Beszéd az SZKP Központi Bizottságának, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának és az OSZFSZK Legfelsőbb Tanácsának Vlagyimir Iljics Lenin születése 100. évfordulója tiszteletére rendezett együttes ünnepi ülésén. *1970. április 21. (Részlet)*
- 250 Beszéd a Hradzsiban a Szovjetunió és Csehszlovákia barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződésének aláírása alkalmából rendezett nagygyűlésen. *1970. május 6.*
- 254 Beszéd a CSKP Központi Bizottságának, Csehszlovákia Nemzeti Frontja Központi Bizottságának, Csehszlovákia Szövetségi Gyűlésének és kormányának Csehszlovákia felszabadulásának 25. évfordulója alkalmából a Hradzsiban rendezett ünnepi ülésén. *1970. május 7.*
- 263 Beszéd a moszkvai Bauman választókerület dolgozóinak választási gyűlésén. *1970. június 12. (Részlet)*
- 271 Beszéd a moszkvai finn nagykövetségen a Szovjetunió és Finnország barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződésének meghosszabbításáról szóló jegyzőkönyv aláírása alkalmából rendezett villásreggelin. *1970. július 20.*
- 274 Beszéd a Kazahsztáni Kommunista Párt Központi Bizottságának és a Kazah Szovjet Szocialista Köztársaság Legfelsőbb Tanácsának a Kazah SZSZK és a Kazahsztáni Kommunista Párt fennállásának 50. évfordulója tiszteletére rendezett ünnepi ülésén. *1970. augusztus 28. (Részlet)*
- 280 Beszéd az Azerbajdzsáni Kommunista Párt Központi Bizottságának és az Azerbajdzsáni SZSZK Legfelsőbb Tanácsának ünnepi ülésén. *1970. október 2. (Részlet)*
- 288 Felszólalás az MSZMP X. kongresszusán. *1970. november 24.*
- 296 Beszéd az Örmény Kommunista Párt Központi Bizottságának és az Örmény SZSZK Legfelsőbb Tanácsának ünnepi ülésén. *1970. november 29. (Részlet)*

- 301 A Központi Bizottság beszámolója az SZKP XXIV. kongresszusának. 1971. március 30. (Részlet)
- 331 Beszéd a Bolgár Kommunista Párt X. kongresszusán. 1971. április 21.
- 338 Beszéd a Grúz Kommunista Párt Központi Bizottságának és a Grúz SZSZK Legfelsőbb Tanácsának ünnepi ülésén. 1971. május 14. (Részlet)
- 341 Beszéd a Csehszlovák Kommunista Párt XIV. kongresszusán. 1971. május 26.
- 350 Beszéd a moszkvai Bauman választókerület választóival való találkozón. 1971. június 11. (Részlet)
- 355 Beszéd a Német Szocialista Egységpárt VIII. kongresszusán. 1971. június 16.
- 365 Beszéd a belgrádi elektronikai gyárban rendezett nagygyűlésen. 1971. szeptember 23.
- 373 Beszéd a versailles-i Nagy Trianon-palotában adott ebéden. 1971. október 25.
- 378 Beszéd a Franciaország elnökének tiszteletére adott ebéden. 1971. október 27.
- 382 Beszéd Párizsban, a Marie Rose utcai lakásban berendezett Lenin-múzeum meglátogatása alkalmával. 1971. október 27.
- 383 Beszéd a Francia Televízióban. 1971. október 29. (Részlet)
- 385 Beszéd a Német Demokratikus Köztársaságban tett baráti látogatás alkalmával a Német Szocialista Egységpárt Központi Bizottsága által Berlinben rendezett ebéden. 1971. november 1.
- 389 Beszéd a Lengyel Egyesült Munkáspárt VI. kongresszusán. 1971. december 7.
- 398 Beszéd a Szovjetunió szakszervezeteinek XV. kongresszusán. 1972. március 20. (Részlet)
- 409 Beszéd a Josip Broz Tito elvtársnak, a Jugoszláv Szocialista Köztársaság elnökének, a JKSZ elnökének tiszteletére adott ebéden. 1972. június 5. (Részlet)
- 412 Beszéd a Fidel Castro elvtársnak, a Kubai Kommunista Párt Központi Bizottsága első titkárának, a Kubai Köztársaság forradalmi kormánya miniszterelnökének tiszteletére adott ebéden. 1972. június 27. (Részlet)
- 418 Beszéd a Bolgár Népköztársaság párt- és kormányküldöttségének tiszteletére adott ebéden. 1972. november 13. (Részlet)
- 422 Beszéd a csepeli sportcsarnokban rendezett szovjet-magyar barátsági nagygyűlésen. 1972. november 30. (Részlet)

- 429 A Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségének ötven esztendeje. Előadás az SZKP Központi Bizottságának, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának és az OSZFSZK Legfelsőbb Tanácsának a Kreml Kongresszusi Palotájában tartott együttes ünnepi ülésén. *1972. december 21. (Részlet)*
- 445 Beszéd a Le Duc Tho elvtársnak, a Vietnami Dolgozók Pártja Politikai Bizottsága tagjának, a Központi Bizottság titkárának és Nguyen Duy Trinh elvtársnak, a Vietnami Dolgozók Pártja Politikai Bizottsága tagjának, a VDK miniszterelnök-helyettesének és külügyminiszterének tiszteletére adott ebéden. *1973. január 30.*
- 449 Beszéd a februári győzelem 25. évfordulója alkalmából a prágai Staroměstské téren rendezett ünnepi nagygyűlésen. *1973. február 23.*
- 452 Beszéd a dolgozók nemzetközi szolidaritása napjának szentelt nagygyűlésen. *1973. május 1.*
- 456 Beszéd a Lenin-rend Edward Giereknek, a LEMP Központi Bizottsága első titkárának való átnyújtása alkalmából. *1973. május 11. (Részlet)*
- 458 Beszéd a Lenin-rend Erich Honeckernek, az NSZEP Központi Bizottsága első titkárának való átnyújtása alkalmából. *1973. május 13. (Részlet)*
- 461 Válaszok a „Stern” című folyóirat főszerkesztőjének kérdéseire. *1973. május 13.*
- 464 Beszéd a bonni Schaumburg-palotában adott ebéden. *1973. május 18. (Részlet)*
- 467 Beszéd a nyugatnémet televízióban. *1973. május 21.*
- 472 Beszéd Willy Brandtnak, az NSZK szövetségi kancellárjának tiszteletére adott ebéden. *1973. május 21.*
- 475 Beszéd a Német Szövetségi Köztársaságból való elutazás alkalmából. *1973. május 22. (Részlet)*
- 476 Beszéd az Amerikai Egyesült Államokba érkezéskor. *1973. június 18.*
- 477 Beszéd a Fehér Házban adott ebéden. *1973. június 18.*
- 480 Beszéd az amerikai szovjet nagykövetségen rendezett ebéden. *1973. június 21.*
- 484 Beszéd a szovjet–amerikai közös közlemény ünnepélyes aláírása alkalmából. *1973. június 24.*
- 487 Beszéd az amerikai televízióban. *1973. június 24.*
- 497 Nyilatkozat az Egyesült Államokból való elutazáskor. *1973. június 25.*
- 499 Beszéd a franciaországi Rambouillet-palotában adott villásreggelin. *1973. június 26.*

- 502 Beszéd a Vietnami Dolgozók Pártja és a VDK kormánya küldöttségének tiszteletére rendezett villásreggelin. *1973. július 10.*
- 508 Beszéd „A népek közötti béke megszilárdításáért” Nemzetközi Lenin-békedíj átvétele alkalmából. *1973. július 11.*
- 517 Beszéd az Ukrán SZSZK párt- és gazdasági aktívájának ülésén. *1973. július 26. (Részlet)*
- 519 Beszéd az Ukrán Kommunista Párt Központi Bizottságának és az Ukrán SZSZK Legfelsőbb Tanácsának közös ünnepi ülésén. *1973. július 26. (Részlet)*
- 524 Beszéd a Kazah Kommunista Párt Központi Bizottságának és a Kazah SZSZK Legfelsőbb Tanácsának közös ünnepi ülésén. *1973. augusztus 15. (Részlet)*
- 531 Beszéd a szófiai dolgozók nagygyűlésén. *1973. szeptember 19. (Részlet)*
- 535 Beszéd az Üzbég Kommunista Párt Központi Bizottságának és az Üzbég SZSZK Legfelsőbb Tanácsának együttes ülésén. *1973. szeptember 24. (Részlet)*
- 543 Beszéd a békeszerető erők világkongresszusán. *1973. október 26.*
- 573 Beszéd az indiai parlament két házának együttes ülésén. *1973. november 29.*

A kiadásért felel a Kossuth Könyvkiadó igazgatója

A kötéstervező Szántó Tibor munkája

Műszaki vezető Szécsi Andor

Műszaki szerkesztő Gyenes L. György

A szerkesztést 1974. II. 6-án kezdték meg

Megjelent 1974. VI. 28-án, 5000 példányban

Terjedelme 44,4 (A/5) ív

Készült a Zrínyi Nyomdában, Budapest – 74.1070/1

Felelős vezető Bolgár Imre vezérigazgató